Sebes Gusztáv

A MAGYAR LABDARÚGÁS

SPORT LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ

Kovačević

Sebes Gusztáv

A MAGYAR LABDARÚGÁS

SPORT LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ, 1955

Felelős kiadó a Sport Lap- és Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Pásztor Lajos
Műszaki felelős: Bánfi Ferenc
Megjelent 8100 példányban, 33 (A/5) ív terjedelemben
Ez a könyv az MNOSZ 5601–54, 5602–50 Á szabványok szerint ké

17980 — Egyetemi Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Janka Gyula

BEVEZETŐ

A forradalmi átalakulás, amely a magyar társadalomban az utóbbi évtized alatt végbement, kihatott a labdarúgás vezetésére, a játékosokra, úgyszintén a futball híveinek, szurkolóinak milliós táborára, de kihatott magára a játékra is.

Alkotmányunk állami feladatnak mondja ki a sportot. Az állam ezt a feladatát maradéktalanul teljesíti. Szemlátomást, úgyszólván gomba módra nőnek az új sportlétesítmények szerte az egész országban. Így egyre nagyobb a futballpályák száma is. Felszerelésben sehol sincs hiány. A megnövekedett lehetőségek azonban megnyilvánulnak abban is, hogy a gazdasági vezetők, üzemi irányítók, vagy akár az iskolaigazgatók és tanárok lelkes megértéssel támogatják a sportoló fiatalságot, akik között legtöbben éppen a labdarúgást űzik.

Ilyen körülmények között érthető, ha a második világháború előtti utolsó békeévhez arányosítva megháromszorozódott a labdarúgó játékosok száma (és körülbelül ily arányban növekedett a közönség száma is). A nagyobb tömegekből természetesen több kiemelkedő képességű játékos került ki s ennek megfelelően emelkedett a játék színvonala is. Új társadalmi helyzetünk tette lehetővé, hogy kialakítsunk egy állandó válogatott keretet, amely a világ legjobb labdarúgóival is felveszi a versenyt. A magyar labdarúgás megsokszorozta eddigi jó hírnevét.

S ha már itt tartunk, be kell vallanunk, hogy a világsikereket elért magyar labdarúgás történetét még idehaza is kevesen ismerik.

A magyar labdarúgás története, valahogy a lovagi korhoz hasonlóan, csak az elbeszélők (öreg szurkolók, egykori híres játékosok) ajkán él. Hogy is történt valójában? Ezt a titkot elsárgult fóliánsok és egyes villanásszerű jeleneteit ócska filmszala-

gok őrzik. S vajon kinek van ideje ezeket a titkokat fejtegetni? Kétségtelen, hogy ezt a szükségességet csak egy minden részletre kiterjedő, az összes rendelkezésre álló és felkutatható forrásokat felhasználó mű elégítheti ki.

Ha azonban ezt leszögezem, akkor meg kell állapítanom azt is, hogy ez a könyv nem a teljesség igényével íródott. Úgy gondolom, a magyar labdarúgás teljes történetének megírása még hátralévő feladat. Persze Sebes Gusztáv kitünő könyve keresztmetszetet ad és röviden áttekintést nyújt a magyar labdarúgás történetéből is. A szűkre szabott keretek között most lehetetlen feladat lett volna egy oknyomozó sporttörténeti munka megírása. Arra törekedtünk tehát, hogy az adott lehetőségeket célirányosan használjuk ki. Nem véletlen és nem teszi aránytalanná ezt a könyvet, hogy oly részletességgel foglalkozik az V. Labdarúgó Világbajnoksággal. Az egész világ sportközvéleményét izgalomba hozta a világbajnokság fatális döntője, amelyben a torna kétségtelenül legjobb csapata, a magyar válogatott, drámai küzdelemben egy gólos vereséget szenvedett a nyugatnémet csapattól, amelyet a világbajnoki mérkőzések során nagy gólaránnyal már legyőzött. Bár rengeteg beszámoló és értékelő írás jelent meg a labdarúgó világbajnokságról, megnyugtató feleletet, tudományos rendszerességgel végzett elemzést arról, hogy miképpen következhetett be a nem várt eredmény, sem a belföld, sem a külföld ezideig nem kapott. Úgy is mondhatnánk, hogy szerte a világon a labdarúgás lelkes hívei várták is azt, hogy a történtek értékelése után, elfogulatlan, őszinte magyarázatot kapnak magyar részről a világbajnoki tornáról, elsősorban pedig a magyar csapat játékáról. Hisz egy ilyen értékelésből nemcsak magyarázatot kapunk sok nem ismert és félremagyarázott körülményre vonatkozólag, de értékes tanulságokat is lehet levonni a legmagasabb klasszist képviselő csapatok eredményes felkészítése javára. Emeljük ki külön is, hogy a magyar labdarúgás sok százezernyi híve különösképpen igényt tart erre a mindenre kiterjedő ismertetésre, amely fellebbenti a fátylat seregnyi mende-mondáról és „titokzatos körülményről".

A magyar válogatott csapatnak a világbajnokság óta elért ragyogó eredményei tökéletesen alátámasztják könyvünk okfejtését, magyarázatát és hiteles leírásait, amelyek kendőzetlenül, szigorú tárgyilagossággal állítják reflektorfénybe a svájci labdarúgó világbajnokság emlékezetes eseményeit. Dicséretes elhatározással függelékben közli a könyv az évtizedek során elért fontosabb eredményeket is.

A könyv megírásának másik célja az volt, hogy a magyar labdarúgást a nemzetközi kapcsolatok tükrében is bemutassa. Hisz a labdarúgás tipikusan nemzetközi sport. Nemzetközi kapcsolatok nélkül elsorvad és elveszti igazi színét, ízét. A békés, baráti kapcsolatok üdítő légkörében viszont kivirágzik a nemzetközi tapasztalatcsere. Átadjuk a külföldi csapatoknak, játékosoknak a magyar futball ismeretanyagát, a ragyogó technikát és taktikát, amire éppen szükségük van és aminek átvételére képesek, ugyanakkor mi is igyekszünk kifürkészni eredményeik titkát. Mindezekkel a legnemesebb vetélkedésben szolgáljuk a béketábor célkitűzését, a népek békés egymásmellett élését, barátságát.

Mi az a kontinentális futball, s ezen belül milyen erőt, milyen színvonalat képvisel az úgynevezett közép-európai labdarúgás? Milyen az angolszász futball és milyen a dél-amerikai labdarúgás? Mi volt a nagy nemzetközi tornák eredménye és hogyan születtek meg ezek az eredmények? Hogyan viszonyult mindehhez a magyar labdarúgás? Ezek érdekfeszítő kérdések, nemcsak a játékos, de a labdarúgó szurkoló számára is.

A könyv igyekszik válaszolni ezekre a kérdésekre is!

És még valamit. Megkíséreljük bemutatni — mégpedig fejlődésében — a magyar labdarúgósport színvonalának növekedését is. Ez szakmai kérdés. A mai magyar futball fejlettségi foka, technikai, de elsősorban taktikai színvonala magasan a régi fölött áll. Ezt a fejlődést le lehet mérni és a könyvben be is mutatjuk. Látjuk a különbséget, hogyan „készültünk fel" az 1924. évi párizsi olimpiára és hogyan az 1954-es világbajnokságra. Látjuk a húsz év előtti „taktikai utasítást", amely néhány

általánosságra vonatkozott s ugyanakkor látjuk Sebes Gusztávnak a mai, bizton mondhatjuk, tudományos alapozottságú, részletesen elemző, egy értekezés színvonalán mozgó előadását egy-egy fontos mérkőzés előtt. A könyv tehát szakmai téren is igyekszik tőle telhetően eleget tenni a kívánalmaknak.

A labdarúgás régi hívei megtalálják ebben a könyvben múltjuk szép emlékét is, fellelik benne ezernyi örömük és egy-egy bosszúságuk (mert ilyen is előfordult!) rég elfelejtett ízét, régi és új hívek pedig megerősödnek abban a meggyőződésben, hogy a korszerű labdarúgás, amelynek fiaink oly kiváló képviselői, érdekességben, szépségben, vonzóerőben hatalmas fejlődést ért el.

E kitűnő könyv lapjait forgatva, végül is azt a következtetést szűrhetjük le, hogy a labdarúgás, mint a sokoldalúságra nevelő tömegsportág nagy segítséget nyújt a munkában, s ugyanakkor edzett, izmos, újtípusú fiatalságot nevel, szabad hazánk felvirágoztatására, békénk védelmére.

Barcs Sándor

az Országos Társadalmi Labdarúgó Szövetség
elnöke

ELSŐ KÖNYV

I. FEJEZET

Miért népszerű hazánkban a labdarúgás?

Minden ember fogékony a labdajátékok iránt. Dobjunk egy labdát a gyermek felé, utánafut és azonnal játszani kezd vele. Talán így kezdődött a labdarúgás, azután egyre tökéletesedett, népszerűsége egyre nőtt. Meghódította a világot és a tömegek legkedvesebb sportja lett.

Hazánkban még fokozottabban igy áll a helyzet. Valamennyi sportág közül a labdarúgás mozgatja meg a legnagyobb tömegeket. Ha a mérkőzéslátogatók mellé azokat is számításba vesszük, akik a rádió mellett izgulják végig a mérkőzéseket, egyedül Magyarországon több millió embert sorolhatunk a futballrajongók közé. A világbajnoki torna folyamán például alig volt olyan eldugott hely, ahol ne hallgatták volna meg a magyar válogatott labdarúgócsapat mérkőzéseinek a közvetítését.

Mi az oka annak, hogy a labdarúgás ilyen példátlan népszerűségnek örvend hazánkban?

Vegyük először is a nem különlegesen magyar természetű okokat. A futballjátékot — amelyet nálunk a századforduló előtt ismertek meg — fiatalságunk és közönségünk hamar megszerette. A labdarúgás szabályai könnyen érthetők és maga a játék nem igényel költséges felszerelést. Egészen fiatal korban elkezdhető. Négyéves kortól kezdve már „bajnokságokat" játszanak a rongylabdás focisták a grundokon és a tereken. És aki néhányszor is megpróbálkozott a játékkal, aki csak 2—3 alkalommal ment ki komoly labdarúgómérkőzésre, az rendszerint szerelmese lett a labdarúgásnak. Így váltak az emberek szenvedélyes játékosokká, mérkőzéslátogatókká és labdarúgó-szakértőkké.

A labdarúgás népszerűségében igen nagy szerepet játszott, hogy a kezdő érdeklődők — már a gyerekek is — rendszerint azonnal rokonszenvet éreztek egyik vagy másik csapat iránt. Ettől kezdve figyelemmel kísérték eredményeit. Később már nemcsak kedvenc csapatuk mérkőzéseire, hanem edzéseire is kijártak. Megismerkedtek a játékosokkal. Figyelték mozdulataikat,

beszédjüket és közösséget éreztek csapatukkal. Igen gyakran döntötte már el a szurkolókban egy szép mez, vagy egy szimpatikus játékos azt a rokonszenvet, amely mellett azután életük végéig rendületlenül kitartottak.

A játék népszerűségére jellemző, hogy nemcsak a labdarúgópályákon találunk játékosokat, hanem a város majdnem minden terén „futballmérkőzéseket" játszanak a jövő „nagy" labdarúgói. A figyelmes szemlélő azonnal észreveszi a levetett kabátokból alkotott rögtönzött kapukat, amelyek között az ifjú sportolók kora délutántól késő estig rúgják a labdát. Hasonló a helyzet az iskolák udvarain is, ahol a tízperces szünetek alatt szabályos mérkőzéseket játszanak. És minden nap, egy új „bajnokság" hajnalát jelenti az ifjúságnak. Hiábavaló a szülői oktatás, fegyelmező szigor, hogy a nadrág kopik, a cipő szakad; az ifjú labdarúgók mindezzel nem törődnek, ha szenvedélyüknek hódolhatnak.

De nemcsak a városban van ez így, hanem a falvakban is. Hazánk legkisebb községében is komoly labdarúgóélet folyik. A falu szélén az első, ami a látogató szemébe tűnik: a labdarúgópálya. Mindez bizonysága annak, hogy városban és falun egyaránt népszerű, közkedvelt a labdarúgás.

A népszerűség okait vizsgálva, kétségtelen, hogy a labdarúgást az akciók fordulatossága és meglepő változatai tették érdekessé. A technikai feladatok és a taktikai megoldások sokfélesége tekintetében szinte korlátlan lehetőségeket nyújt. A labdarúgás test feletti uralmat, leleményességet, ügyességet, küzdőképességet, erőt és kitartást követel meg a játékosoktól. Népszerűségének egyik jelentős tényezője, hogy a „dicsőséges bizonytalanság" játéka. Bár általában a nagyobb tudás jut érvényre a játékban, nem létezik „előre lefutott" mérkőzés. A gyengébb csapat legyőzheti a legerősebbet is, ha szívvel-lélekkel küzd és nem adja fel előre a harcot a biztosnak vélt vereség izmot és ideget ernyesztő tudatában. Az egyenrangú ellenféllel szembeni küzdelem a maximális erő és tudás kifejtésére készteti a csapatokat. A küzdelmek hevessége, a labdáért folytatott közelharcok varázs jelenetei, a gyorsan pergő és váltakozó akciók sorozata, a különböző stílusok összecsapása, amelyeknek az a célja, hogy a labda az ellenfél hálójába kerüljön, leköti a nézők figyelmét és magával ragadja a közönséget, amelyre szinte szuggesztív hatást gyakorol. A labdarúgás közönsége emellett többnyire szakértőkből áll. Előbb-utóbb ugyanis a mérkőzéslátogató szakemberré

válik és mint ilyen helyesel, dicsér, lelkesedik, bosszankodik, kritizál vagy korhol, aszerint, hogy kedvencei milyen teljesítményt nyújtanak. A futballnéző jogosan érzi magát a mérkőzés aktív részesének. A mérkőzésnek semmi esetre sem néma tanúja. Kórusban dicsér, kórusban korhol és amikor a stadion például a nemzetközi mérkőzéseken hazafias érzésben egybeolvad — hangorkánnal buzdítja győzelemre a magyar játékosokat —, akik ennek hatására gyakran túlnőnek önmagukon.

Hazánkban a labdarúgás páratlan népszerűségéhez nagymértékben hozzájárultak még azok a világraszóló sikerek, amelyeket a magyar válogatott csapat nemzetközi erőpróbái során aratott. Régi labdarúgóigazság: „. . . ahol jól futballoznak, ott nő az érdeklődés a mérkőzések iránt . . .” Nos, a magyar csapatok jól futballoznak.

Hugo Meisl, az osztrákok korán elhúnyt szövetségi kapitánya, aki a világ legkiválóbb labdarúgó-szakértői közé tartozott, számtalanszor mondta:

„. . . A magyarok a labdarúgás művészei . . .”

Játékosaink valóban, ha nem is a pályában, de egész kicsiny korukban kezdték a labdarúgást, sok olyan jellegzetes tulajdonság felett rendelkeznek, amelyek nélkül klasszisjátékosok el sem képzelhetők. A magyar játékosanyag fizikai és atlétikai képességei mellett a labdarúgás szellemi részében is ritka adottságokat, rátermettséget árult el. A magyar játékost virtuóz technikája mellett, ötletessége, szellemes helyzetmegoldásai, sziporkázó akciószövése és játékának természetes könnyedsége, eredményessége tette elsősorban világhírűvé. A magyar játékszellem nem tűri el semmiféle játéksablon bilincseit. A legnagyobb bravúrokra is képes, ha a zöld gyepen kiélheti tehetségét, ha úgy játszhat, ahogyan az megfelel tudásának és játékfelfogásának. Játékában tehát fellelhetők a sajátos népi tulajdonságok, mint a küzdőszellem, a bátorság, az ötletesség, a művészi hajlam, a gyors felfogóképesség és a lovagiasság.

Ezekből a megismerésekből fakad a labdarúgás nagy népszerűsége hazánkban.

Hol ringott a labdarúgás bölcsője?

A modern labdarúgás világtörténetéből annyit minden labdarúgó tud, hogy az Angol Labdarúgó Szövetség fennállásának 90 éves jubileuma 1953-ban volt. Ez egyetlen adat szerint is több

mint 100 éves a modern labdarúgás, hiszen Angliában is sok évig szövetség nélkül rúgták a labdát, míg végül szükségesnek látták megalakítani a játék szabályait törvényesen lefektető testületet, mert a szabályokról folyt mindig a legtöbb vita. A szövetség azután megrendezte és ellenőrizte a díjmérkőzéseket, fegyelmezte a játékosokat, megbüntette, esetleg eltiltotta a szabálytalanul játszókat.

A játék őstörténete azonban már jóval messzebbre nyúlik. A futballjáték legrégibb formáját megtalálták a görögöknél (Harpaston), Kínában is több mint 1000 éves múltja van. Előbb tömött, 180 évvel ezelőtt pedig már felfújt labdával játszottak a kínaiak. Természetesen nem a mai szabályok szerint, de a labdarúgás lényegében szintén mint „küzdő csapatjáték" terjedt el a kínai birodalomban. Feljegyzések tanúskodnak arról is, hogy már a XVIII. században rendszeresen ismétlődő válogatott mérkőzéseket játszottak Japánnal. Ezek szerint a nemzetközi, illetve országok közötti válogatott találkozókat a kínaiak rendszeresítették először. Meg kell tehát állapítanunk, hogy téves az a gyakran hangoztatott megállapitás, mintha Anglia lenne a futball őshazája, a tény csupán az, hogy a mai szabályok szerinti játék valóban Angliából származott.

Az Angliát megszálló római légiók is játszották már a III. században a labdarúgást.

A rómaiak bőrbe varrt állati hólyagot használtak labdának és toronyirányban egyik városból a másikba kergették. Falu falu ellen, város város ellen küzdött, mégpedig igen erőszakosan, sőt életveszélyesen. Ezért már egy 1314-ből keltezett parlamenti akta szerint II. Eduard király el is tiltotta a játékot és ezt a tilalmat a későbbi királyok (III. Eduard, II. Richard és IV. Henrik) is megismételték. A játék azonban — a tilalom és büntetések ellenére is — tovább folyt. 1602-ből származó feljegyzés szerint ekkor két fajtáját ismerték a futballnak: 1. a célvonalak által határolt területen játszott futballt — ezt kézzel is játszották, 2. az árkon-bokron át játszott futballt, ennél viszont csak lábbal volt szabad rúgni a labdát.

A futballnak ez a kettős tagoltsága akkor is megmaradt, amikor a csak lábbal játszott futballt határok közé szorították. A harc azonban egyre élesebb lett a kétféle futball hívei között és egyre több ponton tértek el a szabályaik. Végül is másféle (gömbölyű) labdát használtak a csak lábbal játszandó futballhoz és másfélét (tojásalakút) a kézzel és lábbal játszandóhoz.

Szervesen azonban csak az általunk is ismert időpontban, 1863-ban vált igazán ketté a kétféle futball. Ekkor alakították meg a „csak lábbal" játszandó futball hívei a FA-t (Football Association) és ettől kezdve nevezték a mi futballunkat „Association Football"-nak. A kézzel is játszandó futball hívei csak később alakították meg a maguk szövetségét, a Rugby Uniont. A játékszabályokat 1883-ban egységesítették és a professzionizmust, nagy harc után, 1885-ben törvényesítették. A játék történetéhez még csak annyit, hogy népszerűségét mi sem jellemezte jobban, minthogy költők és írók is belefoglalták műveikbe. Így Shakespeare a „Tévedések vígjátéká"-ban és a „Lear király"-ban is szólt a labdajátékról.

Ki hozta az első futball-labdát Magyarországra?

Amilyen vitás a labdarúgójáték megalapítójának kiléte, ugyanolyan kérdéses és a múlt homályában vész el annak megállapítása, hogy ki hozta Magyarországra az első futball-labdát. A labdarúgást már az 1870-es évek végén ismerték. Molnár Lajos a „Reform" című napilap munkatársa „Athletikai gyakorlatok" című művének egyik fejezetében ismertette a futballjátékot. Az 1890-es évek elején már mind gyakrabban jelennek meg hírek az angol futballról a magyar sportlapokban és ennek az évtizednek a közepén, itt is, ott is felpattan a földről az „első futball-labda", amelyet egy-egy angol, vagy Angliát járt sportember hozott magával. Pontos adataink azonban nincsenek arról, hogy az elsők között ki volt a „legelső". Az egyik adat szerint az Orczy kertben, a másik hír szerint a budai Tornacsarnokban rúgták az „első" labdát. Főként atléták és tornászok. A legelfogadhatóbb adat szerint 1895 telén az Északi Főműhely munkásai játszottak először a Löwenrosen Károly által hozott vagy hozatott angol futball-labdával a Pék-erdőben labdarúgómérkőzést.

Ennek az első mérkőzésnek — állítólag — annyi lábtörés, ficam, rándulás és egyéb sérülés volt a következménye, hogy a későbbi idők népszerű „Csarli bácsi"-jának sürgősen el kellett tüntetnie az első labdát és magának is bujkálnia kellett a feleségek és anyák bosszúja elől, mert „életveszélyes játékra" csábította férjeiket és fiaikat. Valószínű, hogy a többi hasonló próbálkozásnál is azért került sutba az első futball-labda, mert — nem ismerve a helyes játékot — általában durvának és életve-

szélyesnek ítélték. Azonkívül az addig ismert kis labdákkal ellentétben, az angol labda ritka és drága jószág volt és nem tellett a vékonypénzű atlétáknak és tornászoknak, munkásoknak és diákoknak az ilyen drága holmi beszerzésére.

Közben már nemcsak angol futballhírek érkeztek hozzánk, hanem a nyugat (Hollandia, Belgium, Franciaország) után a szomszéd országokban (Ausztria-Németország) is megalakultak az első futballcsapatok. Nálunk is felbukkantak hírek labdarúgó kirándulásokról, amelyeket az atléták rendeztek Cinkotára (ez az első nyom a futball nevéről) és a tornatanárok játéktanfolyamára felvett „rúgósdi" játékról.

Az első labdarúgócsapat megalakulása hazánkban

A sokféle kezdetleges és még csírájában megszűnt próbálkozás egyetlen esetben sem jutott el a „labdarúgócsapat" megalakulásáig. A munkások csapatalakítási kísérletét a pénzhiány, a kezdetleges felszerelés és a szabálynemtudás folytán történt balesetek hiúsították meg. A nagyon is zártkörű atlétikai és tornaegyesületekben pedig lenézték az új jövevényt, „proli sportnak" tartották, durvának és komoly sportolóhoz nem méltónak ítélték. Nem ismerték fel, hogy ez lesz az igazi „tömegsport", amelyet nem egy vagy akár két-három tehetséges ember dönt el, hanem a sikerhez 11 ember technikai tudásán kívül, egymás megértése, a csapat védelmének és támadósorának egymásba kapcsolódó tervszerű összjátéka, szóval közösségi szelleme, valamint a helyzethez igazodó taktikája szükséges.

Az úttörő szerepét mégis tornászegyesület, a Budapesti Torna Club vállalta magára. A vállalkozásban valószínűleg az játszotta a főszerepet, hogy ebbe a klubba lépett Ray Ferenc, egy Svájcból Magyarországra költözött sportember. Hozott magával egy valódi angol labdát is az előzetesen angol és svájci csapatokban megszerzett labdarúgó tudományával együtt. Lelkes támogatója és propagandistája volt Stobbe Ferenc újságíró, aki mint a Sport Világ szerkesztője és az angol labdarúgás ismerője, egyre több és több tornászt toborzott az alakítandó csapatba. A harmadik szereplője az alakulásnak Ottó József dr., a Markó utcai reáliskola tornatanára volt — egyike a tiszteletreméltó kivételeknek —, aki tanítványaival már előzetesen megkezdte a labdarúgást. Ez az iskola volt a BTC-tornászok otthona, és így érthető, hogy a diákok a BTC-be léptek és ők alkot-

ták az 1897 januárjában megalakitott labdarúgócsapat törzsét. A megalakulást szorgalmas edzések követték. A fegyelmet Kay Ferenc azzal biztosította, hogy az elmaradókat, elkésőket és más rendbontókat megbírságolták. A lelkes BTC-labdarúgók készülődése nem volt szalmaláng. A Sport Világ sorozatosan ismertette a játékszabályokat. Erre nagy szükség volt, mert az első labdarúgók közül egyesek bizony néha összetévesztették az embert a labdával.

Négy hónapi szorgalmas edzés után 1897. május 9-ére tűzték ki „az első magyar football-matchet" — mint a Sport Világ írta —, a Millenáris pályára. Megírta azt is, hogy a gyakorlatokban a Testgyakorlók Köre tagjai is részt vettek, bár csapatukat csak évek múlva alakították meg. A „kék-fehér" színeket egyelőre a BTC első csapata képviselte, amely — a lap szerint — a „vörös-fehérek" (BTC II.) legjobbjaival kiegészítve lesz hivatott arra, hogy a bécsi Cricket and Football Club hívásának eleget tegyen az őszi szezonban. A mérkőzést meg is tartották. Éppen kezdetkor csaknem 2 órán át zuhogott az eső, ez azonban nem zavarta sem a két csapatot, sem a mintegy 100 főnyi közönséget. A kék-fehérek 5 : 0 (4 : 0) arányban győztek, annak ellenére, hogy szünet után kapus nélkül játszottak.

Az első hazai mérkőzésnek — az elázás ellenére is — megvolt az eredménye. Főként az ifjúság lett az új játék igaz hive. A Markó utca diákjaihoz csatlakozott a Barcsai utca, ahol Collaud Ferenc tornatanár alakított labdarúgócsapatot, míg a Budai Nevelő Intézetben egy Angliából jött fiatal tanár, Yolland Arthur, aki maga is kitűnő labdarúgó volt, foglalkozott az ifjúsággal. A többi iskolának — ez jellemző a korra — nem volt játéktere és így az ifjúság nagyobb része a különböző grundokra szorult. A pesti oldalon a városligeti Fáskör, a lipótvárosi Fa-tér (a mai Honvédelmi Minisztérium előtti park helyén), a Nyolcház udvarán (a Keleti pályaudvarral szemben), a Petőfi, a Boráros, a Ferenc és a Rezső tereken, Budán a Vérmezőn, a Városmajorban, az Alsóbástyán és a lágymányosi réteken kergette a fiatalság a labdát.

Az első nemzetközi mérkőzés

Az első nemzetközi mérkőzés csak 1897 őszén valósult meg, amikor a Cricketerek Budapestre jöttek, hogy bemutassák az igazi futballt. A Cricketerek csapatának csaknem minden tagja Bécsben élő angol volt. Ezen a mérkőzésen közel kétezer néző

jelent meg a Millenáris pályán. A BTC csapata így állt fel: Stobbe — Harsádi, Aston — Iszer, Peski, Klebersberg — Ray, Yolland, Hajós, Ramaszéder, Lindner. A mérkőzést a legidősebb Lowe vezette, akinek egy magyar és egy osztrák határbíró, továbbá egy magyar és egy osztrák gólbiró segédkezett. A BTC 2 : 0 arányú vereséget szenvedett és így nemcsak a játék izgalmai, hanem a kedvező eredmény is meghódította a nézőket. A mérkőzésről így írt az akkori sajtó:

„Az eredmény senkit sem lepett meg jobban, mint magukat a győzteseket. Alig volt játékos, aki öt gólnál kevesebbet mert volna remélni. A bécsi csapat tagjai, nagyobbára angolok, keresve a nehéz győzelem okait, nemcsak a BTC elszánt védelmében, erős ellenállásában, mely kezdő csapatnál elképzelhetetlen, hanem kitűnő összjátékában és kitartásában találták meg. A BTC csapatában elsősorban Ray kapitány és hű társa, Yolland érdemelnek említést. Mind a ketten azon a nívón állanak, mint a bécsi csapat bármely játékosa."

A bírálathoz még azt is hozzáfűzte a sajtó, hogy

„...az a lelkes hangulat, az a mindenről megfeledkező számtalan tetszésnyilvánítás megmutatta, hogy a football-játék nálunk megtalálta e napon nemcsak aktív hódolóit, de a maga publikumát is."

1897. október 31-e tekinthető tehát a magyar labdarúgósport igazi születésnapjának. Az első nemzetközi mérkőzésnek abban az időben rendkívüli közönségsikere, az elért, aránylag kedvező eredmény, de főként a játék másfél órán át tartó izgalma és élvezetes látványt nyújtó küzdelme eldöntötte a magyar labdarúgás sorsát. A nézők soraiban jelen volt szakembereken kívül sok száz csillogó szemű ifjú határozta el, hogy ő is megpróbálkozik ezzel a komoly testedzést jelentő, egyben szórakoztató és élvezetes játékkal.

Szövetség legyen-e előbb vagy bajnokság?

Az első nemzetközi labdarúgómérkőzés után már gyorsan követték egymást az események.

A legnagyobb eredmény az volt, hogy a játék végleg megnyerte az ifjúság tetszését. Azok a diákok, akik lelkes tanáraik révén már annyira-amennyire elsajátították a labdarúgást, megjelentek a grundokon, s a többiek tőlük lesték el az első mozdulatokat. Itt kapcsolódott be a munkásosztály ifjúsága is a labda-

rúgásba, hiszen a grundokon inasok és diákok a legnagyobb egyetértésben rúgták a különféle méretű, különféle anyagból készült és bizony nem is mindig gömbölyű labdát.

A meglevő torna- és atlétikai egyesületekben is felmerült a labdarúgócsapat alakításának óhaja. Akik nem látták, továbbra is durvanak ítélték, főként a szülők és a tanárok. Haszontalan időpocsékolásnak, életveszélyes hóbortnak, művelőit bohócoknak, bolondoknak tartották. Az ifjúság azonban megkuzdött az ellenzőkkel, az ellenségekkel, s nyiltan vagy titokban hódolt a megismert és hamar megszeretett játéknak. Az első nemzetközi mérkőzés után hamarosan három új csapat alakult meg: Pesten a Magyar Úszó Egyesület, Budán az OTE és a III. ker. TVE. A műegyetemi ifjúság Műegyetemi Atlétikai és Futball Club néven alapított sportegyesületet. 1897-ben azonban még egyik sem lépett pályára.

1898-ban rendezték meg az első klubközi mérkőzést. Február 6-án a BTC játékosai által előkészített műegyetemi csapat váratlanul legyőzte a BTC II-t. Február 20-án a BTC I. csapata állt ki a műegyetemiek ellen és azt 3 : 0, félidőben 1 : 0 arányban legyőzte. Egy hétre rá a Műegyetem legyőzte a „budai futballcsapatot", amelyet szintén tobb BTC-játékos erősített. Ettől kezdve rendszeresen találkoztak a csapatok.

Az 1898. év újabb nagy eseménye volt, hogy a BTC lejátszotta visszavágó mérkőzését Bécsben. A magyar labdarúgás első külföldi mérkőzésén 4 : 1 arányban vesztett a bécsiekkel szemben, és az újabb budapesti mérkőzést is a bécsi csapat nyerte 5 : 0 arányban.

A következő évben nem kevesebb, mint tizenhárom nemzetközi mérkőzést játszottak csapataink. A BTC a Cricketerekkel, a WAC-cal, a First Viennával és az Unionnal játszott. Ugyancsak ebben az évben vendégül láttuk az első német csapatot, a Frankfurter FC-t, amely 4 : 3-ra győzte le a BTC-t. A Műegyetem a Cricketerektől és a Wiener FC-től kikapott ugyan, a Viktória ellen azonban már 3 : 0-ra győzött.

Megalakult a magyar labdarúgásban később nagy szerepet játszó FTC is. Rajta kívül még több, részint új csapat lépett pályára: a Magyar FC, a BFC, az OTE, a III. ker. TVE, a MUE, a Ganzgyár, a Rákosszentmihály, a Postás és a BEAC csapatai. Vidéken is egyre több városban indult meg a labdarúgás.

A BTC és a Műegyetem vetélkedése az év végén összeütközésre vezetett. A tavaszi 1 : 1 után az őszi mérkőzésen a felja-

vult Műegyetem már 3 : 1-re vezetett, amikor pár perccel a játék befejezése előtt a BTC levonult, mert a Műegyetem egyik játékosa megsértette a vele összeütközött játékosát. Ez volt az első ilyen kirívó eset. Ennek következményeként megritkultak a BTC—Műegyetem találkozások.

Ez az eset is sürgetőleg hivta fel a figyelmet arra, hogy legyen végre egy szerv, amely összefogja a mindinkább szaporodó labdarúgócsapatokat, fegyelmezi a játékosokat, és gondoskodik részükre mérkőzésekről, illetve megfelelő műsorról. A labdarúgó-szövetség gondolatát alátámasztotta az is, hogy az 1900-as évben, szinte ugrásszerűen, 40-re emelkedett a mérkőzések száma. Mind a nemzetközi, mind pedig a vidéki mérkőzések ifjú labdarúgásunk életképességét bizonyították.

Az 1900-as év nagy nemzetközi eseménye volt a prágai Sláviának budapesti bemutatkozása. Ezt megelőzően a Slávia Prágában 10 : 0-ra győzte le a Műegyetemet, Budapesten pedig 8 : 0-ra győzött a MUE ellen. A Slávia már 3 : 0-ra vezetett a BTC ellen, amikor Ray berúgta az első magyar gólt a félelmetes hírű cseh csapat kapujába. A gólt a közel nyolcezer főnyi közönség hatalmas üdvrivalgással fogadta. Mint érdekességet említjük meg, hogy a BTC kapuját egy Ponory nevű budai diák védte, akinek álszakálla és ragasztott bajusza volt, mivel iskolája eltiltotta a nyilvános szerepléstől. Budapestre jött Berlin válogatottja, amely 10 : 0-ra győzte le a Műegyetemet, és 8 : 0-ra a MAC-ot. A mérkőzésnek sajnálatos eseménye is volt, mert az egyik magyar játékos lábtörést, egy német játékos pedig kartörést szenvedett. Ez újabb okot adott a labdarúgás ellenségeinek a támadásra.

Az első díjmérkőzést a mentők javára rendezett jótékonysági futballtorna jelentette, amelyet a bécsi Cricketerek nyertek meg a BTC és az FTC előtt. Ennek a tornának anyagi és erkölcsi sikere adta meg az elhatározást a szövetség megalakításához és a bajnokság kiírásához. Bécsben is 1900-ban alakították meg a futballszövetséget és az angol ligabajnokság mintájára kiírták az első bajnokságot. Nálunk már előbb felvetették egy ehhez hasonló vándordíj kiírásának gondolatát, míg végre 1900 végén az FTC vezetői, Kárpáti Béla és Horváth Ferenc értekezletet hívtak össze, amelyen megjelentek a labdarúgósport vezetői és az egyesületek képviselői. Az értekezleten két nézet alakult ki: a bajnokságot kell-e előbb kiirni, vagy pedig a labdarúgó-szövetséget megalakítani? Az Atléta és Torna Szövetségek magukhoz szerették volna édesgetni a labdarúgást. Hosszas tárgyalás után

végül is nagy többséggel kimondották, hogy nemcsak a szövetséget alakítják meg, hanem az alakítandó szövetség keretében már 1901-re kiírják a bajnokságot is! Előkészítő bizottságot küldtek ki, amely megalkotta a szövetség alapszabályait és összeállította a bajnokság tervezetét.

Ezzel az aktussal zárult le a magyar labdarúgósport első korszaka. Labdarúgóink játéka ekkor még egészen kezdetleges volt. Oktatóink, akik maguk is szerény művelői lévén a játéknak, inkább csak a játék alapelemeit tanították, főként a technikát. De a sok hiányosság ellenére mégis ez a korszak lett kiinduló pontja labdarúgásunk későbbi nagy fejlődésének.

Az első tavaszi—őszi bajnokság

1901. január 19-én megalakult a Magyar Labdarúgók Szövetsége, s a február 4-én megtartott első tanácsülésen elfogadták a tavasszal kezdődő és ősszel — illetve naptári év végén — befejeződő bajnokság szabályzatát, amelynek alapelvei lényegében azonosak a maival. A különbség csak az volt, hogy akkor még nem sorsolták a mérkőzéseket, hanem az egyesületek állapodtak meg a mérkőzés napjában. A két osztály közötti átmenetet osztályozó mérkőzések biztosították. Különbség volt még, hogy — átmenetileg — ugyanaz a játékos egy I. osztályú és egy II. osztályú csapatban is szerepelhetett. Így bizony megtörtént, hogy egy játékos délelőtt is, délután is játszott. A játékosokat nem igazolták, hanem az egyesületek egyszerűen bejelentették.

Az első bajnoki mérkőzést február 17-én játszották le a Millenáris pályán. A BTC ezen 4 : 0 arányban győzte le a BSC csapatát, Speidl Zoltán (BEAC) játékvezetése mellett. A két vetélytárs, a BTC és a Műegyetem március 3-i mérkőzését, amelyet a BTC 5 : 2-re nyert meg, a Műegyetem megóvta a bíró (Horváth Ferenc) állítólagos téves ítéletei miatt. A pontokért menő harc vitt új színt, izgalmat és érdekességet az eddig rendszertelenül folyó labdarúgó-küzdelmekbe. A BTC azután mind a négy mérkőzését megnyerte s három ponttal vezetett a Műegyetem előtt. Utóbbi — miután a tanév megkezdése előtti időre is kötelezték bajnoki játékra — ősszel visszalépett. A BTC 16 ponttal lett bajnok, 2. a MUE 10 ponttal, míg a 3. FTC 7 pontot szerzett.

Az első bajnokcsapat tagjai ezek voltak: Ordódi, Buda, Skrabák, Harsádi, Mannó, Minder, Bádonyi, Lucius, Hajós, Róka, Cservenka, Wagner, Ray, Klebersberg, Fey és Rapos.

A II. osztályú bajnokságot a 33-asok nyerték, Rákosszentmihály és az UTE előtt. Az első osztályozón az FTC 10 : 2-re győzött a Rákosszentmihály ellen, a BSC—33 mérkőzés 0:0-ra végződött, de a 33-asok így is felkerültek a Műegyetem visszalépése folytán megüresedett helyre. A bajnokság a csapatok számára rendszeres mérkőzéslehetőséget nyújtott.

Újabb nemzetközi mérkőzésre került sor: angol vendégcsapatunk az amatőr Richmond AFC négy mérkőzést játszott öt nap alatt. Legyőzte a MUE-t, a BTC-t és a Műegyetemet. Egy nap pihenő után kiálltak az angolok az MLSZ tanácsa által összeállított első magyar válogatott csapat ellen, amely Yolland Arthur játékvezetése mellett 4 : 0 (1 : 0) arányú vereséget szenvedett. Ez a csapat játszott: Bádonyi (BTC) — Lucius (BTC), Gilly (MFC) — Ordódi (BTC), Windett (BTC), Pozsonyi (MUE) — Koch S. (MFC), Gillemot (MFC), Manno (BTC), Misky (MFC), Ray (MUE).

A Richmond volt az első csapat — a prágai Slávia után —, amely valósággal forradalmasította a még gyerekcipőkben járó magyar labdarúgást. Az igen szép amatőr stílus, amelyben a technikai készség, összjátékkal párosult, megmutatta labdarúgóinknak a helyes utat, amelyen el kellett indulniok.

Hamarosan újabb angol vendégünk jött: a Surrey Wanderers, amely az angol Surrey tartomány válogatott csapata volt. Ez ellen ismét két — egymástól különböző válogatottat állított össze a szövetség. A Surrey 5 : 1 és 6 : 1 arányban győzött két egymást követő napon. Az első magyar válogatott gólokat Sábián (MUE), illetve Misky (MFC) rúgta.

Két hét múlva bemutatkozott az első angol proficsapat, a Southampton is. Most látszott, hogy az angol amatőr futballnál van még lényegesen jobb futballjáték — nemcsak technikai, hanem taktikai vonalon, sőt erő tekintetében is. A Southampton természetesen tetszés szerint győzött. A BTC—MUE kombinált ellen 8 : 0, az MFC—MAC kombinált ellen pedig 13 : 0 arányban.

A többi nemzetközi találkozó közül kiemelkedett az első svájci csapat, a Servette bemutatkozása, amely az FTC-vel, a régi Soroksári úti pályán 4 : 4-re végzett, a BTC-t 2 : 0, a MUE-t pedig 6 : 2 arányban legyőzte. Közben az osztrák és cseh csapatokkal sűrűn mérkőztünk és több jó eredményt értünk el.

A bajnokságon és nemzetközi mérkőzéseken kívüli események: az MTK újonnan alakult csapata első mérkőzésén az FTC-től 5 : 1 arányban kapott ki. Az újpesti csapatok egyesüléséből

keletkezett UTE először 7 : 1-re kapott ki a BTC II.-től, a Postások új csapata viszont 4 : 0-ra győzte le az FTC II-t. A Sport Világ hatos tornáját ez évben az FTC nyerte meg a BAK és a BTC előtt.

Az első „magyar—osztrák" válogatott mérkőzés

Az első bajnoki év és a közben lejátszott angol mérkőzések nagy fellendülést hoztak. A következő, 1902-es évben beneveztek a bajnokságra az új csapatok: a Postás, az MTK és a Törekvés. Az I. osztályú bajnokságot ismét a BTC nyerte (15 p.), az FTC, a 33 FC (9—9 p.) és a BSC (4 p.) előtt. A MUE visszalépett. A tartalékcsapatok részére kiírt szövetségi díjat a BTC II. nyerte.

Nemzetközi téren az első „magyar—osztrák" válogatott mérkőzés létrehozása ennek az évnek sporttörténeti jelentőségű eseménye. A sok klubközi és félhivatalos mérkőzés után — amelyek előkészítették a talajt —, végre hivatalosan is találkozott egymással a két nemzet válogatott csapata. A magyar és az osztrák szövetségek megállapodása szerint évente kétszer mérkőznek, egyszer Budapesten, egyszer pedig Bécsben.

Ekkor még nem sejtették a labdarúgó-vezetők, milyen nagy szerepet fognak betölteni ezek a mérkőzések a két ország labdarúgó-sportjának későbbi fejlődésében. Külön érdekességet adott a magyar—osztrák találkozónak, hogy akkor még osztrák-magyar monarchia volt. A nacionalista eszméken túl szívügye volt mind a magyar, mind pedig az osztrák csapatnak a győzelem. Valóságos rivalizálás jött létre a két válogatott csapat között és találkozóik mindenkor labdarúgó-csemegének számítottak és számítanak még napjainkban is. Ezen a vetélkedésen keresztül fejlődött a két ország labdarúgása és emelkedett Európa, majd a világ labdarúgásának élére. A hazafiasság fűtötte a csapatokat és igyekeztek egymás ellen nagyot produkálni, ennek lett azután lemérhető eredménye a magyar és az osztrák futball hatalmas fejlődése. Az első találkozóra, amely 1902. október 12-én, Bécsben került sorra, a magyar csapatot nem jól készítették elő. Akkori vélemény szerint rosszul is állították össze. A tanács „szavazással" döntött s így erősen kompromisszumos lett a csapat, kihagyták az akkori idők legjobb középfedezetét, Ordódyt. Az eredetileg kijelölt csapat három játékosa (Gilly, Gorszky és Lindner) végül is itthon maradt.

Az első nagy válogatott csapat így állt fel Bécsben: Bádonyi (BTC) — Gabrovitz (Postás), Berán (FTC) — Steiner (33), Pozsonyi (MUE), Bayer (MAC) — Hajós (BTC), Buda (BTC), Pokorny (FTC), Koltai (FTC), Oláh (BSC) és 5 : 0 (3 : 0) arányban vereséget szenvedett. Az akkori kritika szerint (Hajós Alfréd írta a Sport Világban, aki mint jobbszélső maga is játszott ezen a mérkőzésen) az osztrák csapat sokkal egységesebb volt. Főként a csatársora, amelynek négy tagját ugyanabból a klubból (WAC) válogatták. A magyar csapatnak éppen a csatársora volt a leggyengébb része, csak a balszélső Oláh felelt meg, a többiek nem értették meg egymást. A fedezetek közül Pozsonyi nem tudta pótolni Ordódyt. Bayer kiválóan játszott, de az eredetileg hátvédnek beállított Steiner nem vált be a fedezetsorban. A hátvédek közt Berán nagyszerűen küzdött, de Gabrovitz gyenge volt, miként a kapuban Bádonyi is. Az itthon maradt három játékosra nagy szükség lett volna. A játékosok rossz erőállapotban voltak. Első sporttaktikai fogásként az utazástól fáradt csapatot a rendező osztrákok a mérkőzés előtt magas vadászkocsira ültetve reklámképpen végighurcolták Bécs legforgalmasabb útvonalain, miközben a bakon ülő kocsis magyar nótákat trombitált és a kocsi oldalán a mérkőzésre csábító plakátok lógtak. Az osztrákok győzelme azonban megérdemelt volt, de 2—3 gólban főként a kapus volt hibás.

A klubcsapatok nemzetközi mérkőzéseinek eseményei: Oxford és Cambridge egyetemi csapatainak látogatása volt. Mindkét angol egyetemi csapat, valamint a később Budapesten szereplő dán Boldklubben sorozatos győzelmeket arattak a magyar klubcsapatok felett.

1903-ban már olyan nagy lett a bajnokság iránti érdeklődés, hogy hosszabb szövetségi harc után néggyel emelték az I. osztályú egyesületek számát, besorozván az előző év II. osztályának első három helyezettjét, a Postást, az MTK-t és a Törekvést, azonkívül a MAC-ot is. A Műegyetem nem indult s a nyolc részvevő nagy küzdelméből ezúttal először került ki győztesen az FTC 21 ponttal, 2. a BTC (19 p.), 3. az MTK (18 p.). A II. osztályban a Föv. T. Kör lett az első az UTE és a BTC előtt.

A magyar labdarúgást alapító BTC ezzel lekerült az élről és elsőségét nem is tudta többé visszaszerezni. A régi BTC—Műegyetem vetélkedéseket pedig hosszú évtizedekre felváltotta az FTC—MTK párharc.

Az első válogatott győzelmek

A Bécsben lefolyt első osztrák—magyar mérkőzést kora tavasszal kellett volna követnie a budapesti visszavágónak. Ezt azonban az osztrákok áprilisról májusra, majd júniusra halasztották. Áprilisban az osztrákok helyett az első magyar—cseh mérkőzést játszottuk le. A mérkőzésen a cseheket gyenge másodrendű csapat képviselte, így a szintén gyenge magyar csapatnak sikerült 2 : 1 arányban győznie. A magyar csapatot ezúttal már a szövetség intéző bizottsága állította össze, ami a fejlődés jele volt. Az összeállítás és a mérkőzés között eltelt három hét alatt azonban a csapat egyszer sem tartott közös edzést, ellenben — persze papíron — többször is megváltoztatták az összeállítást. Az első magyar gólokat Borbás és Minder lőtte.

Utána a júniusban lezajlott első budapesti „magyar—osztrák"-ot is megnyertük 3 : 2-re. Itt Pokorny (2) és Buda voltak a góllövők. Jellemző, hogy a csehek ellen győztes csapatból csak ketten játszottak az osztrákok ellen. A csapatról az egykori kritikus ezt írta:

„A gólokat a nálunk jól ismert kirohanás és lefutás útján értük el, míg az osztrákok két góljukat szép kombináció útján szerezték."

A kettős magyar győzelem után bizakodással ment a csapat ősszel újra Bécsbe, ahol azonban 4 : 2 arányban vereséget szenvedtünk. Nem volt állandó csapatunk, ezt mutatta az is, hogy az osztrákok ellen a tavasszal győztes csapatból csak három játékos szerepelt ősszel is Bécsben, de azok közül is ketten más helyen játszottak, mint tavasszal. A csatársor teljesen új összeállításban játszott, így érthető, hogy az „osztrák csatársor határozottan jobb volt a mi fejvesztetten játszó támadósorunknál" — mondta az akkori kritikus.

A klubközi nemzetközi sikerek még angol vonalon is követték a válogatott sikereket. A BTC-nek végre sikerült 1 : 0-ra legyőznie a harmadszor is idelátogató Richmondot, ellenben a Civil Service-től 2 : 1-re, a Southamptontól 14 : 0-ra kapott ki. Az angol profik azután az MTK-t is tönkreverték. A BTC első belga vendégünket, a brüsszeli Leopold Clubot 2 : 0-ra (az MFC 1 : 1-re végzett a belgákkal), a Viennát 5 : 0-ra, a Sláviát pedig 1 : 0-ra győzte le.

A hazai események sorából ebben az évben kiemelkedett az első vándordíj, az „Ezüstlabda" kiírása, amelyet az FTC nyert

meg. A Sport Világ hagyományos tornáját a 33-asok nyerték. Az év igen jelentős eseménye volt az Ifjúsági Labdarúgó Szövetség megalakulása is.

Megindul az MTK—FTC párharca

Az 1904. évben azután megkísérelték a magyar vidéki futballt is megszervezni. Az országot 7 kerületre osztották és a vidék bajnokának joga volt kihívni Budapest bajnokát a döntőre. Egyelőre azonban mindez csak papíron maradt, mert egyetlen kerületben sem akadt jelentkező a bajnokságra.

A fővárosi labdarúgás azonban tovább fejlődött. A néhány évig távolmaradt Műegyetem újra indult az I. osztályban, amelynek létszáma így 9-re emelkedett. A bajnokságban ezúttal először haladt fej-fej mellett a később állandóan vetélkedő zöld-fehér és kék-fehér csapat. A bajnoki cím — ezúttal először — az MTK-nak jutott 25 ponttal, 2. az FTC 24 p., 3. a BTC 22 p., 4. a MUE 16 p., 5. a Postás 14 p.

A II. osztályú bajnokságot az UTE nyerte a III. ker. és a BAK előtt. Az osztályozók után bent maradt a két utolsó helyezett, de besorolták az I. osztályba az UTE-t is.

Ebben az évben csak két válogatott mérkőzés volt. Mindkettőt Ausztria ellen játszottuk. Tavasszal Budapesten mi győztünk 3 : 0-ra. Az osztrákok szokatlanul gyenge összeállításban szerepeltek, a magyar csapat pedig a vártnál is jobban játszott. Különösen a fedezetsor és Borbás a balszélen nyújtott kiváló teljesítményt. Ősszel Bécsben 5 : 4 arányban tisztes vereséget szenvedtünk. A feljegyzések szerint csapatunk Bécsben is jól játszott. Ezúttal három olyan csatár szerepelt a csapatban, akik a tavaszi 3 : 0-ás győzelemben részt vettek. A mérkőzésnek már 2 ezer (!) nézője volt.

Az egyesületek nemzetközi műsora — a felszaporodott bajnoki mérkőzések miatt — jelentősen leszűkült. Először jelentek meg nálunk az angol Corinthiánok és ontották a gólokat: MTK 6 : 0, BTC 12 : 0, MAC 9 : 0. Később azután már jobban szerepeltünk ellenük.

Az 1905-ös évben befejeződött a tavaszi-őszi bajnokságok sorozata. Az egyre erősödő külföldi kapcsolatok miatt szükségessé vált, hogy a magyar labdarúgás alkalmazkodjék a külföldhöz. Ki is mondták, hogy ez lesz az utolsó naptári év szerinti bajnokság, azután áttérünk mi is az őszi-tavaszi bajnokságra.

A FIFA alakuló ülésén, 1904-ben, nem vehettünk részt, mert nem tudtuk időre tisztázni közjogi helyzetünket, amely az osztrák-magyar monarchia sajátos összetételéből keletkezett.

Az utolsó „naptári" bajnokságra — különböző vélt sérelmek miatt — nem nevezett az alapító BTC. Egyébként is nagy „zöld asztal harc" folyt a szövetségben és a szövetségen kívül is. Végül is az FTC győzött, egyenlő pontszámmal (26) a Postások előtt, amelynek egy mérkőzését vesztegetés miatt (az ellenfél játékosainak állást ígértek) megsemmisítették és nem is engedték újra lejátszani. A II. osztály bajnoka a BAK lett 32 ponttal, 2. a Typographia. Az osztályozókon a BAK a MAFC-ot 2 : 0-ra, a Typographia a MUE-t 4 : 1-re verte és így az előidőknek ez a két nagy csapata kiesett az I. osztályból.

Ebben az évben a válogatott csapatnál is voltak bonyodalmak. Az osztrák szövetséggel év közben megszakítottuk az összeköttetést, mert a Vienna levonulásáért nem kaptunk elégtételt. A tavaszi mérkőzés Budapesten 0 : 0 arányban végződött. Az őszi mérkőzés elmaradt.

Klubközi mérkőzésen először szerepelt nálunk két angol proficsapat: az Everton és a Tottenham Hotspur.

A BTC nemzetközi vonalon igyekezett babérokat szerezni, de ekkor már ezen a téren is föléje került a két vetélytárs: az FTC és az MTK. Ez a két csapat azután nemcsak hatalmas pályák építésével, hanem külföldi oktatók idehozatalával is elősegítette az addig még gyermekcipőben járó magyar labdarúgás első nagy nemzetközi sikereit.

Az első őszi-tavaszi labdarúgó-bajnokság

1906 tavaszán nagy változáson ment át a magyar labdarúgás. Az őszi-tavaszi labdarúgó-bajnokság lebonyolítása miatt csak egy fordulót játszottak labdarúgócsapataink. Ilyenformán a csapatok másfél évig őrizték meg csoportbeosztásukat. A bajnokságot pótló Brüll-serleget az MTK nyerte 16 ponttal, 2. a MAC 14 p., 3. a Postás 11 p., 4. az FTC 10 p., 5. az UTE 7 p.

A hazai bajnokságban egyébként nagy feltűnést keltett a Postás kiválása. Nehezményezte, hogy elütötték a bajnokságtól. Nem nevezett az első kétfordulós bajnokságra a BTC sem. Az alapító egyesületek közül megszűnt a BSC, viszont a szövetséghez csatlakozott az addig különállóan működő Ifjúsági Labda-

rúgók Szövetsége. Így az első őszi-tavaszi bajnokság nyolc részvevővel indult, de abban csak egyetlen alapító egyesület vett részt: az FTC.

Az új bajnoki rendszer az említett bonyodalmak ellenére fellendülést jelentett. Megnyertük ebben az évben a válogatott mérkőzésünket Ausztria ellen 3 : 1 arányban, Csehországgal szemben 1 : 1 és 4 : 4 volt az eredmény. Ebben az évben az osztrákok ellen játszott először a labdarúgó válogatottban későbbi világhírű játékosunk, a sokszoros válogatott Schlosser Imre. Mint balszélső került a csapatba és mindjárt gólt is lőtt.

Az angolokkal szemben is megváltozott a helyzet. Már a legnevesebb profi csapatok sem tudtak fölényes kétszámjegyű győzelmet aratni. A Southamptonnal szemben a BTC érte el a legjobb eredményt (1 : 0), a többiek: a MAC 5 : 0-ra, az FTC 3 : 0-ra és az UTE 6 : 1-re kapott ki. A Chelsea-val szemben viszont az FTC csak 3 : 1 arányban maradt alul.

A következő évben a szövetségből kilépett BTC a Vienna elleni mérkőzéssel ünnepelte a magyar labdarúgás tízéves jubileumát. Ősszel — ha egy kissé döcögve is — megindult a vidéki bajnokság. Megalakult a Középiskolai Labdarúgó Szövetség is, ami a labdarúgósportnak a diákság közötti terjedését jelentette.

Az első őszi-tavaszi labdarúgó-bajnokság az év közepén rendben befejeződött: 1. FTC 24 p., 2. MAC 22 p. (A MAC csapatát ekkor az első magyar hivatásos edző, Gillemot Ferenc készítette elő.), 3. MTK 22 p., 4. BAK 14 p., 5 Typographia 9 p., 6. UTE 8 p., 7. Föv. T. Kör 7 p., 8. „33" FC 6 p. A II. osztály bajnoka a Törekvés lett.

A válogatott csapatnak ebben az évben mérsékeltebb sikerei voltak, mint az előzőben. Ausztriától tavasszal 3 : 1-re kikaptunk, ősszel 4 : 1-re győztünk ellenük. A csehekkel fordítva, tavasszal győztünk 5 : 2-re és ősszel kaptunk ki 5 : 3-ra. Minden esetben az otthonában játszó csapat győzött. Az összeállításnál még mindig zavaros volt a helyzet. Megtörtént például Bécsben az osztrákok ellen, hogy a jobbszélső Weisz Ferencnek a balfedezet szerepét kellett betöltenie.

A nemzetközi mérkőzések közül kiemelkedtek a Slávia felett aratott győzelmeink. Az MTK 1 : 0-ra, a MAC 2 : 0-ra győzött ellene. A BTC az angol profi Arsenallal 2 : 2-re végzett, míg az MTK 9 : 0-ra kikapott tőle.

Miért nem vettünk részt a londoni labdarúgó-olimpián?

A Nemzetközi Szövetségben (FIFA) elismertek bennünket. Ennek eredményeként jött létre az angol válogatott csapat első budapesti szereplése. 1908. június 10-én volt a mérkőzés, amikor válogatottunk 7 : 0 arányban vereséget szenvedett a vegyesen amatőrökből és profikból álló angol csapattól. Ez a mérkőzés azonban rendkívüli tanulságokat nyújtott nemcsak játékosainknak, hanem edzőinknek is.

A magyar csapatnak nem volt sikeres éve, mert a csehek 5 : 2-es budapesti legyőzése után az osztrákoktól 4 : 0 arányban vereséget szenvedtünk Bécsben, ami évtizedekig a legnagyobb kudarcunk volt. Ennek oka ismét a megalkuvó összeállítás volt. A jobbhátvéd Rumboldnak át kellett mennie a baloldalra, hogy helyet szorítson a gyengén szereplő Müllernek. Így egyáltalán nem volt védelmünk. Hozzájárult a vereséghez a kezdetleges kondicionálás is. Stobbe Ferenc, akkori kapitány közvetlenül a mérkőzés előtt lefektette aludni a csapatot, amely előzetesen alaposan beevett-beivott.

A válogatott csapat ősszel kiköszörülte a tavaszi csorbát és itthon 5 : 3-ra győzött az osztrákok ellen.

Közben befejeződött az 1907/8. évi bajnokság is: 1. MTK 28 p., 2. FTC 25 p., 3. MAC 24 p., 4. UTE 18 p., 5. Törekvés 14 p. Az első vidéki bajnokságok is ekkor fejeződtek be. Bajnokok lettek: Győri ETO (Nyugat), Eperjesi TVE (Észak), Kolozsvári KASE (Kelet), Kaposvár (Dél).

Nemzetközi vonalon is voltak klubcsapatainknak sikereik. Így az FTC sorra verte az osztrák és cseh csapatokat: Rapid 4 : 2, Vienna 3 : 0, WSC 5 : 1, Sparta 4 : 0, Germánia 8 : 1, 6 : 1. A Manchester Unitedtől azonban 7 : 0-ra kikapott. Az angolok egy magyar kombinált csapat ellen is győztek 6 : 2-re. A New Pirates nem hivatalos angol amatőr válogatott az FTC-t is, a kombináltat is 1 : 0-ra verte.

A javuló nemzetközi eredmények alapján szívesen küldtük volna ki ősszel válogatott csapatunkat az októberben Londonban megrendezett első olimpiai bajnoki labdarúgó-tornára. Be is neveztük a csapatot, amely szerepelt is a sorsolásban, a kiküldetés azonban mégis elmaradt. Ezt a Labdarúgó Szövetség a következő közleményben indokolta meg:

„Az MLSZ és vezetősége mindent elkövetett a kiküldetés érdekében, sőt nagyobb áldozatra is hajlandó volt. A siker elmaradt, mert leküzdhetetlen akadályok merültek fel. Ezek közül a

legnagyobb, hogy jövő évben Budapesten lesz a FIFA kongresszusa, amelynek megrendezésére igen nagy összeg kell, s ezt is a kultuszminiszternek kell adnia. Ezért az MLSZ vezetősége a kiküldetésről végleg lemondott."

Kimentek azonban, mint megfigyelők az MLSZ vezetői: Kárpáti Béla, Steiner Hugó, Horváth Ferenc és hozzájuk csatlakozott a már Londonban tartózkodó Löwenrosen Károly. Lord Desborough, a rendező angolok vezetője üdvözölte a küldöttséget s a következőket mondotta:

„Nagyon sajnáljuk, hogy a magyarok távolmaradtak, mert most alkalmam lett volna a magyar csapat kiváló képességeit méltatni. De hát méltányolni kell az elmaradás okát, amely szerint a magyar csapat tagjai a készülő szerb háború miatt a katonasághoz vonultak be." A lord szavai természetesen nem fedték a történelmi helyzetet.

Az első labdarúgó-olimpia egyébként is igen szerény keretek között bonyolódott le. Hollandia mérkőzés nélkül ment tovább, mert velünk kellett volna játszania, Franciaország A) csapatának ellenfele. Csehország, szintén nem jelent meg. Dánia—Franciaország B) 9:0, Anglia—Svédország 12:1. Az elődöntőben: Dánia—Franciaország A) 17 : 1. Anglia—Hollandia 4 : 0. A döntőben Anglia—Dánia 2 : 0, a III. helyért: Hollandia—Svédország 4 : 0. Részvételünk esetén ez lehetett volna a mi helyezésünk is.

A magyar válogatott első győzelme Bécsben

A Budapesten 1909-ben megtartott nemzetközi labdarúgókongresszusnak — amely miatt „állítólag" elmaradt a londoni olimpián való részvételünk — teljes sikere volt. A kongresszuson sikerült az Angliában és Franciaországban egymással szembenálló ellenszövetségek, valamint az osztrák és a cseh szövetségek között fennálló ellentéteket elsimítani. De sportszempontból is sikeres volt a kongresszus, mert az angol válogatott kettős szereplése, valamint az osztrák csapat játéka a labdarúgás felé fordította az érdeklődést.

Április 3-án a németek ellen 3 : 3 arányú döntetlent ért el válogatottunk, de már május 2-án 4 : 3 arányban legyőztük az osztrákokat. Ez volt a magyar csapat első győzelme Bécsben. Minder Frigyes kapitány erre a mérkőzésre a következő csapatot állította össze: Bihari — Rumbold, Szendrő — Biró, Bródy, Vágó — Sebestyén, Kertész II., Koródy, Schlosser, Borbás. Ezen

a mérkőzésen szerepelt először a válogatottban a 16 éves Kertész II. A gólokat Schlosser (3) és Biró rúgták.

Május végén az angol válogatott látogatott el hozzánk. Az angolok elleni mérkőzések már a magyar labdarúgás némi javulását mutatták. A FIFA-kongresszus alkalmából három egymást követő napon játszott válogatottunk. Május 29-én a fiatalokból összeállított magyar csapat 4 : 2 arányú vereséget szenvedett az angol csapattól. Május 30-án az osztrákokkal 1 : 1 arányban döntetlenül mérkőztünk. Ezen a mérkőzésen az első bécsi győzelmet aratott csapat állt ki. Május 31-én ismét az angol válogatottal álltunk szemben és 8 : 2 arányú vereséget szenvedtünk.

Ősszel az osztrákok ellen játszottunk. Öt helyen változott meg a csapat. A csatársorban három új ember kapott helyet és igy szerencséről beszélhetünk, hogy a mérkőzés 2 : 2 arányban döntetlenül végződött.

A válogatott csapat szempontjából az évet általában sikeresnek kell tekintenünk, mert a lejátszott hat mérkőzésből csak kettőt veszítettünk el, azt is az angolok ellen. A válogatott csapat sikerei mellett klubcsapataink is jól szerepeltek a nemzetközi találkozókon. Az FTC, az MTK és a BTC német és svájci csapatokat győztek le és csupán az angol profi Sunderlandtól szenvedtek vereséget. Vezető csapataink a bécsi csapatok ellen is sorozatos győzelmeket arattak.

Az 1908/1909. évi bajnok az FTC lett a MAC előtt. A legjobb vidéki csapat címet Kassa nyerte el. Az év során Kassa legyőzte a lengyel Pogont 5 : 0-ra. Ezzel a mérkőzéssel megindultak a magyar—lengyel találkozók. Az FTC egyébként ebben az évben a bajnokságon kívül megnyerte a húsvéti serleget, az Ezüstlabdát (végleg), a Corinthián-díjat és a bécsi Challenge Cup-öt is. Az első országos bajnoki döntőben az FTC 11 : 0-ra győzte le Kassa csapatát. Ősszel már 25 csapat nevezett a vidéki bajnokságra és először szerepeltek a peremvárosok, Erzsébetfalva, Kispest és Csepel csapatai, egyelőre a vidékiek között. Ebben az évben megindultak a Magyar Kupa küzdelmei is.

Magyar—olasz kapcsolatok

1910-ben a szokásos Ausztria elleni mérkőzéseken kívül (tavasszal Bécsben az osztrákok győztek 2 : 1-re, míg ősszel Budapesten mi diadalmaskodtunk 3 : 0 arányban) először láttuk vendégül Olaszország csapatát. Ezzel rendszeresítettük a magyar—olasz találkozókat. A mérkőzésen a magyar csapat 6 : 1 arányú

győzelmet aratott. A győztes csapat ez volt: Fritz — Rumbold, Szendrő — Biró, Károly, Gorszky — Weisz, Dobó, Koródy, Schlosser, Borbás.

Klubcsapataink nemzetközi mérkőzései újabb sikereket hoztak. Angol, osztrák, német és cseh csapatok ellen arattak sorozatos győzelmeket.

A bajnokságban az FTC folytatta győzelmi sorozatát, de már csak egy ponttal előzte meg nagy vetélytársát, az MTK-t. A Corinthian-díjat és a Ladányi-díjat is a zöld-fehér együttes nyerte meg. A Magyar Kupában az MTK győzött. A legjobb vidéki csapat Győr lett, amely azonban lemondta az országos döntőt.

Az év végén indult meg a készülődés válogatott csapatunk első nagy franciaországi, olaszországi és svájci portyájára.

A válogatott csapat és az FTC sikerei

A válogatott csapat első mérkőzését 1911. január elsején Párizsban játszotta, ahol kétezer néző előtt 3 : 0 arányban győzte le a francia válogatottat. A második mérkőzés január 6-án volt Milánóban, ahol 1 : 0 arányban győztünk Olaszország ellen. Az egykorú jelentés szerint Párizsban „. . . a mindenütt és mindenki által félreismert országunk első önálló életmegnyilvánulása nagy hatást ért el." Óriási plakátok hirdették mindenfelé a „France—Hongrie" mérkőzést. Hasonló volt a helyzet Olaszországban is, ahol valósággal tüntettek a magyar csapat mellett.

Persze, ekkor még kevés volt a nemzetközi tapasztalatunk és így fordulhatott elő, hogy a párizsi, majd a milánói mérkőzéstől fáradt és több helyen sérült csapatunk január 8-án Zürichben, 6000 néző előtt, Svájc csapatától 2 : 0 arányban vereséget szenvedett.

Az év többi válogatott mérkőzésén is sikeresen szerepelt a magyar csapat. Bár az osztrákoktól a tavasz folyamán, Bécsben 3 : 1-re kikaptunk, ősszel már legyőztük őket 2 : 0 arányban. Október 29-én Svájc ellen 9 : 0 arányban diadalmaskodtunk. Ezzel alaposan visszavágtunk a téli portya során elszenvedett vereségért. A nagyarányú győzelem „hősei" ezek voltak: Domonkos — Rumbold, Szendrő — Biró, Bródy, Kertész II. — Sebestyén, Bodnár, Koródy, Schlosser, Borbás. Az év utolsó mérkőzésén Münchenben 4 : 1 arányban győztünk Németország ellen.

Folytatódott klubcsapataink sikersorozata. Az FTC és az MTK különösen az osztrák csapatok ellen aratott nagy gólará-

nyú győzelmeket. Az MTK ebben az évben először szerződtetett brit edzőt, a skót Robertson személyében, aki az angol Lane nevű középcsatárral együtt fejlesztette ki a híres MTK-stílust.

A bajnokságban az FTC végzett az első helyen és megnyerte a Corinthián-díjat is, a Ladányi-díjban és a Magyar Kupában azonban az MTK bizonyult jobbnak. Kassa lett a „vidéki bajnok". A hazai események közül jelentős volt az FTC új Üllői úti pályájának a felavatása.

A nemzetközi sikereket megkoronázta az FTC téli német-angol portyája. Ezen a hamburgi Viktóriát 5 : 3, a Bremer SC-t 5 : 0, a berlini Herthát 4 : 2, a Preussent 7 : 2 arányban győzte le, majd Angliában az amatőr Woking ellen is győzött 3 : 2-re, csak a nemhivatalos angol válogatott csapattól, az English Wanderers-től kapott ki 4 : 1 arányban. A fővárost a sorozatos győzelmek hatása alatt valóságos futball-láz fogta el és a hazatérő FTC-t hatalmas tömeg várta és kísérte be a városba. Schlosser Imrének, aki a legtöbb gólt lőtte, emléktárgyat adták át, a csapat tiszteletére pedig két színház díszelőadást rendezett.

A nagyszerű győzelmek megteremtették a kedvet és hangulatot a következő évi stockholmi olimpián való részvételünkre. Az akkori olimpiai bizottság, illetve a kormány azonban nem ígért megfelelő támogatást és így a szükséges anyagiakat a Labdarúgó Szövetség kénytelen volt egy több országra kiterjedő olimpiai portya megszervezésével biztosítani.

Győzelmünk a stockholmi olimpia vigaszdíjában

Első olimpiai szereplésünkre már az év elején megkezdődtek az előkészületek. Az Olimpiai Bizottság benevezte a labdarúgócsapatot, de a rendelkezésre álló 68,000 koronából csak 2000 koronát fordítottak a labdarúgásra. Az olimpiai portya bevétele is kevésnek bizonyult, s a lelkes labdarúgó-közönségnek kellett pótolnia a hiányzó összeget.

Az olimpiára és az azt megelőző portyára való tekintettel korán befejezték az 1911—12. évi labdarúgó-bajnokságot. Az FTC lett a bajnok az MTK előtt. A II. osztályú bajnokságból az UTE került vissza az I. osztályba. Ebben az évben épült az MTK új Hungária úti sporttelepe.

Az olimpia előtt lejátszott két válogatott mérkőzésünk döntetlenül végződött: Németországgal 4 : 4, Ausztriával 1 : 1 arányban.

Az olimpiához kapcsolódó útra a következő játékosok mentek: Biró, Blum, Bodnár, Borbás, Bródy, Domonkos, Fekete, Károly, Kertész II., Payer, Pataki, Révész, Rumbold, Schlosser, Sebestyén, Szuri, Tóth, Vágó és Zsák.

Az első mérkőzésen Göteborgban, Svédország ellen 2 : 2 volt az eredmény. Harmadnapra Krisztiániában (a mai Osló-ban) Norvégia csapatát győztük le 6 : 0-ra. Bár volt egy hét pihenőnk a két mérkőzés után, de az akkori edzésviszonyok mellett ez nem volt elegendő. Az olimpián balszerencsés volt a sorsolásunk. Az első mérkőzésen Angliával kerültünk szembe. A déli órák pokoli hőségében rendezett mérkőzésen 7 : 0 arányban vereséget szenvedtünk. Az eredmény azonban nem felelt meg a játék képének és a két csapat erőviszonyának — állapította meg a sajtó.

Az egykori leírásból megtudjuk, hogy a mérkőzés elején 11-est hibáztunk. A hangulatot tovább rontotta a védelem hibájából kapott váratlan gól, majd egy lesgól. A II. félidőben az angolok meglepték a magyar védelmet s tíz perc alatt újabb három gólt lőttek. Domonkos kivédett egy 11-est, majd a meghosszabbított félidő 47. percében lőtte Woodward a hetedik gólt.

A selejtezőben és az előmérkőzésen kiesettek a vigaszdíjért játszottak. Magyarország csapata — amelynek kitűnő edzés volt az angolok elleni mérkőzés — nagyszerű győzelmet aratott a döntőben.

Az olimpiai vigaszdíj döntőjében ősi ellenfelünkkel, Ausztria csapatával — ezúttal semleges pályán — kerültünk szembe. Az első ilyen találkozás nagy sikert hozott a magyar színeknek, mert a holland Willing bíráskodása mellett 3 : 0 arányban győztük le az osztrák válogatottat. A magyar csapat összeállítása a döntőben ez volt: Domonkos — Rumbold, Payer — Biró, Vágó, Blum — Sebestyén, Bodnár, Pataki, Schlosser, Borbás. A gólokat Schlosser, Pataki és Bodnár rúgta.

A magyar csapat portyája az olimpiával sem ért véget. Labdarúgóink még Moszkvába mentek, ahol a cári Oroszország kezdetlegesen játszó labdarúgóit 9 : 0 és 12 : 0 arányban győzték le.

Az osztrákokkal ebben az évben még egy mérkőzést vívtunk. Az olimpia után Budapesten 4 : 0-ra győzött a magyar csapat, amely a vigaszdíjban győztes csapathoz képest annyiban változott, hogy Zsák védte a magyar kaput és Hlavay volt a középfedezet. Schlosser két gólt lőtt, egyet-egyet Bodnár és Pataki.

A Műegyetemi FC 1896-ban

Balról jobbra állnak : Steiner, Lill K., Szász, térdelnek : Lindner E., Gillemot, Ludwigh,
ülnek : Koch E., Koch N., Hochstein, Haraszti és Lindner I.

A Ferencvárosi TC csapata 1902-ben

Állnak : Békés, Malaky M., Horn, Horváth, Barna, Maros, Malaky I.,
ülnek : Fekete, Pokorny, Kárpáti Béla elnök, Pápai, Borbás és Kovács

Budapest, 1908. április 5. Magyarország—Csehország 5:2

Állnak: Károly, Borbás, Sebestyén, Koródi,
ülnek: Csüdör, Rumbold, Ficzere, Bródy, Gilly, Schlosser és Gorszki

Budapest, 1910. május 26. Magyarország—Olaszország 6:1

Állnak: Borbás, Rumbold, Weisz, Schlosser, Károly,
térdel: Gorszki, ülnek: Dobó, Biró, Koródi, Fritz és Szendrő

3 : 1-es vereség Bécsben, 1911. május 7-én

Kertész III., Biró, Károly, Kürschner, Borbás, Csüdör, Bodnár, Szeitler, Schlosser, Rumbold és Domonkos

Magyarország—Németország 4:4. Budapest, 1912. április 14

A magyar játékosok: Biró, Borbás, Takács, Csüdör, Schlosser, Koródi, Payer, Bodnár, Domonkos, Sebestyén, Bródi

A magyar csapat a stockholmi olimpián, 1912. június 30-án

Állnak: Borbás, Schlosser, Sebestyén, Károly, Vágó, Rumbold, Bodnár, Biró, Herczog Ede kapitány,
ülnek: Payer, Domonkos és Pataky

Bécs, 1914. május 3. Magyarország—Ausztria 0:2

Állnak: Herczog Ede kapitány, Blum, Pataky, Tóth-Potya, Rumbold, Tauszig, Kertész, Hlavay, Payer, Rouwen edző,
ülnek: Mészáros, Zsák és Horváth

Az FTC—MTK vetélkedés

Első labdarúgó-sikereink kapcsolatosak voltak nagy pályáink felépítésével. Ezzel együttjárt a két nagy pálya tulajdonosának, az FTC-nek és az MTK-nak vetélkedése. Igyekeztek csapataikat feljavítani s ezért, különösen az MTK, angol edzőket és játékosokat is szerepeltetett. A nevesebb angol mesterek közül ki kell emelni Robertson, majd később Jimmy Hogan működését, akik játékosaink technikájának, stílusának és összjátékának fejlesztése körül nagy érdemeket szereztek. Már a BTC-ben is szerepeltek külföldi játékosok, angolok és osztrákok. Az MTK az angol Lane és Owen szerepeltetésével főként a riválisFTC ellenkezését váltotta ki. A labdarúgó szövetségben is folyt az FTC és MTK közötti pályaharc. Mindegyik a maga számára igyekezett megszerezni a legjelentősebb jövedelmet biztosító válogatott mérkőzéseket. Ez még erősebben szembeállította egymással a két egyesületet.

A bajnokság 1912/13. éve újra az FTC győzelmét hozta az MTK és a BTC előtt. A II. osztályból a III. kerület jutott fel az I. osztályba.

A válogatott csapat Ausztria ellen tavasszal 4 : 1 arányban második nagy győzelmét aratta Bécsben. Ekkor játszott kilenc FTC-ista a csapatban, akiket Zsák és Biró egészített ki. Ausztriát ősszel Budapesten is legyőztük 4 : 3-ra, a hazánkban először szereplő Svédország csapatát pedig 2 : 0-ra.

A válogatott csapat tavasszal Bécsben 2 : 0-ra kikapott Ausztriától. Az először nálunk szereplő Franciaország csapatát 5 : 1 arányban legyőztük. Svédország ellen Stockholmban 4 : 1 arányban diadalmaskodtunk, majd két nap múlva 1 : 1 volt az eredmény. Ezek voltak a háború kitörése előtt utolsó válogatott mérkőzéseink. Le volt kötve egy Zürich—Párizs—Brüsszel válogatott portyánk is, ez azonban a világháború kitörése miatt már elmaradt. Az utolsó béke-bajnokságot az MTK nyerte meg az FTC és a Törekvés előtt.

Labdarúgásunk a háború elején

A régi ellentétek az FTC és az MTK között a világháború kitörése után teljes szakadásra vezettek. A bajnokságokat nem írta ki a szövetség. Helyette „Auguszta-serleg“ és „Hungária-serleg“ mérkőzéseket játszottak két csoportban. Végeredményben a bajnokság folytatásának tekinthető ez a két körmérkőzés, mert

később az itteni szereplés alapján állították össze az I. osztályt. Így került például a Kispesti AC az I. osztályba.

Az MLSZ azt ajánlotta az egyesületeknek, hogy a háború alatt ne rendezzenek nemzetközi mérkőzést. Ezt később maga a szövetség sem tartotta be, mert megállapodott az osztrákokkal, hogy a háború ellenére is folytatjuk rendszeres találkozóinkat. 1914-ben az első mérkőzés Budapesten 2 : 2-re végződött, míg Bécsben mi győztünk 2 : 1-re. Berlin válogatottjai ellen is győztünk 3 : 1-re.

1915 elején enyhült az FTC—MTK ellentét és a tavaszi „Hadi-Kupa Amatőr Ligabajnokság" néven ismét egységes körmérkőzésben folytatódott a bajnokságok sorozata. Ezúttal az FTC nyerte a bajnokságot, egyben hosszú időre ez volt az FTC utolsó bajnoksága.

A válogatott mérkőzéseken felváltva győztünk: 1915 tavaszán Budapesten Ausztria győzött 5 : 2-re, mi Bécsben 2 : 1-re, ősszel Bécsben Ausztria 4 : 2-re, Budapesten Magyarország 6 : 2-re.

1915 végén újra kitört az FTC—MTK harc, ezúttal azonban nem a pályaműsor, vagy a szövetségi hatalom megszerzése miatt. Az volt az ok, hogy Schlosser Imre, a zöld-fehérek sokszoros válogatottja átigazolását kérte az MTK-hoz. Az FTC nem akarta elveszteni világhírű játékosát és harcolt érte. Profivádat emelt ellene, emiatt az egyesületek ismét két pártra szakadtak. Az ellenségeskedésnek még más következménye is volt. Az FTC köré tömörült csapatok nem neveztek az 1916. évi hadimérkőzésekre. Végül is úgy döntöttek, hogy a hadimérkőzések helyett kiírták a „hadi kupát". Erre valamennyi csapat benevezett. A „hadi kupát" egyébként az MTK nyerte meg.

Az év során két nemzetközi mérkőzést játszottunk, mindkettőt az osztrákok ellen. Bécsben Ausztria győzött 3 : 1-re, míg Budapesten mi nyertünk 2 : 1-re.

A szövetségnek egyik fontos intézkedése volt az a megállapodás, mely szerint a sportszerűtlen és az idényt kellően be nem töltő „hadi kupa" mérkőzések helyett ősszel megkezdik a kétfordulós „hadi bajnokságokat". Ez hasznos és jelentős fordulat volt az eddigi zűrzavaros alkalmi díjak után.

A kétfordulós hadi bajnoki mérkőzések

Az első háborús kétfordulós bajnokság (1916—1917) osztályozómérkőzéseket tett szükségessé. Az osztályozók után a Vasas került az I. osztályba. A hadi bajnokság őszi fordulójában

az MTK vezetett a Törekvés előtt. Az FTC meglehetősen lemaradt.

Tavasszal azonban már nem fejeződött be rendben a küzdelem, mert az újra napirendre került Schlosser-ügy miatt az FTC és a MAC nem állt ki az MTK ellen és a kék-fehérek így küzdelem nélkül kapták meg a bajnoki pontokat. Az első kétfordulós hadi bajnokságot az MTK nyerte.

A válogatott mérkőzések során ezúttal kevesebb sikerrel szerepeltünk, mert nagy vetélytársunk Budapesten 3 : 2-re győzött, míg mi Bécsben csak 3 : 3-as eredményt értünk el. A bécsi mérkőzés érdekessége, hogy Schlosser Imre ezen a mérkőzésen játszott ötvenedszer a magyar válogatott csapatban.

Schlosser, az első világháború előtti idők legnagyobb tudású labdarúgója

Schlosser Imre, a népszerű „Slózi", hatvannyolcszor öltötte magára a címeres mezt. Abban az időben, amikor ő tündökölt, még kevés válogatott mérkőzést játszottunk évenként. Slózi húsz esztendőn keresztül majdnem minden válogatott mérkőzésen játszott. Így lett rekorder-válogatott. A magyar labdarúgás már az első világháborút megelőző időben is rendelkezett nemzetközileg elismert játékosokkal. A klasszisjátékosok közül is kiemelkedett azonban a „karikalábú" Slózi. Személyében a kontinens egyik legeredményesebb csatárát tisztelték. Ura és mestere volt a labdának. Szellemes cseleivel és ötletes húzásaival, okos és ravasz játékával, hihetetlen eredményességével nemcsak a ferencvárosi közönség kedvence volt, hanem a magyar válogatott csapatnak — az ellenfél részéről is elismert — legrettegettebb csatára. Slózi az első világháborút megelőző idők kimagasló tudású labdarúgója volt, aki — sok öreg szemtanú szerint — egyszemélyben testesítette meg Puskást és Kocsist.

De nemcsak Schlosser volt klasszis játékos ebben az időben. Borbás dr. „a félelmetes száguldó" (hihetetlen gyors volt, több 100-as versenyt is nyert!), Bodnár, a nagyerejű lövő, Pataky, az intelligens irányító, Zsák a nagyszerű képességű kapuvédő mellett tisztelettel beszéltek Domonkos, Blum, Kertész II. és Tóth-Potya játékáról is. És ezek csak az ismertebb játékosok voltak.

1917 egyébként sikeres éve volt válogatottunknak. Három nemzetközi mérkőzést játszottunk tavasszal, a szokásos osztrák—magyar találkozókat. Bécsben 1 : 1 volt az eredmény, míg Buda-

pesten 6 : 2-re győztünk. Az osztrákokat nagyon bántotta a súlyos vereség és a szokástól eltérően harmadik mérkőzésre hívták ki a magyar válogatottat. Az osztrákok kérésének eleget tettünk és Bécsben 4 : 1 arányú győzelmünkkel nagy megbecsülést szereztünk a magyar labdarúgásnak. Ezen a mérkőzésen így álltunk fel: Plattkó — Feldmann, Siegl — Kertész II., Kertész III., Vágó — Tauszig, Urik, Schaffer, Schlosser, Szabó. Erről a nagyszerű mérkőzésről még sokáig beszéltek labdarúgó-körökben.

Az év őszén, nehogy megismétlődjenek a tavasszal elharapódzott lemondások, a labdarúgó szövetség határozatilag kimondta, hogy „. . . mérkőzést lemondani nem lehet. A lemondó egyesületet a további bajnoki küzdelmekből kizárják."

Az FTC—MTK ellentétek még mindig fennállottak, aminek következménye lett azután, hogy ősszel az FTC — a szövetségi határozattal szembehelyezkedve — nem állt ki az MTK ellen. A szövetség habozás nélkül kizárta az FTC-t a bajnokságból.

Jelentős eseménye volt labdarúgásunknak, hogy ebben az évben alakult meg az önálló játékvezető testület, a Magyar Futballbírák Testülete. Ebben az évben lépett életbe a bíróküldés rendszere.

Ideje volt már, hogy az európai hírű magyar játékvezetőket testületbe tömörítsék. A játékvezetők között, akárcsak a labdarúgók között sok kivételes tudású sportember akadt. A korán elhúnyt Sugár István mellett Herczog Ede, Fehéri Ákos, Szüsz Hugo, Újvári Ödön és Langfelder Ferenc nem egy külföldi nemzetközi mérkőzést vezettek le közmegelégedésre és szereztek dicsőséget a magyar labdarúgó játékvezetői karnak.

Válogatottunk sikeres szerepléséhez tartozott még, az ősz során, az osztrákok ellen mind Budapesten, mind pedig Bécsben elért 2 : 1-es győzelem.

Bővült a nemzetközi műsorunk

1918-ban már nemcsak az osztrákokkal játszottunk; bővült a nemzetközi műsorunk, a svájci válogatott csapatot fogadtuk Budapesten és le is győztük 2 : 1 arányban. Válogatott csapatunk győzelmi sorozata folytatódott az osztrákok ellen. Tavasszal Budapesten is, Bécsben is 2 : 0-ra győztünk. Közben befejeződött az 1917/1918-as kétfordulós hadi bajnokság. Bajnok az MTK csapata lett, amely 12 ponttal előzte meg nagy vetélytársát, az FTC-t. A harmadik helyen a Törekvés végzett. Az

MTK-ban ebben az évben szerepelt először Orth és Braun, az első világháború utáni idők két legnagyobb játékosa.

Ősszel tovább folytatódott a magyar labdarúgók sikersorozata Bécsben 3 : 0 arányú nagyszerű győzelmet arattunk. Ezen a mérkőzésen így állt fel a magyar csapat: Zsák — Fogl II., Payer — Kertész II., Károly, Ging — Braun, Konrád II., Pataky, Schaffer, Schlosser. Ekkor ünnepeltük Kertész II. és Károly 25. válogatottságát. Bővült a magyar—osztrák találkozók műsora: Bécs II. osztályú válogatottja 6 : 1 arányban győzte le Budapest II. osztályú válogatottját.

Labdarúgásunk a Tanácsköztársaság idején

A magyar sport fejlődésének dicsőséges szakaszához érkezett az 1919-es Tanácsköztársaság idejében. A Tanácsköztársaság alkotmánya a rendeletek és az intézkedések egész sorával, valamint az új létesítmények és sportintézmények felállításával indította el és teremtette meg az újtípusú, magasabbrendű ember nevelésének szellemi és fizikai feltételeit.

A rövid négy hónap alatt is hatékony intézkedések történtek a tömegsport bevezetésére. Hatalmas pályaépítési programot dolgoztak ki, amelynek végrehajtásához azonnal hozzá is láttak.

Sportunk történelme folyamán először törekedtek a vidék sportjának felemelésére, illetve arra, hogy ezen a téren is felszámolják a vidék, különösen a falu elmaradottságát.

A sportpályák és stadionok építésén kívül, célul tűzték ki néhány vidéki sportszanatórium létesítését és rendeletet készítettek a kötelező sportorvosi ellenőrzés bevezetéséről is. Ezeken túlmenően a szakoktatás fejlesztésére vidéki szaktanfolyamok sorozatos felállítását tervezték és a sporttal kapcsolatos tudományos munkára, valamint a sportirodalom megteremtésére egész sor intézkedést hoztak.

Számtalan olyan tapasztalata volt a Tanácsköztársaság sportprogramjának, amelyeket felszabadulásunk után a testnevelés és a sport új alapokra fektetésénél, a szocialista sport megteremtésénél azután felhasználtunk.

A sportdirektórium kinevezése nagy örömet keltett a sport híveiben. A sportdirektóriumban helyet kapott sok kiváló labdarúgó-szakember is, így Bíró Dezső és Reiner Sándor, akik a labdarúgásnak minden lehető kedvezményt megadtak. A két régi sportember minden igyekezetével azon volt, hogy a labda-

rúgást továbbfejlessze, a bajnokság zavartalan lefolyását biztosítsa és a nemzetközi kapcsolatokat fenntartsa. A Tanácsköztársaság rövid fennállása alatt a magyar labdarúgás tovább élt és virágzott. Labdarúgásunk a Tanácsköztársaság ideje alatt az MTK „aranycsapatában" külön klasszist képviselő együttes és ennek megfelelő kiváló válogatott csapat felett rendelkezett. A válogatott csapatban főként az MTK játékosok szerepeltek, akik közül különösen Feldmann, Kertész II, Nyúl, Kertész III, Konrád II, Braun, Molnár, Orth, Schaffer, Schlosser és Szabó képviselték méltóan a magyar labdarúgást.

Ilyen körülmények között csak természetes, hogy a tömegek legkedveltebb sportja, a labdarúgás, nem állt meg, sőt jelentékenyen előrehaladt a fejlődésben. Így az egész világ nagy érdeklődéssel várta a Tanácsköztársaság második hónapjában, április 6-án már megrendezett első nemzetközi válogatott mérkőzésünket. Német-Ausztria ellen (akkor Deutsch-Oesterreich volt az ország hivatalos neve) játszott a magyar csapat az Üllői-úti pályán mintegy 35 000 néző előtt. A rendkívül heves küzdelemben elért 2 : 1-es győzelmünk egyik dokumentuma volt új rendszerünk életképességének, egyben hirdette szerte a világ előtt béketörekvésünket, a népek barátságáért való harcunkat.

Csapatunk a következő összeállításban játszott:

Zsák — Zatykó, Fogl II. — Kertész II., Ging, Túri — Braun, Konrád II., Orth, Schaffer, Szabó.

A mérkőzésnek több tanulsága volt. Elsősorban, hogy mérkőzést ilyen nagy közönség a múltban még nem tekintett meg. A Tanácsköztársaság sportdirektóriumának sportra mozgósító erejét bizonyította a hatalmas nézősereg, amely végig lelkesen buzdította a különben jól is játszó magyar válogatottat. Érdekessége, hogy Slózi nem tudott a csapatba bekerülni! Sokan hiányolták is a karikalábú csatárt és csak akkor nyugodtak meg, amikor a magyar csapat kitűnő játékát tapsolhatták. Érdekes azt is megemlíteni, hogy az osztrák csapatot sorrendben nyolcadszor fektettük kétvállra. Ez pedig a magyar labdarúgó válogatott fölényét húzta alá az osztrák csapattal szemben.

A magyar sikerek tovább folytatódtak, mert júniusban az MTK és az FTC Bécsbe látogatott el, ahol több mérkőzést játszottak. A magyar csapatok kiváló eredményeket értek el a bécsiekkel szemben. A bécsi vendégszereplés alatt, az osztrák futballszurkolók és az osztrák szövetség felkérésére egymás ellen is játszott a két magyar csapat. A nagy érdeklődéssel várt találkozót az MTK 5 : 0 arányban fölényesen nyerte meg. Az MTK

ezután német portyán vett részt és a legjobb német csapatok ellen mutatott kiváló játékával nagy sikert aratott.

A dicsőséges Tanácsköztársaság a nemzetközi és hazai reakció szégyenteljes összefogása következtében elbukott. A dolgozó nép érdekeit szolgáló terveket és intézkedéseket népellenes intézkedések váltották fel. A társadalmi zuhanás mélybe sújtotta a sportot, a labdarúgást is. Elkezdődött a magyar sportélet legszomorúbb korszaka.

Vissza a sötétségbe

A bajnokság közben az MTK győzelmével befejeződött. A bajnokság befejezése után a labdarúgó szövetség elhatározta, hogy a hadi bajnokságot beszünteti és áttér a békebajnokságra. Nemzetközi eseményként említjük meg: a FIFA-ban javaslatot tettek arra, hogy a volt központi hatalmakhoz tartozó országokat, tehát Magyarországot is, zárják ki a Nemzetközi Labdarúgó Szövetségből. Az indítványt azonban elutasították.

Ősszel a politikai fordulat már erősen éreztette hatását. Válogatott csapatunk az 1919. év során még kétszer játszott Ausztria együttesével. Bécsben — hosszú idők után — 2 : 0 arányban kikaptunk, Budapesten is csak nehezen sikerült 3 : 2-re visszavágnunk.

Az első világháború befejezésével egyébként megnyíltak a határok és a szomszédos osztrák és immár csehszlovák ellenfeleken kívül a távolabbi külföld is érdeklődött a magyar labdarúgás iránt. A világháború alatt sem állott meg a magyar labdarúgás fejlődése. Az angol Jimmy Hogan, aki a háború idején nálunk tartózkodott, tovább tanította a magyar labdarúgókat. Felhívták ránk külföldön a figyelmet válogatott csapatunk sorozatos sikerei, valamint klubcsapataink nemzetközi eredményei. A sikerek következménye lett az is, hogy a külföld nemcsak a velünk való találkozókat kereste, hanem játékosainkat is igyekeztek megszerezni.

Az első úgynevezett békebajnokság a teljes játékosgárdával és az MTK újabb bajnokságával fejeződött be.

A válogatott csapat hat mérkőzést játszott ebben az évben. Az osztrákok ellen tavasszal Bécsben 2 : 2-re végeztünk, ősszel, amikor a válogatóbizottság kihagyta Orthot a csapatból, Budapesten 1 : 2-re kikaptunk. A válogatott németországi útján 1 : 2-re kapott ki Berlin válogatott csapatától is. Dél-Németország csapatát 1 : 0-ra, Drezda válogatottjait pedig 3 : 0-ra legyőztük. Ősszel Berlinben Németország válogatottjától is vereséget

szenvedtünk. Ezeken a válogatott mérkőzéseken már éreztette hatását néhány élvonalbeli játékosunk kivándorlása. Elsőnek Payer Imre, Schaffer, Szabó Péter és Konrád testvérek mentek ki külföldre.

Játékosaink és a magyar labdarúgó-érdekek védelmére megállapodást kötöttünk Ausztriával, amely szerint csak kölcsönös kiadatással mehettek át egyik ország játékosai a másik ország csapataiba. Ez az egyezmény sem tudta azonban megakadályozni, hogy játékosaink egy csoportja meg ne alakítsa az első magyar proficsapatot.

Első útjuk Berlinbe vezetett, ahol két mérkőzést játszottak. A magyar szövetség azonnal eltiltotta a játékosokat, a német szövetség pedig letiltotta a profikkal való mérkőzéseket, ami hamarosan visszatérésre késztette a vándor csapatot. Az első proficsapat tagjai a következők voltak: Plattkó, Feldmann, Szendrő, Viola, Ging, Nyúl II., Nemes, Wilhelm, Pataki, Jeszmás, Kollár.

A Magyar Labdarúgó Szövetség ezt az első profi kisiklást még enyhén bírálta el, rövidebb-hosszabb eltiltás után megkegyelmezett a hazatért játékosoknak. A csapat több tagja (Plattkó, Ging, Viola, Nemes) külföldön maradt. A profi szellem álamatőrség alakjában mégis elburjánzott és többé-kevésbé titokban folyt tovább mindaddig, amíg le nem leplezte a titkos profizmust a kispesti profiper. Ez a botrány világosságot derített nemcsak a Kispest amatőrségére, hanem általában egész labdarúgásunk szellemére. Ennek ellenére sokáig tartott, amíg rátértünk az amatőrizmus és professzionizmus kettéválasztására.

Közben az 1920—21. évi békebajnokság küzdelme olyan heves volt, hogy a rendőrség — félve politikai tüntetésektől is — a botrányok miatt egy ideig csak nyilvánosság kizárásával engedte megtartani a mérkőzéseket. A bajnokságot ismét az MTK nyerte.

Az 1920-as év történetéhez tartozik az antwerpeni csonka olimpia megrendezése, amelyből kizárták a volt központi hatalmak országait, így Magyarországot is. Ez az olimpia botrányba fulladt, mert a döntőben Csehszlovákia 2 : 0-ás belga vezetés után a II. félidőre nem állt ki, mivel elégedetlen volt a bíró ítélkezésével. Ezért a II.—III. helyért újabb mérkőzést játszottak, amelyet Spanyolország nyert meg 3 : 1 arányban Hollandia ellen. Így ők lettek a helyezettek. Előzetesen Belgium Spanyolországot 3 : 1-re, Hollandiát 3 : 0-ra, Csehszlovákia Franciaországot 4 : 1-re, Norvégiát 4 : 0-ra, Jugoszláviát 7 : 0-ra verte. Anglia amatőr csapata ekkor már nagy visszaesést mutatott és

a selejtezőben Norvégiától kikapott 3 : 1-re, Olaszországot Franciaország győzte le 3 : 1-re, Dániát Spanyolország verte ki 1 : 0-ás eredménnyel.

1921-ben bővült a válogatott nemzetközi műsora, mert az elmaradhatatlan magyar—osztrák mérkőzéseken kívül Németországgal, Svédországgal és Lengyelországgal is játszottunk.

Az osztrákoktól 4 : 1 arányban vereséget szenvedtünk, Németországot azonban 3 : 0-ra, Svédországot 4 : 2-re, Lengyelországot pedig 1 : 0-ra sikerült legyőznünk. Ezekkel a győzelmekkel növeltük labdarúgásunk jó hírnevét.

Amatőr—profi harcok

Az amatőr—profi kérdés most már nem került le labdarúgósportunk napirendjéről. A következő 1922 és 1923-as években az akkori sporthatóságok is napirenden tartották. Valósággal követelték a kettéválasztást, de a labdarúgó szövetség kitartott álláspontja mellett, hogy csak a gazdasági előfeltételek megteremtése esetén viszi keresztül az amatőr és profisport szétválasztását. Az egyesületek egy csoportja szintén napirenden tartotta az amatőr-profi kérdést. Részben visszavonult a bajnokságtól, részben külön díjmérkőzésbe tömörülve, harcolt az álamatőrség kiirtásáért és a nyílt profizmus bevezetéséért. A legfelsőbb sporthatóság jóvá is hagyta egy magyar professzionista labdarúgó szövetség alapszabályait. Ez azonban nem kezdte el működését. Életképességét elsősorban az hiúsította meg, hogy a régen egymás ellen harcoló FTC és MTK most békésen együtt működött, sőt csatlakozott hozzájuk az UTE is, amely ekkor építette fel hatalmas stadionját.

Mi volt a magyarázata ennek a huzavonának? Egyszerű. A nagy klubok ekkor már egyúttal jövedelmező üzleti vállalkozások is voltak. A játékosoknak rendszertelenül és különféle címeken dugpénzeket adtak. Az egyesületek azonban nem tudták teljes bizonyossággal eldönteni, hogy melyik módszer előnyösebb számukra? Ha önmaguk határozzák meg, kinek mikor és mennyit fizetnek ki, vagy ha szerződés kötelezi őket, hogy havonta ilyen és ilyen előírás alapján mennyit kötelesek a játékosoknak kifizetni? Mindkét rendszernek voltak előnyei és hátrányai. A nagy egyesületek hirtelen békés együttműködése is erre a közös, profit-éhes üzleti alapra vezethető vissza.

Az 1921—22. évi bajnokságot nagy küzdelem után ismét az MTK nyerte, de az FTC mindössze egy ponttal végzett mögötte.

Labdarúgósportunk 1922-ben, az 50. magyar—osztrák mérkőzéssel ünnepelte 25 éves jubileumát. Ez a mérkőzés Bécsben 2 : 2 arányban döntetlenül végződött. Ez volt különben a magyar válogatott 87. nemzetközi mérkőzése. Előzetes találkozásunkon tavasszal 1 : 1-re végeztünk, míg a harmadik mérkőzést ugyancsak Budapesten Ausztria nyerte 2 : 1-re. Egyébként is igen dús volt labdarúgó válogatottunk műsora. Lengyelországban a fiatalokból összeállított csapat 3 : 0-ra győzött, majd Berlinben 4 : 2 arányban megnyertük a városközi mérkőzést. Svájccal azonban az idény végén 1 : 1-re végeztünk itthon. Játékosaink fáradtsága nem akadályozta meg a szövetséget egy teljesen üzleti jellegű júliusi (!) német—svéd—finn portya lebonyolításában. Németországgal Bochumban 0 : 0-ra, Svédországgal Stockholmban 1 : 1-re végeztünk, egyedül Finnországot győztük le Helsinkiben 5 : 1-re. Közép-Németország ellen is mérkőztünk Lipcsében, amelyet a kedvezőtlen augusztusi időben csak nehezen győztünk le 5 : 3-ra.

1923-ban megkezdtük a felkészülést a következő évi párizsi olimpiára. Mivel a labdarúgás nem számíthatott az állam anyagi támogatására, a szükséges fedezetet a labdarúgómérkőzések belépőjegyeihez kapcsolt 20 filléres bélyegek útján biztosították. A válogatott csapat néhány kitűnő eredmény mellett meglepő vereségeket is szenvedett. Az eredmények így elég változatosak voltak. Olaszország ellen Genovában 0 : 0, Svájc ellen Lausanneban 6 : 1, majd Berlin ellen Budapesten 0 : 1, Ausztria ellen Bécsben ugyancsak 0 : 1, augusztusban Finnország ellen Budapesten 3 : 1, Ausztria ellen 2 : 0, Svédország ellen 2 : 1.

Az 1922—23. évi bajnokságot, sorrendben nyolcadszor, az MTK nyerte. Ezúttal az UTE szorította meg.

Vereségünk a párizsi olimpián

A párizsi olimpia előtt a magyar labdarúgócsapatok jó formában voltak. A válogatott csapatban olyan kimagasló labdarúgó egyéniségek szerepeltek, mint Braun, Molnár, Orth, Fogl II. Külföldön aratták sikereiket Plattkó, Guttmann, Obitz, Eisenhoffer és Hirzer, akik az olimpián (Plattkó kivételével) valamennyien a magyar csapat rendelkezésére álltak.

A magyar labdarúgásnak az első világháború utáni „viszonylag sikeres korszaka" volt ez az időszak.

Orth egyik legjobb labdarúgónk volt. Minden poszton kiválót nyújtott. Tökéletesen fejelő, abszolút „kétlábas" játékos.

Nagyszerű cselező, félelmetes lövő. Számtalan győzelem fűződött nevéhez. Játékintelligencia, irányító-készség, technika, kiváló taktikai érzék, önzetlenség, helyzetfelismerés és gólképesség egyesült benne.

Legendás volt Fogl II. munkabírása, robusztus ereje és keménysége, de sokat beszéltek Braunról, Molnárról, Opatáról és Jenyről is.

Ezért nemcsak mi, hanem az egész labdarúgó világ is az olimpia egyik esélyesének tartotta a magyar labdarúgó válogatottat. Számunkra nagy jelentőségű volt ez a világbajnokságot is jelentő labdarúgótorna, mert Stockholm óta először mutathattuk meg erőnket ilyen nagyméretű tornán. Az anyagi fedezetet — mint már mondottuk — maga a labdarúgás teremtette meg, mert a 10%-os olimpiai adó 1923 tavasza óta 4000 dollárt hozott. Ez bőven fedezte a költségeket.

A labdarúgó szövetség tényleg igyekezett jól előkészíteni olimpiai szereplésünket. Külön szállásCsinálót küldött Párizsba, hogy megfelelő szállást és ellátást biztosítson a magyar csapat számára. Érthetetlen, hogy a szállásCsináló — az egyik utazási vállalat megbízottja — csak egy hetedrangú szállodát talált és hasonlóan rossz volt az ellátás is. A kis szállodában, kényelmetlen, szűk szobák mellett a játékosok az állandóan szaladgáló patkányok miatt sem tudtak nyugodtan aludni. A szállásCsináló megfeledkezett a sportszempontokról, így a kellő edzési lehetőség biztosításáról is. Így a labdarúgó szövetség nem tudta biztosítani a játékosok megfelelő erőállapotát.

Az összeállítás is nagy gondot okozott, mert legjobb játékosaink közül nagyon sokan külföldön játszottak. Így tehát már megmutatkozott a játékoskivándorlás kártékony hatása. Hosszas tanácskozás után a „válogatást előkészítő bizottság" úgy döntött, hogy az olimpiára segítségül hívja a külföldre távozott játékosokat is. Hirzer, Weisz Árpád, Obitz, Hajós és Guttmann Béla jelentkezett is, fájó volt azonban Plattkó távolmaradása, miután a válogatott csapat állandó kapusa. Zsák éppen sérült volt és kívüle csak a tapasztalatlan Biri és az átlagképességű Kropacsek állt rendelkezésre. A külföldi és hazai játékosok ilyen vegyítése nem is járhatott sikerrel, mert így nem lehetett a csapat egységét kialakítani. A labdarúgó szövetség ezt a hibát azzal igyekezett pótolni, hogy az olimpia előtti héten útközben is játszott mérkőzéseket a csapat. Május 18-án Svájc ellen játszottunk Zürichben. Ezt a mérkőzést 4 : 2-re elvesztettük. Majd május 22-én Saarbrückenben a helyi csapat ellen 7 : 1-re győztünk.

Ezekután került sor május 26-án első olimpiai mérkőzésünkre Lengyelország ellen.

Miután az előzetes mérkőzéseken Molnár György, a kiszemelt jobbösszekötő is megsérült, a rendelkezésre álló két balösszekötő közül Kiss Gyula szövetségi kapitány a csak ballábas Eisenhoffert állította be a helyére. Végül így állt fel a különben nagy nevekből álló csapat: Biri — Fogl II., Mándi — Orth, Guttmann, Obitz — Braun, Eisenhoffer, Opata, Hirzer, Jeny. Az akkori lengyel csapatot előzetesen a mi második garnitúránk is legyőzte, így nem csoda, hogy ez a csapatunk gyenge játékkal is fölényesen 5 : 0-ra győzött ellenük. Hirzer (2), Opata (2) és Eisenhoffer lőtték a gólokat.

A győzelem ellenére a Párizsban tartózkodó szakembereink egyöntetűen a csapat megváltoztatását kívánták. A szövetségi kapitány azonban — akinek előzetesen igen szép sikerei voltak, hiszen az olimpia előtt győztük le Olaszországot 7 : 1-re, majd Berlin város csapatát 4 : 1-re — hosszas töprengés után a „győztes csapaton ne változtass" elv alapján Egyiptom ellen is ugyanezt a csapatot állította ki, pedig rendelkezésére állott volna a csatársor részére Orth, akit a fedezetsorban Blum helyettesíthetett volna.

Egyiptom ellen Eisenhoffer volt a támadás kerékkötője s ezért az össze nem szokott csapat nem tudta óriási fölényét megfelelő eredményre váltani. Balszerencse is üldözte csapatunkat. Bár a 90 percből 80 percig mi támadtunk, az egyiptomi csapatnak mindössze négy lefutása volt és mégis ő ért el három gólt s így a biztosra vett mérkőzést 3 : 0-ra (1 : 0) elveszítettük. Jellemző, hogy még a javunkra megítélt 11-est sem tudtuk értékesíteni. (Az olaszok ellen győztes csapatból a párizsi olimpián nem játszott Zsák, Fogl III., Tóth, Pruha, Blum és Molnár.) Az olimpiai labdarúgótornát Dél-Amerika képviselője, Uruguay nyerte meg.

A vereség itthon nagy lehangoltságot keltett és a közvélemény nyomására, nemcsak a szövetségi kapitánynak, hanem az MLSZ teljes vezetőségének le kellett mondania. Kétségtelenül megállapíthattuk, hogy az itthoni lappangó profizmus és a külföldre vándorolt játékosoknak a hazaiakkal való keverése, a kellő sportszerű előkészítés hiánya volt a vereség fő oka. Holits Ödön személyében volt ugyan a csapatnak szövetségi edzője, de orvos és gyúró nem ment a csapattal, a kényelmetlen szállás és rossz ellátás s ezzel a csapat hangulatának lerontása mind hozzájárultak a vereség okaihoz.

Különösen fokozta az elkeseredést az a tudat, hogy a csapatban nagy képességek voltak. Ezt bizonyította a Franciaországban lejátszott két mérkőzés, amikor Rouenben 5 : 0-ra győztünk a város válogatottjai ellen, Le Havre-ben pedig a „külföldiek" nélkül is 1 : 0-ra győztünk Franciaország ellen. Pedig ekkor a hátvéd Fogl III.-nak kellett jobbszélsőt játszania a sérült Molnár helyett.

Az olimpiai évben ősszel még a következő válogatott mérkőzéseink voltak: Lengyelország ellen 4:0, Ausztria ellen Bécsben 1 : 2, Németország ellen 4 : 1. Először játszottunk az új jugoszláv labdarúgást képviselő Zágráb válogatottjával, amelyet 3 : 1-re győztünk le.

Az 1923—24. évi labdarúgóbajnokság már az olimpia előtt áprilisban az MTK bajnokságával befejeződött.

A labdarúgó szövetségnek az olimpia után nemcsak az „olimpiai válság"-gal kellett megküzdenie, hanem nagy nehézséget okozott az újabb profihullám. Ausztriában 1924 őszén bevezették a profizmust. Ezért felmondták az eddigi játékos-egyezményt. A szövetség kénytelen volt bizottságot alakítani a profiszabályok kidolgozására, egyben elhatározta, hogy hat hónapig egyetlen külföldre távozó játékosnak sem ad játékengedélyt.

Labdarúgósportunk válsága

A magyar labdarúgás válságba került. Ennek egyik oka az volt, hogy a párizsi vereség következményeképpen az akkori sporthatóságok és kormány bevezette a testnevelési adót, amely jelentékeny részt vont el a labdarúgás bevételeiből. Így „támogatta" a fasiszta rendszer a sportot. Elmélyítette a válságot az amatőr-profi kérdés megoldatlansága is.

Ez a válság visszatükröződött az év válogatott mérkőzésein is. Az év elején Milánóban 2 : 1 arányban hosszú időre az utolsó győzelmet arattunk Olaszország ellen. Utána Sevillában a délspanyol válogatottal, az utazástól fáradt csapat 0 : 0-ra végzett. Itthon Svájcot legyőztük 5 : 0-ra, majd Bécsben Ausztriától 3 : 1 arányban vereséget szenvedtünk.

Legfájóbb volt a Belgiumtól 3 : 1 arányban elszenvedett itthoni vereségünk. Pár nappal később egy nemhivatalos válogatott 4 : 1-re legyőzte Anglia akkori ligabajnokát, a Bolton Wanderers-t. Ez a sok mérkőzés — amelyet anyagi érdekek állítottak a válogatott mérkőzések érdekei elé — megbosszulta magát. A bajnoki idény befejeztével a túl fáradt és elő nem készített válogatott csapat Svédországtól Stockholmban 6 : 2 arány-

ban kikapott. Utána Göteborgban 2 : 2-re végzett, Krakkóban 2 : 0-ra győzte le Lengyelországot, majd ugyanott Krakkó válogatottja ellen már csak 0 : 0-ra futott a csapat erejéből. Nyáron, augusztus közepén — szóval teljesen alkalmatlan időben — válogatott csapatunk 1 : 0-ra kikapott Pozsony válogatottjától is, majd itthon 1 : 1-re végzett Ausztriával.

Október 4-én a spanyol válogatott látogatott el Budapestre. A spanyolokkal ez volt az első nemzetközi találkozónk. Spanyolország csapata szép sikerekkel dicsekedhetett ebben az időben és így érthető volt a nagy érdeklődés. Az osztrákok elleni döntetlen arra mutatott, hogy a magyar csapat kikerült a hullámvölgyből. A mérkőzést erősen felázott talajon játszottuk le. A magyar csapat többet támadott, de a Zamorra által védett spanyol kaput nem tudta bevenni. A mérkőzést elvesztettük, mert Zsák, ez a kivételes képességű kapus, könnyedén nyúlt egy ártatlan gurulós labda után, mely kezei és lábai között a hálóba vánszorgott. Kikaptunk 1 : 0-ra. Zsák labdarúgó-pályafutásának legszomorúbb állomása lett 1925. október 4-e.

Egy héttel később Prágában 17 évi szünet után a csehek is 2 : 0-ra győztek ellenünk. Végül Olaszország ellen itthon csak 1 : 1-re végeztünk.

Az 1924—25. évi bajnokságot az MTK nagy fölénnyel nyerte, sorrendben tizedszer. Nyolc pont előnnyel végzett a második helyezett FTC előtt.

Az év végén dönteni kellett a profizmus kérdésében, annál is inkább, mert már Csehszlovákia is bevezette a professzionista rendszert. Bár Európa valamennyi országában tárgyalták ezt a problémát, megoldása azonban nemcsak nálunk, hanem a FIFÁ-ban is a következő évekre maradt.

A profizmus megszületése

A professzionista vagy „hivatásos" sportolás mindig akkor alakult ki, amikor az érdeklődés olyan nagy lett egy sportág iránt, hogy jó üzletet jelentett a vállalkozók számára. (Kerékpár, ökölvívás stb.) Ezt a folyamatot az állam nem sürgette, de nem is akadályozta meg. Siettették viszont az amatőrök, akik így a legveszélyesebb — és nem az egyenlő feltételekkel küzdő — ellenfelektől szabadultak volna meg.

Három-négy vezető egyesület ugyan könnyedén vállalkozhatott volna a professzionista rendszer bevezetésére. A profi bajnokság azonban nem állhat 3—4 csapatból. A probléma az

úgynevezett „közép- és kis csapatoknál" jelentkezett. Vajon bírják-e ezek a profi rendszer anyagi terheit?

A mi labdarúgósportunkban, bár a közönség érdeklődése az első világháború után jelentékenyen emelkedett, mégsem oldhattuk meg labdarúgóink egzisztenciális kérdéseit. Az állam pedig ahelyett, hogy támogatta volna a labdarúgó-sportot, különböző adókkal (testnevelési, vigalmi, forgalmi, rendőrségi díj stb.) terhelte meg. Így sem a labdarúgó szövetség, sem az érdekelt egyesületek nem látták biztosítva a profi futball életképességét.

Ezenkívül az akkori sportfőhatóság, az OTT a legkülönbözőbb módon (nyári tilalom, ellenőrző vizsgálatok, hatósági biztos kiküldése stb.) nehezítette meg a labdarúgás helyzetét. Viszont pénzt bocsátott egy fasiszta sajtókonszern (Stádium) rendelkezésére, hogy vesztegetés útján szerezze meg az OTT intézkedéseivel szemben harcos álláspontot elfoglaló Sporthírlap tulajdonjogát s azt az őt támogató másik sportlap (Nemzeti Sport) irányítása alá helyezze.

1926-ban, éppen az MLSZ jubiláris évében, az OTT hatósági biztost rendelt ki, aki öt évre visszamenőleg felülvizsgálta a szövetség pénzügyi gazdálkodását. A testnevelési adótörvény életbelépése, egyrészt a labdarúgómérkőzéseket 2—20 százalékig terjedő adóval sújtotta, másrészt lehetőséget biztosított az OTT-nak, hogy beavatkozzék a szövetség belső életébe is. Az OTT és az MLSZ közötti pozíció-harc kerékkötője lett a magyar labdarúgás továbbfejlődésének.

Az osztrák és csehszlovák labdarúgósportot kivéve, nemzetközi vonalon sem oldották meg a profi kérdést, pedig a prágai FIFA-kongresszus, a krakkói, majd a brüsszeli értekezlet is foglalkozott vele. A pozsonyi és zágrábi értekezletek csak a magyar—csehszlovák és magyar—jugoszláv labdarúgás kapcsolatainak újrafelvételével foglalkoztak. Hasonló megállapodást kötöttünk az olaszokkal Torinóban.

A magyar profizmus problémáját végül az MLSZ oldotta meg. Az 1926. január 9-én megtartott rendkívüli közgyűlésen létrejött a megegyezés az érdekeltek között. Ennek a lényege a következő volt:

A részvevők egyhangulag kijelentették, hogy a professzionizmus bevezetését, a tiszta amatőr sport megvédése érdekében is, szükségesnek tartják. Hangsúlyozták, hogy az amatőr sportot — valódi hivatásának érdekében — támogatni kell. Sajnos a hatóságok részéről ezt nem lehetett tapasztalni, mert a futballban csak puszta adóalanyt láttak. Tehát meg kell szüntetni az

adókat, annál is inkább, mert a bevezetendő professzionista labdarúgás életképességét is vitássá teszik. Rendkívül káros a középiskolai ifjúságnak az amatőr sportegyesületektől való elvonása, akiknek ezentúl többet kell szerepelniök nyilvános egyesületekben. Sérelmes a kormányrendeletben kimondott nyári tilalmi idő, valamint az, hogy a labdarúgósport az OTT-ben nem kapott olyan mérvű képviseletet, amint az súlyánál és tekintélyénél fogva megillette volna. Egyhangúlag azt az állás-pontot foglalták el, hogy amatőr csapatban profijátékos nem szerepelhet és az amatőr egyesületnek profi csapata nem lehet. Kimondották, hogy a profi csapatoknak legalább 7 fizetett és legfeljebb 4 amatőr játékossal szabad mérkőzésre kiállniok. Élesen megvonták az amatőrség határát is. Megállapodtak végül abban, hogy a professzionistákat külön alszövetségbe tömörítik és az MLSZ-t országos fő szövetséggé alakítják át. Ennek fennhatósága alá fognak tartozni mind a professzionista, mind a megalakítandó fővárosi és a vidéki amatőr alszövetségek. Meghatározták a fő szövetség és az alszövetségek hatáskörét, végül kimondták, hogy a labdarúgó szövetség vezetőségének a szétválasztást 1926 szeptemberéig keresztül kell vinnie. Ezen az alapon meg is történt a szétválasztás, illetve a profi rendszer bevezetése.

A szétválasztás előtt az utolsó félévben rendben befejeződtek az 1925—26. évi „amatőr" I. o. bajnokság küzdelmei, amelynek során 11 év után sikerült az FTC-nek a bajnokságot visszahódítani az MTK-tól.

Az MTK — bár ebben az évben visszaszerezte régi edzőjét Jimmy Hogant, de nagy veszteséget jelentett számára Orth sérülése, akit az MTK—Amateur mérkőzésen Tandler, a durvaságáról hirhedt bécsi játékos, tett harcképtelenné.

A szétválasztás előtti utolsó válogatott idény sikeresen kezdődött, de rosszul folytatódott. A fiatalokból összeállított csapat ugyanis Brüsszelben 2 : 0-ra győzött a belgák ellen s ezzel helyreállította a budapesti vereséggel rosszul álló mérleget. Ezután a magyar—osztrák mérkőzésre új összeállításban lépett pályára a csapat és itthon 3 : 0-ás vereséget szenvedett. A lemondott Zsák helyett Remete védett, a középcsatárnak beállított Kovácsy pedig csődöt mondott, úgyhogy ki kellett cserélni Stofiánnal, aki az előző napi Budapest—Krakkó mérkőzésen tűnt fel. A cseh válogatottat az újra változtatott csapat 2 : 1-re legyőzte, miután Schlosser Bécsből — ahová leszerződött — hazajött a válogatottba játszani.

A szétválasztás sportbeli része nem ment valami simán. A profi bajnokságban először a budapesti egyesületek nyolcas csoportja alakult meg, majd hosszas alkudozások után Szeged és Szombathely megalakult profi csapatait, a Bástyát és Sabáriát hívták meg a profi I. osztályba. Az amatőr BEAC kérelmét — amely nem esett ki az I. osztályból és amatőr alapon akart a profik között tovább játszani — elutasították. Az amatőrök ezután két I. osztályt állítottak fel 17—17 részvevővel és a különböző alsó osztályokkal együtt 112 csapat indult Budapest amatőr bajnokságaiban. A volt I. osztályú csapatokat természetesen erősen meggyengítette a szétválasztás.

A profi és amatőr egyesületek között ugyanis a következő alapelvek szerint osztották szét a játékosokat:

„1. Szétválasztáskor minden játékos amatőrnek tekintendő.

2. Minden játékos elszerződhetik profinak, de profi játékos csak váltságdíj ellenében mehet át más egyesületbe.

3. Amatőr játékosoknál egy év az átigazolási idő.

4. Külföldi játékosok bárhová igazolhatók, ha egy év óta itt tartózkodnak.

5. Egy év a büntetési idő, ha a játékos megegyezés nélkül cserél egyesületet.

6. A profi játékosok 5—60 pengő heti fizetést kaphatnak.

7. Profi csapatnak legalább 11 szerződtetett játékosának kell lennie.

8. A profi bajnokságban csak „régi" egyesület játszhat.

9. Augusztus 15-ig meg kell alakítani a csapatot.

10. Felállítják az amatőr zsürit, amely dönt a külföldről hazajött játékosok tekintetében is."

A profi játékosok azután érdekképviseleti szervül játékosuniót alakítottak, amelynek elnöke Blum Zoltán, alelnökei Schlosser, Orth és Fogl II. lettek. A játékosok az első fizetésekre előírt heti 5—60 pengőt kevésnek találták. Azonban nem sok eredményt tudtak elérni, mert a profi egyesületek közül még ezeket a minimális fizetéseket sem fizették valamennyien pontosan.

Hajsza a „pénz" után

Az 1926-os év őszén már látszott, hogy az „anyagiakért" való harcban áldozatul esnek a válogatott csapat országos érdekei is.

Júliusban Temesvár válogatottjaitól 2 : 0-ra kaptunk ki. Augusztus közepén Berlinben, minden edzés és próba-mérkőzés nélkül 4 : 2-re, majd utána Drezdában 5 : 1-re vesztettünk. A

későbbi válogatott mérkőzésekre már jobban készültünk. Ausztria ellen Bécsben nyolc év után újra győztünk 3 : 2-re. Ezen a mérkőzésen a vidékiek és az újoncok egyaránt beváltak. A szombathelyi Holzbauer 3 gólt lőtt, de jól szerepelt Mészáros, Weinhardt, Vámos, Weber és az újonc Tritz is. Budapesten Svédország ellen 3 : 1-re győztünk. Temesvár válogatottjaival, valamint Zágrább együttesével is 1 : 1-re játszott a profi válogatott. Az amatőr válogatott is jól kezdte szereplését, mert — országos válogatott mérkőzésen — a lengyeleket 4 : 1-re, míg az osztrák amatőröket 4 : 2-re, Pozsony válogatottjait 3 : 1-re, a profi I. osztályt 2 : 1-re győzte le. A spanyoloktól viszont 4 : 2-re kikapott.

A sportszerűtlenségek sorozata 1927-ben újra folytatódott. A profiszövetség a karácsonyi torna deficitjének eltüntetésére lekötött az osztrákokkal február 13-ra (!) egy Budapest—Bécs mérkőzést. Az egyformán készületlen csapatok 1 : 1-re végeztek, de bizony a célt nem érték el, mert februárban nem volt kíváncsi a közönség még a magyar—osztrákra sem.

Hasonló készületlenül és edzés nélkül ment a csapat április 10-én az „igazi" válogatott mérkőzésre is. Persze az ősszel Bécsben győztes csapatból alig maradt valaki. Lutz II. volt a középfedezet. A csatársorban a 65. szereplésén túljutott „öreg Schlosser mellett újonc volt Rázsó a jobbszélen és Dán a középcsatár helyén. Ez a készületlen és rosszul összeállított csapat 6 : 0-ás vereséget szenvedett. Közben Jugoszlávia ellen 3 : 0-ra győztünk. Két hét múlva teljesen új csapat utazott Prágába (7 Ferencváros játékossal), de az elmulasztott előkészületeket már nem lehetett pótolni és Csehszlovákiától is kikaptunk 4 : 1-re.

A válogató bizottság ezután lemondott s a Kiss Gyula által egyedül összeállított — erősen megfiatalított — csapat Budapesten Franciaország ellen 13 : 1-re győzött. Ez volt az összeállítás: Weinhardt — Fogl II., Fogl III. — Pesovnik, Kvasz, Rebró — Smidt, Takács II., Orth, Skvarek, Kohut. Ezen a mérkőzésen a Fogl testvérek huszonötödször játszottak a válogatott csapatban. Számítottunk az angol válogatott budapesti szereplésére is, ez azonban elmaradt.

Befejeződött az első 1926—27. évi profi bajnokság a következő eredménnyel: 1. Ferencváros 30 p., 2. Újpest 23 p., 3. Hungária 19 p., 4. Sabaria 19 p., 5. III. ker. TVE 18 p,. 6. Vasas 18 p., 7. Bástya 16 p., 8. Nemzeti 14 p., 9. Kispest 13 p., 10. Budai „11" 10 p.

A bajnokság után összeállították az első profi év anyagi mérlegét is a következőkben:

Összes bevétel: 1 202 324 pengő, kiadás: 810 916 pengő. Tiszta haszon tehát 391 408 pengő, amely 24 profi egyesület között oszlott szét. Ennek javarészét a nagy egyesületek vitték el, így a kicsiknek bizony morzsák is alig jutottak.

A Középeurópai Kupa és az Európa Kupa

A nehéz gazdasági helyzet nemcsak nálunk, hanem külföldön is, főként Ausztriában és Csehszlovákiában arra késztette a profi sport vezetőit, hogy olyan mérkőzéseket rendezzenek, amelyek nagy érdeklődésre számíthatnak, s így nagy lesz a bevételük is. Az osztrák Meisl Hugónak, a labdarúgás egyik kiváló szakértőjének támadt az az ötlete, hogy az élvonalbeli klubcsapatok részére „Középeurópai Kupa" néven, válogatott csapatok részére pedig „Európa Kupa" néven olyan mérkőzéseket kell kiírni, amelyek állandó műsort és állandó bevételt biztosítanak.

A Középeurópai Kupára vonatkozólag a következő szabályzatot fogadták el: évente kerül megrendezésre és ebben minden részvevő ország bajnokcsapata és második helyezettje vesz részt. A KK kiesési rendszerben folyik. Sorsolás szerinti ellenfelével mindenki kétszer mérkőzik, egyszer otthon, egyszer ellenfelének pályáján, pont és gólarányra. Ha a pontszámuk és gólarányuk is egyenlő, akkor egy harmadik mérkőzést vívnak, lehetőleg semleges pályán. Ha ez sem hoz eredményt, sorshúzás dönti el a továbbjutást. A sorsolást úgy kell elvégezni, hogy az I. fordulóban ne kerüljenek össze az egy nemzetbeliek. Az Európa Kupa a KK-val ellentétben körmérkőzés, amelyben minden nemzet mindenkivel kétszer mérkőzik, egyszer otthon, egyszer az ellenfél otthonában, pont és gólarányra. A küzdelem nem egy évben bonyolódik le, hanem addig tart, míg az összes mérkőzéseket lejátszották. Az első Európa Kupa mérkőzések például 1927-ben kezdődtek és 1930-ban fejeződtek be.

A Középeurópai Kupa első évében Olaszország nem vett részt a küzdelemben s ezért az alapító Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia, Jugoszláviát hívta meg negyediknek. Magyarországot a Hungária és az Újpest képviselte az első KK-ban.

Az első KK-t a csehszlovák Spárta nyerte.

Megindultak az Európa Kupa küzdelmei is. 1927 őszén játszottuk az első EK mérkőzést, amelyet Ausztria ellen 5 : 3-ra meg is nyertünk. Nem sokkal később, nemzetközi találkozón Jugoszlávia 5 : 1-re győzött Zágrábban ellenünk.

A KK és az EK megindulása és a sok válogatott mérkőzés alkalmas lett volna arra, hogy minimálisra szorítsa az egyesüle-

tek egyéb nemzetközi mérkőzéseit. A „kenyérgondok" azonban kényszerítették a kisebb profi egyesületeket a nyári és téli túrákra, illetve nemzetközi mérkőzésekre. Úgynevezett „vajaskenyér" túrákat szerveztek, amelyeknek bizony alig volt sportbeli jelentőségük, de a vélt anyagi is elmaradt.

Az 1927. év végén már az 1928. évi amszterdami olimpia foglalkoztatta — főleg az amatőröket, akik jogosan ragaszkodtak egy magyar amatőr csapat kiküldéséhez. Később elejtették tervüket annál is inkább, mert a profikkal megtartott alkalmi válogatott mérkőzés súlyos vereségükkel (2 : 10) végződött.

A szétválasztás utáni zűrzavaros első két esztendő 1928 tavaszával lezárult. Ez a két év bizony nem sok sikert hozott. A szövetségi kapitány lemondott, de újra megválasztották és így ő állította össze azt a csapatot, amely március 25-én Olaszországban az Európa Kupáért vívott küzdelemben 4 : 3 arányban az első vereséget szenvedte el az olaszoktól. Akkor még nem tudtuk, hogy majdnem 25 évig, 1952-ig kell várnunk a sikeres visszavágásra! A magyar csapat félidőben 2 : 0-ra vezetett. Külföldi sajtóközlemények szerint már a mérkőzés előtt híre járt, hogy a magyar csapat — politikai okokból — győzni hagyja az olaszokat, ezt a feltevést azonban Kiss Gyula szövetségi kapitány határozottan megcáfolta. Azt a tényt azonban nem cáfolta meg, hogy a félidőben egyes vezetők szép szóval igyekeztek lefékezni a magyar játékosokat, hogy a római-stadion avatáson, az akkori politikai nagyságok jelenlétében „ne nagyon verjék meg az olasz csapatot".

A következő Európa Kupa mérkőzésen a magyar csapat 2 : 0-ra győzött a csehek ellen.

A váltakozó eredmények nem tépázták meg a magyar labdarúgás tekintélyét. Egyéb nemzetközi sikereink is voltak. A Ferencváros — amely megnyerte a II. profi bajnokságot is — 6 : 1-re győzte le az angol kupagyőztes Blackburn Roverst, a Slaviát pedig 5 : 1-re. A Blackburn ellen kiállított profikombinált is győzött 3 : 2-re. Ekkor játszott először a csapatban Kalmár Jenő, a Honvéd mai edzője középfedezetet, mégpedig kitűnően. Egy alkalmi Budapest—Istambul mérkőzésen 4 : 1-re győztük le a törököket.

Az amszterdami olimpiai torna és a Ferencváros első KK győzelme

Az 1928. évi amszterdami labdarúgó-olimpia előtt írta a szövetségi kapitány, Kiss Gyula a következőket: „Amszterdamban az álamatőrség tartja utolsó felvonulását. Az az álamatőrség,

amelyet Magyarország nagy grandezzával a maga részéről megszüntetett, pedig ezzel a lépéssel felégette maga előtt azt a hidat, amelyen szintén bevonulhatott volna az amszterdami stadionba."

A magyar labdarúgósport vezető csapatai ekkor már a profi bajnokságért játszottak, amatőrjeit pedig nem állíthatta ki egyenlőtlen küzdelemre Dél-Amerika, Nyugat- és Dél-Európa álamatőrjei ellen. Így csak néhány megfigyelőt küldött ki a szövetség vezetői közül. Hazaérkezése után így nyilatkozott az egyik megfigyelő: „Az amszterdami futballtorna eseményei kiáltóan mutatják, mennyire hiányzott a közép-európai labdarúgás három képviselője. Szerintem nem is lehet többé komoly olimpiai bajnokságról beszélni a közép-európai csapatok nélkül. A magyar, osztrák és cseh csapatok részvétele esetén korántsem következett volna be a dél-amerikaiak csorbítatlan sikere."

Az amszterdami olimpia labdarúgó-tornájával könyvünk más helyén foglalkozunk részletesebben.

Mialatt az olimpia folyt — nálunk is megindultak a küzdelmek a második Középeurópai Kupáért. Ebben aratta az első magyar győzelmet a bajnok Ferencváros.

A döntőben Budapesten: Ferencváros—Rapid 7 : 1, Bécsben 3 : 5. A Ferencváros „hétgólos" csatársora: Rázsó, Takács II., Turay, Szedlacsek, Kohut volt.

Katasztrofális vereségek után új válogatási módszer

A szétválasztás utáni harmadik idény 1928 őszén olyan katasztrofális vereségekkel kezdődött, amilyenre még a sok vihart látott profisportunkban sem volt példa.

Szeptemberben egy napon két profi válogatottat állítottunk ki. Itthon a Berlin elleni városközi mérkőzést a profi válogatott 8 : 0-ra nyerte, Prágában viszont Csehszlovákiától 6 : 1 arányú vereséget szenvedtünk.

Október 7-én ismét két csapat állt ki az osztrákok ellen. Bécsbe „három középfedezetes" (Weber—Bukovi—Kalmár) csapatot küldtünk, amely sehogy sem bírt Meisl „csodacsapatával" s attól ismét 5 : 1 arányú vereséget szenvedett. De kikapott itthon a B csapat is az osztrák B csapattól nem kevesebb, mint 8 : 2 arányban. Kétségbeejtő volt ekkor a magyar labdarúgás helyzete. A bécsi vereséggel az Európa Kupában utolsó előtti helyre csúsztunk le.

Az új szövetségi kapitány „drákói" rendszabályokat vezetett be. Svájc ellen a budapesti Európa Kupa mérkőzést a nehézsé-

gek ellenére is, 3 : 1-re megnyertük. A téli szünetre könnyelműen lekötött Franciaország elleni mérkőzést azonban nem lehetett „megmenteni". Az országos havazás miatt egészen március közepéig méteres hó alatt álltak a pályák. Bár a csapat tornateremben számtalan edzést tartott, „pályára" lépni nem tudott, így pálya- és mérkőzésedzés nélkül 3 : 0 arányban vereséget szenvedett.

A harmadik „kritikus" mérkőzést sikerült az abnormális időjárásra való hivatkozással későbbi időpontra elhalasztani.

Következett a Svájc elleni mérkőzés. A csapat nagy küzdelem után az angol FA jelenlegi főtitkárának, Rousnak a bíráskodása mellett Bernben is győzött 5 : 4 arányban.

Ezután az osztrákok elleni mérkőzésre készültünk fel. Az eredmény 2 : 2 lett, de a magyar csapat Meisl véleménye szerint is győzelmet érdemelt volna. A mérkőzés hőse Mándi volt. De bevált a védelemben az újonc Korányi is.

Nemzetközi sikerek a Középeurópai Kupában, Amerikában és az Európa Kupában

A magyar labdarúgás útja ismét felfelé ívelt. Ezt bizonyították a bajnokság igen érdekes végküzdelmén és a Hungária győzelmén kívül az Újpest győzelme a Középeurópai Kupában és a Ferencváros csapatának dél-amerikai sikerei.

Az 1928—29. évi III. profi bajnokságot a Hungária nyerte meg a Ferencváros előtt.

A Középeurópai Kupában a Ferencváros dél-amerikai útja miatt nem vett részt. A zöldfehérek útja a legnagyobb magyar labdarúgó-sikerek közé tartozik, mert a legyőzhetetlennek tartott kétszeres olimpiai bajnok Uruguay válogatott csapatát sikerült 3 : 2 arányban legyőznie. A győztes csapat így állt fel: Amsel — Hungler II., Papp — Fuhrmann, Bukovi, Obitz — Táncos, Takács II., Turay, Toldi, Kohut. Edzője Tóth István volt.

A dél-amerikai úton Brazíliában, Uruguayban és Argentinában sok szép győzelmet aratott a Ferencváros.

A Középeurópai Kupában az Újpest és a Hungária vett részt. A Hungária ismét balszerencsével küzdött, az Újpest ellenben itt játszotta ki először nagy formáját és hatalmas küzdelem után meg is nyerte a kupát. Újpest csapata ez volt: Aknai — Dudás, Fogoly III. — Borsányi, Volentik, Víg — Török, Avar, Sólyom, Vörös (Spitz Illés a belgrádi Partizán mai edzője), P. Szabó, edzője Bányai Lajos.

Az EK további sorsa szempontjából számunkra sorsdöntő volt a Prágában sorra kerülő cseh—magyar válogatott mérkőzés. A botrányokkal tarkított viharos mérkőzés 1 : 1 arányú döntetlennel végződött. A magyar csapat ezzel vezetéshez jutott az Európa Kupában. Egyformán 9 pontunk volt az olaszokkal, de a mi gólarányunk jobb volt! Ausztriának és Csehszlovákiának ekkor 8—8 pontja volt, de mindenki játszott még egy mérkőzést.

Miért nem nyertük meg az Európa Kupát?

Most — a történeti távlatból nézve — valószínű, hogy ha program szerint 1929. október 27-én lejátszuk az olaszok elleni EK-mérkőzést, Magyarországé lett volna az első Európa Kupa győzelme. Az olaszokat azonban óvatosságra intették a magyarok sorozatos sikerei. Vittorio Pozzo, a későbbi világbajnokká lett olasz csapat kapitánya, nagyszerű taktikus volt. Ausztria elleni győzelmünk után az olaszok sürgönyt küldtek, amelyben „különböző okokra hivatkozva" a mérkőzés további elhalasztását kérték. Miután ők tavasszal teljesítették a mi hasonló kérésünket, most mi sem tagadhattuk ezt meg s a döntő új határnapjaként a két szövetség 1930. május 11-ben egyezett meg.

A válogatott csapat az olasz mérkőzés előtt még két döntetlent ért el; 2 : 2-t Svájcban, 1 : 1-et Prágában. Ezeket a mérkőzéseket nem az Európa Kupáért játszottuk, hanem barátságos találkozók voltak. Utána következett az Olaszország elleni Európa Kupa döntőn elszenvedett 5 : 0-ás katasztrofális vereség. Ehhez hasonló súlyos vereségre — eltekintve az angolok 7 : 0-ás stockholmi győzelmétől — megközelítő példa sem volt addig a magyar labdarúgás történetében.

A csapatösszeállítás nem sikerült, de kétségtelen, hogy ehhez az 5 : 0-ás vereséghez hozzájárult a balszerencse is. Elsősorban a balszélen játszó Titkos megsérülése, de a kiindulási pont is helytelen volt. Az akkori sajtó így írt a mérkőzésről:

„Amit előre láttunk és szombati cikkünkben is jeleztünk, bekövetkezett: a teljesen készületlen magyar csapat 5 : 0 arányú megsemmisítő vereséget szenvedett." A csapat így állt fel: Aknai — Korányi, Fogoly III. — Borsányi, Turay, Víg — Markos, Takács II., Opata, Híres, Titkos.

Pozzo az olasz szövetségi kapitány így nyilatkozott: „Erre a küzdelemre az olasz csapat négy hónapi lelkes munkával készült. Csapatunk kijátszotta állandó jó formáját, amelyet a gondos előkészítésnek és a sorozatos válogatott mérkőzéseken való összeszokottságnak köszönhetett."

A magyar—olasz mérkőzés történetéhez tartozott még, hogy Meisl Hugó Bécsben biztosra vette, hogy Magyarország legalább döntetlenül fog végezni Olaszországgal. Miután a gólarány nem döntött volna, erre az esetre az előálló négyes holtverseny eldöntésére körmérkőzést javasolt, amelyet Olaszországban játszottak volna le. Felváltva Rómában, Bolognában és Milánóban. Sajnos — súlyos vereségünk folytán — erre az érdekes megoldásra nem kerülhetett sor.

Magyarország elesett az első Európa Kupa megnyerésétől, s az elmulasztott alkalmat csak 23 évvel később tudta a mai nagy válogatottunk helyrehozni.

Miért nem vettünk részt az 1930. évi Labdarúgó Világbajnokságon?

A labdarúgó-világ érdeklődése ekkor már az Uruguayban megrendezendő I. világbajnokság felé fordult. Ezen a VB-n ugyan a számottevő labdarúgó-nemzetek többsége nem vett részt.

A labdarúgó VB kiírásának gondolata már 1928-ban, az amszterdami olimpián felmerült, mivel az olimpiai bajnokság már nem biztosította a legjobbak részvételi lehetőségét.

Érdekes, hogy kapcsolatban a FIFA-kongresszus gondolatával, Magyarország is pályázott az első VB megrendezésére. Persze ehhez az akkori 40 000-es pályáknál nagyobbra — stadionra — lett volna szükség. Az MLSZ-nek meg is volt a terve: az OTT — az akkori legfelsőbb sporthatóság — kösse le három évre a labdarúgásból eredő testnevelési adót, hogy ebből felépíthessük a stadiont. A többletbevétel bőséges ellenértéket nyújtott volna. A labdarúgással ellentétes magatartást tanúsító sportfőhatóságnál, illetve az állam akkori vezetőinél nem talált megértésre ez a javaslat. A Népstadion felépítését is csak a felszabadult ország, a dolgozó nép hatalma tudta megvalósítani.

Közben a FIFA-nál azonban sok más ország is jelentkezett a VB megrendezésére, így elsősorban Svédország és Olaszország, valamint Belgium és Spanyolország. Svédország javaslata az volt, hogy ők egymillió svéd koronát garantálnak és a bevételből 40% illette volna a FIFA-t. Magyarország csak a sportbeli rendezésre nézve tett javaslatot, hogy négy évenként bonyolítsák le a VB-t s a megrendezés éve előtti három évben bonyolítsák le a selejtezőket. (Ez a javaslatunk nagyjából meg is valósult.)

Csak a VB megrendezésében döntő madridi FIFA-kongresszus előtt jelent meg a porondon Uruguay, amely kétszeres olimpiai győzelmére hivatkozva kérte és meg is kapta a rendezés jogát. A döntésben szerepet játszott az, hogy a FIFA neheztelt a közép-európai futballra, a KK és főként az EK kiírása miatt, amelyet „nélküle" határoztak el és csak a kész díjmérkőzés jóváhagyásához kérték hozzájárulását. A VB szabályokat megállapító és az előkészítő bizottságba a magyar Fischer Mórt is kijelölték, Hirschmann FIFA-főtitkár és az uruguayi Buero nagykövet mellett.

Az első szabályzat szerint a VB július 15-én kezdődik és 14 napig tart. Magyarországról Uruguayba viszont az utazás 18—20 napig tart és ugyanennyi ideig a hazautazás is. A részvevő csapatok a VB előtt útközben nem játszhatnak nemzetközi mérkőzést, utána azonban igen. Uruguay a tengeri kikötőig összesen 20 személy számára biztosított volna vasúti és hálókocsi, onnan pedig hajón I. osztályú jegyet, ellátást, Montevideóban elsőrangú szállodában elhelyezést és ellátást. Mivel érezték, hogy a nyújtott feltételek nem fogják kielégíteni az európai labdarúgó-nemzeteket, azt is közölték, nincs kifogásuk az ellen, ha valamely csapat II. osztályon utazik és az I. és II. osztályok közti különbözetet tetszés szerint használja fel.

A meglehetősen szűkös feltételek — amelyek nem számoltak két-három hónapos távollét folytán felmerülő anyagi kieséssel — rögtön visszautasításra találtak nemcsak nálunk, hanem egész Európában. Erre Buero és Fischer újabb tárgyalásai eredményeképpen Uruguay előbb 4000 arany pézó, majd később 4000 dollár külön költségmegtérítést is kilátásba helyezett a fenti költségeken kívül.

Maga Fischer Mór itthon a részvétel mellett volt, minthogy ez a legjobb hírverés lett volna Magyarországnak. Arra hivatkozott, hogy a magyar labdarúgást a Ferencváros dél-amerikai és a Sabaria mexikói túrája előtt alig ismerték, s most Dél-Amerikában érdeklődve várják a magyar labdarúgócsapatot. A szövetségi kapitány viszont úgy nyilatkozott, hogy a világbajnoki részvételt csak azzal a feltétellel tartja lehetségesnek, ha a játékosokat az egyesületek legalább félévvel az indulás előtt megfelelő előkészítés végett a szövetség rendelkezésére bocsátják és a bajnoki és nemzetközi műsort a kapitány intenciói szerint állítják össze. Látta 1924-ben és 1928-ban a dél-amerikai csapatokat és az akkor már kialakult válogatott keretet elég erősnek tartotta, hogy Uruguayban méltóan képviselje a magyar színeket. Felvetette — az

európai labdarúgó-nemzetek részvételének megkönnyítése végett a VB európai és amerikai zónára osztásának tervét. Az európai zónát Budapest—Bécs—Prága alkotta volna. A két mérkőzésből álló döntőben azután az európai és amerikai zóna győztesei játszottak volna Uruguayban.

Magyarország részvételét azután a szövetség Uruguay újabb kedvezőbb anyagi ajánlata ellenére is elutasította a következő indokolással: a magyar profi futball nem tudja három hónapig nélkülözni legjobb játékosait és az egyesület sem tudja pótolni az így kieső anyagiakat. Az MLSZ nem vállalhatja a ráfizetést, de kedvezőtlen a magyar labdarúgásra nézve a júliusi időpont is. (Persze a kapitány sportbeli előfeltételeit sem voltak hajlandók a profi egyesületek teljesíteni.)

Uruguay a nevezési zárlatot 1930. január 1-ről kitolta 1930. február 26-ra, majd további halasztásokat is adott, de a legnagyobb propagandával, rábeszéléssel és anyagi áldozatokkal is csak négy európai országot sikerült rávenni, hogy Uruguayba küldje labdarúgócsapatát. Franciaország, Jugoszlávia, Románia és Belgium közül azonban akkor egyik csapat sem tartozott Európa élvonalába. Magyarországot azután a VB-n a FIFA által meghívott Fischer Mór és Orth György, aki ekkor Chilében edzősködött, képviselte.

A játékosok jobb eredményekre törekszenek

Kétségbeejtően visszaesett a közönség érdeklődése. Amíg a Tanácsköztársaság idején a magyar—osztrák mérkőzésen telt ház volt — ami akkor 35 000 nézőt jelentett — 1930-ban a magyar—osztrákon már csak 16 000, a magyar—hollandon 12 000, ősszel a magyar—csehszlovák mérkőzésen pedig csak 9000 néző jelent meg.

A magyar játékosgárda mindent elkövetett, hogy minél hamarabb elfeledtesse az olasz—magyar szomorú emléket. Az új válogató bizottság is tanult a hibákból. Igyekezett az összeállításnál és az előkészítésnél egyaránt minden lehetőt megtenni a siker érdekében. Az itthon lejátszott magyar—osztrák és magyar—holland mérkőzéseken a már gyökeresen átszervezett csapat az osztrákokat 2 : 1-re, a hollandokat 6 : 2-re győzte le.

Az eredmények némileg enyhítették a hangulatot. A profizmus gazdasági mérlege azonban változatlanul súlyos volt. Az 1929—30-as év 870 387 pengős bevételével szemben állt 599 614

pengő kiadás. A 24 profiegylet részére megmaradt 270 773 pengő tiszta jövedelem, kevesebb volt, mint az előző években. Így nem lehetett csodálni, hogy már akkor felmerült az a gondolat, hogy a közönséget vonzó amatőr csapatokkal kell kiegészíteni az I. osztályt.

Az 1929—30-as évi IV. profibajnokság megérdemelten az Újpest első győzelmét hozta. Szorosan mögötte végzett a Ferencváros. A Hungária Kalmár Jenőnek és Mándinak ősszel történt lábtörése miatt nem tudott beleszólni a bajnokságba.

A nemzetközi események hamarosan bebizonyították, hogy a magyar játékosgárda, — ha helyesen foglalkoznak vele — semmivel sem gyengébb a többi európai futballnemzetnél. Az Újpesté az érdem, hogy ezt a genfi „bajnokok tornáján" ország-világ előtt igazolta.

A genfi torna eredményei: Vienna (osztrák)—Servette (svájci) 7 : 0, Fürth (német)—Sete (francia) 4 : 3, Slavia (cseh)—Brugeois (belga) 5 : 2, Újpest (magyar)—Irun (spanyol) 3 : 1, Servette —Brugeois 2 : 1, Irun—Sete 5 : 1, Vienna—Fürth 7 : 1, Bologna (olasz)—Go Ahead (holland) 4 : 0, Servette—Bologna 4 : 1, Újpest—Go Ahead 7 : 0, Újpest—Servette 3 : 0, Slavia—Vienna 3 : 1. Döntő az I. helyért: Újpest—Slavia 3 : 0. III. helyért: Vienna—Servette 5 : 1. Az Újpest a döntőben a következő csapattal játszott: Aknai—Dudás, Fogoly III.—Borsányi, Volentik, Víg—Török, Avar, Köves, Vörös-Spitz, P. Szabó. A döntőn Köves lőtte mind a három gólt. A csapat edzője Bányai Lajos volt.

Az 1930-as év őszi idényében a válogató bizottság által összeállított csapat Bécsben Ausztria ellen 3 : 2-re győzött. Szeptemberben válogatott csapatunk Drezdában 3 : 0-ás vezetés után (!) 5 : 3 arányban kikapott Németországtól. A vereség oka: nem volt megfelelő a csapat előkészítése. A játékosok tehát bebizonyították, hogy nem rajtuk múlott a siker vagy sikertelenség.

A válogatott csapat 1931-ben is jól kezdte szereplését. Az előkészítéssel pedig most is bajok voltak. Március végén Prágában Csehszlovákia ellen ismét 3 : 3-ra végeztünk, míg áprilisban Budapesten Svájc ellen 6 : 2-re győztünk, viszont májusban Bécsben Ausztria ellen már csak 0 : 0 volt az eredmény. Mind a három mérkőzést a II. Európa Kupáért játszottuk és így már 4 pontot szereztünk, kettőt idegenben —, ami nagy siker volt a sok kudarc után.

Az egykori bírálat szerint a szövetségi kapitány a hiányzó előkészületeket úgy pótolta, hogy a csehszlovákok ellen, arra az Újpestre alapította a válogatott csapatot, amely előtte való héten

legyőzte a Hungáriát. „Az egység némileg pótolta az előkészítést." Az itthoni, Svájc elleni mérkőzésen új kapust (Huba) és új balfedezetet (Lázár) próbáltak ki. A svájciak az eleinte lámpalázas Huba hibájából 2 : 1-re vezettek, azután azonban biztosan győzött a magyar csapat, Avar (3), P. Szabó (11-es), Kalmár és Táncos góljaival.

Ezután került sor az első „igazi" válogatott mérkőzésünkre Belgrádban Jugoszlávia ellen. Az előző három mérkőzésen a magyar B. válogatott kétszer győzött, a magyar C. csapat viszont 5 : 1-re vesztett. A mérkőzés előtt három nappal teljes bajnoki forduló volt. Az előkészítés teljes hiánya, a mérkőzések halmozása és a sérülések újabb súlyos kudarc okozói voltak. 3 : 2-re kikapott a csapat az akkor még csak Európa hátsó vonalába tartozó jugoszlávoktól.

A kudarc után ismét erős támadások érték az akkori labdarúgó szövetségi rendszert s annak „önzetlenséggel, energiával és sportszeretettel való regenerálását" sürgették.

A külön profiműsort azonban változatlanul folytatták. Szerencsére a lekötött középnémet túrára elküldött „fiatalok csapata" jól bevált: 4 : 1-re és 3 : 0-ra győzött, a harmadik mérkőzésén pedig 3 : 3-ra végzett.

Az V. profi bajnokság (1930—31) az Újpest újabb bajnokságát hozta a Hungária előtt.

A bajnokság befejezése után az Újpest és a Ferencváros is dél-amerikai túrára ment s így a Középeurópai Kupában a Hungária és a Bocskai vett részt. Mindkét csapat sikertelenül szerepelt, s már az I. fordulóban kiesett.

1931 őszén itthon játszottunk három válogatott mérkőzést a főidényben, jó beosztással. Igyekeztünk hasznosítani az előző kudarcok tapasztalatait és a csapatot jól készítettük fel. Az idény elején Budapest csapata 2 : 0-ra győzött Madrid ellen (Zamorával), majd Csehszlovákia ellen győztünk szeptemberben 3 : 0-ra. Ausztria ellen októberben az EK-ért ismét 2 : 2-re végeztünk, Svédországot viszont novemberben 3 : 1-re legyőztük.

A decemberi Olaszország elleni EK mérkőzés előtt ez volt a helyzet: Ausztria 5 mérkőzés 6 pont, Magyarország 4 mérkőzés 5 pont, Olaszország 3 mérkőzés 4 pont, Csehszlovákia 4 mérkőzés 4 pont, Svájc 4 mérkőzés 1 pont.

A magyar csapat az első három mérkőzésen már kialakultnak látszott, de az idény végén sérülések és letörés miatt újabb kényszerhelyzet állt elő. Mándi sérülése miatt Kocsis Ferenc került a csapatba. A csatársorban Titkos játszott jobbszélsőt,

Kalmár középcsatárt, Avar balösszekötőt. Ez a csapat, bár a Borsányi—Sárosi—Lázár fedezetsor jól bevált, a Combi olasz kapus sérülése miatt meghosszabbított játékidő 92. percében kapott góllal 3 : 2-re veszített. A döntő gól szabadrúgásból esett. A magyar csapat így ismét nem került az EK élére.

Miért nem állandósulhatott a válogatott csapat jó formája?

Végre megpróbálkoztunk az ifjú labdarúgó nemzedék nevelésével. De hogyan? Alakított a szövetség egy „csikó“ csapatot, ez azonban nem vett részt rendszeres edzéseken, hanem csakis mérkőzéseken szerepelt. A „csikók” eleinte szép sikereket arattak. Romániában és Jugoszláviában több mérkőzésen győztek. Később amikor a sérülések miatt változtak a játékosok, a keretnélküli csapat Zágrábtól a budapesti 1 : 1 utáni visszavágón 7 : 1 arányú vereséget szenvedett. Előtte ismét három nappal teljes bajnoki fordulón szerepeltek a játékosok. Nem a fiatalokban volt tehát a hiba. Később a „fecskék” néven szereplő holland fiatalok ellen egyszer 3 : 1-re, egyszer pedig 3 : 2-re győzött. A profiszövetségben azonban visszaéltek a fiatalok sikereivel is, egy héten háromszor is játszatták őket, míg végül 1932 elején Stuttgartban 5 : 0-ás vereséget szenvedtek.

A téli szünet alatt a Hungária, Újpest, Ferencváros közös egyiptomi túrára ment. A három egyesület kombinált csapata négyszer egymás után győzött 4 : 0, 3 : 0, 4 : 0 és ismét 4 : 0 arányban. A végén azonban a kihasznált, sérült és fáradt játékosoknak éppen a hivatalos válogatott mérkőzésen nem sikerült egy gólt sem rúgni és örülni kellett a 0 : 0-ás döntetlennek. A hibákat halmozta a profiszövetség is, könnyelműen meghívta — februárra! — Dél-Németországot; amelynek következménye 6 : 3-as vereség lett. Hasonló kudarcokkal tarkított sikerekkel végződtek az egyesületi túramérkőzések is.

A játékosanyag pedig ekkor már jobb volt. Az ifjúsági és amatőr játékosok felnőttek és sokkal szélesebb alapot adtak a válogatásra. Ekkor már rendelkezésre állott Sárosi, Dudás, Lázár, Lyka, Cseh, Vincze, Háda, Szabó stb. Amikor ezzel a játékosanyaggal helyesen gazdálkodtak, nem maradhatott el a siker.

Az egyiptomi 0 : 0 után két hónap múlva Csehszlovákia ellen Prágában 3 : 1-re győzött válogatott csapatunk. Ekkor ismét Kalmár volt a középfedezet és Turay a középcsatár s ez a „gerinc“ ismét bevált, akárcsak 1929-ben. A fiatal Závodi és Cseh II. alkotta a jobbszárnyat, Toldi és Titkos a balszárnyat, míg a védel-

met Szabó, Dudás, Kocsis, Borsányi és Lázár egészítette ki. Závodi és Turay (2) voltak a góllövők. Később kiderült, hogy a cseh futball mélypontra jutott, egy héttel később Svájctól kapott ki 5 : 1-re.

Ezt nem vették figyelembe az osztrákok elleni mérkőzés előtt, ismét csak tessék-lássék edzés volt. Arra gondoltak, hogy a Prágában győztes csapatot fogják szerepeltetni. Közben azonban többen megsérültek s így újabb zavar keletkezett. A nagy formába lendült Ferencvárosra kellett építeni a csapatot. Ez is csak részben sikerült. Végül a ki nem próbált csapat 8 : 2 arányban újabb katasztrófális vereséget szenvedett Bécsben.

Meisl Hugó a mérkőzés után így nyilatkozott:

„Nekem sincsenek jobb játékosaim, mint amilyenek a magyarok legjobbjai. Nem szabad azonban túlságosan pórázra venni a játékosokat. Egyéniség csak úgy fejlődhetik ki, ha nem akarják minden áron beleszorítani a sablon prokruszteszi ágyába. Sokszor egy húzás — bármennyire józan ész ellen van — egészen más fordulatot ad a játéknak."

A súlyos vereségért gyenge vigasz volt, hogy a „csikók" Törökországban kétszer győztek, Bulgáriában pedig döntetlenül mérkőztek.

Következett az olaszok elleni itthoni mérkőzés. A válogatásnak az volt az érdekessége, hogy Kalmár hátvédet játszott. A Borsányi—Sárosi—Lázár fedezetsorral 1 : 1-re végeztünk az olaszokkal. Nagyjából ugyanez a csapat másfél hónappal később Svájcban, csak Török és Avar játszott, Cseh és Híres helyén. Az EK mérkőzésen 1 : 3 arányban kikaptunk. Ezzel a vereséggel szétfoszlott számunkra a II. Európa Kupa megnyerésének halvány reménysége is.

Ebben az évben újra felhangzott — most már profi részről is — az amatőr csapatok bekapcsolásának kívánsága. Egyre többen tartották kívánatosnak a labdarúgás vezetésének egységesítését.

A sportszerűtlenségek kátyuba juttatták a labdarúgást

A súlyos kudarcok azért voltak érthetetlenek, mert a VI. profibajnokság (1931—32) végeredménye azt mutatta, hogy a Ferencvárosban — amely ekkor száz százalékos csúcseredményt ért el a bajnokságban és rekord volt a 105 : 18 gólarány is — olyan együttessel rendelkeztünk, amelyre érdemes lett volna válogatott csapatot építeni. A bajnokság végeredménye ez volt:

1. Ferencváros pontveszteség nélkül 44 p., 2. Újpest 36 p., 3. Hungária 35 p., 4. Bocskai 26 p., 5. III. ker. 24 p., 6. Budai 19 p., 7. Somogy 16 p., 8. Attila 15 p., 9. Kispest 14 p., 10. Nemzeti 14 p., 11. Vasas 13 p., 12. Sabaria 0 p. A Sabaria eredményeit törölték és a csapat további szereplését adósságai miatt nem engedélyezték. Ez lett a nagyhírű szombathelyi profi csapat szomorú vége. A Ferencváros száz százalékos bajnokságát a következő játékosok harcolták ki: Angyal, Háda, Takács I., Korányi, Papp, Lyka, Sárosi, Lázár, Bukovi, Tánczos, Takács II., Turay, Toldi, Szedlacsek, Kohut. A csapat edzője Blum Zoltán volt.

A magyar labdarúgás súlyos visszaesését tükrözték a Középeurópai Kupamérkőzések is. A Ferencváros és Újpest — ahelyett, hogy komolyan készült volna a KK-ra, ezt megelőzően is „pénzszerző“ mérkőzésekkel fárasztotta ki csapatát. Így a fáradt, sérült csapatok már az első mérkőzéseiken elvesztették esélyeiket. A Ferencváros Torinóból 4 : 0-ás, az Újpest Bécsből 5 : 3-as vereséggel jött haza s itthon is csak döntetlenre telt erejükből.

A KK-t különben a Bologna nyerte meg.

Az 1932-es őszi válogatott mérkőzés előtt ismét mind a három nagy csapat külföldön játszott s játékosaik közül többen megsérültek. A négy újonccal (Hóri, Kárpáti II., Nemes, Polgár) felállott csapat mégis 2 : 1-re győzött itthon Csehszlovákia ellen. Ez volt egyébként utolsó mérkőzésünk a második EK-ért, amelyet Ausztria nyert meg.

A csapat gyengesége két hét múlva újabb kudarcot hozott; a „javított“ együttes itthon is kikapott 3 : 2-re az osztrákoktól.

A sajtó felvetette, hogy „szakfelügyelőt“ kell a válogatott csapat élére állítani, akinek feladata volna: 1. az összes csapat megfigyelése, 2. tehetségek kutatása és fejlődésük elősegítése, 3. állandó kapcsolat az edzőkkel, 4. edzői értekezletek tartása, 5. felkutatott tehetségek foglalkoztatása, 6. TF-en szaktanfolyam tartása, 7. válogatott mérkőzések műsorának tervszerűsítése, 8. a válogatott előkészítése és összeállítása.

Ezek helyes szempontoknak látszottak.

A soron lévő németek elleni mérkőzésen a csapat — újabb „javításokkal“ — 2 : 1-re győzött.

Az olaszok ellen még hátralévő mérkőzés előtt több edzést tartottak a meghívott fiatalokkal. Ez a törekvés teljes elismerést érdemelt, de sajnos nem lett folytatása. Az olasz mérkőzésre pedig — idegenben — a fiatalok hirtelen bedobása, különösen a Barátki—Lutz—Szaniszló fedezetsor és a Jávor—Bihámi—Déri balszárny nem számíthatott sikerre. Az sem segített, hogy később

Szaniszlót Kárpáti II-vel kicserélték. A fiatalok lelkesen küzdöttek, de az olaszok jobbak voltak és 4 : 2-re győztek.

Az 1932-es év történetéhez tartozik még annak felemlítése, hogy a Los Angeles-i olimpián nem volt labdarúgás, mert a FIFA vezetőinek véleménye szerint „az akkor hozott szigorú amatőr szabály mellett csak az angolok tudtak volna olimpiai erejű csapatot kiállítani".

Az 1933-as év azzal kezdődött, hogy a profiszövetség 6 (!) mérkőzésből álló túrát kötött le január közepétől február elejéig. Természetesen most is három mérkőzés előzte meg a legfontosabbat, a Portugália elleni találkozót. Az eredmény ugyanaz volt, mint előző évben Egyiptomban: az első hármat (Közép-Németország 3 : 0, Párizs 4 : 0, Bordeaux 5 : 0) megnyertük, de a portugál válogatott ellen 1 : 0-ra vesztettünk. Utána Oportóban 8 : 4-re, Frankfurtban 12 : 1-re ismét győzött a profi válogatott. Teleki volt a gólrekorder, ez a finomtechnikájú debreceni középcsatár, akit sokszor igazságtalanul és a válogatott csapat kárára mellőztek. Teleki azonban most olyan sikert aratott, hogy a Hollandia elleni mérkőzésre is be kellett állítani. A csapat Amszterdamban győzött is 2 : 1-re. Utána Rotterdamban a „fecskék" ellen, mint „csikó" csapat néhány változtatással ismét győzött 4 : 2-re. A Hollandia ellen bevált csapat később itthon 2 : 0-ra győzött Csehszlovákia ellen, majd — kevésbé jó játékkal — 1 : 1-re végzett Ausztriával.

Közben itthon az Újpest győzelmével befejeződött a VII. (1932—33. évi) profi bajnokság.

A nyáron újra jött az átmeneti sikerek „aprópénzre váltása". A Svédország ellen amúgy is kedvezőtlen időpontra — júliusra — lekötött válogatott mérkőzés elé ismét beillesztettek még két válogatott mérkőzést. Amszterdamban 5 : 6-ra kikaptunk, Berlinben 0 : 0 volt az eredmény.

Az új fedezetsorral és új csatársorral felfrissített csapat 2 : 5 arányú vereséget szenvedett Stockholmban. A csapat csődöt mondott, mégis folytatták a túrát, amely további vereséget hozott a magyar csapatnak.

Az agyoncsigázott válogatott gárda természetesen a nyári túra után megkezdett Középeurópai Kupamérkőzéseken már az I. fordulóban kiesett, s az „aprópénz" miatt jelentős KK bevételtől esett el mind az Újpest, mind pedig a Hungária. A KK-t az Austria nyerte.

Ősszel válogató bizottság alakult. A csapat ismét jól kezdett. Svájcot itthon az EK-ért 3 : 0-ra megvertük, majd Bécsben 2 : 2-re végzett a csapat Ausztriával, végül itthon Olaszországtól az

EK-ért 0 : 1-es vereséget szenvedtünk. A vereségnek az volt a fő oka, hogy Korányinak eltört a lába és a magyar csapat a játékidő nagyobb részét 10 emberrel játszotta. A szabályok értelmében ekkor cserére még nem volt lehetőség.

A II. világbajnokság éve

Az 1934-es II. VB miatt a csapatok túráit az év első hónapjaiban be kellett fejezni. Ezek az év elejei portyák azonban nem sok sikert hoztak vezető csapatainknak.

Január 14-re (!) volt kitűzve Frankfurtban a Németország elleni válogatott mérkőzés. Csapatunk — Polgárral, mint középcsatárral — 3 : 1-re — kikapott. Ugyanez a csapat — de Telekivel középen — már 3 : 1-re győzött Párizsban a franciák, majd 5 : 1-re Rotterdamban a hollandok ellen.

Február 11-én úgynevezett „csikó" csapat ment Rómába, amely szintén kikapott 4 : 2-re. Így érkeztünk el a magyar—osztrákhoz, amelyet Bécsben 5 : 2-re elvesztettünk. Valamivel jobban sikerült a VB-re utazás előtti utolsó előtti mérkőzés, amikor Prágában Csehszlovákiával az EK-ért 2 : 2-re végeztünk. Ugyanakkor B csapatunk Bulgáriával játszotta a VB második selejtezőjét, amelyről — az elsővel együtt — a VB fejezetben emlékezünk meg.

Az utolsó válogatott mérkőzést a VB előtt Budapesten május 10-én vívta válogatottunk, amikor 2 : 1-es eredménnyel először sikerült győzelmet aratni Anglia felett. A bravúros győzelmet a következő csapattal vívtuk ki: Háda — Vágó, Sternberg — Szalai, Szűcs, Lázár — Rökk, Avar, Sárosi, Toldi, Kemény. A gólarány hízelgő az angolokra nézve.

Az angol vélemények nagyon eltértek egymástól. A News Chronicle szerint éppen akkor kaptak ki, amikor először küldtek a kontinensre jó csapatot. A Sporting Life szerint viszont az angol játékosokat kimerítette a ligabajnokság és le is becsülték ellenfelüket. Daily Mail: Az angol védelem kiváló munkájának lehet köszönni, hogy a magyar győzelem nem lett még nagyobb arányú. A Reuter egyedül maradt azzal a véleményével, hogy „a magyar csapat a véletlennek köszönheti győzelmét".

A VB előtt korán fejeződött be a VIII. (1933—34. évi) profibajnokság, amely nagy küzdelem után a Ferencváros győzelmét hozta.

1935—36-tól kezdve életbe léptetik a Nemzeti Bajnokságot, amelyben a profi-egyletek mellett amatőr egyesületek is szerepelni fognak. Ez a határozat általános helyeslésre talált.

A VB befejezése után kezdték el a Középeurópai Kupát, amelyben most már nemzetenként négy csapat vehetett részt. A mieink most jobban szerepeltek, mint az előző években, de nem sikerült a döntőbe jutniok.

A KK-t ismét a Bologna nyerte meg.

A VB után Dietz Károly lett a szövetségi kapitány. Mellette válogató bizottság is működött.

Dietz jól kezdte működését. Október 7-én itthon az EK-ért 3 : 1-re győztük le Ausztriát. Meisl a VB után megfiatalította csapatát, amelyből így több „öreg" játékos kiesett. Két hónappal később következett az olaszok elleni mérkőzés. Erre Dietz 18-as keretet vitt el, mondván: „nem adom azt az előnyt Pozzónak, hogy előre összeállítsam a csapatot".

A csapat mégis kikapott 4 : 2-re, de a közvélemény a bécsi Beranek téves ítéleteinek tulajdonította a vereséget. Utána a válogatott Rotterdamban Hollandia ellen 5 : 4-re, Dublinban Írország ellen 4 : 2-re győzött.

1935 tavaszán azonban minden eddiginél súlyosabb 6 : 2 arányú vereséget szenvedtünk Zürichben Svájc csapatától.

Most sem a játékosokban volt a hiba. Ezt bizonyította négy héttel később 6 : 3-as győzelmünk Budapesten Ausztria ellen. A csapat mindössze annyiban változott, hogy Svájc ellen Sárosi, Avar, Ausztria ellen pedig Szűcs—Sárosi-tengellyel játszottunk. Egy hétre rá ugyanez a csapat azonban 2 : 0-ra kikapott Párizsban Franciaországtól.

Párizs után a játékosok kissé kipihenték magukat és 7 : 1-re győzték le Berlin válogatottait. Később egy más összeállítású válogatott csapatunk 3 : 2-re győzött Amszterdamban.

Az utolsó IX. profibajnokság (1934—35) az Újpest győzelmével fejeződött be.

A Középeurópai Kupában megint 4—4 csapat indult. A Ferencváros végre bejutott a döntőbe, de ott alul maradt a Spartával szemben.

Így érkeztünk el az új Nemzeti Bajnokság küszöbére.

Az új Nemzeti Bajnokság

1935—36-ban az első Nemzeti Bajnokság I. osztályába 14 csapat került be. Úgy döntöttek, hogy év végén az utolsó három esik ki. A megszaporodott bajnoki mérkőzések már eleve lecsökkentették a túralehetőségeket. Így nyugodtabban lehetett felkészülni az őszi mérkőzésekre.

Az első mérkőzésen, szeptember végén az EK-ért Budapesten 1 : 0-ra legyőztük Csehszlovákiát. Bécsben szintén az EK-ért 4 : 4-re végeztünk. Még jobban játszott a csapat itthon Svájc ellen, amelyet 6 : 1-re győztünk le.

A jó sorozatot ezúttal nem rontotta el az idényvégi olasz mérkőzés sem. A Svájc elleni csapat játszott, csak Szűcs helyett Turay volt a középfedezet. A bírálatok szerint „győzelemmel felérő döntetlen" volt a 2 : 2, amelyet úgy értünk el, hogy az olasz csatárok a védelemben mindig három magyarral találták magukat szemben. Pozzó olasz kapitány szerint a csatársor volt a magyar csapat legjobb része. Ezzel be is fejeződött a III. Európa Kupa Olaszország elsőségével.

A magyar csapat nagyszerű lendületben volt s olyan kitűnő tartalékokkal is rendelkezett, hogy az olasz mérkőzés után következő két túramérkőzést is fölényesen megnyerte. Zürichben esti mérkőzésen 5 : 2-re, Párizsban pedig 5 : 1-re győzött. Az egykorú kritika mindkét mérkőzésről csak felső fokban írt a magyar csapat teljesítményéről.

1936-ban a válogatott mérkőzések sorozata jól folytatódott. Németország ellen nehéz küzdelemben 3 : 2-re győztünk. Utána Bécsben az éljátékosok sérülése miatt az újonc Sas volt a jobbszélső, Kállai a középcsatár, Futó a hátvéd. Az elparentált csapat lelkes játékkal Cseh (2) és Kállai (3) góljaival 5 : 3-ra győzött.

Az itthon sorrakerülő Írország elleni mérkőzésen kissé elbizakodottan állt ki a csapat. Nem tiltakoztak a mérkőzés előtt három nappal megtartott bajnoki forduló ellen. A csapat fáradtan játszott és meg kellett elégednie a 3 : 3-as döntetlennel. Az újabb változtatások ellenére május végén 2 : 1-re kikaptunk Olaszországtól.

Az 1935—36 évi első Nemzeti Bajnokságot a Schaffer vezetése alatt nagyot javult Hungária csapata, mindössze négy döntetlennel, veretlenül nyerte meg. Ez volt a csapat: Szabó — Mándi, Bíró — Sebes, Turay, Dudás — Sas, Müller, Cseh II., Kardos, Titkos.

Augusztusban került sor Berlinben az olimpiai tornára. A nagy reménységgel útnak indított amatőr válogatott azonban — amelyet az utolsó pillanatban is folyton cserélgettek — megfelelő szakértő vezetése nélkül már első mérkőzésén 3 : 0-ra kikapott Lengyelországtól. Pedig a lengyelek nem is voltak a legjobbak. Olaszország lett az olimpiai bajnok.

A Középeurópai Kupában ebben az évben gyengén szerepeltünk. Csak az Újpestnek sikerült eljutni a 3. fordulóig. A KK-t az Austria nyerte.

Először játszunk Londonban Anglia ellen

Ősszel komolyabb előkészületek kezdődtek: 28-as keretet jelöltek ki Ausztria ellen s három csapat játszott edzőmérkőzést. Jól sikerült az előkészítés és a csapat itthon megismételte Ausztria elleni 5 : 3-as győzelmét a IV. Európa Kupa első mérkőzésén. Egy hétre rá Bukarestben is győztünk 2 : 1-re Románia ellen.

Közben megérkezett Anglia decemberre szóló meghívása. A nagy feladat azonban nem hozott formaemelkedést, sőt meglepetésre Prágában Csehszlovákiától váratlanul kikaptunk 5 : 2-re. Ez bizony nem volt valami bíztató jel London előtt.

Igyekeztek is „javítani". A Prágában kihagyott nagytudású játékosokat (Sárosi, Szalai, Dudás, Sas) s az eddig nagyválogatottban nem szerepelt Zsengellért és több más újoncot is besoroltak a keretbe. A játékosok ünnepélyes fogadalmat tettek. Edzőértekezletet hívtak össze, sőt tervet is készítettek. A november 15-re lekötött párizsi mérkőzést is beillesztették a tervbe, de nem használták fel az angolok elleni csapat kipróbálására. Kimaradt a csapatból Cseh — aki állítólag nem akart Sárosival együtt játszani, — s helyette betették a Hungáriában játszó osztrák Müllert, aki Anglia ellen nem jöhetett számításba. Ez a csapat azután kikapott Párizsban 2 : 1-re.

Párizs után 16-ra csökkentették a „londoni" keretet és a Sárosi—Cseh ellentétet úgy oldották meg, hogy Sárosit hátravonták középfedezetnek és az újonc Zsengellért tették be a csatársorba Anglia ellen. A másik hibás elgondolás az volt, hogy az eddig mindig baloldalon játszó Lázárt jobbfedezetnek állították be a csapatba. A csapattal — tekintettel a dublini mérkőzésre is — 5 tartalékot és 5 kísérőt, de egy edzőt sem küldtek. Londonba érkezvén a csapatnak csak annyi ideje volt, hogy „megnézte" az Arsenal pályát, de már edzést nem tarthatott. A csapat így állt fel: Szabó — Vágó, Bíró — Lázár, Sárosi, Dudás — Sas, Vincze, Cseh, Zsengellér, Titkos. 36 000 néző előtt az eredmény 6 : 2-es vereség lett, 0 : 1, 1 : 1, 3 : 1, 3 : 2 után. Góllövők: Brook, Drake (3) Britton, Carter, illetve Cseh, Vincze.

Egykori bírálat szerint: „a magyar csapat volt a technikailag képzettebb, de az angolok jó erőállapota ellen nem volt orvosság". Whittaker az angol válogatott csapat edzője szerint: „a tizenhatosan belül már nem passzolni, hanem lőni kell". A magyar edzők csak itthon nyilatkozhattak: Schaffer Alfréd azt mondotta: „Sárosi helyett Turaynak vagy Szűcsnek kellett volna középfedezetet játszania. Sárosi remek támadófedezet, de a védekezés

nem kenyere s nincs is jó kondícióban. Sárosival a középcsatár és Turayval a középfedezet helyén, legalább kettővel kevesebbet kaptunk volna és legalább eggyel többet adtunk volna. Hiba volt Lázárt is jobboldalon játszatni." Blum Zoltán véleménye ez volt: „Nincsenek olyan vezető csatáraink, mint amilyen Pataki, Sárosi, Teleki, még mindig Sárosinak kellett volna vezetnie a csatársort." Nagy József: „A legnagyobb hiba az, hogy két hét alatt nem lehet felkészülni az angol válogatott ellen. Zsengellér még nem érett meg ilyen nagy feladatra, különösen sáros, nehéz talajon."

Az írek ellen öt nap múlva úgy állt fel a válogatott, ahogyan az angolok ellen kellett volna: Pálinkás — Polgár, Vágó — Turay, Szűcs, Dudás — Cseh, Vincze, Sárosi, Toldi, Titkos. A csapat 3 : 2-re győzött. Hollandia ellen az összeállítás kevésbé sikerült, de azért itt is 1 : 0-ra győzött a csapat.

Fejlődik játékosaink technikája

Az olimpia és a londoni angol mérkőzés után szürkébb esztendő következett.

Áprilisban az első válogatott mérkőzésen még úgy látszott, hogy helyesen használtuk fel az elmúlt év tapasztalatait. Baselben az Európa Kupa mérkőzésen Svájc ellen a következő technikás csapattal győztünk 5 : 1-re: Szabó — Futó, Bíró — Szalai, Szűcs, Dudás — Kocsis, Kállai, Sárosi, Zsengellér, Titkos. A gólokat Sárosi, Zsengellér (3) és Dudás rúgta. A két hét múlva Torinóban sorrakerülő Olaszország elleni EK mérkőzésen mégis három helyen változtatták meg a Svájc ellen győztes csapatot. Kikaptunk 2 : 0-ra, holott soha ilyen gyenge olasz csapat még nem játszott ellenünk. Utána itthon Jugoszlávia ellen 1 : 1 volt az eredmény.

Következett az Ausztria elleni ugyancsak itthoni mérkőzés, amikor a nagy fölény ellenére keserves 2 : 2-ős döntetlent értünk el.

Külföldön mégis nagyra becsülték a mi nagy technikájú játékosainkat. Közülük Lázárt, Sast és Sárosit (tartaléknak pedig Cseh II-t) meghívták az Amszterdamban júniusban megtartott Középeurópa—Nyugateurópa mérkőzésre. A csapatösszeállítás ez volt: Olivieri (olasz) — Schmaus, Seszta (osztrákok) — Serrantoni, Andreolo (olaszok), Lázár — Sas, Meazza, Piola (olaszok), Sárosi, Nejedly (csehszlovák). Sárosi volt a csapatkapitány. A mérkőzést Középeurópa csapata 3 : 1 (1 : 0) arányban megnyerte, miután Sas (2) és Nejedly góljaival már 3 : 0-ra vezetett. Játékosaink teljes mértékben megfeleltek a bizalomnak.

A második NB (1936—37) ismét a Schaffer által továbbra is mesterien vezetett Hungária győzelmét hozta.

A Középeurópai Kupában megint újrendszerű beosztás volt: 3—3 magyar, osztrák, olasz és csehszlovák, 2 svájci és 1—1 román és jugoszláv csapat indult. A Ferencváros remek teljesítményt nyújtott és hatalmas győzelemsorozattal szerezte meg a kupát.

Döntő: Ferencváros—Lazio 4 : 2, 5 : 4. A Lazionak a magyar Viola volt az edzője és előző héten győzte le a bajnok Bolognát. A Ferencváros kupagyőztes csapata így állt fel: Háda — Tátrai, Korányi — Hámori, (Magda), Polgár, Lázár — Tánczos, Kiss, Sárosi, Toldi, Kemény. Rauchmaul Emil volt a csapat edzője.

Franciaországban ez évben újra megrendezték a „bajnokok tornáját", amelyen a KK-ban elfoglalt három élcsapat helyett a IV. helyezett Phöbus vett részt, amely 2 : 1-re kapott ki a Slaviától. Az elődöntőben: Bologna—Slavia 2 : 0, Chelsea—Austria 2 : 0, a döntőben Bologna—Chelsea 4 : 1.

Az őszi válogatott mérkőzéseken hatalmas sikereket arattak a technikás magyar labdarúgók. Jó volt a felkészülés is. Idejében előbb 55-ös, azután 29-es, végül 16-os keretet állítottak össze, taktikai megbeszéléseket tartottak az edzőkkel, sőt edzői felügyelet alatt (Schaffer) javították a játékosok erőnlétét. Több edzőmérkőzést is tartottak. Így alakult ki a kitűnő együttes, amely az ősz első válogatott EK mérkőzésén 8 : 3 arányban győzte le Csehszlovákiát. A csapat ez volt: Csikós — Futó, Korányi — Magda, Turay, Dudás — Sas, Sárosi, Zsengellér, Cseh, Kemény.

Az első félidőben Zsengellér és Sárosi góljával csak 2 : 1-re vezettünk. Szünet után Sárosi ment középre és ekkor még 6 gólt lőtt a világ egyik legjobb kapusának, Planicskának a hálójába. A Cseh, Sárosi, Zsengellér belső hármast ezután „agytrösztnek" nevezték el.

Folytatódott a sikersorozat Bécsben, szintén az EK-ért, ahol 2 : 1-re győztünk.

Az őszi győzelmi sorozatot Svájc ellen itthoni 2 : 0-ás győzelmünk fejezte be. Ez is EK mérkőzés volt. Nagy vihar áztatta fel előzetesen a pályát. Ezért azt ajánlottuk Svájcnak, hogy játszunk barátságos mérkőzést. A svájciak azonban ragaszkodtak az EK-hoz. Bár a híres belső trióból hiányzott Cseh és Zsengellér (Kiss Gyula és Toldi játszott helyettük) Sárosi és Toldi góljával 2 : 0-ra győztünk s ezzel három mérkőzésből elért 6 ponttal első helyre kerültünk az EK-ban.

Az 1937 év történetéhez tartozik, hogy az általunk 8 : 3-ra legyőzött Csehszlovákia december 1-én Londonban mérkőzött Angliával s attól csak 5 : 4 arányban szenvedett vereséget. 1 : 1 és 4 : 4 után az akkor még ifjú Matthews — későbbi nagy ellenfelünk — lőtte a győztes gólt.

Hogyan „készültünk" a III. világbajnokságra?

Ha a magyar labdarúgás azt az utat követte volna, amely az előző év őszi sikereihez vezetett, a III. VB-on is megszerezhettük volna a győzelmet s nem következtek volna be újabb kudarcok.

Így mindjárt az év elejére — január 9-re — lekötötték az első — és azóta is egyetlen — hivatalos Portugália—Magyarország mérkőzést. A toldozott-foldozott s az újabb túráktól fáradt, formán kívüli csapatunk a portugál válogatottól 4:0-ra kikapott. Az egyébként gyenge portugál válogatott csapat lebecsülése nem volt indokolt, mert a portugálok éppen ebben az időben aratták, évtizedek óta első győzelmüket a spanyolok ellen. Senkit sem vigasztalt a szégyenletes kudarcért az, hogy ez a csapat később Luxemburgban 6:0-ra győzött. Utána még február 20-ra hozzájárultunk az immár hagyományos „pénzszerző" Párizs—Budapest mérkőzéshez, amelyen edzés nélkül kiutazó csapatunk csak 1:1-es eredményt ért el.

Az egy hónappal később Németország ellen Nürnbergben sorrakerülő mérkőzésre nem kevesebb, mint hat újoncot állítottak be (Pázmándi, Balogh I. és Balogh II., Pusztai, Kisalagi, Horváth). A VB-re előkészületként összeállított csapat lelkes játékkal 1:1-re végzett, ami azt bizonyította, hogy megfelelő utánpótlással rendelkeztünk. Sajnos, a fiatalítást nem folytattuk. Nem állítottunk fel állandó utánpótlási keretet.

Bécs ellen április 24-én játszottunk először, amikor a csapat Bécsben is 5:3-ra győzött. Május 15-én a VB keret egy előkészítő mérkőzésen 0:0-ra játszott az angol Welwerhampton Wanderers csapatával.

A III. VB közvetlen előzményeire és a VB lefolyására később még visszatérünk.

A VB előtt — az akkor nagy formába lendült Ferencváros győzelmével — befejeződött az 1937—38. évi III. Nemzeti Bajnokság.

A Középeurópai Kupa küzdelmei természetesen csak a VB után kezdődhettek meg. Az osztrákokat a hitleri megszállás aka-

dályozta a részvételben. A Ferencváros ismét jól harcolt, a döntőben azonban alulmaradt a Sláviával szemben. Érthető volt a VB évének nagy igénybevétele után.

Itthon felmerült a professzionizmus megszüntetésének gondolata.

A válogatott csapat évvégi feladatára most ismét több edzéssel készült fel. Az A csapat 3, a B csapat 6 mérkőzést játszott külföldön. A technikás csapat ezúttal Párizsban folytatta sikereit. Újra a teljes „agytröszt" szerepelt, mert a sokáig betegeskedő Cseh is meggyógyult. Győztünk 5:3-ra.

A VB keserű tapasztalatai ellenére a legfontosabb mérkőzésre, Skócia ellen ismét négy helyen változtatták meg a jól bevált csapatot. A skótok könnyen győztek 3:1-re, bár a második félidőben 10 emberrel játszottak. Az egyetlen gólt 11-esből értük el.

A válogatott harmadik mérkőzésén, Hamburg válogatott ellen már visszaállították az „agytrösztöt" s a csapat a skótok ellen érthetetlenül mellőzött Zsengellér góljaival 2:0-ra győzött.

Teljes fasizálódás a labdarúgásban

Az újabb károkon sem tanultunk. 1939 elején „üzleti" túrával kapcsolták össze a válogatott mérkőzést. Február 20-án a profi válogatott szerepelt Lilleben és ott Észak-Franciaországtól 2:1-re kikapott. Utána állt ki a csapat — mint nagy válogatott — Hollandia ellen és attól, bár ekkor némi módosítással az „agytröszt" is játszott (Zsengellér középen, Sárosi balszélsőt) 3:2 arányú vereséget szenvedtünk. Az összeállításban is voltak hibák, de az akkori bírálat szerint — „a készületlen magyar csapat alul maradt a gyorsabb és erőteljesebb hollandokkal szemben."

Ezután két döntetlen következett márciusban: Párizsban most már Franciaország ellen és utána Cork-ban Írország ellen. Mindkettő egyformán 2:2 arányban végződött. Ezeken már szakítottunk az „agytröszttel" és új csatárok játszottak, Szántó, Ádám, Kolláth és Kiszely személyében. Ez a kísérlet sem sikerült, miként a következő sem Zürichben, ahol Svájc ellen a csatársorban Szántót, Soltit, Dérit próbálták ki. Ez a csapat 3:1-re kapott ki.

Nem sikerült a felkészülés az olaszok elleni újabb mérkőzés előtt sem. Mindössze az Írország elleni 2:2-re végződött budapesti mérkőzés szolgált előkészületül . . .

Az Olaszország elleni június 8-i fontos EK-mérkőzés előtti héten, csütörtökön teljes bajnoki fordulót játszottak a csapatok. Tóth István edző hiába kérte a forduló elhalasztását és hogy vigyék a játékosokat edzőtáborba. A bajnokság végküzdelmében még mind a három élcsapatnak volt esélye az elsőségre, így a játékosok ezekbe a mérkőzésekbe minden erőt beleadtak. Megismétlődött a „kifacsart citrom" esete a fáradt, amellett nem is a legsikerültebb összeállitású csapat itthon 3:1 arányú vereséget szenvedett.

A két vereséggel ismét elvesztettük vezető helyünket az EK-ban.

Az utolsó félévben elszenvedett súlyos kudarcok szolgáltak éppen ürügyül a sportfőhatóságnak, hogy valóra váltsa régi tervét és kormánybiztost küldjön a labdarúgás élére.

1939. június 9-én jelent meg az a hivatalos közlemény, amely kimondta, hogy a belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslatára felfüggesztette az MLSZ önkormányzatát és miniszteri biztosként Gidófalvy Pált nevezte ki. A sportlap monopólium nyíltan leleplezte szoros kapcsolatát a fasiszta sportfőhatósággal. A Nemzeti Sport ezt írta: „Az OTT hivatalos közleménye bizonyára örömteljes megnyugvást fog kelteni a magyar sporttársadalomban. Már régen meg kellett volna csinálni. Most reméljük megindul a terméshozó, céltudatos munka. Az új vezetőségnek „jó munkát!"

A miniszteri biztos ügyvezetőnek és kapitánynak Ginzery Dénest nevezte ki, helyettesének pedig Fábián Józsefet, játékvezető-főtitkárnak Gálffy Endrét.

Ekkor fejeződött be az 1938—39. évi IV. NB, amely nagy harc után az Újpest egy pontos győzelmét hozta a Ferencváros előtt.

A Középeurópai Kupában két magyar csapat került a döntőbe. Döntő: Újpest—Ferencváros 4:1, 2:2. Újpest győztes csapata: Sziklai — Futó Fekete, — Szalai, Szűcs, Balogh — Ádám, Vincze, Zsengellér, Kállai, Kocsis. Edzője: Guttmann Béla.

Ez az egyedülálló kettős magyar siker bizonyította legjobban, hogy milyen kitünő játékosgárdával rendelkeztünk.

A kormánybiztos működésének súlyos következményei a háború alatt

1939 szeptemberében kitört a második imperialista világháború. A háborúnak két közvetlen következménye már az első hónapokban éreztette hatását a magyar labdarúgásra. Az egyik

az volt, hogy Európának legnagyobb része kiesett a sportolási lehetőségek közül úgy, hogy érintkezési körünk majdnem kizárólag csak szomszédainkra korlátozódott. A másik pedig félgyarmati állapotunkból is következő anyagi pangás volt, amely hozzávéve a nemzetközi mérkőzések érdektelenségét, nehéz anyagi helyzetbe sodorta az egyesületeket.

A labdarúgás kormánybiztosának működése alig pár hónap alatt máris válságos helyzetet okozott. A szövetség adminisztratív kiadásai a félév előttinek a kétszeresére emelkedtek. Az egyesületek bevételei viszont katasztrofálisan csökkentek. Elsősorban a nyomasztó politikai helyzet miatt megcsappant a közönség érdeklődése. Jellemző, hogy a vezető Ferencváros 20 000 pengő segélyt kért a fővárostól. Az egyik legerősebb üzemi egyesület a Phöbus visszalépett. A Nemzeti pedig, részben az MLSZ akkori vezetőinek politikai magatartása miatt, részben pedig, miután sorozatos sérelmek érték, még az őszi fordulóban feloszlatta csapatát.

Az egyesületek nem tudták rendesen fizetni a játékosokat, így kényszerhelyzetben újra felmerült a profizmus teljes megszűntetésének terve. Ez ugyan nem történt meg, de a fizetésekkel rendszeresen adósak maradtak még a vezető csapatok is. A Szolnoki MÁV játékjogát felfüggesztették, mert adós maradt a bírói díjjal.

A válogatott csapat eredményei elég változatosak voltak. Kezdődött az 1939—40-es idény a Varsóban augusztus 7-re (!) lekötött Lengyelország elleni mérkőzéssel, amelynél gyenge csapatösszeállítás súlyosbította a teljes edzés és mérkőzéshiányt. Ezek után érthető a lengyelektől elszenvedett első — és azóta is egyetlen — 4:2-es vereségünk. Félidőben még 2:1-re vezettünk, azután a csapat összeroppant.

A vereség hatása alatt próbamérkőzést tartottak és csak ezek után állították össze a Németország elleni csapatot. Ezen a mérkőzésen még sikerült helyreállítani a magyar labdarúgás tekintélyét. Sárosi III. volt a középfedezet, Sárosi—Zsengellér—Dudás a belső hármas, Pákozdi—Bíró a hátvédpár, s 5 : 1-re győzött a válogatott csapat. A sajtóban élesen jelentkező rendszervita azonban megingatta a játékosok önbizalmát, s a nagy győzelem után következő Bécs—Budapest mérkőzésen 3:1 arányú vereséget szenvedtünk. Utána a románok ellen itthon is csak 1 : 1-es eredményt tudtunk elérni. A kudarcok után sikerült a csapatot feljavítani s így az Belgrádban 2 : 0-ra győzött Jugoszlávia ellen.

A miniszteri biztos diktatúrája elsorvasztotta a nemzetközi találkozókat, úgyhogy elismerésre méltó eredményünk alig volt. A Ferencváros Törökországban és Jugoszláviában, a Hungária Görög- és Törökországban játszott. A miniszteri biztos azonban 1000 pengőre büntette a Hungáriát, mert „nem megfelelő" vezetővel bonyolította le a túrát.

A válságos politikai viszonyok kihatottak a Középeurópai Kupára is. A csehszlovák szövetség elnöke körlevélben kérdezte meg az alapítókat, óhajtják-e a KK további folytatását. Az olaszok és a svájciak „nem"-mel feleltek, az osztrákok elvesztették önállóságukat és a németek nem akartak a helyükbe lépni. Így a csehszlovákok is elálltak a részvételtől. Ezek után egy Dél-Dunai Kupát, majd egy Dunai Kupát beszélt meg a miniszteri biztos Jugoszláviával és Romániával.

A válogatott csapat ismét jól kezdett, mert itthon az EK-ért Svájc csapatát legyőzte 3:0-ra. Svájc csapata gyenge volt. Utánunk Zágrábban 4:0-ra kikapott a horvátoktól. Még két válogatott mérkőzésünk volt. Németországgal Berlinben 2:2-re végeztünk, majd verejtékes 1:0-ás győzelmet arattunk a horvátok ellen. A csehszlovákok lemondták a Prágába és Brünnbe tervezett válogatott mérkőzéseket. Így legközelebbi ellenfelünk Románia volt, amelyet a Duna Kupáért Budapesten 2:0-ra győztünk le. Júniusban újabb Bécs—Budapest mérkőzés következett, amelyet a hazai pálya ellenére 1:0-ra elvesztettünk.

Az 1939—40. évi ötödik NB-ben váratlanul heves küzdelmet vívott a Ferencváros—Hungária—Újpest hármas. Az utolsó forduló előtt a Hungáriának és Újpestnek 36, a Ferencvárosnak 35 pontja volt. Ekkor a Hungária—Újpest 3:3-ra játszott és mind a három csapatnak 37 pontja lett. A Hungária megóvta az Újpest elleni mérkőzsét, mert 3:0-ás vezetés után a második kapott gólnál Zsengellér a kapuvonalon túlról adta be a labdát. A szövetség elutasította a teljesen jogos óvást s így a Ferencváros jobb gólaránnyal lett bajnok. 1. Ferencváros 39 p (77:31), 2. Hungária 39 p, (66:32), 3. Újpest 39 p (60:34).

A Hungáriánál a bajnoki óvás elutasitása miatt betelt a sorozatos sérelmek pohara. Az összehívott rendkívüli közgyűlés kimondta a profi alakulat feloszlatását, ezzel lényegileg kimondta a világhírű csapat megszüntetését. Az amatőr MTK azonban egyelőre tovább játszott. A Hungária példáját követte a Bocskai és a Szürketaxi, amelyeket azonban a súlyos anyagi helyzet késztetett feloszlásra. A miniszteri biztos azonban nem jött za-

varba. A salgótarjáni BTC, diósgyőri VTK, WMFC, Tokod és Beszkárt besorolásával kiegészítette a létszámot 14-re. Így bár nem törölték el a profizmust, valójában a bajnokság az általános nyomor folytán amatörizálódott.

A magyar labdarúgás a mélyponton

A pályán ért kudarcok még jobban kiélezték a rendszervitát. Ősszel itthon volt az első válogatott mérkőzés Jugoszlávia ellen a Duna Kupáért. A csapatban helyet kapott Polgár, Tihanyi, Pósa és Finta. A mérkőzés 0:0-ra végződött. Egy hétre rá Németországot láttuk vendégül. A keretbe meghívták a nagyváradi Sárvárit és Bodolát is, de miután a NAC nem játszotta a WM-rendszert, nem tették be őket. A németekkel 2:2-re végeztünk.

Az olasz (és tervbevett spanyol) mérkőzésekre komoly előkészületeket tettek és az edzésre meghívták a nagyváradiakat is. Támadó középfedezetüket, Juhászt elejtették, mert nem tudta ellátni a rárótt védekező feladatot, a Sárvári—Bodola pár azonban bekerült a csapatba. A genovai mérkőzés előtt az olaszok tiltakoztak Bodola és Sárvári szereplése ellen, akik tavasszal még Románia színeiben játszottak ellenük. Végül mégis beleegyeztek. A mérkőzés Bodola góljával 1:1-re végződött.

Genovából Zágrábba utazott a csapat, ahol egy héttel később szintén 1:1-re végzett Horvátországgal.

Nyilvánosságra került, hogy mióta a labdarúgó szövetség autonómiáját felfüggesztették, az OTT-nak 82.000 pengővel kellett „támogatnia" a labdarúgást, mert a különféle újsütetű kiadások a réginek háromszorosára nőttek. A Budapestre hívott olasz válogatott lemondott, viszont Svájc ellen mi nem álltunk ki, úgyhogy Svájc panaszára a FIFA kötelezett bennünket a játékra.

Az első tavaszi válogatott mérkőzés, — ismét Jugoszlávia ellen — március 23-án, Belgrádban volt és 1:1-es döntetlennel végződött. Ekkor következett a kölni mérkőzés április 7-én, Németország ellen. Újonc volt Kispéter, Tóth (Szeged), Berecz és Füzy. A kapitány mellőzte a nyíltan demokratikus gondolkozású Tóth István eddigi szövetségi edzőt és Takács Béla segédedzőt, aki gyúró is volt, mondván: „Jó az ellenfél masszőrje is".

A magyar csapat 7:0 arányú katasztrófális vereséget szenvedett a németektől. A sajtó megállapítása szerint a 7 : 0 nem jött váratlanul, lejtőre jutott a magyar futball.

Jellemző, hogy a mérkőzés után egy héttel Svájc 2:1-re megverte az ellenünk 7:0-ra győztes német válogatottat.

A példátlan kudarc után egyes egyesületeket és játékosokat tettek felelőssé. Teljes volt a fejetlenség.

Az 1940—41. évi hatodik NB-ot nagy fölénnyel a Ferencváros nyerte. A kiesettek helyére a Lampart, a Szegedi VSE, a Nagyváradi AC, a Kolozsvári AC és az Újvidéki AC került az NB I-be.

Ősszel következett a válogatott csapat újabb igen súlyos veresége: Bécs—Budapest 8:2. A budapesti csapat összeállításánál nem vették számításba a kitűnően bevált nagyváradi játékosokat, akik így a budapesti B csapatba kerültek és — mint utánpótlás — 4:1-re győztek Bécs B csapata ellen.

Közben átalakították az OTT-t Országos Sport Központtá és teljesen katonai alapra helyezték.

Az OSK a 8:2 után felvilágosítást kért, milyen rendszerben játszik a labdarúgócsapat. A miniszteri biztos azt válaszolta, hogy WM-rendszerben. Zürichben mégis betették a csapatba a nem ebben a rendszerben játszó Nagyvárad négy csatárát. Rajtuk kívül a szegedi Tóth kapust, Baróti fedezetet, valamint a szolnoki Szűcsöt és Kispétert. Ez a „vidéki" csapat lelkes játékkal 2:1-re győzött. A svájciakat nem először győztük le, de most a csapatot hivatalosan úgy ünnepelték, mintha olimpiát nyert volna.

A rendszervita most enyhült, ellenben a labdarúgó szövetségben fokozódtak az izgalmak. Befejeződött a vizsgálat, amely semmi terhelőt nem tudott a régi MLSZ vezetőségre megállapítani, a vizsgálat azonban a Testnevelési Alapnak százezer pengőjébe került. Vissza kellett állítani a labdarúgás alkotmányát, de úgy alakították át „alapszabályait", hogy végül a miniszteri biztost választották meg elnöknek, — fizetéssel — (ilyen sem volt még). Az MLSZ munkájának irányát továbbra is a fasiszta sportfőhatóság szabta meg. Következtek a különböző politikai hátterű határozatok. Az MTK-t alapszabályellenes működéssel vádolták meg. Budapest Székesfőváros 39:26 szavazat arányban a MOVE-nak szavazta meg az MTK pálya használatát. Végül mondvacsinált ürüggyel ki is zárták az MTK-t a szövetségből.

Még lejjebb a lejtőn...

Az egyesületek között is felbomlott a harmónia, amely nem volt meg a szövetség és az egyesületek között sem. A Ferencváros és Újpest felmondta a pályakartellt. A játékosok sportszerűtlenségei után egyes megvesztegethető bírákat is meg kellett büntetni. Az MTK kizárása után a Vasas ellen indult meg a hajtóvadászat. Már az NB-be sorolása ellen is tiltakoztak. „Nemzet-ellenes" magatartással vádolták, majd fel is függesztették a játékjogát, mert engedély nélkül játszott egy a Vöröskereszt javára rendezett mérkőzésen. Végül kénytelenek voltak felmenteni, mert a Vasas bebizonyította, hogy a teljes jövedelmet tényleg a Vöröskereszt kapta. A pesterzsébetieket azonban, akik a mérkőzés rendezői voltak, pénzbüntetésre ítélték. Az OSK rendeletet adott ki a sportolók származásának ellenőrzésére vonatkozóan s a nem igazolt játékos „szabaddá" vált.

A válogatást a változatosság kedvéért hármas bizottság intézte.

A Németország ellen májusra kitűzött mérkőzést politikailag is, de sportbelileg is igyekeztek alaposan előkészíteni. Több edzőmérkőzésen kívül a válogatott csapatot öt napra Diósgyőrbe vitték edzőtáborba. Utána Budapesten is együtt tartották. Persze a Zürichben győztes csapat már a múlté volt. A NAC-ból csak Bodola játszott, s megváltozott a védelem is. Ez az „új" csapat itthon 3 : 1-es vezetés után 5 : 3-ra kikapott, miután a második félidőben a középhátvédet játszó Szűcs teljesen összeroppant. Nem sokkal jobban végződött egy hónap múlva a Horvátország elleni mérkőzésünk sem, amely — szintén itthon — 1 : 1-es eredményt hozott. Az olasz utánpótlás 3 : 0-ra győzte le a magyar utánpótlást.

Az 1941—42. évi hetedik NB meglepetése volt a rendszervitába fulladt Ferencváros lemaradása. Viszont feltört a Csepel, Szolnok és a NAC. A bajnokságot a Csepeliek szerezték meg az Újpest előtt.

Összel egyetlen válogatott mérkőzésünk volt, amelyen itthon legyőztük Svájcot 3:0-ra. Ez némi vigasz volt a 3:5-ös német kudarc után.

1943-ban az első mérkőzést ismét Svájc ellen játszottuk májusban Genfben, miután előzetesen sem az olaszokat, sem a németeket, sem Bécset nem sikerült megnyerni egy mérkőzésre. Svájc ellen már belejöttünk a játékba és — ismét a nagyvára-

diakkal megerősítve — otthon is legyőztük őket 3:1-re. Júniusban Szófiában győzött még a válogatott 4:2-re.

Az 1942—43. évi nyolcadik NB ismét a WMFC-Csepel győzelmét hozta, de ezúttal felzárkózott mellé a NAC és a Ferencváros is.

Ősszel a Svédország elleni két válogatott mérkőzés volt a főesemény. Stockholmban ismét a jól bevált Sárvári—Bodola—Tóth III. balszárnyat játszatták az újpesti Egresi—Zsengellér jobbszárnnyal. A stílusos és technikás csatársor újra bevált, miként a Tóth—Rudas—Biró védelem és a Sárosi III., Olajkár II., Nagy II. fedezetsor is. Győztünk Svédország ellen 3:2-re, majd Finnország ellen 3:0-ra.

Az őszvégi második mérkőzés Svédország ellen Budapesten volt. Mi sem lett volna természetesebb, mint az, hogy a Stockholmban győztes csapat játszon, legfeljebb szükségszerű változtatással. Mégis kihagyták a Sárvári—Bodola párt, amely a NAC (nem WM-es) játékrendszere ellenére is főszereplője volt az eddigi sikereknek. Kihagyták Olajkár II-t is és teljesen új hátvédpárt állítottak be. Ezekután nem csoda, hogy a csapat a három edzés, valamint az edzőtáborozás ellenére is 7:2-re kapott ki Budapesten, ami az olasz 5:0 után a legsúlyosabb itthoni vereségünk mind a mai napig.

Labdarúgás a gyásznapok alatt . . .

A világháború zivatara, a német megszállás szörnyűségei és a kívülről-felülről irányított labdarúgás zavarai 1944-ben már mindjobban ránehezedtek, mind egyesületeinkre, mind pedig válogatott csapatunkra.

A Vasasok üldözése tovább folyt. Áprilisban a kormány felfüggesztette önkormányzatát és miniszteri biztost nevezett ki élére. Nevét Kinizsi-Vasasra változtatták. A csapat kedvetlenül játszott, majd leállt s a következő bajnokságra már nem nevezett. Májusban új rendeletet adtak ki: zsidók nem látogathatják a mérkőzéseket.

A NAC volt a legegységesebb csapat, ennek köszönhette, hogy rekord pontkülönbséggel nyerte a 16-ra felemelt létszámú 1943—44. évi NB I-t. Ilyen különbséggel egy magyar csapat sem nyert még bajnokságot, még a „száz százalékos" Ferencváros és a „veretlen" Hungária sem.

A NAC bajnokcsapata: Vécsei — Mészáros, Onódi — Perényi, Juhász, Deményi — Ferenczi, Lóránt (Barna), Sárvári, Bodola, Tóth III. Edzője: Rónay Ferenc volt.

A tervezett válogatott mérkőzések a háború miatt sorra elmaradtak.

Augusztusban még megkezdték az 1944—45. évi NB I-t, amelyből azonban csak négy fordulót sikerült lejátszani. A hadihelyzet és a közlekedési viszonyok ezután már lehetetlenné tették a vidék részvételét, úgyhogy hadibajnokságot írtak ki 12 budapesti csapat részvételével. Ezt majdnem végig lejátszották, csak éppen az 1944 karácsonyára kitűzött Ferencváros—Újpest döntő és az utolsó helyet tisztázó Beszkárt—SZAC mérkőzés maradt el, miután a felszabadító szovjet csapatok ekkor már körülvették Budapestet.

Ha visszapillantunk a magyar labdarúgás profikorszakára, meg kell állapítanunk, hogyha hozott is némi újat és hasznosat, az teljesen eltörpült a kártékony, az egész magyar sport egyetemes érdekeit alapjaiban romboló hatása mellett.

Ennek az időszaknak legártalmasabb jellemvonásai magából a profizmus természetéből és a kísérő körülményeiből adódtak. Ilyen elsősorban a pénz utáni hajsza. Mindegy, hogy hogyan, csak legyen! Nem baj, ha ezért feláldozzák a sportszerűséget, a klubérdeket, sőt az országos érdekeket is. Nem volt fontos, hogy ki győz, sem a becsület, — csak a pénz. Ki mennyit keres. Így érthető, hogy a sport erkölcsnevelő hatása helyett erkölcsromboló lett ebben az időszakban.

Nem véletlen az sem, hogy a reakciós politika, a fasizálódás a profisportban termékeny talajra talált. Erőszakos intézkedéseivel, a jobbérzésű, főleg a demokratikus gondolkodású sportolókból álló egyesületek szétrobbantásával a sportban is a fasiszta diktatúra útjára léptek.

Nagy segítője és támasza volt ennek a gyászos korszaknak a zöld sportlapmonopólium, amely nem bírálta, hanem támogatta a fasiszta sporthatóságokat. Szemet húnyt a pénzhajsza és a sportszerűtlenség felett s helyette zűrzavaros jelszavakkal akadályozta a labdarúgósport fejlődését.

Ez a korszak lezárult. A második világháború sok mindennel együtt pontot tett ezután a korszak után is. Hazánk felszabadulásával felszabadult a magyar labdarúgás is. Az új korszak eredményei önmagukért beszélnek és világosan tükrözik azt az utat, amit felszabadulásunk óta előre tettünk.

A magyar edzők munkája 1945 előtt

A magyar edzők és a magyar labdarúgók nemcsak napjainkban, hanem évtizedek óta szereznek dicsőséget hazánknak szerte az egész világon. Ma már senki sem vitatja, hogy a magyar labdarúgás népszerűségét együttesen a kiváló magyar edzőknek és a tehetséges labdarúgóknak köszönheti. A vidék és a pesti grundok valósággal ontották a tehetséges labdarúgócsemetéket, akiket azután fáradságos munkával neveltek sokszor világhírű játékosokká edzőink. Nem csodálkoztunk tehát azon, ha a külföld mindig szeretettel hívta és várta a magyar edzőket és labdarúgókat. A magyar játékosok, de különösen a magyar edzők munkájával született újjá az olasz, a német és a francia labdarúgás. Edzőink bejárták az egész világot és például Európában alig akadt ország, ahol magyar edző ne fordult volna meg és ne tanította volna a labdarúgás magas művészetét. Svédországtól Spanyolországig, Lengyelországtól Görögországig mindenütt megfordultak a magyar mesterek és dicsőséget szereztek a magyar labdarúgásnak, megbecsülést a magyar sportembereknek. De nemcsak Európában, hanem mind az öt világrészben, így Afrikában és Amerikában is működtek és működnek magyar edzők.

Hazánkban a felszabadulás előtt mégsem volt kellő megbecsülése az edzőknek. Nem volt az edzőknek semmiféle intézményük, ahol összefogták volna őket. Ismeretlen fogalom volt az Edzők Testülete. Tóth (Potya) István kezdeményezésére 1927-ben kezdtek szervezkedni a magyar edzők. Ekkor még nem volt kötelező edzővizsga. Aki tehetséget érzett magában és meg volt a kellő tekintélye, munkát vállalt a magyar labdarúgók oktatására, nevelésére. A magyar edzők rátermettségét mi sem igazolja jobban, mint az, hogy irányítás nélkül is megindították a magyar labdarúgás fejlődését. A huszas években teljesen magukrahagyatva is értékes munkát tudtak kifejteni. A harmincas évek elején már szervezettebb formában dolgozhattak az edzők. Ekkor végre megalakult az Edzők Testülete. Célja elsősorban az volt, hogy az edzőket tömörítse. Ebben az időben még kevesen dolgoztak, ezeknek sem volt vizsgájuk. Az Edzők Testülete inkább az Edzők Baráti Köre nevet viselhette volna. Mégis örülni kellett, mert már volt, létezett. A következő években már gondot fordítottak a szakmai oktatásra. Edzőképző tanfolyamokat rendeztek és igyekeztek minél több szakképzett edzőt adni a magyar labdarúgásnak.

Az edzők munkája nem volt zavartalan. Az akkori sportkörök anyagilag nem támogatták munkájukat. Gátolta még az edzők munkájának kibontakozását az is, hogy nem volt megfelelő irányítás, nem volt szaksajtó és szakirodalom, mely fejlődésüket elősegítette volna. Hiba volt még az is, hogy az edzők egymásra féltékenykedve edzési módszerüket eltitkolták egymás elől, munkájukban hiányos volt a tervszerűség, többen idegenkedtek az újtól. A huszas és harmincas évek komoly hibája volt az is, hogy az ifjúságot teljesen elhanyagolták. Edzőink az ifjúság nevelésére szinte semmi gondot nem fordítottak. Az egyesületi vezetők figyelmét sem hívták fel az ifjúság nevelésének fontosságára. Az egyesületek, ha pénzük volt, akkor játékost vásároltak. A labdát, a felszerelést sajnálták a fiatalságtól. A fiatalság abban az időben edzővel csak akkor találkozott, amikor már kész játékos lett belőle.

A vidéki grundok és a pesti fáskörök mégis ösztönével termelték a fiatal futballtehetségeket. Egyik alkalommal Plattkó Ferenc az ifjúság képzésének kérdésével foglalkozva meg is jegyezte:

„— Magyarországon úgy nő a futballista, mint a réten a virág, csak nincs, aki foglalkozzon velük. A külföldi fiatalokban, ha sokkal kevesebb is a rátermettség, szorgalmas edzői munkával igyekeznek belőlük jó játékosokat nevelni . . .”

A harmincas évek közepéig tehát nem volt irányítás, nem voltak értekezletek, ahol bírálhatták volna az edzőket s ahol rámutathattak volna az edzői munka hiányosságaira. Nem kapták meg a magyar labdarúgás nagytudású edzői azokat az alapokat, amelyek birtokában magasabbfokú edzői munkát végezhettek volna.

A magyar labdarúgás vezetői az edzői munka megszervezését 1935-ben határozták el. A magyar játékosok csodálatraméltó eredmények elérésére voltak képesek, de nem lepte meg a futballvilágot egy-egy súlyos vereségük sem. Általában a magyar labdarúgást a külföldi szakemberek a „rapszódikus” jelzővel illették. 1935-ben a Svájc elleni mérkőzésünk után például Schricker dr., a FIFA akkori főtitkára, a magyar labdarúgás alapos ismerője a következő nyilatkozatot tette:

„— Ilyen istenadta tehetséggel, mint amilyennel az Önök játékosai rendelkeznek, játszva meg lehet tanulni a modern futballt!”

Schricker dr.-nak ez a nyilatkozata is hozzájárult, hogy nagyobb erővel fogjanak hozzá az edzőképzéshez és ezen keresz-

tül a magyar futball megreformálásához. 1938-ban Holits Ödön az Edzők Testületének egyik vezetője az edzők továbbképzéséről a Sporthirlap 1938. február 19-i számában így nyilatkozott:

„— A magyar futballnak, ha ragaszkodik mai kényelmes edzésrendszeréhez és nem tér át a modern edzésrendszerre, semmi reménye sem lehet arra, hogy megtartsa mai előkelő helyét a világranglistán", majd így folytatta: „. . . a legtöbb esetben az edző játékosmultja alapján veszi kezébe az irányítást, de a játékosmult alatt nem volt alkalma új ismereteket szerezni. Van, aki pótolta ezeket a hiányosságokat, de sokkal többen vannak, akik ezeket elhanyagolták. Ezt sürgősen pótolni kell . . ."

A sok-sok akadályt leküzdve 1938-ban már 134 tagja volt az Edzők Testületének és emelkedett az edzőképzés színvonala is. Igaz ugyan, hogy oklevéllel csak 115 edző rendelkezett, 69 edző minősítés, illetve vizsga nélkül dolgozott. Ebben az évben 70 hivatásos edző működött, ami a 170 NB csapathoz viszonyítva igen csekély szám volt. A testület minden igyekezete ellenére sem tudta szakemberekkel ellátni még az NB egyesületeket sem.

„— Nyolcvan, esetleg száz edzőre lenne sürgősen szükségünk . . ." nyilatkozta Negyedi Ferenc, az ET elnöke.

Az edzői fizetések nem voltak valami magasak, mert az NB I-ben 300.—, az NB II-ben 200.— és az NB III-ban 160.— pengő volt az edzők havi fizetése. Így érthető volt, hogy az edzőképző tanfolyamokra nem igen jelentkeztek. Akik mégis el akarták végezni a tanfolyamot, azok nem minden esetben feleltek meg a követelményeknek. Az edzőhiányt az MLSZ vándoredzők alkalmazásával igyekezett enyhíteni. 1943-ban tíz vidéki és két budapesti vándoredző dolgozott.

Az edzőket csak a labdarúgó és nem az ember érdekelte . . .

A magyar edzők tudását, oktatási készségét, rátermettségét elvitatni nem lehet és nem is volna helyes. Kétségtelen az is, hogy sok gátló körülmény akadályozta eredményesebb munkájukat. A magyar labdarúgás 1945 előtt gyakran úgy festett, mintha egyhelyben állna, mintha megállt volna a fejlődése. Ennek az volt a magyarázata, hogy az egyesületek nemcsak a pályán álltak szemben egymással, hanem a profizmus bevezetése után az üzleti spekulációban való vetélkedésben is. Ezek a körülmények azután elterelték a figyelmet magáról a sportról. Az edzők sem voltak kivételek. Jogos bérharcot vívtak az egyesületi vezetőkkel, hogy megélhetésüket biztosítani tudják. Ilyen

körülmények között a játékosok fejlődése, technikai és taktikai tudásuk emelése csak másod-, sokszor harmadrangú kérdéssé vált.

Az első világháború például a magyar labdarúgás háborúját is jelentette. A pályatulajdonos egyesületek csatáztak egymással. Nem a sport volt a legfontosabb kérdés, — hanem, hogy kinek a pályáján játsszák le a mérkőzéseket. Még a labdarúgó szövetség is két pártra szakadt. Megegyezni nem tudtak, de nem is akartak. A vezetőknek egy céljuk volt: minél többet keresni a sporton. Az edzők is harcoltak jövőjükért. És ennek az áldatlan harcnak csak a labdarúgás látta a kárát.

Ezek a körülmények akadályozták legjobban a labdarúgás fejlődését. Zavarta az edzők munkáját is. Nem tudtak a játékosokkal úgy foglalkozni, amint kellett volna. Az edzői munka sablonossá vált. A játékosok megjelentek a pályán és az edző csak ott foglalkozott velük. Az edzőket csak a labdarúgó és sohasem, vagy csak kevés kivétellel érdekelte az ember. Kötelező orvosi vizsgálat ekkor még nem volt és így adódhatott elő, hogy sok olyan játékos szerepelt csapatainkban, akinek valami rejtett betegsége volt. A játékosoknak szükségük volt a pénzre, mert másképpen megélni nem tudtak, ezért elhallgatták betegségüket. Az edző csak azt tudta megállapítani, hogy egyik vagy másik játékosának nem megy úgy a játék, ahogy kellene. Ezen a megállapításon túl azonban nem érdekelte, hogy mi lehet ennek az oka. Nagyon sok olyan játékosról tudunk, akik titkolt betegségük idején egyenesen egészségük rovására sportoltak. Ezek a játékosok azután nem is tudták képességeiket kifejteni és hamar eltűntek a süllyesztőben.

A beteg játékosokat az edzések kifárasztották és a mérkőzéseken formán alul szerepeltek. Ha tartaléksorba kerültek, egészségük is leromlott, mert a kevesebb kereset nem tette lehetővé számukra a gyógykezelést és a jobb táplálkozást. Sportorvos még nem volt. Nem akadt tehát, aki felhívta volna az edzők és vezetők figyelmét a veszélyre. Így az edző magára maradt és tanácstalanságában nem törődött tovább a játékossal. Más lett volna a helyzet, ha az edzők a játékosban meglátták volna az embert is. A gondos orvosi kezelés, a mértékletesen adagolt edzés, sok tehetséges játékost mentett volna meg a magyar labdarúgás és az élet számára. Ebben az időben nem akadt ember, aki felismerte volna ezt a jelenséget és segítette volna az edzőket.

A technikai edzésen volt a hangsúly

Egy másik nagy hibája volt a magyar edzőknek, hogy görcsösen ragaszkodtak az elavult sémákhoz. Ahogy valamikor megtanulták, arra esküdtek ők is, azt is tanították tovább. Az edzők munkájának legfontosabb része a technikai elemek oktatása volt. Az erőnlét például csak másodrendű szerepet játszott a felkészítésben. Legtöbbször egy-két kör futás és egy kis gimnasztika, esetleg kötelezés után előkerültek a labdák és megkezdődött a labdákkal való gyakorlás. Nem érezték az edzők, hogy technikai csillogáson, a légstoppokon, a sarokkal való labdatovábbításokon és a labdának a fejen való táncoltatásán kivül még sok egyébre is szükségük lenne a játékosoknak. Az erőnlét fokozása helyett minden idejüket és erejüket a labdával való játékra összpontosították. Ismeretlen fogalom volt az edzések és a mérkőzések előtti bemelegítés. Az az elv uralkodott, hogyha a játékos a mérkőzés előtt sokat mozog, akkor elfárad. A bemelegítés csupán abban jutott kifejezésre, hogy a mérkőzés kezdete előtt a játékosok kivonultak a pályára és ott néhány percig kapura rugdaltak. Hiányzott az egész testet megmozgató tervszerű bemelegítés. Ezért fordult elő igen sok rándulás, húzódás és nem egyszer komolyabb sérülés is.

Igen kezdetleges volt a taktikai képzettség is. A legtöbb csapatnak meg volt a maga stílusa és azt játszotta bármely ellenféllel szemben. Az edzőknek még nem jutott eszébe, hogy egy-egy ügyes taktikai húzással mérkőzéseket lehet nyerni.

Az edzők igyekeztek csapatukkal minél előbb sikereket elérni, mert a győzelmek biztosították számukra a megélhetést.

A nevelőmunka hiánya

Az edzők munkáját ötletszerűség jellemezte. Nem meghatározott terv szerint vezették az edzéseket. Munkájukban nem volt rendszeresség. Erre csak a harmincas évek elején került sor. Tóth (Potya) István kezdte az edzéseket tervszerűen felépíteni és ugyancsak ő volt az, aki a játékosokról először készített feljegyzéseket. Hozzájárult az edzők ötletszerű edzésvezetéséhez az is, hogy az egyesületi vezetők majdnem minden esetben beleszóltak a munkájukba. Ilyen körülmények között természetesen nem tudtak előre tervet készíteni, mert nem tudhatták, hogy elgondolásaikat mikor változtatja meg a vezetőség. Nagyon sok neves edzőnek keserítették meg az életét az egyesületi veze-

tők. Egyik nagy hiányossága volt edzőink munkájának a nevelés teljes elhanyagolása. Nem éltek a legjobb nevelőeszközökkel, nem használták ki a játékosértekezletek előnyeit. Tartottak ugyan játékosértekezleteket, de ezeken legtöbbször csak a csapatösszeállításról beszéltek. A játékosértekezletek hasonlítottak azokhoz a taktikai megbeszélésekhez, amikor azt mondták: — Gyerekek ezt a mérkőzést meg kell nyerni...

Olyan játékosértekezlet (felölelve a taktikai megbeszélést), mely számbavette volna a játékosok technikai tudását, rátermettségét, fizikai megalapozottságát, az összjáték iránti készségét, az ellenfél játékerejét és erre alapozta volna a megbeszélést, szinte elképzelhetetlen volt. Pedig a játékosértekezleteken tudta volna az edző kifejteni a leghatásosabb nevelőmunkát, a kollektív szellem kialakítását, a bajtársi érzés elmélyítését stb.

A játékosértekezleteken figyelmeztethette volna az edző a játékosokat a sportszerű játékra, az ellenfél megbecsülésére, a játékvezető iránti tiszteletre és még sok más fontos körülményre. Az edzők azonban még nem fedezték fel az értekezletek nagy nevelő értékét és így olyan segítségtől estek el, amelynek hiányát semmivel sem tudták pótolni.

Kísérlet a labdarúgás korszerűsítésére

1934-ben már komoly viták és előadások hangzottak el az Edzők Testületében a magyar labdarúgás további fejlődésének kérdéséről. A legtöbb érv a rendszer-vitával kapcsolatosan hangzott el. A vitatkozók két táborra szakadtak. Az egyik tábor Hlavayval az egykori kiváló válogatott játékosból lett edzővel az élén a WM-rendszer előnyeit igyekezett társaival megkedveltetni. A másik tábor továbbra is esküdött a közép-európai rendszerre. Ez a vitatkozás egy kis változatosságot vitt a testület életébe. Minden edzőt megszólaltatott, majd kíváncsi érdeklődéssel várták a fejleményeket.

Valóságos tudományos vita alakult ki a testületben az edzők részvételével. A szaksajtó első alkalommal adta tanújelét annak, hogy segíteni igyekszik az edzőket. Szakmai irányvonalat adott.

Feleki László, a Nemzeti Sport munkatársa Angliában tanulmányozta a WM-rendszert és megfigyeléseiről rendszeresen tájékoztatta a lap hasábjain keresztül a magyar labdarúgás vezetőit, edzőit és szurkolóit. A viták eredményeként azután megindult a magyar labdarúgás korszerűsítésére való törekvés. A

magyar edzők között számosan akadtak olyanok, akik az új rendszertől várták a csapatjáték feljavulását. Amennyire kívánatos és örvendetes volt, hogy a rendszer-vita felrázta az edzőket, éppen olyan szomorú volt az a tény, hogy a két tábor között ellentéteket váltott ki, ami sajnos elmérgesítette a helyzetet. A WM-rendszer ellenzői ugyanis azt állították, hogy az új rendszer guzsba köti a magyar támadójátékot, megmerevíti a játékosokat és igy a labdarúgás elveszti minden szépségét. Az edzők tehát hadakoztak és ahelyett, hogy a magyar labdarúgás ügyét előbbrevitték volna, inkább akadályozták annak fejlődését.

Az 1936-os év mégis hozott némi fejlődést. Elsősorban a két tábor közötti ellentétet igyekeztek felszámolni. Holits Ödön és Mamusich Mihály dr. szerkesztésében szakkönyv jelent meg „Hogyan futballozzunk" címmel. A könyvet nagy érdeklődéssel tanulmányozták edzőink. Mondanivalója indokolta is az érdeklődést, hiszen labdarúgásunk korszerűsítéséről volt benne szó. Igen érdekes a könyvnek „Ha nem akarunk elbukni" című fejezete. Ebben a szerzők 5 pontba foglalták azokat a tennivalókat, amelyeket szükségesnek tartottak labdarúgásunk további fejlődése, korszerűsítése érdekében. Az öt pontot a következőkben ismertetjük:

— „1. Át kell alakítani játékunkat a modern futball követelményeinek megfelelően. El kell vetni minden felesleges sallangot, ami a régi közép-európai stílusból maradt ránk. Gyorsabbá, egyszerűbbé, előretörőbbé, céltudatosabbá, energikusabbá, eredményesebbé kell tenni játékunkat. De meg kell őrizni a régi iskolából rafinált csatárakcióinkat, lapos passzjátékunkat, ötletes húzásainkat, amelyek sakk-mattá teszik a szemben álló védelmet.

2. Revízió alá kell vennünk az egyes játékosok szerepét a modern futball követelményei szerint.

3. Tanulmányoznunk kell a taktikai formációkat, mind a védekezésben, mind a támadásban, hogy ne álljunk ki védtelenül a nemzetközi találkozásokon kiszolgáltatva csapatainkat az ismeretlen rendszernek, másrészt azzal a céllal, hogy hátha ki tudunk alakítani magunk is olyan új rendszert, amellyel hozzájárulhatunk a játék tökéletesítéséhez, tudományos fejlesztéséhez. Röviden: foglalkoznunk kell a játék taktikájával, a játék elméletével.

4. Tökéletesíteni kell a játékosok kondicionálására vonatkozó ismereteinket és hozzá kell idomítani technikai felkészültségünket is a modern futball kívánalmaihoz.

5. Mindezek keresztülvitelére szakképzett edzőkre van szükségünk, akik a főváros futballsportja mellett a vidék sportjának fejlesztésével is foglalkoznak."

Ez volt a híres öt pont, amelynek alapján megindult labdarúgásunk korszerűsítése. Új színt öltött az Edzők Testülete. Az összejöveteli napok egyre mozgalmasabbak lettek. A sajtó komolyan foglalkozott az edzők problémáival és hasábjain mind gyakrabban adott hangot az edzők véleményének. Megváltozott az edzők munkamódszere is. Már nemcsak a labdaedzésre fektették a fősúlyt, hanem igyekeztek játékosaikat megfelelő erőnlétbe hozni. A játékosok új szerepköre megváltoztatta magát a játékot, az új feladatok új taktikai elképzeléseket követeltek. Az edzők munkaterülete sokrétűbb, színesebb lett, munkájuk pedig tervszerűbb. Újabb lökést adott a rendszer vitának Feleki László könyve a WM-rendszerről.

Hlavay György a WM-rendszer feltétel nélküli követője például egyik értekezleten a rendszer előnyeit ismertette. Előadásában kiemelte, hogy az új rendszer kiküszöböli az időtrabló oldalpasszokat és hosszú átadásokra kényszeríti a játékosokat. Hangsúlyozta, hogy a kevés húzásból álló támadásvezetés feltétlenül gyorsabbá teszi a játékot. A rendszer másik előnyét abban látta, hogy a fedezeteket és az összekötőket nagyobb terület befogására kényszerítette, ami a labdának futtából való átvételét is megkövetelte.

Az edzők a legapróbb részletekig megtárgyalták az új rendszer előnyeit és hibáit és számosan a gyakorlati alkalmazás eredményeit ismertették. Igen élénk vita alakult ki például a gyorsaság kérdésében. Egyesek azt állították, hogy a labdakezelésben kell megnyilvánulnia a gyorsaságnak, mások viszont a labda továbbításában kívánták játékosaikat gyorsabbá tenni. Abban viszont valamennyien megállapodtak, hogy a modern futballban az egész csapat mozog és előrehalad a támadás irányában.

Új alapokra fektették az edzőképzést. Az Edzők Testülete előadásokat rendezett és ellenőrizte az edzők munkáját is. Az egyesületi vezetők is mintha több megértéssel viseltettek volna az edzők irányában. Igen sok csapatunk átvette az új rendszert. A labdarúgás vezetői igyekeztek az egész magyar labdarúgást átállítani. A Nemzeti Sport, amely most már irányító szerepet vállalt „célfutball"-nak nevezte a modern futballt és az alanti szövegezésben összeállította a labdarúgás tíz parancsolatát:

„1. A futball célja a test és a lélek edzése, a játék közvetlen célja azonban a gól szerzése, illetve az ellenfélnek megakadá-

lyozása a gólszerzésben. A célfutball tehát elítél minden mozdulatot, amely nem kizárólag ezt a célt szolgálja.

2. A jól elrúgott labda gyorsabb a leggyorsabb játékosnál.

3. Mozogjon az egész csapat. Ha leadtad a labdát fuss az akcióval együtt, hogy helyeden légy, ha újra szükség lesz rád. A passzt társad elé irányítsd, hogy az futva vehesse át a labdát.

4. Az ellenfél kapujához előrefelé vezet a legrövidebb út. Minél kevesebb cselezés! Minél gyorsabb passzolás, ami mindig meredeken előrevigye az akciót.

5. Csatár, az ellenfél kapuja előtt ne tologass, hanem lőjj, mert lövésből lesz a gól.

6. Jó helyzetnél nincs jobb helyzet.

7. Szélekre játszva lehet réseket nyitni az ellenfél védelmében.

8. Az összekötők csak addig segítenek hátul, amíg az ellenfél szorongat. Ha a csapat támadásba megy át, az összekötők újra csatárokká válnak.

9. Sohasem szabad fedezetlenül hagyni az ellenfél előretolt három csatárát, még akkor sem, ha fölényben van a csapat.

10. Saját kapud előtt ne passzolgass, hanem vágd előre a labdát."

Éveken keresztül próbálták az edzők bevezetni az új rendszert, de az még sokáig nem tudott a játékosokba idegződni. A magyar labdarúgó válogatott szeszélyes szereplése ismét felvetette a rendszer kérdést. 1942-ben a Magyar Lagdarúgó Szövetség közgyűlésén is szóbakerült a rendszer vita és akkor az MLSZ elnöke kijelentette, hogy a jövőben egyetlen csapat számára sem írják elő, hogy milyen rendszerben játsszék. Ez a kijelentés újabb vitára adott alkalmat. Blum Zoltán, a jeles edző, a Ferencváros volt válogatott játékosa így nyilatkozott:

— „A WM robotos emberekké teszi a játékosokat. Az angol rendszer nem szerez annyi élvezetet a szurkolóknak, mint az ötcsatáros támadójáték."

Rónay Ferenc, a Nagyváradi AC edzője a magyar csapat kölni 7:0-ás és a bécsi 8:2-ős súlyos vereségét az angol rendszer rovására írta.

Schaffer Alfréd már sokkal higgadtabban ítélte meg a helyzetet, amikor azt mondotta:

„Nem vagyok teljes mértékben híve a WM-rendszernek, de sok olyan tulajdonsága van, amit előnyösen alkalmazhatunk a magyar játékosoknál".

Fábián József, az MLSZ szakvezetője egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy a válogatott csapat áttér a magyar rendszerre.

„A viták során tisztul az elme" — tartja az egyik ismert magyar közmondás. Ezen az alapon a rendszervita a labdarúgás továbbfejlődését lett volna hivatva elősegíteni. Sajnos, nem így történt.

A bizonytalanság, a rendszerek cserélgetése nemcsak az edzők munkáját hátráltatta, hanem a magyar labdarúgás fejlődését is megakasztotta. Miért? . . . Mert senkinek sem jutott eszébe, hogy az új rendszert helytelenül értelmezték és hibásan tanították. Figyelmen kívül hagyták a magyar labdarúgás erényeit (ötletesség, szellemesség) azonkívül az új rendszerben való játékot nem is készítették megfelelően elő, továbbá, mert a vitatkozók ellenfelekből ellenségekké váltak. Az edzők végül úgy oktatták a védő játékosaikat, hogy „tapadj rá az ellenfeledre", míg a csatárok részére az előre rohanás volt a vezérelv.

A sportorvosi ellenőrzés megszervezése

Nagyjelentőségű intézkedése volt 1938-ban a Magyar Labdarúgó Szövetségnek a sportorvosi ellenőrzés megszervezése. A Vadász utcai székház II. emeletén egy helyiséget bocsátottak rendelkezésre, ahol ezeket a vizsgálatokat végezték. A magyar labdarúgók sportorvosi ellenőrzése ugyan még nem volt rendszeres, de a megbetegedések és sérülések szempontjából máris fontos feladatot teljesített. Ebben az időben a Benczúr utcai Glück szanatórium foglalkozott megfelelő anyagiak biztosítása mellett a labdarúgás sérültjeivel. Az OTI ugyanis nem szívesen látta a sportsérülteket. A szövetség biztosítási lehetősége pedig az egyesületek anyagi áldozatainak arányában volt csak lehetséges. Így adódott azután, hogy az egyesületek többsége játékosaik gyógyulási és kórházi elhelyezésének céljából a Glück szanatóriummal szerződést kötött. Így az OTI-nál nem biztosított játékosok részére is lehetőséget nyújtott kórházi ápolásra.

1933-tól kezdve a szövetség orvosa Nagy István dr. vizsgálta meg a sportolókat és csak az ő véleménye alapján lehetett sportolni. Az MLSZ elnökségének tagadhatatlan érdeme volt, hogy hazánkban feismerte a sport egészségügyi ellenőrzésének jelentőségét és a sportolás egészségügyi érdekeit a versenyérdekek fölé emelte. Ez az intézkedés komoly segítség volt edzőink részére is. A sportorvosok nem egy alkalommal hívták fel az edzők figyelmét olyan rendellenességekre, amelyekre azelőtt

nem kerülhetett volna sor. Molnár Béla dr., Kreisz László dr. és Pollatschek Gyula dr. voltak Nagy Istvánon kívül az első sportorvosok, akik legjobb tudásukkal támogatták az edzők munkáját és igyekeztek segítséget nyújtani labdarúgásunk fejlődéséhez.

Az edzői munka további javulása

Az első világháború után, a magyar labdarúgás lendületesebb fejlődése nehéz feladatok elé állították edzőinket. A szakirányítás és az orvosi segítség hiánya mellett — anyagi gondokkal küszködve — még az egyesületi vezetőkkel is harcolniok kellett. Így történt azután, hogy számos neves edzőnk a földgömb legkülönbözőbb pontjain keresett magának megélhetést és szerzett dicsőséget a magyar labdarúgásnak. Károly Jenő, Konrád Kálmán, Kertész Vilmos, Orth György, Guttmann Béla, Nagy József, Plattkó Ferenc, Winkler József, Czeisler Lajos, Volentik Béla, Spitz Illés és mások neve fogalommá vált a világ labdarúgásában a többi külföldön működő magyar edző nevével együtt.

Lassan azután itthon is lehetőség nyílott edzőink sikeresebb működésére. Elméletileg és szakmailag fejlődtek, felkészülésük — a nyújtott segítség következtében — alaposabb, munkájuk rendszeresebb és tervszerűbb lett. Mindez elősegítette a labdarúgás általános fejlődését is. A magyar labdarúgás a két világháború közötti időben sokat köszönhetett Tóth (Potya) Istvánnak, aki elsőnek készített a magyar edzők közül edzéstervet és aszerint készítette fel csapatát a mérkőzésekre. Ő volt az, aki elsőnek alkalmazta Magyarországon a labdarúgók edzésében a rendszeres tornát és az atlétikát. Az edzéseken szigorú volt. Mindenkitől megkövetelte a kemény és kitartó munkát. Munkájának alapja a jó erőnlét volt. Nem kétséges, hogyha edzéseit tudományos megalapozottsággal is vezette volna, (ami ebben az időben még ismeretlen volt), még nagyobb sikert könyvelhetett volna el. A játékosairól kartotékot vezetett. Nagyszerű pedagógus volt, akinek sokat köszönhetett a magyar labdarúgás.

Schaffer Alfrédnak a kiváló technikai edzőnek nemcsak a gyakorlat, hanem az elmélet is erős oldala volt. Minden idegszálával arra törekedett, hogy megértesse a játékosokkal elgondolásait. Nagyszerűen mutatta be a gyakorlatban azokat a technikai elképzeléseit, amelyeket azután a játékosaitól meg is követelt. Munkájában már felfedezhető volt a taktika oktatása. A keze alatt dolgozó gárdából egységes és stílusos csapatot alakí-

tott ki. A játékosok szerették és feltétel nélkül elismerték nagy tudását. Spéci (ez volt a beceneve) amikor átvette az MTK edzéseinek vezetését, a vezetők nagy ámulatára kijelentette, hogy nincs szüksége új játékosra. Hitetlenkedve fogadták ezt a kijelentést, ő azonban a meglévő játékosgárdával — vereség nélkül — megnyerte a bajnokságot. A fellépése, modora, közvetlensége és erélye tekintélyt szerzett számára. Edzésein a labdán volt a hangsúly. Nem kedvelte a futást és lehetőleg mindent labdával hajtatott végre. Szerette a játékos edzéseket. Kiváló szeme volt a játékosok képességeinek felmérésében.

Igen sokat köszönhetett labdarúgásunk Révész Bélának is, aki nagy gondot fordított a csapatrészek munkájára, de sokat foglalkozott egyénileg is a játékosokkal. Hibája volt, hogy munkáját ötletszerűen végezte és elgondolásait — idős kora miatt — nem tudta bemutatni. Munkája során játékosértekezleteket tartott, ezeken azonban csak a saját csapata játékát vette alapul és nem törődött az ellenféllel. A magyar edzők egész sora volt még, akik részesei labdarúgásunk fejlődésének. Így Frontz Döme, a labdagyakorlatok mestere. Sokat foglalkozott egyénileg is a játékosokkal. Megtalálta a helyes játékfelfogást a játékosok fizikuma szerint. Nem tűrte csapatában a „sztárrendszert." Nagy súlyt helyezett az embernevelésre és ő volt a kialakítója a híres „Vasas-stílus"-nak. A tervszerű edzések megteremtőjeként emlegették Holics Ödönt, aki eredményes edzői működése mellett még szakkönyvek írására is vállalkozott.

Az egyéni foglalkoztatás mellett a szögbelövés tanítója volt Blum Zoltán. Ez abból állt, hogy az edzéseken minden játékos Takács II Józsefet kereste a labdával és az összekötőnek minden helyzetből egyből kellett azt a kapuba juttatni. Munkáját tervszerűség jellemezte, de ez még nem volt tudatos. A „játékos" edzések bevezetésével vált közkedveltté. Ő volt a Ferencváros edzője. mikor az pontveszteség nélkül nyert „százszázalékos" bajnokságot.

Feldmann Gyula még a tornagyakorlatok közé is játékokat iktatott. Ezzel a módszerrel a legnehezebb feladatokat is könnyedén végeztette el a játékosokkal. Nem feledkezett meg az erőnlét gyarapításáról sem. Mindig a kollektív csapatmunka kialakításán fáradozott Bányai Lajos és sikerült is neki Újpesten egy nagyszerű erőnléttel rendelkező kollektív szellemű csapatot kialakítani. Az Újpest együttese az ő keze alatt nyerte meg 1929-ben a Középeurópai Kupát, majd 1930-ban Svájcban a Bajnokok

Tornáját. A sok magyar edző mellett hervadhatatlan érdemei voltak labdarúgásunk felvirágoztatásában az angol származású Jimmy Hogannak, aki technikailag és taktikailag egyaránt képezte a játékosokat. Feladatokat szabott az egyes csapatrészek elé és azokat gyakoroltatta. Különös gondot fordított arra, hogy játékosai mindkét lábbal egyformán jól kezeljék a labdát. A skótok híres lapos passzjátékát igyekezett játékosaiba beleoltani.

Természetesen még számosan voltak edzők, akik a labdarúgás általános fejlődését tűzték maguk elé feladatul, akiknek a neve szintén megörökítést érdemelne. Magvetők voltak ők, akik utat mutattak a későbbi labdarúgó oktatóknak. Nélkülük még nehezebben alakult volna ki a fejlettebb edzésrendszer a szervezett sportorvosi segitség és a tervszerű munka mellett dolgozó edzők sikeres munkája. Ők valamennyien részesei a magyar labdarúgás világsikerének.

1942-ben újabb labdarúgószakkönyvek jelentek meg. Molnár Ignác és Háda József labdarúgóedzők írtak értékes könyvet.

A labdarúgás korszerűsítésével párhuzamosan haladt edzőink munkamódszerének korszerűsítése is. Az Edzők Testületében hétről hétre rendezett szakelőadások, a megjelent szakkönyvek, a sportorvosi ellenőrzés megszervezése és nem utolsó sorban a sportsajtó cikkei nagymértékben segítették edzőink munkáját. Hozzájárult mindehhez, hogy az MLSZ fontos feladatnak tekintette a magyar labdarúgóedzők képzésének és továbbképzésének kérdését. Ennek köszönhettük, hogy nagyobb figyelmet fordítottak az ifjúság nevelésére. 1940-ben már edzőtáborokat és közös edzéseket szerveztek, ahol az ifjúsági játékosokkal rendszeresen foglalkoztak. Molnár Ignác, Cseh II. László és Szabó Pál voltak az első edzők, akik tornateremben és szabadban a technikai foglalkozáson kívül a taktikára is oktatták az ifjúsági labdarúgókat.

A magyar edzők szívesen tanultak és munkájukban igyekeztek megragadni minden segítséget, amit akár az MLSZ vezetői, akár a sportorvosok, vagy a szaksajtó részéről kaptak. Munkájukban bizonyos tervszerűség és rendszeresség honosodott meg. Bizonyság erre Teleki Pálnak, a Bocskai volt válogatott játékosának példája. Teleki Pál lett 1943-ban az egyik kerület edzője és mielőtt munkáját megkezdte, a Képes Sport munkatársának igy nyilatkozott az edzéstervéről:

— „Az eddig folytatott edzésrendszer elavult. A játékosokat nevelő szellemben kívánom tanítani. Különös gondot fordítok

majd az ifjúsági labdarúgókra hiszen ezek lesznek a magyar labdarúgás aranytartalékai. Kívánatosnak tartanám minél több edzőtábor létesítését és ezért harcolni is fogok."

Teleki Pál példájára egyre több edzőnk dolgozott hasonló elgondolás szerint.

Válogatott csapataink a felszabadulás előtt

Minden válogatott mérkőzés egy-egy mérföldkövet és erőpróbát jelentett labdarúgásunk fejlődésében. A sikeres válogatott viadal lendületet adott, a vereségek visszaesést okoztak, mégis évtizedeken át megfeledkeztek a legfontosabb feladatról, a válogatott csapat megfelelő felkészítéséről. Ezt a munkát teljesen tervszerűtlenül, rendszertelenül, minden ötlet nélkül végezték.

A válogatásról

A felszabadulás előtt a válogatott csapat összeállítását a válogató bizottság, vagy pedig a szövetségi kapitány végezte. Rendszerint az volt a helyzet, hogy a válogatott mérkőzést megelőző vasárnap este az utolsó formák figyelembevétele mellett jelölték ki a keretet, vagy állították össze a csapatot. A játékosok kiválogatásánál nem érvényesült semmiféle szempont (fizikai adottság, technikai felkészültség, kollektív szellem, egységes csapatrész stb.), egyedül csak az utolsó bajnoki mérkőzésen mutatott forma. Néha egy bizarr ötlet döntötte el, ki lesz a válogatott.

Egyik alkalommal például a szövetségi kapitány a válogatott csapat szélső posztjaira négy játékost, Titkost, Serényit, Rökköt és Ujvárit rendelte ki. A négy játékos közül az a kettő került a csapatba, aki az 50 méteres futásban gyorsabbnak bizonyult. Így került be a válogatottba a gyorsabb, de gyengébb formában levő Titkos és maradt ki a lassúbb, de jobb formában levő Serényi. A válogatásban nem volt semmiféle elgondolás. Az ötletszerű válogatásra jellemző volt, hogy az ellenőrző jelentések alapján úgy válogatták össze a csapatot, hogy abban lehetőleg minél több egyesületből kerüljenek be a játékosok. Hiba volt még az is, hogy a válogatók és a szövetségi kapitányok mereven ragaszkodtak a nagycsapatok játékosaihoz, akiknél gyakran még a gyengébb formát is elnézték. Furcsa jelensége volt a válogatásnak, hogy a játékosokról nem az edzők tájékoztatták a válogatókat, hanem külön megfigyelők, akik sokszor szaksze-

rűtlen véleményt adtak. Az edzők ilyen semmibevevése jogos elkeseredést idézett elő.

A felszabadulás előtti válogatás szertelenségeire legjellemzőbb a párizsi olimpiára kiküldött csapatunk összeállítása. A szövetségi kapitány külföldön élő és játszó magyar játékosokat is beállított a csapatba. Növelte a hibáját azzal is, hogy jobbösszekötőbe állította Eisenhoffert, aki pedig kimondottan ballábas játékos volt. A párizsi olimpián az egyiptomiak ellen összeállított magyar csapat azt bizonyította, hogy 11 nagy tudású játékos még nem jó csapat, s még kevésbé jelenti azt, hogy a mérkőzést már meg is nyerte. Pedig a magyar labdarúgás 1924-ben nagyságának fényében ringatózott.

Szerintünk a 3 : 0-ás vereségnek más mélyreható okai voltak. Ebben az időben éltük az álamatőrség rosszemlékű éveit. Az egyesületi vezetők és a játékosok azzal törődtek, hogy ki tudja jobban becsapni a másikat. Az elkeseredett, kizsákmányolt labdarúgók gyakran a szélhámosokra és futballkalandorokra hallgattak. Sőt a tisztakezű, lelkes vezetők is ki voltak szolgáltatva a lelketlen sportkufároknak és a magyar labdarúgás mindenre kész vámszedőinek. Ezek a tényezők is szerepet játszottak a magyar csapat gyenge olimpiai szereplésében.

A válogatott csapat összeállítása mérkőzésről mérkőzésre változott. 1930-ban válogató bizottság (Reichard Ottó, Minder Frigyes, Dietz Károly dr. és Oláh Gyula dr.) állította össze a csapatot. Május 11-én Budapesten 5 : 0-ra kaptunk ki az olaszoktól. Három héttel később az osztrákok ellen játszottunk és a válogató bizottság két játékos kivételével kicserélte az egész csapatot. A sportsajtó ekkor igen élesen bírálta a válogató bizottságot. Kifogásolta többek között Korányi és Titkos mellőzését, akik az olaszok ellen jól játszottak. Felvetette azt a kérdést: „. . . Helyes-e az az elv, mely a beérkezett nagyságok csatasorba állításán alapszik?" Majd megállapította, hogy a válogatók „. . . gondosan kerülték azokat a neveket, amelyeknek az olasz mérkőzés katasztrofális eredményéhez köze volt . . ."

Az idők során nemcsak a játékosok cserélődtek a válogatottban, hanem a szövetségi kapitányok is. Minden kapitány és minden válogató bizottság újat akart. Egyről azonban valamennyien megfeledkeztek: a múltból okulni. Nem akartak tanulni. 1938 márciusában Nürnbergben játszott a magyar csapat. Az összeállítással sokan nem értettek egyet. A szaksajtó is erősen bírálta és így írt: „. . . Nem találunk találóbb kifejezést a válogatásra, minthogy ugrás a sötétbe. Sőt egy kis rosszindulattal

azt is lehetne mondani, hogy a kapitány csukott szemmel ugrott a sötétbe." Később sem tanultak a szövetségi kapitányok és továbbra is ragaszkodtak a régi válogatási rendhez. Vittorio Pozzo és Hugó Meisl pedig bebizonyította, hogy tartós sikereket csak egységes csapattal lehet elérni. A „Wundermanschaft" és a kétszeres világbajnok olasz csapat egyaránt egységességének köszönhette a világsikereit. De ezek a példák mégsem voltak elég meggyőzőek. 1942-ben is ugyanaz volt nálunk a helyzet, mint 1920-ban, vagy 1930-ban. A szövetségi kapitány például 1943-ban a válogatásról így nyilatkozott a Képes Sport munkatársának: „Nagyon egyszerű a kérdés, csak keverni kell tudni. Az első rosta után belenéz az ember a keretbe, tovább cserélget, újra ízlelgeti, latolgatja az egyes posztokra számításba jöhető játékosokat, míg egyszer csak megszületik a híres válogatott. Ne gondolja senki, hogy nem gondolunk minden tehetséges játékosra. Fel-feltörnek az ember agyában a nevek. Olyan együttest kell végül is összekeverni, amelyik küzdőképességével és jó sportszellemével megállja a helyét. Állandó helyek nincsenek a válogatottban, mert a csapat minden mérkőzés után újjászületik."

Ez volt a helyzet a felszabadulás előtt. A „keverés" és „a mérkőzésenként való újjászületés" a magyarázata annak, hogy a magyar labdarúgó válogatott sohasem tudott 1945 előtt felemelkedni például a szomszédos Ausztria „csoda csapatának" a színvonalára.

A felkészítés

Már mondottuk, hogy a múltban a válogatott labdarúgók felkészítésében nem volt tervszerűség. A felkészítés abból állt, hogy egyszer összegyűjtötték a játékosokat és kétkapura játszatták őket. Egy-egy kétkapus edzésre 30, sőt több játékost is kirendeltek és a játékosokat állandóan cserélgették. Elrettentő példának említjük meg, hogy egy ilyen edzőmérkőzésen a kétkapus játék során a szövetségi kapitány 16 alkalommal hajtott végre cserét. A felkészítés súlyos hibája volt az is, hogy minden nemzetközi találkozóra más és más edző készítette fel a játékosokat. Így sem az edzőnek, sem a játékosoknak nem sikerült egymást alaposabban megismerniök. A játékosok nyugodt felkészítésére nem biztosították sem az anyagi, sem az erkölcsi feltételeket. Az 1938-as franciaországi világbajnokságon való részvételre csak nehezen kapott a szövetség 12 000 pengő állami támogatást. A szakmai felkészítés sem volt megfelelő, hiszen a tervszerűtlen munka következtében nem gondoltak egy egysé-

Budapest, 1915. május 2. Magyarország—Ausztria 2:5

A magyar válogatott: Minder Frigyes kapitány, Kőszegi, Biró, Zsák, Klement, Rauchmaul, Pataky, Schlosser, Borbás, Kocsis, Konrád, Csüdör és Gaunon edző

A svédek ellen győztes magyar csapat. Budapest, 1921. november 7
Magyarország—Svédország 4:2

Orth, Braun, Fogl II., Mándi, Schlosser, Zsák, Kertész II., Obitz, Jeny, Molnár, Blum és Kiss Gyula kapitány

Magyarország—Csehszlovákia 2:0. Budapest, 1928. április 22

A magyar csapat: Weinhardt, Pesovnik, Bukovi, Amsel, Fogl III., Turay, Ströck, Hirzer, Kohut, Sternberg, Takács II., elől guggol: Obitz

Budapest, 1928. május 6. Magyarország—Ausztria 5:5

Állnak : Takács II., Amsel, Hirzer, Konrád, Bukovi, Kohut, Pesovnik, Fogl III., térdelnek : Obitz, Ströck, Sternberg és Baumgarten

A svájciak ellen 3:1-es győztes magyar csapat 1928. november 1-én:
Bukovi, Takács II., Dénes, Kohut, Hirzer, Turay, Fogl III., Ströck, Fuhrmann, Nagy J., Németh és Berkessy

Budapest, 1931. április 12. Magyarország—Svájc 6:2

Mándi, Lyka, Dudás, Kalmár, Kléber, Lázár, Avar, Tánczos, Spitz, Ujvári,
guggol: P. Szabó és Huber

Az olaszországi világbajnokságon, 1934. május 31-én, Bolognában
Ausztria—Magyarország 2:1 (1:0)

Feldmann edző, Palotás, Sárosi, Markos, Szalay, Avar, Sternberg, Szücs, Toldi, Kemény, Vágó, Szabó és Takács gyúró

A kispesti (ma Honvéd) pálya a felszabaduláskor, 1945 januárjában

ges csapat kialakítására. Nem volt a válogatott csapatnak taktikája és igen gyakran még a kollektív szellem is hiányzott. A szövetségi kapitányok valósággal irtóztak egy állandó csapat kialakításától, pedig jó közösségi szellemű, egységes csapat lényegesen jobb szereplést jelentett volna. Erre fényes példákat mutattak fel klubcsapataink.

Ilyen körülmények között a játékosok eredményes felkészítéséről nem igen lehetett beszélni. A magyar labdarúgás vezetői még a világbajnokságra való felkészülés során is elkövettek olyan hibákat, amelyek erősen befolyásolták a magyar csapat világbajnoki szereplését. Az 1934-es olaszországi világbajnokságra május 20-án utazott ki a csapat. Ennek ellenére még 17-én bajnoki mérkőzéseken vettek részt a játékosok. A felkészítés zavartalanságát sem tudták biztosítani. Minderről így írt az akkori sajtó:

— Az előkészítő bizottság mindenekelőtt számvetéseket tett azirányban, hogy a kapitány külön kívánsága teljesíthető-e. Az nevezetesen, hogy mind a 22 játékos már az egyiptomi mérkőzés idején egy csoportban a helyszínen legyen.

A válogatott keret edzőjének Tóth Istvánt jelölték ki, Olaszországba még sem mehetett, mert a kint élő Feldmann Gyula felajánlotta segítségét és a szövetség — költségkímélés címén — ezt el is fogadta. A világbajnokság kezdetéig összesen egy hét állt a magyar játékosok rendelkezésére. A felkészítés során a szövetségi kapitány figyelmeztette Feldmannt, hogy a játékosoknak pihenőre van szükségük, mivel a bajnokság alaposan kifárasztotta őket. Így történt azután, hogy kedden pihent a csapat, cserdán 2×25 perces kétkapus játékban vett részt, csütörtökön ismét pihent, pénteken pedig fürdő és gyúrás volt, az előkészítés befejező része.

Komoly gondot okozott Egyiptom ellen a csapat összeállítása is. A vélemények megoszlottak: Nádas Ödön szövetségi kapitánynak az volt az elgondolása, hogy erős csapattal kell kiállnunk, mert csak így biztosíthatjuk a továbbjutást. Nyilván a párizsi 3:0-ás vereségre gondolt. Akadtak viszont, akik azt tanácsolták, hogy az osztrákok ellen kell az erősebb csapatot kiállítani. Ebben az okoskodásban erősen szerepet játszott Schöffer Imrének, az Olaszországban élő magyar edzőnek az a kijelentése, hogy az egyiptomiakat gyengébb csapattal és biztosan legyőzi majd a magyar válogatott. Még szombaton sem volt csapatösszeállítás, ami lelkileg zavarta a játékosokat. Végül is győzött Nádas álláspontja. Az Egyiptom elleni csapat a

Bocskai és az Újpest játékosaira épült. Bátor és ésszerű volt ez a kezdeményezés, hiszen egységesebb lett a válogatott, mint bármikor azelőtt. Az osztrákok elleni összeállítást már ismét a kapkodás jellemezte. Ki is kaptunk és ezzel kiestünk a további küzdelemből.

Sokkal alaposabb volt a franciaországi világbajnokságra való felkészülés. Dietz Károly dr. szövetségi kapitány tanult az olaszországi esetből és a VB keretet már az év elején kijelölte. Kijelentette, hogy: „...a világbajnokság mindennél fontosabb. Az egész tavaszi idény egy nagy felkészülés lesz a világbajnokságra. Minden válogatott mérkőzés előtt két edzőmérkőzést rendezek és ezek az edzőmérkőzések is a VB előkészületeinek a célját szolgálják."

A magyar csapat felkészítését Schaffer Alfrédra bízták, aki nagy lendülettel kezdett a munkához. Előadásokat tartott a játékosoknak, amelyekkel a csapat egységes szellemét igyekezett kialakítani.

A felkészítésben sok újszerű volt. Rejtekhelyre vitték a játékosokat. Edzőmérkőzéseket kötöttek le. Herczog Edvin személyében megfigyelőt is küldtek Franciaországba.

A magyar csapat sikeres szereplés után bejutott a döntőbe. Mérkőzésein addig győzött, amíg azonos összeállításban játszott. A döntőn azonban már elbukott, mert Schaffer szakértői véleményét semmibe véve felforgatták a csapatot. Ismét a régi hibába estek. A felkészítésben még mindig nem voltunk előrelátók és következetesek.

Külföldi mérkőzések, utazás, elszállásolás és táplálkozás

Külföldi mérkőzésekre rendszerint vonattal utaztak a csapatok. Helytelenül mindig az utolsó pillanatra hagyták az utazást és így csak a mérkőzést megelőző napon érkeztek meg a mérkőzés színhelyére. A hosszú és fárasztó út alatt nem gondoskodtak arról, hogy a játékosok könnyű lazító mozgást végezzenek. Pedig lett volna rá mód, akár korábbi elutazással, akár az út megszakításával. Nem számítottak a közbejöhető akadályokra sem. Így történt meg 1938-ban, hogy a világbajnokságra utazó csapat Strassbourgban lekéste a csatlakozást és az ebből eredő kapkodás kényelmetlenséget és zavart okozott a játékosoknak, ami feltétlenül a felkészítés rovására ment. Nem törődtek a játékosok szabadidejével sem. Pihenés és városnézés jelszóval a vezetők lerázták magukról ezt a gondot. Így azután

a játékosok nem pihentek, hanem a városban sétálgattak és alaposan kifáradtak.

Külön fejezetet érdemel az elszállásolás megoldása. Ez ellen hangzott el a legtöbb panasz. Legtöbbször — költségkímélés címén — csak másod- vagy harmadrendű szállodákban szállásolták el a labdarúgókat. Volt példa arra is, hogy a vezetők elegáns szállóban laktak, a játékosokat pedig rosszabb, nem megfelelő szállóban helyezték el. Ez történt 1924-ben a párizsi olimpia alkalmával is. Az elszállásolással volt baj 1934-ben Nápolyban is, amikor a válogatott csapat már hétfőn este megérkezett, de csak szerdára kötötték le a szállást.

Igen sok vitára adott okot, hogy a vezetők és a játékosok között nem volt meg a közvetlen kapcsolat. A csapattal utazó kísérők, akik legalább annyian voltak, mint a játékosok, elkülönítették magukat és csak akkor érintkeztek velük, ha ez már elkerülhetetlen volt. Túlságosan hangsúlyozták a vezetők és a játékosok közti különbséget és nem egy alkalommal sértő módon adták ezt tudtára a válogatott csapat tagjainak. A vezetők közül legfeljebb a szövetségi kapitányok között akadt olyan, aki igyekezett a játékosokkal jó viszonyt tartani. Egyébként beszéltek olyan vezetőkről is, akik évekig járták a világot a labdarúgó-válogatottal és mégsem ismerték a csapat valamennyi tagját. Súlyos hibája volt ezeknek a külföldi utazásoknak az is, hogy nem vittek magukkal orvost. Gyúrót is csak olyankor — mint Takács Béla esetében —, amikor az útivezető egyszemélyben gyúró is volt.

A táplálkozás terén sem volt minden rendben. A vezetők nem állítottak össze egy sportszempontból megfelelő étrendet, amelyet az utazás során igyekeztek volna betartani és biztosítani. Rendszertelenül össze-vissza étkeztek. Csak a mérkőzés napján fogyasztott ebédnél jártak el gondosan. Ilyenkor a szokvány-ebédet (így hívták a játékosok) fogyasztották, amely tojásos erőlevesből, borjúszeletből, almabefőttből és madártejből állott. A rendszertelen és néha szokatlan ételekből álló étkezésnek nem maradtak el a kellemetlen következményei: a gyomorrontás, a fejfájás és a kiütések. Ezen a téren igyekeztek később segíteni, például az olaszországi világbajnokságra egy bödön hazai libazsírt vittek magukkal, hogy ezzel elkerüljék az olajos főzés kellemetlenségeit. Mindezek a hiányosságok a múltban is elkerülhetők lettek volna, ha általában a sport, így a labdarúgás is megkapta volna azt a támogatást, amit ma nyújt államunk a sportolóknak.

II. FEJEZET

A sokat kutatott „titok“

„Most mondják meg nekem őszintén, mi a magyar labdarúgás sikerének titka?” — ezt a kérdést valamennyi nyugati útunk alkalmával feltették számunkra újságírók, rádióriporterek és televíziós emberek. Az érdeklődő hangjában a kíváncsiság mellett benne vibrált egy kis kételkedés is. Bizonyára nem leszünk olyan könnyelműek, hogy a magyar labdarúgás titkát eláruljuk. De hátha mégis meg lehetne valamit tudni?

Semmi okunk sincs rá, hogy itt elhallgassuk, vagy meghamisítsuk az igazságot: minden esetben teljes őszinteséggel válaszoltunk a kérdésre. Ugyanakkor megkíséreltük az illető újságírót vagy rádióriportert meggyőzni arról, hogy nekünk semmiféle titkunk, csodaszerünk, vagy ehhez hasonló és más ország labdarúgásától teljesen elütő edzési módszerünk nincs. Ám lássák, ha van. Mi nemcsak elmondunk mindent, de ha kijöttek az edzésre, akkor saját szemükkel is tapasztalhatták: nem volt abban semmi különös, ahogy mi gyakoroltunk és ahogy mi egyes mérkőzésekre felkészültünk. (Minden kérdésre őszintén válaszoltunk.)

Mégis előfordult, hogy kétkedéssel fogadták szavainkat. Bővebb magyarázatot kellett tehát adnunk. Ez azonban már nem volt olyan érdekes egy folytonosan szenzáció után szimatoló újságíró számára, mintha valamilyen fantasztikus ostobasággal magyaráztuk volna meg a magyar futball sikereit.

Egy angol lapban például 1954-ben megjelent Puskás állítólagos „mesterének” a nyilatkozata. Az illető azt ajánlotta az angol edzőknek, vegyék át az ő módszerét, gyakoroltassák a labdakezelést úgy, hogy a játékos a levegőben egy gerendán áll féllábon s másik lábával „dekázik”. Nyilvánvaló, hogy az egész naív szélhámosság, amit kézlegyintéssel is el lehet intézni. De a nyugati sajtó egy része szereti az ilyen csodabogarakat, s szívesen vette volna, ha a valóság helyett mi is ilyenekkel boldogítjuk.

A magyar labdarúgás fejlettségének igazi okáról beszélve, néhány tényezőre kellett itt rámutatni. Így: több, mint félévszázados futballkultúránkra, népünk labdarúgás iránti szeretetére és a sport állami támogatására.

Ez a pont az, ahol a nyugati újságíró legjobban elcsodálkozik: „a sport állami támogatása!" — nem, ez igazán nem érdekes, sőt veszélyes téma számára.

Nos, aki azt hiszi, hogy közel hatvanéves labdarúgó kultúránk és a mai nagyszerű eredményeink között nincs összefüggés, az súlyosan téved. Domonkos, Zsák és Plattkó után Szabó és Háda már a Domonkosék tudásával gyarapodva védte kapuját, s Grosics kifutásaiban lehetetlen meg nem látni Szabó kirohanásait, sőt mezőnybeli fejeseit. Így végig lehetne elemezni a posztokat egészen a balszélsőig. Ugyanilyen fontos az a tényező is, hogy miként hat legjobbjaink játéka az ifjúságra. Akik valaha futballoztak, vagy még ma is játszanak, átestek egy olyan ifjúkoron, amikor valamelyik játékosideáljukat igyekeztek utánozni. S ha ma játszanak, sokszor nem is tudatosan, igyekeznek úgy levenni a labdát, ahogy Puskás szokta, talppal úgy visszahúzni, ahogy Hidegkúti szokta és fejelni úgy, ahogy Kocsis szokott. Ha tehát a magyar labdarúgás mai sikereiről beszélünk, helyes, ha visszavezetjük a szálakat a múltba.

A múlttal szemben gyökeresen új helyzet alakult azonban ki a sportolási lehetőségek terén. A magyar nép életében végbemenő forradalmi fordulat lendítette fel a magyar labdarúgást az eddig még soha nem tapasztalt magasságokra.

A sport kérdését a párt felszabadulásunk óta olyan nagy megértéssel kezeli, hogy ma már a régi sportellenes hangoknak a nyomát se lehet találni. De a magyar nép szereti is a sportot, s ez a sportszeretet mindenütt kidomborodik a párt politikájában. Rákosi Mátyás elvtárs már 1945-ben megmondta: „A testnevelésnek a nemzet életében rendkívül fontosságot tulajdonít a Magyar Kommunista Párt. Ennek a fontosságnak mindenütt igyekeztünk is kifejezést adni a múltban és rajta leszünk, hogy a jövőben ez még inkább megtörténjék." Egy másik beszédében 1945-ben ugyanő mondta: „A Magyar Kommunista Párt nevében elismerésemet tolmácsolom a magyar sportnak. Ismerjük annak minden értékét, hazai és nemzetközi jelentőségét. Tudjuk, milyen károkat szenvedett és rajta leszünk, hogy minél előbb talpraálljon. Ismerjük a sport nemzetközi összekapcsoló jelentőségét és büszkék vagyunk, hogy nemzeti elszigeteltsé-

günket elsőnek törte át. Megfogadjuk a Magyar Kommunista Párt nevében a magyar sport teljes mértékű támogatását."

Ezek az idézetek mutatják meg felemelkedésünk kiinduló pontját. A párt támogatása ugyanis nemcsak azt jelentette, hogy a kormányzat részéről jobban felkarolták és anyagilag jobban támogatták a magyar sportot, hanem a párt szava nyomán az egész országban megindult az az építő és szervező munka, amely nélkül a magyar sport fejlődése elképzelhetetlen lett volna. A központi támogatás adott lendületet a pártszervezeteknek, hogy mozgósítsanak a romos pályák helyreállítására, hogy a funkcionáriusok ott álljanak a névtelen sportaktívák tízezrei mögött és átsegítsék őket a kezdet nehézségein. Az indulás nehéz volt. S ebben a súlyos, nincstelen, sokak számára reménytelen helyzetben, döntő erőt adott a párt szava.

A felemelkedés újabb fázisa két évvel felszabadulásunk után, 1947-ben kezdődött. Ekkor már túl voltunk a nehezén. Annyira-amennyire helyreállítottuk a pályákat, megjavult a sportkörök ellátottsága és élsportolóink kezdtek formába lendülni. Közelgett az olimpia is, amelyen három súlyos, nagy munkákkal teljes, de ugyanakkor szabad esztendő eredményeiből kellett vizsgáznunk a világ színe előtt. A párt elérkezettnek látta az időt ahhoz, hogy ebben az új szakaszban lerögzítse programját, amely az egész magyar sport alapja lett. Ez a program célként tűzi ki a tömegsport megszervezését, a minőségi sport fejlesztését, a sportolók egészségének rendszeres szemmeltartását, megóvását és a magyar sport nemzetközi kapcsolatainak kiépítését. Ez az első sporttal és sportolókkal foglalkozó program, amely részletesen kitért a sportolók életére és kimondta, hogy figyelemmel kell kísérni megélhetési, munka-, valamint lakásviszonyaikat és a pályán, a versenytéren kívül is támogatni kell őket. Rendelkezett a program arról is, hogy biztosítani kell a londoni olimpiára induló keret felkészülésének anyagi alapjait. A londoni olimpián elért nagyszerű eredményeink igazolták a program elgondolását.

Újabb nagy lépést jelentett előre 1948-ban az Országos Sport Hivatal, majd 1951-ben az Országos Testnevelési és Sportbizottság megalakítása. A sport ügye olyan állami szerv kezébe került, ahol tapasztalt sportemberek, az aktívák tízezreire támaszkodva, központilag irányítják a magyar sportot.

Az új központi sportszerv tervszerűen kezdett hozzá a magyar sport fejlesztéséhez. Maga köré gyűjtötte egy-egy sportág legjobb szakembereit. Hazánkban még soha nem is álmodott

költségvetést biztosított sportolóink számára. Új labdarúgópályák épültek. Központilag rendeztük az üzemi sportkörök anyagi helyzetét. Ugrásszerűen növekedett a labdarúgásban igazolt versenyzők száma. Az 1952-es olimpiára már egy felülről támogatott és alulról jól képzett sportoló tömegből válogattuk ki versenyzőinket. A magyar labdarúgócsapat is kialakult. Társadalmi előrehaladásunk biztos alapja lett labdarúgásunk további fejlődésének.

A magyar labdarúgás fejlődése a felszabadulás után

1945 — A felszabadulás éve.

Letűnése a régi világnak, kezdete a boldog, örömteli jövőnek — az új társadalom születésnapja. A sport, ezen belül a labdarúgás is, sokkal hamarabb újjászületett, mint azt a szomorú körülmények között remélni is lehetett. Hatalmas vérveszteségeket szenvedett a labdarúgás is. Kiváló sportvezetők, edzők, játékosok estek áldozatul a fasizmus évekig tartó vérgőzös őrjöngéseinek. Száz és ezer fiatal labdarúgó, a jövő nagy ígérete fejezte be pályafutását a már eleve vesztett csata mezején. A pályák romokban hevertek és legtöbbször csak a körvonalaikból lehetett nyomukra bukkanni. Kerítéseiket széthordták, szertáraikat kirabolták. Jellemző, hogy egy-egy megmaradt kapuléc is örvendetes látvány volt a labdarúgó szemnek, amely már a holnapban bízva hozzáképzelte a többi tartozékokat is.

A labdarúgás volt az első újjáéledő sportág. Helyet követelt magának az új életben. A Rákos-patak mentén még dörögtek az ágyúk, amikor Újpesten, bár a stadion szinte reménytelen képet mutatott, megkezdték a labdarúgó csapat szervezését.

Így volt ez a főváros többi részében is. Budafokon a szovjet katonai parancsnokság szereléssel, a pálya rendbehozásával nyújtott segítséget a labdarúgás gyors felélesztéséhez. A vár körül még folyt az ostrom, amikor a budafoki labdarúgók már Csepelen mérkőztek.

Megható volt a sporttársi küzdelmekben szinte testvéri egységgé kovácsolódott labdarúgó csapatok első összejövetele a Ferencvárosban, Kőbányán, Zuglóban, Pesterzsébeten és Angyalföldön. A „számbavétel" után a legtöbb helyen rögtön a tervek kerültek szóba.

A szervezett labdarúgó-élet irányítására, a magyar sport vezetésére kijelölt Nemzeti Sport Bizottság április végi ülésén

újjáalakították a Magyar Labdarúgó Szövetséget. Kijelölték elnökségét és tisztikarát.

Az MLSZ első tevékenységeként feloszlatta a fasiszta sportegyesületeket, egyben életrekeltette a régi vezetők által eltörölt demokratikus sportklubokat. Védettséggel látta el a munkás sportegyesületeket (Vasas, EMTK, BMTE, MTE stb.), amelyeknek hosszú éveken keresztül csak elnyomatás jutott osztályrészül.

A következő legfontosabb feladat most már a bajnokság kiírása és a csoportbeosztás elkészítése volt. Az egymásután feléledt és lendületes munkához fogó egyesületek sorozatos mérkőzéseken bontogatták szárnyaikat. Az érdeklődés még lanyha volt. Az emberek nagy része még mindig nem hitt az új életben, többeket egyéni problémáik kötöttek le. Fáradságos volt a közlekedés. Villamos még nem járt s bizony kevés embernek volt ereje a hosszas gyalogtúrákra. Hideg öltözőkből vonultak ki a pályákra, az alaposan lesoványodott játékosok.

A Vasas—MTK, majd a Kispest—FTC mérkőzések voltak az első érdekesebb összecsapások. A Kispest—FTC mérkőzésre már az 52-es villamos hozta a kispesti szurkolókat, akiknek ezen a napon kettős örömük volt: megindult a villamos és a futball is. Közben egyre bővültek a hétvégi labdarúgó műsorok, ezért az MLSZ kiírta a bajnokságot és elkészítette a csoportbeosztást.

Megindult a bajnokság

A bajnokság május 6-án indult és már augusztus 5-én, tehát három hónap alatt be is fejeződött. A 22 forduló lebonyolítására 14 hét állt a rendelkezésre, így hétközben is játszottak bajnoki mérkőzéseket. Az első osztályban 12 csapat játszott, míg a további 96 csapatot körzeti beosztás szerint nyolc 12-es létszámú csoportba sorolták. Ez képezte a II. osztályt. A kiírás szerint a csoportelsők jutottak az első osztályba és alkották volna az I. osztályban bentmaradó nyolc csapattal együtt az 1946-os év tizenhatos mezőnyét. Ez az elképzelés, amint az a továbbiakban kiderül, erősen módosult. A labdarúgósport vezetői — főleg a közlekedési nehézségek miatt — még nem látták alkalmasnak a vidék bekapcsolását, bár vidéken is megindult már a labdarúgó-élet.

A bajnoki rajt nyitányának közeledtével egyre több probléma merült fel. Így az MLSZ kimondta többek között, hogy a múlttal ellentétben — nem befolyásolja az egyesületeket és az

edzőket, hogy csapatuk milyen rendszerben játsszék. Szó esett már a nemzetközi kapcsolatok feleleventéséről is.

1945. május 6. a felszabadulás utáni első labdarúgóbajnokság megindulásának ünnepnapja lett.

Május 9-én az egész világ örömmámorban úszott. A németek fegyverletételével befejeződött Európában a közel hat évig tartó embertelen tömegmészárlás. A hála ezen a napon a szovjet hősök felé szállt, kik hősi harcaik folytán fölszabadították hazánkat a fasiszta elnyomás alól és lehetőséget teremtettek új, boldog, szabad élet kialakítására, a kultúra és a sport felvirágoztatására.

A hétről hétre folyó bajnoki küzdelmekben igen meglepő és váratlan eredmények születtek. Például a Csepel 13:0-ra győzte le a Kispestet. Ezek a kirívó esetek éles vitákra vezettek. Egyesek azt állították, hogy nem lehet a bajnokságot az eredeti terv szerint lebonyolítani, mivel a futballisták megviselt szervezete, a gyenge táplálkozás mellett nem bírja a nem egyszer hatalmas hőségben lejátszódó megerőltető mérkőzéssorozatot. A szakértők meghallgatása után az MLSZ mégis úgy döntött, hogy az eredeti kiírásban folytatja a bajnokságot.

Egyre többet hallatott magáról a vidéki labdarúgás is. Békéscsabán és környékén a Körösvidéki bajnokságért játszottak. Tiszántúlon román csapatok vendégszerepeltek. A déli kerületben, ugyanúgy Pécsett élénk bajnoki élet folyt. A labdarúgás szeretetére jellemző, hogy Pusztaföldvár mez nélküli, mezítlábas csapata 3:3 arányú döntetlen eredményt ért el Csorvás ellen. Mindezek egyre jobban felvetették a vidéki egyesületeknek az országos labdarúgás vérkeringésébe történő bekapcsolását.

A bajnokság színvonala, ha lassan is, de emelkedett és ezzel együtt emelkedett az érdeklődés is. A július 18-án lejátszott Ferencváros—Vasas mérkőzésnek már 20 000 nézője volt a Latorca utcában.

Válogatott mérkőzések

Egyre több szó esett a válogatott mérkőzésekről is. Június 27-én „Milyen lenne ma a magyar labdarúgó válogatott" címmel cikk jelent meg Gallowich Tibor szövetségi kapitány tollából. Latolgatásai során sokat foglalkozott Bozsik, Kovács I. és Puskás tudásának értékelésével. Puskásról például így írt:

„. . . a legcsodálatosabb magyar tehetségek egyike. A fiatal generáció legnagyobb ígérete. Pazar technikája, leleményessége és gyorsasága igazi klasszis csatárt sejttet . . ."

Augusztus 5-én az Újpest elsőségével ért véget a bajnokság és megkezdődött az osztrákok elleni válogatott mérkőzésre a felkészülés. „Ezt is megértük" mondták a szurkolók, amikor augusztus 19-én a magyar labdarúgó válogatott a felszabadulás utáni első nemzetközi mérkőzését játszotta az Üllői úton. A 40 000 néző előtti mérkőzésen a magyar csapat biztos győzelmet aratott az osztrákok felett.

Magyarország—Ausztria 2 : 0 (2 : 0)

Érdemes feljegyezni, hogyan állt fel a két csapat.

Magyarország: Csikós — Rudas, Bíró — Sárosi III., Szűcs, Lakat — Illovszki, Szusza, Mike, Zsengellér, Egresi.

Ausztria: Platz — Bortoli, Sesta — Gernhardt, Ocwirk, Müller — Zischek, Decker, Fischer, Jerusalem, Durek.

Rudas (11-esből) és Zsengellér lőtte a magyar gólokat.

A játék még átlag színvonalon mozgott. Mindvégig a magyar csapat támadott, az osztrákok csak szórványosan jutottak szóhoz. Jellemző a mérkőzés értékelésénél egy akkori megállapítás, gyorsabb, lendületesebb és ötletesebb is volt a magyar csapat, sőt még erőnlétben is felülmúlta ellenfelét. Az augusztus 20-ra tervezett magyar—jugoszláv mérkőzést lemondták, így ezen a napon újabb magyar—osztrák találkozóra került sor, amelyet ismét a magyarok nyertek meg 5:2 arányban. Ezen a mérkőzésen játszott először Puskás a válogatott csapatban.

A magyar csapat a mérkőzés során egységesebbnek bizonyult és lendületes, ötletes játékkal kényszerítette kétvállra az osztrák csapatot. Puskás bemutatkozása sikerült. Válogatottsága első góljának ez volt a leírása:

„. . . Lakat, Szusza, Zsengellér adogatás után Zsengellér kicselezte Sestát, az alapvonalig futott, onnan hátragurított és a jól érkező Puskás közelről élesen lőtt a hálóba."

Augusztus 21-én Bécsben városok közötti mérkőzésre került sor, amelynek során Budapest csapata 5 : 0 arányban „tönkreverte" Bécs válogatottját. A bécsi csapat csak húsz percig bírta a magyar játékosok által diktált hatalmas iramot. Az osztrák közönség a második félidőben lelkesen ünnepelte a magyar csatársor szép, lapos játékát. A bécsi lapok a következő címet adták a találkozóknak: „. . . *A magyar labdarúgás meghódította Bécset* . . ."

Az új bajnokság

A nagy nemzetközi labdarúgósiker visszhangját csak az új bajnokság időszerűvé váló kérdése tompította. A vidéki labdarúgás teljes joggal helyet követelt magának legjobb csapataink között. Ennek figyelembevételével az MLSZ 14—14 csapattal két csoportban — nyugati és keleti — írta ki az új bajnoki küzdelmeket. A 28 csapat így adódott: a nyári bajnokság első nyolc helyezettje (Újpest, Ferencváros, Csepel, Kispest, Vasas, MTK EMTK és B. Barátság), a II. osztály 8 csoportgyőztese és tíz vidéki város (Szeged, Salgótarján, Diósgyőr, Debrecen, Szolnok, Békéscsaba, Győr, Szombathely, Pécs és Dorog). A fennmaradó két helyért a nyári bajnokságból kiesett csapatok (Ganz, Z. Madisz, NSC) és a második osztály nyolc csoportjából kijelölt együttesek, leginkább a második helyezettek kieséses rendszerben küzdöttek meg. Az I. osztályba jutás a Z. Madisznak és a K. Barátságnak sikerült.

Szeptember 30-án Románia válogatottja ellen játszottunk Budapesten és 7:2 arányban győztünk. A magyar együttes káprázatos csatárjátékkal, fölényes biztonsággal győzött. Nemzetközi mérkőzések egészítették ki az év műsorát, majd karácsonykor a bécsi Admira részvételével megrendezett karácsonyi torna zárta a felszabadulás utáni első szabad év labdarúgó eseményeit.

1946 Egy év telt még csak el a felszabadulás óta és a magyar labdarúgás gépezete már teljes lendületbe jött. Az újév elejét pihenővel töltötték a csapatok. Megbeszélték az elmúlt év tapasztalatait és új terveket kovácsoltak. A labdarúgás rohamos fejlődésének hatására megjelentek a sporthiénák, a játékoscsábítók, a szöktetők. Aranyhegyeket ígértek a jobb játékosoknak és aki megszédült, menthetetlenül elveszett. Aránylag nem sok ilyen labdarúgó akadt, s aki elment az is megbánta.

Február első napjaiban a bécsi Vienna jött Magyarországra. Nyiregyházán 11:1-re győzött a helyi válogatott ellen, Debrecenben 3:2-re a DVSC ellen, míg Szolnokon 2:1 arányú vereséget szenvedett. 17-én megkezdődött a bajnokság. Szépen emelkedett, főként vidéken, a nézők száma is. Pécsett és Szombathelyen gyakori volt az 5000-es nézősereg. Nemcsak a nézők, a belépőjegyek ára is emelkedett. Egy-egy jegy százezer inflációs pengőbe került.

Új vezetés labdarúgásunkban

A felszabadulás után az MLSZ elnöksége *Gallowich* Tibort bízta meg a szövetségi kapitányi teendők ellátásával. Egy évvel később, 1946-ban azután megbízást kaptam a szövetségtől, hogy a válogatott csapat edzéseit irányítsam. Szívesen vállaltam ezt a munkát és ettől kezdve *Gallovich* Tiborral együtt készítettük fel a magyar labdarúgókat a válogatott mérkőzésekre.

Gallowich azonban nem tudott nyugodt körülmények között dolgozni, mert a szövetségi kapitányság mellett még a Népsport szerkesztőbizottságának is tagja volt. A sportlap szerkesztőségében ebben az időben többen azt akarták, hogy miként 1945 előtt, úgy most is a sportlap vezetői irányítsák a magyar sportot, elsősorban a magyar labdarúgást. Befolyásolni igyekeztek a szövetségi kapitányt. A felszabadulás előtt a szövetségi kapitányok majdnem minden esetben eltűrték, hogy a sportsajtó irányítsa őket. Gallowich mint szövetségi kapitány, igen gyakran került összeütközésbe a szerkesztőbizottság tagjaival, mert meglátásait nem tudta úgy nyilvánosságra hozni, amint szerette volna. Gallowich kezét megkötötték és számtalan esetben nem hozták le a cikkeit. 1948-ban Gallowich Tibor lemondott kapitányi tisztéről.

A nemzetközi kapcsolatok felvétele

Több ízben felvetődött már a szovjet—magyar sportkapcsolatok felvételének szükségessége, elsősorban a labdarúgásban. Ezzel kapcsolatban Puskin, a Szovjetunió budapesti követe a következőket mondta:

„...Mi kitűnően ismerjük a magyar labdarúgás magas színvonalát és tudjuk, hogy európai viszonylatban a legelsők közé tartozik. Ezért nem kockáztathatjuk meg, hogy egy fáradt (itt arra célzott, hogy a Belgrádban járt CDKA együttese fáradtság miatt nem tett eleget a budapesti meghívásnak) csapat esetleg ne képviselje méltóan a magyar labdarúgókkal szemben a Szovjetunió labdarúgósportját. Ugyanezen oknál fogva nem küldhetünk gyenge együttest sem, ugyanúgy, ahogy Angliába is egyik legerősebb csapatunkat, a moszkvai Dinamót küldtük, Magyarországra is csak élvonalbeli csapat jöhet."

Közben folyt a bajnokság. A keleti csoportban 5:0-ás lilafehér győzelemmel végződött az Újpest—Szeged rangadó, amely

után a tiszapartiak így jellemezték a bajnok csapatot: „Közép-Európa legjobb együttese."

Megkezdődött az előkészület az április 14-i osztrák—magyar találkozóra is.

És Bécsben vereséget szenvedtünk...

Az első félidőben még 2:1-re vezetett a magyar csapat, szünet után azonban az osztrákok felülkerekedtek és 3:2-re megnyerték a mérkőzést. A két csapat a következő összeállításban játszott:

Ausztria: Spale — Gernhardt, Smutny — Mikolasch, Sabeditsch, Joksch — Melchior, Decker, Epp, Hanemann, Neumer.

Magyarország: Csikós — Balogh II., Biró — Nagymarosi, Szűcs, Lakat — Sipos, Szusza, Zsengellér, Puskás (Keszthelyi), Nyers.

A magyar válogatottra nem lehetett ráismerni. Az osztrákok gyorsabbak voltak és az erőnlétük is jobbnak bizonyult. A vereség fő oka: Balogh II. és Biró hihetetlenül gyenge játéka volt.

Ugyanezen a napon Budapest ifjúsági csapata Dél-Magyarország ifjúsági válogatottjával mérkőzött. A vidéki csapatban igen jóképességű játékos tűnt fel: Sándor.

A nagyválogatott bécsi vereségével kapcsolatban igen sok vélemény, bírálat hangzott el. Erősen bírálták az összeállítást és hiányolták, hogy például Bécsbe nem vittek edzőt.

Az osztrák lapok így írtak a mérkőzésről:

Welt Presse: „... A magyar védelem nem bírta a ránehezedő nyomást, igaz, hogy csatársorunk alaposan próbára is tette."

Sport Tagblatt: „... Az osztrák csapat győzelme teljesen megérdemelt. Tudás, jobb erőnlét, és remek küzdőszellem jellemezte játékosainkat. A magyar csapatból Nyers és Zsengellér tetszett. Biró és Balogh II. öregurasan játszott a fürge osztrák csatárok ellen."

Sportschau: „... A magyar csapat az első félidőben jól futballozott, szünet után azonban a nagy iram áldozatai lettek a magyar játékosok."

Igen érdekes volt Gallowich Tibor szövetségi kapitány megállapitása: „... Most sem állítanék össze más csapatot, mint az eredeti volt (Rudassal és Sárosi III-mal)."

Eredetileg ugyanis ez a két játékos szerepelt volna a jobbhátvéd és a jobbfedezet posztján, de Rudas megsérült és így esett a választás az egycsapatbeli Baloghra és Nagymarosira.

Az Újpest és a Ferencváros végez az első helyen . . .

Húsvétkor mintegy a magyar—osztrák visszavágójaként nemzetközi tornát rendeztek Bécsben és Budapesten. Bécsben a Rapid, Austria, MTK és a Ferencváros szerepelt, míg Budapesten a Munkás-, a Vasutas- és Budapest válogatottja mellett az FC Wien csapata volt a torna negyedik részvevője. A bécsi tornát gólaránnyal a Rapid nyerte a Ferencváros előtt, a budapesti tornán pedig a Munkás-válogatott diadalmaskodott. Az Újpest Romániában portyázott.

Tovább folyt a bajnokság tavaszi idénye, amely május közepén fejeződött be. A Keleti csoportban pontveszteség nélkül az Újpest lett a bajnok, míg a Nyugati csoport bajnoka a Ferencváros együttese lett.

Mindkét csoportból 4—4 csapat esett ki. A bajnokság végső sorrendjét a két csoport első 5—5 helyezettje a „Legjobb tizek" körmérkőzésén döntötte el. A két csoport 6—10. helyezettje viszont a „Második tíz", úgynevezett osztályozó mérkőzés keretében küzdött az első négy helyért, amely a következő évi országos bajnokság I. osztályába való beosztást jelentette. A két csoportban a csapatok magukkal vitték az egymás elleni eredményeiket.

Rostamérkőzések egészítették ki a hétköznapokat. Előkészületek folytak a románok elleni mérkőzésre. A magyar csapat el is utazott Bukarestbe, mérkőzés mégsem volt, mert azt közbejött akadályok miatt elhalasztották.

Ismét az Újpest nyerte a bajnokságot . . .

1946 második felének igen fontos sporthíre, Szekfü Gyula moszkvai követ bejelentése volt, hogy a legrövidebb időn belül, elsősorban a labdarúgásban megindulnak a magyar—szovjet sportkapcsolatok.

A Tizek Bajnoksága teljes erővel folyt. Közben a Ferencváros, az Újpest, a Vasas és a Csepel a Köztársasági Elnök által kiírt kupáért játszottak. A Vasas egyik legszebb fegyverténye volt a kupa megnyerése. Június 20-án a Ferencváros vezetői, több sikertelenség után, felfrissítették a csapatot. Kimaradt a

két Sárosi, Onódi, Mike, Csikós, és helyükre ifjúsági játékosok kerültek, többek között Henni és Kocsis.

Július 22-én befejeződött a Tizek Bajnoksága. A bajnoki címet ismét az Újpest szerezte meg. Az első osztályba való jutásért folyó küzdelemből a soroksári, a szolnoki, a dorogi és a győri csapat került ki győztesen. Az új bajnokság megindulásáig esti kupamérkőzéseket játszottak csapataink. Az Újpest a bajnokság mellett megnyerte az Esti Kupát is.

Újabb nemzetközi mérkőzések

Az eredeti tervtől eltérően nem 14, hanem 16 csapattal megindult augusztus 25-én a bajnokság. Az I. osztályba került a budapesti I. osztályú bajnokság és a vidéki kerületi bajnokság győzteseinek körmérkőzéséből elsőként kikerült Testvériség és Pereces csapata is. Az MLSZ hosszas huza-vona után felállította a négycsoportos NB II-t, ahol a küzdelmek szeptember 15-én kezdődtek meg.

Október 6-án Budapesten ismét az osztrákok ellen játszottunk.

Magyarország—Ausztria 2:0 (2:0)

A bécsi lapok úgy írtak a mérkőzésről, hogy érdemtelenül szenvedtek vereséget Budapesten és csaknem minden lap a balszerencsét emlegette.

A mérkőzésre egyébként így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Horváth — Rudas, Biró — Nagymarosi, Kovács I., Lakat — Mike, Szusza, Deák, Zsengellér, Puskás.

Ausztria: Spale — Pawusa, Bortoli — Gernhardt, Sabeditsch, Joksch — Strittich, Decker, Epp, Hanemann, Körner II.

Szakadó esőben nagyiramú mérkőzésen harcolta ki a győzelmet a magyar csapat. Az első félidőben kiegyenlített volt a játék, a szünet után már sokkal jobb volt a magyar együttes. A külföldi lapok elismerően írtak a magyar győzelemről.

Nemzetközi lapvélemények:

Idrottsbladet (svéd): „... A magyarok megérdemelték a győzelmet, mert támadásaikat szellemesebben szőtték, mint az osztrákok."

Züricher Sport (Svájc): „... Nagyszerű játék. Mindkét együttes bebizonyította, hogy még mindig kitűnő európai labdarúgást játszik."

Paris Presse (francia): „... Az osztrákok egy klasszissal jobban játszottak, mint annak idején Párizsban a franciák ellen

és mégis kikaptak a magyaroktól. Ausztria két szélsője döntő módon gyengébb volt, mint Mike és Puskás, a két magyar szélső."

Október 31-én Luxemburgban mérkőzött a magyar válogatott.

Magyarország—Luxemburg 7:2 (3:1)

A Horváth — Rudas, Onódi — Nagymarosi, Tóth L., Lakat — Mike, Zsengellér, Deák, Puskás, Egresi összeállítású magyar csapat a rossz világítás (esti mérkőzés volt) és a göröngyös talaj miatt csak a második félidőben játszott elfogadhatóan.

November 3-án Párizsban szerepeltek legjobbjaink.

Budapest—Párizs 2:2 (1:1)

Budapest csapata így állt fel: Henni — Rudas, Biró — Nagymarosi, Szűcs, Lakat — Mike, Szusza, Deák, Zsengellér, Puskás.

Párizs csapatában játszott az angol Aston, a csatársor balszárnyát pedig a Ben Barek, Nyers pár alkotta.

A jól játszó budapesti csapat mindkét félidőben felülmúlta ellenfelét. A párizsiak első gólja erősen vitatható volt, mivel a labda nem jutott túl a gólvonalon. A franciák gyorsan és keményen játszottak. A párizsi sajtó a mérkőzés után elismerte az első francia gól szabálytalanságát és így írtak: „. . . Nem tudunk teljesen örülni a hízelgő eredménynek és megállapíthatjuk, hogy a magyarok sokkal jobbak, mint az osztrákok, akiket nemrég láttunk Párizsban."

November 24-én újabb nemzetközi mérkőzést vívtak válogatottjaink. Ezúttal Belgrádba látogattak el.

Budapest—Belgrád 1:1 (1:0)

A magyar csapat egy taktikai kísérletet alkalmazott a jugoszláv fővárosban. Szusza játszott középfedezetet, míg Szücs középcsatárban kezdett. Öt percnyi játék után a két játékos visszacserélt. Ezt a kísérletet a szaksajtó erősen kifogásolta. Kétségtelen, hogy a taktika nem volt helyes, de mint az első ilyen irányú kísérletet, több megértéssel kellett volna fogadni.

Budapest: Tóth — Rudas, Biró — Nagymarosi, Szusza, Lakat — Mike, Deák, Szücs, Zsengellér, Puskás.

Belgrád: Mrkusics — Brozovics, Sztankovics — Csajkovszki, Jovanovics, Simonovszki — Tomasevics, Mitics, Sandics, Bobek, Sescserov.

A mérkőzés óriási küzdelmet hozott. Igaz ugyan, hogy Belgrád csapata többet támadott, a játékvezető viszont egy jogos 11-est nem adott meg a budapesti csapat javára.

Tovább folytatódtak a bajnoki küzdelmek, majd az őszi idény befejezése után több csapatunk külföldi portyára indult.

1947 Az év elején az MTK vezetősége tárgyalásokat kezdett a Zágrábban edzősködő Bukovi Mártonnal. A tárgyalások eredményre vezettek és a tavaszi idényben már Bukovi vezette az MTK edzéseit.

Még egy kellemes hír dobogtatta meg a szurkolók és sportkedvelők szívét: a sportfejlesztési terv keretében, megvalósul az évtizedekig csak álmodott Népstadion. Budapestnek végre igazi nagypályája lesz, ahol világversenyeket is lehet majd rendezni.

Március 2-án megkezdődött az 1946/47. évi NB I-es bajnokság tavaszi idénye.

A Nemzeti Sport Bizottság március 9-i ülésén 11:8 szavazási arányban hozzájárult az embersportfogadás (Totó) bevezetéséhez.

Csapataink húsvéti tornákon vettek részt. Budapesten a Ferencváros, az MTK, a bécsi Ausztria és a Rapid, Bécsben a Kispest, a Csepel, a Wacker és a Vienna, Aradon pedig az Újpest szerepelt az ünnepek alatt. Budapesten a Ferencváros, Bécsben a Kispest, míg Aradon az Újpest végzett az első helyen. Május 4-én ismét Budapesten szerepelt Ausztria válogatott csapata. A magyarok alaposan felkészültek a mérkőzésre.

A mérkőzés bírálata ez volt: „... Ragyogó kezdés... ragyogó befejezés..."

Magyarország—Ausztria 5:2 (2:2)

Magyarország: Horváth — Rudas, Balogh II. — Nagymarosi, Szücs, Lakat — Egresi, Szusza, Zsengellér, Puskás, Patkoló.

Ausztria: Pelikan — Pawusa, Bortoli — Zwazl, Sabeditsch, Joksch — Melchior, Decker, Epp, Hanemann, Stojaspal.

Az első tíz percben szédületesen játszott a magyar csapat, 2:0 után azonban lefékezett. A mérkőzés ismételten megmutatta, hogy a magyar labdarúgás jobb az osztráknál. Bebizonyosodott, hogy az osztrák csapat játékfelfogása elavult. A II. félidő 6. percében történt az az emlékezetes és igen szomorú ese-

mény, amely ismét ráirányította a magyar sportközvélemény figyelmét a korszerű és régen áhított, de mindig csak ígérgetett, nagyméretű stadion felépítésének szükségességére: az állóhelynek a város felőli kanyarjában, mintegy 6 méter szélességben leszakadt a lelátó. A szerencsétlenségnek sok sérültje volt.

A nagyválogatottak mérkőzésén kívül még hat mérkőzést vívtunk ezen a napon az osztrákokkal. Hat mérkőzés magyar győzelmet, egy pedig döntetlent hozott.

A budapesti és a bécsi mérkőzések után az osztrák szakvezetőknek az volt a véleményük, hogy a magyar labdarúgás jóval az osztrák előtt jár. Minden osztrák lap kiemelte a magyar csapat győzelmének realitását. A Der Abend például így írt a mérkőzésről: „. . . A mérkőzés 90 perce alatt mi csak ellenfelünk csodálatos játékában gyönyörködhettünk."

Egy héttel később újabb nehéz feladat előtt állott a magyar válogatott. Torinóban Olaszország együttesével mérte össze erejét.

Olaszország—Magyarország 3:2 (1:0)

Olaszország: Sentimenti — Balarin, Maroso — Grezar, Rigamonti, Castigliano — Menti, Loik, Gabetto, Mazzola, Ferraris II.

Magyarország: Tóth — Rudas, Balogh II. — Kirádi, Szücs, Nagymarosi — Egresi, Szusza, Zsengellér, Puskás, Patkoló (Szilágyi I.).

Egy perccel a befejezés előtt még 2:2 volt az eredmény. A magyar együttes lelkesen játszott, a védelem azonban ráfizetett a lesrejátszásra. Igen balszerencsés góllal vesztett a magyar csapat. Az utolsó perc gólja így született:

„. . . A 90. percben hátulról kapott labdával az olasz jobbszélső, Menti elfutott. Tóth feleslegesen jött ki eléje, mivel az éles lőszög miatt az olasz játékos nem igen tudott volna lőni. Így azonban megkísérelte és meg is találta a rést és a kifutó magyar kapus mellett az üres kapuba gurította a labdát, amely a jobblécről átpattant a másik oldalra és a bal kapufa mellett fordult a hálóba."

A mérkőzés után az olaszok nagy elismeréssel nyilatkoztak a magyar csapatról és győzelmüket szerencsésnek tartották.

Maroso, az olasz csapat hátvédje így beszélt: „— Nem is merem mondani, hogy megérdemeltük a győzelmet."

Néhány vélemény az olasz lapokból: Tutto Sport: „. . . Az olasz közönség ezúttal nem örült. A magyar csapat nagyon szépen játszott és nem érdemelte meg a vereséget . . ."

Tempo Sport: „. . . Felejtsék el a magyar játékosok a vereséget és csak arra gondoljanak, hogy nagyon jól játszottak . . .”

Corriere del Lunedi: „. . . Az olasz csapat nem tudta kifejteni igazi tudását. A magyar válogatott csodálatosan szépen játszott.”

Június 1-én városok közötti mérkőzés keretében mérte össze erejét a magyar és jugoszláv labdarúgás. A budapesti mérkőzésen a magyar csapat 3:2 arányban győzött. Június 29-én Belgrádban találkozott a két ország válogatottja.

Magyarország—Jugoszlávia 3:2 (1:1)

Magyarország: Károlyi — Balogh II., Laborcz — Kirádi, Szücs, Rákosi — Egresi, Szusza, Szilágyi, Puskás, Vezér (Mike).

Jugoszlávia: Monsider — Brozovics, Sztankovics — Csajkovszki, Horváth, Atanaszkovics — Zimmermancsics, Matasics, Jezervics, Bobek, Szimonovszki.

Az eredmény nagy magyar diadalt jelentett. Igen jól játszott a magyar csapat és óriási küzdelemben vívta ki a győzelmet. A jugoszláv szakvezetők véleménye ez volt: „— Technikailag alatta maradtunk a magyar csapatnak.”

Július 6-án sok szép, érdekes és változatos mérkőzés után befejeződött az NB I-es bajnokság és a bajnoki címet sorrendben harmadszor az Újpest nyerte el. Az NB II négy csoportgyőztese az Elektromos, a MATEOSZ, a MOGÜRT és az EMTK lett.

A nyár folyamán a magyar ifjúsági válogatott Bécsben igen értékes győzelmet aratott az osztrák ifjúsági válogatott felett. A 2:1-es győztes csapat ez volt: Mészáros — Tunyogi, Gábori — Lantos, Dallos, Faludi — Budai, Virág, Kocsis, Jéger, Óvári.

A nyári holtidény alatt Budapesten Vasutas Európa Bajnokságot rendeztek, amelyet a jugoszlávok csapata nyert meg Magyarország együttesével szemben. A Ferencváros Mexikóba utazott, az Újpest és a Kispest csehszlovák portyán vett részt, a többiek „Béke Kupa” esti mérkőzéseket játszottak.

A moszkvai Torpedo Magyarországon . . .

Augusztus 10-én jött a hír, hogy Rákosi Mátyás elvtárs közbenjárására a legfőbb szovjet sporthatóságok a moszkvai Sztálin Autógyár csapatát, a Torpedót elküldik Magyarországra. Felfokozott érdeklődéssel várta mindenki a szovjet csapatot. A szurkolók nem is csalódtak. A magyar labdarúgás első szovjet

vendégei fejlett játékkultúráról tettek tanúságot. A moszkvai együttes augusztus 19-én az újpesti stadionban játszotta első magyarországi mérkőzését a Vasas ellen.

Torpedo—Vasas 4:2 (1:0)

Torpedo: Akimov — Iljin, Gomez — Csajko, Kocsetkov, Morozov — Panfilov, Zsarkov, Ponomarjov, Gyementyev, Jakovlev.

Vasas: Ruzsa — Lőrincz, Lóránt — Pósa, Moór, Nagy — Illovszki, Berzi, Szilágyi I., Szilágyi II., Kántor.

Két ellentétes stílusú csapat összecsapását hozta a mérkőzés. A szovjet csapat technikai bravúrok helyett villámgyors támadásokat vezetett és azokat hatalmas lövésekkel fejezte be. A Vasas csatárok viszont eltologatták a mérkőzést. A budapesti csapat mezőfölényt harcolt ugyan ki, de csatárai nem tudtak megbirkózni a Torpedo kemény védőivel.

A Torpedo még két mérkőzést játszott Magyarországon, Debrecenben és Diósgyőrött és mindkettőt megnyerte.

Válogatott mérkőzések

Válogatott csapatunk még az idény kezdete előtt két nemzetközi mérkőzést játszott Budapesten a bolgárok és az albánok ellen.

Magyarország—Bulgária 9:0 (3:0)

A Ferencváros mexikói portyája miatt sok élvonalbeli játékosunk nem játszott a mérkőzésen. Így álltunk fel: Tóth — Balogh II., Laborcz — Bozsik, Szücs, Nagymarosi — Egresi, Hidegkuti, Deák, Zsolnai, Szilágyi I.

Könnyed játékkal biztosan győzött a magyar csapat. Bozsik először játszott a nemzeti tizenegyben. Gyengén kezdett, de a II. félidőben már belejött a játékba.

Az albánok elleni válogatottban is találkoztunk néhány új névvel.

Magyarország—Albánia 3:0 (2:0)

A magyar csapat összeállítása ez volt: Grosics — Balogh II., Laborcz — Nagymarosi, Szücs, Zakariás — Egresi, Hidegkuti, Deák, Zsolnai, Hegedüs. Az albánok ezúttal komolyabb ellenfélnek bizonyultak, mint a bolgárok. A magyar csapat biztosan győzött. Grosics és Zakariás is bekerült a válogatottba.

Augusztus 24-én kezdődött meg a bajnokság. A bajnokság mellett az Újpest, a Ferencváros és az MTK nemzetközi mérkőzéseket játszott, a főiskolás válogatott csapat pedig részt vett a párizsi Főiskolai Világbajnokságon.

Szeptember 14-én ismét hét mérkőzésen találkoztunk az osztrák labdarúgókkal. Ezen a találkozón az osztrákok alaposan visszavágtak.

A magyar válogatott Bécsben vereséget szenvedett.

Ausztria—Magyarország 4:3 (2:1)

Ausztria: Musil — Wagner II., Happel — Brinek, Gernhardt, Joksch — Decker, Hanemann, Stojaspal, Binder, Körner II.

Magyarország: Tóth — Pósa, Laborcz — Bozsik, Szücs, Nagymarosi — Egresi, Szusza, Deák, Keszthelyi, Puskás.

A magyar válogatott időnként igen jól játszott, de nagy kihagyásai is voltak. Szusza és Puskás volt a csapat két legjobbja. A magyar védelem összeállítása igen gyengén sikerült. Az osztrák támadósor ötletes és váratlan helycseréivel megzavarta a magyar védelmet.

Az osztrák sajtó a bécsi mérkőzésről „nem mindennapi szerencsénk volt" véleménnyel adott kifejezést a látottaknak. Megállapították, hogy a II. félidőben volt olyan húsz perce a magyar csapatnak, amikor, ha kijön a lépés, katasztrofális vereséget is mérhettek volna az osztrákokra.

Szeptemberben az MTK csehszlovákiai portyán volt. Október 12-én a nemzetközi műsorban igen gazdag év egy újabb válogatott találkozója következett Bukarestben.

Magyarország—Románia 3:0 (2:0)

Magyarország: Grosics — Rudas, Kispéter — Bozsik, Nagymarosi, Marik — Egresi, Hidegkuti, Szusza, Puskás, Tóth III.

Románia: Stanescu — Ritter, Darok — Mihajlescu, Marinescu, Perényi — Farkas, Marian, Sárvári, Filotti, Dumitrescu.

A magyar csapat a mérkőzés nagy részében irányította a játékot. A magyar fölény időnként nyomasztó volt. Ezzel a győzelemmel a magyar csapat megnyerte a Balkán Kupát.

Az év utolsó hónapjában több csapatunk külföldi portyán vett részt.

1947-ben a válogatott és a klubcsapatok eredményes szereplése mellett különös jelentőséggel bírt, hogy ebben az évben

bontakozott ki néhány játékos tehetsége, olyanoké, akikre a későbbiek folyamán a magyar válogatott csapat épült. Így: Grosics, Puskás, Lóránt, Bozsik, Hidegkuti és Zakariás.

1948 Ebben az évben, bár a londoni olimpia volt a legnagyobb esemény, azért a labdarúgás sem szorult háttérbe. A legnépszerűbb sportág ismét korán kezdett. A Kispest, az Újpest és a BLASZ válogatott külföldi portyán volt, itthon pedig Téli Kupa mérkőzéseket játszottak a csapatok.

A bajnokság tavaszi nyitánya már február 9-én megkezdődött. Az első bajnoki mérkőzések azt mutatták, hogy az Újpest felszabadulás óta mutatkozó nagy fölénye megszűnt. A mérkőzések közönsége is állandóan emelkedett. Amíg 1945-től az Újpest volt a magyar labdarúgás egyetlen nagytudású együttese — 2—3 játékos kivételével az Újpestből került ki a válogatott csapat is —, 1948-ban már a Csepel, a Vasas, a Ferencváros, a Kispest és az MTK is csaknem egy színvonalon volt a lila-fehérekkel. És nem az Újpest lett gyengébb, hanem a többi csapat erősödött meg.

A mérkőzések látogatottságát fokozták az egyre színvonalasabb mérkőzések. Minden együttesben a nagytudású játékosok mellett, sokatígérő fiatalok bontogatták szárnyaikat. Így például a Ferencvárosban a vékonypénzű Kocsis, aki szinte oszlopa lett a zöld-fehérek csatársorának. A szakértőknek ez volt akkor a véleményük Kocsisról:

„...Kitűnően bánik a labdával, van érzéke az összjátékhoz. Átlagon felüli a játékintelligenciája, azok közé tartozik, akik 2—3 húzást már előre látnak. Nagy erénye, hogy labda nélkül is játszik, helyzetbe igyekszik hozni magát. Hibája, hogy nem eléggé veszélyes a kapura."

A tavaszi idény ötödik fordulójában sportszerűtlen esemény zavarta meg a bajnokság menetét. A MOGÜRT csaknem egész csapata anyagi természetű kívánsággal állt elő az MTK mérkőzés előtt és mivel a vezetőség nem teljesítette ezt a kérést, a játékosok „leálltak". Az ifjúsági és tartalékjátékosokkal kiálló zuglói együttes 16:0 arányú vereséget szenvedett. Ez a jelenség igen károsan befolyásolta volna a bajnokság további folyását, ezért indokolt volt a döntés, mely szerint a „leálló" játékosokat példás büntetésben részesítették. A MOGÜRT ezután visszalépett a bajnokságtól és tavaszi eredményeit törölték.

A Vasas máltai vendégszereplésre utazott, de a bajnokság folyt tovább. Egyre jobban feltűnt az MTK szép, stílusos játéka. Mindjobban összekovácsolódott az együttes Bukovi Márton keze alatt, akinek lassan, de biztosan érett a munkája. Húsvétkor Prágában, Bécsben és Budapesten volt nagyszabású nemzetközi torna. Különösen a prágai torna hozott nagy sikert. A tornát a Csepel nyerte meg az MTK előtt.

„Magyar lecke a Spártának és a Sláviának", írták a csehszlovák lapok. A mérkőzésekről szóló tudósítás pedig „A prágai labdarúgás magyar zuhany alatt" címmel jelent meg. A budapesti tornát az Újpest nyerte, míg a bécsi tornán a Kispest a második helyen végzett.

Április első felében egy budapesti vegyescsapat szerepelt Albániában.

Mérkőzés az Európa Kupáért

A nemzetközi kapcsolatok ismét bővültek. Április 21-én Svájc együttese látogatott el a magyar fővárosba, hogy az Európa Kupáért megmérkőzzék a magyar válogatottal.

Magyarország—Svájc 7:4 (3:3)

A magyar csapat összeállításában ismét több változás volt. Ez a csapat játszott: Károlyi — Rudas, Kónya — Bozsik, Szücs, Marik — Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Göcze.

A svájciak így álltak fel: Corrodi — Belli, Steffen — Ibach, Eggimann, Bocquet — Tamini, Amado, Lusenti, Maillard, Fatton.

Nagyiramú, izgalmas, de nem túlságosan magasszínvonalú volt a mérkőzés. A svájciak keményen és lelkesen játszottak. Az első félidőben játékosaink nem találták meg az ellenszerét a négycsatársoros svájci taktikának, csatáraink pedig sokat tologattak. A fordulás után azonban magára talált a magyar csapat és bebiztosította a győzelmet.

Május 2-án újabb nemzetközi feladat várt a magyar csapatra. Bécsben az osztrákokkal mérkőztünk. A bécsi mérkőzésen kívül még hat helyen csaptak össze a csapatok.

Igazságtalan 11-essel egyenlítettek és potyagóllal győztek az osztrákok.

Ausztria—Magyarország 3:2 (1:1)

Ausztria: Zeman — Kowanz, Happel — Mikolasch, Ocwirk, Brinek — Melchior, Wagner, Epp, Hanemann, Körner II.

Magyarország: Henni — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Kispéter, Tagányi (Rákosi) — Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Göcze.

Óriási iramú, helyenként túlkemény játék folyt a mérkőzésen. Az igazságtalanul megítélt 11-es volt a mérkőzés fordulópontja. A két szélső fedezet visszaesése miatt az osztrákok a mérkőzés utolsó szakaszában nagy fölénybe kerültek. A válogatott mérkőzéseken sorozatosan mutatkozó taktikai hibák itt is folytatódtak. Egyik összekötő sem kapta feladatul Ocwirk zavarását, aki így zavartalanul építhette az osztrákok támadásait. A győztes osztrák gól egyébként így született: „... A 39. percben nagyszerűen csípett el Henni egy hosszú előreadást. Bozsik és Hanemann összefutott, mindketten Hennire estek, akinek kezéből kiesett a labda és Körner II. a kapura ívelte. Rudas hiába rohant utána, a labda gyorsabb volt és csak a gólvonalon túl ért földet."

Ugyanezen a napon Budapest csapata idehaza alaposan megverte Bécs együttesét. A budapesti csapatban játszott Kocsis is, aki három góllal mutatkozott be.

A bécsi mérkőzésről egyébként azt írták az osztrák lapok, hogy „... drámai küzdelemben a jobban hajrázó csapat megérdemelten győzött. Az osztrák válogatott jobb küzdőképessége és erőnléte diadalmaskodott."

Az MTK Jugoszláviában egy tornán vett részt, az Újpest Svájcban utazgatott. Pünköskor ismét nagy sikerrel végződött az osztrák és a magyar csapatok Bécsben megrendezett pünkösdi tornája. A torna győztese az MTK lett. A MATEOSZ és a Kispest Belgiumban vendégszerepelt.

Magyarország—Csehszlovákia 2:1 (1:0)

Május 23-án újabb nemzetközi mérkőzéseket játszottunk. A csehszlovákok ellen három fronton mérkőztünk ezen a napon, míg egy negyedik csapatunk Tiranában játszott Albánia válogatottja ellen.

Csehszlovákia ellen így állt fel a magyar csapat: Henni — Rudas, Balogh II. — Kovács I., Nagy II., Nagymarosi — Egresi, Szusza, Deák, Puskás, Tóth III.

A csehszlovák együttesben ezek játszottak: Havlicek — Senecky, Vedral — Pokorny, Marko, Karel — Kokstein, Rieger, Malatinsky, Subert, Klimek.

Nem volt nagy mérkőzés. Több góllal is győzhetett volna a magyar válogatott.

Magyarország—Albánia 0:0

Tiranában igen jóképességű csapat játszott, az albán együttes lelkes játékával mégis meg tudta akadályozni a magyarok győzelmét. Támadósorunk gyengén játszott. A magyar csapat ez volt: Tóth — Kovács II., Kónya — Horváth, Kispéter, Zakariás — Illovszki, Kubala, Szilágyi I., Keszthelyi, Pintér.

Június 6-án folytatódtak a sorozatos nemzetközi mérkőzések. Budapesten Románia ellen játszottunk.

Magyarország—Románia 9:0 (2:0)

Magyarország: Henni (Károlyi) — Rudas, Kónya — Bozsik, Kispéter, Zakariás — Egresi, Kocsis, Mészáros, Puskás, Tóth III.

Románia: Márki — Ritter, Farmati — Bakucz, Pál, Perényi — Incze II., Marian, Bonyhádi, Mercea, Dumitrescu.

Jól kezdett a magyar csapat. A románok sokáig ellentálltak. A szünet után már tervszerűbbek lettek a magyar támadások. Nagyszerűen játszott a mérkőzésen a kis Kocsis. A Népsport így bírálta meg játékát: „... Takács II. óta nem volt jobbösszekötő, aki olyan használható labdákkal látta volna el szélsőjét, mint Kocsis. Már a kapura is veszélyes volt és ez továbbfejlődését jelenti."

Hidegkuti a B) csapatban játszott és három pazar gólt lőtt. Az ifjúsági válogatott is biztosan győzött 4:1 arányban. Budai, Tóth II., Virág, Palotás, Czibor volt a fiatalok támadósora.

Igen érdekesek voltak a romániai sajtóbírálatok:

Sportul Popular: „... Igazuk volt azoknak, akik azt állították, hogy tanulnunk kell a magyar labdarúgóktól."

România Libera: „... A budapesti mérkőzésen a magyar csapat könnyen, megerőltetés nélkül győzött. A B) csapatok mérkőzésén Hidegkuti mellett Dragan csak „szabadúszó" volt."

Romániai Magyar Szó: „... Meg kell változtatni a román labdarúgás és az egész sportélet reformját, mert csak így lehet megakadályozni az ilyen és hasonló eredményeket."

Június 27-én befejeződött az NB I. osztályú labdarúgó bajnokság. A bajnoki cím sorsa, szemben az előző évi bajnokságokkal, csak az utolsó fordulóban dőlt el a Csepel javára.

Júniusban Jugoszláviában játszott két mérkőzést Budapest csapata.

A londoni olimpián labdarúgóink nem vettek részt. A nyári holtidény az előző éviekhez hasonlóan az erősítések jegyében zajlott le.

A Ferencváros két fiatal játékossal: Budai II.-vel és Czibor-ral erősítette meg csapatát.

Az első kapavágás . . .

Július 12-én, egy hétfői napon megilletődött magyar sport-emberek vonultak a Lóversenytérre, a magyar sport egyik leg-felemelőbb ünnepségére, a Népstadion építkezésének ünnepélyes megkezdésére.

Hegyi Gyula, az Országos Sport Hivatal elnöke végezte el az első kapavágást, majd rövid beszédet mondott, melyben hang-súlyozta:

„. . . Nem véletlen az, hogy a magyar népi demokrácia al-kotja meg a stadiont, mert a magyar sport történetében még soha nem áldozott annyit a sportra a magyar társadalom, mint napjainkban."

A nyári időszakban teljes mértékben az olimpia felé fordult az érdeklődés, de azért a labdarúgás sem aludt el. A Ferencvá-roshoz került a kispesti Mészáros is és az edzőmérkőzések során a Budai II., Kocsis, Deák, Mészáros, Czibor összetételű csatár-sorral kísérleteztek. Ez a csatársor sok örömet szerzett a később-biekben a magyar szurkolóknak.

Megrendeztük a Centenáris Kupát, melyet az MTK nyert meg a Vasas előtt.

Augusztus 28-án kezdődött meg az új bajnoki idény.

Szeptember 19-én „lengyel nap" volt a magyar labdarú-gásban. A nagy válogatott Varsóban, az ifjúságiak Lodzban, míg a B) csapatok Budapesten mérkőztek. Ifjúsági csapatunk 1:0 arányú vereséget szenvedett a lengyelektől, pedig igen jó összeállításban álltak ki a mérkőzésre. Ez a csapat játszott: Mészáros — Fábián, Reiter — Anda, Palotás, Dékány — Czibor, Villányi, Tóth II., Szolnok, Krasznai.

Magyarország—Lengyelország 6:2 (3:1)

A varsói mérkőzésen a következő összeállításban játszottak a csapatok:

Magyarország: Grosics — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Bör-zsei, Zakariás — Egresi, Szusza, Deák, Hidegkúti, Tóth III.

Lengyelország: Janik — Jandula, Barvinski — Vasko, Par-pan, Szczurek — Bubula, Gracz, Kohut, Cieslik, Kubiczki.

Nagyiramú, szép mérkőzésen, ragyogó csatárjátékkal győzött a magyar csapat. A B) csapatban játszott Kocsis, aki Sándorral alkotta a magyar csapat jobbszárnyát. A magyar csapat 8:0-ra győzte le lengyel ellenfelét és nyolc gól közül a jobbszárny ötöt rúgott.

A mérkőzésekről a Przeglad Sportowy ezeket írta:

„A felszabadulás óta egyetlen csapat sem játszott olyan gyönyörűen Varsóban, mint a magyar válogatott. A sportfőiskolán kellene tanítani azt, ahogyan a magyarok a kapura törnek és ahogy befejezik támadásaikat." Ragyogóan játszott a magyar csapat Lengyelországban és Budapesten is és a soronkövetkező országok közötti mérkőzések előtt a válogatóknak mégis problémáik voltak. Mindez azt jelentette, hogy a válogató bizottság nem vette észre az egység nagy erejét.

Október 3-án a már ismét hagyományossá vált osztrák—magyar találkozók következtek.

Magyarország—Ausztria 2:1 (2:1)

A két csapat összeállítása ez volt:

Magyarország: Grosics — Rudas, Balogh II. — Nagymarosi, Börzsei, Zakariás — Egresi, Szusza, Deák, Hidegkuti, Bodola.

Ausztria: Zeman — Kovanz, Happel — Mikolasch, Ocwirk, Joksch — Melchior, Wagner, Epp, Stroh, Stojaspal.

A magyar csapat valamivel többet támadott ellenfelénél, különösen az első félidőben, de fölénye nem volt meggyőző. Az osztrákok a vártnál jobban és lelkesen játszottak. A magyar csatársor szétesős volt. A bécsi lapok a mérkőzésről azt írták: nagy eredménynek számít, hogy csapatunk meg tudta akadályozni a magyarok nagyobb arányú győzelmét. Minden lap elismerte a magyar győzelem jogosságát, de egyben megállapította, hogy a magyar együttestől többet vártak.

A válogatott mérkőzések közötti időben folyt tovább a bajnokság. Október 23-án Bukarestbe látogatott el válogatott csapatunk.

Magyarország—Románia 5:1 (1:0)

Ismét visszakerült a csapatba Bozsik és Puskás. Puskás három remek góllal mutatkozott be a román közönségnek. Így álltak fel:

Magyarország: Grosics — Lóránt, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Zakariás — Egresi, Hidegkúti, Deák, Puskás, Tóth III.

Románia: Justin — Marinescu, Farmati — Bakucz, Ritter, Mihajlescu — Bartha, Perényi, Radulescu, Ferenczi, Jordache.

Különösen a második félidőben domborodott ki a magyar csapat nagyobb tudása. Elég sok hibával játszott a magyar tizenegy, de győzelme ilyen arányban is megérdemelt volt. Labdakezelésben, színes és ötletes játékban tűntek ki a magyar fiúk. A bukaresti mérkőzésről a román lapok így írtak:

„... Tíz év óta nem láttunk olyan kapust, mint Grosics. Vitán felüli volt a magyar csapat klasszisa."

Vereség Szófiában

November 7-én került sor az év utolsó nemzetközi mérkőzésére. A bolgár együttes Szófiában bár a legkisebb különbséggel, de legyőzte csapatunkat.

Bulgária—Magyarország 1 : 0 (1 : 0).

Bulgária: Mincsev — Ormandzsiev, Apostolov — Petkov, Trnkov, Dancsov — Milanov, Spasov, Milev, Stankov, Boskov.

Magyarország: Henni — Lóránt, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Zakariás — Egresi, Kubala, Deák, Puskás, Tóth III.

Keményebben, lelkesebben és jobban játszott a bolgár csapat. A puha és amellett elbizakodott magyar csapatban különösen a csatársor játszott feltűnően gyengén. A magyar csapatnak nem volt ellenszere a bolgárok kemény és lelkes játékával szemben. A mérkőzésről Iliescu román játékvezető így nyilatkozott:

„... A göröngyös talajon nagy hátrányban volt a magyar csapat, amely technikailag és összjátékban fölülmúlta ugyan ellenfelét, de elbizakodottságával nem nyerhetett ebben a küzdelemben, ahol leginkább a szív és a lelkesedés döntött."

Az őszi utolsó válogatott mérkőzés után folytatódott a bajnokság. A Ferencváros egymásután aratta győzelmeit és 76:14-es ragyogó gólaránnyal 15 mérkőzésen szerzett 29 pontjával első helyen végzett az őszi idényben. A második helyen álló MTK-nak csak 24 pontja volt.

1949 A sportpályák még csendesek voltak a hideg januárban, de a labdarúgósport vezetői körében már serény munka folyt a labdarúgás továbbfejlesztése érdekében. Az MLSZ elnökségi ülésén megtárgyalták az időszerű kérdéseket és elhatározták, hogy ismét szövetségi kapitány veszi át a válogatás munkáját. Országos ifjúsági kapitányt is választottak.

Az MLSZ januárban a szövetségi kapitányi tisztséggel bízott meg. Meghallgattam az edzőket, kereteket állítottam össze és elkészítettem munkatervemet. Munkatervem három fő cél köré összpontosult:

1. A helsinki olimpia,
2. Az Európa Kupa megnyerése.
3. A svájci világbajnokság.

Január 20-án megkezdődött a válogatott csapat felkészítésének munkája. Az átigazolások kérdésében az MLSZ tanácsülése elfogadta a villámigazolás végleges megszüntetésére vonatkozó javaslatot. Ez az intézkedés a játékos vándorlások megakadályozását célozta.

Február 19-én megkezdődött a bajnokság tavaszi fordulója. Március elején új alapokra fektették a válogatás kérdését. Magam mellé vettem egy hat főből álló edzőbizottságot, a bizottság mindjárt válogatott kereteket jelölt ki a csehszlovákok és osztrákok ellen.

Nagy érdeklődés mellett folytak a labdarúgó bajnokság mérkőzései. A Ferencváros már elérte a századik gólját, mit éppen Kocsis rúgott, aki egyik erőssége lett csapatának Budaival és Cziborral együtt.

Március 28-án elhatározták, hogy a válogatott csapatot a jövőben sportorvos is elkíséri külföldi útjára.

Az esztendő első válogatott mérkőzését április 10-én Prágában a csehszlovákok ellen játszottuk. A kezdet nem volt biztató.

Kiábrándító játék

Csehszlovákia—Magyarország 5 : 2 (1 : 0).

Csehszlovákia: Moravek — Kocourek, Rubas — Trnka (Hanke), Marko, Pokorny — Hlavacsek, Pazsiczki, Bican, Preis, Simanszki.

Magyarország: Turai — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Zakariás — Sándor, Szusza, Deák, Puskás, Szilágyi I.

Nagy meglepetést keltett a mérkőzés. A csehszlovák csapat nem ismert elveszett labdát, a magyar csatársor pedig meddőnek bizonyult.

A gyenge szereplés igen nagy hullámokat vert fel. Megállapították, hogy hiába a finom, csillogó technika, ha hiányzik a szív és a lelkesedés.

Az egységes játékfelfogás kialakításának fontosságát sürgőssé tette ez a súlyos vereség. A csatársor nem értette meg egymást. Deák és Szilágyi nem értették meg Szusza és Puskás finom elgondolásait, a pályán bábeli zűrzavar keletkezett és a magyar csapat zavarodottságát a csehszlovákok jól ki is használták. Ez a vereség figyelmeztető volt. Összehívtam az edzőket, elemeztük a prágai mérkőzést és azonnal hozzákezdtünk a csapat átszervezéséhez. Ekkor került a csapatba Lantos, Grosics, Budai, Kocsis és Czibor is. Az új erőkkel felfrissített csapat részére új edzéstervet készítettünk, valamint elkészítettük a játékosok egyéni edzéstervét is. Az edzőknek ezután már az egyéni edzésterv szerint kellett a játékosokkal foglalkozniok. Ettől kezdve állandóan ellenőriztük a válogatott játékosok edzéseit. Az edzőktől jelentést kértünk a játékosokról. A sokoldalú felkészítésen kívül fokozatosabban ügyeltünk a játékosok sportszerű életmódjára, pihenésére és táplálkozására is.

Kedvező fordulat

A magyar labdarúgás tömegesítésében nevezetes dátum lett április 17. és 18-a. Húsvét két napján a fővárosi labdarúgócsapatok, a vidék labdarúgásának fellendítésére, kis községekbe látogattak el. Budapesten nemzetközi labdarúgótornát rendeztek csehszlovák részvevőkkel. Némileg sikerült a visszavágás, mert a tornát az MTK nyerte meg.

Április 23-án ismét jelentős lépés történt a labdarúgás tömegesítése érdekében: 564 csapat részvételével, 60 különböző csoportban megindult az országos egyfordulós alapfokú labdarúgóbajnokság.

A „Munka ünnepén" ismét falut jártak a fővárosi csapatok, majd május első napjaiban került sor az osztrákok elleni mérkőzésre.

Az Európa Kupa mérkőzésen hatalmas győzelmet arattunk az osztrákok felett...

Magyarország—Ausztria 6 : 1 (3 : 0).

Magyarország: Henni — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Lakat — Budai, Kocsis, Deák, Puskás, Czibor.

Ausztria: Zeman — Kovanz, Gernhardt — Hanappi, Ocwirk, Joksch — Melchior, Kominek, Gerhardt, Habitzl, Körner I.

A két csapat tagjai fekete karszalaggal a karjukon játszottak: a lezuhant torinói labdarúgókat gyászolták.

A nagyarányú magyar győzelem ragyogó játék után született meg. A Welt am Montag azt írta: „. . . . Ezt olcsón úsztuk meg."

A Weltpresse így összegezte véleményét: „. . . . A legjobb csapatrész Budapesten a védelmünk volt."

A nagyarányú győzelemben fő része volt Bozsiknak és Lakatnak, akik valósággal „uralták" a mezőnyt. Nem vallott szégyent a válogatottban először szereplő Budai és Czibor sem. Győzelmünkkel az Európa Kupa táblázat élére kerültünk. Hatalmas meglepetést keltett a bajnokságban „utcahosszal" vezető Ferencváros 5:0-ás veresége az Újpesttől.

A labdarúgó-közvélemény figyelmét hetek óta az olaszok elleni mérkőzés kötötte le. Magyar sikert reméltek végre 24 év után. A remény azonban csak remény maradt.

Olaszország—Magyarország 1 : 1 (1 : 1).

A két csapat ebben az összeállításban játszott:

Olaszország: Moro — Giovannini, Beccatini — Annovazzi, Tognon, Fattori — Boniperti, Lorenzi, Amadei, Capello, Carapelese.

Magyarország: Henni — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Lakat — Budai, Kocsis, Deák, Szusza, Puskás.

A magyar csatárok tehetetlenségén múlott a régen óhajtott győzelem elmaradása. Az olaszok számára igen hízelgő volt az eredmény. Az olasz lapok így írtak:

L'Unita: „. . . . A kapus, a védelem és a fedezetek mentették meg az olasz csapatot a rendkívüli vereségtől."

La Gazetta dello Sport: „. . . . Deák, Kocsis, Budai és Szusza forgatták a labdát maguk körül, mint a zsonglőrök, ehelyett, ha jobban lőttek volna kapura, az olasz csapat legalább öt góllal tért volna haza."

Június 19-én Stockholmban szerepeltek legjobbjaink:

Magyarország—Svédország 2 : 2 (1 : 0).

Magyarország: Henni — Rudas, Balogh II. — Bozsik, Börzsei, Lakat — Budai, Kocsis, Deák (Puskás), Szusza, Czibor.

Svédország: Svensson — K. Anderson, Nilsson — Rosen, Nordahl, S. Andersson — Martensson, Green, Japsson, Liedholm, Sundquist.

A magyar csapat összeállításának érdekessége volt, hogy abból fegyelmezés szempontjából kimaradt a 18-szoros válogatott

Puskás és csak Deák sérülése után került a csapatba. A befejezés előtt 10 perccel még 2 : 0-ra vezetett a magyar csapat, a svédek azonban jól hajráztak. A magyar játékosok elfelejtették, hogy a mérkőzés 90 percig tart. A svéd lapok így írtak a mérkőzésről:

Morgens Tidningen: „. . . Gyorsak, mozgékonyak a magyar játékosok, de a lövőtudományuk nincsen arányban labdaművészetükkel."

Stockholms Tidningen: „. . . Magyarország a legnagyobb klasszist képviseli. Lényegesen jobb, mint Anglia, vagy Írország. A magyarok nem voltak a londoni olimpián és ez a mi szerencsénk."

Június utolsó vasárnapján befejeződtek a küzdelmek az NB II-ben. Az Előre, a Dorog, a Debreceni Lokomotív és a nagykanizsai MAORT lett az első és bekerült az NB I-be.

Kialakulóban a magyar válogatott

A labdarúgó-szakemberek sokat foglalkoztak az olaszok és a svédek elleni mérkőzések tapasztalataival. Megállapították, hogy a válogatott szelleme örvendetesen javult és csak a balszerencsének tulajdonítható a győzelem elmaradása. Javítanivalót is találtak: gyorsaságban, labdakezelésben, erőnlétben és korszerű csatárjátékban kell javulnunk. Megállapították, hogy a magyar csatároknak sok hely és idő kell a lövésekhez. Viszont a hiányosságok ellenére is elismerték, hogy kialakulóban van a jövő válogatott csapata.

Rendszeresítettük a komoly és mindenre kiterjedő orvosi vizsgálatot. Ennek alapján például Patyit, a budapesti Honvéd kitűnő játékosát eltiltották a labdarúgástól. Ugyancsak a sportorvosi vizsgálatnak lett következménye, hogy Sándor és Palotás edzésrendszerét meg kellett változtatnunk.

Új színt jelentett a válogatott csapat felkészítésében, hogy vidéken tartottuk az összeszoktató edzéseket. A vidéki mérkőzéseknek kettős céljuk volt. Az egyik: mivel nagy közönséget vonzottak és szívesen nézték legjobbjaink mérkőzéseit, sokat tanulhattak is belőlük. A másik: a gyengébb ellenfelek ellen simábban játszottak a keret tagjai, jobban összeszoktak, megismerték egymást és ez növelte az önbizalmukat, ami nagyobb feladatok megoldására is képessé tette őket.

Az összeszoktató edzéseken a játékosok kezdték megérteni egymást, a tervszerű és rendszeres edzések során megismerték

feladataikat és mindinkább képesekké váltak ezek megoldására. Időt engedtünk a játékosnak, hogy kiforrjon. Egy gyengébb játék után nem ejtettük el, hanem igyekeztünk hibáit kijavítani. Így alakult ki egy szűkebb keret, amelyből mindig kiválogathattuk azokat, akiket képeseknek tartottunk a soron következő feladatok sikeres megoldására.

Július 3-án fejeződött be az NB I-es bajnokság. A Ferencváros 11 pont előnnyel nyerte meg a bajnokságot.

Július 10-én a lengyelekkel mérkőztünk.

Magyarország—Lengyelország 8 : 2 (4 : 0).

A mérkőzést Debrecenben játszottuk le. Ez volt az első országok közötti válogatott mérkőzés, ami nem a fővárosban került lejátszásra.

A csapatok így álltak fel:

Magyarország: Henni — Balogh II., Lantos — Bozsik, Börzsei, Lakat — Egresi, Keszthelyi, Deák, Puskás, Czibor.

Lengyelország: Burucz (Ribiczky) — Geelek, Barwinszki — Szuszczyk, Parpan, Brzozovszki — Mamon, Gracz, Spodzieja, Kohut, Ohmanszki.

„A sokkal jobb magyar csapat nagy fölényben játszott" — írta a Népsport.

A magyar csapatok portyamérkőzéseken vettek részt, míg a főiskolai labdarúgók a budapesti Főiskolai Világbajnokságra készültek. A magyar főiskolások nyerték meg a világbajnokságot. A döntőre így állt fel a magyar csapat: Henni — Horváth K., Lantos — Gyulai, Börzsei, Lakat — Budai, Kocsis, Szilágyi I., Puskás, Magyar.

Szeptember elején a magyar labdarúgók régi vágya teljesült: meghívást kaptak a Szovjetunióba. A három mérkőzésből álló vendégszereplésre a Vasas utazott el. Megindultak a bajnoki küzdelmek, majd október 15-én Ausztria ellen játszottuk első őszi nemzetközi mérkőzésünket.

Magyarország—Ausztria 4 : 3 (3 : 2).

A Pécsben lejátszott mérkőzésre így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Henni — Rudas, Lóránt, Balogh II. — Bozsik, Zakariás — Budai II. (Keszthelyi), Kocsis, Deák, Puskás, Zsédely.

Ausztria: Zeman — Happel, Kovanz — Hanappi, Ocwirk, Gernhardt — Strittich, Decker, Dienst, Stojaspal, Aurednik.

A népköztársaság címerével ékesített mezben először játszó magyar csapat pompás játékkal győzött 12 év után ismét az osztrák fővárosban. Nagyszerű taktika, határtalan lelkesedés eredményezte a magyar csapat győzelmét. Az osztrákok igen elkeseredettek voltak. A Wiener Kurir így adott hangot elkeseredésének:

„... A vágyálom nem sikerült. A magyar belsőhármas átütőerejével szemben nem volt ellenszerünk."

Október 19-én Prágában a Ferencváros tüneményes játékkai 9 : 1-re leiépte a Spártát.

Október 30-án Újpesten újabb győzelmet aratott válogatott csapatunk.

Magyarország—Bulgária 5 : 0 (1 : 0).

A Henni — Rudas, Lóránt, Balogh II. — Bozsik, Zakariás — Budai II., Kocsis, Deák, Puskás, Tóth összeállítású magyar csapat csalódást keltett. A gyengébb játékban jelentős része volt a könnyelműsködésnek.

A válogatott mérkőzések után újult erővel folytak a bajnoki küzdelmek. November elején újabb nagyfontosságú határozat született: a csapatokon belül újra kellett választani a csapatkapitányokat, akik egészen új megbizatást kaptak. November 20-án került sor a magyar—svéd mérkőzés visszavágójára.

„... Felejthetetlen élmény volt a magyarok játéka ..." írták a svéd lapok a mérkőzés után.

Magyarország—Svédország 5 : 0 (2 : 0).

Magyarország: Henni — Rudas, Lóránt, Balogh II. — Bozsik, Zakariás — Budai, Kocsis, Deák, Puskás, Hidegkuti.

Svédország: Lindberg — K. E. Andersson, K. Nordahl — E. Nilsson — Ahlund, Rosen — Jönsson, Palmér, Jepsson, S. Andersson, Sundquist.

Az Idrottsbladet így írt a mérkőzésről:

„... A magyar csapat játéka a legjobb bécsi iskolára emlékeztet, de még korszerűbb és eredmenyesebb volt. A magyar csapat világklasszis teljesítményt nyújtott."

Valóban, a magyar csapat régen látott nagyszerű formában játszott a mérkőzésen. A csúszós talajon kitűnően érvényesült a magyar csapat kiváló technikája.

„... A mi játékunkból hiányzott a magyarok temperamentuma, adottságai és tehetsége" — írta a Dagens Nyheter, majd így folytatta: „.... Nekünk nincsenek olyan valósággal artista-

számba menő labdarúgó-művészeink, mint Kocsis, Puskás, és Bozsik."

A magyar csapat ragyogó játékát még a stockholmi rádió is elismerte, ezeket hallottuk:

„...A magyar csapat játéka felejthetetlen élmény volt. Ezen a napon a világ egyetlen csapata sem állhatott volna ellent a magyar válogatottnak."

December 18-án, a Kispesti AC fennállásának 40. évfordulója alkalmából rendezett díszközgyűlésen elhatározták, hogy a Kispest a jövőben a honvédség csapataként fog szerepelni Bp. Honvéd néven.

Az őszi forduló első helyezettje a Budapesti Honvéd lett 24 ponttal.

Az első öt év

Egy ország labdarúgósportjának nemzetközi színvonalát kétségtelenül a válogatott találkozókon elért eredményein szoktuk lemérni. A nagy nemzetközi csatákon, olimpiákon és világbajnokságokon mutatkozik meg igazán az ország labdarúgásának fejlettsége, technikai, taktikai és erőnléti felkészültsége, fegyelmezettsége és sportszelleme. Nemcsak a hazai szakemberek, hanem a világon mindenütt a nemzetközi mérkőzések eredményeiből rangsorolják, hogy országuk milyen helyet foglal el az egyetemes labdarúgásban. Nem lehet kétséges azonban, hogy tartós nemzetközi sikereket csak azok az országok érhetnek el, ahol a labdarúgás bajnoki rendszere, valamint a sportköri mérkőzések is elérték a megfelelő színvonalat.

A magyar labdarúgó válogatott a felszabadulás előtt 241 hivatalos országok közötti mérkőzést játszott, ebből 117-et megnyert, 70-et elvesztett és 54 alkalommal játszott döntetlenül. 604 rúgott góllal szemben 465 gólt kapott.

Felszabadulás után még jó ideig minden a régi úton haladt, később, a politikai fordulat éve után, egyre tisztultabb lett a helyzet. A magyar labdarúgás szakértő kezekbe került és a tervszerű munka alapján megindult az egészséges és természetes fejlődés.

Ismét felvettük a nemzetközi kapcsolatokat és válogatott csapatunk egymás után játszotta mérkőzéseit. Ezek a mérkőzések már azt a fejlődést tükrözték, amely a hozzáértő munka eredményeként, ha lassan is, de következetesen előrehaladt.

A felszabadulás után a magyar labdarúgás új értelmezést kapott. Az edzők — a szovjet példa nyomán — tudományosan kezdtek foglalkozni a labdarúgás kérdéseivel. Igyekeztek újat és hasznosat vinni edzésrendszerükbe és ezáltal fejleszteni a labdarúgást. Terveket készítettek és ezeket a terveket a gyakorlatban próbálták ki, tapasztalataikról pedig értekezleteken számoltak be, ahol alapos vita tárgyát képezte egy-egy ilyen beszámoló. A válogatott csapatot kezdetben a régi rendszernek megfelelően készítették fel, később azonban céltudatos, minden apró kis részletre kiterjedő edzésterv szerint folyt a válogatott csapat előkészítése, különös tekintettel a csapat mielőbbi összekovácsolásának fontosságára. A válogatott csapat tervszerű felkészítése magával hozta a sportköri csapatok edzésterv szerinti felkészítését is.

Az első sikereket követték az újak, a magyar labdarúgóválogatott győzelmei kezdtek rendszeressé válni. A felszabadulás utáni első öt évben 29 válogatott mérkőzésből 21-et megnyertünk, két mérkőzésen döntetlenül játszottunk és mindössze csak hat mérkőzésen szenvedtünk vereséget. A gólarány 118 : 46 volt a javunkra. A számok tükrében is észrevehettük labdarúgásunk nagy előretörését, különösen akkor, ha a felszabadulás előtt játszott mérkőzések összesített eredményeit összehasonlítottuk az 1945 utániakkal.

A fejlődés ellenére voltak hibák

Labdarúgásunk fejlődésének szemléltetésében külön kell beszélnünk a hiányosságokról. Annál is inkább, mert a hibák kijavítása közben tudtuk csak lemérni a fejlődés egyes fokait.

Erőnlét

Közvetlenül a felszabadulás után edzőink egyik legfontosabb feladata volt, hogy játékosaikat megfelelő erőnlétbe hozzák és azt huzamosabb időn keresztül meg is tartsák. A táplálkozási nehézségek igen gyakran megakadályozták ezeket a törekvéseket, mégis sikerült elérniök, hogy a gondjaikra bizott játékosok erőnléte állandóan javult. Így a nehéz bajnoki mérkőzéseken már végig bírták a kilencven perces hatalmas iramot, sőt a bajnokság hajrájában még erősíteni is tudtak. Az erőnléti állapot feljavításában döntő szerepet játszott a gazdasági hely-

zetnek 1946 augusztusában bekövetkezett megszilárdítása. 1948-ban már kifogástalan volt a magyar játékosok erőnléte és ahogy emelkedett az erőnlét, ugyanúgy emelkedett a mérkőzések színvonala is.

Technika

Ezen a téren is komoly hiányosságokat észleltünk. Nem kétséges, hogy az edzők mindent elkövettek, hogy a magyar labdarúgók híres technikai tudását megfelelő módon továbbfejlesszék, a fejlődés azonban itt sokkal lassúbb volt, mint azt várni lehetett. Egy-két játékostól eltekintve nem volt olyan tökéletesen képzett labdarúgónk, aki mindkét lábát egyformán tudta volna használni. Még Puskás, Kocsis és Bozsik sem jelentett ebben az időben kivételt. A fejelés terén is gyengén álltunk és Kocsis kivételével nem volt igazán jól fejelő játékosunk. Hibás volt a játékosok labdaátvétele és labdatovábbítása is. Az edzők szorgalmas munkája hozott csak látható eredményt.

Taktika

Ezen a téren még nagyobb sikerrel oldották meg feladatukat a magyar edzők. Egyre több olyan mérkőzést láthattunk, amelyeken újszerű taktikát alkalmaztak a csapatok. Különösen a válogatott csapat játékában fedezhettük fel a jó taktikai megoldások egész sorát. Feltűnt azonban az a hiba, hogy a mérkőzések során alkalmazott egy-egy váratlan húzásnak nem mindig találták meg a játékosok az ellenszerét. A késedelem és a lassú gondolkodás, az önállóság hiánya, sok veszedelmet rejtett magában és nem egyszer a mérkőzés elvesztéséhez vezetett. Ahogy a magyar labdarúgás fejlődött, egyre több helycserés támadásban, meredek előreadásban, keresztlabdákban gyönyörködhettünk. Ugyanakkor megállapíthattuk azt is, hogy ha technikailag képzettebbek lennének játékosaink, akkor taktikai felkészültségük is eredményesebb lehetne.

Sportszerűség

A sportszerűség minden esetben való betartása lett a nevelés egyik fő célja. A magyar játékosok tényleg fegyelmezettebbek lettek. A pályákon sportszerű vetélkedés folyt, egymásban nem ellenséget, hanem megbecsült ellenfelet láttak s még a leghevesebb küzdelemben is ritkán ragadtatták el magukat. Kezdett elmaradni az „egyénieskedés". A játékosokat mindjobban áthatotta a közösségi szellem és a bajtársi önzetlenség.

A magyar labdarúgók sokat fejlődtek 1945 óta. Az edzők rendszeres és tervszerű munkája meghozta gyümölcsét. Nagy gondot fordítottak az erőnlét mellett a labdakezelésre. Növelték a játékosok gyorsaságát és rugalmasságát. Összjátékra nevelték a gondjaikra bízott labdarúgókat. Fegyelemre és sportszerűségre szoktatták őket és elősegítették a közösségérzet, valamint az egészséges versenyszellem kifejlődését. Természetes, hogy ilyen sokoldalú nevelés mellett a labdarúgók fejlődése, ha lassú is volt, de mégis észrevehetően felfelé ívelt.

A magyar labdarúgás korszerűsítése

Labdarúgásunk rohamos korszerűsítése a Budapesti Vasas szovjetunióbeli szereplése után indult meg. A kintjárt edzők és szakvezetők rengeteg tapasztalatot szereztek, amit azután itthon igyekeztek hasznosítani és a mi adottságainkra alkalmazva továbbfejleszteni. Az 1949-ben kintjárt szakemberek azt látták, hogy a szovjet labdarúgók edzése állandó mozgás közepette történik. Nincs közben megállás, sem pihenés. A legkülönfélébb gyakorlatokat is állandó mozgás közben végzik. Az ilyen edzéshez kifogástalan erőnlét szükséges.

Ezek a tapasztalatok döntőek voltak a magyar labdarúgás korszerűsítésében. Edzőink és játékosaink kipróbálták ezeket a gyakorlatokat, majd ezek felhasználásával indultak meg például a tudatos helycserék a támadósorban. Ezek alapján igyekeztünk megoldást találni egész sereg kérdésre. Ilyenek: a korszerű középcsatárjáték, a hátravont középcsatár játéka és az ellene való védekezés, valamint a játékosok sokoldalú felkészítése stb. Ettől kezdve honosodott meg a helycserés játék a válogatott csapatban. Természetesen mindez nem ment zökkenő nélkül. Gyakran előfordult, hogy a helycserék nem voltak tervszerűek és a csatárok nem értették meg egymást. A szakvezetők és az edzők szá-
moltak ezekkel a nehézségekkel. Igyekeztünk ezeket a hibákat kiküszöbölni, hogy a korszerű helycserés támadásokat tökéletesebbé tegyük. Igen sok esetben feltűnt, hogy a csatárok csak cserélgették a helyüket minden különösebb cél nélkül, nyilván csak azért, hogy őrzőiket megzavarják. Ezek a hibák azt mutatták, hogy a korszerű játékban még nem fejlődtünk eleget. Ennek fő oka az volt, hogy a magyar játékosok nem voltak még teljesen tisztában a korszerű csatárjáték követelményeivel.

A taktika érvényesülési feltétele a meglepő fordulatok alkalmazása. Ez viszont a legtöbb esetben rendkívüli gyorsaságot kíván. Gyorsaság szükséges nemcsak az elgondolásban, hanem a végrehajtásban is. A legjobb taktika sem lehet eredményes, ha azt lassan hajtják végre. Első feladat volt tehát az erőnlét fokozása. Az edzők az erőnlét fokozatos növekedése mellett mind gyakrabban kezdtek foglalkozni a technikai elemek (labdakezelés, lövő- és fejelőkészség stb.) tanításával és a különféle taktikai megoldások beidegzésével.

A fokozatos és tervszerű munkának hamar mutatkozott az eredménye. Kevesebb lett a labdakezelési fogyatékosság. Egyre ritkábban fordult elő, hogy egy sikerrel kecsegtető kezdeményezés a hibás labdakezelés miatt maradt befejezetlen. A magyar labdarúgók igyekeztek minél jobban megvalósítani a korszerű csatárjátékot. Ötletekben sem volt hiány, mert a tanult megoldásokat sokszor egészen új, szellemes változatokkal egészítették ki. Külön feladatot jelentett a játékosokat labda nélkül megtanítani játszani.

Már a külföldi szakértőknek is feltűnt, hogy technikailag milyen sokat fejlődtek a magyar labdarúgók. Élvonalbeli játékosaink igyekeztek könnyedén, minden erőlködés nélkül játszani. A válogatott csapat tagjai a legnehezebb helyzetekben is megtalálták a megfelelő megoldásokat. A magyar labdarúgás ötletessége mindjobban kibontakozott és ez nemcsak a játék menetében és fordulatos irányításában, hanem a mozdulatok változatosságában is kifejezésre jutott. Gyakran túlzásba estek azonban játékosaink, mert nem fordítottak kellő figyelmet arra, hogy a szellemes húzásoknak a játék célszerűségét és eredményességét kell szolgálniok.

A cselezés fortélyait is megtanulták. A test- és a labdacselek egész sor változatát figyelhettük meg játékosainknál. Meg kellett azonban állapítanunk azt is, hogy ezek között sok volt a felesleges. Ez pedig lelassította egy-egy akció kibontakozását.

A fejelés maradt továbbra is a magyar játékosok gyengéje. A magyar labdarúgók kitűnő ütemérzékük és megfelelő rugalmasságuk ellenére sem tudtak jól fejelni, pedig a korszerű játék megkövetelte, hogy a labdarúgó fejjel éppenúgy tudja irányítani a labdát, mint lábbal.

Taktikailag igen jelentős eredményeket értünk el. A korszerű játékra való áttérés száz és száz taktikai fogásra adott alkalmat. A korszerű csatárjáték például arra késztette védőinket, hogy megkeressék a gólszerzésnek azt az ellenszerét, amely-

lyel megakadályozhatják a csatárokat a góllövésben. Láttunk kitűnő kezdési taktikát, valamint a szabadrúgások, szögletrúgások elvégzésének és elhárításának a taktikáját.

A cél minden esetben az volt, hogy a játékosokban minél jobban kifejlesszük az érzéket ezeknek a taktikai megoldásoknak külön utasítás nélküli sikeres keresztülvitelére. Nagy haladást tapasztalhattunk a csapatok kollektív játékában is. Egyre kevesebb volt azoknak a játékosoknak a száma, akik az egyénieskedést és nem a közösségi szellemet tekintették a játék lényegének. A magyar labdarúgás élvonalába tartozó játékosok — majdnem kivétel nélkül — az öncélúságtól megszabadulva, a kollektív játékra törekedtek. A válogatott mérkőzések különösen igazolták játékosaink ez irányú fejlődését. Nem a góllövés dicsősége, hanem a mérkőzések megnyerése lett a cél. Az állandó formát még ekkor sem sikerült biztosítani labdarúgóink között. Gyakoriak voltak a formaingadozások. Labdarúgásunk sok szép értékes győzelmet ért el 1945-ig is, de a sikereket nem tudta hosszabb időn keresztül állandósítani. A felszabadulás után — mint ezt a statisztika is mutatta — megváltozott a helyzet. Ennek magyarázatát abban látjuk, hogy a formaingadozást minden esetben a rendszertelen edzések és a hiányos felkészítés okozták. Míg a felszabadulás előtt az edzések általában ötletszerűek voltak, addig 1945 után, de különösen 1949-től már célravezető edzésterv szerint dolgoztak a magyar edzők. Az edzésterv szerinti felkészítés pedig figyelembe vette a játékosok fizikai felépítését, munkabírását és egyéni adottságait is.

III. FEJEZET

Tovább a megkezdett úton . . .

1950 Az ötéves terv első éve, a magyar labdarúgás újabb sikerekben gazdag esztendeje.

1949-ben a fejlődés lemérhető volt a válogatott mérkőzések eredményeiben is. Legörvendetesebb jelenség az volt, hogy a válogatott csapat közösségi szelleme mérkőzésről mérkőzésre javult. Természetesen hiba is csúszott a sikersorozatba. Így például a prágai mérkőzésen. A jövő legfontosabb feladata a csapatszellem további fejlesztése, a technika és taktika javítása. Igen fontos a nevelés kérdése és abban is az, hogy a válogatott játékosok mindjobban átérezzék, hogy nekik, mint élsportolóknak a pályán is példát kell mutatniok. A bohém játékos-típusának végérvényesen el kell tűnnie labdarúgó-sportunkból.

NB II-es csapatok részvételével — a Toto kiírásában — Téli Kupa-mérkőzések voltak az év első labdarúgó-eseményei.

Január közepén tüzetes orvosi vizsgálat után már csaknem valamennyi NB I-es csapat megkezdte előkészületeit a tavaszi idényre.

Kerezsi Endre, a Testnevelési Főiskola tanára, igen érdekes előadáson ismertette a labdarúgó-edzőkkel az erőnlét fejlesztésével kapcsolatos tudnivalókat és a bemelegítés fontosságát. Ennek szükségességét ugyanis nem mindenki ismerte el abban az időben s ha fel is ismerte, nemigen alkalmazta. Ettől sok edző idegenkedett, mint általában minden újtól. Felhívta az edzők figyelmét, hogy a játékos más sportágakkal is foglalkozzék, a labdarúgástól eltérő más irányú mozgással is, mert ez kihatással lesz további fejlődésére. A labdarúgó ne csak labdarúgó legyen, a fejlődést csakis sokoldalú edzés biztosítja — ez volt az igen tartalmas és hasznos előadás fő mondanivalója.

Február 5-én már a teljes NB I. üzemben volt. Minden együttes barátságos mérkőzést játszott. Nem törődtek faggyal, hóval és az időjárás egyéb viszontagságaival sem. A közeli idénykezdet sürgetett.

Február 16-án történt meg a Ferencvárosi TC és az ÉDOSZ SE egyesülési közgyűlése, amely után a nagymultú labdarúgócsapat ÉDOSZ néven szerepelt tovább az NB I-es bajnokságban. Az együttes jól mutatkozott be új nevével, a bajnoki idény próbájaként a Szabadságharcos Kupa döntőjében február 19-én 3 : 1-re győzte le az MTK-t, s ezzel elnyerte a díszes serleget.

Február utolsó vasárnapján megkezdődött az 1949/50. évi NB I.-es bajnokság tavaszi fordulója.

Újabb névváltozás is történt: a Soroksár Sortex, a MATEOSZ pedig Teherfuvar néven szerepelt tovább.

Március 8-án ünnepélyes keretek között avatták tisztekké a Honvéd élsportolóit, közöttük a labdarúgó-csapat tagjait is.

Igen fontos lépés történt április első napjaiban a szocialista sport felé vezető úton: az Újpesti Torna Egylet egyesült a belügyminisztériumi sportegyesületekkel, az új egyesülés neve Dózsa SE lett. Ezen a néven aratták további sikereiket a lila-fehérek. Az MTK-t a textiles-szakszervezet vette szárnyai alá.

A válogatott újabb erőpróbára készült — a csehszlovákok és az osztrákok ellen — és arra, hogy igazolja az 1949. évi külföldi szaksajtót, amely a magyar csapatot már, mint Európa legjobb tizenegyét kezdte emlegetni.

Húsvétkor az ÉDOSZ és a Textiles Prágában a Sláviával és a Spártával vett részt a húsvéti tornán. A torna érdekessége volt, hogy a helyezések a gólarányon sem dőltek el. Mind a négy csapat egy-egy győzelmet aratott, az első helyen 6 : 5—6 : 5 gólaránnyal az ÉDOSZ és a Slávia osztozott, a 3. helyen 3 : 4—3 : 4-es gólaránnyal a Textiles és a Spárta.

Április 30-án a Dózsa-stadionban a csehszlovákok ellen játszotta első nemzetközi mérkőzését az egyre jobban összekovácsolódó magyar válogatott.

Magyarország—Csehszlovákia 5 : 0 (1 : 0).

Magyarország: Henni — Balog II., Lóránt, Lantos — Bozsik, Bányai — Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Babolcsay (Szilágyi I.).

Csehszlovákia: Matys — Zibrinyi, Vicsan, Krasnohorsky — Menclik, Benedikovics — Putera, Malatinsky, Tegelhof, Preis, Vlk.

A magyar válogatott nagyobb tudása csak a második félidőben érvényesült. A lelkes csehszlovák együttes sokáig nem engedte kibontakozni a magyar csapatot. A második félidőben azonban ellenállhatatlanul hajrázott a magyar támadósor. Az eredményből ítélve a győzelem fölényesnek látszik, de nem volt az. Az első félidőben helytelen felfogásban játszott a magyar csatársor. Sok volt a magas labda és az ezért való küzdelemben rendre alulmaradtak a kemény, jól fedező csehszlovák védőkkel szemben. A második félidőben a vagdalkozást tervszerű játék, helycserés támadások váltották fel, s a csehszlovák védelem lassan felőrlődött. Az is elősegítette a szép eredményt, hogy a kezdeti játszadozást lelkes akarás követte. A magyar csapat megmutatta a második félidőben, hogy szilárdan tartja helyét az európai labdarúgás élvonalában.

A csehszlovák nagyválogatott elleni 5 : 0-ás győzelem is a csatársor helyenként sablonos játékára hívta fel a szakértők figyelmét, akik arra a meggyőződésre jutottak, hogy ez a forma kevés lesz a soron következő osztrákok elleni válogatott mérkőzésre. S mint a későbbiek során kiderült, aggodalmuk jogos volt.

A Rudé Právo, a budapesti mérkőzés bírálatában főleg a magyar csapat második félidei lapos játékát dicsérte, s azt írta, hogy a csehszlovák labdarúgás minden gyengesége megmutatkozott ezen a mérkőzésen.

Május 14-én Bécsbe utazott a magyar válogatott:

Ausztria—Magyarország 5 : 3 (2 : 2).

Ausztria: Zeman — Röckl, Happel — Hanappi, Ocwirk, Zwazl — Melchior I., Decker, Dienst, Habitzl, Aurednik.

Magyarország: Henni — Balogh II., Lóránt, Lantos — Bozsik (Nagymarosi), Bányai — Budai, Kocsis, Szilágyi I., Puskás, Hidegkuti.

A csehszlovák mérkőzéssel ellentétben, a magyar válogatott ezúttal az első félidőben játszott jól és a másodikban esett teljesen vissza. A magyar csapat nem bírta állandósítani első félidei jó játékát. A mérkőzésen kiütköztek a magyar játékosok erőnléti hiányosságai. A 90 perc nagy részében nem az egyedül sikerre vezető összmunka, hanem egyéni kísérletezések jellemezték a magyar csapat játékát. Az osztrákok ezen a mérkőzésen

kezdeti lépést tettek a WM-rendszer felé. Ez abban mutatkozott meg a legjobban, hogy erősebben fedeztek a védelemben. A magyar csapat taktikai éretlenségét jellemezte, hogy nem tudta kihasználni az osztrákoknak ezt a még csak fél megoldásnak mondható játékát. Nem a labdát futtatták a magyar csatárok, hanem saját maguk igyekeztek áttörni a védőkön s így alkalmat adtak a közbelépésre. Az osztrákok a bécsi mérkőzésről megelégedéssel írtak, főleg azt emelték ki, hogy Európa legjobbját győzte le az osztrák tizenegy. A vereséghez hozzájárult Henni, Kocsis, Budai igen rossz játéka. A vereség, akárcsak az 1949. évi prágai balsiker, ismét kijózanító volt, megmutatta a hibákat, amelyeknek a kijavítása további feladat lett. S ez, mint a későbbiek folyamán kitűnt, sikerült is. Innen számítjuk a magyar labdarúgás fénykorát.

Június 4-én, az utolsó tavaszi nemzetközi mérkőzést játszotta a magyar válogatott Varsóban.

Magyarország—Lengyelország 5 : 2 (2 : 1).

Magyarország: Grosics — Rákóczi, Börzsei, Lantos — Bozsik, Józsa — Sándor, Kocsis, Szilágyi I., Puskás, Babolcsay.

Lengyelország: Borucz — Gedlek. Parpan, Barwinsky — Suszczyk, Wieczorek — Baran, Cieslik, Bozek, Gracz, Mordarsky.

A nagy lelkesedéssel küzdő lengyel csapat ellen csak nagy küzdelem után bontakozott ki a magyar csapat nagyobb tudása. A lengyel válogatott az első félidőben egyenrangú ellenfélnek bizonyult. A második félidőben már remekelt a magyar csatársor. A magyar együttest kezdetben igen meglepte a lengyelek nagy lendülete. Végül a magyar csatársor szép, stílusos játéka gyakran ragadtatta tapsra a lengyel közönséget is.

A lengyel sajtó a magyar csapat varsói játékától volt hangos. Felsőfokú jelzőkkel méltatta a magyar csapat játékát, amely azonban a szakvezetők szerint, nem volt hibátlan. Ismét akadtak komoly, megfontolandó tanulságok.

Annak ellenére, hogy a magyar válogatottnak a legközelebbi mérkőzése csak ősszel volt, havonként mégis közös összejövetelekkel, megbeszéléssel erősítették a közösséig szellemet.

Július 10-én a magyar utánpótlás válogatott a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség kongresszusa alkalmából rendezett sportünnepség keretében 3 : 2-re győzött a csehszlovák utánpótlás ellen.

Június 18-án befejeződött az 1949/1950-es NB I-es bajnokság. A Honvéd lett a bajnok 30 mérkőzésen szerzett 50 pontjával.

Kiesett: az Előre, az Olajmunkás, a Soroksár, a Debreceni Lokomotív, feljutott: a négy NB II-es bajnok: a BDSE, a Diósgyőr, a Szegedi MTE és a Tatabánya.

„Nyári" Béke Kupa villanyfényes esti mérkőzések keretében mérkőzött a Győri Vasas, a Csepeli Vasas, a Dózsa, az ÉDOSZ, a Vasas, a Textiles, a Honvéd és az Előre.

A Textiles—Dózsa döntő 2 : 0 arányban végződött.

Hosszú évek után ebben az esztendőben nem portyáztak a csapatok külföldön. A legizgalmasabb eseményt az átigazolások jelentették. Érdekesebb átigazolások:

Honvéd: Budai (ÉDOSZ), Kocsis (ÉDOSZ), Grosics (Teherfuvar). Vasas: Teleki (Debr. Honvéd), Csordás (BMTE). Dózsa: Henni (ÉDOSZ). Győr: Kalmár (Győri VSK). Salgótarján: Szojka (Salg. Vasas).

Július 22-én igen érdekes határozatot hozott az MLSZ: éves bajnokságot léptetett életbe. Indok: mivel az egész ország pénzügyi gazdálkodásában valamennyi intézmény éves költségvetéssel dolgozik, a sportéletben is ezt a formát kell alkalmazni.

1950 őszére egyfordulós bajnokságot írt ki az MLSZ, ezért 1951-től, tavaszi-őszi rendszer lépett életbe. A bajnoki kiírás szerint az egyfordulós bajnokságban a 16 csoportból négy esett ki, míg a négy NB II-es csoportgyőztes közül csak kettő került fel — körmérkőzés után. Így 1951-re 14 csapatból állt az NB I., abból kettő esett ki, s az NB II-es csoportgyőztesek körmérkőzéséből ismét az első és második került fel.

Augusztus 16-án az OSH határozatot hozott, amely szerint a bajnoki mérkőzéseken egy kapust és egy mezőnyjátékost bármely időpontban, minden indokolás nélkül ki lehet cserélni.

Az őszi idény megkezdése előtt a Dózsa Szófiában vendégszerepelt és a Dinamóval 1 : 1 arányú döntetlent ért el.

Augusztus 20-án megkezdődött az 1950. évi egyfordulós őszi bajnokság.

Több időpont-eltolódás után, szeptember 24-én került sor a magyar—albán mérkőzésre:

Magyarország—Albánia 12 : 0 (5 : 0).

Magyarország: Grosics — Kovács II., Börzsei, Tóth III. — Kovács I., Bozsik — Budai, Kocsis, Palotás, Puskás, Babolcsai.

Albánia: Vogli — Dibra, Boricsi II., Shaqiri — Spahiu, Llambi — Parapani, Gjinali, Boricsi I., Jarecsi, Bakalli.

Nagyszerű játék. Az albánok csak fél óráig mutattak komoly erőkifejtést. Lukraadogatás, gördülékenység jellemezte a magyar csapat játékát.

A Vasas a román-magyar barátsági hét keretében Bukarestben 3 : 1-re győzött a román vasutas válogatott ellen.

Októberben a Honvéd a csehszlovák hadsereg napja alkalmával Prágában labdarúgó-tornán vett részt, és azt megnyerte.

Október 29-én az őszi második válogatott mérkőzés következett:

Magyarország—Ausztria 4 : 3 (2 : 1).

Ez volt az összeállítás:

Magyarország: Grosics — Kovács II., Börzsei, Lantos — Bozsik, Lakat — Sándor, Kocsis (Hidegkuti), Palotás (Szilágyi I.), Puskás, Czibor.

Ausztria: Zeman — Röckl, Happel — Hanappi, Ocwirk, Zwazl — Melchior I., Decker, Wagner, Stojaspal, Aurednik.

Az utolsó percben elért góllal győzött a lelkes magyar csapat. A nagyiramú, színvonalas, kemény mérkőzésen nagy küzdőképességének köszönhette a győzelmét válogatottunk. A csúszós talaj nehéz feladat elé állította mindkét csapatot, főleg a védelmeket. A magyar csatárok megint nem használták ki kellően az elavult osztrák játékrendszer által adódó lehetőségeket. A mérkőzés győztes gólja így született:

„A második félidő 45. percében az osztrák csapat 16-osáról Lakat a 11-es és az 5-ös vonal közé fejelte a labdát. Ez az egyik osztrák védőről Puskás elé pattant. A magyar balösszekötő nagyszerűen feltalálta magát s háttal a kapunak állva, estében félfordulattal félmagas lövést küldött a jobb kapufa mel'ett a hálóba."

A budapesti mérkőzéssel kapcsolatban az osztrák lapok balszerencsét emlegettek, amely megfosztotta őket évi veretlenségüktől. Azt írták, hogy Puskás utolsó góljával Magyarország megnyerte a nemhivatalos Európa-bajnokság döntőjét.

November 12-én Szófiában mérkőzött a magyar válogatott.

Bulgária—Magyarország 1 : 1 (1 : 1).

A csapatok így álltak fel:

Bulgária: Kostov — Goranov, Kapralov, Apostolov — Ma-

nolov, Ivanov — Milanov, Boskov, Trendafilov, Sztankov, Dimitrov.

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Börzsei, Lantos — Bozsik, Lakat — Sándor, Hidegkuti, Szilágyi I., Puskás, Czibor.

A bolgár csapat nagyobb gyorsaságával harcolta ki a döntetlent. A magyar csapat régi hibájába esett vissza, játékát lassúság, körülményesség jellemezte. Enyhítő körülmény, hogy az egyenetlen talaj miatt nem érvényesülhetett a magyar játékosok nagyobb technikai tudása. A pálya nem volt alkalmas lapos játékra, a magasan adogatott labdákat pedig rendre elfejelték a bolgárok. Nem volt ezen a mérkőzésen egységes a magyar csapat.

A szófiai mérkőzés legörvendetesebb jelensége az először válogatott Buzánszky jó játéka volt. A dorogi hátvéd jól megállta helyét, annak ellenére, hogy a bolgár csapat legjobb játékosával állott szemben.

A bolgárok nagy sikernek könyvelték el a szófiai döntetlent, mert, mint a lapok írták, ezt a hízelgő eredményt Európa legjobb tizenegyével szemben harcolták ki.

December 24-én, az utolsó mérkőzésen dőlt el az 1950-es egyfordulós bajnokság sorsa a Honvéd—Textiles mérkőzésen, amelyen a Honvéd csapata 6 : 3 arányú győzelmet aratott, s ezzel megnyerte az egyfordulós bajnokságot.

Az Országos Testnevelési és Sportbizottság életrehívása

1951 Sikerekben gazdag esztendőt zárt le a magyar labdarúgás. Mint minden évben, a visszapillantás ekkor is megtörtént, s az egyfordulós bajnokság egyes mérkőzéseire visszalapozva, a Népsport a legjobb teljesítmények alapján a következő őszi tizenegyet állította össze:

Károlyi (Diósgyőr) — Buzánszky (Dorog), Kispéter (ÉDOSZ), Lantos (Textiles) — Bozsik (Honvéd), Zakariás (Textiles) — Sándor (Textiles), Kocsis (Honvéd), Palotás (Textiles), Puskás (Honvéd), Babolcsay (Honvéd).

Ez az összeállítás is megmutatta, hogy teljes egészében kezdett kibontakozni a következő években világhírnévnek örvendő válogatott csapat.

Január 13-án törvény jelent meg a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő Országos Testnevelési és Sportbizottság megszervezésére. A rendelet kimondta: *A szocializmust*

építő Magyar Népköztársaságban a testnevelés és sport fejlesztése és központi vezetése állami feladat.

Újabb előrelépést jelentett a szocialista sportélet kialakításában az egységes szakszervezeti sportegyesületek megteremtése.

Hosszúra nyúlott a „holtidény" a labdarúgásban. Csak január utolsó hetében kezdtek mozgolódni a csapatok, annak ellenére, hogy a bajnokság rajtját február 25-re tűzték ki.

Január 27-én volt az első magyar labdarúgó-értekezlet. Ennek jelentőségét nagyban emelte a mintegy 600 részvevője. Foglalkoztak ezen az összejövetelen labdarúgásunk minden időszerű kérdésével és sok olyan határozat született, amely nagy segítséget jelentett a későbbiek folyamán a labdarúgás fejlesztésében.

A legégetőbb probléma, mint az az értekezleten kiderült, a labdarúgósport szervezetlensége volt. A régi szervezeti felépítés, az MLSZ, az ET, a JT és a vidéki alszövetségek egymástól való elszigeteltsége, vagy csak nagyon laza kapcsolata már nem felelt meg azoknak a követelményeknek, amelyek a legnagyobb tömegeket megmozgató sportág előtt álltak.

Az edzőkérdés is megoldásra várt. Az edzők szakmai és politikai képzettsége erősen alatta maradt a követelményeknek. Az ET szervezeti felépítése nem volt képes a reá háruló feladatok megoldására.

Felvetődött a labdarúgók technikai és taktikai fogyatékossága is, amely alól a válogatott játékosok sem jelentettek kivételt.

Kimondotta az értekezlet, hogy a tapasztalati edzésmódszerről minél hamarabb át kell térni a tudományos edzésmódszerre.

Egyik élvonalbeli edzőnk a következőket mondotta:

— Ez a tudományosság nem lombikokat, műszereket jelent, hanem azt, hogy minden edző vezessen játékosairól kimutatást. Ebben szerepeljen, hogy kinek mi az erénye, a hibája, írja le az edző, hogy milyen módon igyekezett a hibákon az edzések folyamán segíteni. Az új módszer lényege: egyénileg kell foglalkozni a játékosokkal.

Február 7-én, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa által adományozott kitüntetéseket adta át ünnepélyes keretek között Hegyi Gyula, az OTSB elnöke a sportban, sportvezetésben kitűnteknek. A Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozatát kapta többek között Bozsik József és Puskás Ferenc, a Sport Érdemérem aranyfokozatát Börzsei János, ezüst fokozatát Gro-

sics Gyula, Balogh II. Sándor, Hidegkuti Nándor és Keszthelyi Mihály.

Február végén az OTSB foglalkozott a labdarúgó-edzők minősítésével. Négy csoportot állapított meg: 1. mester, 2. szakoktató, 3. oktató, 4. segédoktató.

Február 25-én ünnepélyes keretek között megkezdődött az 1951. évi első tavaszi-őszi rendszerű labdarúgó bajnokság. A küzdelmekben részvevő összes csapatok felvonultak, majd lejátszották a Bp. Honvéd—Győri Vasas mérkőzést.

Hogyan festett ekkor szervezetileg a magyar labdarúgás? Az NB I-ben 14, a négy NB II-es csoportban ugyancsak 14—14 csapat küzdött a bajnokságért. 18 megyében volt egycsoportos I. osztályú bajnokság, Pest megyében két I. osztályban rendezték meg a bajnokságot. Budapest bajnokságáért öt I., öt II. osztályban és 21 kerületi bajnokságban folytak a küzdelmek. Kiírták ezenkívül a járási és városi bajnokságokat is.

A szakemberek körében az edzésvitákkal kapcsolatban egyre jobban az a vélemény alakult ki, hogy fokozatosan át kell térni a labdarúgók egyéni képzésére, megbeszélve minden játékossal azt, hogy tulajdonképpen mit, miért kell végeznie. Mindez persze nem zárta ki a közösen végzett gyakorlatok szükségességét.

Márciustól a sportolók és sportrajongók ezrei kapcsolódtak be társadalmi munkával a Népstadion építkezésének meggyorsításába, hogy a magyar sport minél előbb méltó hajlékhoz jusson.

Bensőséges ünnepség keretében avatták fel az Államvédelmi Hatóság első sporttisztjeit, köztük a labdarúgókat: Hidegkutit, Kovács I-et, Börzseit és a többieket.

Az OTSB megalakulása után azonnal megkezdte az 1951. évi sportfejlesztési terv kidolgozását.

Április közepén a labdarúgó-élcsapatok ismét országjáráson vettek részt, hogy bemutassák a legnépszerűbb sportág szépségeit, tanítsák a vidéki labdarúgókat, új híveket szerezzenek a labdarúgásnak, és az egész egyetemes magyar sportnak. Mind a tizennégy I. osztályú együttes kivette részét ebből a munkából.

Április 25-én a magyar textiles válogatott 4 : 2-re győzött Bukarestben a román textiles válogatott ellen, ugyanakkor a Szabad Osztrák Ifjúság pünkösdi béketalálkozóján a magyar labdarúgó-utánpótlás aratott győzelmet Bécsben a FÖJ válogatottja ellen.

Az év első válogatott mérkőzésére a lengyelek ellen május 27-én került sor.

Magyarország—Lengyelország 6 : 0 (2 : 0).

Az újpesti Dózsa-stadionban, több mint negyvenezer ember előtt a következő összeállításban kezdődött a játék:

Magyarország: Grosics — Kovács II., Börzsei, Lantos — Kovács I., Bozsik — Sándor, Kocsis, Szusza, Puskás, Czibor.

Lengyelország: Borucz — Gedlek, Kaszuba, Glimas — Suszczyk, Wiecorek — Wisniewski, Aniola, Breiter, Cieslik, Weselowski.

A lengyelek igen nagy lelkesedéssel játszottak. A magyar csapat játéka csak az utolsó húsz percben volt meggyőző. A nagy gólarányú győzelem ellenére is sok hiányosság mutatkozott a magyar csapat játékában, főleg a csatársorében. Ez a sor ugyanis keveset mutatott abból a korszerű játékból, amelynek elsajátítása felé pedig már látszólag elindult.

Június 3-án játszották az NB I-es bajnokság utolsó fordulóját s még a gyenge játékerőt képviselő csapatok is kitűnő játékkal fejezték be a tavaszi idényt. A tavaszi forduló befejeztével az volt a megállapítás, hogy az új rendszerű bajnokság sikert aratott. Hibaként csak azt állapították meg, hogy túl korán fejeződött be és, hogy több nemzetközi mérkőzést lehetett volna közéiktatni.

Július 21-én a Bp. Dózsa, Dorogi Bányász, Bp. Honvéd, Győri Vasas, Bp. Bástya, Bp. Vasas, Bp. Kinizsi és Csepel részvételével esti labdarúgó-torna kezdődött. A nívós és igen látogatott küzdelmek döntője a Bp. Bástya—Bp. Dózsa találkozó volt, amely a Bástya biztos győzelmét hozta.

Augusztus elején a magyar főiskolai válogatott a Főiskolai Világbajnokságon szerepelt Berlinben és biztosan nyerte meg a labdarúgó-tornát.

Szeptember 2-án meglepetéssel indult az NB I. őszi fordulója.

A Salgótarjáni Bányász 1 : 0-ás győzelmet aratott a Bp. Honvéd felett.

Szeptember utolsó hetében nemzetközi hadsereg labdarúgótorna volt Budapesten. A tornát a Honvéd nyerte meg.

Nem sokkal később Prágában a Csehszlovák Hadsereg Napja alkalmából ismét találkoztak a Budapesten járt együttesek s a végső győzelmet ismét a Honvéd szerezte meg.

Október 14-én Csehszlovákiába utazott a magyar válogatott.

Magyarország—Csehszlovákia 2 : 1 (1 : 1).

Magyarország: Henni — Kovács II., Börzsei, Lantos — Kovács I., Bozsik — Sándor, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Csehszlovákia: Moravek — Krasnohorsky, Vicsan, Safranek — Malatinszki, Recsek — Dobay, Bouzel, Tomas, Vejvoda, Pesek.

Csak nagyszerű hajrával győzött csapatunk a kitűnően játszó csehszlovákok ellen. A magyar csapat nem nyújtotta a várt játékot. Nem volt elég tervszerűség az együttesben s a megfelelő összekötőkapocs is hiányzott a csapatrészek között. Kiütközött ismét a lassúság, kevés volt az előreadott, meredek labda, a magyar játékosok gyakran pepecselésbe fulladtak. Ez tette sokáig kétségessé a magyar győzelmet. Az erőnlét ezúttal jó volt, a magyar csapat fokozni tudott s ez a végső győzelmet jelentette.

A vitkovicei mérkőzésről a csehszlovák lapok megállapították, hogy a magyar csapat megérdemelten győzött, de többet vártak tőle.

Például a *Pondelnik* c. lap így írt: „A magyarok különösen az ötletes játék terén múlták felül a csehszlovákokat. Tudásuk különösen a második félidőben domborodott ki." Megemlítette a lap, hogy 1932 óta először sikerült győzni Csehszlovákiában a magyar válogatottnak.

November 18-án a finn válogatott játszott Budapesten.

Magyarország—Finnország 8 : 0 (4 : 0).

Magyarország: Gellér — Buzánszky, Börzsei, Lantos — Bozsik, Zakariás — Sándor, Hidegkuti, Kocsis, Puskás, Czibor.

Finnország: Laaksonen — Martin, Pylkkönnen, Myntti — Asikainen, Beijar — Vaihela, Rytkönnen, Pelkonen, Lehtovivta, Lahti.

Hatalmas fölénnyel győzött a magyar csapat. A lelkesen, de sok hibával játszó finnek nem késztették teljes erőkifejtésre a magyar játékosokat. A magyar együttes időnként igen szépen játszott.

Vélemények a mérkőzésről:

Hugó Valease, a finn csapat vezetője: „Ez a magyar csapat komoly eséllyel indul az olimpián."

Aadov Lehtonen, a finn csapat edzője: „A magyar labdarúgó válogatott első számú esélyese az olimpiának."

A november 25-i 25. fordulóban eldőlt a bajnokság sorsa. A Bp. Bástya 3 : 1-re győzött a Szegedi Haladás ellen és ezzel megszerezte az új rendszerű bajnokság első helyét.

Közben az NB II. osztályú bajnokok: a Bp. Postás, a Pécsi Lokomotív, a KELTEX és Bp. Gyárépitők osztályozót játszottak a feljutásért, ami a Bp. Postásnak és a Pécsi Lokomotívnak sikerült.

Labdarúgásunk fejlődésének további szakaszai

Az 1950—51. évi eredmények értékelése

Az edzők munkájában kezdett érvényesülni az új tudományos felfogás. Az előző évek kapkodását nyugodt körültekintés váltotta fel. Nagy segítséget jelentett a megindult sportirodalom, amely feladatául tűzte ki a tudományos kutatás eredményeinek ismertetését.

Ez az év hozta meg azt a döntő fontosságú felismerést is, hogy az edző és a sportorvos munkája elválaszthatatlan egymástól.

Azóta edzőink szorosan együttműködnek a sportorvossal. Az edző a sportorvostól kapott élettani utasítások alapján állítja össze edzéstervét. Az edzésterv így lehetővé teszi, hogy minden labdarúgó egyéni tulajdonságainak figyelembevételével képes legyen tudása tökéletes kifejtésére, anélkül, hogy szervezetét károsodás érné.

Az élettani edzés jelentősége

Az élettani (biológiai) edzés alkalmazását az edzők és a sportorvosok együttesen biztosították. A sportorvosra tartoztak az egészség kérdései, az edzőkre a technikai, taktikai és nevelési problémák. Az élettani edzésnek még sok megoldatlan kérdése van, mégis a gyakorlatilag alkalmazható szabályait együtt alkalmaztuk az egészségtan, a lélektan, a táplálkozás- és a neveléstan szabályaival, aminek alapján igen értékes anyagot hasznosítottunk a sport számára.

Ebben a felismerésben csúcsosodott ki az élettani edzés jelentősége. Ezen az alapon — az egész évi sokoldalú edzés alatt — a sportorvos és az edző alaposan megfigyelhette a sportolót külső életkörülményeivel, foglalkozásával, szokásaival, jellemével és fizikumával együtt. Érthető, hogy mindezekre figyelemmel kel-

lett lenni, ha meg akartuk teremteni labdarúgóink fejlődéséhez szükséges legkedvezőbb feltételeket.

Az élettani edzés alapvető szempontjaiként a következőket tartottuk szem előtt:

a) az edzés legyen folyamatos (feleljen meg a játékos fejlettségének és munkabírásának);

b) legyen sokoldalú, fejlessze az alapképességeket (erő, állóképesség, ruganyosság, gyorsaság).

Ettől kezdve a sportorvosnak állandóan ott kellett lennie a sportolók között. Jelen kellett lennie a sportra való alkalmasság megállapításakor, de ott kellett lennie az edzéseken és a mérkőzéseken is.

A sportorvos feladata

Az edzőnek és a sportorvosnak közös célja, hogy az általuk irányított sportoló a legjobb eredményt érje el. Ezenkívül a sportorvos feladata lett a sportolók egészségvédelme és az esetleges ártalmasságok elhárítása is. A labdarúgó alkalmasságát és teherbíróképességét kizárólag a sportorvos állapítja meg. A sportorvos feladata igen sokrétűvé vált. A sportra való alkalmasság megállapítása, a kiegészítő sportág megjelölése, a sportolási tilalom elrendelése, az izmok és az inak megerősítését szolgáló sportok kijelölése, az egyes szervek működésének megjavítását szolgáló sportágak elrendelése, a sérülések utáni gimnasztika, valamint a labdarúgó állandó orvosi vizsgálata, mind, mind a sportorvos feladatkörébe tartozik.

Orvosi ellenőrzés nélkül nem lehet sportolni

A felszabadulás előtti időben is volt némi sportorvosi ellenőrzés. Ez azonban még nagyon kezdetleges volt, de különben sem volt kötelező. A felszabadulás után kezdtük a sportolókat rendszeresen és alaposan vizsgálni. 1947-ben alig háromezer sportoló jelentkezett orvosi vizsgálatra. A következő évben ez a szám megkétszereződött, míg 1949-ben ötszörösére emelkedett. 1950-ben Budapesten megnyílt a sportpoliklinika. Itt a legkülönfélébb rendeléseken kivül röntgen, elektrokardiográfia, vegyi laboratórium, fiziko- és hidroterapiai intézet áll a sportolók rendelkezésére. Közben Miskolc, Győr, majd Szeged, Debrecen és Pécs kapott sportorvosi rendelőt és ma már számos helyen működik sportorvos. 1954-ben hazánkban már 136 sportorvosi rendelő működött s az 1954-es év folyamán ezek a rendelők több

mint 400 000 sportolót vizsgáltak meg. 1950 óta a magyar labdarúgók csak sportorvosi ellenőrzés mellett játszhatnak és ma már a játékvezető kizárja azt a játékost a játékból, akinek nincs meg az orvosi engedélye a sportolásra. Így lett a sportorvos a sportoló fontos segítőtársa.

Új edzésrendszer a magyar labdarúgásban

A sportorvos bekapcsolásával és az élettani edzés bevezetésével, amelyet a tudományosan kikísérletezett szovjet tapasztalatok alapján Magyarországon is egyre több edző alkalmazott, megváltozott a magyar futballisták edzésrendszere is.

Mennyiben különbözött az új rendszer a régitől?

Elsősorban abban, hogy a legmesszebbmenően figyelembe vette a labdarúgó-játékos egyéniségét. A felszabadulás előtt a játékosoknak egyforma edzést kellett végezniök. Az edző nem volt és nem lehetett tekintettel a játékosok adottságaira, hibáira és munkakörülményeire. Az új edzésrendszer bevezetésétől kezdve az edző minden játékossal külön foglalkozik. Más és más edzési beosztást kapnak az egyes csapatrészek játékosai. Az edzések során a csatárok például gyakorolják a cselezést, a helyváltoztatást, a lyukrafutást, a pontos kapuralövést, a fejelést, a kapáslövéseket, fokozzák a gyorsaságot és tanulják a helyzetfelismeréseket. A játékosokat sokoldalúan készítik fel az edzők. Az új edzésrendszer bevezetésének egyik legfontosabb feladata lett, hogy a játékosok örökös mozgásukkal akkor is részt vegyenek a játékban, ha történetesen nincs közvetlen közelükben a labda.

Nemzetközi szereplésünk

1950-ben hat válogatott mérkőzést játszottak labdarúgóink. Ezek közül négyet megnyertek, Bécsben az osztrákoktól vereséget szenvedtek, Szófiában pedig döntetlenül játszottak a bulgárokkal.

Válogatott labdarúgóink nem nyújtották azt, amit vártunk tőlük. A sikeres szereplést nagyban befolyásolta Rudas, Deák, Szusza és Lóránt sérülése, illetve a válogatott keretből való kiesése. Különösen nagy gondot okozott Rudas és Deák kiválása. Rudas sérülésével a válogatott csapat védelme leggyorsabb emberét vesztette el. Deák kiesése komoly gondot okozott, mert állandó mozgásával, nagy lövőerejével és önmagát szabadrajátszó készségével, de leginkább gólerősségével minden alkalommal

több játékost is lekötött az ellenfél védelmében. Így tehát Deák helyettesítése még nagyobb gondot okozott.

1951-ben mindössze három válogatott mérkőzést játszottunk és valamennyit megnyertük. Ugyancsak ebben az évben zajlott le Berlinben a Főiskolai Világbajnokság, amelynek győztese szintén a magyar labdarúgó-válogatott lett. A szakvezetők véleménye szerint a magyar válogatott ebben az évben kielégítően játszott. A csapat játékában az állandó mozgást, a szellemes húzásokat és a tervszerű helycseréket láthattuk. Sok és hasznos keresztlabda jellemezte a magyar csapat játékát. Mindent egybevetve: egységes, jószellemű együttessé kovácsolódott a magyar labdarúgó válogatott.

Hibák és erények

Az év során mutatkozott hiányosságok között a legtöbb vita a csatársor teljesítménye körül alakult ki. Érthető, hogy a támadósort érte a legtöbb bírálat is. A csehszlovákok elleni mérkőzésen Babolcsay nem játszott rosszul, de nem úgy játszott, hogy megoldotta volna a balszélső posztját. A bécsi 3 : 5-ös mérkőzésen is a csatárokkal volt a baj. Még 3 : 3 után is megnyerhették volna a mérkőzést, de képtelenek voltak gólt rúgni. Amellett a védelemnek sem segítettek megfelelően. Nagy hiba volt még a bécsi mérkőzésen, hogy a kezdeményezést átengedtük ellenfelünknek. A budapesti 4 : 3-as (osztrákok ellen) mérkőzésen is hibát követtünk el, amikor 3 : 2-es vezetés után mindenáron tartani akartuk az eredményt. A szófiai mérkőzésen sem szerepeltünk valami jól és csak nagyobb technikai tudásunknak köszönhettük a döntetlen eredményt. Ez a mérkőzés még egy tanulságot hozott: a bolgárok gyorsaságban és keménységben felülmúltak bennünket.

A számos hiba azonban nem homályosította el az egyre növekvő erényeket. Sokat javult a csapat kollektív szelleme az előző évhez képest. A legtöbb mérkőzésen kidomborodott csapatunk fegyelme és lelkesedése. A játékosok valamennyien átérezték a feladatok nagyszerűségét, valamennyien tudták, hogy miért harcolnak, hogy győzelmük az egész népnek nagy örömet okoz. A lelkesedéssel és a harci kedvvel nem volt baj. A játékosok megértették, hogy bár tudás nélkül nem lehet az ellenfél fölé kerekedni, de egyedül a tudással sem lehet mérkőzést nyerni. Nagyszerű példáját adták ennek a felfogásnak az október 29-i Ausztria elleni mérkőzésen, amikor a technikás osztrák já-

tékosokkal szemben hatalmas küzdőképességet vonultattak fel. Ennek eredménye lett azután az utolsó percben lőtt góllal elért értékes győzelem. Sokat fejlődtek labdarúgóink taktikailag is. Nem ragaszkodtak mereven a kapott utasításokhoz, hanem az adott helyzet szerint határozták el, hogy melyik megoldást választják. A magyar válogatott játékát a lapos, passzoló, gyors szárnyváltoztatásokra és helycserékre alapozta. Ezt a játékot igyekezett ellenfeleire rákényszeríteni, tekintetbe véve annak különböző képességeit és adottságait.

A tervszerű felkészülés

Amíg 1950-ben a válogatott csapat tervszerű felkészítése hézagos volt, 1951-ben már a legteljesebb tervszerűség mellett folyt a labdarúgók képzése. Az edzők munkája tervszerűvé vált. Megtörtént a játékosok számbavétele is. Elérkeztünk oda, hogy az ország valamennyi tehetséges labdarúgójáról kezünkben voltak az adatok és már irányítani tudtuk ezeknek a játékosoknak a szakszerű edzését. Sürgetően jelentkezett az utánpótlás kérdése is. A szakvezetők egyre nagyobb gondot fordítottak az ifjú tehetségek helyes nevelésére. A labdarúgás vezetői már a holnapra gondoltak. 1951-ben több tehetség tűnt fel, akiknek játékából arra következtettünk, hogy egy-két év múlva a nagy válogatottban is számításba jöhetnek. Szolnok, Csordás, Varga, Dékány, Dalnoki, Berendi és Kárpáti voltak azok, akikre számíthattunk.

A bajnokság

A bajnokság során különös gondot fordítottunk a játékosok sportszerű és fegyelmezett magatartására. A fegyelmezettség eredménye lett a kollektív szellem javulása, ami meglátszott a bajnoki küzdelmek során, valamint a válogatott csapat játékában is. Alig akadt olyan játékos, aki egyedül kezdett akciókat és azokat egyedül akarta is befejezni. A játékosok felismerték, hogy a győzelem nem az egyéni teljesítményekhez, hanem az egész csapat jó játékához fűződik. Az edzők helyes munkáját igazolta az is, hogy a játékosok erőnléte lényegesen javult. Az oktatók igyekeztek a sokoldalúságot biztosító és a munkabírást fokozó testnevelési rendszerünkre támaszkodni. Ezen keresztül igyekeztek játékosaikat erő, gyorsaság, ügyesség és állóképesség szempontjából szakszerűen felkészíteni.

A javulás ellenére sem feledkeztünk meg a még mindig meglevő hibákról. A válogatott csapat kialakításánál szembeszökően jelentkezett, hogy nincs megfelelő középcsatárunk és balszélsőnk.

Kivesztek talán a jó középcsatárok? Nincsenek ballábas játékosaink?

Ez nem volt valószínű. A hiba az volt, hogy igen sok sportkör még mindig erőretolt középcsatárral játszott, anélkül, hogy erre meg lett volna az alkalmas játékosa. De talán még nagyobb baj volt az, hogy számos sportkörben nem voltak tisztában azzal, hogy milyen képességekkel kell rendelkeznie a középcsatárnak. A korszerű játékban a középcsatárnak a nagy gyorsaság, a mindkét lábbal való tökéletes rúgótechnika, a keménység, a találékonyság, a rugalmasság, a mozgáskészség, a középhátvédtől való elszakadnitudás, a helyezkedés, a gólhelyzetek gyors felismerése és kihasználása azok a képességek, amelyeknek birtokában kell lennie, hogy feladatát megfelelően betölthesse. A vezetők igyekeztek a válogatott csapat részére ilyen középcsatárt találni. Nem sikerült, mert a középcsatárok a végrehajtó szerepét töltötték be, megfeledkezve az irányításról és a szárnyak összefogásáról.

A balszélsőkkel is igen gyengén álltunk. Cziboron és Tóth Mihályon kívül nem volt igazi balszélsőnk. A tehetséges Kovács IV. súlyos sérülést szenvedett és emiatt nem jöhetett számításba.

Technikai fogyatékosságok is voltak. Kevés volt az olyan játékos, aki mindkét lábát egyformán tudta használni. Javítani kellett a csatárok rúgótechnikáját is. A kapurarúgásokban sok volt a pontatlanság és a labdakezelés is körülményes volt. Felismertük a taktikai hiányosságokat is. A játékosok egy része a mérkőzések alatt mereven ragaszkodott a kapott taktikai utasításokhoz és a váratlan helyzetekben nem mertek önállóan cselekedni. Fejlesztettük a játékosok önállóságát és gondolkodását és különösen arra vigyáztunk, hogy merev utasítással sohase küldjük őket pályára. 1951-ben már a helsinki olimpiára gondoltunk és a felkészülés során különösen nagy gondot fordítottunk az említett hibák eltüntetésére. Megjelöltük a tennivalókat is. Ezek: a játék felgyorsítása, a technika továbbfejlesztése, a játékosok önállóságra nevelése, a leleményesség fokozása, és az egységes játékfelfogás további csiszolása, valamint az utánpótlás biztosítása.

IV. FEJEZET

Készülődés a helsinki olimpiára

1952 A magyar labdarúgásra újabb nagy feladat várt. Válogatott csapatunkat beneveztük a helsinki olimpia labdarúgó-tornájára. A szurkolók figyelme a magyar csapat előkészületei felé fordult. Labdarúgóink olimpiai szereplése szakkörökben állandó beszédtárgy lett, amelyből a csapat iránti aggódás csendült ki.

Az olimpiai labdarúgó-torna eredménye a labdarúgás új rangsorolását is jelentette minden alkalommal. Bár labdarúgósportunknak azelőtt is komoly hagyományai voltak, számos nemzetközi mérkőzésen vívtak ki elismerést, az olimpiákon eddig mégsem termett babér számunkra. Most újabb alkalom kínálkozott arra, hogy a magyar labdarúgók az olimpiai tornán bizonyítsák be kivételes tudásukat.

Olimpiai szereplésünk a múltban

Először 1912-ben, Stockholmban vettünk részt az olimpiai labdarúgó-tornán. Szerencsétlen sorsolást kaptunk és az angoloktól 7 : 0 arányban vereséget szenvedtünk. Tehát már az első mérkőzésen kiestünk a további küzdelmekből. Enyhítette az otthoni hangulatot, hogy a vigaszdíjat megnyertük.

1924-ben szintén indítottuk labdarúgó-csapatunkat az olimpián. Önteltek voltunk, biztosra vettük a győzelmünket, még a gondos előkészítést sem tartottuk fontosnak, amikor valósággal letaglózott bennünket az egyiptomiaktól elszenvedett 3 : 0-ás vereség.

1936-ban a berlini olimpián ismét ott volt a magyar csapat, itt azonban nem sok reményünk lehetett, mert a profi-amatőr osztottság miatt csak az amatőr válogatott képviselhette a magyar színeket. A magyar csapat már az első mérkőzésen kiesett, mert Lengyelországtól 3 : 0 arányban vereséget szenvedett.

Olimpiai szereplésünk tehát igen gyenge volt és ez kísértett most Helsinki előtt is. A hatalmas hazai érdeklődésben benne volt labdarúgóink féltése is.

1952-ben minden erőt az olimpiára mozgósítottunk. Fokoztuk a válogatott csapat okszerű felkészítését. Biztosítottuk a játékosok nyugodt felkészülésének minden előfeltételét. Nemzetközi és egyéb mérkőzéseken igyekeztünk lefaragni a válogatott játékosok hibáit.

Harc az egységes csapatért

A legfontosabb feladatunk a kollektív szellem továbbfejlesztése volt. A magyar labdarúgásnak megvoltak a hagyományai. Mindig voltak a válogatottban nagytudású játékosok, akik sok dicsőséget szereztek a magyar labdarúgásnak. Ordódy, Borbás, Biró Gyula, Schlosser, Schaffer, Pataki, Károly, Zsák, Tóth-Potya, Orth, Braun, Eisenhoffer, Bukovi, Kalmár, Turai, Dudás, Sas és Lázár neve nem ismeretlen a magyar szurkolók előtt. Ezek a kiváló futballisták mégsem tudtak hosszabb időn keresztül jó eredményt elérni. Mégpedig azért nem, mert nem volt alkalom és lehetőség a sok tehetséges játékosból jószellemű, egységes csapatot kialakítani.

A múlt példáin okulva, most nem elégedtünk meg a játékosok szakmai továbbképzésével, hanem gondoskodtunk a játékosok kulturális foglalkoztatásáról is. Állandó opera- és színházlátogatásokat szerveztünk, amelyeken a játékosok családtagjaikkal együtt jelentek meg. Ezzel is igyekeztünk elősegíteni a közösségi szellem mielőbbi kialakítását, de egyben emeltük a játékosok általános műveltségét is. Orvosi, történelmi és társadalomtudományi előadások következtek. A játékosok mindezt nagy érdeklődéssel fogadták, hallgatták, sőt szorgalmazták. A játékosok kulturális tudása állandóan emelkedett. Egy-egy színházi előadás előtt valamelyik neves művész ismertette a darab tartalmát, az író elképzelését és az akkori társadalmi viszonyokat. Ez a módszer nagyszerű nevelőeszköznek bizonyult a játékosok számára és a kollektív szellem elmélyüléséhez vezetett.

De nem hiányoztak az elméleti előadások sem. Így előadást hallottak a válogatott játékosok a sportszerű életmódról, a fegyelemről, a kiegészítő sportokról, a sokoldalú edzésről, a csapatmunkáról, a technikai és taktikai megoldásokról és még számos egyébről.

A felszabadulás előtt a tőkések tartották kézben a csapatokat. A játékosokból sztárokat neveltek és ezekről zengett a sportsajtó. Ezek a vezetők nem törődtek az emberrel, mert ha törődtek volna, akkor nem fordulhatott volna elő, hogy a magyar válogatott csapatban legyen olyan játékos, aki sem írni, sem olvasni nem tudott. A letűnt rendszerrel együtt ez a szégyenteljes állapot megszűnt, miként eltűntek az üzletember sportvezetők is.

A továbbiakban sorozatos előadásokon ismertettük a játékosokkal és az edzőkkel a társadalmi fejlődés történetét, valamint a materialista világnézetet, mert csak ezen keresztül vált lehetségessé megértetni azt, hogy szükség van szocialista öntudatra, a mások megbecsülésére, szeretetére; odaadásra, a nép a haza iránt. Ez a gondos nevelőmunka hosszú időre megnyitotta a sikerek útját.

Az orvosi ellenőrzés eredményei

A játékosokon végzett különféle vizsgálatok azt mutatták, hogy a gyakorlatban a maximális megterheléssel járó edzés vált be a legjobban. Így ezt alkalmaztuk egész éven át a mérkőzés előtti és utáni pihenőnapok beiktatásával. Az edzésnek a válogatott játékos szervezetére gyakorolt hatását állandóan ellenőriztettük, mert így a fokozott megterhelés káros hatásait időben megelőzhettük. Külföldi út előtt minden esetben ellenőrző vizsgálatot tartottunk.

A válogatott játékosokról ellenőrzési lapot vezettünk. Ezen a lapon rajta volt a játékos életmódja, előző betegségei, sportmúltja stb. A vizsgálathoz tartozott a szív, a tüdő, a vérkép, a vizelet és májfunkciós próba, mely kiegészült a szakorvosi vizsgálatokkal (sebészet, gégészet, szemészet stb.). Minden alkalommal elvégeztettük a tüdő befogadóképességének a vizsgálatát, a testsúly- és a magasságmérést. A vizsgálatok alatt sor került a terhelési vizsgálatra is. (Letunov, vagy Lorentz szerint). Nagyon hasznosak voltak ezek a vizsgálatok. Az eredményt minden alkalommal időrendi sorrendben felvezettük a játékosok törzslapjára. Ezekből az adatokból nyertünk képet, hogy a játékos szíve hogyan bírta a megterhelést és a vese alkalmazkodott-e a fokozott megterheléshez. Ezután állapítottuk meg a játékos edzéstervét.

A kiegészítő sportok jelentősége

A labdarúgó-idény befejezése és az új bajnokságra való felkészülés közötti átmeneti időszak tartamára kiegészítő sportokat iktattunk válogatott labdarúgóink munkájába. Azok a szovjet tudósok, akik ezzel a kérdéssel foglalkoztak, elsősorban *Szecsenov* megállapították, hogy az aktív pihenés alatt a szervezet jobban regenerálódik és kevesebb pihenésre van szüksége, mint az úgynevezett passzív pihenés után, amikor a sportoló semmiféle mozgást nem végez. A vizsgálatok azt is megállapították, hogy az aktív pihenő után a játékos jobban bírta a megerőltető edzéseket.

Miben áll az aktív pihenés?

A labdarúgásban a játékosnak főleg az alsó végtag izomzata és izületei vesznek részt. A felső végtag kevésbé végez aktív munkát. Az idény befejezése után, az átmeneti időszakra tehát olyan kiegészítő sportokat kellett választanunk, amelyek kiegészítették a szervezet egyenletes igénybevételét. Így iktattuk be labdarúgóink részére az úszást, az asztali teniszt, a céltornát, a kézi- és kosárlabdát stb.

Ezek a kiegészitő sportok főként a felső test izomzatát mozgatják és fejlesztik.

Mivel minden mozgatás irányítója az agykéreg, a kiegészítő sportoknál a hatás abban mutatkozott, hogy az alsó végtagot irányító idegközpontok fáradtságára serkentőleg hatottak a felső végtagból kiinduló ingerek, amelyek munkára serkentették a kimerült alsó végtag izomzatát. Örömmel hallottuk labdarúgóinktól, hogy a kiegészítő sportok hatására idegrendszerük felfrissült és fáradtságérzetük megszűnt.

Labdarúgóink olimpiai felkészülése nagy fáradtsággal járt. Ennek leküzdésére volt szükség az aktív pihenőre, amely megfelelő testi és lelki összhangot eredményezett.

Sportszerű életmód

A legnehezebb feladatok közé tartozott labdarúgóinkat meggyőzni a sportszerű életmód szükségességéről. Érthető, hogy ez ellen vétettek legtöbbet játékosaink. Az éjszakai kimaradozás, a mértéktelen evés-ivás és dohányzás károsan befolyásolta fejlődésüket. Megmagyaráztuk a játékosoknak, hogy egy olyan fel-

adat sikeres megoldására, mint a helsinki olimpiai bajnokság megnyerése, feltétlenül igen komolyan kell felkészülni. Ehhez a felkészüléshez pedig hozzátartozik a sportszerű életmód is. Megérttettük a játékosokkal, hogy a labdarúgás lényege a gyorsaság és a pontosság. A gyorsan keresztülvitt akciókba az ellenfél nem tud beleavatkozni, a pontosság ezenfelül még időnyereséget is jelent. Minél gyorsabban és pontosabban játszik egy csapat, annál eredményesebb lesz a játéka. A gyorsaságot és a pontosságot, amelyeket szorgalmas edzésekkel kell elsajátítani, és amelyekhez nagy kitartás kell, sportszerű életmód nélkül elérni szinte képtelenség.

A játékosokat fűtötte a vágy az olimpiai bajnokság kivívására. Megfogadták, hogy sportszerűen fognak élni. A sportszerű életmód biztosította a sikeres felkészülést.

Labdarúgóink élelmezése

Különös gondot fordítottunk válogatott játékosaink élelmezésére. A megerőltetőbb munka fokozottabb táplálkozást igényelt. A labdarúgók napi élelmiszerszükséglete általában 5000 kalóriára tehető. Ezt úgy osztottuk el, hogy reggelire 1800, ebédre 2200, és vacsorára 1000 kalória jusson. Az étrend összeállításánál ügyeltünk arra, hogy nehezen emészthető, túlzsíros, túlfűszeres, rostos és cellulóz tartalmú ételeket labdarúgóink ne egyenek. Figyelembe vettük, a konyhatechnikai eszközöket is. A külföldi portyáknál mindig szem előtt tartottuk, hogy a lehetőséghez képest a megszokott hazai alapanyagokból és technikával készült ételeket fogyasszanak a játékosok.

Kerültük az olajjal vagy vajjal készült ételeket is. Az évszakot és az időjárási viszonyokat is figyelembe vettük. Hideg időben, amikor a szervezet hőleadása nagyobb, a kalóriamennyiséget emeltük. A formábahozó edzések idején gondoltunk a játékosok optimális testsúlyának beállítására. Ezt étrendileg úgy értük el, hogy az edzésekkel összhangba hozva, emeltük vagy csökkentettük a kalóriamennyiséget, ügyelve arra, hogy az ételeknek megmaradjon a normális telítő értéke, amely a jóllakottság érzésének eléréséhez feltétlenül szükséges. Ügyeltünk arra is, hogy kalóriaemelés esetén az ételeket úgy válogassuk össze, hogy az ne okozza a túlzott jóllakottság érzetét.

A gőzfürdő használata

A válogatott labdarúgók erőnlétének fokozásához nagyszerű segítő eszköznek bizonyult a gőzfürdő rendszeres használata. Miben mutatkozik a gőzfürdő hatása? A nagy melegben az erek kitágulnak, nagyfokú izzadás indul meg a test felmelegedése következtében. Az izzadság nem párolog el a vízgőz tartalom miatt, hanem lecsurog a testen. Az izzadással kellemes közérzet és felfrissülés társul. A verejtékezéssel különböző anyagcsere-termékek távoznak el. A gőzfürdő befejezésekor mindig langyos, később hidegebb lemosást, majd zuhanyozást használtunk. A kétféle hőhatás következtében az erek tornáztatása állt be, a meleg fürdő után alkalmazott hűvös lemosás pedig a nagy folyadékveszteséget gátolta meg. A gőzfürdő használatát be is iktattuk az edzéstervbe. A száraz gőz súlyfogyasztás céljából való használatát nem engedtük meg, mert rendkívüli módon legyengítette a játékost és ártott az erőnlétnek is. A súlyfelesleget mindenkor edzéseken kellett az illetőknek leadniok. A gőzfürdővel egyidőben a zuhanyozást is sikerrel alkalmaztuk, mert a hirtelen jövő meleg, vagy hideg hatására a vérkeringés fokozódott.

A gyúrás helyes alkalmazása

Az edzések és a mérkőzések utáni fáradtság sikeres eltüntetésénél nélkülözhetetlenné vált a szakszerű gyúrás, amely jótékony hatást gyakorolt a játékosok idegrendszerére. A jól és időben alkalmazott gyúrás elősegítette a belső szervek egyenletesebb működését. Fontos szerepet játszott a gyúrás a bajok, az izomhúzódások és a rándulások megelőzésében. De azt is tapasztaltuk, hogy az állandó gyúrás alatt tartott szervezet regenerálódása hamarabb megtörtént, az elfáradás pedig később következett be.

A gyúrás hatására a vivőeres-, gyűjtőeres- és nyirokkeringés meggyorsult. Ennek következtében a kitágult hajszálerekben jobb lett a vérellátás, az izom több tápanyagot kapott az oxigéndús vérrel. Meggyorsult a gyűjtőeres- és nyirokkeringés, ezáltal a bomlástermékek és az elfáradási termékek elvezetése is hamarabb történt. Élénkebb lett az anyagcsere, jobban működött az izomzat, az inak és a szövetek. Az idegrendszerre gyakorolt hatása is pótolhatatlan volt. A gyúrás szerepet játszott az általános megnyugtatásban is. Tapasztaltuk még azt is, hogy a

gyúrás a belső elválasztású mirigyek (izzadás, epe, nyálképződés) működésére is jóhatást fejtett ki.

A gyúrás is rendszeresen szerepelt labdarúgóink edzéstervében és felkészítésében.

A felkészülés

Az elmondottak alapján legjobbjaink gondosan, leikiismeretesen készültek heteken, hónapokon keresztül. Sportszerűen éltek, hatalmas akarással dolgoztak. A felkészítésben most már döntő szerepet kapott az egyéni foglalkozás. Labdarúgóink labdakezelése kitűnő volt, taktikailag is képzettek voltak, tehát úgy kellett az edzéseket vezetni, hogy formájukat megőrizzék, sőt fokozzák állóképességüket, gyorsaságukat és ügyességüket. Ennek érdekében sokoldalú, érdekes, játékos, szórakoztató, de mégis erőteljes edzéseket tartottunk. A külföldi, vagy nemzetközi mérkőzések előtt, különösen pedig az olimpiai kiutazás előtt rövid ideg tartó edzőtáborban készítettük fel a játékosokat.

Az edzőtáborban napi kétszeri edzés volt. Délelőtt erdei séta, játékos, tréfás váltóversenyek és gimnasztika, délután pedig erőnléti edzés a pályán, labdagyakorlatok, a korszerű összjáték gyakorlatai és kapuralövések.

A korszerű játék és a csapatmunka

A felkészítés során csatáraink sokat gyakorolták a gyors helyváltoztatásokat és helycseréket. Rendszeresen végeztek gyors mozgásban helyváltoztatásokkal és helycserékkel tarkított támadásokat. Fő cél volt a támadó szellemű játék beidegzése. A tervszerű védekezésből a tervszerű támadás gyors elindítása.

Az edzéseken a csapatrészek állandóan együtt dolgoztak. Ez hozzásegítette a játékosokat ahhoz, hogy jól megismerjék egymás gondolatait, játékmódszerét és szokásait. A kétkapus játékok alkalmasak voltak arra, hogy megfelelően alakítsák a csapat egységét és közösségi szellemét. Az állandó együttlét, a megbeszélések a különféle beszélgetések mind elősegítették a csapat egységének kialakítását. Kedvezően befolyásolta a felkészítés nehéz munkáját, hogy Opata, Kalmár, Mándi és Titkos állandóan együtt volt a játékosokkal.

Még sohasem volt ilyen jó közösségi szellem a játékosok között. Nem csináltak hiúsági kérdést abból, hogy ki játsszék a

csapatban, mert érezték, hogy egy célért harcolnak, a győzelemért.

Ilyen felkészítésben magyar válogatott még sohasem részesült. Az edzőmérkőzések után értékelték a tapasztalatokat és ha hibát láttak, azt rögtön kijavították. Ilyen felkészítés után került sor az év első nemzetközi találkozójára.

Az előkészület hiányosságai

Magyarország—Német Demokratikus Köztársaság 5 : 0 (2 : 0).

A csapatok a következő összeállításban játszottak:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Börzsei, Lantos — Bozsik, Zakariás — Sándor, Hidegkúti, Szusza, Puskás, Czibor.

NDK: Ritter — Nordhaus, Rappsiller, Ellitz — Scherbaum, Wolfahrt — Schröter, Krause, Schöne, Müller, Franke.

A Német Demokratikus Köztársaság elleni mérkőzésen a csatársor játéka az öt gól ellenére sem elégítette ki a vezetőket. A csatársorból egyedül Puskás nyújtott kimagasló teljesítményt. Ezen a mérkőzésen kiütközött a csatársor nagy szerkezeti hibája: a hátravont belsőhármas, vagyis nemcsak a középcsatárunk maradt hátra, hanem időnként az összekötők is. A hátravont középcsatárnak az lett volna a feladata, hogy magára vonja a védőket és alkalmat adjon az összekötőknek a kiugrásokra. Így ez nem sikerülhetett és ez volt a magyarázata annak, hogy az öt gól ellenére sem voltunk elégedettek.

Válogatottunk Moszkvában

Május végén Moszkvába látogatott el a válogatott keret és ott két mérkőzést játszott Moszkva város válogatottjával. Az első mérkőzésen 1:1 volt az eredmény, a második mérkőzést Moszkva válogatottja nyerte 2:1 arányban.

A moszkvai mérkőzésen így állt fel a magyar csapat:

1:1 : Grosics — Buzánszky, Börzsei, Lantos — Bozsik, Zakariás — Csordás, Kocsis, Szusza (Palotás), Puskás, Hidegkúti.

2:1 : Grosics — Buzánszky, Kispéter, Lantos — Kovács I., Bozsik — Hidegkúti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Közben az utánpótlás csapatunk Bulgáriával mérkőzött Budapesten. Ezek a mérkőzések, különösen pedig a moszkvai találkozók értékes tapasztalatokkal szolgáltak. A moszkvai tapasztalatokat így foglaltuk össze:

— A magyar csapat szépen és tetszetősen játszott, ügyes cseleket alkalmazott, mezőnyfölényt harcolt ki, gólokat azonban nem tudott rúgni, mert a csatárok elkapkodták a helyzeteket.

Moszkvában még egy súlyos hibát fedeztünk fel: a hibás támadásvezetést. A magyar fedezetek és csatárok úgy vezették a támadásokat, hogy abból lehetőleg ne maradjon ki senki. Így a támadások körülményesekké és lassúakká váltak. A csatárok többnyire egy vonalban támadtak és így könnyű volt őket szerelni.

Még egy tanulságot hozott a moszkvai játék: a magyar csapat korszerű játéka mellett, régi játékmodorát is alkalmazta.

A régi játékmodor alatt azt értettük, hogy a támadások felépítése lassú volt és hiányzott belőlük a lendület, az átütő erő.

A bolgárok elleni mérkőzésen a közelharcban többnyire alul maradtunk. A keménység és a testi erő szabályos kihasználása nem tetszett a magyar játékosoknak, Amíg a magyar támadások sok húzásból épültek fel, addig a bolgárok két-három húzásból szőtték támadásaikat.

A hibákat igyekeztünk kijavítani és ennek hatását már a lengyelek elleni mérkőzésen élvezhettük.

Magyarország—Lengyelország 5:1 (5:0)

A Varsóban lejátszott mérkőzésre így álltak fel a csapatok.

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Dalnoki — Kovács I., Bozsik — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor .

Lengyelország: Szymkoviak — Gedlek, Korynt, Banisz — Szuszcyk, Mamon — Sobek, Trampisz, Alszer, Cieszlik, Visnovszki.

A magyar csapat összeállítása az öltözőben megváltozott. Úgy volt, hogy Palotás lesz a középcsatár. A lengyelek így is készültek, mi azonban úgy döntöttünk, — bizonyos lelki tényezőkre számítva —, hogy Hidegkúti játszik a csatársor közepén. Ez a húzás bevált és a Hidegkúti által vezérelt magyar csatársor olyan szellemes és ötletes játékot nyújtott, ami a legszebb reményeket ébresztette bennünk. Mindez azonban csak egy félidőn keresztül tartott, mert a második félidőben a magyar csatárok ismét visszaestek régi hibájukba, a lassú tologatásba.

Június végén Helsinkiben játszottunk a finnek ellen.

Magyarország—Finnország 6:1 (2:0)

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Kovács I., Bozsik — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor.

Finnország:

Rintanen — Lindmann, Pylkönnen, Mynthy — Asikainen, Beljar — Vaihela, Rytkönnen, Hikberg, Lahtovirta, Stolja.

Ennek a mérkőzésnek elsősorban az volt a célja, hogy a játékosok megszokják az élesebb levegőt és a számukra szokatlan méretű pályát. A mérkőzés a válogatott csapat ugrásszerű javulását hozta. A védelem nyugodtan játszott. A megszerzett labdákat igyekezett jól leadni. A fedezetpár csak addig tartotta a labdát, ameddig arra feltétlenül szükség volt. A csatárok sokat mozogtak labda nélkül is. Bár néha még körülményeskedtek, mégis kezdtünk bizakodni.

Az olimpia előtti néhány napot is jól használtuk ki. Két edzőmérkőzést játszottunk a bécsi Vienna együttesével. Az edzőmérkőzéseknek az összeszoktatáson kívül különösen az volt a céljuk, hogy a magyar játékosok a különféle felfogásban játszó csapatok ellen megszokják és megtanulják a mindig éppen megfelelő harcmodort. Bizakodással, a jól végzett felkészítés megnyugtató tudatával, a magyar labdarúgó-társadalom szeretetével, de egy kis féltéssel is engedtük útjára a sok sikert aratott labdarúgó-csapatot.

Az olimpiai labdarúgótorna

Hatalmas érdeklődés kísérte labdarúgóink olimpiai szereplését. A gondos felkészítés, válogatott csapatunk klasszis színvonala azt az érzést keltette bennünk, hogy a sorozatos olimpiai kudarcok után most talán sikerül a bajnokságot megnyernünk.

Július 15-én játszottuk első mérkőzésünket a románok ellen.

Magyarország—Románia 2:1 (1:0)

A mérkőzésre Turkuban került sor, ahol a többet támadó magyar csapat kemény küzdelemben harcolta ki a győzelmet a lelkes román együttes ellen. A Grosics — Dalnoki, Lóránt, Lantos — Kovács I., Bozsik — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor összeállítású magyar csapat az első félidőben sokat támadott, de a románok remekül védekeztek.

A román csapat felállítása ez volt:

Voinescu — Zavoda II., Kovács, Farmati — Calinoin, Serfőző — Paraschiva, Jordache, Ozon; Perényi, Suru.

Általában kevés, de gyors húzásból álltak a magyar támadások, eredményt mégis csak Czibornak a 22. percben lőtt gólja jelentett. A szünet után sok volt a cselezgetés és csak Kocsis-

nak a 28. percben lőtt gólja után játszott ismét elfogadhatóan a magyar együttes. Továbbjutásunk feltétlenül megérdemelt volt. A küzdelem hevében Budai II., Kocsis és Puskás megsérült. A magyar csapat legjobbjai Grosics, Lóránt, Bozsik és Puskás voltak.

A mérkőzésről a Népsport július 17-i számában így írt: „Játékosaink kapkodtak, idegesek voltak, és ahelyett, hogy az ellenfelet pontos adogatásokkal igyekeztek volna kifárasztani, hamar elvesztették a labdát. A játékidő jelentős részében nem alkalmazták szokott játékmodorukat, az ötletes, pontos leadásokon alapuló támadásszövést és olykor átvették a románok csapkodását. A csatársorban nem volt keménység."

Szigorú, de helyes bírálat. A nagy tét különös izgalomba hozta labdarúgóinkat és csak 2:0 után tudták levetkőzni izgatottságukat.

Puskás Ferencnek, a válogatott csapat kapitányának ez volt a véleménye: — „Nagyon nehéz és kemény mérkőzés volt. Nehezen higgadtunk le. A románok lelkesen harcoltak."

A Sportul Popular munkatársának nagyon tetszett a magyar csapat játéka. Tudósításában ezeket olvashattuk: — „A magyarok nagyszerűen összhangba tudták hozni az úgynevezett szép futballt a WM-rendszerrel. Továbbfejlesztették ezt a világszerte népszerű sportjátékot, méghozzá úgy, hogy nemcsak ötletes és érdekes, hanem célratörő és eredményes is lett a játékuk."

Igen érdekesek a finn lapok nyilatkozatai is. A Turkun Sanomat így írt: „Öt jobb csatárával győzött Magyarország együttese."

Puskást, Czibort és Hidegkútit dicséri a lap.

Uusi Aura: „A magyar válogatott kemény küzdelemben győzött" — írja a tudósítás bevezetőjében.

A Työkansan Sanomat így foglalkozik a mérkőzéssel: „A magyarok szépen játszottak, időnként kitűnő volt az összjátékuk, hiányzott azonban az átütő erő a magyar csapatból. A románok olykor túllépték a kemény játék határát, ezzel akarták ellensúlyozni a két csapat közti tudáskülönbséget."

Aarne Honkának, Turku város polgármesterének nagyon tetszett a magyar csapat játéka. A mérkőzés utáni nyilatkozatában ennek hangot is adott: „A magyar csapat nagyon szépen játszott — mondta — és a játék egyes szakaszaiban komoly fölényt harcolt ki. Nagyobb arányban is győzhetett volna."

Az első akadályon tehát sikeresen túljutottunk.

A sorsolás szeszélye az olaszokkal hozott össze bennünket. Önkénytelenül is eszébe jutott mindenkinek az a balszerencsesorozat, amely a magyar labdarúgókat az elmúlt 27 év alatt üldözte. A románok elleni mérkőzés sérültjei közül Budai II. és Czibor nem játszhatott. Így azután Csordás került a jobbszélre és Hidegkúti lett a balszélső, míg középcsatárt Palotás játszott. Hidegkúti balszélre állításának taktikai jelentősége volt. Hidegkúti azt a feladatot kapta, hogy labdatartásával fékezze az olaszok lendületét és igyekezzék társait jó helyzetbe hozni.

Ilyen előzmények után került sor július 21-én a mérkőzésre.

Szertefoszlott a babona

Magyarország—Olaszország 3:0 (2:0).

A sok esőtől felázott, csúszós talajú pályán Helsinkiben a következő összeállításban játszottak a csapatok:

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Hidegkúti.

Olaszország:

Bugatti — Rotta, Ansini — Corradi, Neri, Venturi — Mariani, Pandolfini, La Rosa, Ghimona, Fontanesi.

Az olasz együttesben is több nagynevű játékos szerepelt, így Bugatti, Neri, Venturi, Pandolfini és La Rosa. Boniperti sérülése miatt nem játszott.

A csúszós pályán nagyvonalú játékot mutatott be a magyar csapat. A bravúros technikai teljesítmények nem egyszer ragadták nyíltszíni tapsra a közönséget. Teljes fényében ragyogott labdarúgóink minden erénye. Az első félidő 11. és 19. percében Palotás által rúgott két gól határtalan önbizalmat adott a magyar játékosoknak. Rendkívül ügyes, hasznos cseleket, szellemes húzásokat és pontos átadásokat láthattunk. A második félidő 35. percében rúgott Kocsis gól azután végleg szétoszlatta az olaszok elleni mérkőzések „legendáját". A mérkőzésen az egész magyar csapat kiválóan játszott, mégis ki kell emelni Grosics, a két fedezet és Puskás nagyszerű teljesítményét. A mérkőzést egyébként a gyorsiram jellemezte és legnagyobb örömünkre gyorsaságban sem maradtunk az olaszok mögött. Nagyszerű hatással volt játékosainkra, hogy hosszú évek után végre sikerült legyőznünk az olaszokat.

Kalmár Jenő, a válogatott csapat edzője így nyilatkozott a mérkőzés után: „Nyugodtan, higgadtan játszottak a fiúk. Levitték a labdát a földre és nem hagyták magukat kizökkenteni megszokott játékukból."

Az újságok sokat foglalkoztak a mérkőzéssel és a magyar csapatot még az olasz sajtó is dicsérte. Íme néhány sajtóhang:

Népsport:

„— Nagyok voltak a magyar játékosok a helyzetfelismerésben. Megtalálták a helyes megoldást. Állandó mozgással sok helyzetet teremtettek, több gólt is rúghattak volna. Szünet után alábbhagyott az iram. Ekkor már számos hiba csúszott a játékba. A kétgólos vezetés után lefékeztünk."

La Gazzetta dello Sport:

„— A magyar csapat győzelme megérdemelt, bár nem a legjobb olasz csapat ellen érték el győzelmüket, komoly fegyverténynek számít. Ezen a mérkőzésen nemcsak technikásan és szellemesen játszottak a magyarok, hanem erő is volt a játékukban."

Työkansan Sanomat:

„— Néhány kisebb hibától eltekintve a magyar csapat az első félórában ragyogóan játszott."

Uusi Suomi:

„— Magyarország csapata ismét bebizonyította, hogy komoly esélyese a tornának. Kétségtelen, hogy olyan együttessel rendelkeznek, amely a világ legjobbjai közé tartozik."

Helsinkin Sanomat:

„A magyarok az olaszok ellen olyan szépen játszottak, hogy a végén még az is nekik szurkolt, aki eleinte az olaszokat biztatta."

Nehéz akadályon sikerült túljutni!

Törökország csapata volt a soron következő ellenfelünk. Erre a mérkőzésre is komolyan készültek fel a játékosok. A csapatban csak egy változás volt. Hidegkúti kimaradt és Czibor elfoglalta helyét a balszélen.

Fölényes győzelem

Magyarország—Törökország 7:1 (2:0).

A két összeállítás ez volt:

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Törökország:

Akin — Santück, Dirimilili, Bolati — Ertan, Güzdal — Cotinel, Blige, Altan, Coka, Güder.

Igen szerényen írtak a török lapok a mérkőzésről. Zafer:

„Azok a magyarok, akik 7 : 1-re legyőzték csapatunkat, a világ legjobbjai közé tartoznak. A labdarúgás magas művészetét mutatták be. Sokat tanultunk a mérkőzésen. A magyarok az első számú esélyesei az olimpiai labdarúgó-tornának."

Hures:

„Igen sajnálatos, de ezen a mérkőzésen, amelyen kikaptunk a magyaroktól, megnevettettük a közönséget. A magyarok csak könnyű edzésjátékot folytattak velünk szemben. Macska-egér harc volt a mérkőzés, amelyen a közönség jókat derült."

Magyarország válogatott csapata ezzel a győzelmével bejutott az olimpiai labdarúgó-torna elődöntőjébe.

Az elődöntőben Svédország olimpiai bajnok csapatával kerültünk szembe. A svédeknek nagy tekintélyük volt a magyar játékosok előtt is.

A július 28-i mérkőzésről a Népsport többek között ezeket írta:

Magyarország—Svédország 6:0 (3:0).

Szemet gyönyörködtető, pompás játékkal küzdötte be magát a magyar csapat az olimpiai döntőbe. Különösen Puskás, Lóránt és Zakariás játszott ragyogóan.

A magyar csapat ebben az összeállításban játszott:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Hidegkúti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

A svédek csapata ez volt:

Svensson — Samuelsson, Gustavsson, Nillsson — Hansson, Lind — Bengtsson, Lölgren, Rydell, Brodd, Sandberg.

Már az első percben korszerű támadás után Puskás elé került a labda, aki azt a hálóba vágta.

Az első gólt nem követték további támadások és a magyar csapat csak lassan lendült játékba. A 15. perc után a csapat lehiggadt, földre vitték a labdát, átgondolt és tervszerű lett a játék. Mint a tudósító írta — ekkor már helycserés támadások futottak. Újabb gólokat rúgtunk és tovább tartott a magyar csapat nagy technikai és taktikai fölénye.

A második félidő játékáról ezeket olvashattuk a Népsportban: „A szünet után még jobban játszott a magyar csapat, mint az első félidőben. A játékosok futtatták a labdát, nem állítgatták, hanem azonnal továbbították a legjobb helyzetben levő társuknak. Ebben a játékrészben pazar támadásokat láthattunk."

Puskás Ferenc így beszélt a mérkőzésről: „Jó formában van a csapat, de ami még ennél is fontosabb, kifogástalan az együttes közösségi szelleme."

A magyar csapat játéka bámulatba ejtette a labdarúgószakértőket. Ezt éreztük ki Vittorio Pozzo, a kétszeres világbajnok olasz válogatott volt kapitányának a nyilatkozatából is. „Igen, ez játék. Ha a magyarok így játszanak a döntőben is, mint a svédek ellen, akkor könnyen megszerezhetik az aranyérmet."

A stockholmi „Idrottsbladet" is dicséri a magyar csapatot és megállapítja: „Az, hogy a magyarokkal kerültünk össze az elődöntőben, megpecsételte Svédország csapatának sorsát az olimpián."

Majd a továbbiakban így írt:

„A magyar válogatott az olimpiai tornán eddigi legjobb játékát nyújtotta."

A finn lapok véleményei:

Työkansan Sanomat:

„A magyarok a második félidőben bemutatót tartottak. Ebben az időszakban olyan labdarúgást láthattunk tőlük, amely magával ragadta az egész közönséget."

Helsinkin Sanomat:

„A közönség végig szép, korszerű labdarúgást láthatott. Magyarország az elsőszámú esélyese az aranyérem megnyerésének."

Uusi Suomi:

„A labdarúgás kedvelőjének most alkalma nyílt arra, hogy szemtanúja legyen a magyarok kulturált labdarúgásának és egyúttal magyarázatát is kapta a budapesti 8:0-ás magyar—finn mérkőzés eredményének."

Suomen Sociáldemokratti:

„A svéd—magyartól sokat vártunk, de meglepetés ért minket, mert a magyarok fölényes biztonsággal jutottak tovább. A magyar együttes ezen a találkozón olyan nagy tudással, kitűnő technikai felkészültséggel és jó csapatmunkával rohanta le a svédeket, hogy azok az egész mérkőzés alatt úgyszólván alárendelt szerepet játszottak. Ha Svensson nem védett volna olyan jól, akkor kétszámjegyű lett volna az eredmény."

A magyar—svéd mérkőzéssel bőségesen foglalkozik a nyugat-német Kicker és a zürichi Sport is. Mindkét lap a magyar csapat ragyogó játékáról és az akrobatika határán mozgó labdaművészetről ír.

Kicker:

„Mint a legnemesebb bort, úgy élveztük azt a csodálatos futballbemutatót, amelyet a magyar tizenegy a svédek ellen produkált. Fájó szívvel pillantottunk a kérlelhetetlenül tovarohanó órára: bizony napokig elnéztük volna ezt a ragyogó játékot . . ."

A zürichi „Sport":

„A magyarok a dél-amerikaiakra emlékeztettek bennünket. Technikájuk, stílusuk, szinte érzéssel történő labdakezelésük az akrobatika határán van. De felül is múlják a boszorkányosan ügyes brazil labdarúgókat abban, hogy technikájuk nem magáért a technikáért van."

A féltő szorongás, amellyel labdarúgóinkat búcsúztattuk, lassan felengedett éppen úgy, mint játékosaink ideges feszültsége az első mérkőzések során.

Négy igen nehéz mérkőzés megnyerése után bekerültünk az olimpiai döntőbe.

Augusztus 2-án, szombaton került sor Helsinkiben, az olimpiai stadionban a labdarúgó döntőre. Magyarország csapata mellett Jugoszlávia együttese lett a döntő másik részvevője. A jugoszláv együttes nehéz küzdelem után került a döntőbe. A Szovjetunióval először 5 : 5-re végzett, miután már 5 : 1-re vezetett. A megismételt mérkőzésen is nehezen győzött a jugoszláv csapat és csak nagyobb nemzetközi tapasztaltságának köszönhette a továbbjutását. A dánok és a nyugat-németek elleni győzelmek biztosították a jugoszlávok számára a döntőben való részvételt.

Ellenállhatatlan hajrával harcolta ki labdarúgócsapatunk az olimpiai győzelmet . . .

Magyarország—Jugoszlávia 2 : 0 (0 : 0).

A döntőre megtelt a helsinki stadion. Sokan ismét látni akarták a magyar „művészeket", akik káprázatos játékukkal valósággal elbűvölték a magyar—svéd mérkőzésen a nézőket. A közönség nagy ünneplésben részesítette a döntő két csapatát.

A két csapat felállítása:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Hidegkúti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Jugoszlávia: Beara — Sztankovics, Horvat, Crnkovics — Csajkovszki, Boskov — Ogujanov, Mitics, Vukas, Bobek, Zebec.

— Nagyon akartunk és talán ezért nem ment az elején a játék — mondta Bozsik a mérkőzés után.

Valóban, nehezen bontakozott ki a magyar csapat játéka. Változatos volt a küzdelem. Percenként hol az egyik, hol a másik kapu forgott veszélyben. A védelmek azonban nagyszerűen hárítottak.

„A magyar csapat óvatosan kezdett és így nem tudta csillogtatni igazi tudását" — írta tudósításában a Népsport.

A nagy iramú mérkőzésen az első félidőben a magyar játékosok idegesen, kapkodva játszottak. A 36. percben a Kocsis buktatásáért megítélt és Puskás által gyengén lőtt büntetőt Beara kivédte. A szünet után is folytatódott a gyors és változatos játék. Lassan azonban felülkerekedett a magyar csapat és a 26. percben egy nagyszerű, gyors akciót Puskásnak sikerült góllal befejeznie.

A magyar csapat most már nyugodtabban játszott. Hatalmas küzdelem folyt a pályán. Védelmünk szilárdan tartotta magát. Leírhatatlan lett a magyar tábor öröme, amikor a 43. percben Czibor bombaerős félmagas lövéssel megszerezte az olimpiai bajnokságot biztosító második gólunkat. A mérkőzés után bol-

dogan ölelkeztek össze a fáradt magyar játékosok. Kéthetes idegtépő küzdelemben elérték kitűzött céljukat.

Magyarország nyerte a helsinki olimpia labdarúgó bajnokságát.

Felcsendült a himnusz és méltóságteljesen kúszott fel a nemzeti lobogó a stadion főárbócára, hirdetve a világnak a magyar labdarúgók dicsőségét.

A hatalmas siker visszhangja

A külföldi szakemberek és az újságok elragadtatással dicsérik a magyar játékosokat. Beszámolóikban a legválogatottabb jelzőkkel illetik csapatunkat. Álljon itt néhány mutatóban:

Pravda: (Szovjetunió)

„Magyarország labdarúgói nagy lelkesedéssel játszottak és szép összjátékról, a labdakezelés magas technikájáról tettek tanúságot. A közönség nagy szeretettel üdvözölte a magyar labdarúgókat."

Borba: (Jugoszlávia)

„A magyar labdarúgók eddig nem látott magas színvonalú játékot mutattak be. Különösen a csapat összjátéka, a játékosok kitűnő technikája volt szembetűnő. Feltétlenül megérdemelték az olimpiai bajnokságot."

Kicker: (Nyugat-Németország)

„A magyar játékosok futballvarázslók. Úgy szeretik a labdát, mint a gyerekek a grundon. Puskásnál futnak össze a szálak. Ő vezeti, irányítja a csapatot a győzelemhez vezető úton, azzal a könnyedséggel, amelyet eddig még sohasem tapasztalhattunk."

A zürichi „Sport" már előre gondolt a magyar—svájci mérkőzésre.

„Ha a magyarok hozzánk jönnek, a legfontosabb teendő lesz, hogy Puskást és Kocsist — a két játékkezdeményezőt — megkíséreljék kikapcsolni a játékból. Ha ez nem sikerül, akkor kapusunknak fekete napja lesz."

A továbbiakban a magyarok élvezetes játékáról írt és megállapította, hogy nem került érdemtelen helyre az olimpai bajnokság.

A szakemberek is az elragadtatás hangján beszéltek a magyar csapat játékáról.

Vittorio Pozzo például azt mondotta:

„A háború óta ennél jobb csapatot nem láttam a világon." Ez pedig igen nagy szó, mert Pozzo a világ valamennyi csapatát ismerte és a dicséretekkel általában fukarul bánt.

Stanley Rous, az angol labdarúgószövetség főtitkára az angol csapat fölé helyezte a magyarok olimpiai győzelmét. Rous így áradozott:

„Ragyogó a magyar csapat. Nem hiszem, hogy az angol válogatott sikerrel vehetné fel vele szemben a küzdelmet. A magyar csapat nagy becsületet szerzett magának az olimpiai bajnoksággal. Klasszis csapat — a szó legszorosabb értelmében."

Ezekután lássuk a magyar véleményeket:

A Népsport augusztus 3-i számában ezeket olvashattuk:

„A szünet után felülkerekedett a nagyobb tudású magyar csapat. Vezetőgólunk után csatáraink lehiggadtak. Az összjáték jobb lett és fölényünk kidomborodott."

Puskás Ferenc, a válogatott csapat kapitánya:

„A mérkőzés nagyiramú, gyors játékot hozott. Győzelmünket jó erőnlétünknek köszönhetjük."

Bozsik József így vélekedett:

„Védelmünk ezen a mérkőzésen is tartotta jó formáját. A győzelem elsősorban nekik köszönhető."

*

Labdarúgásunk fejlett színvonalát bizonyította a magyar csapat nagyszerű játéka az olimpiai küzdelmek alatt. A több mint kéthetes mérkőzés-sorozaton a magyar labdarúgók minden tekintetben megállták a helyüket. A magyar csapatot kitűnő erőnlét, kollektív szellem és egységes csapatmunka jellemezte.

Az olimpiai bajnokság értékelése

A külföldi labdarúgó szakértők véleménye szerint a helsinki olimpián a magyar csapat tudásban kimagaslott a mezőnyből.

A Népsport az olimpiai bajnokság értékelése során megállapította, hogy „kihasználtuk a háromhátvédes rendszer minden lehetőségét. Technikai és taktikai tudásunk teljes fényében csillogott . . ."

Az olimpiai labdarúgótorna eredménytáblázata

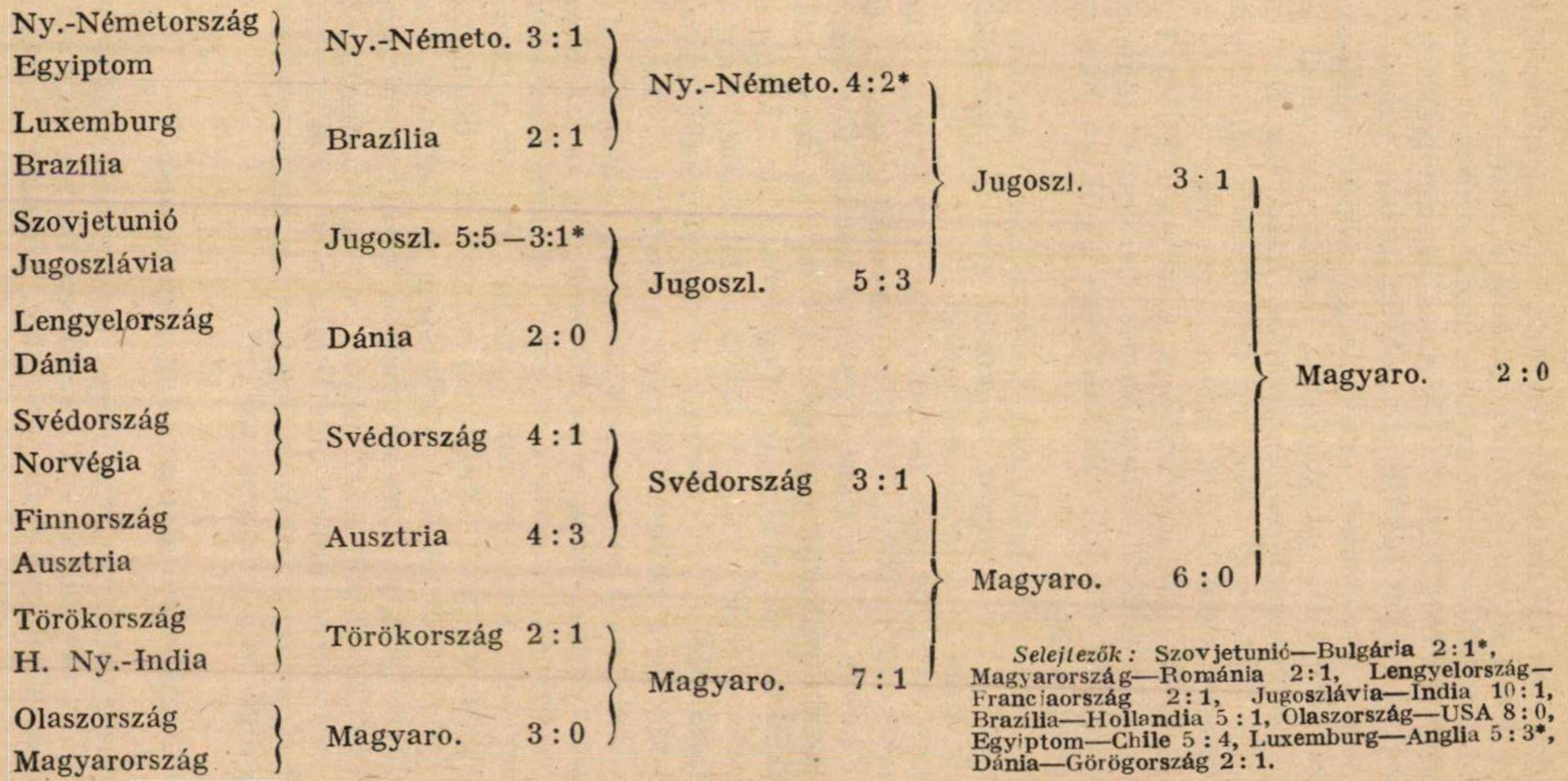

A *-gal megjelölt mérkőzések: meghosszabbítások.

Selejtezők: Szovjetunió—Bulgária 2:1*, Magyarország—Románia 2:1, Lengyelország—Franciaország 2:1, Jugoszlávia—India 10:1, Brazília—Hollandia 5:1, Olaszország—USA 8:0, Egyiptom—Chile 5:4, Luxemburg—Anglia 5:3*, Dánia—Görögország 2:1.

Végeredmény: Olimpiai bajnok: Magyarország, 2. Jugoszlávia, 3. Svédország.

Mindezeken túl megállapíthattuk, hogy az olimpiai bajnokság kivívásában döntő szerepet játszott a jó felkészültség adta önbizalom, a kitünő erőnlét és nem utolsó sorban a harcos öntudat. Ezek voltak még azok a tulajdonságok, amelyeknek birtokában a magyar csapat felette állt a többi ország válogatottjának.

A kezdeti idegességet, amit a nagy feladat felelőssége rótt a csapatra, sikerült a játékosoknak hamar leküzdeni és ettől kezdve már képességeiknek megfelelően harcoltak. De a múltban is előfordult már, hogy tudásban felülmúltuk ellenfeleinket és mégis vereséget szenvedtünk. Miért? Mert hiányzott az öntudaton alapuló határtalan lelkesedés és a harcos szellem. Helsinkiben sem a lelkesedéssel, sem a harcos szellemmel nem volt baj. Ezek adták azt az erkölcsi többletet, ami végül is a megérdemelt bajnoksághoz vezetett.

A magyar csapat játékának méltatásában a zürichi „Sport" megjegyezte: „. . . A magyar játékosok gyorsak, technikásak és mindez tökéletes labdakezeléssel párosul . . ."

Valóban ez az olimpia tartama alatt így is volt. Gyors átadások, tervszerű lyukrafutások, helycserék, levegőből pompásan levett labdák, átemelések, kapásból leadott lövések, ötletes és gyors cselek váltották egymást. A Drapeau Rouge belga lap egyik cikkében már szabályos meghívás állt: „Magyarország bravúros szereplésével magára vonta a labdarúgó-világ figyelmét. A legközelebb Belgiumban megrendezendő nemzetközi labdarúgó-tornákon szívesen látnánk a magyar labdarúgókat..."

Nem csoda, ha a meghívások özönével halmozták el a magyar csapat vezetőit. Ezek a meghívások elsősorban nem is az olimpiai bajnoknak, hanem a magyar labdaművészeknek szóltak. Élvezet volt nézni, milyen gyorsan futottak a támadások, milyen gyorsan változott a pályán a helyzet. A védelem ragyogó teljesítménye, a fedezetpár egyenletesen jó játéka és a csatársor ellenállhatatlansága remek egységgé forrott az olimpiai bajnokság során. Néha előfordult ugyan egy-egy pontatlan átadás, vagy egy cselsorozat, amely megtörte a lendületet, olykor egy-egy lábtól elpattant a labda, de ezek a kis hibák eltörpültek a csapat ragyogó teljesítménye mellett.

A győzelem alapja: az egységes csapat

Az egység volt a magyar csapat legnagyobb erénye. Játéka első percétől az utolsóig az volt a néző benyomása, hogy olajozott gép módjára, gombnyomásra játszanak. Mindenki tudta a fel-

adatát és azt igyekezett sikerrel megoldani. Ez úgy vált lehetségessé, hogy a játékosok már közel két éve együtt játszottak. Egymásnak még a gondolatát is ismerték és ez a kölcsönös megértés vezette minden mozdulatukat. Igen érdekes a Népsportnak erre vonatkozó bírálata: „Az együttes minden tagját hazaszeretet, harcos akarat és küzdőszellem jellemezte. A vezetőknek sikerült egységgé kovácsolni a csapatot. Ez volt a siker, az olimpiai győzelem alapja . . .”

A gondos, minden apró részletre kiterjedő felkészítés, a játékosok fizikai és lelki összehangolása a magyar labdarúgás páratlan diadalát eredményezte.

Az olimpiai siker hazai visszhangja . . .

Az olimpiai bajnokság megnyerésével hihetetlen mértékben megnőtt az érdeklődés a labdarúgás iránt. Nemcsak itthon, hanem külföldön is. Mindenki a magyar csapat sikerével foglalkozott. Általában nagy volt az öröm a labdarúgók sikere felett, mégis akadtak néhányan, akik nem tartották teljes értékűnek az olimpiai bajnokságot. Ezeknek a gáncsoskodóknak az volt a vesszőparipájuk, hogy az olimpián nem a legjobb csapatok vettek részt, mivel számos országban a hivatásos labdarúgók képviselik az élvonalat, ezek viszont a NOB szabályai szerint nem vehetnek részt az olimpiai játékokon. Így több ország nem vonultathatta fel a legjobb játékosait. A véletlen azonban úgy hozta, hogy a helsinki olimpián a magyar csapat — Olaszország kivételével — csupa olyan ország válogatottjával került szembe, ahol nincs bevezetve a profizmus, így tehát az illető országok legjobb labdarúgói voltak a magyar csapat ellenfelei. Románia, Törökország, Svédország és Jugoszlávia csapatainak legyőzése mindenkor a legnagyobb sikernek számított. Az olasz csapat sem volt rossz, hiszen játszott ellenünk a többszörös válogatott Bugatti, Neri, Venturi, Pandolfini és La Rosa, de tagja volt a csapatnak a világhírű Boniperti is, aki a magyarok ellen csak sérülése miatt nem játszhatott. Tehát az olasz csapat legyőzése — minden ellenkező híresztelés és rosszakaratú megjegyzés ellenére is — komoly fegyverténynek számított, hiszen a magyar csapat 27 év keserűségét igyekezett gyógyítani a helsinki győzelemmel.

A kétkedők továbbra is lebecsülték a magyar labdarúgó-válogatott értékes győzelmét. Azt hangoztatták, hogy csak abban az esetben ismerik el az olimpiai bajnokság realitását, ha a ma-

gyar csapat az Európa Kupa során is sikerrel állja meg helyét Rómában az olaszok ellen.

Ha voltak is olyanok, akik az olimpiai bajnokságot nem akarták teljes értékűnek elismerni, a többség mégis a magyar labdarúgás hatalmas fejlődését látta a helsinki győzelemben.

Tapasztalatok

Az olimpiai bajnokság megnyerése újabb és nagyobb felelősséget rótt a magyar szakvezetőkre, az edzőkre és a válogatott játékosokra egyaránt. A soron következő nemzetközi mérkőzésekre az ellenfelek kettőzött erővel készültek fel, mert minden külföldi csapatnak világra szóló sikert jelentett volna, ha meg tudja verni az olimpiai bajnok magyar együttest. Az olimpia megnyerése után a feladatok nem csökkentek, ellenkezőleg megnövekedtek. Az olimpiai bajnokság kötelezettségekkel járt. A Helsinkiben szerzett dicsőséget nem lehetett elherdálni.

A magyar vezetők a visszaérkezés után azonnal összeültek és megbeszélték a helsinki olimpia tanulságait. A megbeszélésbe belevonták a tapasztaltabb játékosokat is. A megbeszélés a következő tanulságokkal szolgált, ami egyben megjelölte a feladatokat is:

Növelni kell az erőt, a gyorsaságot, a rugalmasságot, és az állóképességet.

Technikai vonalon elengedhetetlen a kétlábasság és a kapura lövések pontossága és végül, tudatosabbá kell tenni a taktikai elképzeléseket és megoldásokat.

A játékosok is nyíltan felvetették a hiányosságokat és kérték azok mielőbbi megszüntetését. Ugyancsak a játékosok kifogásolták az olimpiára való felkészülés késői időpontját és megemlítették, hogy több nemzetközi mérkőzésre lenne szükségük.

Ezzel lezárultak a helsinki olimpiai bajnokság által felvetett kérdések. Nyitva volt az út új, nagy feladatok megoldására.

Újabb sikerek

A diadalmas olimpiai szereplés után barátságos mérkőzéseket játszottak a csapatok. Augusztus 24-én kezdődött az őszi idény. A bajnoki fordulók azt mutatták, hogy az olimpiai csapat tagjai valamennyien nagyszerű formában vannak. Szükség is volt a jó formára, mert a svájci együttes az olimpiai babér megtépázására készült.

A berni mérkőzés

Magyarország—Svájc 4 : 2 (2 : 2).

A nagy érdeklődéssel várt találkozóra így álltak fel a csapatok:

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik,
Zakariás — Budai II., Kocsis, Palotás (Hidegkúti), Puskás,
Czibor.

Svájc:

Juker — Neukon, Kernen — Casali II., Hügi I.,
Koch, — Ballamann, Bader, Hügi II., Pasteur, Fatton.

1952 szeptemberében Bernben találkozott a magyar és a svájci csapat. A kezdés után azonnal kitűnt, hogy a svájciak nagy becsvággyal játszanak olimpiai bajnok csapatunk ellen. Hatalmas erővel támadtak, csatársorunk alig jutott labdához, védelmünket pedig valósággal elsöpörték, és hamarosan 2 : 0-ás vezetéshez jutottak. A magyar csapat játéka kissé kapkodó lett, nem merték tartani a labdát és igyekeztek gyorsan megszabadulni tőle. A leadások sem voltak pontosak, gyakran az ellenfélhez kerültek. A 30. percben Palotást kicseréltük Hidegkútival. Ettől kezdve magára talált a magyar csapat és nagyszerű játékkal végeredményben 4 : 2 arányban megnyerte a mérkőzést. A mérkőzésen a játékosok rendkívüli erkölcsi és akaraterőről tettek bizonyságot. Nem vesztették el a fejüket a 2 : 0-ás svájci vezetésnél, hanem egymást biztatva vívták ki az igen értékes győzelmet.

A sikersorozat folytatódott. A magyar válogatott október 19-én Budapesten, az olimpiai aranyérem megszerzése után első hazai mérkőzésén, a csehszlovákok ellen bizonyította be kivételes tudását.

Hazai siker

Magyarország—Csehszlovákia 5 : 0 (4 : 0).

A magyar csapatban a szombathelyi Horváth és a Dózsa Egresije kapott helyet. A két csapat ebben az összeállításban játszott:

Magyarország:

Horváth — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Egresi, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Csehszlovákia:

Reimann — Szemesi, Vicsan, Novak — Recsek, Benedikovics, — Kokckstein, Jakobcsek, Tegelhoff, Zsgyarski, Vlk.

Ezen a mérkőzésen megnyilvánult a magyar csapat egysége és jó közösségi szelleme. A gyors összjáték és a bátor kezdeményezés. Egyhangú volt a megállapítás, hogy „. . . a magyarok a labdarúgás mesterei . . .”

A csehszlovákok elleni játékban a csatársor időnként elérte az olimpiai formáját. Az 1952-es esztendő a tervszerű és előrelátó munka eredményeként a magyar labdarúgás további fejlődésének sikeres új fejezetét nyitotta meg.

Novemberben a bajnokság éllovasa, a Honvéd Budapesten 7 : 2-re, Bécsben pedig 4 : 3-ra győzte le a bécsi Vienna együttesét.

Az őszvégi napoknak nagy eseménye volt, hogy egyre nagyobb lendületet kapott s így meggyorsult a Népstadion építkezése. A dolgozók ezrei — társadalmi munkával is — segítették az előrehaladást. Fiatalok, idősek, sportolók és szurkolók egymással versenyezve vettek részt ebben a munkában.

A bajnoki címet biztosan szerezte meg a Honvéd, második a Bástya, harmadik a Dózsa csapata lett. Kiesett a Diósgyőri Vasas és a Pécsi Lokomotív, feljutott a Sztálin Vasmű és a V. L. Sortex.

V. FEJEZET

Felkészülés a világbajnokságra

1953 A magyar labdarúgó válogatott a helsinki olimpiai bajnokság után nem pihent a babérain, hanem azonnal megkezdte előkészületeit az 1954-ben, Svájcban megrendezésre kerülő labdarúgó világbajnokságra.

1953 januárjában összehívtuk az országos labdarúgó-értekezletet, ahol a szakemberek megvitatták a helsinki olimpia tanulságait és egyben rámutattak a hibákra, valamint azok kijavításának módjára. Az értekezlet öt pontból álló határozati javaslatot hozott labdarúgásunk további fejlődésének előmozdítására. A javaslat egyik pontja leszögezte, hogy „... az 1954. évi világbajnokságra a felkészülést már az idény megindulásával meg kell kezdeni ...”

Megbízta az Országos Társadalmi Labdarúgó Szövetséget, dolgozza ki a felkészülés munkatervét. A munkaterv ölelje fel a szakmai tennivalók mellett a szervezési kérdéseket is.

A munkaterv főbb szempontjai

A munkaterv a legrövidebb időn belül elkészült. Alapul elfogadták a helsinki olimpiára való felkészülés módját, kiegészítve az ott szerzett tapasztalatokkal. A munkaterv főbb szempontjai:

1. A játékosok alapképességeinek további fejlesztése.
2. Tervszerű technikai és taktikai képzés.
3. A nemzetközi mérkőzések helyes összeválogatása.
4. A világbajnokságon részvevő csapatok játékának módszeres tanulmányozása.

A labdarúgó-értekezlet határozata megvalósult. Az egész évet a világbajnokságra való felkészülés jellemezte. A vezetők hosszas megfontolás után úgy állították össze a válogatott csapat nemzetközi műsorát, hogy az fokozatosan növelje a magyar

játékosok technikai és taktikai képzettségét, javítsa a csapatmunkát, hozzászoktassa a játékosokat az idegen környezetben való játékhoz és minél jobban segítse elő a világbajnokság megnyerését.

A válogatott mérkőzések során Rómában, Stockholmban, Prágában, Szófiában, Bécsben és Londonban kellett újra és újra vizsgázni csapatunknak. Budapesten csak két válogatott mérkőzés volt ebben az évben.

A nemzetközi mérkőzések bőséges tapasztalatot jelentettek labdarúgóink számára a különböző játékfelfogás tanulmányozására és az ellenük alkalmazható helyes taktikára. A vezetők már hónapokkal előbb alaposan megfigyelték az ellenfelek játékát, elemezték a játékosok erényeit és hibáit és ezek figyelembevételével készítették fel a magyar csapatot a nagy küzdelmekre.

1953-ban tehát megkezdtük a világbajnokságra való felkészülést.

Töretlenül előre!

Január első napjaiban a sportolók béke-nagygyűlésén Puskás Ferenc — aki mint küldött vett részt a népek bécsi béke-kongresszusán — beszámolt a tanácskozásról. Többek között a következőket mondotta:

„A magyar sportolóknak ott kell haladniok a békeharcosok hatalmas táborának élvonalában. Hirdetnünk kell békeakaratunkat a jó eredményeken, az egyre nagyobb és nagyobb sportteljesítményeken keresztül. Nemzetközi találkozókon kell megmutatnunk a világ népei előtt fejlődésünket, országunk virágzását, ifjúságunk tehetségét és sokoldalúságát."

Februárban kerültek nyilvánosságra az átigazolások.

Érdekesebbek: Bp. Honvéd: Czibor (Csepel), Kovács (Szegedi Honvéd).

Bp. Kinizsi: Magna (Mátrai) (Orosházi Kinizsi), Orosz (Szentesi Kinizsi), Fenyvesi (Kecskeméti Kinizsi), Gulyás (Bp. Dózsa), Kertész (Bp. Lokomotív).

A válogatott együttesek közül ebben az évben az ifjúságiak kezdték meg legkorábban a munkát: a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (FIFA) áprilisi, brüsszeli tornájára készültek.

Február 22-én kapcsolódtak be az NB I-es csapatok a Magyar Népköztársasági Kupa küzdelmeibe és meglepetésre kiesett a Győri Vasas, a Szombathelyi Lokomotív és a Dorogi

Bányász, de a Bp. Kinizsi és a Salgótarjáni Bányász is csak döntetlennel jutott tovább.

Március 14-én ünnepélyesen kezdődött meg az 1953. évi labdarúgó-bajnokság.

A magyar válogatotthoz méltó szép sikert ért el Brüsszelben az ifjúsági csapat. Négy mérkőzést vívott meg győztesen és kapott gól nélkül szerezte meg az első helyet, bizonyítva, hogy az utánpótlás ügye sem áll rosszul hazánkban. A FIFA-torna magyar vonatkozású eredményei:

Magyarország—Svájc 4 : 0.
Magyarország—Írország 4 : 0
Magyarország—Törökország 2 : 0
Magyarország—Jugoszlávia 2 : 0

A döntő mérkőzésen a következő összeállításban játszott a csapat:

Balogh — Rajna, Környei, Irtási — Szabó, Nagymáté — Bukovi, Nagy I., Szimcsák, Karácsonyi, Tichy.

Közben húsvétkor a Bp. Honvéd és a Bp. Bástya húsvéti tornán vett részt a bécsi Rapiddal és az Austriával.

A torna győztese a magyar bajnokcsapat, a Bp. Honvéd lett.

Labdarúgóink szorgalmasan készültek a további válogatott mérkőzésekre. Április 26-án Budapesten játszottuk az első nemzetközi mérkőzést az osztrákok ellen. Fokozott érdeklődéssel vártuk legjobbjaink bemutatkozását.

Nem mindig a jobbik csapat nyer . . .

Ausztria—Magyarország 1 : 1 (1 : 1).

A két csapat összeállítása ez volt:

Magyarország:
Grosics — Buzánszky, Börzsei, Lantos — Bozsik,
Zakariás — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor.

Ausztria:
Zeman — Stotz, Happel — Hanappi, Koller,
Brinek — Menasse, Wagner, Dienst, Hinesser, Gollnhuber.

Hatalmas becsvágy fűtötte az osztrákokat is és az olimpiai bajnoknak kijáró gonddal készültek fel ellenünk. Erre a szá-

mukra váratlan sikerre azonban mégsem számítottak. A nagy fölényben játszó magyar csapat gyenge játéka sokakat elkedvetlenített. Hiába volt nagy fölény, csatáraink helytelen játékfelfogása miatt elmaradt a biztosnak látszó győzelem.

Az osztrák vezetők Zeman csodálatos védésének tulajdonítják a sikert. Ez csendül ki a nyilatkozatokból.

Walter Nausch: „A döntetlen igen nagy sikert jelent az osztrák csapat számára. A magyar csapat a mezőnyben kiválóan játszott, de Zemannak csodálatos napja volt."

Edi Frühwirt is hasonlóképpen nyilatkozott: „Végig hatalmas küzdelmet láthatott a közönség. Zeman remekelt, elsősorban neki köszönhetjük a döntetlent."

Az osztrákok a magyar csatároknak köszönhették sikerüket. Játékosaink állva várták a labdát, nem futottak lyukra, erőltették a belső játékot és nem húzták szét a mezőnyt. Ez volt az oka annak, hogy az osztrák védelem — Zemannal az élen — remekül zárt és megakadályozta a magyar csapat győzelmét.

Bebizonyosodott az is, hogy nem mindig győz a jobbik csapat.

Az osztrák lapok az 1 : 1-es mérkőzéstől csapatuk feltámadását remélték. Az osztrák labdarúgás az utóbbi időben visszafejlődött, a budapesti mérkőzésből viszont a megújhodást vélte felfedezni a sajtó.

A Wiener Montag beszámolójában így írt: „Az 1 : 1-es eredmény csalódást jelentett a magyarok számára, ugyanakkor az osztrák labdarúgásban az aggódást most a reménykedésnek kell felváltania."

A Welt am Montag tudósításában a magyarok technikáját, gyorsaságát és kitűnő fejjátékát emeli ki, de megjegyzi, hogy a magyar támadásokból ezúttal hiányzott a „paprika".

Az olaszok a közelgő olasz—magyar mérkőzésre való tekintettel megfigyelőt küldtek a budapesti mérkőzésre. A megfigyelő örömmel látta a magyar csapat gyengébb játékát és a La Gazzetta dello Sportban a következőket írta: „. . . Bebizonyosodott, hogy a magyar válogatott sem legyőzhetetlen . . . A magyar csapat játéka Puskás, Kocsis és Bozsik alkotóerején nyugszik . . ."

A cikk részletesen foglalkozott a magyar csapat játékával és többek között megjegyezte, hogy Rómában úgy kell játszani az olaszoknak, mint az osztrákok játszottak Budapesten és akkor nem maradhat el a siker.

Nagyszerű magyar győzelem a római olimpiai stadionban

Nagy feladat előtt állt májusban válogatott csapatunk. Rómában az olimpiai stadion felavatóján igen fontos mérkőzést játszott az olaszokkal az Európa Kupáért. Három szempontból volt fontos ez a mérkőzés: 1. A magyar csapat 28 év óta nem verte meg otthonukban az olaszokat, 2. A mérkőzés győztese megnyerhette az Európa Kupát. 3. Ennek a mérkőzésnek kellett hitelessé tenni a helsinki 3 : 0-ás eredményt is.

A magyar csapat felkészítésének tervében állandóan szerepelt az ellenfelek megfigyelése. Prágában, a csehszlovák—olasz mérkőzésen jelen is volt a magyar megfigyelő, aki sok hasznos tanácsot adott a csapat felkészítésére. Mégis bizonyos féltéssel engedtük útjára a csapatot annyival is inkább, mert néhány játékosnak nem volt kielégítő a formája. Világos volt az is, hogy az olaszok a római olimpiai stadion felavatójára szeretnének győzelemmel kedveskedni a százezres szurkolóseregnek. Tudtuk azt, hogy a stadionavató megkétszerezi majd az olasz játékosok akaraterejét és győzelemmel akarják feledtetni az olimpián elszenvedett vereségüket. A Népsport május 17-i számában igen tartózkodóan írt: „. . . Harcos erényekre lesz szükségük Rómában válogatott labdarúgóinknak, hogy helytálljanak a kitűnő olasz csapattal szemben . . .”

A továbbiakban ezeket olvashattuk: „. . . A magyar csapat nem a legjobb formában veszi fel a küzdelmet az olaszok ellen. A csapat a sikert csak akkor vívhatja ki, ha tudásához olyan magas fokú erkölcsi tulajdonságok is párosulnak, amelyek Helsinkiben is dicsőséget szereztek a magyar labdarúgásnak.”

Magyarország—Olaszország 3 : 0 (1 : 0)

A két válogatott a következő csapattal állt ki:

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor.

Olaszország:

Sentimenti IV. — Giovanni, Grosso, Cervato — Bortoletta, Venturi — Boniperti, Pandolfini, Galli, Amadei, Cervelatti.

Az olasz csapat fergetegesen kezdett, a magyar játékosok és vezetők azonban sokat tanultak az elmúlt évi berni esetből s így nem lepte meg őket az olaszok lendülete. Taktikailag úgy készítettük fel a csapatot, hogy az ellenfél kezdő nyomását biztonsági védelemmel hárítsa el és utána nyugodt ellentámadásokkal lepje meg az olaszokat.

Az eredmény nem is maradt el.

„. . . A magyar csapat ragyogó játékával magával ragadta az olasz közönséget is . . .”

„. . . A római olimpiai stadion nézőserege olyan labdarúgást láthatott, amely maradandó emlék lesz számára . . .” — vélekedett az olasz sajtó.

Az olasz lapok az elragadtatás hangján írtak csapatunk játékáról. L'Unita: A nagytudású magyar mesterek elsöpörték az olasz válogatottat . . . — Corriera dello Sport: Csodálatos sportesemény a stadionavatón . . . — Tutto Sport: Nyomasztó felsőbbrendűség. A magyar csapat a világ legjobbja . . .

Az olaszok nemigen szoktak lelkesedni az idegen ellenfelekért, most mégis, a magyar csapat káprázatos játéka láttán, önfeledten áradoztak. Még a La Gazzetta dello Sport is kénytelen volt elismerni a magyar labdarúgás felsőbbségét. „A magyarok, akik közel 30 éve nem tudtak győzni ellenünk, ma mamagasan felettünk állnak. A kiábrándulás nem elég. Mindent előlről kell kezdeni.” — írta többek között a mérkőzésről adott beszámolójában.

A magyar csapat elsősorban nagyszerű taktikájával nyerte meg a mérkőzést. A múlttal szemben most nem védekező, hanem technikailag képzett játékosokat vonultatott fel, akik inkább a támadások véghezvitelében jeleskedtek, amellett azonban taktikailag is éretteknek bizonyultak. A magyarok támadó játékának az olaszok nem találták meg az ellenszerét. A római diadalról a Népsport, bírálatában a következőket írta: „Az elmúlt években sokszor látott az olasz közönség vert magyar sereget. Most megismerte szabad hazánk új szellemű, magas tudású sportolóit.”

Igen, a magyar csapat Rómában megoldotta feladatát: legyőzte a 28 év óta magyar csapat által verhetetlen olasz együttest, megnyerte az Európa Kupát és bebizonyította, hogy megérdemelten nyerte meg a helsinki olimpiai bajnokságot.

A magyarok a haladást képviselik a labdarúgásban

Az olasz labdarúgás szakemberei most már valamennyien elismerték a magyar csapat győzelmének realitását. A vereségből levonták a tapasztalatokat. Ez derült ki a nyilatkozataikból. Íme néhány mutatóba:

Vittorio Pozzo, a Stampa rovatvezetője: „A magyarok most igen magasra törtek a labdarúgásban. Most megtanulhattuk, hogy mi a korszerű támadó játék, hogyan kell gyorsan, laposan átjátszani az ellenfél védelmét. Jó lecke volt ez a mérkőzés."

Meazza, a sokszoros válogatott csatár, az olasz válogatott edzője nagyon elszomorodott, beszélni sem igen volt kedve és csak ennyit mondott: „Nagyon tetszett a magyar csapat."

Az Il Messaggero csodálatos együttesnek nevezi a magyar válogatott csapatot: „A magyarok képviselik a haladást a labdarúgásban. Csodálatos a magyar együttes. Ragyogó játékkal bizonyították be a labdarúgásban való nagy fejlettségüket."

A magyar csapat az olaszok elleni győzelemmel tovább növelte nemzetközi tekintélyét...

A római győzelem élénk visszhangot keltett az európai sajtóban és egyöntetűen megállapították, hogy a magyar labdarúgás ma egyedülálló színvonalat képvisel. A legérdekesebbeket kiragadtuk:

L'Equipe: „Puskás ragyogóan játszott. Azt csinált a labdával, amit akart. A mérkőzés igazolta a magyar csapat nagy hírnevét. Megmutatta a magyar és az olasz csapat közti klassziskülönbséget..."

Weltpresse: „A hazai csapat védekező taktikát alkalmazott és így nem tudta megakadályozni a kitűnő magyar csatárok előretöréseit..."

Pravda: „A magyarok fényesen bebizonyították, hogy jogosan foglalják el az első helyet az Európa Kupa táblázatán."

Kicker: „A mérkőzés legnagyobb részében a magyar csapat irányította a játékot. Puskás ragyogóan játszott."

Sport (Zürich): „A magyar csapat kitűnő teljesítményével kiváltotta a hazai közönség elismerését és őszinte csodálatát..."

Idrottsbladet: „Élményszerű játékáért méltán jutalmazta hatalmas tapssal a közönség a magyar csapatot..."

Május 23-án a Vasas és a Dózsa vett részt a már hagyományossá váló bécsi tornán. Ausztriát a Vienna és a Wacker képviselte. A tornát a Vasas nyerte meg.

A magyar csapat Európa legjobbja

Újabb válogatott mérkőzés előtt állott a magyar csapat. Július 5-én Stockholmban játszott a svédek ellen. Éreztük, hogy a győzelem nem lesz könnyű. Megszerzése érdekében fel kell vonultatni a jó tulajdonságokat, amelyeknek eddigi sikereinket is köszönhettük. Megerősödött, egységessé összeforrott csapatunkat teljes bizalom kísérte útjára.

Magyarország—Svédország 4 : 2 (1 : 1).

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Svédország: K. Svensson — Sandbring, Hjertsson, Bergmark — S. O. Svensson, Lindh — Eriksson, K. E. Jakobsson, Sandell, A. Jönsson, Sandberg.

A stockholmi mérkőzés a magyar válogatott csapat technikai és taktikai sikerét hozta. Nagyszerű játékban gyönyörködhetett a közönség. Csapatunk méltán érdemelte ki az „Európa legjobbja" megtisztelő címet. A magyarok tudásfölénye csak a II. félidőben bontakozott ki, de akkor ellenállhatatlan volt a csapat. A svédek visszavágásra készültek. Nagyon fájt még mindig a helsinki olimpián elszenvedett 6 : 0-ás vereség. A mérkőzés után azonban szerényen állapitották meg, hogy: „. . .a világ legjobbjai ellen igen tisztes eredmény a 4 : 2 . . ."

Hogy mennyire elégedettek voltak svéd barátaink a 4 : 2-vel, azt az Idrottsbladet cikkéből tudtuk meg: „Isten irgalmazzon annak a csapatnak, amelynek a magyarok ellen kell játszania, ha jó napjuk van. Száraz pályán a magyarok nyilván még nagyobb arányban győztek volna" — írta többek között.

A Ny Dag című lapnak is nagyon tetszett a magyarok játéka: „Lenyűgöző volt a magyarok támadó játéka — írta, — bemutatták, hogyan kell játszva megnyerni egy mérkőzést."

A mérkőzés után — a magyar csapatot valamennyi külföldi mérkőzésre elkísérő — Pozzo és Sven Hanson részletesen foglalkozott a magyar csapat játékának elemzésével. Sven Hanson számba vette a világ valamennyi labdarúgó-nemzetét és azután határozottan kijelentette, hogy „. . . . az angolokkal és a brazílokkal szemben is a magyarok győzelmét tippeli . . ."

Pozzo mélyrehatóan foglalkozott a magyar csapat teljesítményével. Elemezte a magyar játékosok erényeit és hibáit és végső következtetésként megállapította, hogy „. . . .a magyar vá-

logatott sikereinek titka a csapat egysége és a tervszerű nevelőmunka . . .”

Augusztusban Bukarestben a VIT keretében megrendezett labdarúgó-tornán indult a magyar utánpótlás csapata. Az ifjúságiakhoz hasonlóan ők is bebizonyították, hogy a nagyválogatott nyomdokain haladnak. Az első helyet a következő csapat szerezte meg:

Ilku I. — Kárpáti, Mednyánszki, Várhidi — Szojka, Dékány — Tóth II., Machos, Csordás, Szolnok, Virág.

1953. augusztus 20

A magyar sport évtizedes álma valóra vált. Felejthetetlen ünnepséggel megnyílt a Népstadion. Az élményszámba menő ünnepség után a Budapesti Honvéd 3 : 2 arányban legyőzte a moszkvai Szpárták együttesét.

Két hét alatt hármas feladat

Októberben hármas feladatot kellett megoldania válogatott csapatainknak. 4-én Prágában és Szófiában, 11-én pedig Bécsben szerepeltek labdarúgóink.

Magyarország—Csehszlovákia 5 : 1 (4 : 1).

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Egresi, Csordás, Hidegkuti, Puskás, Tóth M.

Csehszlovákia: Stacho — Safranek, Kopcsa, Novak — Trnka, Kraus — Hertl, Pazsinszki, Kacsányi, Cola, Vlk.

A megváltozott csatársorral kiálló magyar csapat az első félidőben mutatott igazán jó játékot. Az Egresi, Csordás, Hidegkuti, Puskás, Tóth M. összeállítású támadósor a játékidő első részében az olimpiai elődöntő remek játékát idézte fel. Szünet után azonban már sok hiba csúszott a játékba.

A Rudé Právo tudósításában ezeket olvashattuk: „. . . A magyar csapat labdakezelése, taktikai felkészültsége, gyorsasága, helyzetfelismerése és kihasználása egyaránt kiváló volt . . .” A továbbiakban arról írt, hogy: „. . . az új összeállítású magyar támadósor játéka nem maradt az olimpián győztes csapat csatársoráé mögött . . .”

Magyarország—Bulgária 1 : 1 (1 : 0).

Magyarország: Henni — Sipos, Kispéter, Takács — Keszthelyi, Gyurik — Tóth II., Aspirány, Szilágyi I., Virág, Babolcsay.

Bulgária: Sokolov — Rakasov, Manolov, Apostolov — Bozskov, Sztojanov — Janev, Dimitrov, Taskov, Kolev, Argirov.

A szívósan védekező, gyors, korszerű támadásokat indító bolgárokat nem sikerült legyőznünk és a döntetlen eredményt is csak kiválóan játszó védelmünknek köszönhettük. A bolgár együttes végig keményen, de sportszerűen játszott. A magyar csatárok eltologatták a kapu előtti helyzeteket. A bolgár szakemberek elégedettek voltak csapatukkal.

A Naroden Sport a mérkőzésről ezeket írta: „Elégedettek vagyunk a bolgár csapat játékával. A magyarokat nagyon meglepte a mi korszerű játékunk. A magyar védelem igen jó volt. . .”

Töretlen erkölcsi erő, nagyobb tudás, jobb erőnlét . . .

Magyarország—Ausztria 3 : 2 (0 : 0).

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Budai II., Csordás, Hidegkuti, Puskás, Tóth M.

Ausztria: Zeman — Stotz, Happel — Hanappi, Ocwirk, Golobic — Körner I., Wagner, Dienst, Probst, Körner II.

„Határtalan lelkesedésével és a második félidőben nyújtott ragyogó játékával harcolta ki válogatott csapatunk a győzelmet . . .” — írta a Népsport.

A forró légkörben valóban nehéz dolga volt a magyar csapatnak a mindenáron győzelemre törekvő osztrák csapattal szemben. Az osztrák szurkolók nem tudtak belenyugodni csapatuk vereségébe. A mérkőzés színhelyéről távozó magyar játékosok autóbuszának ablakait beverték és több játékost megsebesítettek. Találóan jegyezte meg a Sportschau: „Csata volt, semmi egyéb . . .”

A bécsi győzelmet részint a védelem ragyogó játékának, azonkívül a töretlen erkölcsi erőnek, a nagyobb tudásnak és a jobb erőnlétnek tulajdonítottuk.

A mérkőzés mellékkörülményeiről igen sportszerűen írt a Der Abend, amikor elítélte a magyar csapat tagjai ellen elkövetett durva inzultust. „Az osztrák csapat pályán elszenvedett

vereségénél is súlyosabb veszteség tekintélyének és az iránta, mint sportszerű nemzet iránt megnyilvánuló rokonszenvnek elvesztése . . .“

A sajtóvélemények megoszlottak, mert amíg a Wiener Montag birkózó-, ökölvívó-mérkőzésről, durva és kíméletlen játékról írt, addig a Wiener Kurir megállapította, hogy a magyarok megérdemelten győztek. Erősen bírálta a játékvezetőt, aki szerinte kiengedte kezéből a mérkőzést. Megemlítette, hogy a magyarok játékát kiváló csapatmunka jellemezte.

A Népsport szerint a tervszerűség döntő szerepet játszott a bécsi győzelemben.

Ocwirk így fogalmazta meg véleményét: A magyarok megérdemelték a győzelmet, jóllehet kis szerencsével mi is győzhettünk volna.

A külföldi sajtó elismerő hangja

Megszoktuk már, hogy a magyar csapat mérkőzését kettőzött figyelemmel kíséri a külföldi sajtó. Ahogy közeledett a világbajnokság, egyre több külföldi szakember nézte végig a magyar csapat mérkőzéseit. Mindenki tanulni akart. A bécsi mérkőzésen is számos külföldi tudósító és szakember volt jelen. Valamennyien elismerték a magyar csapat győzelmének realitását és különösen Csordást és Bozsikot dicsérték.

A bécsi mérkőzés a külföldi sajtó tükrében:

La Gazzetta dello Sport: „A magyarok bevették a borzalmas Prátert. A semleges nézőnek az volt a benyomása, hogy a magyar csapatot meg akarják félemlíteni . . .”

L'Equipe: „A bécsiek régiesen, a magyarok korszerűen játszottak. A magyarok támadó játéka a korszerű labdarúgás minden eszközét felhasználta . . .” „Együtt ordítottak a lapok a farkasokkal, akik megkövezték a magyarok autóbuszát . . .”

Der Kicker: „A magyar győzelem megérdemelt volt. Csordás feledtetni tudta a nagytudású Kocsist. Bozsik úr volt a mezőnyben. Felülmúlta Ocwirket . . .“

Sport (Zürich): „ . . . A magyar csapat gyorsaságban és fejjátékban felülmúlta az osztrák csapatot. A magyar győzelem feltétlenül megérdemelt volt. Puskás mérsékelten játszott.“

Egy kis megtorpanás

„A szív és az ész diadala. Csoda Budapesten . . . " — írta a svéd Ny Dag című lap a november 15-én Budapesten lejátszott magyar—svéd mérkőzés után. A svédeknek lehet, hogy csoda volt az eredmény, nekünk azonban meglepetésnek számított.

Svédország—Magyarország 2 : 2 (0 : 0)

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik,
Zakariás — Budai II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor.

Svédország:

K. Svensson—Samulesson, Gustavsson, Bergmark—S. O. Svensson,
Lindh—Hamrin, K. A. Jakobsson, Eriksson, Kallgren, F. Jakobsson.

Tíz nappal az angolok elleni mérkőzés előtt került sor erre a mérkőzésre. A szakemberek és a játékosok nem tulajdonítottak kellő jelentőséget a mérkőzésnek, így történhetett meg, hogy a csapat előre megbeszélt taktika nélkül ment a pályára. Készületlenül, ösztöneikre bízva magukat, mint harminc évvel ezelőtt. A lelkes svédek a vártnál jobb játékkal meg tudták akadályozni a magyar csapat győzelmét. Csatáraink körülményes játéka volt a győzelem legfőbb akadálya. A magyar csapat elbizakodottan játszott és az ellenfelet teljesen lebecsülte. Csupán Bozsik és Buzánszky jelentett kivételt ez alól a megállapítás alól. A mérkőzés után a svédek el voltak ragadtatva a váratlan eredménytől.

R. Koch szövetségi kapitány így nyilatkozott: „Váratlanul, de kellemesen ért az eredmény. A magyar csapat a 16-osig jól játszott, ott azonban a jól záró svéd védők mindig idejében léptek közbe."

Steiner osztrák játékvezető szerint a svédek védelme volt a mérkőzés hőse. A svéd védők egészen kiválóan játszottak. A magyarok eredménytelenségét a csatárok körülményes játékában látta.

R. Sundquistnak, a Svéd Távirati Iroda munkatársának ez volt a véleménye: „A magyarok szépen játszottak, a svéd csapat azonban lelkesen harcolt és küzdőszellemével kiegyenlítette a magyarok nagyobb tudását."

A svéd csapat angol edzője, *Raynor* szerint nemcsak a taktikai fogyatékosság, hanem a magyar csapat gyengébb játéka is közrejátszott a döntetlen eredményben: „Elsősorban védekeztünk — mondta —, de gondoltunk a támadásra is. A hátulról előrevágott labdákat középcsatárunk kezelte le és addig tartotta, amíg valamelyik csatárunk fel nem zárkózott. Hatalmas siker a döntetlen. Nemcsak helyes taktikánk hozta ezt az eredményt, hanem a magyar csapat gyengébb játéka is . . .”

Angol megfigyelők a mérkőzésen

Nem hiába közeledett az angol—magyar mérkőzés időpontja, mert az angolok megfigyelőt küldtek a mérkőzésre. A megfigyelő Walter Winterbottom, az angol szövetség technikai vezetője volt. Winterbottom így foglalta össze a mérkőzésen látottakat: „Nem kell a magyaroknak kétségbeesni az eredmény miatt, mert a csapat szépen játszott. Megfigyeltem, hogy a magyarok általában a játéktér közepén vezetik a támadásokat és összjátékuk rövid átadásokon épül. Az angolok ennek éppen az ellenkezőjét játszszák. Nem kell szégyenkezni az eredmény miatt, hiszen a világ bármelyik együttesével előfordulhat, hogy egyszerűen nem megy neki a játék.”

A Daily Express tudósítója igen magabiztosan jelentette ki, hogy nem kell félni a magyaroktól, annak ellenére, hogy kitűnő technikával rendelkeznek. Tudósításában a következőket írta: „A magyar játékosoknak kitűnő a technikájuk, boszorkányos a labdakezelésük, de rövid adogatásokkal felépülő támadásaik ellen a tömörülő védelem mindig eredményesen léphet közbe. Nem kell félni a magyaroktól. Az angol közönség bátran fogadhat az angol győzelemre . . .”

A svédek elleni 2 : 2-ös döntetlen — furcsán hangzik talán — de jól jött labdarúgóinknak. A józanul gondolkozók jobb felkészítést kértek a vezetőktől, a játékosoktól pedig jobb kollektív munkát és több ésszerűséget. Természetesen akadtak olyan vérmesek is, akik azonnal végleges következtetéseket vontak le a mérkőzésből és hangulatot akartak kelteni a vezetők, valamint a játékosok ellen.

A szakvezetők, az edzők és a játékosok azonnal értékelték a svédek elleni játékot és ez az értékelés komoly tapasztalatokat hozott. Megállapították, hogy 1. az angolok elleni felkészülés lázában megfeledkeztünk a svédekről, 2. a felkészülésben sem tak-

tikailag, sem technikailag nem volt irányelv, 3. szokatlan volt az angol labda, 4. a kidolgozott gólhelyzeteket elkönnyelműsködtük.

Ezután a kis intermezzó után folytatódott az angolok elleni felkészülés.

A magyar csapat taktikai fejlődése

Az angol—magyar mérkőzés ismertetése előtt célszerűnek látszik, hogy röviden összefoglaljuk a magyar válogatott csapat taktikai fejlődését. Az természetesen nem kétséges, hogy a páratlan sikereknek egyik forrása a technikai megalapozottságon kívül a játékosok, közelebbről a válogatott csapat taktikai fejlődése volt.

Az olimpiai bajnokság a magyar labdarúgás legnagyobb sikerét jelentette, mégis azt kellett megállapítanunk, hogy a ragyogó szereplés ellenére sem alakult még ki teljesen a magyar csapat. Az vitathatatlan, hogy az olimpiai bajnokságot jó felkészültségünknek, nagyobb tudásunknak és célszerűen alkalmazott taktikánknak köszönhettük. Minden igyekezetünk arra irányult, hogy végleges csapatunkat kialakíthassuk. Igen jó húzásnak bizonyult például Varsóban Hidegkutinak a középcsatárkénti szerepeltetése. Azonban nem minden szakember értett egyet ezzel a húzással, mondván, hogy Hidegkutit fizikuma, hiányos gyorsasága nem teszik alkalmassá a válogatott csapat középcsatár szerepének megfelelő betöltésére. Ennek volt azután a következménye az, hogy az olimpián Hidegkuti a csatársor majdnem minden posztján szerepelt. Így került a csatársor tengelyébe Palotás.

Az olimpia utáni berni mérkőzés fordulatot hozott a magyar csapat játékában. Palotás kezdett a középcsatár helyén. Hiába volt Palotás lendületes, hiába rohamozott, mert a jól záró svájci „retesz" védelmet nem tudta felnyitni. Csatársorunk játéka így megbénult. Kaptunk két gólt. Nem volt veszteni valónk és a 30. percben Palotást Hidegkuti váltotta fel. Hidegkuti azt az utasítást kapta, hogy maradjon kissé hátrább és onnan irányítsa társait. Ez a taktika remekül bevált, mert Hidegkuti finom technikája, nagyszerű taktikai érzéke megtalálta a rést a reteszen. Negyedóra alatt kiegyenlítettünk. Ez a játék végleg meggyőzött bennünket, hogy csak technikailag jól képzett, erőnlétileg alaposan felkészült játékosokkal tudjuk a különféle taktikai megoldásokat sikeresen alkalmazni és győzelmeinket állandósítani. A berni mérkőzéssel jutottunk el tulajdonképpen a világsikerhez vezető út első fokához. A különböző elgondolások után

Kocsis első válogatottsága. Budapest, 1948. június 6

Magyarország—Románia 9:0

Jenni, Puskás, Bozsik, Kónya I., Kocsis, Zakariás, Rudas, Tóth III., Mészáros, Kispéter, Egresi és Gallowich szövetségi kapitány

Kocsis fejhősfejese

Magyarország—Lengyelország 6:0. Ujpesti stadion, 1951. május 27

Grosics remek védése

A Bp. Honvéd—Rapid 2:0-ás mérkőzés egyik szép jelenete

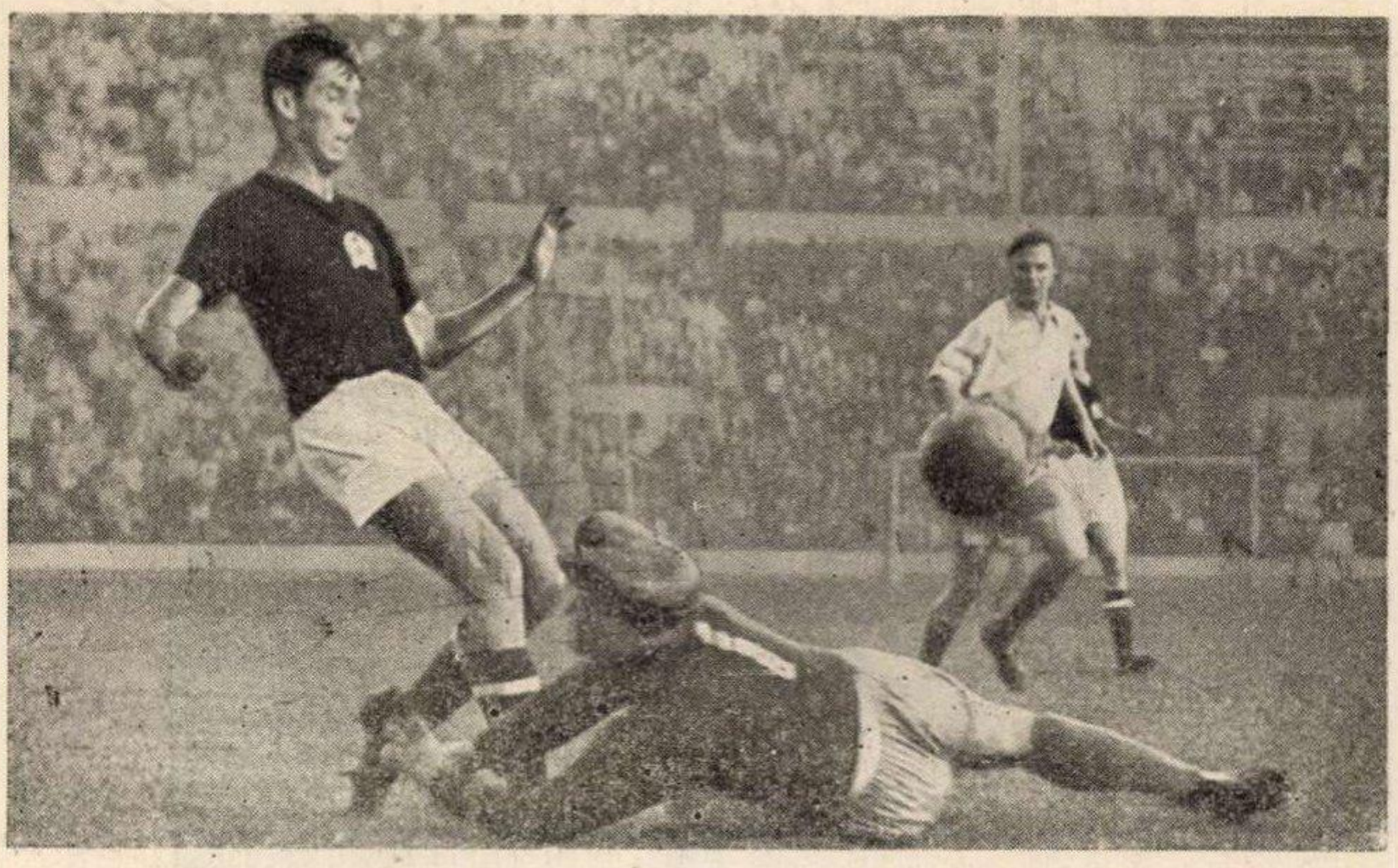

Palotás egy gondolattal gyorsabb volt
Magyarország—Svédország 6:0. Olimpiai elődöntő

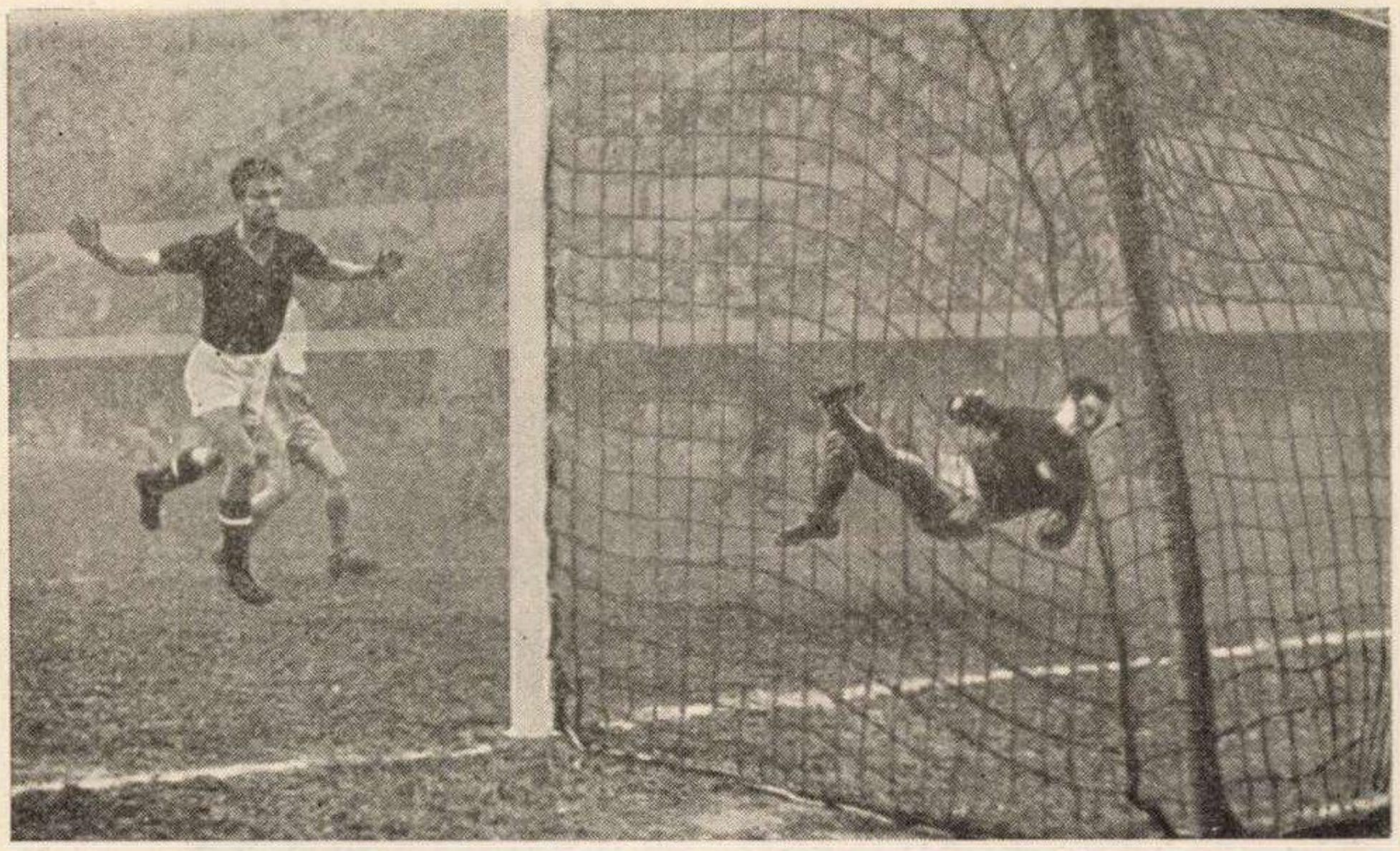

Kocsis fejesét a svéd kapus nem tudja védeni
Magyarország—Svédország 6:0. Olimpiai elődöntő

Akik Helsinkiben kiharcolták a végső győzelmet:

Lantos, Bozsik, Czibor, Palotás, Lóránt, Zakariás, Grosics, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Buzánszky

Magyarország—Jugoszlávia 2:0. Helsinki, 1952. Olimpiai döntő

Magyarország—Csehszlovákia 5:0. Budapest, 1952. október 19

Kocsis, Czibor, Egresi, Zakariás, Buzánszky, Bozsik, Lantos, Hidegkuti, Lóránt, Horváth, Puskás
66 Harangozó partjelző

A magyar csapat Stockholmban 1953. június 5-én

Magyarország—Svédország 4:2

Czibor, Hidegkuti, Kocsis, Sándor, Zakariás, Bozsik, Lantos, Buzánszky, Lóránt, Grosics, Puskás

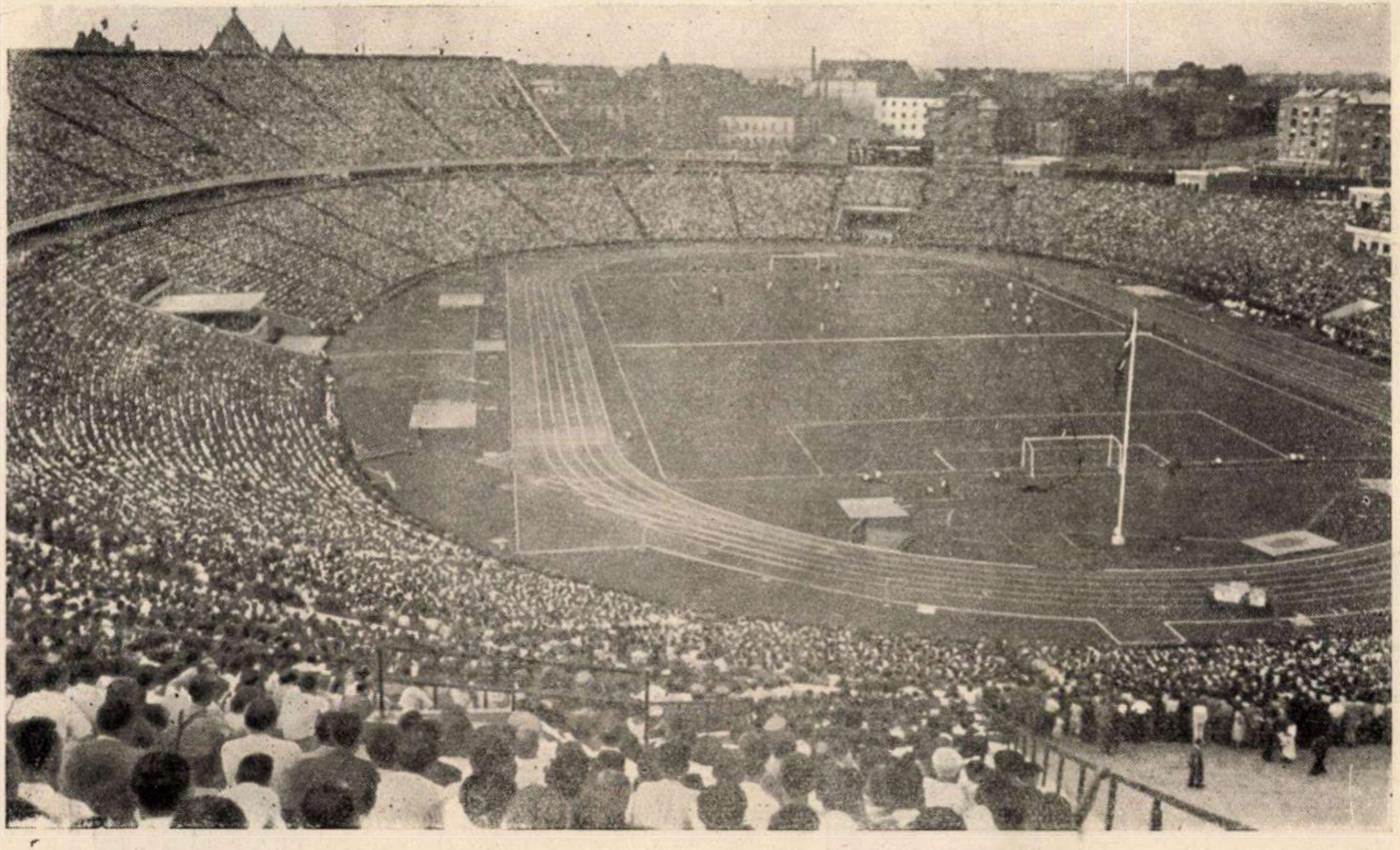

A csodálatos Népstadion a megnyitó napján, 1953. augusztus 20-án

GROSICS GYULA

GELLÉR SÁNDOR

BUZÁNSZKI JENŐ

LŐRÁNT GYULA

LANTOS MIHÁLY

BOZSIK JÓZSEF

ZAKARIÁS JÓZSEF

BUDAI II. LÁSZLÓ

KOCSIS SÁNDOR

HIDEGKUTI NÁNDOR

PUSKÁS FERENC

CZIBOR ZOLTÁN

Az „évszázad mérkőzésének" hősei:
Magyarország—Anglia 6:3. London, 1953. november 25

végre kialakult a magyar csapat véglegesnek — legalább is egyelőre véglegesnek — mondható játékrendszere. Ez rajzban így nézett ki:

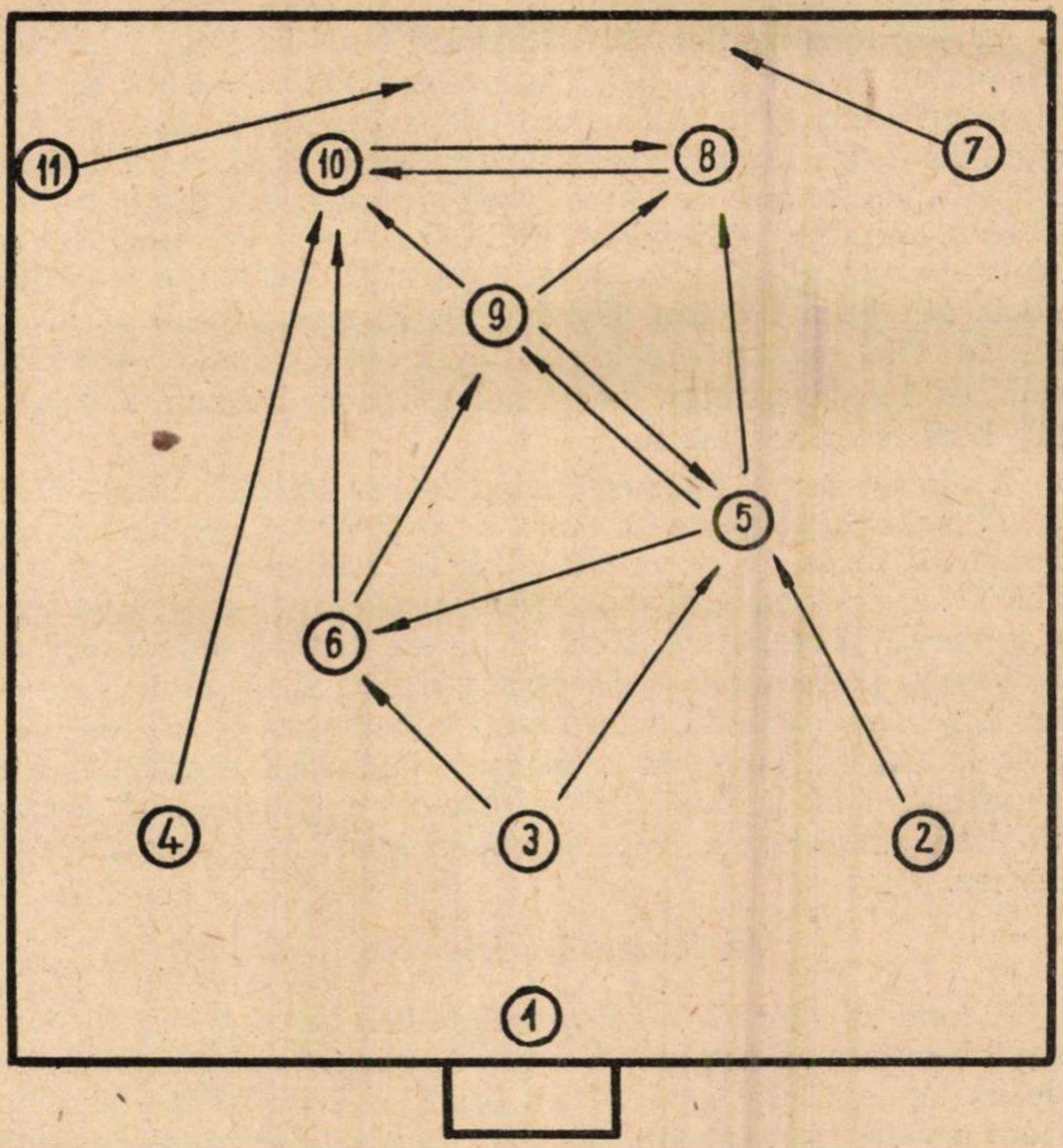

Mint látni lehet, a csatárjátékon volt a hangsúly. Ezt a csatárjátékot segítették a fedezetek és a védelem, sőt a kapus is. Ez a rendszer alkalmat adott játékosainknak a sok helycserére. Hidegkúti nemcsak mint irányító, hanem mint befejező is komoly szerepet kapott. A berni mérkőzés után ezt a rendszert honosítottuk meg és igyekeztünk minél tökéletesebben játszani.

Az új játékrendszerben szereplő csapatunknak első komoly erőpróbája volt az 1953 májusában Rómában lejátszott mérkőzés. 1925 óta nem tudott győzni a magyar csapat az olaszok el-

len. Igaz ugyan, hogy 1952-ben a helsinki olimpián legyőztük az olaszokat, de ezt nem ismerték el teljes értékű győzelemnek, mondván, hogy akkor nem a legjobb olasz tizenegy volt a magyarok ellenfele.

Az első félidőben az volt a taktikai utasítás, hogy Hidegkuti hátravontan játszott, Budai, Puskás és Czibor maradt teljesen elől, míg Kocsis összekötőkapocs volt a fedezetek és a csatárok között. Támadás során természetesen Kocsis és Hidegkuti is felzárkózott, sőt kedvező alkalom esetén Bozsik is támadásba lendült és igyekezett befejezőként működni. A második félidőre meg kellett változtatnunk ezt a taktikát, mert Hidegkuti megsérült és Palotás állt be a helyére. Ekkor Palotás maradt elöl és Kocsis vette át Hidegkuti szerepkörét. Taktikánk mindkét félidőben bevált és bebizonyította, hogy helyes úton jártunk a támadó játék korszerűsítése terén.

A sikerek egyes játékosoknak a fejébe szálltak, mert önteltség, elbizakodottság kapott lábra a csapatban.. Mindehhez még hozzájárult az is, hogy voltak, akik nem éltek sportszerűen. A csehszlovákok és az osztrákok elleni mérkőzésen ezért több játékos kimaradt a csapatból. Közben igyekeztünk a magukról megfeledkezett játékosokat a jó útra téríteni. Ígéretet is kaptunk erre. Egy rossz emlékű intermezzó következett a svédek elleni 2 : 2-s mérkőzés, amelyen a magyar játékosok megfeledkeztek a tanultakról és lélekben talán már az angolok elleni csatára gondoltak, miközben a Népstadionban közel állottunk a meglepetéshez.

Az évszázad mérkőzése

A londoni mérkőzés előkészületeihez tartozott az is, hogy megtekintettem az Anglia—Kontinens válogatott mérkőzést. Sok érdekes tapasztalatot gyűjtöttem össze és ezek felhasználásával történt a válogatott csapat szakszerű felkészítése. Hazatérés után elbeszélgettem a játékosokkal az angol futballról és az angolok felfogásáról. Ismertettem az angol labdarúgók erényeit és felhívtam a figyelmet a hibáikra.

Beszéltem a Wembley stadion méreteiről és talajáról.

A lelki előkészítés után hozzákezdtünk a szakmai felkészítéshez. Megnagyobbítottuk a népligeti Vasas pályát a Wembley stadion méreteire és az edzéseket az Angliából hozott labdákkal folytattuk.

Az utolsó hazai kétkapus edzés nem sok jót ígért. A svéd mérkőzés utóhangjai még nem ültek el teljesen és néhány fele-

lőtlen szurkoló ízléstelen megjegyzésekkel zavarta az edzést. Rossz hangulatban utaztunk el. Az utazás azonban jót tett a játékosoknak. Bebizonyosodott, hogy a fáradt idegek megpihennek az utazás alatt. Amíg a vonat Felső-Ausztria és Svájc festői szépségű tájai között robogott, minden játékos teljesen rendbejött. Igen jó hatással volt játékosainkra a Párizsban játszott edzőmérkőzés a Renault-gyár csapata ellen. A játékosainkat nem ismerő nézők hatalmas tapssal jutalmazták a csapat szép és tetszetős játékát. Ez az ünneplés és az utána következett fogadtatás visszaadta a játékosok önbizalmát. Ezután már vígabb volt az út Londonig.

Helyesnek bizonyult az utazást illető elgondolás is. A mérkőzés kezdete előtt csak két nappal érkezett meg a csapat Londonba, így a játékosok szervezetét nem nyugtalanította a szokatlan köd és a pára. A mérkőzés iránt egyébként óriási volt az érdeklődés. Magyarországról több mint nyolcezer távirat érkezett a magyar csapat szállására, melyekben bizalmukról biztosították labdarúgóinkat a magyar dolgozók. Természetesen ezeket a táviratokat a mérkőzés előtt nem mutattuk meg a fiúknak, mert nem akartuk még ezzel is fokozni a felelősségérzetüket és az idegfeszültséget.

Változatlan csapat, de újszerű taktika

Csak Londonban jelöltük ki az angolok ellen játszó csapatot. Bíztunk a fiúkban, ezt mutatta az is, hogy a svédek elleni gyengébb játék ellenére sem változtattuk meg összeállításunkat. November 25-én, a wembleyi stadionban ez a csapat állt ki az angolok ellen:

Grosics—Buzánszky, Lóránt, Lantos—Bozsik,
Zakariás—Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Megbeszéltük a mérkőzés taktikáját is. Ismertettük a fiúkkal az eddig lejátszott angol—magyar mérkőzések történetét, az angol csapat jelenlegi tudását, játékosaiknak erényeit és hibáit, a pálya szokatlanul nagy méretét, puha talaját és végül a rendszert, amelyben az angolok játszanak. Szilárdan bíztunk a magyar csapat győzelmében. Taktikai elvként — szemben az olasz mérkőzéssel, ahol a védelemre fektettük a fősúlyt — az angol csapat lerohanását tűztük ki feladatul.

Taktikai elképzelésünket így vázoltuk fel:

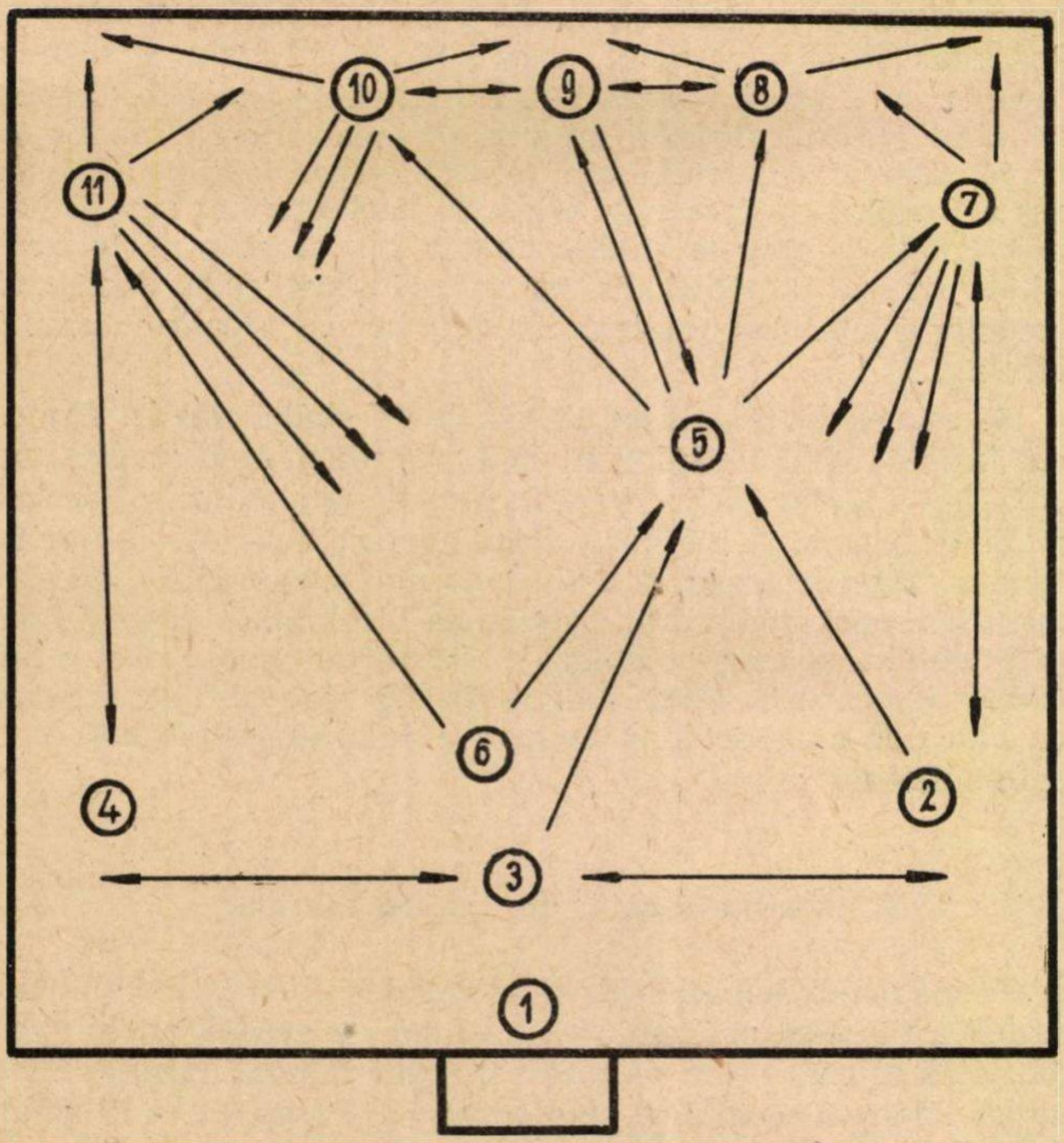

Az új taktika szerint Lóránt a védelemben a söprögető szerepét kapta és így Buzánszky és Lantos közé Zakariásnak kellett hátrajönnie. A védelem feladata az volt, hogy az angol csatárokat semlegesítse és a megszerzett labdákat pontos leadásokkal küldje a csatárokhoz. Bozsik a támadó középfedezet szerepkörét kapta ezúttal. Minden idegszálával a támadások elindítását kellett végeznie, gyakran előretörnie, ha rés kínálkozott és a támadást befejeznie. A két szélső feladatköre is megváltozott: segíteniök kellett a védelmet. Ha a helyzet úgy kívánta, mélyen hátra kellett jönniök és az így megszerzett labdákat kellett eljuttatniok a belső csatárokhoz. A csatárlánc belső hármasa támadó feladatot kapott. A belső hármasnak állandóan változ-

tatni kellett a helyét, tekintettel arra, hogy számítottunk a szigorú emberfogásra. Kocsisnak például jobbra-balra kellett emberét vinnie, hogy a szabadon maradt térségben Bozsik törhessen előre.

Ez a taktika, amelyet a magyar játékosok tökéletesen alkalmaztak a mérkőzés során, újabb fejlődését hozták labdarúgásunknak.

A mérkőzés előtt a magyar labdarúgást az angolok nem értékelték valami nagyra. Ehhez különösen hozzájárult Raynor angol edző öntelt nyilatkozata, aki a magyar—svéd mérkőzés után kijelentette, hogy megtalálta a magyarok eredményes játéka ellen a megfelelő ellenszert.

Mi, vezetők éreztük, hogy ezen a mérkőzésen csak nyerhetünk. Ilyen előzmények után vonultunk ki a zsúfolásig megtelt stadionba.

Mérföldkő a labdarúgás történetében

Magyarország—Anglia 6 : 3 (4 : 2)

A nagyhírű angol csapat összeállítása ez volt:

Merrick—Ramsey, Johnston, Ekersley—Wright,
Dickinson—Matthews, Taylor, Mortensen, Sewell, Robb.

Ezt a mérkőzést feszült érdeklődéssel várta az egész világ. A labdarúgó szakértők egész serege adott találkozót ezen a napon Londonban, hogy szemtanúja legyen a páratlan sikert elért magyarok és az otthonukban veretlen angolok összecsapásának. És akik eljöttek megnézni ezt a mérkőzést, nem is csalódtak, mert a találkozó valódi hírverése volt a labdarúgásnak. Egyben a labdarúgás fordulatát is jelentette ez az összecsapás. A magyar csapat minden eddigi játékát felülmúlva vívta ki csodálatos győzelmét és törte meg az angol válogatott 90 éves hazai veretlenségét. A fordulatot a magyarok korszerű, helycserékre és szellemes húzásokra alapított játéka jelentette.

A mérkőzés után úgy tekintettek csapatunkra, mint valami élő csodára. Pedig nem történt csoda, csak a sokéves, tervszerű munkának megérett a gyümölcse. A szakemberek, az edzők és a játékosok helyesen használták fel azt a sok segítséget, amit pártunk és kormányunk nyújtott. Becsületes és szorgalmas munkájukkal érték el a magyar labdarúgás egyik legnagyobb sikerét.

„Istenek alkonya", „Magyar rapszódia", „Káprázatos játék" — csakúgy ömlött a dicsérő jelző a mérkőzés után a magyar csapatról.

Daily Mirror: „Istenek alkonya! A mi veretlenségünket alaposan szétverték . . . — írta cikkében."

A *Daily Dispatsch* a magyarok játékát az uruguayiak fölé helyezi: „Micsoda megalázás volt az angol labdarúgók részére. Soha nem tudtunk elképzelni jobb csapatot, mint az uruguayit, de a magyarok határozottan sokkal jobbak azoknál is . . ."

Hasonló hangnemben írt a Daily Mail és semmivel sem maradt mögötte a Daily Express sem.

Daily Mail: „Elpüfölték az angolokat. .A vereség — lecke Angliának. A magyarok elképesztő bemutatót tartottak . . ."

Daily Express: „. . . Kilencven év után . . . magyar rapszódia. Az 1953-as vörös ördögök nyöszörgésre késztették Angliát . . ."

A *Daily Skatch* már sokkal józanabbul ítélte meg a helyzetet és bírálatában igyekezett szakszerű lenni.

Ilyeneket írt· „. . . Olyan erőnlétet láttunk a magyaroknál, amilyet nálunk sohasem követeltek meg . . ." „. . . A tragédia az volt, hogy az angol csapat meg tudott volna verni bármely más csapatot a világon — csak a magyart nem . . ." „. . . Ez a mérkőzés történelmi fordulatot jelent a labdarúgásban . . ."

„Tanulságos mérkőzés volt, nem szégyenlünk tanulni a tanítványtól"

A magyar szakembereknek is egyöntetűen az volt a véleménye, hogy: „Ilyen jól még sohasem játszott a magyar válogatott csapat. . . ."

Ennek a kijelentésnek komoly alapja volt. Az eredményen felül megalapozta ezt a kijelentést a magyar labdarúgók sokmozgásos állandó helyváltoztatásokra, lyukraadásokra és lyukrafutásokra épült összjátéka. Az ötletes megoldások, a kifogástalan erőnlét, a helyes taktika, amely a csapatot magasan az angol profik fölé emelte.

Billy Wright, az angol csapat kapitánya is el volt ragadtatva a magyarok játékától. Nem is fukarkodott az elismeréssel. Tárgyilagosan állapította meg, hogy „. . . a magyaroktól nem volt szégyen kikapni. Megvallom, el sem tudtam képzelni azt, hogy ilyen jó lehessen a magyar együttes . . ."

Walter Winterbottom a magyarok játékán keresztül az angolok játékát bírálta: „. . . Az a baj, hogy az angol csapatok az

eredményre törekedve túlzásba viszik a „rúgj és fuss“ jelszó gyakorlati alkalmazását. A vérbeli labdarúgás, a labdakezelés háttérbe szorult nálunk . . .“

Stanley Rous így foglalta össze véleményét: „. . . Sajnos, a magyar játékosok nem engedték megmutatni a mieinknek, hogy tulajdonképpen mit is tudnak. Tanulságos volt számunkra a mérkőzés és nem szégyenlünk tanulni a tanítványtól. A magyarok új elemeket vittek a labdarúgásba és ezzel jelentősen előbbre vitték a sportág fejlődését. A csatárjátékba új utat törtek . . .“

Vittorio Pozzo élménynek nevezte a magyarok játékát. Bírálatában többek között a következőket írta: „. . . Olyan élmény volt ez a mérkőzés, amilyenben nagyon ritkán lehet része egy sportembernek. Már az olimpiai selejtezők során megjósoltam, hogy a magyarok nyerik az olimpiai bajnokságot. Megmondtam, hogy legyőzik Londonban az angolokat és azt is kijelentettem, hogy meg fogják nyerni a világbajnokságot is. Három jóslatom közül kettő már beteljesedett . . .“

A magyar csapat az Anglia felett aratott világra szóló győzelmével valóban rászolgált ezekre a dicsérő jelzőkre, mert a Londonban győztes magyar csapat képviselte labdarúgásunk nagy hagyományait, technikai tudását, szellemességét, ötletességét, a Schafferek, az Orthok és a Braunok labdarúgó kultúráját és mindezt megsokszorozta az a győzni akarás, az a szív, amely a hazájáért sportoló magyar labdarúgókat jellemzi.

Willy Meisl, a Wordl Sports szerkesztője így dicsérte a magyarok játékát: „. . . Nagyszerű teljesítményt nyújtottak a magyarok. Mesterei a labdakezelésnek és taktikának és mindezt pontos, erős kapuralövésekkel koronázták meg. Az angolok mindezt elismerték. De vajon tanulnak-e belőle?”

A magyarok a világbajnokság esélyesei . . .

A magyar—angol mérkőzéssel foglalkozott a világ valamennyi sportlapja. Egyöntetűen kiemelték a magyar labdarúgás magas színvonalát, a játékosok technikai és taktikai tudását, a nagyszerű csapatszellemet és az együttes hatalmas győzni akarását. A külföldi sajtó a magyar játékosokat „művészeknek”, a magyar csapat játékát élménynek nevezte. Csokorba gyűjtöttünk néhány lapszemlét:

Sport (Zürich): „. . . Magyarország úgy játszott, mintha egy gyengébb ellenfél ellen bemutatót tartott volna. Az angol csapatot egyszerűen a falhoz nyomták. Káprázatos volt a magya-

rok taktikája. Az angolok támadásai elakadtak a magyarok nagyszerű védelmi hálózatában . . .“

Der Kicker: „. . . A magyarok a második világháború óta a legerősebb csapattal rendelkeznek. Az angolok nem őrizték eléggé Puskást, Kocsist és Bozsikot és ez eredményezte a nagyarányú vereséget . . .“

Junge Welt: „. . . A magyarok káprázatos játéka után a labdarúgás tanítómestereiből tanulók lettek . . .“

Der Abend: „. . . A magyarok jelenlegi nagy sikere nem a véletlen műve volt, hanem a sport területén is folyó tervszerű építőmunka eredménye . . .“

Neue Wiener Tageszeitung: „. . . A magyar válogatott a labdarúgás magasiskoláját mutatta be angol földön, a labdarúgás őshazájában . . .“

Neues Sport Blatt: „. . . A magyarok Londonban két klasszissal jobban játszottak, mint legutóbb Bécsben. A csapat valamennyi tagja ragyogóan szerepelt. Az angolok labdarúgó bástyája ezzel a nagy vereséggel valósággal porráomlott . . .“

Dagens Nyheter: „. . . Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a magyarok az esélyesei a jövő évi világbajnokságnak. Ennek a sorsába a skótok és az angolok aligha szólhatnak bele . . .“

Pravda: „. . . A magyar labdarúgóválogatott bebizonyította a nyugati világ előtt a béketábor testnevelésének magas színvonalát. A Londonba sereglett újságírók olyan mérkőzésnek lettek tanúi, amilyent még sohasem láttak . . .”

L'Equipe: „. . . Az angol csapat eltűnt a múltjában, a magyarok pedig ragyogóan törtek elő, mint a labdarúgás nagy mesterei . . .“

Le Figaro: „. . . A magyar játékosok tudása olyan magas fokú, hogy a legnehezebb technikai és taktikai húzásuk is egészen természetesnek tűnt fel . . .”

Przeglad Sportowy: „. . . A magyar labdarúgók fölényesen győzték le az otthonában legyőzhetetlennek tartott angol válogatottat és ez olyan fegyvertény, amit az egész világnak méltányolni kell . . .“

Rudé Pravo: „. . . A magyar labdarúgás igen okosan felhasználta a régi hagyományokat és erre építette fel új, korszerű játékát . . .“

La Gazzetta dello Sport: „. . . A magyarok ellen nem könnyű játszani, mert nincs középcsatáruk, néha viszont kettő is van. Ezt az angolok most tapasztalhatták . . .”

L'Unita: „. . . A magyarok az angolok felett aratott fényes győzelmükkel és csodálatos játékukkal a labdarúgás élére kerültek. Sokkal jobban játszottak, mint tavasszal Rómában . . .”

Tutto Sport: „. . . A magyar csapat játéka félelmetes magasságot ért el a londoni mérkőzésen. Az együttes a mostani évek kimagaslóan legjobb válogatott csapata. Eredményei alapján az első hely illeti meg a világon. . .“

És folytathatnánk még hosszú oldalakon keresztül az egész világ túláradó elismerését. A külföldi sajtó hangjaiból kiolvashattuk a magyar labdarúgás hatalmas fejlődésének igazolását, de egyben köszönetét is, hogy megmutatták a magyar labdarúgók a korszerű játék továbbfejlesztésének útját.

Végezetül álljon még itt egy délamerikai bírálat is a mérkőzésről. A nagy találkozó, az „évszázad mérkőzésének“ — ezt az elnevezést az angolok találták ki — szemtanúja volt Abellard Franco, a brazil labdarúgó-szövetség elnöke is. Neki ez volt a véleménye: „. . . Csodálatos élmény volt számomra a mérkőzés. A magyarok mesterei a labdakezelésnek. A játékuk nemcsak szép, de eredményes is. Különösen tanulságos volt számomra a magyar játékosok összjátéka. A londoni mérkőzésen ragyogó volt a magyar csapat taktikai elképzelése is . . .”

Az „évszázad mérkőzése“ ezzel még nem zárult le, mert a világ hatalmas labdarúgó-táborának örökké emlékezetes eseménye marad a magyar csapat ragyogó győzelme. Emlékezetes marad a magyaroknak is, de még inkább az angoloknak, akik bár tökéletesen képzett labdarúgók hírében álltak, mégis amit szurkolóik ezen a mérkőzésen saját játékosaiktól gólerőben, technikában, erőnlétben, taktikában vártak, azt a magyar játékosok mutatták be, még hozzá hatványozott mértékben.

A nagy diadal és ünneplés után folytatódott a bajnokság, amelyben a Vörös Lobogó győzött. Kiesett a Postás és a Sortex.

Az 1953-as év tanulságai

A válogatott csapat nagyszerű szereplése bebizonyította, hogy labdarúgásunk jó úton halad a további sikerek felé. Élvonalbeli játékosaink nemcsak technikában, de taktikai tudásban is előrehaladtak. Javult a csapatmunka és még jobban megszilárdult a közösségi szellem. Ifjúsági válogatottunk bebizonyította a brüsszeli tornán, hogy komolyan lehet rá számítani. Bukarestben is megállták fiataljaink a helyüket, a bécsi vereség azonban — 8 : 1-re kaptak ki az ifik — arra figyelmeztetett, hogy alapo-

sabban kell felkészülni. A bécsi mérkőzés előtt ugyanis semmiféle előkészítés nem volt. De arra is figyelmeztetett, hogy ifjúsági labdarúgóinkkal szüntelenül foglalkozni kell és nemcsak egy-egy alkalommal, nagyobb feladatok előtt.

Javult a játékosok erőnléte és labdakezelése is. Biztató volt a gyors összjátékra való törekvés. A csatárok játékában mind több volt a gyors mozgás, a labda pontos és időben való továbbítása. Fokozódott a játékosok gyorsasága és állóképessége is. Azonban még eredményesebb lehetett volna a gólhelyzetek kihasználása. A csatárok igen sok gólhelyzetet teremtettek, de aránylag még sokat hagytak kihasználatlanul. Játékunk gyorsabb, változatosabb lett, de gyakran előfordult, hogy a helycserék öncélúakká váltak.

Az 1953-as év rengeteg tanulsággal szolgált vezetőinknek, edzőinknek és játékosainknak egyaránt. Ezeknek a tanulságoknak az alapján igyekeztünk játékosaink tudását továbbfejleszteni. Rávezettük az edzőket is, hogy sportköreikben egységesen, a válogatott csapat felfogásának megfelelően oktassanak, tanítsanak és neveljenek. Ezek az intézkedések jótékony hatással voltak az egész ország labdarúgásának fejlődésére. 1953-mal bezárólag a felszabadulás óta eltelt kilenc év alatt válogatottunk 57 mérkőzést játszott. Ebből 43-at megnyert, hét döntetlenül végződött és csak hét mérkőzést vesztett. Kétszázharmincöt rúgott góllal szemben csak hetvenhetet kapott. A számok hűen tükrözik a magyar labdarúgásnak a felszabadulás utáni hatalmas fejlődését.

FÜGGELÉK

A magyar válogatott csapat felszabadulás előtti országok közötti mérkőzései:

1.	1902.	X.	12.	Ausztria	0 : 5
2.	1903.	IV.	5.	Csehország	2 : 1
3.		VI.	11.	Ausztria	3 : 2
4.		X.	11.	Ausztria	2 : 4
5.	1904.	VI.	2.	Ausztria	3 : 0
6.		X.	9.	Ausztria	4 : 5
7.	1905.	IV.	9.	Ausztria	0 : 0
8.	1906.	IV.	1.	Csehország	1 : 1
9.		X.	7.	Csehország	4 : 4
10.		XI.	4.	Ausztria	3 : 1
11.	1907.	IV.	7.	Csehország	5 : 2
12.		V.	5.	Ausztria	1 : 3
13.		X.	6.	Csehország	3 : 5
14.		XI.	3.	Ausztria	4 : 1
15.	1908.	IV.	5.	Csehország	5 : 2
16.		V.	3.	Ausztria	0 : 4
17.		VI.	10.	Anglia	0 : 7
18.		XI.	1.	Ausztria	5 : 3
19.	1909.	IV.	3.	Németország	3 : 3
20.		V.	2.	Ausztria	4 : 3
21.		V.	29.	Anglia	2 : 4
22.		V.	30.	Ausztria	1 : 1
23.		V.	31.	Anglia	2 : 8
24.		XI.	9.	Ausztria	2 : 2
25.	1910.	V.	1.	Ausztria	1 : 2
26.		V.	26.	Olaszország	6 : 1
27.		XI.	6.	Ausztria	3 : 0
28.	1911.	I.	1.	Franciaország	3 : 0
29.		I.	6.	Olaszország	1 : 0
30.		I.	8.	Svájc	0 : 2
31.		V.	7.	Ausztria	1 : 3
32.		X.	29.	Svájc	9 : 0
33.		XI.	5.	Ausztria	2 : 0
34.		XII.	17.	Németország	4 : 1

35.	1912.	IV. 14.	Németország	4 : 4
36.		V. 5.	Ausztria	1 : 1
37.		VI. 20.	Svédország	2 : 2
38.		VI. 23.	Norvégia	6 : 0
39.		VI. 30.	Anglia	0 : 7
40.		VII. 3.	Németország	3 : 1
41.		VII. 5.	Ausztria	3 : 0
42.		VII. 12.	Oroszország	9 : 0
43.		VII. 14.	Oroszország	12 : 0
44.		XI. 3.	Ausztria	4 : 0
45.	1913.	IV. 27.	Ausztria	4 : 1
46.		V. 18.	Svédország	2 : 0
47.		X. 26.	Ausztria	4 : 3
48.	1914.	V. 3.	Ausztria	0 : 2
49.		V. 31.	Franciaország	5 : 1
50.		VI. 18.	Svédország	4 : 1
51.		VI. 20.	Svédország	1 : 1
52.		X. 4.	Ausztria	2 : 2
53.		XI. 8.	Ausztria	2 : 1
54.	1915.	V. 2.	Ausztria	2 : 5
55.		V. 30.	Ausztria	2 : 1
56.		X. 3.	Ausztria	2 : 4
57.		XI. 7.	Ausztria	6 : 2
58.	1916.	V. 7.	Ausztria	1 : 3
59.		VI. 4.	Ausztria	2 : 1
60.		X. 1.	Ausztria	2 : 3
61.		XI. 5.	Ausztria	3 : 3
62.	1917.	V. 6.	Ausztria	1 : 1
63.		VI. 3.	Ausztria	6 : 2
64.		VII. 15.	Ausztria	4 : 1
65.		X. 7.	Ausztria	2 : 1
66.		XI. 4.	Ausztria	2 : 1
67.	1918.	IV. 14.	Ausztria	2 : 0
68.		V. 12.	Svájc	2 : 1
69.		VI. 2.	Ausztria	2 : 0
70.		X. 6.	Ausztria	3 : 0
71.	1919.	IV. 6.	Ausztria	2 : 1
72.		X. 5.	Ausztria	0 : 2
73.		XI. 9.	Ausztria	3 : 2
74.	1920.	V. 2.	Ausztria	2 : 2
75.		X. 24.	Németország	0 : 1
76.		XI. 7.	Ausztria	1 : 2
77.	1921.	IV. 24.	Ausztria	1 : 4
78.		VI. 5.	Németország	3 : 0
79.		XI. 6.	Svédország	4 : 2
80.		XII. 18.	Lengyelország	1 : 0
81.	1922.	IV. 30.	Ausztria	1 : 1
82.		V. 14.	Lengyelország	3 : 0
83.		VI. 15.	Svájc	1 : 1
84.		VII. 2.	Németország	0 : 0
85.		VII. 9.	Svédország	1 : 1

86.		VII.	17.	Finnország	5 : 1
87.		IX.	24.	Ausztria	2 : 2
88.		XI.	26.	Ausztria	1 : 2
89.	1923.	III.	4.	Olaszország	0 : 0
90.		III.	12.	Svájc	6 : 1
91.		V.	6.	Ausztria	0 : 1
92.		VIII.	19.	Finnország	3 : 1
93.		IX.	23.	Ausztria	2 : 0
94.		X.	28.	Svédország	2 : 1
95.	1924.	IV.	6.	Olaszország	7 : 1
96.		V.	4.	Ausztria	2 : 2
97.		V.	18.	Svájc	2 : 4
98.		V.	26.	Lengyelország	5 : 0
99.		V.	29.	Egyiptom	0 : 3
100.		VI.	4.	Franciaország	1 : 0
101.		VIII.	31.	Lengyelország	4 : 0
102.		IX.	14.	Ausztria	1 : 2
103.		IX.	21.	Németország	4 : 1
104.	1925.	I.	18.	Olaszország	2 : 1
105.		III.	25.	Svájc	5 : 0
106.		V.	5.	Ausztria	1 : 3
107.		V.	21.	Belgium	1 : 3
108.		VII.	12.	Svédország	2 : 6
109.		VII.	19.	Lengyelország	2 : 0
110.		IX.	20.	Ausztria	1 : 1
111.		X.	4.	Spanyolország	0 : 1
112.		X.	11.	Csehszlovákia	0 : 2
113.		XI.	8.	Olaszorszag	1 : 1
114.	1926.	II.	14.	Belgium	2 : 0
115.		V.	2.	Ausztria	0 : 3
116.		VI.	6.	Csehszlovákia	2 : 1
117.		VII.	20.	Lengyelország	4 : 1
118.		IX.	18.	Ausztria	3 : 2
119.		XI.	14.	Svédország	3 : 1
120.		XII.	18.	Spanyolország	2 : 4
121.	1927.	IV.	10.	Ausztria	0 : 6
122.		IV.	10.	Jugoszlávia	3 : 0
123.		IV.	24.	Csehszlovákia	1 : 4
124.		VI.	12.	Franciaország	13 : 1
125.		IX.	25.	Ausztria	5 : 3
126.		IX.	25.	Jugoszlávia	1 : 5
127.	1928.	III.	25.	Jugoszlávia	2 : 1
128.		III.	25.	Olaszország	3 : 4
129.		IV.	22.	Csehszlovákia	2 : 0
130.		V.	6.	Ausztria	5 : 5
131.		X.	7.	Ausztria	1 : 5
132.		XII.	1.	Svájc	3 : 1
133.	1929.	II.	24.	Franciaország	0 : 3
134.		IV.	14.	Svájc	5 : 4
135.		V.	5.	Ausztria	2 : 2
136.		X.	6.	Ausztria	2 : 1
137.		X.	8.	Csehszlovákia	1 : 1

138.	1930.	IV. 13.	Svájc	2 : 2
139.		V. 1.	Csehszlovákia	1 : 1
140.		V. 11.	Olaszország	0 : 5
141.		VI. 1.	Ausztria	2 : 1
142.		VI. 8.	Hollandia	6 : 2
143.		IX. 21.	Ausztria	3 : 2
144.		IX. 28.	Németország	3 : 5
145.		X. 26.	Csehszlovákia	1 : 1
146.	1931.	III. 22.	Csehszlovákia	3 : 3
147.		IV. 12.	Svájc	6 : 2
148.		V. 3.	Ausztria	0 : 0
149.		V. 21.	Jugoszlávia	2 : 3
150.		IX. 20.	Csehszlovákia	3 : 0
151.		X. 4.	Ausztria	2 : 2
152.		XI. 8.	Svédország	3 : 1
153.		XII. 13.	Olaszország	2 : 3
154.	1932.	II. 19.	Egyiptom	0 : 0
155.		III. 20.	Csehszlovákia	3 : 1
156.		IV. 24.	Ausztria	2 : 8
157.		V. 8.	Olaszország	1 : 1
158.		V. 19.	Svájc	1 : 3
159.		IX. 18.	Csehszlovákia	2 : 1
160.		X. 3.	Ausztria	2 : 3
161.		X. 30.	Németország	2 : 1
162.		XI. 27.	Olaszország	2 : 4
163.	1933.	III. 5.	Hollandia	2 : 1
164.		III. 19.	Csehszlovákia	2 : 0
165.		IV. 30.	Ausztria	1 : 1
166.		VII. 2.	Svédország	2 : 5
167.		IX. 17.	Svájc	3 : 0
168.		X. 1.	Ausztria	2 : 2
169.		X. 22.	Olaszország	0 : 1
170.	1934.	I. 14.	Németország	1 : 3
171.		III. 25.	Bulgária	4 : 1
172.		IV. 13.	Ausztria	2 : 5
173.		IV. 29.	Bulgária	4 : 1
174.		IV. 29.	Csehszlovákia	2 : 2
175.		V. 10.	Anglia	2 : 1
176.		V. 27.	Egyiptom	4 : 2
177.		V. 31.	Ausztria	1 : 2
178.		X. 7.	Ausztria	3 : 1
179.		XII. 9.	Olaszország	2 : 4
180.		XII. 16.	Ir szabad állam	4 : 2
181.	1935	IV. 7.	Svájc	2 : 6
182.		V. 12.	Ausztria	6 : 3
183.		V. 19.	Franciaország	0 : 2
184.		IX. 22.	Csehszlovákia	1 : 0
185.		X. 6.	Ausztria	4 : 4
186.		XI. 10.	Svájc	6 : 1
187.		XI. 24.	Olaszország	2 : 2
188.	1936.	III. 15.	Németország	3 : 2
189.		IV. 5.	Ausztria	5 : 3

190.	1936.	V. 3.	Ir szabad állam	3 : 3
191.		V. 31.	Olaszország	1 : 2
192.		IX. 27.	Ausztria	5 : 3
193.		X. 4.	Románia	2 : 1
194.		X. 18.	Csehszlovákia	2 : 5
195.		XII. 2.	Anglia	2 : 6
196.		XII. 6.	Ir szabad állam	3 : 2
197.	1937.	IV. 11.	Svájc	5 : 1
198.		IV. 25.	Olaszország	0 : 2
199.		V. 9.	Jugoszlávia	1 : 1
200.		V. 23.	Ausztria	2 : 2
201.		IX. 19.	Csehszlovákia	8 : 3
202.		X. 10.	Ausztria	2 : 1
203.		XI. 4.	Svájc	2 : 0
204.	1938.	I. 9.	Portugália	0 : 4
205.		I. 15.	Luxemburg	6 : 0
206.		III. 20.	Németország	1 : 1
207.		III. 23.	Görögország	11 : 1
208.		VI. 5.	Hollandia	6 : 0
209.		VI. 12.	Svájc	2 : 0
210.		VI. 16.	Svédország	5 : 1
211.		VI. 19.	Olaszország	2 : 4
212.		XII. 7.	Skócia	1 : 3
213.	1939.	II. 26.	Hollandia	2 : 3
214.		III. 16.	Franciaország	2 : 2
215.		III. 19.	Ir szabad állam	2 : 2
216.		IV. 2.	Svájc	1 : 3
217.		V. 18.	Ir szabad állam	2 : 2
218.		VI. 8.	Olaszország	1 : 3
219.		VIII. 27.	Lengyelország	2 : 4
220.		IX. 24.	Németország	5 : 1
221.		X. 22.	Románia	1 : 1
222.		XI. 12.	Jugoszlávia	2 : 0
223.	1940.	III. 31.	Svájc	3 : 0
224.		IV. 7.	Németország	2 : 2
225.		V. 2.	Horvát válogatott	1 : 0
226.		V. 19.	Románia	2 : 0
227.		IX. 29.	Jugoszlávia	0 : 0
228.		X. 6.	Németország	2 : 2
229.		XII. 1.	Olaszország	1 : 1
230.		XII. 8.	Horvát válogatott	1 : 1
231.	1941.	III. 23.	Jugoszlávia	1 : 1
232.		IV. 7.	Németország	0 : 7
233.		XI. 16.	Svájc	2 : 1
234.	1942.	V. 3.	Németország	3 : 5
235.		VI. 14.	Horvát válogatott	1 : 1
236.		XI. 1.	Svájc	3 : 0
237.	1943.	V. 18.	Svájc	3 : 1
238.		VI. 6.	Bulgária	4 : 2
239.		IX. 12.	Svédország	3 : 2
240.		IX. 15.	Finnország	3 : 0
241.		XI. 7.	Svédország	2 : 7

1944. Ebben az évben nem rendeztünk országok közötti válogatott mérkőzést.

A felszabadulás előtt játszott országok közötti mérkőzések összesítő eredményei:

Anglia	6	1	—	5	8 : 33
Ausztria	82	36	20	26	183 : 174
Belgium	2	1	—	1	3 : 3
Bulgária	3	3	—	—	12 : 4
Csehszlovákia	16	8	5	3	34 : 25
Csehország	6	3	2	1	20 : 15
Egyiptom	3	1	1	1	4 : 5
Franciaország	7	4	1	2	24 : 9
Finnország	3	3	—	—	11 : 2
Görögország	1	1	—	—	11 : 1
Hollandia	3	2	—	1	10 : 6
Holland-India	1	1	—	—	6 : 0
Horvátország	3	1	2	—	3 : 2
Ir szabadállam	5	2	3	—	14 : 11
Jugoszlávia	8	3	3	2	12 : 11
Lengyelország	7	6	—	1	21 : 5
Luxemburg	1	1	—	—	6 : 0
Németország	18	7	6	5	43 : 40
Norvégia	1	1	—	—	6 : 0
Olaszország	19	4	5	10	34 : 40
Cári Oroszország	2	2	—	—	21 : 0
Portugália	1	—	—	1	0 : 4
Románia	3	2	1	—	5 : 2
Skócia	1	—	—	1	1 : 3
Spanyolország	2	—	—	2	2 : 5
Svájc	23	16	2	5	74 : 34
Svédország	14	8	3	3	36 : 31
Összesen:	241	117	54	70	604 : 465

Olimpiai labdarúgótornák:

London, 1908. X. 19—24.

Október 19/20		Október 22		Október 24	
Magyarország	—	Hollandia	0	Anglia	2
Hollandia	—				
Anglia	12	Anglia	4		
Svédország	1				
Dánia	9	Dánia	17	Dánia	0
Franciaország B.	0				
Csehország	—	Franciaország A.	1		
Franciaország A.	—				

Olimpiai bajnok: Anglia

Vigaszdíj: Hollandia—Svédország 2 : 0.

Stockholm, 1912. VI. 29—VII. 6.

Olimpiai bajnok: Anglia

A vigaszdíj döntője: Magyarország—Ausztria 3 : 0.

Antwerpen, 1920. VIII. 28—IX. 5.

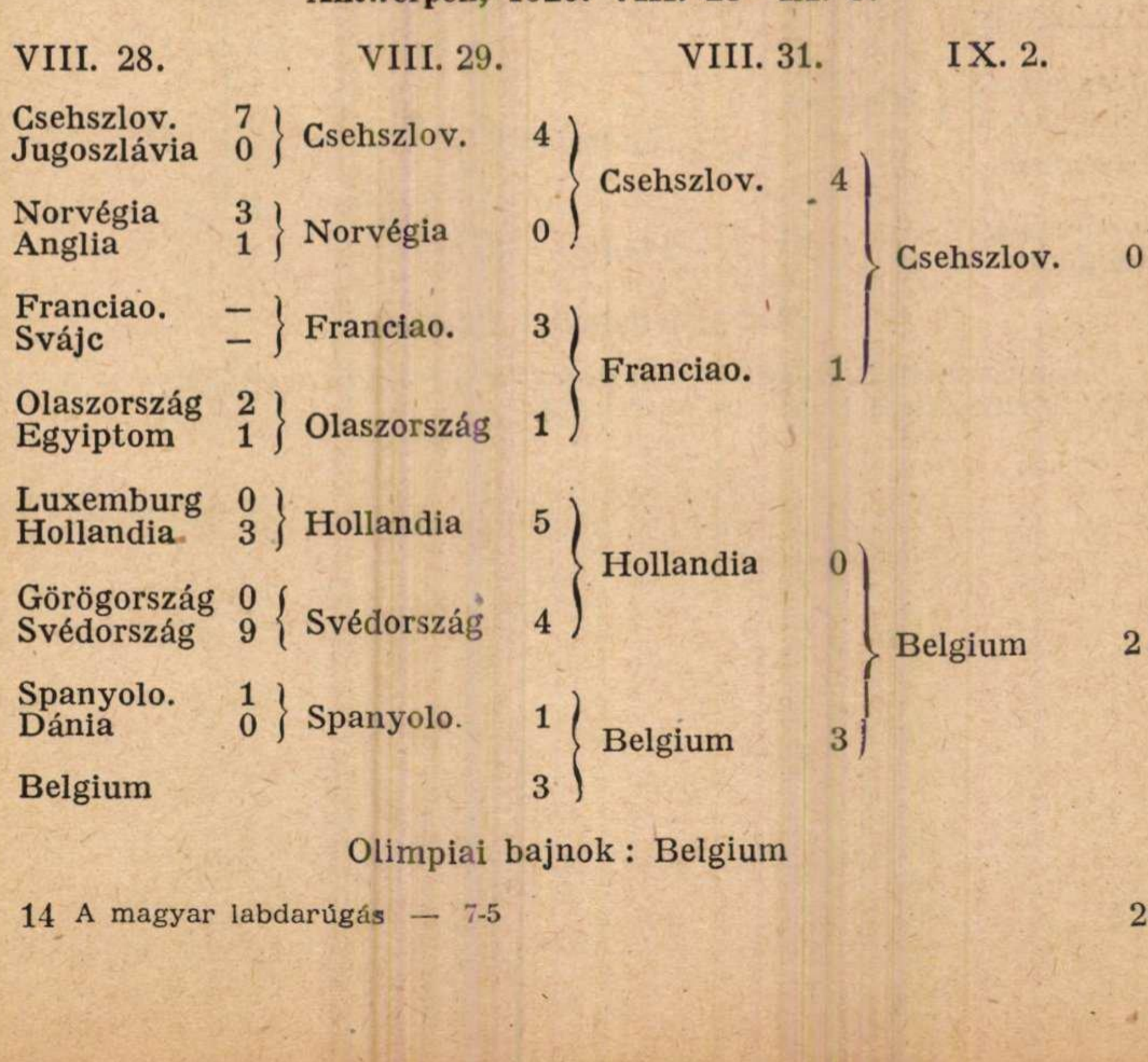

Olimpiai bajnok: Belgium

Párizs, 1924. V. 25.–VI. 9.

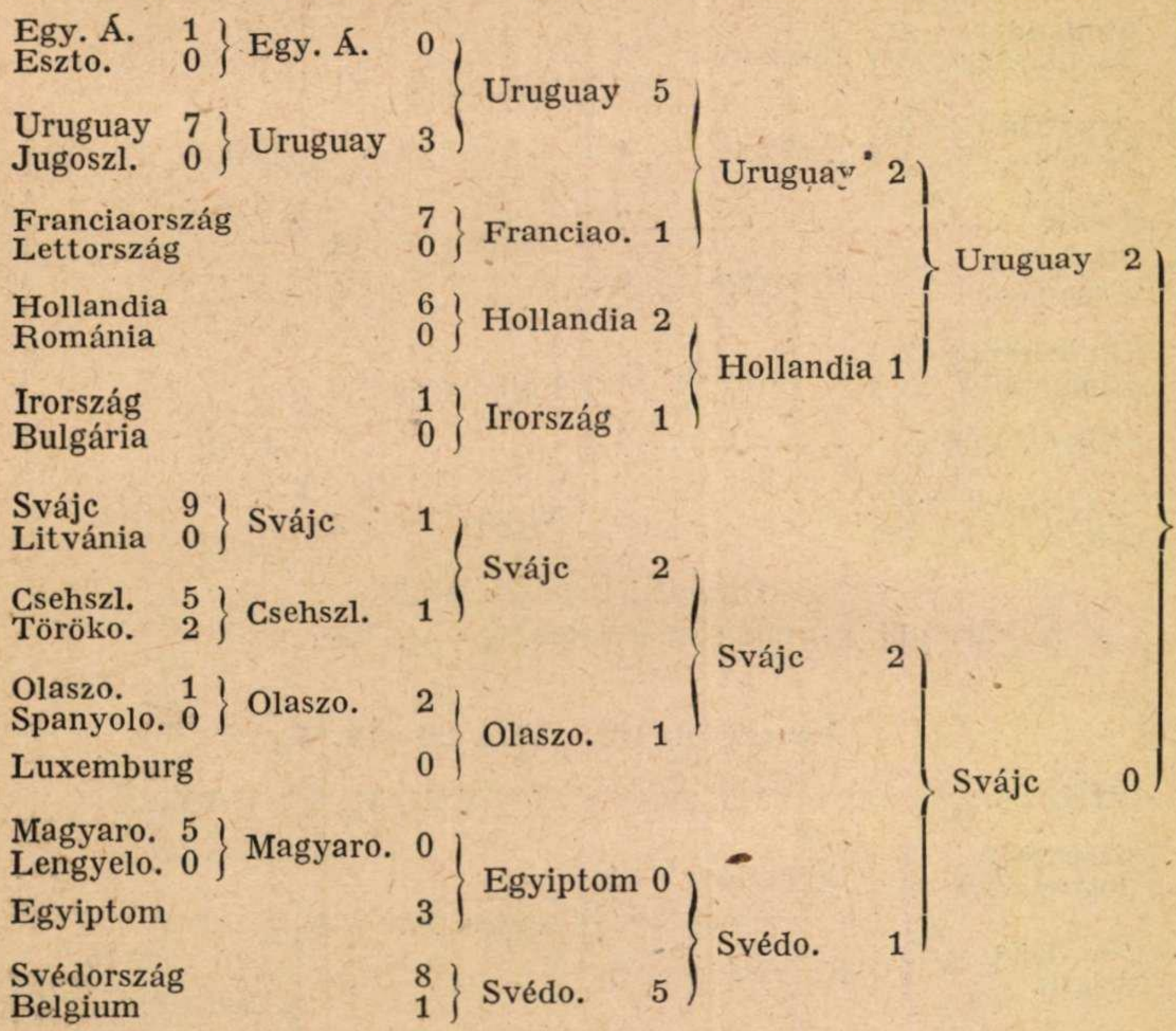

Olimpiai bajnok: Uruguay

A megismételt Svájc–Csehszlovákia mérkőzés eredménye is 1:1 volt. Sorshúzással Svájc ment tovább.

Amszterdam, 1928. V. 27–VI. 12.

V. 27–30.		V. 29–VI. 4.		VI. 5–6.		VI. 10–12.		
Németo.	4	Németo.	1	Uruguay	3	Uruguay	1	
Svájc	0							
Uruguay	2	Uruguay	4					
Hollandia	0							
Olaszo.	4	Olaszo.	1 7*	Olaszo.	2			
Franciao.	3							
Spanyol.	7	Spanyol.	1 1*					
Mexikó	1							
Belgium	5	Belgium	3	Argentina	1	Argentina	1	
Luxemburg	3							
Argentina	11	Argentina	6					
Egy. Áll.	2							
Portugália	2	Portugália	1	Egyiptom	0			
Jugoszl.	1							
Egyiptom	7	Egyiptom	2					
Törökо.	1							

* Megismételt mérkőzés.

A megismételt döntő eredménye: Uruguay–Argentina 2 : 1.
Olimpiai bajnok: Uruguay
A 3. helyért: Olaszország–Egyiptom 11 : 3.

Berlin, 1936. VIII. 3–15.

VIII. 3–6.		VIII. 7–8.		VIII. 10–11.		VIII. 15.		
Olaszország.	1	Olaszország	8	Olaszország	2	Olaszország	2	
Egy. Áll.	0							
Japán	3	Japán	0					
Svédország	2							
Norvégia	4	Norvégia	2	Norvégia	1			
Törökország	0							
Németország	9	Németország	0					
Luxemburg	0							
Ausztria	3	Ausztria	2	Ausztria	3	Ausztria	1	
Egyiptom	1							
Peru	7	Peru	4					
Finnország	3							
Lengyelo.	3	Lengyelo.	5	Lengyelo.	1			
Magyaro.	0							
Anglia	2	Anglia	4					
Kína	0							

A Peru—Ausztria 4 : 2 arányban végződött mérkőzést az osztrákok megóvták. Az óvásnak helyet adtak és a mérkőzés újrajátszását rendelték el. A megismétlendő mérkőzésre a peruiak nem álltak ki, amiért a további küzdelmekből kizárták őket. Így Ausztria ment tovább.

Olimpiai bajnok : Olaszország
A 3. helyért : Norvégia—Lengyelország 3 : 2.

A második világháború után az első olimpiai labdarúgótornát 1948-ban Londonban rendezték. Ezen a magyar csapat nem indult.

London, 1948. VII. 26—VIII. 13.

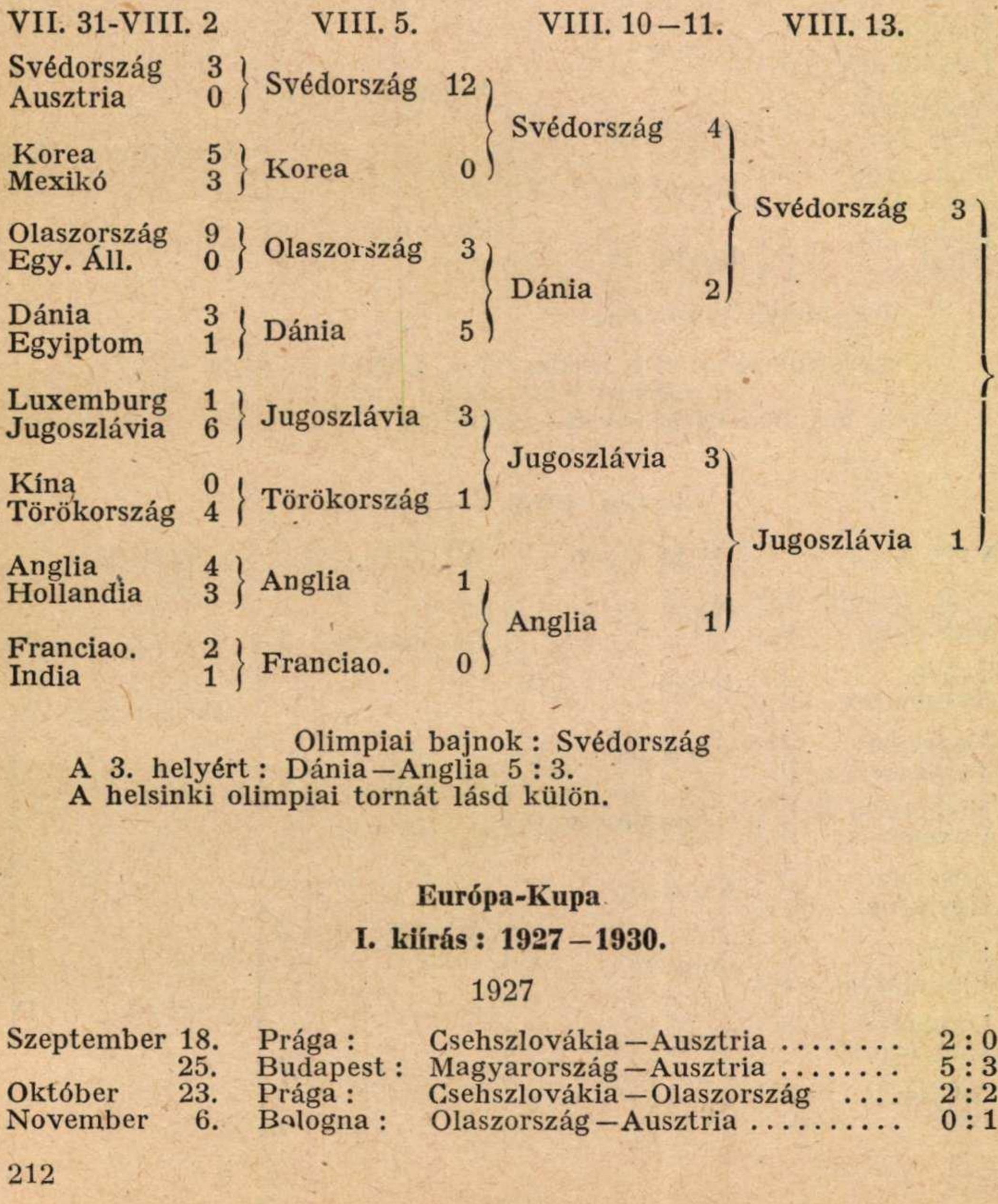

Olimpiai bajnok : Svédország
A 3. helyért : Dánia—Anglia 5 : 3.
A helsinki olimpiai tornát lásd külön.

Európa-Kupa

I. kiírás : 1927—1930.

1927

Szeptember	18.	Prága :	Csehszlovákia—Ausztria	2 : 0
	25.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	5 : 3
Október	23.	Prága :	Csehszlovákia—Olaszország	2 : 2
November	6.	Bologna :	Olaszország—Ausztria	0 : 1

1928

Január	1.	Genova :	Olaszország—Svájc	3 : 2
Március	25.	Róma :	Olaszország—Magyarország	4 : 3
Április	1.	Bécs :	Ausztria—Csehszlovákia	0 : 1
	22.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia ...	2 : 0
Október	7.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	5 : 1
	14.	Zürich :	Svájc—Olaszország	2 : 3
	28.	Bécs :	Ausztria—Svájc	2 : 0
November	1.	Budapest :	Magyarország—Svájc	3 : 1

1929

Március	3.	Bologna :	Olaszország—Csehszlovákia	4 : 2
Április	7.	Bécs :	Ausztria—Olaszország	3 : 0
	14.	Bern :	Svájc—Magyarország	4 : 5
Május	5.	Lausanne :	Svájc—Csehszlovákia	1 : 4
Szeptember	8.	Prága :	Csehszlovákia—Magyarország ...	1 : 1
Október	6.	Prága :	Csehszlovákia—Svájc	5 : 0
	27.	Bern :	Svájc—Ausztria	1 : 3

1930

Május	11.	Budapest :	Magyarország—Olaszország	0 : 5

Végeredmény :

1.	Olaszország	8	5	1	2	21 : 15	11
2.	Ausztria	8	5	—	3	17 : 10	10
3.	Csehszlovákia	8	4	2	2	17 : 10	10
4.	Magyarország	8	4	1	3	20 : 23	9
5.	Svájc	8	—	—	8	11 : 28	—

A II. kiírás : 1931/1932.

1931

Február	22.	Milánó :	Olaszország—Ausztria	2 : 1
Március	22.	Prága :	Csehszlovákia—Magyarország	3 : 3
	29.	Bern :	Svájc—Olaszország	1 : 1
Április	12.	Bécs :	Ausztria—Csehszlovákia	2 : 1
	12.	Budapest :	Magyarország—Svájc	6 : 2
Május	3.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	0 : 0
Június	14.	Prága :	Csehszlovákia—Svájc	7 : 3
Október	4.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	2 : 2
November	15.	Róma :	Olaszország—Csehszlovákia	2 : 2
	20.	Basel :	Svájc—Ausztria	1 : 8
December	13.	Torinó :	Olaszország—Magyarország	3 : 2

1932

Február	14.	Nápoly :	Olaszország—Svájc	3 : 0
Március	20.	Bécs :	Ausztria—Olaszország	2 : 1
Április	17.	Zürich :	Svájc—Csehszlovákia	5 : 1
Május	8.	Budapest :	Magyarország—Olaszország	1 : 1
	22.	Prága :	Csehszlovákia—Ausztria	1 : 1
Június	19.	Bern :	Svájc—Magyarország	3 : 1
Szept.	18.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia	2 : 1
Október	23.	Bécs :	Ausztria—Svájc	3 : 1
	28.	Prága :	Csehszlovákia—Olaszország	2 : 1

Végeredmény :

1. Ausztria	8	4	3	1	19 : 9	11
2. Olaszország	8	3	3	2	14 : 11	9
3. Magyarország	8	2	4	2	17 : 15	8
4. Csehszlovákia	8	2	3	3	18 : 19	7
5. Svájc	8	2	1	5	16 : 30	5

A III. kiírás : 1933—1935.

1933

Április	2.	Genf :	Svájc—Olaszország	0 : 3
Május	7.	Firenze :	Olaszország—Csehszlovákia	2 : 0
Szeptember	17.	Budapest :	Magyarország—Svájc	3 : 0
Október	22.	Budapest :	Magyarország—Olaszország	0 : 1
December	3.	Firenze :	Olaszország—Svájc	5 : 2

1934

Február	11.	Torinó :	Olaszország—Ausztria	2 : 4
Március	25.	Genf :	Svájc—Ausztria	2 : 3
Április	29.	Prága	Csehszlovákia—Magyarország ...	2 : 2
Szeptember	23.	Bécs :	Ausztria—Csehszlovákia	2 : 2
Október	7.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	3 : 1
	14.	Genf :	Svájc—Csehszlovákia	2 : 2
November	11.	Bécs :	Ausztria—Svájc	3 : 0

1935

Március	17.	Prága	Csehszlovákia—Svájc	3 : 1
	24.	Bécs :	Ausztria—Olaszország	0 : 2
Április	7.	Zürich	Svájc—Magyarország	6 : 2
	14.	Prága :	Csehszlovákia—Ausztria	0 : 0
Szeptember	22.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia ...	1 : 0
Október	6.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	4 : 4
	27.	Prága :	Csehszlovákia—Olaszország	2 : 1
November	24.	Milánó :	Olaszország—Magyarország	2 : 2

Végeredmény :

1. Olaszország	8	5	1	2	18 : 10	11
2. Ausztria	8	3	3	2	17 : 15	9
3. Magyarország	8	3	3	2	17 : 16	9
4. Csehszlovákia	8	2	4	2	11 : 11	8
5. Svájc	8	1	1	6	13 : 24	3

A IV. kiírás : 1936—1938.

1936

Március	22.	Bécs :	Ausztria—Csehszlovákia	1 : 1
Szeptember	27.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	5 : 3
Október	18.	Prága :	Csehszlovákia—Magyarország ...	5 : 2
	25.	Milánó :	Olaszország—Svájc	4 : 2
November	8.	Zürich :	Svájc—Ausztria	1 : 3

1937

Február	21.	Prága :	Csehszlovákia—Svájc	5 : 3
Április	11.	Basel :	Svájc—Magyarország	1 : 5
	25.	Torinó :	Olaszország—Magyarország	2 : 0
Május	23.	Prága :	Csehszlovákia—Olaszország	0 : 1
Szeptember	19.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia ...	8 : 3
	19.	Bécs :	Ausztria—Svájc	4 : 3
Október	10.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	1 : 2
Október	24.	Prága :	Csehszlovákia—Ausztria	2 : 1
	31.	Genf :	Svájc—Olaszország	2 : 2
November	14.	Budapest :	Magyarország—Svájc	2 : 0

1938

Április	3.	Basel :	Svájc—Csehszlovákia	4 : 0

A küzdelmeket a második világháború kitörése után nem folytatták

A II. világháború utáni I. kiírás : 1948—1953

1948

Április	21.	Budapest :	Magyarország—Svájc	7 : 4
Május	2.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	3 : 2
	23.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia ...	2 : 1
Október	10.	Basel :	Svájc—Csehszlovákia	1 : 1
	31.	Prága :	Csehszlovákia—Ausztria	3 : 1

1949

Április	3.	Lausanne :	Svájc—Ausztria	2 : 1
	10.	Prága :	Csehszlovákia—Magyarország ...	5 : 2
Május	8.	Budapest	Magyarország—Ausztria	6 : 1
	22.	Firenze :	Olaszország—Ausztria	3 : 1
Június	12.	Budapest :	Magyarország—Olaszország	1 : 1
Szeptember	25.	Bécs :	Ausztria—Csehszlovákia	3 : 1

1950

Március	19.	Bécs :	Ausztria—Svájc	3 : 3
Április	2.	Bécs :	Ausztria—Olaszország	1 : 0

1951

November	25.	Lugano :	Svájc—Olaszország	1 : 1

1952

Szeptember	20.	Bern :	Svájc—Magyarország	2 : 4
December	28.	Palermo :	Olaszország—Svájc	2 : 0

1953

Április	26.	Prága :	Csehszlovákia—Olaszország	2 : 0
Május	17.	Róma :	Olaszország—Magyarország	0 : 3
Szeptember	20.	Prága :	Csehszlovákia—Svájc	5 : 0
December	13.	Genova :	Olaszország—Csehszlovákia	3 : 0

Végeredmény:

1. Magyarország	8	5	1	2	27 : 17	11
2. Csehszlovákia	8	4	1	3	18 : 12	9
3. Olaszország	8	3	2	3	10 : 9	8
4. Ausztria	8	3	1	4	14 : 20	7
5. Svájc	8	1	3	4	13 : 24	5

A Középeurópai Kupa mérkőzései

1927

Résztvevők: Admira, Rapid, Hajduk, Beogradski, Slávia, Spárta és Hungária.

A döntőben: Spárta—Rapid 6 : 2, 1 : 2

A Középeurópai Kupa 1927. évi győztese: a prágai Spárta.

1928

Admira—Slávia 3 : 1
Slávia—Admira 3 : 3
} Adm.—Ferencv. 1 : 2

Beog.—Ferencv. 0 : 7
Ferencv.—Beog. 6 : 1
} Ferencv.—Adm. 1 : 0

} Ferencv.-Rapid 7 : 1

Rapid—Hung. 6 : 4
Hung.—Rapid 3 : 1
Rapid—Hung. 1 : 0
} V.Zsiskov-Rapid 4 : 3

Grad.—V.Z. 3 : 2
V.Zsiskov-Grad. 6 : 1
} Rapid-V.Zsiskov 3 : 2
Rapid-V.Zsiskov 3 : 1

} Rapid-Ferencv. 5 : 3

A Középeurópai Kupa 1928. évi győztese: a Ferencváros.

1929

Ujpest—Spárta 6 : 1
Spárta—Újpest 2 : 0
} Újpest—Rapid 2 : 1

Rapid—Genova 5 : 1
Genova—Rapid 0 : 0
} Rapid—Újpest 3 : 2
Újpest—Rapid 3 : 1

} Újpest—Slávia 5 : 1

Juv.—Slávia 1 : 0
Slávia—Juv. 3 : 0
} Vienna—Slávia 3 : 2

Hung.—Vienna 1 : 4
Vienna—Hung. 2 : 1
} Slávia—Vienna 4 : 2

} Slávia—Újpest 2 : 2

A Középeurópai Kupa 1929. évi győztese: az Újpest

1930

Részvevők: Rapid, Vienna, Genova, Ambrosiana, Slávia, Spárta, Ferencváros és Újpest.

A döntőben: Spárta—Rapid 0:2
Rapid—Spárta 2:3

A Középeurópai Kupa 1930. évi győztese: a Rapid.

1931

Részvevők: Vienna, WAC, Róma, Juventus, Slávia, Spárta, Bocskai és Hungária.

A döntőben: Vienna—WAC 3:2
WAC—Vienna 1:2

A Középeurópai Kupa 1931. évi győztese: a Vienna.

1932

Részvevők: Admira, Vienna, Bologna, Juventus, Slávia, Spárta, Újpest és Ferencváros.

Az egyik ágon döntőbe jutott a Bologna. A másik ágon az elődöntőben a Slávia Prágában 4:0 arányban legyőzte a Juventust, Torinóban a Juventus vezetett 2:0 arányban, amikor botrány miatt félbeszakadt a mérkőzés.

Mindkét csapatot kizárták a további küzdelmekből.

A Középeurópai Kupa 1932. évi győztese: a Bologna (játék nélkül).

1933

Részvevők: Austria, Vienna, Juventus, Ambrosiana, Slávia, Spárta, Újpest és Hungária.

A döntőben: Ambrosiana—Austria 2:1
Austria—Ambrosiana 3:1

A Középeurópai Kupa 1933. évi győztese: az Austria.

1934

A rendezőbizottság a részvevők számát nyolcról tizenhatra emelte és így minden ország négy csapattal vehetett részt a küzdelmekben.

Részvevők: Ausztria: Admira, Austria, Rapid, FAC.
Olaszország: Juventus, Napoli, Ambrosiana, Bologna.
Csehszlovákia: Spárta, Slávia, Kladnó, Teplitz.
Magyarország: Újpest, Ferencváros, Hungária, Bocskai.

A döntőben: Bologna—Admira 4:1
Admira—Bologna 3:2

A Középeurópai Kupa 1934. évi győztese: a Bologna.

1935

Részvevők: Ausztria: Rapid, Admira, Vienna, Austria.
Olaszország: Róma, Ambrosiana, Juventus, Fiorentina.
Csehszlovákia: Slávia, Spárta, Zsidenice, Viktoria-Pilzen.
Magyarország: Ferencváros, Újpest, Hungária, Szeged.

A döntőben: Ferencváros—Spárta 2:1
Spárta—Ferencváros 3:0

A Középeurópai Kupa 1935. évi győztese: a Spárta.

1936

Ebben az évben ismét bővült a részvevők száma. Bekapcsolódott Svájc is és most már húsz csapat küzdött a Középeurópai Kupa bajnoka címért.

Részvevők: Ausztria: Admira, Austria, Rapid, Vienna.
Olaszország: Torino, Bologna, Ambrosiana, Roma.
Svájc: Grashoppers, Bern, Lausanne, Young Fellows.
Csehszlovákia: Slávia, Spárta, Zsidenice, Prostejov.
Magyarország: Hungária, Ferencváros, Újpest, Phőbus.

A Spárta és az Austria szerzett jogot a döntőre, melynek eredménye ez volt:

Austria—Spárta 0:0
Spárta—Austria 0:1

A Középeurópai Kupa 1936. évi győztese: az Austria.

1937, (lásd 219. oldal)

1938

Részvevők: Olaszország: Ambrosiana, Juventus, Genova, Milan.
Magyarország: Ferencváros, Újpest, Hungária, Kispest.
Csehszlovákia: Spárta, Slávia, Kladno, Zsidenice.
Jugoszlávia: Beogradski, HASK.
Románia: Rapid-Bukarest, Ripensia.

Az osztrák csapatok már nem vettek részt a mérkőzéseken az Anschluss miatt.

A döntőbe a prágai Slávia és a Ferencváros került.

A döntő eredményei:

Prága: Slávia—Ferencváros 2:2
Budapest: Ferencváros—Slávia 0:2

A Középeurópai Kupa 1938. évi győztese: a Slávia.

1939

Az I. forduló:

Budapest:	Ferencváros—Spárta	2:3
Prága:	Spárta—Ferencváros	0:2
Milánó:	Ambrosiana—Újpest	2:1
Budapest:	Újpest—Ambrosiana	3:1
Bukarest:	Venus—Bologna	1:0
Bologna:	Bologna—Venus	5:0
Belgrád:	Beogradski—Slávia	3:0
Prága:	Slávia—Beogradski	2:1

A II. forduló:

Bologna:	Bologna—Ferencváros	3:1
Budapest:	Ferencváros—Bologna	4:1
Belgrád:	Beogradski—Újpest	4:2
Budapest:	Újpest—Beogradski	7:1

Döntő:

Ferencváros—Újpest 1:4
Újpest—Ferencváros 2:2

A Középeurópai Kupa 1939. évi győztese: az Újpest.

Slávia – Ferencváros	2 : 2	Ferencváros – Vienna	2 : 1		
Ferencváros – Slávia	3 : 1	Vienna – Ferencváros	1 : 0	Austria – Ferencváros	4 : 1
Vienna – Young Fellows	2 : 1	Ferencváros – Vienna	2 : 1		
Young Fellows – Vienna	1 : 0				
Young Fellows – Vienna	0 : 2				
Bologna – Austria	1 : 2	Austria – Újpest	5 : 4		
Austria – Bologna	5 : 1			Ferencváros – Austria	6 : 1
Venus – Újpest	4 : 6	Újpest – Austria	1 : 2		
Újpest – Venus	4 : 1				
Hungária – Lazio	1 : 1	Lazio – Grashoppers	6 : 1		
Lazio – Hungária	3 : 2				
Grashoppers – Prostejov	4 : 3	Grashoppers – Lazio	3 : 2		
Prostejov – Grashoppers	2 : 2				
Admira – Spárta	1 : 1	Admira – Genova	2 : 2	A Lazio játék nélkül a döntőbe került.	
Spárta – Admira	2 : 2				
Admira – Spárta	2 : 0				
Genova – Gradjanski	3 : 1	Genova – Admira. Botrány miatt félbeszakadt. Mindkét csapatot törölték.			
Gradjanski – Genova	0 : 3				

A döntőmérkőzés eredménye :

Budapest : Ferencváros – Lazio 4 : 2

Róma : Lazio – Ferencváros 4 : 5

A Középeurópai Kupa 1937. évi győztese : a Ferencváros.

Eredményeink a felszabadulás után:

1945

Országok közötti válogatott mérkőzések:

VIII. 19.	Budapest:	Magyarország—Ausztria	2:0	(2:0)
VIII. 20.	Budapest:	Magyarország—Ausztria	5:2	(4:2)
IX. 30.	Budapest:	Magyarország—Románia ...	7:2	(5:2)

B-válogatott mérkőzések:

VIII. 19.	Bécs:	Magyarország—Ausztria	6:3	(3:1)

Városok közötti mérkőzések:

VIII. 21.	Bécs:	Budapest—Bécs	5:0	(3:0)
IX. 30.	Temesvár:	Budapest—Temesvár	4:1	(0:1)
X. 1.	Arad:	Budapest—Arad	3:2	(1:0)

Karácsonyi torna:

Budapest:	Ferencváros—Admira	6:1
	Vasas—Admira	4:2
	Ferencváros—Vasas	4:1

A nyári bajnokság végeredménye:

1.	Újpest	22	18	1	3	125:27	37
2.	Ferencváros	22	16	2	4	87:18	34
3.	Csepel	22	15	2	5	91:41	32
4.	Kispest	22	14	2	6	74:55	30
5.	Vasas	22	10	7	5	69:38	27
6.	MTK	22	11	3	8	53:51	25
7.	EMTK	22	10	1	11	54:48	21
8.	B. Barátság	22	9	2	11	47:58	20
9.	Z. Madisz	22	7	4	11	55:64	18
10.	MÁVAG	22	4	1	17	29:82	9
11.	Ganz	22	2	2	18	26:123	6
12.	NSC	22	2	1	19	16:121	5

A nyolc II. osztályú csoportgyőztes:

Elektromos, Törekvés, HAC, BMTE, UMTE, SZAC, E. MADISZ, IX. MADISZ.

Az osztályozó mérkőzések döntőinek eredményei:

Z. MADISZ—UTSE	2:2, 6:2
K. Barátság—Ganz	3:1, 2:0

Góllövő-lista:

36 gól Zsengellér
35 gól Szusza, Keszthelyi
25 gól Mike
23 gól Mészáros
19 gól Illovszky

1946

Országok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 14.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	3 : 2	(1 : 2)
X. 6.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	2 : 0	(2 : 0)
X. 31.	Esch :	Magyarország—Luxemburg ..	7 : 2	(3 : 1)

Városok közötti mérkőzések :

IV. 14.	Budapest :	Budapest—Bécs	1 : 1	(1 : 1)
X. 6.	Bécs :	Bécs—Budapest	4 : 3	(2 : 3)
XI. 3.	Párizs :	Budapest—Párizs	2 : 2	(1 : 1)
XI. 24.	Belgrád :	Budapest—Belgrád	1 : 1	(1 : 1)

Egyéb mérkőzések :

Bécs :	Vasutas vál.—Osztrák vidéki vál. .	5 : 3
Bécs :	Vasutas vál.—Wacker, Vienna vegy.	5 : 4
Tranava :	Vasutas vál.—Szlovák vasutas vál. .	3 : 3
Poznan :	Vasutas vál.—SK. Warta	4 : 0
Poznan :	Vasutas vál.—Lengyel vasutas vál. .	2 : 2
Danzig :	Vasutas vál.—Lengyel vasutas vál. .	6 : 1
Svájc :	Vasutas vál.—Servette	3 : 2
	Vasutas vál.—FC. Bellinzona	3 : 1
	Vasutas vál.—FC. Locarno	2 : 0
Bécs :	M. rendőr vál.—O. rendőr vál.	4 : 0
Gráz :	BLASz vál.—Gráz	3 : 3
Budapest :	Gráz—BLASz vál.	3 : 2

Húsvéti torna (Bécsben) **:**

Rapid—MTK	3 : 1
Ferencváros—Austria	3 : 1
Rapid—Ferencváros	1 : 1
MTK—Austria	3 : 2

(Budapesten) **:**

Munkás vál.—FC Wien	5 : 0
Vasutas vál.—Budapesti vegyes .	2 : 1
Munkás vál.—Budapesti vegyes .	5 : 2
Vasutas vál.—FC Wien	3 : 1

Köztársasági Elnöki — Kupa:

	Ferencváros—Újpest	2 : 1
	Vasas—Csepel	4 : 1
3—4. helyért :	Csepel—Újpest	5 : 3
1—2. helyért :	Vasas—Ferencváros	2 : 1

Esti Kupa :

	Újpest—Elektromos	5 : 1
	MTK—Szeged	2 : 1
	Kispest—Vasas	4 : 2
	Kispest—MTK	4 : 1
	Csepel—SzAC	3 : 1
	Újpest—Csepel	4 : 3
Döntő :	Újpest—Kispest	5 : 2

A kétesoportos bajnokság végeredménye:

Keleti csoport:

1.	Újpest	26	26	—	—	147 : 29	52
2.	Vasas	26	18	2	6	86 : 49	38
3.	Szeged	26	16	5	5	69 : 46	37
4.	Kispest	26	12	5	9	66 : 44	29
5.	DVSC	26	12	5	9	62 : 48	29
6.	Diósgyőr	26	9	11	6	43 : 50	29
7.	ERSO	26	13	3	10	59 : 69	29
8.	Z. MADISZ	26	8	6	12	56 : 59	22
9.	Elektromos	26	9	4	13	54 : 62	22
10.	Sal. BTC	26	8	6	12	52 : 61	22
11.	HAC	26	9	3	14	53 : 66	21
12.	Békéscs. Törekvés	26	5	5	16	41 : 80	15
13.	BMSE	26	4	6	16	39 : 72	14
14.	Törekvés	26	1	3	22	12 : 104	5

Nyugati csoport:

1.	Ferencváros	26	22	1	3	99 : 31	45
2.	Csepel	26	16	5	5	82 : 43	37
3.	MTK	26	14	6	6	74 : 44	34
4.	SZAC	26	13	4	9	96 : 72	30
5.	Haladás	26	12	5	9	67 : 42	29
6.	ETO	26	12	5	9	55 : 47	29
7.	PVSK	26	12	4	10	75 : 55	28
8.	K. Barátság	26	11	3	12	73 : 75	25
9.	Dorog	26	10	5	11	66 : 79	25
10.	Szolnok	26	7	10	9	46 : 46	24
11.	UMTE	26	8	4	14	36 : 52	20
12.	EMTK	26	8	4	14	48 : 71	20
13.	BMTE	26	6	3	17	41 : 97	15
14.	Dózsa	26	1	1	24	30 : 134	3

Góllövő-lista:

54 gól Deák
39 gól Szusza
38 gól Zsengellér
37 gól Szilágyi I.
33 gól Mike
30 gól Sárosi dr.

1947

Országok közötti válogatott mérkőzések:

V. 4.	Budapest:	Magyarország—Ausztria	5 : 2	(2 : 2)
V. 11.	Torinó:	Olaszország—Magyarország .	3 : 2	(1 : 0)
VI. 29.	Belgrád:	Magyarország—Jugoszlávia .	3 : 2	(1 : 1)
VIII. 17.	Budapest:	Magyarország—Bulgária	9 : 0	(3 : 0)
VIII. 20.	Budapest:	Magyarország—Albánia	3 : 0	(2 : 0)
IX. 14.	Bécs:	Ausztria—Magyarország	4 : 3	(2 : 1)
X. 12.	Bukarest:	Magyarország—Románia ...	3 : 0	(2 : 0)

B-válogatott mérkőzések:

X. 12.	Budapest:	Magyarország—Románia ...	0 : 0

Városok közötti válogatott mérkőzések :

V. 4.	Bécs :	Budapest—Bécs	2 : 1	(1 : 1)
VI. 1.	Budapest :	Budapest—Belgrád	3 : 2	(2 : 2)
IX. 14.	Budapest :	Budapest—Bécs	2 : 0	(1 : 0)
XII. 14.	Szeged :	Szabadka—Szeged	3 : 2	(1 : 0)

Ifjúsági válogatott mérkőzések :

V. 4.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	2 : 1	(1 : 0)
VII. 6.	Bécs :	Budapest—Bécs	2 : 1	(1 : 0)
IX. 14.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	2 : 1	(1 : 1)
X. 12.	Bukarest :	Magyarország—Románia ...	5 : 1	(1 : 1)

Egyéb válogatott mérkőzések :

V. 4.	Bécs :	Délny. Magyaro.—Karinthia.	5 : 1	(2 : 0)
	Győr :	Ny.-Magyaro.—Alsó-Ausztria	6 : 2	(3 : 0)
	Gráz :	BLASz vál.—Stájerország ..	2 : 1	(0 : 0)
IX. 14.	Budapest :	Gráz—BLASz vál.	6 : 2	(2 : 2)
	Miskolc :	Felső-Ausztria—É.-Magyaro.	3 : 2	(1 : 1)
	St. Pölten :	Alsó-Ausztria—Ny.-Magyaro.	2 : 1	(1 : 0)
	Klagenfurt:	Délny.-Magyaro.—Karinthia	3 : 1	(2 : 1)

A Főiskolai Világbajnokság válogatott mérkőzése :

VIII.	Párizs :	Franciaország—Magyarország	1 : 1	(1 : 0)

A Vasutas-válogatott mérkőzései az EB-n :

VII. 13—27.	Budapest :	Magyaro.—Franciao.	12 : 1	(7 : 1)
		Magyarország—Bulgária	3 : 1	(1 : 0)
		Románia—Magyarország ...	1 : 1	(1 : 0)
		Magyarország—Ausztria	2 : 0	(1 : 0)
		Jugoszlávia—Magyarország .	2 : 1	(1 : 1)

Húsvéti torna :

Budapest :	MTK—Rapid	6 : 2	(2 : 2)
	Ferencváros—Austria	3 : 2	(2 : 2)
	Ferencváros—Rapid	5 : 2	(1 : 1)
	Austria—MTK	2 : 1	(0 : 0)
Bécs :	Wacker—Csepel	3 : 2	(1 : 1)
	Kispest—Vienna	6 : 4	(2 : 2)
	Csepel—Vienna	3 : 1	(2 : 1)
	Kispest—Wacker	2 : 1	(1 : 0)
Arad :	Újpest—Sparta	3 : 2	(2 : 0)
	Újpest—ITA	3 : 0	(1 : 0)

Béke Kupa :

Budapest :	MTK—Bratislava	6 : 2	(3 : 1)
	Újpest—MTK	3 : 2	

Az 1946—47. évi NB. I. végeredménye :

1.	Újpest	30	21	5	4	106 : 43	47
2.	Kispest	30	17	7	6	77 : 37	41
3.	Vasas	30	16	7	7	77 : 43	39
4.	Ferencváros	30	16	6	8	70 : 39	38
5.	MTK	30	14	3	13	52 : 43	31

6.	Csepel	30	13	5	12	57 : 48	31
7.	SzAC	30	11	8	11	70 : 64	30
8.	DVSC	30	13	4	13	57 : 70	30
9.	Szeged	30	12	5	13	57 : 64	29
10.	Szolnok	30	12	5	13	46 : 55	29
11.	Haladás	30	11	6	13	49 : 47	28
12.	ETO	30	11	5	14	54 : 49	27
13.	Dorog	30	11	5	14	58 : 60	27
14.	ERSO	30	11	5	14	35 : 56	27
15.	Pereces	30	11	1	18	47 : 75	23
16.	Testvériség	30	1	1	28	26 : 145	3

Az 1946—47. év góllövő-listája :

48 gól Deák
32 gól Puskás
27 gól Szilágyi I.
22 gól Mike
21 gól Egresi

1948

Országok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 22.	Budapest :	Magyarország—Svájc	7 : 4	(3 : 3)
V. 2.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	3 : 2	(1: 1
V. 23.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia	2 : 1	(1 : 0)
V. 23.	Tirana :	Albánia—Magyarország	0 : 0	
VI. 6.	Budapest :	Magyarország—Románia	9 : 0	(2 : 0)
IX. 10.	Varsó :	Magyarország—Lengyelország	6 : 2	(3 : 1)
X. 3.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	2 : 1	(2 : 1)
X. 24.	Bukarest :	Magyarország—Románia	5 : 1	(1 : 0)
XI. 7.	Szófia :	Bulgária—Magyarország	1 : 0	(1 : 0)

B-válogatott mérkőzések :

V. 23.	Prága :	Csehszlovákia—Magyarország	1 : 1	(0 : 0)
VI. 6.	Bukarest :	Magyarország—Románia	3 : 0	(3 : 0)
VI. 30.	Zágráb :	Budapest—Zágráb	2 : 1	(1 : 0)
VII. 3.	Split :	Budapest—Split	2 : 1	(1 : 0)
IX. 19.	Budapest :	Magyarország—Lengyelország	8 : 0	(4 : 0)
X. 23.	Budapest :	Magyarország—Románia	4 : 0	(3 : 0)

Városok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 11.	Tirana :	Budapest vegyes—Tirana	2 : 1	(1 : 0)
IV. 13.	Tirana :	Tirana—Budapest vegyes	3 : 1	(1 : 0)
V. 2.	Budapest :	Budapest—Bécs	9 : 2	(2 : 1)
	Kolozsvár :	Budapest B.—Kolozsvár	2 : 0	(1 : 0)
	Marosvásár:	Marosvásárhely—Budapest C.	3 : 1	(2 : 1)
X. 3.	Bécs :	Bécs—Budapest	3 : 3	(1 : 0)

Ifjúsági válogatott mérkőzések :

V. 23.	Budapest :	Magyarország—Csehszlovákia	6 : 2	(1 : 0)
VI. 6.	Budapest :	Magyarország—Románia	4 : 1	(3 : 1)
IX. 18.	Lodz :	Lengyelország—Magyarország	1 : 0	(1 : 0)
X. 23.	Bukarest :	Románia—Magyarország	5 : 0	(2 : 0)

Egyéb válogatott mérkőzések :

V. 2.	Gráz :	NB. II. vál. — Stájerország	1 : 1	(1 : 1)
	Linz :	Felső-Ausztria — BLASZ vál.	2 : 1	(1 : 0)
	Sopron :	Sopron — Burgerland	2 : 1	(1 : 1)
	Győr :	Ny.-Magyaro. — Bécs I. o. vál.	2 : 0	(0 : 0)
	Pécs :	Délny.-Magyaro. — Alsó-Ausztria	2 : 1	(2 : 0)
V. 23.	Kassa :	É.-Szlovenszko — É.-Magyaro.	9 : 1	(3 : 0)
V. 23.	Cegléd :	Közép-Magyaro. — Morvao.	3 : 2	(1 : 1)

Húsvéti torna

Budapest :	Újpest — Vienna	3 : 1	(1 : 0)
	Ferencváros — Basel	3 : 2	(3 : 0)
	Ferencváros — Vienna	3 : 2	(1 : 1)
	Újpest — Basel	5 : 0	(2 : 0)
Bécs :	Austria — Charleroi	3 : 3	(1 : 0)
	Rapid — Kispest	3 : 1	(1 : 0)
	Kispest — Austria	3 : 1	(3 : 0)
	Rapid — Charleroi	1 : 0	(1 : 0)
Prága :	Csepel — Slavia	3 : 0	(1 : 0)
	MTK — Sparta	2 : 1	(1 : 0)
	Csepel — Sparta	2 : 1	(0 - 0)
	MTK — Slavia	1 : 0	(1 : 0)

Pünkösdi torna :

Bécs :	MTK — Austria	6 : 1	(2 : 1)
	Újpest — Wacker	3 : 3	(2 : 2)
	Austria — Újpest	6 : 2	(1 : 1)
	MTK — Wacker	2 : 1	(0 : 1)

Centenáris Kupa :

VII. 25-től Budapest :	Vasas — Ferencváros	8 : 2	(3 : 0)
	Csepel — Wacker	2 : 1	(2 : 0)
	MTK — Jednota	6 : 3	(2 : 3)
	Vasas — Wacker	2 : 1	(2 : 1)
	MTK — Csepel	7 : 0	(2 : 0)
	Ferencváros — Jednota	5 : 1	(2 : 1)
	Ferencváros — Csepel	5 : 4	(3 : 1)
	Vasas — Jednota	2 : 2	(1 : 0)
	MTK — Wacker	3 : 0	(1 : 0)
	MTK — Vasas	3 : 1	(2 : 0)
	Csepel — Jednota	2 : 1	(1 : 1)
	Ferencváros — Wacker	3 : 0	(1 : 0)
	MTK — Ferencváros	5 : 3	(2 : 2)
	Vasas — Csepel	4 : 3	(1 : 2)
	Jednota — Wacker	0 : 0	

Az 1947—48. évi NB. I. végeredménye :

1.	Csepel	32	24	4	4	73 : 32	52
2.	Vasas	32	22	7	3	76 : 31	51
3.	Ferencváros	32	23	4	5	77 : 39	50
4.	Kispest	32	21	6	5	82 : 42	48
5.	Újpest	32	18	8	6	83 : 43	44

6.	MTK	32	19	4	9	75 : 36	42
7.	Haladás	32	13	7	12	49 : 48	33
8.	MATEOSz	32	11	9	12	42 : 42	31
9.	Sal. BTC	32	10	6	16	32 : 55	26
10.	SzAC	32	8	9	15	38 : 63	25
11.	ETO	32	11	2	19	47 : 62	24
12.	Szeged	32	9	6	17	30 : 55	24
13.	Elektromos	32	7	8	17	30 : 61	22
14.	EMTK	32	9	4	19	33 : 72	22
15.	Szolnok	32	8	5	19	33 : 69	21
16.	DVSC	32	8	3	21	37 : 76	19
17.	MOGÜRT	32	4	2	26	23 : 34	10

Az 1947—48-as év góllövő-listája :

50 gól Puskás
41 gól Deák
40 gól Szilágyi I.
27 gól Szusza
21 gól Hidegkuti és Marosvári

1949

Országok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 10.	Prága :	Csehszlovákia—Magyaro. ...	5 : 2	(1 : 0)
V. 8.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	6 : 1	(3 : 0)
VI. 12.	Budapest :	Olaszország—Magyarország ..	1 : 1	(1 : 1)
VI. 19.	Stockholm :	Magyarország—Svédország ..	2 : 2	(1 : 0)
VII. 10.	Debrecen :	Magyaro.—Lengyelo.	8 : 2	(4 : 0)
X. 16.	Bécs :	Magyarország—Ausztria	4 : 3	(3 : 2)
X. 30.	Budapest :	Magyarország—Bulgária	5 : 0	(1 : 0)
XI. 20.	Budapest :	Magyarország—Svédország ..	5 : 0	(2 : 0)

B-válogatott mérkőzések :

IV. 10.	Budapest :	Csehszlovákia—Magyarország	1 : 1	(1 : 0)
V. 8.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	5 : 3	(3 : 2)
VII. 10.	Gdansk :	Magyaro.—Lengyelo.	3 : 0	(0 : 0)
X. 16.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	4 : 2	(2 : 0)
X. 30.	Szófia :	Magyarország—Bulgária	2 : 0	(0 : 0)

Ifjúsági válogatott mérkőzések :

IV. 10.	Prága :	Csehszlovákia—Magyaro. ...	3 : 1	(2 : 1)
VII. 10.	Debrecen :	Magyaro.—Lengyelo.	6 : 2	(3 : 1)

Városok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 10.	Pozsony :	Budapest—Pozsony	2 : 1	(0 : 1)
VI. 30.	Prága :	Prága—Budapest	4 : 0	(4 : 0)

Egyéb válogatott mérkőzések :

IV. 4.	Budapest :	Budapest—Vidék	2 : 1	(0 : 0)
IV. 10.	Miskolc :	K.-Szlovenszkó—É.-Magyaro.	2 : 2	(1 : 0)
X. 15.	Bécs :	Bécs I. o. vál.—Ny.-Magyaro.	1 : 0	(1 : 0)

Főiskolai Világbajnokság :

VIII. 18-tól Budapest :	Magyarország—Dél-Korea ...	9 : 1	(7 : 0)
	Magyaro.—Franciao.	3 : 1	(2 : 0)
	Franciaország—Dél-Korea ...	3 : 2	(2 : 1)

Húsvéti torna :

Budapest :	MTK—Sparta	2 : 1	(1 : 1)
	Ferencváros—Slavia	8 : 3	(5 : 2)
	Ferencváros—Sparta	4 : 0	(3 : 0)
	MTK—Slavia	7 : 0	(2 : 0)
Tatabánya :	MATEOSz—Zbrojovszka Zsidenice	1 : 1	(1 : 1)
	Tatabánya—Zbrojovszka Zsidenice	3 : 3	(3 : 1)

Pünkösdi torna :

Budapest :	Ferencváros—MTK	5 : 2	(2 : 1)
	Kispest—Újpest	6 : 1	(1 : 1)
	Ferencváros—Újpest	4 : 3	(3 : 1)
	Kispest—MTK	2 : 2	(2 : 1)

Az 1948—49. évi NB. I. végeredménye :

1.	Ferencváros	30	26	1	3	140 : 36	53
2.	MTK	30	18	6	6	91 : 38	42
3.	Kispest	30	19	3	8	94 : 46	41
4.	Újpest	30	18	5	7	89 : 47	41
5.	Csepel	30	15	5	10	67 : 66	35
6.	SzAC	30	13	8	9	39 : 44	34
7.	Vasas	30	15	2	13	68 : 51	32
8.	MATEOSz	30	12	5	13	67 : 53	29
9.	ETO	30	12	5	13	56 : 88	29
10.	Szombathely	30	11	6	13	56 : 60	28
11.	Sal. BTC	30	10	6	14	58 : 69	26
12.	Soroksár	30	11	4	15	40 : 63	26
13.	Tatabánya	30	9	3	18	53 : 87	21
14.	Szeged	30	7	5	18	38 : 80	19
15.	Kistext	30	4	4	22	40 : 104	12
16.	GSE	30	4	4	22	24 : 88	12

1948—49. év góllövő-listája :

59 gól Deák
46 gól Puskás
37 gól Szusza
33 gól Kocsis
28 gól Szilágyi I.
26 gól Hidegkuti

1950

Országok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 30.	Budapest :	Magyaro.—Csehszlovákia	5 : 0	(1 : 0)
V. 14.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	5 : 3	(2 : 2)
VI. 4.	Varsó :	Magyaro.—Lengyelo.	5 : 2	(2 : 1)
IX. 24.	Budapest :	Magyarország—Albánia	12 : 0	(5 : 0)
X. 29.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	4 : 3	(2 : 1)
XI. 12.	Szófia :	Bulgária—Magyarország	1 : 1	(1 : 1)

B-válogatott mérkőzések :

IV. 30.	Prága :	Csehszlovákia—Magyaro. ...	1 : 0	(1 : 0)
V. 14.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	3 : 2	(2 : 2)
VI. 4.	Diósgyőr :	Magyaro.—Lengyelo.	2 : 0	(1 : 0)
X. 29.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	3 : 0	(1 : 0)
XI. 12.	Budapest :	Magyarország—Bulgária	2 : 0	(1 : 0)

Utánpótlás válogatott mérkőzés :

VI. 10.	Prága :	M. utánp. vál.—Cseh. utánp. vál.	2 : 1	(1 : 0)

Húsvéti torna Prágában :

Textiles—Sparta	3 : 1
Sparta—ÉDOSz	2 : 1
ÉDOSz—Slavia	5 : 3
Slavia—Textiles	3 : 0

Szabadságharcos Kupa (döntő) **:**

ÉDOSz—MTK	3 : 1

Béke Kupa :

Textiles—Vasas	3 : 2
Győri Vasas—Cs. Vasas	5 : 3
Dózsa—ÉDOSz	2 : 1
Honvéd—Előre	6 : 2
Textiles—Honvéd	3 : 2
Dózsa—Győri Vasas	3 : 2
Textiles—Dózsa	2 : 0

Az 1949—50. NB. I. végeredménye :

1.	Honvéd	30	23	4	3	84 : 29	50
2.	ÉDOSz	30	21	4	5	86 : 38	46
3.	Textiles	30	18	8	4	81 : 33	44
4.	Cs. Vasas	30	15	8	7	66 : 45	38
5.	Dózsa	30	14	9	7	71 : 52	37
6.	Vasas	30	15	5	10	67 : 44	35
7.	Győri Vasas	30	13	7	10	63 : 45	33
8.	Teherfuvar	30	10	11	9	59 : 51	31
9.	Dorogi Tárna	30	11	6	13	60 : 58	28
10.	Salg. Tárna	30	10	8	12	51 : 56	28
11.	Postás	30	9	10	11	45 : 59	28
12.	Szomb. Lok.	30	10	4	16	52 : 67	24
13.	Előre	30	6	5	19	51 : 93	17
14.	Olajmunkás	30	3	9	18	35 : 85	15
15.	Soroksár	30	4	5	21	32 : 84	13
16.	Debreceni Lok.	30	4	5	21	39 : 103	13

Az 1950. évi egyfordulós őszi bajnokság végeredménye :

1.	Honvéd	15	13	1	1	67 : 16	27
2.	Textiles	15	11	2	2	54 : 25	24
3.	Dózsa	15	9	3	3	37 : 23	21
4.	Cs. Vasas	15	8	2	5	33 : 21	18

5.	Dorogi Tárna	15	8	2	5	36 : 32	18
6.	Vasas	15	8	1	6	30 : 23	17
7.	Salg. Tárna	15	6	4	5	27 : 26	16
8.	Di Vasas	15	5	6	4	21 : 23	16
9.	Győri Vasas	15	6	1	8	28 : 28	13
10.	ÉDOSz	15	5	2	8	25 : 30	12
11.	Szombathelyi Lok.	15	3	6	6	16 : 26	12
12.	Szegedi SzMTE	15	4	4	7	22 : 44	12
13.	Postás	15	4	3	8	18 : 28	11
14.	Előre	15	4	2	9	26 : 41	10
15.	BVSE	15	2	3	10	22 : 51	7
16.	Tatabányai Tárna	15	1	4	10	17 : 42	6

1949—50. évi góllövő-lista :

31 gól Puskás
30 gól Kocsis
23 gól Hidegkuti
22 gól Szilágyi I.
21 gól Deák
18 gól Sándor

1950. évi egyfordulós góllövő-lista :

25 gól Puskás
24 gól Kocsis
17 gól Palotás
13 gól Molnár
12 gól Deák, Hidegkuti
10 gól Keszthelyi

1951

Országok közötti válogatott mérkőzések :

V. 27.	Budapest :	Magyaro.—Lengyelo.	6 : 0	(2 : 0)
X. 14.	Vitkowice :	Magyaro.—Csehszlovákia ...	2 : 1	(1 : 1)
XI. 18.	Budapest :	Magyaro.—Finnország	8 : 0	(4 : 0)

B-válogatott mérkőzések :

V. 24.	Katowice :	Magyaro.—Lengyelo.	2 : 1	(2 : 1)
X. 14.	Budapest :	Magyaro.—Csehszlovákia ...	4 : 0	(4 : 0)

A berlini VIT labdarúgó tornája :

Magyarország—Csehszlovákia	5 : 0	(3 : 0)
Magyarország—Német Dem. Közt.	5 : 0	(2 : 0)
Magyarország—Románia	6 : 0	(4 : 0)

Egyéb nemzetközi mérkőzések :

Bukarest :	Magyar Textilip. vál.—Román Textilip. v.	4 : 2
Budapest :	Román Vas. vál.—Magyar Vas. vál.	4 : 1
Tirana :	Magyar Vasas szaksz. vál.—Tirana vál. ..	2 : 1
Lodz :	Magyar Bányász vál.—Lengyel Főisk. vál.	2 : 1

Esti Kupa mérkőzések :

Győri Vasas – Bp. Honvéd	3 : 1
Bp. Dózsa – VL. Sortex	2 : 1
Bp. Bástya – Bp. Vasas	3 : 2
Bp. Kinizsi – Cs. Vasas	5 : 2
Bp. Bástya – Győri Vasas	4 : 1
Bp. Vasas – Cs. Vasas	4 : 0
Bp. Dózsa – Bp. Kinizsi	2 : 1
Bp. Bástya – Bp. Dózsa	5 : 2

Az 1951. évi NB. I. végeredménye :

1.	Bp. Bástya	25	22	2	1	96 : 27	46
2.	Bp. Honvéd	26	18	6	2	83 : 26	42
3.	Bp. Dózsa	26	12	7	7	67 : 47	31
4.	Bp. Vasas	26	11	7	8	47 : 33	29
5.	Csepel	26	12	5	9	45 : 38	29
6.	Kinizsi	26	13	3	10	43 : 42	29
7.	Dorog	26	10	6	10	44 : 45	26
8.	Győr	25	8	8	9	47 : 43	24
9.	Salgótarján	26	7	7	12	33 : 47	21
10.	Szegedi Honvéd	26	6	8	12	29 : 55	20
11.	Diósgyőr	26	6	7	13	31 : 52	19
12.	Szombathely	26	8	2	16	29 : 59	18
13.	Sortex	26	7	4	15	19 : 48	18
14.	Szegedi Petőfi	26	2	6	18	27 : 78	10

Góllövő-lista :

30 gól Kocsis
25 gól Palotás
22 gól Szusza
21 gól Puskás
18 gól Szilágyi I.

1952

Országok közötti válogatott mérkőzések :

V. 18.	Budapest :	Magyarország – NDK	5 : 0	(2 : 0)
V. 25.	Budapest :	Bulgária – Magyarország	1 : 1	(1 : 0)
VI. 15.	Varsó :	Magyaro. – Lengyelo.	5 : 1	(5 : 0)
VI. 22.	Helsinki :	Magyaro. – Finnország	6 : 1	(2 : 0)
IX. 20.	Bern :	Magyarország – Svájc	4 : 2	(2 : 2)
X. 19.	Budapest :	Magyaro. – Csehszlovákia ...	5 : 0	(4 : 0)

Olimpiai mérkőzések :

VII. 15.	Turku :	Magyarország – Románia	2 : 1	(1 : 0)
VII. 21.	Helsinki :	Magyarország – Olaszország ..	3 : 0	(2 : 0)
VII. 24.	Kotka :	Magyarország – Törökország .	7 : 1	(2 : 0)
VII. 28.	Helsinki :	Magyarország – Svédország ..	6 : 0	(3 : 0)
VIII. 2.	Helsinki :	Magyarország – Jugoszlávia ..	2 : 0	(0 : 0)

B-válogatott mérkőzések :

V. 18.	Chemnitz :	Magyarország—NDK	3 : 0	(2 : 0)
V. 25.	Szófia	Bulgária—Magyarország	3 : 2	(1 : 1)
VI. 15.	Budapest :	Magyaro.—Lengyelo.	3 : 0	(0 : 0)
X. 19.	Brno :	Csehszlovákia—Magyaro. ...	1 : 1	(1 : 1)

Utánpótlás mérkőzések :

Bukarest :	Csehszlovák főisk. vál.—Magyar utánp. v.	3 : 1
Bukarest :	Magyar utánp. vál.—Román főisk. vál. ...	2 : 1

Egyéb nemzetközi mérkőzések :

Bécs :	Honvéd—Wacker	3 : 1
Moszkva :	Moszkva vál.—Magyarország ...	1 : 1
Moszkva :	Moszkva vál.—Magyarország ...	2 : 1
Budapest :	Honvéd—Wacker	5 : 2
Varsó :	Lengyel B. vál.—Dózsa	3 : 2
Varsó :	Lengyel B. vál.—Dózsa	4 : 3
Budapest :	Budapest vál.—Vienna	5 : 3
Budapest :	Bp. Honvéd—Vienna	7 : 2
Bécs :	Bp. Honvéd—Vienna	4 : 3

Az 1952. évi NB. I. végeredménye :

1.	Bp. Honvéd	26	21	5	—	88 : 21	47
2.	Bp. Bástya	26	20	5	1	96 : 33	45
3.	Bp. Dózsa	26	14	8	4	67 : 43	36
4.	Bp. Vasas	26	13	7	6	54 : 40	33
5.	Cs. Vasas	26	11	3	12	52 : 53	25
6.	Győri Vasas	26	9	5	12	51 : 57	23
7.	Szombathely	26	8	7	11	34 : 48	23
8.	Dorog	26	8	5	13	39 : 44	21
9.	Kinizsi	26	8	5	13	27 : 54	21
10.	Salgótarján	26	8	4	14	44 : 59	20
11.	Szegedi Honvéd	26	7	5	14	37 : 52	19
12.	Bp. Postás	26	7	5	14	34 : 55	19
13.	Di. Vasas	26	6	4	16	31 : 64	16
14.	Pécsi Lokomotív	26	4	8	14	24 : 55	16

Góllövő-lista :

35 gól Kocsis
28 gól Hidegkuti
26 gól Palotás
23 gól Puskás
19 gól Szusza
16 gól Szilágyi I.

1953

Országok közötti válogatott mérkőzések :

IV. 26.	Budapest :	Ausztria—Magyarország	1 : 1	(1 : 1)
V. 17.	Róma :	Magyarország—Olaszország ...	3 : 0	(1 : 0)
VII. 5.	Stockholm :	Magyarország—Svédország ...	4 : 2	(1 : 1)
X. 4.	Prága :	Magyaro.—Csehszlovákia	5 : 1	(4 : 1)

X. 4.	Szófia :	Magyarország—Bulgária	1 : 1	(1 : 0)
X. 11.	Bécs :	Magyarország—Ausztria	3 : 2	(0 : 0)
XI. 15.	Budapest :	Svédország—Magyarország ...	2 : 2	(0 :0)
XI. 25.	London :	Magyarország—Anglia	6 : 3	(4 : 2)

B-válogatott mérkőzések :

IV. 26.	Bécs :	Ausztria—Magyarország	1 : 0	(1 : 0)
X. 4.	Budapest :	Magyaro.—Csehszlovákia	2 : 1	(0 : 1)
X. 4.	Budapest :	Magyarország—Bulgária	3 : 0	(0 : 0)
X. 11.	Budapest :	Magyarország—Ausztria	7 : 3	(3 : 1)

Városok közötti mérkőzések :

VII. 9.	Göteborg :	Budapest—Göteborg	6 : 1	(1 : 1)
VII. 12.	Halmstadt :	Budapest—Halmstadt	5 : 1	(1 : 1)

Különböző mérkőzések az osztrákok ellen :

IV. 26.	Bécs :	Magyaro. V.—Bécsi Liga vál. .	2 : 0
IV. 26.	St. Pölten :	Magyaro. VI.—Alsó-Ausztria ..	5 : 2
IV. 26.	Tatabánya:	Magyaro. IV.—Felső-Ausztria .	5 : 2
X. 11.	Gráz :	Magyaro. III.—Stájer vál. ...	3 : 2
X. 11.	Linz :	Magyaro. IV.—Felső-Ausztria .	2 : 1
X. 11.	Budapest :	Magyaro. V.—Bécsi Liga vál. .	5 : 1
X. 11.	Diósgyőr :	Magyaro. VI.—Alsó-Ausztria ..	5 : 1

Ifjúsági válogatott mérkőzések :

Brüsszel :	Magyarország—Svájc	4 : 0	(2 : 0)
	Magyarország—Irország	4 : 0	(3 : 0)
	Magyarország—Törökország	2 : 0	(1 : 0)
	Magyarország—Jugoszlávia	2 : 0	(0 : 0)
Budapest :	Magyarország—Ausztria	1 : 1	(1 : 1)
Bécs :	Ausztria—Magyarország	8 : 1	(4 : 1)

Húsvéti torna :

Bécs :	Bp. Honvéd—Austria	7 : 6
	Rapid—Bp. Bástya	5 : 4
Budapest :	Bp. Honvéd—Rapid	2 : 0
	Bp. Bástya—Austria	1 : 1

A bukaresti VIT nemzetközi labdarúgó tornája :

Magyar utánpótlás vál.—HSK Salzburg	19 : 1
Magyar utánpótlás vál.—Egyiptom	7 : 0
Magyar utánpótlás vál.—Tiran	4 : 3
Magyar utánpótlás vál.—NDK	3 : 1
Magyar utánpótlás vál.—Románia	4 : 3

Béke Kupa mérkőzések :

Csepel—Szombathely	4 : 2
Dózsa—Győr	5 : 0
Sortex—Salgótarján	2 : 1
Kinizsi—Sztálin Vasmű	1 : 0

	Dózsa—Sztálin Vasmű	6 : 1
	Sortex—Csepel	1 : 1
1—2. helyért :	Dózsa—Sortex	2 : 0
3—4. helyért :	Csepel—Sztálin Vasmű	4 : 2

Az 1953. évi NB. I. végeredménye :

1.	Bp. Vörös Lobogó	26	22	2	2	92 : 28	46
2.	Bp. Honvéd	26	19	5	2	86 : 27	43
3.	Bp. Vasas	26	14	4	8	62 : 27	32
4.	Bp. Dózsa	26	11	8	7	54 : 42	30
5.	Bp. Kinizsi	62	11	8	7	37 : 32	30
6.	Győri Vasas	26	8	10	8	41 : 46	26
7.	Szombathelyi Lok.	26	11	4	11	38 : 54	26
8.	Szegedi Honvéd	26	8	7	11	31 : 42	23
9.	Salg. Bányász	26	8	7	11	32 : 46	23
10.	Dorogi Bányász	26	7	7	12	36 : 48	21
11.	Cs. Vasas	26	6	8	12	50 : 54	20
12.	Sztálin Vasmű Építők ...	26	5	9	12	32 : 49	19
13.	Bp. Postás	26	3	8	15	18 : 60	14
14.	Sortex	26	1	9	16	20 : 74	11

Góllövő-lista :

27 gól Puskás
24 gól Kocsis
23 gól Hidegkuti
20 gól Sándor és Csordás
18 gól Lovász, Kotász, Palotás

A magyar labdarúgó válogatott felszabadulás után — 1953. XII. 31-ig játszott országok közötti mérkőzéseinek összesítő eredményei :

Albánia	3	2	1	—	15 : 0
Anglia	1	1	—	—	6 : 3
Ausztria	14	9	1	4	44 : 30
Bulgária	5	2	2	1	16 : 3
Csehszlovákia	6	5	—	1	21 : 8
Finnország	2	2	—	—	14 : 1
Jugoszlávia	2	2	—	—	5 : 2
Lengyelország	5	5	—	—	30 : 7
Luxemburg	1	1	—	—	7 : 2
Német Dem. Közt.	1	1	—	—	5 : 0
Olaszország	4	2	1	1	9 : 4
Románia	5	5	—	—	26 : 4
Svájc	2	2	—	—	11 : 6
Svédország	5	3	2	—	19 : 6
Törökország	1	1	—	—	7 : 1
Összesen :	57	43	7	7	235 : 77

MÁSODIK KÖNYV

I. FEJEZET

Az 1930—1950. évi világbajnokságok ismertetése

1954-ben ötödször rendezték meg a labdarúgó világbajnokságot. Az eddigi négy világbajnokságon Európa és Dél-Amerika csatázott. Uruguay és Olaszország két-két alkalommal szerezte meg a világbajnoki címet és az ötödik világbajnokságon kíváncsian várták a szakemberek, vajon Európa el tudja-e hódítani a dél-amerikaiaktól a világelsőséget?

Az 1954-es svájci világbajnokság minden idők egyik legnagyszerűbb küzdelemsorozatának igérkezett, amelyen — a spanyolok és a svédek kivételével — a világ valóban legjobb csapatai találkoztak. Nem lesz tehát érdektelen, ha most az eddig megrendezett világbajnoki tornákról rövid összefoglaló ismertetést adunk.

A világbajnoki tornák előzményei

A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség megalakítását sorozatos tárgyalások előzték meg a hét alapító ország (Anglia, Wales, Írország, Németország, Svájc, Belgium, Hollandia) képviselői között. A megbeszéléseket a nagy tapasztalatokkal rendelkező angolok irányították, amelyeken végülis leszögezték azokat a célokat, amelyek a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség létrehívását szükségessé tették. Nagy körvonalakban az alakulás célját a következőkben jelölték meg: a labdarúgósport népszerűsítése és fejlesztése az egyes országokban és ennek érdekében a futballt űző országoknak egy nemzetközi szövetségbe történő tömörítése. Ilyen előzmények után alakult meg 1904-ben Párizsban a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség, a FIFA. (Federation Internationale de Football Association.) Magyarországot 1907. szeptember 14-én vette fel a FIFA a tagjai közé. A FIFA megalakulása után csakhamar tervbe vették a „Nemzetközi Labdarúgóbajnokság" kiírását, amelyet az alapszabályok értelmében csak a FIFÁ-nak volt joga megrendezni. A kiírásra azonban egyelőre még nem kerülhetett sor, mert ilyen nagyszabású futballtorna megrendezésére távolról sem voltak még adva a szük-

séges előfeltételek. Csak huszonöt év múlva kerülhetett sor az első VB megrendezésére.

Az első nagyobbszabású országok közötti labdarúgótorna, — amelynek győztese a nemhivatalos világbajnoki címet viselte — a londoni 1908. évi olimpia műsorán szerepelt. Az olimpiai labdarúgótornák megnyerése alapján az 1908-as és az 1912-es években Angliát, 1920-ban Belgiumot, 1924-ben és 1928-ban pedig Uruguayt tekintették nemhivatalos világbajnoknak. Persze ezeket az olimpiai labdarúgótornákat nem lehetett teljesértékű világbajnokságoknak tekinteni, mert azokon az európai nemzeteknek csak egy töredéke vett részt.

Az 1924. és 1928. évi olimpiai futballtornákon bukkantak fel először — de akkor azután váratlanul kirobbanó sikert aratva — az addig Európában teljesen ismeretlen dél-amerikai labdarúgás képviselői, elsősorban Uruguay és Argentína.

A huszas években éppen azokban az országokban, ahol legnépszerűbb volt a labdarúgás, már nem az olimpiai amatőrszellemben futballoztak. Egyes országokban bevezették a nyílt professzionizmust, vagyis a hivatásos futballt, emiatt az olimpiai labdarúgótornák színvonala és sportértéke jelentékenyen csökkent. Az 1928. évi amszterdami olimpiai labdarúgótornáról már olyan kiváló futballnemzetek maradtak távol, mint Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Spanyolország stb. Az olimpiai labdarúgótornák tehát nem jelenthették a legjobb nemzeti csapatok találkozóját. Éppen ezért határozta el az 1928. évi FIFA-kongresszus, hogy 1930-ban kiírja az első hivatalos labdarúgó világbajnokságot. Ezt a döntést az 1929. évi barcelónai FIFA-kongresszus jóváhagyta. A döntés szerint a FIFA négyévenként, május vagy június hónapban megrendezteti a világbajnokságot, de tekintettel lesz arra, hogy a VB-tornák ne az olimpiai években kerüljenek lebonyolításra.

Az uruguayi 1930. évi világbajnokság

Az 1930. évi világbajnokság megrendezési jogát a FIFA — a dél-amerikai futball különös megbecsüléseként — Uruguaynak juttatta. Ezt a megtiszteltetést Dél-Amerika Uruguaynak az 1924. évi párizsi és az 1928. évi amszterdami olimpiai tornákon aratott éppen olyan meglepő, mint megérdemelt diadalaival érte el.

Az uruguayi válogatott 1924. évi párizsi diadala új fejezetet nyitott az egyetemes labdarúgás történetében, majd az

amszterdami olimpia döntője (Uruguay—Argentína) mégjobban megerősítette azt a tényt, hogy a nemzetközi futballversengésben Dél-Amerika átmenetileg elhódította a hegemóniát Közép-Európától, illetőleg a tágabb értelemben egész Európától.

Amint már említettük, azelőtt, ha nem is hivatalosan, de az olimpiai labdarúgótorna győztesét tekintették világbajnoknak. A közben kialakult helyzet azonban egyre erőteljesebben vetette fel a külön világbajnoki tornák megrendezésének kérdését. Az amszterdami olimpia után ennek a kérdésnek megoldása már nem is várathatott soká magára. A FIFA a labdarúgó világbajnokság kiírásával olyan tornát kívánt létrehozni, amelyen minden nemzet legjobb együttesével vehet részt, tekintet nélkül arra, hogy amatőr- vagy profijátékosokból áll-e a csapatuk.

Bármennyire is igazságos volt a FIFA döntése, amikor az első világbajnokság megrendezési jogát a kétszeres olimpiai győztesnek — Uruguaynak — juttatta, a hosszadalmas hajóút, részben pedig az európai professzionizmus körüli számos tisztázatlan szervezeti és anyagi kérdés miatt az első labdarúgó világbajnokság mezőnye 13 részvevőre korlátozódott. Ezek között mindössze négy európai ország (Franciaország, Jugoszlávia, Románia és Belgium) szerepelt. Hét amerikai nemzet (Uruguay, Argentína, Chile, Brazília, Bolívia, Paraguay és Peru) mellett Közép- illetőleg Észak-Amerikát két ország, Mexikó és az Egyesült Államok képviselte.

Az első labdarúgó világbajnokság mérkőzéseit Montevideóban, Uruguay fővárosában, 1930. július 13-tól 30-ig játszották le.

A részvevőket négy csoportba osztották, ahol körmérkőzésen döntötték el a csoportelsőség kérdését.

I. csoport

Franciaország—Mexikó	4 : 1
Argentína—Franciaország	1 : 0
Chile—Mexikó	3 : 0
Chile—Franciaország	1 : 0
Argentína—Mexikó	6 : 3
Argentína—Chile	3 : 1

Argentína	3	3	—	—	10 : 4	6
Chile	3	2	—	1	5 : 3	4
Franciaország	3	1	—	2	4 : 3	2
Mexikó	3	—	—	3	4 : 13	—

Az európai szineket képviselő franciák jól szerepeltek. Mexikó legyőzése után a torna egyik főesélyesétől, Argentínától csak a legkisebb gólarányú vereséget szenvedték el. Chile csapata — amelyet a magyar Orth György készített elő — tudásban csaknem felzárkózott már a három dél-amerikai labdarúgóhatalom — Uruguay, Argentína és Brazília mellé — és ezt beigazolta a jó formában lévő francia csapat legyőzésével is.

Argentina pontveszteség nélkül lett csoportgyőztes.

II. csoport

Jugoszlávia—Brazília	—	—	—	—					2 : 1	
Jugoszlávia—Bolívia	—	—	—	—					4 : 0	
Brazília—Bolívia	—	—	—	—	—				4 : 0	
Jugoszlávia	—	—	—	2	2	—	—		6 : 1	4
Brazília	—	—	—	2	1	—	1		5 : 2	2
Bolívia	—	—	—	2	—	—	2		0 : 8	—

A csoportban Jugoszlávia gondoskodott a szenzációról. A jugoszlávok ugyanis, óriási meglepetésre, pompás játék után megérdemelt győzelmet arattak az uruguayiakkal egyenrangúnak tekintett brazil válogatott felett! Mivel Bolíviát is legyőzték, Brazíliát megelőzve, mint csoportgyőztesek bekerültek az elődöntő négy részvevője közé.

III. csoport

Románia—Peru	—	—	—	—	—				3 : 1	
Uruguay—Peru	—	—	—	—	—				1 : 0	
Uruguay—Románia	—	—	—	—					4 : 0	
Uruguay	—	—	—	2	2	—	—		5 : 0	4
Románia	—	—	—	2	1	—	1		3 : 5	2
Peru	—	—	—	—	2	—	—	2	1 : 4	—

Románia jól kezdett és biztosan győzött az Európában addig teljesen ismeretlen Peru ellen. Peru labdarúgósportja az első világbajnoki tornát megelőző esztendőben erős fejlődésen ment keresztül, ezt az Uruguay elleni erőpróbájukon igazolták be, amikor is kitünő védekező- és mezőnyjáték után csak egy gólos vereséget szenvedtek a kétszeres olimpiai győztestől. A csoportdöntőt Uruguay nagy formában, fölényes játékkal nyerte meg Románia ellen. A románok az első félidőben nagy lámpa-

lázzal küzdöttek és ezt az uruguayiak ügyesen kihasználva, gyorsan 3 : 0-ás vezetést értek el. A második félidőben a románok már nyíltabbá tették a küzdelmet, de nem tudták megakadályozni Uruguay biztos győzelmét. Ebből a csoportból tehát Uruguay jutott tovább.

IV. csoport

Egyesült Államok—Belgium	—	—	—	3 : 0
Egyesült Államok—Paraguay	—	—	—	3 : 0
Paraguay—Belgium	—	—	—	1 : 0

Egyesült Államok	—	2	2	—	—	6 : 0	4
Paraguay	—	—	—	2	1	—	1	1 : 3	2
Belgium	—	—	—	2	—	—	2	0 : 4	—

A csoport győztese az Egyesült Államok csapata lett. Ez nagy meglepetést okozott, mert a csapat képességeit a nemzetközi szakemberek, az eddigi eredményei alapján, nem becsülhették az átlagosnál magasabbra. Azóta már tudjuk, hogy az amerikai üzletemberek egy-egy nagyobb nemzetközi tornára, világbajnokságra összevásároltak egy tűrhető csapatot. Azután, ha az — együttes — sikerrel szerepelt, a torna után „felárral" kiárusították. Ezért nem tudott gyökeret verni Amerikában a labdarúgás. Ezen a VB-n az észak-amerikai válogatott — amelyben Amerikába kivándorolt angol profik is szerepeltek —, a belga csapaton kívül Paraguay együttesét is legyőzte, és bejutott az elődöntőbe. A belga csapat ezen a tornán elmaradt szokott teljesítőképességétől és az utolsó helyen végzett.

Dél-amerikai fölény

Argentína—Egyesült Államok	—	—	6 : 1
Uruguay—Jugoszlávia	—	—	6 : 1

Az elődöntő-mérkőzéseken azután teljes mértékben kidomborodott a két dél-amerikai együttes kimagasló játéktudása. Az első elődöntőben Argentína fölényesen győzte le az Egyesült Államok válogatott csapatát, amely csak az első félidőben volt képes az argentínok rohamainak ellenállni, utána azonban meg kellett hajolnia a dél-amerikaiak nagyobb tudása előtt.

A második elődöntő elé nagy érdeklődéssel tekintettek az egész világon, de különösen a dél-amerikai sportkörök, hiszen Jugoszlávia, Brazília legyőzésével vívta ki magának a jogot az elődöntőben való részvételre. A jugoszlávokat még a félelme-

tes uruguayi csapattal szemben sem tartották teljesen esélytelennek, noha az idegen környezet, a nehéz éghajlati viszonyok, valamint a lélektani hátrányok az európai színek képviselőjének esélyeit erősen csökkentették. Maga a mérkőzés azután igazolta az uruguayi szaksajtó derűlátását. Uruguay ezen a mérkőzésen is felvonultatta ismert és sokszor megcsodált erényeit. A mezőnyben csaknem egyenrangú jugoslávokat kissé túlzott gólaránnyal győzte le. Így a torna döntőjébe — akárcsak Amszterdamban — ugyanaz a két dél-amerikai csapat: Uruguay és Argentína került!

Ismét Uruguay . . .

Uruguay—Argentína 4 : 2 (1 : 2)

Ezúttal könnyebb volt az út a döntőbejutáshoz, mint Amszterdamban. Azonban maga az a tény, hogy Uruguay és Argentina került a montevideói világbajnoki torna elődöntőjébe, annak komoly sportértékét bizonyította.

A döntő mérkőzésen, amelynek a belga Langenus volt a játékvezetője, a két dél-amerikai csapat a következő összeállításban szerepelt:

Uruguay: Ballesteros — Nasazzi, Mascheroni — Andrade, Fernandez, Gestido — Dorade, Scarone, Castro, Cea, Iriarte.

Argentína: Botasso — Bellatore, Paternoster — Evaristo I., Monti, Suarez — Peucelles, Varallo, Stabile, Ferreira II., Evaristo II.

A montevideói világbajnoki torna döntője méltó volt ahhoz a ranghoz, amelyet a dél-amerikai labdarúgás abban az időben betöltött, és színvonala is kielégítette a várakozást. A montevideói stadiont színültig megtöltő rekordközönség két egyenrangú, technikai tekintetben ragyogó képességű ellenfél drámai küzdelmét izgulhatta végig. Az ádáz küzdelemben, amelyet csillogó technikai megoldások tarkítottak, hol az egyik, hol a másik csapat vezetett veszélyes, viharoserejű támadásokat. Az első félidő 2 : 1 arányban zárult az argentínok javára.

Újrakezdés után, a 120.000 főnyi közönség egetverő buzdítása közben, a hazai csapat minden egyes tagja szinte túltett önmagán és fergeteges rohamokat intézett az argentín kapu ellen. Nem voltak mindig pontosak az uruguayi csatárok labdaleadásai és a kapu előtt is nem egy helyzetet elidegeskedtek, de hamarosan mégis megszületett a hazai csapat egyenlítő gólja. Ezután pokoli küzdelem indult meg a döntő gólért. Az argentín csapat időnként már meg-megingott és amikor Iriarte, az uru-

guayiak balszélsője megszerezte csapatának a vezetést, határtalan lelkesedés vált úrrá a nézőtéren. Megkezdődött a hajrá és annak heves tusájában a kiváló argentín legénység ismét magáratalált. A vendégcsapat kiegyenlítésre irányuló erőfeszítései azonban meghiúsultak a szinte áttörhetetlennek látszó uruguayi védelmi gáton. Sőt, az utolsó percben Castro védhetetlen fejes góljával bebiztosította a győzelmet és Uruguay megnyerte a világbajnokságot.

Az olaszországi 1934. évi világbajnokság

Az 1934. évi olaszországi labdarúgó világbajnokságra 29 ország nevezett, köztük Magyarország is. Részvételünket nagy vita előzte meg, a mellette kardoskodó MLSZ-vezetőség és a pénzügyi okokból vonakodó profiliga között. A benevezett országok sorából sajnos hiányzott a világbajnok Uruguay, amely ezzel viszonozta azt, hogy a montevideói VB tornáról az európaiak, négy ország kivételével, távolmaradtak. Ezzel az olaszországi VB kétségtelenül vesztett érdekességéből, bár a nevezések emelkedő száma és Anglia kivételével az európai élgárda jelenléte némileg ellensúlyozta a világbajnok távolmaradását.

A benevezett országok először tizenkét csoportban játszották le a selejtezőket.

A selejtező mérkőzések eredményei

I. csoport

Kuba—Haiti 3 : 1, Haiti—Kuba 1 : 1, Kuba—Haiti 6 : 0,
Mexikó—Kuba 3 : 2, Mexikó—Kuba 5 : 0,
Mexikó—Kuba 4 : 1.

II. csoport

Brazília került a döntőbe, mert Peru visszalépett.

III. csoport

Argentína került a döntőbe, mert Chile visszalépett.

IV. csoport

Egyiptom—Palesztina 7 : 1, Egyiptom—Palesztina 4 : 1.

V. csoport

Svédország—Esztország 6 : 2, Svédország—Litvánia 2 : 0.

VI. csoport

Spanyolország—Portugália 9 : 0, Spanyolország—Portugália 2 : 1.

VII. csoport

Olaszország—Görögország 4 : 0.
A visszavágó mérkőzést nem játszották le.

VIII. csoport

Magyarország—Bulgária 4 : 1, Ausztria—Bulgária 6 : 1, Magyarország—Bulgária 4 : 1.

IX. csoport

Csehszlovákia—Lengyelország 2 : 1.

Csehszlovákia került a döntőbe, minthogy Lengyelország a prágai visszavágó mérkőzéstől visszalépett.

X. csoport

Jugoszlávia—Svájc 2 : 2, Svájc—Románia 2 : 2, Románia—Jugoszlávia 2 : 1.

Svájc került a döntőbe, miután Románia visszalépett.

XI. csoport

Ír-szabadállam—Belgium 4 : 4, Hollandia—Ír-szabadállam 5 : 2, Hollandia—Belgium 4 : 2.

XII. csoport

Németország—Luxemburg 9 : 1, Franciaország—Luxemburg 6 : 1.

Ezeken kívül játszottak még egy minősítő mérkőzést is:
Egyesült Államok—Mexikó 4 : 2.

Utána megejtették a csoportbasorolást, illetőleg a sorsolást. A FIFA a VB nyolcad döntőjében részvevő nemzetek közül nyolcat mint „erőseket" kiemelt, nyolcat pedig mint „gyengéket", az előbbiekhez sorsolt s így a következő párosítás alakult ki:

Olaszország—Egyesült Államok, Brazília—Spanyolország, Magyarország—Egyiptom, Ausztria—Franciaország, Németország—Belgium, Argentína—Svédország, Csehszlovákia—Románia, Hollandia—Svájc.

Meglepetések sorozata

A nyolcad döntőben lejátszott mérkőzések több meglepetéssel szolgáltak.

Az I. forduló (1934. május 27.) eredményei:

Olaszország—Egyesült Államok	7 : 1	(3 : 0)	Róma
Spanyolország—Brazília — —	3 : 1	(3 : 1)	Génua
Ausztria—Franciaország — —	3 : 2	(1 : 1)	Turin
Magyarország—Egyiptom —	4 : 2	(2 : 2)	Nápoly
Csehszlovákia—Románia — —	2 : 1	(0 : 1)	Trieszt
Svájc—Hollandia — — —	3 : 2	(2 : 1)	Milánó
Németország—Belgium — —	5 : 2	(1 : 2)	Firenze
Svédország—Argentína — —	3 : 2	(1 : 1)	Bologna

Meglepetésnek számított például, hogy az olaszok valóságos macska-egérharc után lelépték Rómában az Egyesült Államok ezúttal kezdetleges futballt játszó együttesét. Még ennél is nagyobb meglepetést keltett azonban, hogy a brazílok és az argentínok, akiket eddigi szerepléseik alapján sokan a torna elsőszámú esélyeseinek tartottak, már az első fordulóban elvéreztek európai ellenfeleikkel szemben. A brazílokat a hasonló stílust játszó spanyolok győzték le. Dél-Amerika második képviselőjét az argentínokat pedig a lendületes és kemény svédek verték meg.

A papírforma további megcáfolását jelentette, a svájciak jó játékkal kivívott győzelme a nagyon erősnek tartott hollandok ellen, nem is szólva a csehszlovák csapatnak a románokkal szemben nehezen kiharcolt győzelméről.

A nyolcad döntő még egy hatalmas meglepetését a francia tizenegy szolgáltatta, amely a nagy favoritként rajtoló osztrák „csodacsapat" utódjával szemben a szabályos játékidőben 2 : 2-re végzett. A franciák csak a hosszabbításban adták meg magukat hősies küzdelem után.

*

A magyar válogatott első mérkőzését Nápolyban játszotta Egyiptom ellen. Összeállításunk a következő volt:

Szabó — Futó, Sternberg — Palotás, Szűcs, Lázár — Markos, Vincze, Teleki, Toldi, P. Szabó.

A magyar csapat elfogódottan kezdett. Még kísértett az 1924. évi párizsi olimpián éppen Egyiptom ellen elszenvedett 0 : 3-as kudarcunk nyomasztó emléke. A csapat tagjai gátlásaikat még 2 : 0-ás vezetésnél sem tudták leküzdeni. A gyors egyip-

tomiak ügyesen kihasználták védelmünk bizonytalankodását és kiegyenlítettek. Szünet után érvényesült a magyar csapat nagyobb tudása és végül 4 : 2 arányban legyőztük a gyors, küzdőképes és igen sportszerűen játszó egyiptomiakat.

A nyolcad döntőben tehát elsősorban három, a „gyengébbek" csoportjába besorolt csapat — a spanyol, a svéd, és a svájci — cáfolt rá alaposan a FIFA-vezérekre. Nem egy bíráló jegyezte meg az eredmények hatása alatt, hogy a FIFA illetékesei eléggé tájékozatlanok a nemzetközi erőviszonyokról, és hogy a Nemzetközi Labdarúgó Szövetségben szépen „virágzik" a protekció.

A negyed döntők ezek után érthetően fokozott érdeklődés mellett zajlottak le.

A II. forduló (1934. május 31.) eredményei:

Olaszország—Spanyolország	—	1 : 1	(1 : 1)	
	hosszabbítás után			Firenze
Ausztria—Magyarország	—	2 : 1	(1 : 0)	Bologna
Csehszlovákia—Svájc	—	3 : 2	(1 : 1)	Turin
Németország—Svédország	—	2 : 1	(0 : 0)	Milánó

Olaszország—Spanyolország — 1 : 0 (1 : 0) Firenze

Megismételt mérkőzés (1934. június 1.)

Kiesett a magyar csapat

A magyar tizenegy a sorsolás szeszélye folytán azzal az Ausztriával került szembe, amelytől néhány héttel előbb Bécsben 5 : 3 arányban vereséget szenvedett. Itt volt tehát az alkalom a visszavágásra! A magyar tábor bizonyos derűlátással nézett a forrónak ígérkező bolognai újabb osztrák—magyar találkozó elé. A magyar válogatott csapat ugyanis a VB-tornát megelőzően jó játék után Budapesten 2 : 1-re győzte le Anglia csapatát és bár az angolok viszonylagosan gyenge ellenfélnek bizonyultak, sokan a budapesti győzelemből túlzott következtetéseket vontak le.

A bolognai mérkőzésre — amelyet Mattea olasz bíró vezetett — a két csapat a következőképpen állt fel:

Magyarország:

Szabó — Vágó, Sternberg — Palotás, Szűcs, Szalai — Markos, Avar, Sárosi, Toldi, Kemény.

Ausztria:

Platzer — Cisar, Sesta — Wagner, Smistik, Urbanek — Zischek, Bican, Sindelar, Horváth, Viertl.

Az osztrákok már a nyolcadik percben gólhoz jutottak a kis Horváth révén, aki az osztrák balszárny egyik gyors lefutása után a magyar hálóba juttatta a labdát. Ezt a minimális arányú vezetést Ausztria csapata tartani tudta a félidő végéig. A magyar csapat a mezőnyben szépen adogatta a labdát, csatáraink azonban fukarkodtak a lövésekkel, vagy pedig túlkombinálták a kínálkozó gólhelyzeteket.

Szünet után az osztrákok heves támadásokat vezettek és a fürge Zischek ismét a nyolcadik percben védhetetlen lövéssel 2 : 0-ra növelte az eredményt. A magyar csapat tagjai derekasan küzdve igyekeztek behozni az osztrákok előnyét. Növelték az iramot és a 17. percben a jó helyzetben lévő Kemény elgáncsolásáért megítélt tizenegyesből, Sárosi megszerezte az egyetlen magyar gólt.

A mérkőzés hátralévő részében a megsérült Avar és a kiállított Markos nélkül időnként kilenc emberrel küzdő magyar csapatnak nem sikerült már a döntetlent és ezzel a mérkőzés meghosszabbítását kiharcolnia.

Így esett ki a magyar csapat az 1934. évi VB-torna további küzdelmeiből . . .

A kudarc okai

A magyar csapat gyors kiesése a II. világbajnoki tornából nem volt meglepetés azok számára, akik ismerték a magyar labdarúgásban uralkodó akkori állapotokat. Tény, hogy az MLSZ elnöksége és a profiliga ádáz harca közepette, amikor a legfőbb cél a gátlás nélküli bevételvadászat volt, amihez még hozzájárult a felsőbb körök közönyének áporodott légköre, valamint az állami támogatás hiánya: a csapat tervszerű előkészítésére úgy szólván egyetlen előfeltétel sem volt meg. A válogatott csapattal nem foglalkoztak szakszerűen. Tóth István edzőt költségkímélés miatt itthon hagyták és a csapatot az Olaszországban edzősködő Feldmann Gyulára bízták, aki a játékosokat nem is ismerte. A kollektív szellem kialakításával sem törődtek, viszont az egységes csapatot megbontották és így a balsikernek szinte törvényszerűen kellett bekövetkeznie. Hozzájárult mindehhez még Mattea lehetetlen bíráskodása. Ítéleteivel állandóan a magyar csapatot sújtotta. Matteát az olasz közönség is kifütyülte és a mérkőzés végén tüntetett ellene.

A firenzei latin rangadó

Olaszország és Spanyolország között az első találkozó a meghosszabbítás ellenére 1 : 1 arányban döntetlen maradt. A szabályok értelmében meg kellett ismételni a mérkőzést. Firenzében került sor a drámai lefolyású mérkőzésre, amelyet végül is az olaszok egy sokat vitatott fejesgóllal 1 : 0 arányban megnyertek. A mérkőzésen szép és tartalmas játék helyett inkább elkeseredett hadakozás folyt és a heves küzdelmet gyakran botrányos jelenetek is tarkították. A túl kemény játék folytán a spanyolok időnként kilenc emberrel voltak kénytelenek játszani. Ennek ellenére legalább is egyenrangú ellenfelei voltak az olaszoknak.

A mérkőzést végignéző Hugo Meisl osztrák szövetségi kapitány így nyilatkozott erről a firenzei „csatáról": „Mi megmaradunk szokott játékunk mellett. Ez az „oroszlánfutball" semmit sem ér."

A spanyol—olasz találkozó valóban nem volt jó labdarúgó propaganda . . .

A németek és csehszlovákok nehéz győzelme

A Milánóban lejátszott német—svéd mérkőzésre a német csapat kissé elbizakodottan állt ki. Ez csaknem megbosszulta magát, mert a svédek 0 : 0-ás félidő után, sikerükön felbuzdulva, majdnem behozták a németek — Conen és Hoffmann góljaival — szerzett előnyét. A befejezés előtt 9 perccel Dunker svéd jobbszélső 2 : 1-re javította az eredményt. A német védelem azonban az utolsó percekben sikeresen úszta meg a svédek kiegyenlítési kísérleteit.

A nagy nemzetközi tornákon mindig jól szereplő svájciak is komoly erőkifejtésre késztették az esélyes csehszlovák csapatot. Félidőben még Svájc vezetett 1 : 0-ra, a második félidő 33. percében pedig 2 : 2-re alakult az eredmény, végül csak a befejezés előtt két perccel sikerült Nejedly góljával a csehszlovák csapatnak a maga javára eldöntenie a mérkőzést.

A két elődöntő 1934. június 3-án:

Csehszlovákia—Németország	—	3 : 1	(1 : 0)	Róma
Olaszország—Ausztria	—	1 : 0	(1 : 0)	Milánó

Rómában 15 ezer főnyi közönség előtt, az olasz Barlassina vezetése mellett folyt le a Csehszlovákia—Németország VB elődöntő. A csehszlovák csapat nehezen lendült játékba és a néme-

tek kis szerencsével már az első húsz percben megszerezhették volna a vezetést. Kobierski és Conen azonban kihagyták a góllal kecsegtető helyzeteket. A félidő egyetlen gólját Nejedly szerezte és így 1 : 0-ás állásnál vonultak le a csapatok az öltözőkbe.

Szünet után a 11. percben Noach kiegyenlített, majd Lehner elrontott egy meccsdöntőnek látszó helyzetet. A németek szorongattak, Nejedly fejesgóljával mégis a csehszlovákok jutottak újból vezetéshez. A 35. percben újabb Nejedly gól következett és ezzel Csehszlovákia, ha nehezen is, de 3 : 1 arányban megérdemelten vívta ki a döntőbe jutást.

A második elődöntő Milánóban zajlott le Olaszország és Ausztria válogatott csapatai között. A mérkőzést óriási felhőszakadás előzte meg, amely a pálya talaját alaposan megviselte. A kedvezőtlen idő miatt csak mintegy 35 ezer néző jelent meg. A viszonylag gyenge látogatottságot az olasz szakemberek egy része inkább a túl magas helyárakkal magyarázta.

A mérkőzés két jól képzett, de fáradtnak látszó csapat küzdelmét hozta. Olaszország négy nap alatt három, Ausztria pedig két mérkőzést játszott. A fáradtság különösen a második félidőben ütközött ki a két együttes tagjain. Nyílt mezőnyjáték mellett az olaszok szerezték meg a vezetést az első félidő 18. percében, amikor Guaita, a védés közben megsérült Platzer osztrák kapus mellett, a hálóba gurította a labdát. Az eredmény azután nem is változott már, noha mindkét kapu előtt több gólhelyzet is akadt. A két egyforma képességű csapat közül tehát a kapu előtt határozottabban fellépő olaszok szerezték meg — megérdemelten — a döntőben való részvétel jogát.

Németországé a harmadik hely

A VB torna harmadik helyéért június 7-én Nápolyban tízezer néző előtt játszottak Németország és Ausztria válogatott csapatai. Ezen a viszonylag alacsony színvonalon mozgó találkozón a fizikailag fölényben lévő németek megérdemelt 3 : 2 arányú győzelmet arattak a fáradtan mozgó osztrákok ellen. Az első félidőben az osztrák védelem olyan gyengén játszott, hogy a németek Lehner és Conen (2) góljaival 3 : 1-es vezetésre tettek szert. (Ausztria gólját a 29. percben Horváth lőtte 2 : 0-ás állásnál.)

A második félidőben az osztrákok fölénybe kerültek, de csatársoruk úgyszólván képtelen volt áttörni a jól tömörülő és kemény német védelmet.

Olaszország lett a világbajnok

A döntőn a két csapat a következő összeállításban lépett a pályára.

Olaszország:

Combi — Monseglio, Allemandi — Ferraris, Monti, Bertolini — Guaita, Meazza, Schiavio, Ferrari, Orsi.

Csehszlovákia:

Planicska — Zsenisek, Stiroky — Kostyalek, Csambal, Krcsil — Junek, Swoboda, Sobotka, Nejedly, Puc.

A svéd Eklund bíráskodása mellett került sor Rómában az Olaszország—Csehszlovákia 1934. évi világbajnoki döntőmérkőzésre. A 45 ezer néző hatalmas küzdelemben gyönyörködhetett, amely végül is az olasz színek győzelmét hozta.

Az első félidőben nem esett gól. Utána óriási küzdelem alakult ki. A csehszlovák Pucot sérülés miatt már az 5. percben le kellett vinni a pályáról, de a kitünő csatár a közönség tapsától kísérve rövid idő múlva ismét beállt, sőt ő volt az, aki a 29. percben Csambal leadása után bombaszerű lövéssel 1 : 0-ás vezetéshez juttatta a csehszlovákokat. Ez a fordulat fergeteges olasz támadásokat váltott ki, mégis a csehszlovákok jutottak a 31. percben „meccslabdához". Nejedly hat méterről leadott lövése azonban a kapufáról pattant vissza a mezőnybe. Végre 9 perccel a befejezés előtt Orsi csavart labdájával szemben Planicska tehetetlen volt. Így az olaszok kiegyenlítettek. Az eredmény nem változott, úgyhogy a szabályok értelmében 2×15 perces hosszabbításra került sor.

A hosszabbítás 4. percében eldőlt a mérkőzés sorsa, Schiavio laposan lőtt gólja után már nem is változott az eredmény és a tömeg egetverő ovációja mellett az olasz csapat világbajnokként hagyta el a pályát.

A döntőben nem a nagyobb tudás, hanem a jobb erőnlét diadalmaskodott.

Az 1934. évi olaszországi VB végeredménye

1. **Olaszország**
2. **Csehszlovákia**
3. **Németország**

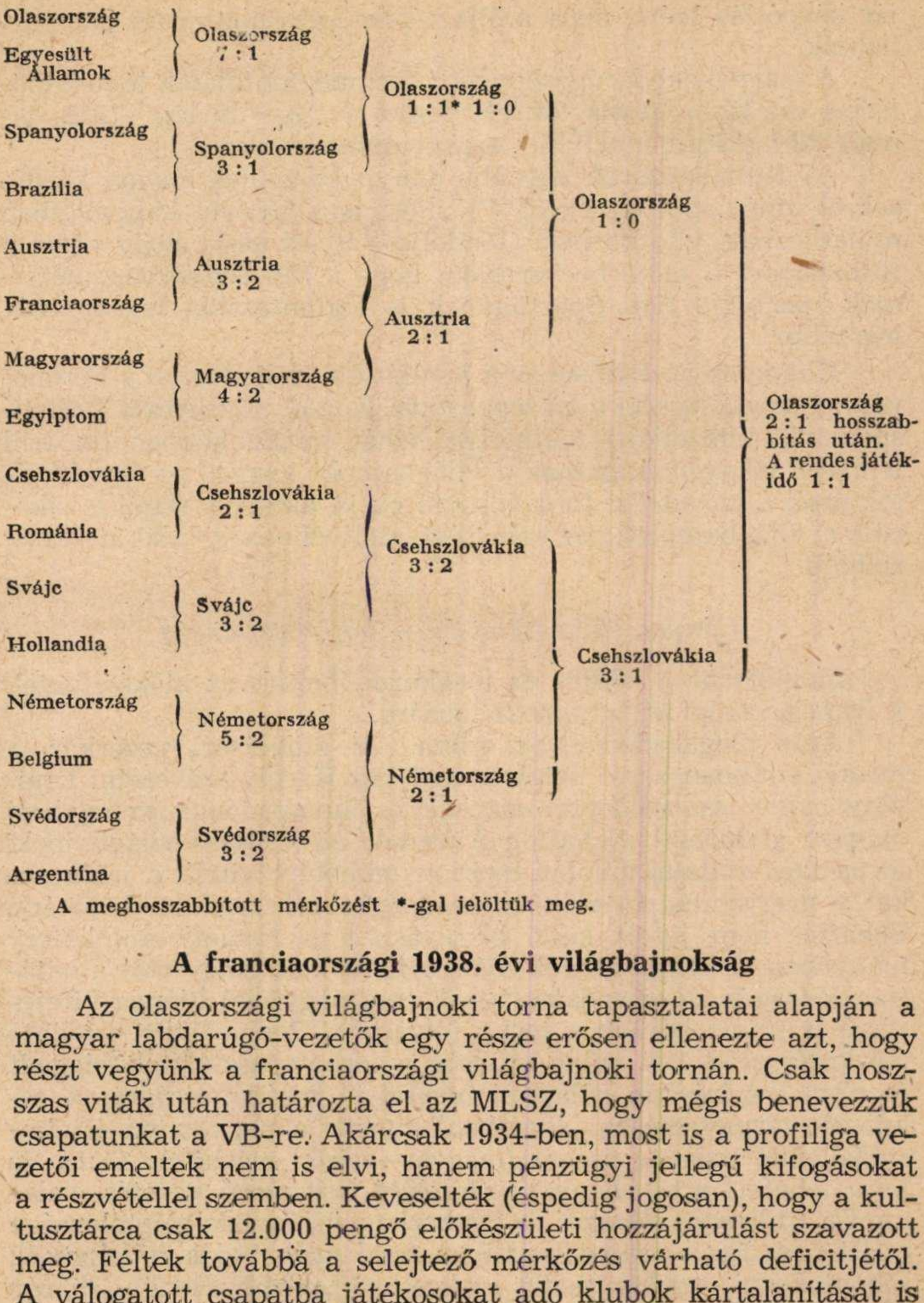

A meghosszabbított mérkőzést *-gal jelöltük meg.

A franciaországi 1938. évi világbajnokság

Az olaszországi világbajnoki torna tapasztalatai alapján a magyar labdarúgó-vezetők egy része erősen ellenezte azt, hogy részt vegyünk a franciaországi világbajnoki tornán. Csak hosszas viták után határozta el az MLSZ, hogy mégis benevezzük csapatunkat a VB-re. Akárcsak 1934-ben, most is a profiliga vezetői emeltek nem is elvi, hanem pénzügyi jellegű kifogásokat a részvétellel szemben. Keveselték (éspedig jogosan), hogy a kultusztárca csak 12.000 pengő előkészületi hozzájárulást szavazott meg. Féltek továbbá a selejtező mérkőzés várható deficitjétől. A válogatott csapatba játékosokat adó klubok kártalanítását is követelték. Csak nehezen és duzzogva vette tudomásul a profiliga vezetősége az MLSZ határozatát, hogy a kluboknak nem

jár kárpótlás azért, mert a VB három hete alatt nem portyázhatnak.

A magyar labdarúgásban az üzleti megfontolások léptek előtérbe, ezt bizonyította többek között a „Sporthírlap" 1938. január 22-i száma, amelyben ezeket olvashattuk:

„A futballvezérek legalább annyit beszélnek anyagi kérdésekről, mint sportügyekről. Pl. most is a VB-vel kapcsolatban nyilatkoznak, vitatkoznak. Gondoljuk, itt az ideje, hogy végre a futballsport is előtérbe kerüljön, hogy a VB elsősorban mégis csak sportügy. Sőt. Sportügynek is legfontosabb, legnagyobb, legszebb."

Különben az 1937-es év a javulás éve volt, hiszen a Ferencváros csapata nyerte a Középeurópai Kupát, növekedett futballsportunk nemzetközi tekintélye, tehát mindenképpen ott kell lennie a magyar csapatnak a világbajnoki tornán! — így érveltek azok a szövetségi funkcionáriusok is, akiknek végül is sikerült a világbajnokságon való részvételt ellenzők táborát leszerelniök.

Hiányos előkészületek — határozatlanság

Megtörtént a döntés és megkezdődhettek az előkészületek a franciaországi világbajnoki tornára.

Azaz megkezdődhettek volna. A szövetségi vezérkar a meddő vitákban eltelt hetek után Dietz Károly szövetségi kapitány mellé leszerződtette edzőnek és tanácsadónak az egykori magyar gólkirályt, Schaffer Alfrédot. Az 1934-es világbajnoki torna tapasztalatai alapján most rejtekhelyre vitték a játékosokat, a magyar csapat előkészítése mégis szakszerűtlenül történt. Schaffer nem jutott kellő befolyáshoz és komoly munkaterv hiányában az előkészületek hiányosak voltak. Nagy volt a határozatlanság is. A céltudatosságnak ez a nagyfokú hiánya kifejezésre is jutott később a torna folyamán. Pedig éppen a döntő mérkőzés előtt lett volna szükség a tornatapasztalatok higgadt és okos leszűrésére, valamint megfelelő határozottságra. A selejtezőt természetesen „lépésben" nyerte a nagy nevű játékosokból álló magyar csapat (magyar—görög mérkőzés 11:1), de félni lehetett attól, hogy az előrelátó, tervszerű vezetés, valamint a szakszerű elméleti és gyakorlati előkészítés elégtelensége miatt nem fog a csapat tagjaiban rejlő nagy tudás és képesség kibontakozni, amikor pedig ezekre elengedhetetlenül szükség lesz.

*

A magyar csapatnak nagy nemzetközi tekintélye volt. Ez kifejezésre jutott a torna megnyitását megelőző nyilatkozatokban is. Így Mauro dr. olasz labdarúgó-vezér olasz—magyar döntőt jósolt. Jörgen Juve oslói szerkesztő, volt sokszoros norvég válogatott játékos így nyilatkozott:

„A magyar válogatottnak egy hátránya van: nemzetközi tornákon hamar elveszti önbizalmát. Túl érzékenyek a magyar játékosok. A legkisebb vélt igazságtalanság kihozza őket sodrukból. Csak ezért nem merem tippelni VB-győztesnek a magyarokat."

Barreau francia szövetségi kapitány is úgy nyilatkozott, hogy a magyarok a döntőbe juthatnak.

A II. világháború előtti utolsó nagy nemzetközi futballtorna komoly esélyesei közé számított tehát a magyar tizenegy.

Anglia, Uruguay és Argentina hiányzott

A franciaországi VB-torna már feszült nemzetközi helyzetben került megrendezésre. A fenyegető világháború viharfelhői borították az európai égboltozatot. Ausztria, amely a selejtező mérkőzések során kvalifikálta magát a döntőre, közben megszűnt önálló állam lenni. A nagyszerű osztrák játékos-gárdát beolvasztották a német labdarúgó-szervezetbe. A még mindig duzzogó Uruguay és Argentina, valamint a többi tengerentúli ország — Kuba, Holland-India és Brazília kivételével — távolmaradtak a tornáról, és így a nyolc európai csoport tagjai küzdöttek a döntőbe jutásért.

Végül is a következő párosítások jegyében kezdődött el június 5-én a franciaországi világbajnoki torna első döntő fordulója:

Németország—Svájc, Magyarország—Holland-India, Kuba—Románia, Olaszország—Norvégia, Franciaország—Belgium, Brazília—Lengyelország, Csehszlovákia—Hollandia és Svédország ellenfél nélkül.

A FIFA döntése értelmében ezúttal első ízben történt, hogy a világbajnoki cím védője, Olaszország, valamint a tornát rendező állam, Franciaország, selejtező mérkőzés nélkül vehetett részt a 16-os döntőben.

Meglepetések az első fordulóban

Párizsban 55.000 néző előtt a Németország—Svájc találkozóval kezdődtek el a III. Labdarúgó Világbajnokság mérkőzései. Idegölő küzdelem alakult ki a két lelkesen harcoló csapat kö-

zött. A játék maga közepes színvonalon mozgott, de az erőviszonyok kiegyenlítettsége, a gólhelyzetek sorozata, amelyek legtöbbjét azonban kihasználatlanul hagyták az ideges csatárok, sok izgalmat okozott a nézőközönségnek. A németek fizikai fölénye ellenére 1:1-re végződött a mérkőzés és a hosszabbítás alatt sem változott az eredmény.

A megismételt Svájc—Németország találkozó azután a svájci csatárok kitűnő teljesítményei révén csapatuk nem várt 4:2 (1:2) arányú győzelmét hozta. A vereség ellenére is jól működött a német védelem. A támadósorban azonban nem vált be a Lehman—Stróh—Hanemann—Szepan—Neumer-féle osztrák-német párosítás. A lelkes svájci együttesből Minelli és Bickel emelkedett ki nagyszerű játékával.

Meg kellett ismételni a Kuba—Románia mérkőzést is. Az első találkozó a románok feltűnően gyenge játéka folytán 3:3-as döntetlen eredményt hozott. A megismételt mérkőzést általános meglepetésre Kuba nyerte 2:1 arányban, és így a jóképességű, de rendkívül ideges román csapat kiesett a további küzdelemből.

A világbajnoki címet védő Olaszország együttese, amely Marseille-ben a norvégekkel került szembe, csak kapusának, Olivierinek köszönhette, hogy vereség nélkül úszta meg a találkozót. A rendes játékidő 1:1 arányban döntetlenül végződött, és a kevésbé fáradt olaszok a meghosszabbításban Piola góljával kicsikarták továbbjutásukat. A világbajnok játéka ezúttal egyáltalában nem volt meggyőző.

Hosszabbításra került sor Le Havre-ban is, a csehszlovák—holland mérkőzésen, amely a rendes játékidő végén gól nélkül végződött. A csehszlovákok a hosszabbítás ideje alatt azután Nejedly (2) és Boucsek góljával megérdemelten 3:0-ra győztek.

A torna esélyesei között emlegetett brazil válogatott is elég gyengén rajtolt a lengyelek ellen Strassbourgban.

Az első félidőben úgy látszott, hogy a brazilok beváltják híveik derűlátó várakozását. Fölényes játékkal 3:1-es vezetésre tettek szert.

Szünet után azonban a dél-amerikaiak fokozatosan visszaestek. A továbbiak folyamán a mérkőzés állása így alakult: 3:2, 3:3, 4:3 és az utolsó percben 4:4! A lengyelek kiegyenlítő gólját Wilimowski lőtte. A hosszabbítás pokoli küzdelmet hozott és Leonidas két góljával Brazília 6:4-es vezetéshez jutott. A lengyel Wodorz már csak 6 : 5-re tudott szépíteni.

A francia válogatott csapat a colombes-i Stadionban a bel-

gák elleni megérdemelt 3:1 arányú győzelmével jutott tovább. A sikert, a jó teljesítményt nyújtó francia tizenegy, megbízható védelme mellett, elsősorban két kitűnő csatárának: Nicolasnak és Astonnak köszönhette. A belga csapatban ezúttal csak Braine bizonyult klasszis csatárnak.

Könnyű magyar győzelem

Reimsben tízezer néző előtt, Háda — Korányi, Biró — Lázár, Turay, Balog — Sas, Zsengellér, Sárosi, Toldi, Kohut összeállításban pályára lépő magyar válogatott biztos fölénnyel, 6:0 arányban verte a rendkívül lelkes — de még átlagon aluli játékerőt képviselő holland-indiaiakat. Az akkori tudósításokból kiderül, hogy nemcsak az időjárás volt ezúttal hűvös, hanem hűvösen viselkedett a közönség is a magyarokkal szemben. A nézők a gyengébb, exotikus csapatnak szurkoltak.

Már az első mérkőzéseken megmutatkozott, hogy az eddigi világbajnokságok között egyik sem volt ilyen izgalmas lefolyású, mint ez.

A fegyelmezetlen brazilok

Bordeaux-ban a nagy mérkőzésnek ígérkező brazil—csehszlovák találkozó drámai küzdelem, sok sérülés és eléggé tartalmatlan játék után 1:1 arányban döntetlen eredménnyel végződött. A 2 × 15 perces hosszabbításban sem változott az eredmény. A megismételt mérkőzésre a brazilok kilenc (!) friss emberrel álltak ki. Az első félidőben még a taktikailag érettebb csehszlovákok vezettek 1:0-ra. Szünet után azonban a ragyogó technikájú brazilok a sok pihent játékossal magukhoz ragadva a kezdeményezést, Leonidas és Ptesko góljával 2:1-re nyerték a mérkőzést. A csehszlovák tizenegy a második félidőben „elkészült" erejével.

A brazil csapatról megállapította az európai sajtó, hogy igen nagy technikai képességekkel rendelkezik. Ezek a labdarúgó-művészek azonban túlzásba vitték az egyéni játékot, úgyszólván minden akciójuk rögtönzésen alapult. A „Sporthírlap" 1938. június 15-i számában azt is megállapította azonban, hogy: „csodálatos volna, mit tudnának a brazilok, ha még taktikai érzékük is volna. Így is veszélyesek, sőt közveszélyesek. Bizonyítékok közveszélyes, vad és kíméletlen játékmodorukra azok a komoly sérülések, amelyeket a csehszlovákok szenvedtek el tőlük."

Svéd és olasz győzelem

Könnyű győzelmet arattak a svédek Antibes-ben a fáradt kubai csapat ellen, melyet 8:0 arányban egyszerűen lehengereltek.

A franciák a cőlombes-i stadionban 60.000 néző előtt már keményebb ellenállást fejtettek ki az olaszok ellen. A világbajnok most már elfogadhatóan játszott. Megbízható védelme mellett, ezúttal a támadó sor is — különösen Piola és Meazza — javuló formát mutatott. Az olaszok 3:1 arányban győztek.

Svájc nehéz ellenfél volt

Nehéz és kemény küzdelem után tudta csak a magyar csapat Lille-ben, 20.000 néző előtt, a Minelli és Aebi nélkül felálló svájci tizenegyet megadásra késztetni. A magyar válogatott összeállítása ezen a mérkőzésen a következő volt: Szabó — Korányi, Biró I. — Szalay, Turay, Lázár — Sas, Vincze, Sárosi, Zsengellér, Kohut.

A nagyszerűen küzdő és kitűnő formában levő svájci csapat ellen is sok támadást vezettünk. A szép és gördülékeny kombinációk megnyerték a közönség tetszését. Vezetéshez mégis csak a 43. percben jutottunk, Sárosi fejesgóljával. Szünet után a svájciak időnként komolyan veszélyeztették kapunkat. Védelmünk azonban szilárdan állta a rohamokat. Bickelt — a legjobb svájci csatárt — ismételten az utolsó pillanatban szerelte Korányi, majd Lázár. Második gólunkat — Zsengellér révén — a II. félidő 46. percében értük el. (Barlassina olasz játékvezető ugyanis egy perccel meghosszabbította a játékidőt.)

Bekerültünk a döntőbe

Az elődöntők során ádáz küzdelem alakult ki a brazil—olasz mérkőzésen. A mezőnyben két egyformán hanyatló formájú csapat viaskodását láthatta a francia közönség. A kapu előtt szemfülesebb olaszok végül 2:1-re győzték le a dél-amerikai futballartistákat.

A magyarok az elődöntőben a nagy játékerőt képviselő svédekkel kerültek szembe. Csapatunk remek formában, nagy mezőnyfölényt harcolt ki és Szabó—Korányi, Bíró—Szalay, Turay, Lázár — Sas, Zsengellér, Sárosi, Toldi, Kohut összeállításban 5:1 arányban biztosan verte ellenfelét.

A magyar tábor jogos bizakodással tekinthetett a döntő mérkőzés elé.

Ingatag kapitány — rossz tanácsadók

Bekövetkezett, amit sokan vártak: olasz—magyar döntőt hozott a világbajnoki torna. A világbajnoki címet védő olasz csapat nem mutatott a torna egyetlen mérkőzésén sem olyan teljesítményt, amely kiállta volna az összehasonlítást a magyar tizenegy Svájc és Svédország ellen mutatott imponáló játékával. A magyar csapat ott állt tehát a világbajnokság küszöbén! Ekkor azonban akaratlanul az olaszok segítségére sietett Dietz dr. magyar szövetségi kapitány, aki a svédek és a svájciak ellen bevált és győztes magyar csapatot — rossz tanácsadóira hallgatva — nem kevesebb, mint négy helyen megváltoztatta! Amikor ismeretessé vált, hogy a magyarok a következő összeállításban állnak ki a döntőre: Szabó — Polgár, Biró — Szalay, Szűcs, Lázár — Sas, Vincze, Sárosi, Zsengellér, Titkos — szakembereink első pillanatban rossz tréfára gondoltak. Amikor azonban a fenti összeállítás véglegessé vált, csüggedés vett erőt a magyar labdarúgó táboron. Miért? Mert kétségtelenné vált, hogy a szövetségi kapitány a W-formáció híveinek tanácsára hallgatva, kihagyta Korányit és Turayt, helyettük Szűcsöt és Polgárt állította be, kiknek személyében kisebb tudású és nehezebb mozgású játékosok kerültek a csapatba. Nagy hiba volt az is, hogy a csapat, bár támadó stílusú volt, mégis védekező utasítást kapott. Ez annál feltűnőbb volt, mert a szövetségi kapitány megelőző nyilatkozataiban elismerte, hogy az olaszokat csakis támadójátékkal győzhetjük le.

Tizenhárom éven keresztül nem tudott a magyar labdarúgás az olaszok ellen válogatott mérkőzésen győzni. Ennek fő oka abban rejlett, hogy szinte állandóan megismételtük azt az alapvető hibát, hogy az olaszokat saját fegyvereikkel és nem a magyar, az osztrák és a csehszlovák tapasztalatok fegyvereivel akartuk legyőzni. Egyik kudarc a másik után érte színeink képviselőit. Ugyanakkor a támadófutballt játszó osztrákok és csehszlovákok sorozatos sikereket értek el az olaszokkal szemben.

Ilyen körülmények között eleve bukásra ítélték a magyar csapatot a kapitány, valamint struccpolitikát folytató makacs tanácsadói.

*

A döntő mérkőzésre a párizsi Colombes-i stadionban, 65.000 néző előtt került sor. A magyarok a már említett összeállításban játszottak, az olaszok a következő csapattal léptek pályára: Olivieri — Foni, Rava — Serrantoni, Andreolo, Locatelli — Biavati, Meazza, Piola, Ferrari, Colaussi.

A francia Capdeville sípjele után először a magyarok támadtak, mégis már a 6. percben bent táncolt a labda — Colaussi lövése nyomán — a magyar kapuban. Két perc múlva gyönyörű Titkos-góllal egyenlítettünk. Az olaszok percre sem inogtak meg és szinte ellenállhatatlanul rohamoztak. A 17. percben szép kombináció nyomán Piola lövéséből megszületett a második olasz gól. Feltűnt a szórványos magyar támadásoknál csatáraink erélytelensége. Nagyon hiányzott támadósorunknak a hátulról érkező támogatás is. Az olaszok „jó magyar stílusban" kombináltak és a 35. percben ismét Colaussi révén jutottak 3 : 1-es vezetéshez. Szünet után az olasz tizenegy döntő fölénybe került. A magyar védelem — fedezetsorunk kihagyása miatt — erősödő nyomás alá került, de szerencsénkre az olasz csatárok lövései sorra elkerülték kapunkat. A közönség Hongrie! Hongrie! kiáltásokkal biztatta csapatunkat és Sárosinak sikerült is a 25. percben 3:2-re javítania. Ezután újra olasz támadások következtek, melynek során Piola a magyar védelem hibájából újabb góllal 4:2-re alakította a mérkőzés eredményét, amely már nem is változott. Az olaszok győzelme megérdemelt volt. Elhibázott összeállításban kiálló és rossz taktikát folytató csapatunk ellen akár 5—6 góllal is győzhettek volna.

Nem csoda, ha a sikert jelentő második helyünk ellenére a döntőben elszenvedett vereség a magyar futballrajongók között elkeseredést keltett. A csalódott hívek sokáig nem tudtak az eset felett napirendre térni.

A bírálatokból

Kivonatosan közlünk néhányat az akkor megjelent jellemzőbb bírálatokból: „Nemzeti Sport" 1938. június 20: „Legyünk tárgyilagosak. A VB-döntőben a jobbik csapat győzött. A két gól különbségű vereség reális. Mentségünk van bőven: két kiválóságunk, Korányi és Turay nem játszott, de — körülbelül az volna a helyzet, hogy ezzel a két emberrel is vereséget szenvedtünk volna. Természetesen ez csak feltételezés. Nagy kár, hogy Szűcs és Polgár közel egy hónap óta nem játszott már mérkőzést és ilyen nagy meccshez bizony hiányzott a meccsrutinjuk." A bíróról így írt a lap: „Capdeville jól kézben tartotta a mérkőzést, bár volt egy (eléggé súlyos) hibája is. Nem vette észre ugyanis néhány olasz játékos tisztátalan trükkjeit. Ez a magyar csapatnak hátrányára volt, s a játék folyamán bizony kedvét vette a magyar fiúknak az a körülmény, hogy az olaszok tisztátalan trükkjeit nem büntette a játékvezető. Különben a gyors

Capdeville teljes pártatlansággal, jó szemmel vezette a mérkőzést. Kitűnő segítőtársai voltak a partjelzők."

„Az Est" (1938. június 26): „Jobb alkalom nem volt még a győzelem megszerzésére. Dietz teljesen felforgatta a svájciak és svédek elleni csapatot. Kitette Korányit, Turayt, Toldit, nem tette be az igazságtalanul mellőzött Balogot. Ellenben betette Vinczét, Szűcsöt és Polgárt, aki négy hete nem rúgott labdába. Dietz dr. a döntő pillanatban teljesen elvesztette a fejét. Lerombolta ezzel azt, amit egy éven át alkotott. Az olaszok tiszta magyar futballal győztek. A 4 : 2-es gólarány kedvező, 5—6 gólkülönbség is reális lett volna."

„Dietznek nem volt csataterve. Meg kell szabadítani a válogatott csapatot minden külső befolyástól, legyen sportlap-üzleti, — vagy egyesületi érdek."

A „Magyarország" 1938. június 21-i száma így írt: „Ez a magyar csapat nem is győzhetett. A magyar csapatnak csak akkor lehetnek az olaszok ellen komoly győzelmi esélyei, ha azt a stratégiát követi, amellyel az osztrákok és a csehek az összecsapások túlnyomó részében megadásra késztették az olaszokat — ezt az elvet vallotta nálunk minden józanul gondolkodó szakember. Ezek után érthetetlen, hogy a szövetségi kapitány és tanácsadói az olaszokat saját fegyvereikkel — a gyorsasággal, lendülettel és a magas passzok jegyében álló játékkal — akarták legyőzni. Mert hogy ez volt a „haditerv", az kitűnt a magyar csapat összeállításából és játékrendszeréből is. Az olasz csapat félelmetesen jó, de amint az eredmény statisztika-adatai is mutatják — nem verhetetlen."

Így zajlott a vita egy héten keresztül a magyar sajtóban és labdarúgó-körökben. De tekintettel arra, hogy megkezdődtek a Középeurópai Kupa forró küzdelmei, csakhamar elfelejtették az illetékesekkel a párizsi csatavesztést és annak tanulságait is.

A végeredmény

A világbajnokság harmadik helyéért Bordeaux-ban csaptak össze a brazilok és a svédek. A svédek 45 percen át egyenrangú ellenfélnek bizonyultak, sőt a félidőben 2:1-re vezettek is. Szünet után azonban a nagy formában játszó brazilok három gólt rúgtak, s így megszerezték a győzelmet is.

A torna végeredménye:

1. Olaszország,
2. Magyarország,
3. Brazília.

Az 1938. évi franciaországi labdarúgó világbajnokság eredményei

Selejtező mérkőzések:

1. csoport:

Svédország—Finnország 4:0
Svédország—Esztország 7:2
Németország—Finnország .. 2:0
Esztország—Finnország 1:0
Németország—Esztország .. 4:1

Tovább jutott: Németország és Svédország.

2. csoport:

Norvégia—Írország 3:2
Írország—Norvégia 3:3

Tovább jutott: Norvégia.

3. csoport:

Lengyelország—Jugoszlávia .. 4:0
Jugoszlávia—Lengyelország .. 1:0

Tovább jutott: Lengyelország.

4. csoport:

Egyiptom visszalépett.

Tovább jutott: Románia.

5. csoport:

Svájc—Portugália 2:1

Tovább jutott: Svájc.

6. csoport:

Görögország—Palesztina 3:1
Görögország—Palesztina 1:0
Magyarország—Görögország .. 11:1

Tovább jutott: Magyarország.

7. csoport:

Bulgária—Csehszlovákia .. 1:1
Csehszlovákia—Bulgária .. 6:0

Tovább jutott: Csehszlovákia.

8. csoport:

Lettország—Litvánia 4:2
Lettország—Litvánia 5:1
Ausztria—Lettország 2:1

Tovább jutott: Ausztria, de az „Anschluss" (a fasiszta Németország általi bekebelezés) miatt már nem vehetett részt.

9. csoport:

Hollandia—Luxemburg 4:0
Belgium—Luxemburg 3:2
Belgium—Hollandia 1:1

Tovább jutott: Hollandia.

Amerikai csoport:

Az Egyesült Államok, Kolumbia, Costa-Rica, Mexikó, Salvador, Surinam és Argentina visszavonták nevezésüket.

A döntőbe került: Kuba és Brazília.

Ázsiai csoport:

Japán visszalépett.
Tovább jutott: Holland-India.

Első forduló

Svájc—Németország	**1:1**	**(1:1, 1:1, 1:1)**	**Párizs**
Svájc—Németország	4:2	**(1:2) ismétlés**	Párizs
Brazília—Lengyelország	6:5	**(a rendes idő 4:4)**	**Strassbourg**
Csehszlovákia—Hollandia	3:0	**(a rendes idő 0:0)**	**Le Havre**
Kuba—Románia	3:3	**(a rendes idő 2:2)**	**Toulouse**
Kuba—Románia	2:1	**(0:1) ismétlés**	**Toulouse**
Olaszország—Norvégia	2:1	**(a rendes játékidő 1:1)**	**Marseille**
Magyarország—Holland-India.....	6:0	**(4:0)**	**Reims**

Második forduló

Magyarország—Svájc	2:0	**(1:0)**	**Lille**
Brazília—Csehszlovákia.....	1:1	**(a rendes játékidő 1:1)**	**Bordeaux**
Brazília—Csehszlovákia.....	2:1	**(0:1) ismétlés**	**Bordeaux**
Olaszország—Franciaország	3:1	**(1:1)**	**Párizs**
Svédország—Kuba	8:0	**(4:1)**	**Antibes**

Elődöntők

Magyarország—Svédország	5 : 1 (3 : 1)	Párizs
Olaszország—Brazília	2 : 1 (0 : 0)	Marseille

Döntő

Olaszország—Magyarország.....	4 : 2 (3 : 1)	Párizs

A harmadik helyért

Brazília—Svédország	4 : 2 (1 : 2)	Bordeaux

A brazíliai 1950. évi világbajnokság

A második világháború után 1946-ban Luxemburgban tartotta meg a FIFA első kongresszusát. Itt határozták el, hogy az 1950. évre kiírják a IV. Labdarúgó Világbajnokságot. Ugyanakkor elhatározta a kongresszus azt is, hogy Jules Rimet-nek, a FIFA elnökének nagy érdemeire való tekintettel, a világbajnoki torna hivatalos nevét „Világbajnokság — Rimet Kupá"-ra változtatják meg.

A rendezés jogát a tizenkétesztendős kényszerű szünet után ismét Dél-Amerika egyik vezető labdarúgó-országa — Brazília — kapta. A világbajnoki tornára eredetileg 33 ország nevezett. A döntő fordulójának kezdetéig azonban nem kevesebb, mint 10 ország visszalépett a részvételtől. További visszalépésekre is sor került, és ezek között olyan országok is akadtak, amelyek már megszerezték részvételi jogukat a döntőre. Ezek közé tartozott: Törökország, Skócia és India is.

Végül csak 13 ország válogatott együttese jelent meg a brazíliai VB rajtjánál. Érdemes megemlíteni, hogy Anglia első ízben vett részt a világbajnoki tornán. A mezőny kis létszámára való tekintettel a rendező bizottság a rajthoz állt csapatokat négy csoportba osztotta. A csoportokon belül mindenki mindenki ellen játszott és a döntőben a négy csoportgyőztes bajnoki rendszer szerint, azaz pontozásos alapon döntötte el a világbajnoki cím sorsát.

A franciaországi világbajnokság óta nagyobb arányú erőeltolódások következtek be a nemzetközi labdarúgásban és ez a körülmény kifejezésre is jutott a torna folyamán.

Heves küzdelmek három csoportban

A világbajnokság részvevőit — mint említettük — négy csoportba osztották, de a döntőbe jutásért csak három csoportban volt erős küzdelem. A IV. csoportban ugyanis Uruguaynak csak Bolíviát kellett legyőznie és máris a négyes döntőbe került. Ennek a feladatnak az uruguayiak különösebb erőkifejtés nélkül megfeleltek, amennyiben ellenfelüket 8:0 arányban, szinte „sétálva" verték meg.

Nézzük az első csoport mérkőzéseit. Itt a legnagyobb meglepetést a bombacsapattal kiálló brazilok szolgáltatták, akiket a nemzetközi sajtó „szuperfavoritoknak" kiáltott ki. Brazília azonban csaknem vereséget szenvedett Svájctól, amely az előző olimpiai és világbajnoki labdarúgótornákon már nem egyszer húzta át a papírforma-stratégák számításait. A találkozó végül is 2 : 2 arányban döntetlenül végződött. A svájciakat a jugoszlávok 3:0-ra verték, utána Mexikót is legyőzték és így 4 pontot szereztek a Mexikót verő svájciak 3 pontjával szemben.

A csoportelsőséget tehát Brazília és Jugoszlávia között kellett eldönteni. A jugoszlávok a brazil 11 kiváló védelmével nem tudtak megbirkózni és végül is vereséget szenvedtek. Így csoportelső lett a tornát rendező Brazília.

A második csoportban szerepelt a kétszeres világbajnok Olaszország együttese is, amely a várakozásnak megfelelően ezúttal korántsem játszott döntő szerepet. Az olaszok a nagy fejlődésen átment Paraguayt ugyan megadásra késztették, de a londoni olimpia labdarúgótornájának győztesétől, a svédektől vereséget szenvedtek s így nem vehettek részt a döntő mérkőzéseken. A három pontot szerzett svédeké lett a csoportgyőzelem, az olaszok és a paraguayiak előtt.

A harmadik csoportban Anglia, Chile, Egyesült Államok és Spanyolország csapatai szerepeltek. Itt a VB-tornán első alkalommal részvevő Angliát tekintették esélyesnek a nyugati szakemberek, akiknek túlnyomó része még nem ismerte fel az angol labdarúgás játékerejének csökkenését. „Első a biztonság" és „fő dolog gólt nem kapni!" stb. jelszavak jegyében bekövetkezett klasszishanyatlás a mégis csak egységesebb angol klubcsapatoknál nem ütközött ki annyira, mint a több csapat játékosaiból összeállított sokrétű nemzeti tizenegynél.

A torna legnagyobb meglepetéseként tárgyalta a nemzetközi szaksajtó, a „soccer"-t („ez a mi labdarúgásunk"-at) csak úgy mellékesen kultiváló Egyesült Államok csapatának az angol válogatott ellen elért 1:0 arányú győzelmét. A merev angol

WM-séma ezzel Dél-Amerikában is csatát vesztett, elrettentő példájaként annak, hogy egy sablonba merevült játékrendszer mennyire gátolja a játékosokat igazi tudásuk kifejtésében. Az angolok Chile ellen nyertek ugyan, de a spanyolokkal szemben alulmaradtak és így át kellett engedniök a csoportelsőséget Spanyolországnak.

Brazília ragyogó győzelmei

A négyes döntő körmérkőzéseire július 9-e és 16-a között került sor Rio de Janeiróban, illetve Sao Paoloban.

A két dél-amerikai csapat közül Európa képviselői ellen a mezőnyből valóban kiemelkedő brazilok szerepeltek összehasonlíthatlanul jobban. Brazília Svédországot Rio de Janeiróban, Spanyolországot pedig Sao Paoloban klassziskülönbségre valló fölénnyel intézte el. A brazil együttes játékától a jelenlevő szakértők el voltak ragadtatva. Különösen az Ademir, Zizinho, Jadir belsőhármas remekelt az európai csapatok ellen az elődöntő mérkőzésein. Ugyanakkor Uruguay a spanyolokkal csak döntetlenül végzett Sao Paoloban és a svédeket is nehéz küzdelemben, de csillogónak egyáltalán nem mondható teljesítménnyel tudta csak legyűrni. Nem csoda, hogy ezek után csak kevesen kételkedtek Brazília világbajnokságában.

Az Uruguay—Brazília döntő nagy esélyeseként állt tehát rajthoz — a riói Maracana-stadionban — a brazil válogatott. Az érdeklődés arányaira jellemző, hogy kétszázezer néző jelent meg a világbajnoki döntőn. A stadion már a délelőtti órákban zsúfolásig megtelt, de a csapatösszeállításokat csak egy órával a mérkőzés kezdete előtt mondotta be a hangszóró. A brazil közönség kedvenc játékosai neveinek említését orkánszerű üdvrivallgással fogadta. Különösen Ademir nevének említésekor zúgott végig valóságos hangtornádó a hatalmas nézőtéren. Hihetetlen feszültség és izgalom közben vonultak ki a csapatok a pályára. A himnuszok eljátszása után az egysorban felsorakozott uruguayi játékosok tapssal üdvözölték a közönséget.

A csapatok összeállítása a következő volt:

Brazília: Barbosa — Augusto, Juvenal — Bauer, Danilo, Bigode — Friaco, Zizinho, Ademir, Jadir, Chico.

Uruguay: Maspoli — Gonsales, Tejera — Gambetta, Varela, Andrade — Ghiggia, Perrez, Miguez, Schiaffino, Moran.

Brazil mezőnyfölény

A döntő mérkőzés úgy kezdődött, ahogyan azt általában várták. A brazilok azonnal vehemens támadással szorították vissza ellenfeleiket, mintha egyszerűen el akarták volna seperni az útból az uruguayiakat. Anélkül, hogy az ellenfél valamelyik játékosa labdához nyúlt volna, a brazil futballartisták rögtön a kezdés után az uruguayi tizenhatosnál termettek, de amikor az egyik brazil csatár lövésre lendítette a lábát, villámgyorsan dobta magát a labda útjába Andrade, a kistermetű uruguayi néger fedezet és megmentette csapatát a biztosnak látszó góltól. Ragyogó brazil akció következett ezután: Jadir beadását Ademir a teljes lendülettel előretörő Zizinhohoz fejelte hátrafelé, akinek süvítő lövése alig kerülte el a kaput. Noha az uruguayiak minden labdára rámentek, a brazilok ezúttal is valóságos labdabűvölőknek bizonyultak. Az uruguayi válogatottból egyelőre csak a jobbszélső, Ghiggia tűnt ki. Hamarosan veszélyes helyzetbe került a brazil kapu is: Ghiggia pontos beadását, a kapunak hátat fordító Schiaffino hátrahúzva egyből a kapura lőtte és a labda csak centiméterekkel tévesztette el a célt. A hadiszerencse a későbbiek folyamán az uruguayiak mellé pártolt. A különben oly remekül lövő brazil csatárok egymásután hagytak ki kedvező gólhelyzeteket és ha a labda a kapura tartott, Maspoli kapus, az uruguayi hátvédekkel együtt, sokszor kilátástalan helyzetben is menteni tudott.

Uruguay „reteszmódszere", amit a svájciaktól lesett el, kissé idegessé tette a brazil csatárokat. Ennek ellenére a fölényben levő brazilok gólja mégis a levegőben lógott, de ott is maradt egyelőre, mert az első félidő gól nélkül végződött.

Drámai fordulat

A második félidő elején ismét brazil fölény alakult ki és ez végül is meghozta Brazília vezető gólját: Zizinho egy cselezősorozat után a lyukrafutott Ademirhez passzolt, aki felismerve a helyzetet, a szabadon hagyott Friaco jobbszélsőhöz továbbította a labdát. Három lépés, lapos, helyezett lövés és megszületett a brazilok vezető gólja, 1:0.

Az uruguayiak a játékvezetőhöz futottak és lest vitattak, de a játékvezető — igen helyesen — nem volt hajlandó a gólt érvényteleníteni. Úgy látszott, hogy ezzel a világbajnoki cím sorsa eldőlt. Most következett azonban a drámai fordulat. Az uruguayiakat nem törte le a gól, hanem a ragyogóan játszó Ghiggia révén mind veszélyesebben kezdtek támadni. A brazilok

technikai tűzijátéka meddőnek bizonyult. Szinte megdermedt a 200 ezres tömeg, amikor Ghiggia előretört és Schiaffino a beadott labdát egyből a brazil hálóba juttatta, 1:1!

Azután kiderült, hogy az okos uruguayiak gazdaságosabban osztották be erejüket. A brazilokon a fáradtság jelei kezdtek mutatkozni, egyre idegesebbek lettek, egyre több lett a rossz leadás. A nagy favorit láthatóan megingott. Uruguay kihasználta a lélektani pillanatot, gyilkos hajrába kezdett és 11 perccel a befejezés előtt Ghiggia ismét faképnél hagyta őrzőit és a vetődő brazil kapus mellett a hálóba juttatta Uruguay győztes gólját, 2:1!

Azután már hiába zúgott fel a közönség viharos buzdítása, az esélytelennek tekintett Uruguay nyerte az 1950. évi világbajnokságot.

Leírhatatlan jelenetek játszódtak le a mérkőzés után a Maracana stadionban, ahol szinte hipnotizáltan még órák múltán is tízezrek maradtak ülve, maguk elé meredve, mintha gonosz igézet ejtette volna őket rabul. Az elvonuló tömegben örömtől könnyező uruguayiakat lehetett látni a zokogó brazilok között. Hiába, Dél-Amerikában még nem tanulták meg, hogy a labdarúgás csak játék.

A döntő mérkőzés visszhangja nagy feltűnést keltett, különösen azok előtt, akik nem látták a riói „futballdrámát". A nemzetközi szaksajtó tudósítói, szinte egyöntetűleg állapították meg, hogy Uruguay számszerűen ugyan megnyerte a világbajnokságot, de a mezőny legjobb csapata a brazil együttes volt. Olyan játékot, mint amilyet a brazil válogatott a svédek és a spanyolok ellen mutatott, eddig nem láttak még egy csapattól sem. Körülbelül ez csendült ki a tudósításokból. Ki hitte volna akkor még, hogy az 1954-ben, Bernben lezajlott világbajnoki döntő után — más szereplőkkel — hasonló hangokat fog pengetni a nemzetközi szaksajtó . . .

A brazíliai világbajnokság eredményei

Selejtező mérkőzések

Ausztria, a Törökország—Szíria mérkőzés győztese elleni csoport:

Ausztria visszalépett, Törökország—Szíria 7:0.
Tovább jutott: Törökország, de visszalépett.

Franciaország, az Izrael—Jugoszlávia mérkőzés elleni csoport:

Jugoszlávia—Izrael 6:0, Jugoszlávia—Izrael 5:2, Jugoszlávia—Franciaország 1:1, Jugoszlávia—Franciaország 1:1, Jugoszlávia—Franciaország 3:2.

Tovább jutott: Jugoszlávia.

Belgium, a Svájc—Luxemburg mérkőzés győztese elleni csoport:

Belgium visszalépett. Svájc—Luxemburg 5:2, Svájc—Luxemburg 3:2.

Tovább jutott: Svájc.

Spanyol, portugál csoport:

Spanyolország—Portugália 5:1, Spanyolország—Portugália 2:2.

Tovább jutott: Spanyolország.

Svédország, az Írország—Finnország mérkőzés győztese elleni csoport:

Svédország—Írország 3:1, Írország—Svédország 3:0, Írország—Svédország 1:1, Svédország—Írország 3:1.

Tovább jutott: Svédország.

Anglia, Észak-Írország, Skócia, Wales-csoport:

Skócia—Észak-Írország 8:2, Anglia—Wales 4:1, Skócia—Wales 2:0, Anglia—Észak-Írország 9:2, Wales—Észak-Írország 0:0, Anglia—Skócia 1:0.

Tovább jutott: Anglia és Skócia, de az utóbbi visszalépett.

Egyesült Államok, Mexikó, Kuba-csoport:

Mexikó—Egyesült Államok 6:0, Mexikó—Egyesült Államok 6:2, Mexikó—Kuba 2:0, Mexikó Kuba 3:0, Egyesült Államok—Kuba 1:1, Egyesült Államok—Kuba 5:2.

Tovább jutottak: Egyesült Államok és Mexikó.

Argentina, Chile, Bolívia-csoport:

Argentina visszalépett, a másik két állam küzdelem nélkül jutott tovább.

Uruguay, Peru, Equador, Paraguay-csoport:

Peru és Equador visszalépett, így mérkőzés nélkül került az elődöntőbe Uruguay és Paraguay.

India, Burma-csoport:

Burma visszalépett, India pedig nem indult.

Elődöntő mérkőzések

1. csoport:

Brazília—Mexikó 4:0, Jugoszlávia—Svájc 3:0, Brazília—Jugoszlávia 2:0, Svájc—Mexikó 2:1, Brazília—Svájc 2:2, Jugoszlávia—Mexikó 4:1.

Csoportrangsor:

1. Brazília 5 pont, 8:2 gólarány,
2. Jugoszlávia 4 pont, 7:3 gólarány,
3. Svájc, 4. Mexikó.

2. csoport:

Svédország—Olaszország 3:2, Olaszország—Paraguay 2:0, Svédország—Paraguay 2:2.

Csoportrangsor:

1. Svédország 3 pont, 5:4 gólarány,
2. Olaszország 2 pont, 4:3 gólarány,
3. Paraguay.

3. csoport:

Anglia—Chile 2:0, Spanyolország—Egyesült Államok 3:1, Egyesült Államok—Anglia 1:0, Spanyolország—Chile 2:0, Spanyolország—Anglia 1:0, Chile—Egyesült Államok 5:2.

Csoportrangsor:

1. Spanyolország 6 pont, 6:1 gólarány,
2. Anglia 2 pont, 2:2 gólarány,
3. Chile, 4. Egyesült Államok.

4. csoport:

Uruguay—Bolívia 8:0.

Csoportrangsor:

1. Uruguay 2 pont, 8:0 gólarány,
2. Bolívia.

Döntő mérkőzések

Brazília—Svédország	7 : 1	Rio de Janeiro
Uruguay—Spanyolország	2 : 2	Sao Paolo
Brazília—Spanyolország	6 : 1	Rio de Janeiro
Uruguay—Svédország	3 : 2	Sao Paolo
Svédország—Spanyolország	3 : 1	Sao Paolo
Uruguay—Brazília	2 : 1	Rio de Janeiro

A brazíliai világbajnokság végeredménye:

Uruguay	3	2	1	—	7 : 5	5
Brazília	3	2	—	1	14 : 4	4
Svédország	3	1	—	2	6 : 11	2
Spanyolország	3	—	1	2	4 : 11	1

A labdarúgás fejlődése világszerte

1930-ban, az első VB-torna idején, a nemzetközi labdarúgásban már erősen éreztették hatásukat az egyes országok közötti erőeltolódások. Mielőtt azonban ezekre rátérnénk, lássuk előbb nagy körvonalakban azokat a fejlődési szakaszokat, amelyek a nemzetközi futballban az első VB-torna előtti helyzetet jellemezték. Az angol labdarúgó-szövetség 1863-ban történt megalakulásától, az első világháborúig, jogosan illette meg az angolokat „a labdarúgásban vezető nemzet" jelzője. Az angolok tanították meg a különböző országok ifjúságát a labdarúgó-játék szabályaira, alapjaira és fortélyaira. Több évtizedes fejlődés kellett ahhoz, hogy a kontinens vezető futballországai, valamint az 1924. évi párizsi olimpiai futballtornán feltűnt dél-amerikai labdaművészek vitathatóvá tegyék az angol labdarúgás elsőségének tényét és hírét.

Közép-Európa előretörése

Az angol labdarúgó-hegemónia évtizedei után a közép-európai országok nőttek fel a leggyorsabban az angol profiklasszis mellé, megelőzve a sok ideig előttük haladó dánokat, hollandokat, belgákat, franciákat stb. Ez a gyors fejlődés eleinte az angol és a skót edzők jó munkáját dicsérte, akik az igen tehetséges magyar, osztrák és csehszlovák játékosokat megtanították a magasabbrendű futballművészetre. (Robertson, Hogan, Madden.) A közép-európai országokban azután szakavatott hazai edzők tovább fejlesztették mindazt, amit az angol és skót oktatómesterektől tanultak és így alakult ki az a hamarosan híressé vált „közép-európai stílus", melynek legkiválóbb képviselői magyar részről kezdetben a régi nagy FTC és az MTK (később az Újpest, a Vasas stb.), a prágai Sparta és a Slavia, a bécsi Rapid és a WAC (később az Austria, a Vienna és az Admira) voltak.

Magyar edzők és játékosok külföldi sikerei

A magyar labdarúgás már a huszas években befolyást gyakorolt a külföldi országok futballsportjára. Ekkor indult meg ugyanis Magyarországról a kiváló játékosok és oktatók inváa-

ziója a szélrózsa minden irányába. Amíg a magyar csapatokban — eltekintve az „őskor"-tól — az egy MTK-t (később Hungáriát) kivéve, külföldi játékos sohasem szerepelt, addig a magyar edzők évtizedeken keresztül tanították az egész világot futballozni.

Az országok között, amelyek legtöbbet nyertek a magyar labdarúgó-oktatók és éljátékosok tevékenységéből, eleinte Ausztria és Olaszország vezetett. Bécsben a Konrád fivérek (különösen Konrád II.), Schaffer, Nemes, Guttmann és társaik, mint játékosok és később, mint edzők, igen nagy sikereket arattak. Az osztrák játékstílust magyar-skót stíluselemekkel fejlesztették tovább. Konrád Kálmán és Schaffer Alfréd Ausztriában valósággal új iskolát teremtett és az osztrák labdarúgás évtizedeken át hemzsegett a „Konrád és Schaffer másolatok"-tól. Az egykori kiváló MTK-csatárok legjobb osztrák tanítványai Nausch, Haftl, Kannhauser, Kaburek, Bican, Stroh, Sindelar, Gschweide stb. később az osztrák válogatott, illetőleg Meisl „Wundermannschaft"-jának lettek erősségei.

Olaszországban legelőször Károly Jenő, a régi MTK válogatott játékosa — akit annak idején nem véletlenül „tanár úr" néven becéztek — és Viola, a Törekvés (nagymultú munkáscsapat, amely valósággal ontotta a labdarúgó-tehetségeket) fedezet-játékosa oktatták nagy sikerrel az északolasz futballistákat. Később tucatjával működtek — és működnek ma is — magyar edzők olasz földön az egyesületek és a szövetség teljes megelégedésére. Ezeknek hosszú sorából kiragadjuk Feldmann, Czeizler, Orth, Nagy József, Tóth-Potya, Bánás, Híres-Hirzer neveit, de a listát még sokáig folytathatnánk. Hogy az Olaszországba elszerződött magyar edzők milyen eredményesen látták el feladatukat, azt igazolja az olasz labdarúgás gyorsütemű fejlődése a huszas évek folyamán. A tehetséges olasz tanítványok hamarosan és hosszú időre túlszárnyalták egykori magyar oktatómestereiket.

Spanyolországban Hertzka és Plattkó, Portugáliában Biri, Vörös Szabó, Siska, Németországban Biró Gyula, Schaffer Alfréd, a „futballkirály", Svájcban Winkler, Volentik és Kürschner (később Dél-Amerikában), Dániában Nagy János, Molnár Frigyes, Svédországban Nagy József, Wampetich és Konrád Kálmán, Franciaországban Nyúl Ferenc, Kalocsay, Egyiptomban Kertész II., Törökországban Molnár Ignác és Schweng, az Egyesült Államokban Sternberg, Mexikóban Orth, Dél-Amerikában Plattkó, Sas és Orth fejtettek ki többek között elismerésre méltóan értékes oktató munkát.

Tény az, hogy Európában, de a tengerentúli országokban is egyre nagyobb számban szerződtettek a labdarúgó-egyesületek az angol edzők helyébe, elsősorban magyar és osztrák futballoktatókat. Érdemeiket lelkesen méltatta a külföldi szaksajtó, elismerve, hogy a magyar futballoktatók nagymértékben járultak hozzá az egyetemes labdarúgás fejlesztéséhez.

Dél-Amerika vagy Közép-Európa?

Az 1924-es párizsi olimpiáig Európában mit sem hallottak Uruguayról, mint labdarúgó-nemzetről. Az is „exotikum"-nak számított, hogy egyáltalán megjelent a részvevők között. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor az olimpiai labdarúgótornán, az eddig még hallomásból sem ismert uruguayiak, sorozatos győzelmekkel elhódították a világbajnoki címet. Ez volt akkor a futball-világ legnagyobb szenzációja.

Növelte az uruguayiak tekintélyét, hogy 1928-ban, az amszterdami olimpián a megismételt döntőben dél-amerikai vetélytársukat, az argentinokat legyőzve, sikeresen megvédték világbajnokságukat. Az amszterdami olimpián, Uruguay a hollandokat, németeket és olaszokat legyőzve, jutott a döntőbe, de Argentina útja is imponáló volt a tornadöntőig.

A két olimpiai futballtorna — 1924 és 1928 — eredményei alapján a labdarúgó-hegemónia — legalábbis „félhivatalosan" — Dél-Amerikába került. Közben azonban a magyar, csehszlovák, osztrák és olasz labdarúgás ismételten és nem indokolatlanul jelentette be igényeit az elsőségre.

A magyar válogatott csapat például az 1928 és az 1929-es években veretlen maradt. A mindenkor kitűnő, de a klubok által nem mindig megfelelő kíméletben részesülő, (üzleti portyák mindenáron), magyar játékosanyaggal ezekben az években tervszerűbben foglalkoztak az illetékes szövetségi tényezők. Ez már elég volt ahhoz, hogy válogatott együttesünk teljesítménye megjavuljon. Sajnos, már a következő években, súlyos kudarcsorozat érte a magyar labdarúgást. Egymást váltogatták a szövetségi kapitányok és a kapkodó szövetségi döntések. A menedzserek befolyása megnőtt és válogatott csapatunk a rendszertelen és sok tekintetben dilettáns „irányítás" hatása alatt visszaesett. Hiába álltak ebben az időben is olyan játékos-zsenik labdarúgásunk rendelkezésére, mint Korányi, Biró, Turay, Sárosi, Zsengellér, Cseh II., Titkos stb., a csapattal való szakszerűtlen és tervszerűtlen foglalkozás, a vezetés kapkodása és rendszertelen-

sége miatt, válogatott csapatunk nagytudású játékosainak rendkívüli képességei nem bontakozhattak ki és nem érvényesülhettek megfelelő módon.

Szomorú statisztika

Akik 1954-ben, négyéves sikersorozat közben bekövetkezett egyetlen vereség miatt hajlandók voltak igazságtalanul pálcát törni a magyar válogatott játékosok és vezetőik felett, olvassák el az alábbi eredménystatisztika adatait. Ezekből kiderül, hogy az 1930 és 1935 közötti rövid öt év alatt a magyar labdarúgósportot a nemzetközi találkozókon 32 adott és 84 kapott gól mellett 20 vereség érte! A sors különös iróniája, hogy ezekben az években labdarúgásunk úgynevezett „korszerűsítése" — angol példára — az „elsősorban gólt nem kapni"-jelszó jegyében történt. De nézzük meg közelebbről is ezt az emlékezetes kudarcsorozatot.

Íme a vereségek szomorú jegyzéke:

1930: a svédek ellen 2:6, az olaszok ellen 0:5, a délnémetek ellen 1:3, a németek ellen 3:5,
1931: Jugoszlávia ellen 2:3, Zágráb ellen 1:7,
1932: a délnémetek ellen 0:5, Ausztria ellen 2:8, Svájc ellen 1:3, Ausztria ellen 2:3,
1933: Portugália ellen 0:1, Hollandia ellen 5:6, Svédország ellen 2:5,
1934: a németek ellen 1:3, az osztrákok ellen 2:5, Brünn ellen 1:5, az osztrákok ellen (VB-n) 1:2, az olaszok ellen 2:4, Rotterdam ellen 4:5,
1935: Svájc ellen 2:6.

Persze, ugyanakkor szép győzelmeket is arattunk. Többek között Budapesten 2 : 1-re győztük le az angolokat, Prágában 3 : 1-re a csehszlovákokat, Zágrábot pedig 7 : 0-ra vertük meg. A vereségsorozat azonban világosan rámutatott arra, hogy a nagyszerű játékosok egész sorát felvonultató magyar labdarúgást lejtőre juttatták a közvetlen és a felsőbb vezetésben érvényre jutott súlyos hibák.

A lesszabály megváltoztatása után

Itt közbe kell iktatnunk, hogy a lesszabálynak 1925-ben történt megváltoztatása kezdetben szinte kettészakította a futballvilágot. Miután az angolok áttértek az úgynevezett „bizton-

ségi futballra" — a W, majd a WM-formáció sablonjára —, számos labdarúgó-nemzet csatlakozott hozzájuk, azaz igyekezett utánozni az angol rendszerváltozást. Ezekhez tartoztak: Belgium, Hollandia, Dánia, Svédország, Norvégia, Németország és még más országok is.

A latin országok közül a franciák, a spanyolok és a portugálok, valamint az olaszok is áttértek fokozatosan a három előretolt csatárral és hátravont „harmonikázó összekötőkkel" való játékra, de — különösen az olaszok — kitartottak ugyanakkor a támadást támogató középfedezet mellett és nem vettek át a háromhátvédes védekező-módszert. (Lásd: Monti, Andreolo). A latin stílus és rendszer legkiválóbb képviselői az olaszok, kitűnő szövetségi kapitányuknak, Pozzónak — és a magyar edzők egész sorának — irányítása mellett két világbajnoki tornán győzedelmeskedtek. Válogatott csapatuk és vezető klubcsapataik lendületes, gyors, kitűnően kombináló és a védekezésből kiinduló, hirtelen ellentámadásaival sajátos stílust alakítottak ki. Az akkori olasz játékrendszernek brilliáns és remekül záró védelem alkotta az alapzatát. A tértölelő, gyors támadó akciókat két ragyogó tudású összekötő — mint Ferrari, Meazza vagy Cesarini — irányította és két gyors és lövőképes szélsőcsatár — Guaita és Orsi vagy Colaussi —, valamint az előretolt és igen áttörőképes Piola — mint középcsatár — gondoskodott a támadások befejezéséről.

Az olasz stílus ellenszere — Meisl „csodacsapata"

Világbajnoki győzelmeik alkalmával az olaszok elérték a vezető dél-amerikai együttesek teljesítőképességét és velük szemben talán csak a nyílt támadójátékot folytató osztrákok és csehszlovákok bizonyultak eredményes ellenfélnek, mert nagyszerűen értettek ahhoz, hogy lelassítsák az olaszok játékát és így kizökkentsék őket ritmusukból. Gépszerűen pontos és váratlan fordulatokban bővelkedő összjátékukkal gyakran egyszerűen kikapcsolták olasz ellenfeleiket a játékból, akik így kénytelenek voltak a kezdeményezést és a tempó meghatározását osztrák és csehszlovák ellenfeleiknek átengedni.

A harmincas években az osztrák „csodacsapat" (Wundermannschaft) Hugo Meisl vezérlete alatt hódította el egy időre a labdarúgó-hegemóniát. A nagy játékosegyéniségek kiemelkedő tudásukat a csapat összmunkájának szolgálatába tudták állítani. Ez a csaknem teljesen kiegyensúlyozott osztrák együttes, amelyben a kapustól a balszélsőig klasszisjátékosok szerepeltek, a skótokat 5:0-ra, a németeket 5:0-ra és 6:0-ra, a svájciakat Bá-

zelben 8:1-re verte. A keményebb és az osztrákokhoz hasonlóan rövid passzjátékot folytató csehszlovák válogatott ellen azonban csak nehezen tudott érvényesülni a „csodacsapat".

Komoly fejlődést mutatott fel a II. világháború előtt a Szovjetunió labdarúgósportja és a jugoszláv válogatott is. A szovjet labdarúgás azonban még nélkülözte a nemzetközi rutint. A II. világháború után így is veretlenül tért haza angliai portyájáról a moszkvai Dinamó magas színvonalú, modern futballt játszó együttese.

Megindul a futball-élet a háborús romokon

A II. világháború befejezése után nehezen indult meg a nemzetközi futballgépezet. A nyugati országok eleinte egymásközötti erőpróbákra korlátozták sportkapcsolataikat. A Szovjetunióban, és felszabadulásuk után a szocializmus útjára lépett országokban mindenekelőtt újjá kellett teremteni a háború barbár pusztításai következtében tönkrement létesítményeket, és magát az egész sportmozgalmat. Néhány évi kemény és tervszerű szervező és építő munka eredményeként sikerült helyreállítani a magyar labdarúgó-életet is, pedig a második világháború után is komoly vérveszteségek érték a magyar labdarúgást. Olyan klasszisfutballisták, mint Zsengellér, Nyers, Kubala, Kincses, Boldizsár, a Sárosi testvérek, Mike stb. hátat fordítottak hazájuknak, mert féltek az ország újjáépítésével kapcsolatos nehézségektől, a becsületes, verejtékes munkától.

A magyar labdarúgás, amely a háború után sem nélkülözte az átlagon felüli tehetségű játékosokat, első ízben élvezhette a tartós állami támogatást. Ez nemcsak a szakszerűbb nevelőmunkában és a játékosoknak az építőmunkába való bekapcsolásában, hanem a Szovjetuniótól átvett tudományos edző- és tömegsport-szervező módszerek alkalmazásában is kifejezésre jutott. Az első évek zavarai után kialakult a magyar labdarúgás új vezetőgárdája, amely tudományosan megalapozott módszerekkel igyekezett minél tökéletesebben kiképezni és csatasorba állítani tehetséges játékosgárdánkat. A magyar válogatott csapat már 1950-ben, a IV. Labdarúgó Világbajnokság idején, a hasznos és művészi csapatjáték terén világklasszist jelző eredményekre és teljesítményekre hivatkozhatott. Kollektív szellem hatotta át a csapat minden tagját és kiemelkedő technikai képességei mellett, egyre gazdagodott taktikai fegyvertára is. Labdarúgásunk minden eddigit felülmúló klasszis-színvonal felé haladt már három-négy esztendővel a felszabadulás után.

Nagy fejlődést mutatott a népi demokráciák közül Románia és Bulgária labdarúgósportja is. Jugoszlávia az európai futball élvonalába emelkedett, míg Csehszlovákia átmenetileg visszaesett.

Nyugaton is változott a helyzet

Hogyan alakult a helyzet a nyugati országokban a II. világháború után?

Olaszországot a Torino csapatának repülőgép-katasztrófája megfosztotta hét állandó válogatott játékosától. Ezt a csapást az olasz futball azóta sem tudta kiheverni. Az olaszok nagy hibát követtek el azzal is, amikor a franciákhoz hasonlóan, tömegesen szerződtettek le külföldi sztárokat, elsősorban svéd, dán, magyar és dél-amerikai csatárokat, ami a hazai tehetségek háttérbeszorításához, elsikkadásához és végeredményben az olasz futball sorvadásához vezetett. Az olasz és a francia labdarúgásban — angol mintára — az üzleti és menedzseri megfontolások háttérbe szorították a sportszempontokat. A szenzáció és attrakció hajhászás, a bevételvadászat légköre, mint kísérő jelenségek szintén nem kedveztek a fejlődesnek. 1945 után néhány évig figyelemreméltóan tört előre a svéd futball. Szép nemzetközi sikersorozat után, a svédek 1948-ban megnyerték az olimpiai labdarúgótornát. Ők, bár kimondottan az angol játékrendszert vették át, azt nem bilincsként kényszerítették rá játékosaikra, hanem a rendszeren belül több lehetőséget nyújtottak az egyéni képességek érvényrejutásának és a tervszerűbb csapatjáték kialakításának. A svédek sorsát a sorozatos játékoskivándorlások pecsételték meg.

Ugyanakkor az angol labdarúgás már csak saját otthonában, a megszokott éghajlat, közönség és talajviszonyok előnyében tudta nagy erőfeszítések árán hazai veretlenségét megőrizni. A mindjobban elsablonosodott játékrendszer, a WM-formáció merev alkalmazása, az angol csapatok külföldi mérkőzésein legtöbbször vereségsorozatot hozott. De már odahaza is csak többkevesebb szerencsével menekült meg az angol labdarúgás a balsikerektől. Az osztrákok, a csehszlovákok és az olaszok ellen az angol válogatott Londonban — mint a szakértők nagy része szerint a mezőnyben gyengébbnek bizonyult együttes — egygólos, szerencsés győzelmeket, a franciák és a jugoszlávok ellen pedig csak döntetleneket tudott kicsikarni. A jelek szerint már csak idő kérdésének látszott, mikor fogja elszenvedni első hazai vereségét az angol válogatott csapat.

A dél-amerikai futball három vezető nemzete (Uruguay, Brazília és Argentina) mellett mind népszerűbbé vált és mind

erősebb és eredményesebb lett a labdarúgás Paraguayban, Chilében, Bolíviában és Közép-Amerika országaiban is. A labdarúgás fejlesztésében — mint már említettük — itt is közreműködtek a kitűnő magyar oktatók. Brazíliában Kürschner Dóri, Mexikóban Pozsonyi és Biró Gyula, Chilében Orth és Plattkó szereztek különösen nagy érdemeket szakszerű és eredményes nevelőmunkájukkal.

A diadalmas futball

A labdarúgás nemzetközi fejlődését és elterjedését bizonyítják az alábbi száraz, de sokat kifejező statisztikai adatok is, amelyek a FIFA tagállamainak számában beállott állandó növekedést szemléltetik:

1904-ben	7
1914-ben	24
1923-ban	31
1930-ban	41
1938-ban	51
1950-ben	73

tagállam tartozott a FIFÁ-hoz.

A labdarúgás tehát már 1950-ben olyan hatalmas tömegeket mozgatott meg szerte a világon, hogy messze túlnőve egy kedvelt sportág jelentőségén, a nemzeti hírverés és a közben óriási méreteket öltött békeharc egyik leghatásosabb eszközévé vált.

II. FEJEZET

Előkészületek a svájci világbajnokságra

A magyar labdarúgó-válogatott olimpiai bajnoksága és az 1953-as év hatalmas sikerei után a svájci világbajnokságra való felkészülés jelentette szakembereink számára a legnagyobb feladatot. Ezzel kapcsolatban először is el kellett dönteni, hogy mi legyen a bajnoksággal? A sportszerető, labdarúgást kedvelő szurkolókat ki kellett elégíteni. A válogatott csapat felkészítését végző szakemberek javaslatára ezért az OTSB úgy döntött, hogy a bajnokságot május 9-ig folytatni kell, azután pedig rátérnek a válogatott csapat felkészítésére.

Elkészült a válogatott csapat különleges edzésterve, amely szerint a játékosok együttes edzéseiket már 1953. december 8-án megkezdték. A számításba jöhető játékosok Balatonkenesére utaztak és itt hetenként négyszer a kora reggeli órákban tartottak edzéseket, amelyek legnagyobb részt futásból és gimnasztikából állottak. A kenesei tartózkodás alatt labdát nem kaptak válogatottjaink. Visszatérve Budapestre, a Margitszigeten, illetve a Városligetben folytatta mezei edzését a válogatott keret. A nagy hideg és hatalmas havazás igen megnehezítette a tervszerű munkát. Az edzéseket továbbra is reggel és délután végezték. Nem minden játékosnak ízlett a korai felkelés, mégsem tettünk kivételt egyetlen esetben sem. Így szorítottuk a játékosokat a korai lefekvésre.

1954 Négyheti alapozó edzés után, január közepén, a rossz körülmények ellenére már pályán folytattuk a felkészülést. A hatalmas havazás és a nagy hideg megbénította a labdarúgók munkáját. Budapesten alig akadt használható pálya. Az Építők, később pedig az óbudai Hajógyár siettek segítségünkre. Anyagiakat és fáradtságot nem kímélve, takarították le pályájukat, hogy lehetőséget adjanak a válogatott csapatnak a felkészülésre. Hóban, sárban, jeges pályán és esőben játszotta első mérkőzéseit a válogatott keret. Az elemi nehézségeket leküzdve sikerült ja-

nuár 13-án kétszer 25 perces kétkapus játékot létrehozni az Építők Béke utcai pályáján. A mérkőzést számosan tekintették meg és nagy ünneplésben részesítették a kitűnően játszó „londoni hősök"-et. 17-én ismét a Béke utcai pályán került sor a második edzőmérkőzésre. Most már kétszer 35 perces játékban összesen 32 gólt rúgott a válogatott keret két csapata.

Egyiptomi meghívás . . .

A londoni 6 : 3-as mérkőzés után sok meghívás érkezett az OTSB-hez. Ezek közül az egyiptomit fogadtuk el. A zord télre való tekintettel örömmel vettük a négy mérkőzésre szóló meghívást, bár a magyar csapat még nem volt megfelelő formában, Egyiptomban viszont az idény közepén tartottak. A szakemberek úgy véltek, hogy a világbajnokság felkészülésére nem is lehetne eszményibb megoldást találni, mint az egyiptomi portyát.

Január 20-án már kétszer 45 perces játékra került sor az óbudai Hajógyár jeges, vizes, sáros pályáján. A nehéz talajú pályán is nagy kedvvel játszott az „egyiptomi" csapat és tetszetős támadások közepette egyik gólt a másik után rúgta. 24-én Csepelen volt az utolsó edzőmérkőzés. Ekkor a keret tagjai egymás ellen játszottak. A nagy hidegben, göröngyös talajú pályán nem játszottak olyan jól a fiúk, mint az előző edzéseken.

Svájcon keresztül január 28-án hajnalban érkezett meg válogatottunk Kairóba; a zord télből gyönyörű tavaszba.

Szorgalmas edzések közben megismerkedtünk Egyiptom nevezetességeivel. Látogatást tettünk Luxorban, ellátogattunk Karnakba és Thébába. Megnéztük a „halottak városát", megcsodáltuk Tut-Ankh-Ámon arany szarkofágját és még sok egyéb ókori nevezetességet. A játékosok majdnem mindennapos vendégei voltak a kairói magyar ipari és sportkiállításnak is.

Január 31-én, a Kairótol mintegy 100 km-re fekvő Mehalla el Kubrában játszottunk edzőmérkőzést az ottani szövőgyár csapata ellen. A 13 : 1 arányban végződött mérkőzésen nagy kedvvel, szépen és ötletesen játszott a magyar együttes. A második félidőben a fiatalok: Ilku, Kárpáti, Palicskó és Szojka is szóhoz jutottak.

Magyar válogatott keret—Kairói válogatott 2 : 0 (1 : 0)

Február 5-én került sor a mérkőzésre, amelyen válogatott csapatunk idényeleji formában játszott. Az elgondolás nélküli játékban kapkodás és idegesség nyilvánult meg. Mindenki egye-

dül akarta megnyerni a mérkőzést. A mérkőzésről a kairói lapok eltérően írtak. Az „Al Akram" munkatársának tetszett a magyar csapat játéka. Többek között ezeket írta: „. . . Kairó játékosai csodálatos teljesítményt nyújtottak. Szinte teljesen egyenrangúak voltak a világ legjobbjaival. A magyarok erőlködés nélkül játszottak."

Az „Al Miszri" így összegezte véleményét: „. . . A magyar csapat nem nyújtotta azt, amire képes. Úgy érezzük, hogy a magyarok csak félgőzzel játszottak és erejüket a nagy mérkőzésre tartogatták."

*

A magyarok gyengébb játéka láttán az egyiptomiak bizakodni kezdtek. A lapok bőségesen foglalkoztak a mérkőzéssel és a két ország közelgő válogatott összecsapásával kapcsolatban megjegyezték, hogy az egyiptomi válogatott legyőzheti a magyarokat. Néhány érdekesebb sajtómegnyilatkozást feljegyeztünk:

Al Miszri: „. . . A magyarok ellen a győzelem, vagy az ezt megközelítő jó eredmény nem látszik lehetetlennek."

Al Kahira: „. . . Ha pénteken is így játszanak a magyarok, könnyen baj érheti őket."

Gomhour el Miszri: „. . . Évtizedek óta nem volt ilyen jelentős sportesemény Egyiptomban, mint a londoni győztes magyar csapat játéka. Ez a találkozó az egyiptomi labdarúgó-történet egyik legfontosabb mérkőzése lesz."

Így írtak az egyiptomi lapok a nagy mérkőzés előtt.

A magyar csapat kitűnő támadójátéka

Magyarország—Egyiptom 3 : 0 (1 : 0).

Januárban megnéztem az Olaszország—Egyiptom válogatott mérkőzést, ahol sok érdekes dolgot láttam. Ezeket, valamint a kairói mérkőzés tapasztalatait használtuk fel a rendelkezésre álló egy hét alatt. Erősítettük az edzéseket és többet foglalkoztunk az egyes csapatrészekkel. Ismertettem az egyiptomi csapat játékát, erényeit és hibáit. Megbeszéltük a taktikát. Így érkezett el február 12-e, a mérkőzés napja.

A szűkre szabott National pályára közel harmincezer embert zsúfoltak össze. Mindenki látni akarta az „angolverő" magyarokat. A mérkőzésre így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Teleki, Lantos — Bozsik, Zakariás — Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Egyiptom: Katu — Jakan, Dally — Hamra, Hanafi, Heinri — Makkaoul, Daway, Alaa el Din, Diba, El Far.

Eleinte kísértett a párizsi 0 : 3 emléke. Elfogódottan kezdett a csapat, később azonban megnyugodtak és ötletesen, gyorsan játszottak a fiúk. Gyönyörű, ötletes támadásokkal közelítették meg az egyiptomi kaput, csak éppen a lövésekkel késtek el egy-egy gondolattal.

Most már az egyiptomi sajtó is elismerte a magyar labdarúgók nagyobb tudását, taktikai érettségét és kiváló csapatmunkáját. Ez természetes is volt, hiszen az Egyiptom elleni mérkőzés egyes szakaszaiban a magyar csapat már megközelítette legjobb játékát. A lapok elismerték, hogy megérdemelten győztük le az egviptomiakat.

A Le Progres Egyiptien a mérkőzésről többek között így írt:

„. . . A magyarok klasszisokkal voltak jobbak, gyönyörűen játszottak, különösen a támadójátékuk volt páratlan."

A „Journal Egvipt" feltétel nélkül elismerte a magyar csapat nagvobb tudását. Dicsérte a magyar csapat fegyelmezettségét és örült, hogy az olimpiai bajnok „csak" 3 : 0-ra győzött Egyiptom ellen.

Magyar válogatott—Alexandria válogatott 14 : 2 (4 : 1).

Az alexandriai mérkőzésen helvet kaptak a csapatban a fiatalok. Ilku, Kárpáti, Palicskó, Szojka és Karácsonyi, akik mind kiválóan játszottak. Az újságok káprázatos bemutatóról, macska-egér harcról írtak és megjegyezték, hogy a magyar válogatott ezen a mérkőzésen érkezett el formája tetőfokára.

Az „Al Gomhurija" beszámolójának a „Hihetetlen, de igaz" és a „Gólcsúccsal gvőztek a magvarok" címet adta. Foglalkozott a magvar csapat játékával és a mérkőzést az alábbi mondattal jellemezte: „. . . A ragvogó magvar csatárok úgv közelítették meg a kaput, mintha nem is lettek volna védők előttük."

Magyar válogatott keret—Egyiptomi liga válogatott 3 : 0 (0 : 0).

Február 21-én játszottuk utolsó mérkőzésünket. Ezen ismét szóhoz jutottak a fiatalok. Az első félidőben gvengén játszott a magvar csapat, szünet után magukra találtak a csatárok, de még így is rengeteg gólhelyzetet hagvtak ki. Az egviptomi újságok megállapították, hogy „. . . az utólérhetetlen Puskás nélkül is biztosan gvőztek a magvarok".

Egvhónapos távollét után február 24-én érkezett vissza — tavaszból a télbe — Budapestre a válogatott labdarúgócsapat,

Az egyiptomi portya tanulságai

Nagy jelentőségű volt az egyiptomi út a játékosok felkészítése szempontjából. A kemény tél akadályozta a világbajnoksági készülődést. Egyiptomban azonban a legeszményibb környezetben, megfelelő éghajlati viszonyok között készülhettek játékosaink a soron következő nehéz feladatokra. Rendszeres és tervszerű munka folyt. A mérkőzések között edzéseket tartottunk s bár ezek az edzések túlságosan könnyedek voltak, mégis elősegítették a játékosok erőnlétének a fejlődését. Az egyiptomi portya jótékonyan hatott a csapat játékára. Technikailag, taktikailag és összjátékban is sokat javultak a játékosok.

És még egy rendkívül nagy jelentőségű eredménye is volt a portyának. Az egyhónapos közös munka során igazi baráti és közösségi szellem alakult ki. A fiúk nemcsak a pályán, de az életben is jól megismerték egymást. A kirándulások nagyban elősegítették a csapat tagjainak művelődését. Megismerkedtek az egyiptomi nép kultúrájával, nemzeti szokásaival. Sok értékes élménnyel gazdagodtak válogatott játékosaink.

Hasznos volt az egyiptomi portya azért is, mert az új tehetségek beállításával választ kaptunk arra a kérdésre: hogyan is állunk az utánpótlással? A fiatal játékosok igazolták, hogy nyugodtan lehet rájuk számítani. És bebizonyosodott Kocsis esetében az is, hogy csak sportszerű életmód mellett érhető el nagy forma.

Meg kellett szokni az otthonitól teljesen eltérő éghajlati viszonyokat. A nappali és éjszakai hőmérséklet néha 20°-os eltérést is mutatott.

A nagysikerű portyáról — mint már említettük — február 24-én érkezett vissza a magyar csapat Budapestre. Március 7-én mély talajú pályákon újra megkezdődtek a bajnoki fordulók. Az idő sürgetett, mert a világbajnokság előtt még két nemzetközi mérkőzést kellett válogatottunknak játszania. Április 11-én Bécsben az osztrákokkal, majd május 23-án Budapesten az angolokkal mérkőzött a magyar csapat. A szakemberek minden tudására szükség volt tehát, hogy a mostoha körülmények között (kedvezőtlen időjárás, sáros mélytalajú pályák) aránylag rövid idő alatt formába hozzák a bajnoki mezőny játékosgárdáját.

A 300. nemzetközi mérkőzés előzményei

Az osztrákok ellen készülő válogatott csapat minden héten tartott közös edzést. Az előkészületi mérkőzéseken jelentékeny formajavulást figyeltek meg a szakemberek. Különösen a vá-

gatott belső-hármas játszott hétről-hétre nagyszerű formában. Kocsis játéka, az egyiptomi portya után is tovább fejlődött.

A bécsi mérkőzés volt a magyar labdarúgóválogatott 300. nemzetközi mérkőzése. Ez a találkozó joggal keltett érdeklődést világviszonylatban is. A nemzetközi labdarúgóélet figyelme elsősorban a magyarok játéka felé fordult. Ez az érdeklődés annak a magyar csapatnak szólt, amely az elmúlt év novemberében Londonban 6 : 3-ra legyőzte az addig otthonában veretlen angol válogatottat. Az „évszázad mérkőzése" még ekkor is álló beszédtéma volt. A londoni mérkőzés óta a bécsi találkozó volt a magyar csapat első igazi erőpróbája. Külön érdekességet adott a mérkőzésnek az a tény, hogy nemcsak külföldön, hanem idehaza is gyakran feltették azt a kérdést: ... meddig tarthat még a magyar labdarúgócsapat nagyszerű sikersorozata?

Kíváncsian vártuk azt is, hogy megőrizte-e csapatunk egységét, összeforrottságát, amellyel annyi nagy feladatot oldott meg az elmúlt esztendőkben.

A mérkőzés előtt nagy volt a magyar csapat tekintélye, az osztrákok mégis győzelemben reménykedtek. Az Österreichische Zeitung „Európa legjobb csapata Bécsben" címmel nagy cikket írt, amelyben többek között megállapította: „... a magyar csapatnak egész tudását latba kell vetnie, hogy méltóan szerepelhessen az osztrákok ellen ..."

A magyar védelem ragyogóan játszott

Magyarország—Ausztria 1 : 0 (1 : 0)

A nagy találkozóra így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Ausztria: Zemann — Stotz, Happel, Hanappi — Ocwirk, Giesser — Halla, Wagner, Dienst, Koller, Schlegel.

A találkozó érdekessége volt, hogy az osztrákok is háromhátvédes rendszerben játszottak. A mérkőzés során, de különösen a második félidőben többet támadott az osztrák csapat és csak hatalmas küzdelemben, védelmünk ragyogó játékával sikerült a győzelmet megszereznünk. A magyar védelem, amelyet eddig a csapat gyengébb részének tekintettek, ezen a mérkőzésen a győzelem pillére tudott lenni. A védelmet dicsérte a Welt Presse is, amikor tudósításában ezeket írta:

„. . . Az utolsó pillanatig drámai küzdelemben győztek a nagyhírű vendégek. A második félidőben a magyarok ragyogóan védekeztek."

A tudósítás keserűen állapítja meg, hogy

„. . . jobb eredményt érdemeltünk volna." (Már mint az osztrákok.)

A mérkőzés bizonysága volt annak, hogy a magyar csapat küzdőképessége és lelkesedése biztosíték arra, hogy szükség esetén növelni tudja képességeit.

Az osztrák szakembereknek fájt a vereség. Nyilatkozataikból ki is csendült, hogy bíztak csapatukban. Tárgyilagosan megállapították azonban, hogy a magyar csapat győzelme megérdemelt volt.

„. . . Nagyszerű küzdelem volt. Ha a mieink jobban lőnek, más lehetett volna az eredmény. A magyarok megérdemelték a győzelmet" — mondta a mérkőzés után Schwartz dr., az Austria elnöke.

Edi Frühwirt szövetségi edzőnek ez volt a véleménye:

„. . . Kemény, de sportszerű küzdelem volt. A mieink nem játszottak rosszabbul, mint a magyarok, de lövőkészségben alattuk maradtunk. A magyar védelem remekelt."

A bécsi sajtó meglepetést várt. Ennek adott hangot a Wiener Montag beszámolója: „. . . a szenzáció meg volt rendelve, de nem szállítottuk. Egy hajszálon függött a meglepetés. A magyar csodacsapat, a wembleyi „varázslók", akik az oroszlánt kezes báránnyá szelídítették, a vereség szélén álltak. Válogatott csapatunk többet nyújtott, mint amire számítottunk. A szoros eredményből helytelen lenne arra következtetni, hogy a magyarok formája lefelé tart."

A Welt am Montag a magyar védelmet dicsérte: „. . . Ragyogó teljesítmények ellenére is vesztettünk. A magyar védelem óriásit játszott. Grosicsnak egyszerűen nem lehetett gólt lőni. Lóránt pedig áttörhetetlennek bizonyult."

A Wiener Kurir arról írt, hogy a mérkőzés világosan megmutatta az osztrák csapat nagy javulását. Véleménye szerint az osztrák csapat kikerült a hullámvölgyből és csak nehezen adta meg magát. Megállapította, hogyha csak egyetlen lövőcsatáruk lett volna, megtört volna a magyar csapat sikersorozata. A magyar védelemről elismerően írt.

Angol és német vélemények

A mérkőzést megtekintették az angol és nyugat-német megfigyelők is. Az angolok egyöntetű véleménye ez volt: „ — A magyarok Londonban nagyszerűen játszottak, Bécsben nagyszerűen küzdöttek."

Az angol szakemberek megállapították, hogy a londoni mérkőzést a magyar csatársor nyerte meg, a bécsit viszont a védelem.

Walter Winterbottom így összegezte a mérkőzés tapasztalatait: „. . . . A magyar csapat inkább küzdött, mint játszott, ennek ellenére megérdemelt a magyar együttes győzelme. A magyar csatárok technikailag jobbak voltak, pontosabban lőttek és több gólhelyzetük is volt."

Josef Herberger, a nyugat-német válogatott edzője is jelen volt a bécsi mérkőzésen. Ez volt a véleménye: „. . . . A magyar védelemről mindig azt hallottam, hogy a csapat leggyengébb része. Ennek az ellenkezőjét tapasztaltam. Most remekül küzdött. Londonban nem láthattuk tőle ezt a nagy játékot, mert az angol csatárok nem tették őket próbára."

A bécsi mérkőzés tanulságai

Nem nagy reményekkel bocsátottuk útjára válogatottunkat, hiszen a világbajnokságra való felkészülésnek a közepén tartottunk. A mérkőzésen a magyar válogatott új erényei kerültek felszínre. A sokat ócsárolt védelem lett a hőse a mérkőzésnek. Gazdagabbak lettünk egy tapasztalattal: védelmünkre számítani lehetett.

A Népsport április 15-i számában „Amire a bécsi győzelem figyelmeztet" címmel cikk jelent meg, amelyben többek között a következőket olvashattuk: „. . . . Bécsben legyőzni az osztrák válogatottat, mindig a legkomolyabb fegyvertények közé tartozott. A londoni diadal óta a magyar válogatott csillaga fényesebben ragyog, mint valaha és a közvélemény azt várta ettől a mérkőzéstől, hogy a magyar válogatott ízelítőt ad Londonban mutatott játékából."

A továbbiakban rámutatott a cikk arra, hogy „a magyar válogatott győzött ugyan Bécsben, de nem ment úgy a játék, ahogyan kellett volna. A mérkőzés lefolyása azt igazolta, hogy a formák körül nem volt minden rendben a magyar válogatottban. Különösen a csatársor nyújtott halvány teljesítményt, amelytől sziporkázó játékot vártak. Kétségtelen, hogy a csatárok

nem kaptak hátulról megfelelő támogatást, de ez nem menti ötlettelen játékukat. Örvendetes volt viszont a védelem nagyszerű játéka."

A bécsi játék tehát arra figyelmeztetett, hogy jó lesz különösképpen az erőnlétre ügyelni.

*

Budapest—Amszterdam 4 : 1 (1 : 0)

Május 14-én a holland szövetség meghívására Amszterdamban, az olimpiai stadionban Budapest csapataként játszott a magyar válogatott keret.

A magyar csapat csak a szünet után lendült játékba. Budapest csapata a már megszokott összeállításban állt ki, csupán Budai II. helyett játszott a csepeli Tóth II. A gyengébb teljesítményt a vezetők az utazással és az esti mérkőzés szokatlanságával magyarázták. Ennek a mérkőzésnek is a világbajnokságra való felkészülés volt a célja. Elsősorban az, hogy a játékosok megszokják az idegen környezetet és tanuljanak az idegen csapat játékából.

A játékosok minden mozdulatán meglátszott az összeszokottság. A csatárok sokat voltak játékban, de keveset rúgtak kapura. A mezőnyjátékba ezúttal sok olyan hiba csúszott, amelyeknek már nem lett volna szabad előfordulniok.

A hollandok a mérkőzéssel elégedetlenek voltak. Többet vártak a magyar csapattól. A holland lapok arról írtak, hogy a közönség kissé csalódott. Kiemelték azt, hogy a játékból hiányoztak azok a küzdő elemek, amelyek változatossá és izgalmassá teszik a mérkőzést. Megállapították, hogy a mérkőzésnek olyan színezete volt, mintha a magyarok lebecsülték volna ellenfeleiket.

Hatalmas érdeklődés az angolok játéka iránt

A világbajnokságra való minél zavartalanabb felkészülés érdekében a bajnokságot megszakítottuk és minden erőnket az elkövetkezendő csatákra összpontosítottuk. A május 23-i magyar—angol találkozó azonkívül, hogy az elmúlt évi 6 : 3-as mérkőzés visszavágójaként szerepelt, a magyar csapat felkészítésének egyik állomása lett.

Tudtuk, hogy az angolok nagyon készültek erre a mérkőzésre. Be akarták bizonyítani, hogy a wembleyi eredményhez hasonló csak egyszer születhet az életben. Az angol csapat mielőtt Budapestre jött, ellátogatott Belgrádba is, ahol május 16-án

nagy küzdelem után, az utolsó percben kapott góllal, 1 : 0 arányban alul maradt a jugoszlávok együttesével szemben. Ez a mérkőzés kiváló alkalom volt arra is, hogy az újjászervezett angol együttest megismerjük. A mérkőzés így fokmérője lett az angolok tudásának.

Soha nem tapasztalt érdeklődés előzte meg az angol válogatott budapesti szereplését. Már hetekkel előbb nem lehetett a mérkőzésre jegyet kapni. Félmilliós stadion is kicsinek bizonyult volna ezen a napon. Az érdeklődést még csak fokozta az a tény, hogy az angol lapok úgy írtak csapatukról, mintha most meg akarták volna „büntetni" a magyarokat a londoni győzelemért. Együttesüket alaposan felforgatták. A londoni csapatból nem kevesebb, mint nyolc játékos maradt ki. Az angol szakvezetők sokat tanultak a 6 : 3-ból mielőtt elindultak közép-európai útjukra. Igyekeztek válogatottjaikat összeszoktatni és behatóan tanulmányozták a magyar csapat játékmódját. Megfigyelőket küldtek a magyar csapat mérkőzéseire és speciálisan készítették elő válogatottjukat a visszavágóra.

A budapesti találkozó nemcsak számunkra, hanem az angolok számára is a világbajnokság főpróbájának volt tekinthető.

A belgrádi mérkőzést követő napon már Magyarországon voltak az angol labdarúgók, akiket számos újságíró is elkísért. Péntekig a balatonlellei SZOT-üdülőben tartózkodtak és Balatonbogláron készültek fel. A középcsatár kivételével már a csütörtöki napon bizonyossá vált az összeállításuk is. Ilyen előzmények után érkezett el a mérkőzés napja.

A magyar labdarúgás gyönyörű ünnepe

Magyarország—Anglia 7 : 1 (3 : 0)

Londoni játékát csaknem megismételve vívta ki válogatott csapatunk a ragyogó győzelmet. A világ minden tájáról idesereglett újságírók előtt bebizonyította a magyar csapat, hogy a londoni 6 : 3 nem afféle egynapos csoda, „véletlenül kicsúszott eredmény" volt, hanem hiteles értékmérője a két ország labdarúgása közti különbségnek.

A nagy találkozóra, amely a zsúfolásig megtelt Népstadionban került sorra, az alábbi összeállításban álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Tóth II., Kocsis, Hidegkúti, Puskás, Czibor.

Anglia: Merrick — Staniforth, Owen, Byrne — Wright, Dickinson — Harris, Sewell, Jezzard, Broadis, Finey.

A mérkőzésen a magyar csapat minden tekintetben felülmúlta ellenfelét. Csatársorunk rendkívül ötletes játéka ellen nem volt ellenszere az angol védelemnek. Sokszor csak szaladgáltak az angol védők és nem tudták, hogy mit csináljanak. A magyar csapatban mindenki tudása javát nyújtotta. Az angol csapat lelkesen küzdött, de nem tudott igazán veszélyes lenni a nagytudású magyar válogatottra.

Különösen örvendetes volt az egységes csapatmunka és az, hogy a játékosok megtudták ismételni az „évszázad mérkőzésén" nyújtott kiváló játékukat. Nem véletlenül írta tudósításában a Népsport, hogy

„. . . ez a mérkőzés gyönyörű ünnepe volt a magyar labdarúgásnak."

A külföldi szakemberek és újságírók csodálattal beszéltek és írtak a mérkőzésről. A nyugatnémet Kicker például

„Az angol labdarúgás Waterlooja"

címmel adott tudósítást a találkozóról.

*

Az angolok felett aratott győzelme után egyszerre a világbajnokság esélyesévé lépett elő a magyar csapat. A külföldi szakemberek, valamint a sajtó valósággal dicshimnuszokat zengett. Persze a magyar sajtó sem fukarkodott az elismerésekkel. Könyveket is írtak a mérkőzésről. A játékosok az ország minden részéből kapták az elismerő leveleket és a világ minden táján látni akarták a sok sikert aratott magyar csapatot. Özönével érkeztek a meghívások.

Walter Winterbottom, az angol válogatott csapat vezetője elragadtatással beszélt a magyar csapat játékáról. A mérkőzés után így nyilatkozott: „. . . Védőrendszerünk ugyanaz, mint a magyaroké, mégis egészen másnak látszott, mert a magyar hátvédhármas gyorsabb volt, hamarabb és jobban zárt, mint a mieink. Csodálatosan szép és eredményes volt a magyarok játéka, de számunkra igen elkeserítő. A tehetetlenség érzése mindig döbbenetes és mi ezt éreztük . . ."

A mérkőzést végignézte Jimmy Hogan, az Aston Villa ifjúsági csapatának edzője, a neves szakember, aki sok-sok évvel ezelőtt a magyar labdarúgókat tanította. Elragadtatásának a következőképpen adott kifejezést: „. . . Amikor Magyarországon működtem, ilyen labdarúgásról álmodtam, mint amilyet most láttam. Jelenleg az a legszebb és legeredményesebb labdarúgás, amit a magyar válogatott játszik. Fiataljainkat erre fogjuk megtanítani . . ."

A szakemberek az elragadtatáson kívül messzeható következtetéseket is tettek a mérkőzéssel kapcsolatban. Az olasz és svéd szakembereknek az volt a véleményük, hogy az angolok játéka megállt a fejlődésben.

Vittorio Pozzo, volt olasz szövetségi kapitány a következő megállapításokat tette: „. . . Az angol válogatott a budapesti mérkőzésen alulmaradt labdakezelésben, taktikában és gyorsaságban egyaránt, sőt talán még küzdőszellemben is. Az angolok játéka ma már ódivatú, lassú és ötlettelen. Ha jobban sikerül a magyar csatároknak a góllövés, egy tucat gólt is elérhettek volna és még akkor is maradt volna kihasználatlan helyzetük. Megítélésem szerint a magyar válogatott éppen olyan jól játszott, mint a 6 : 3-as mérkőzésen Wembleyben, az angol csapat viszont gyengébben."

Bernardi olasz játékvezető így látta a mérkőzést: „. . . A magyar és az angol csapat? Ég és föld. A magyar csapat tagjai gyorsabbak voltak, jobban kezelték gyors mozgás közben a labdát és higanyszerű támadójátékukkal teljesen megzavarták az angol védőket."

Bergerus, a svéd labdarúgó szövetség főtitkára is elismerően nyilatkozott a magyarok játékáról: „. . . A magyar válogatott támadójátéka egyenesen káprázatos. A mérkőzésen szembeszökő volt, hogy az angolok játéka nem folyamatos. A magyarok játékának értékét és kiválóságát még jobban aláhúzza az a tény, hogy a híres angol védelem nem jelentett különösebb akadályt a magyar csatárok számára."

„A magyarok elgondolásai ötletesek . . ."

A világ minden tájáról összesereglett labdarúgó szakemberek valóban „labdarúgó parádéban" gyönyörködhettek. Ezt írták egyhangúan a külföldi lapok. Feltétel nélkül elismerte mindenki a magyar csapat nagyszerű játékát és a nyilatkozatokon keresztül is éreztük, hogy a 7 : 1 után a magyar csapatot tartották a világbajnokság esélyesének.

Jules Rimet, a FIFA tiszteletbeli elnöke a magyarok ötletes játékát dicsérte: „. . . A magyar csapat világraszóló eredményét két tulajdonságának köszönhette: gyorsaság és játékintelligencia. Az utóbbin azt értettem, hogy ötletesek a magyarok elgondolásai és ötletesek a megvalósításuk is."

Oldrich Nejedly csehszlovák állami edzőnek a magyar csapat helycserés támadásai tetszettek a legjobban. Mint elmondotta, nagy élmény volt számára a magyarok játéka. Kiemelte,

hogy az angol játékstílus semmit sem változott a háború előttihez viszonyítva. Azt várta volna, hogy a londoni 6 : 3 után változások lesznek az angolok játékfelfogásában, hogy tanultak a leckéből, de nem ez történt.

Moskarkin szovjet állami edző így értékelte a mérkőzést: „. . . . A magyarok jól felkészültek a novemberi mérkőzés visszavágójára. Az angolok leginkább gyorsaságban maradtak el a magyaroktól, persze nemcsak a mozgás, hanem elsősorban a gondolkodás gyorsaságában."

„Láttuk, hogy milyen a labdarúgás új szemlélete . . ."

A külföldi szaksajtóban is lelkes méltatásra talált a magyar válogatott 7 : 1-es nagy győzelme. Az angol sajtó tárgyilagosan elismerte a magyar labdarúgás magasabbrendűségét és összegezte erényeit.

A World Sports cikkében megállapította, hogy a magyar győzelem egyetlen elfogulatlan szakember számára sem volt meglepetés. Meglepetést legfeljebb a gólarány nagysága jelentett. A magyar csapat megismételte novemberi teljesítményét, az angol viszont gyengébben játszott és így jött ki a nagy gólarányú győzelem.

A Daily Worker igen érdekes megállapításokat tett a mérkőzéssel kapcsolatosan. Többek között így írt: „. . . . A labdarúgótörténelem egyik legfelejthetetlenebb mérkőzésén a magyarok egyszerűen felgöngyölték Angliát. A gólarány tulajdonképpen nem is hű kifejezője a magyar labdarúgók művészetének."

A továbbiakban a magyar csatárok játékával foglalkozott: „. . . . Puskás és Kocsis például mindent megtesz a labdával, éppencsak hogy nem beszélteti. Dédelgetik, hatalmukban tartják mindaddig, amíg olyan helyzetben levő társuknak adhatják, aki még eredményesebben viheti tovább a támadást."

Igen érdekes a londoni Times fejtegetése: „. . . . Jöttünk és nem győztünk ugyan, de a budapesti Népstadionban megláthattuk, hogy milyen a labdarúgás új szemlélete és valóban hogyan kell játszani. Két korona díszíti most diadalmasan a magyar főt: az első külföldi együttes volt, mely honi földjén verte meg Angliát, most pedig a legnagyobb arányú győzelmet érte el ellene."

A cikkíró a továbbiakban arról számolt be, hogy a magyarok játéka a futball tökéletessége. Minden megvan a magyarok játékában: a hosszú és rövid passz, teljes uralom a labda felett, vil-

lámgyors kirobbanás, „halálosan" pontos átadások, ötletes, váratlan akciók és biztos kapuralövések.

A Daily Mirror a magyar csatárokat a csárdáshoz hasonlította: „. . . Azok, akik megvertek bennünket, pontosan azt a labdarúgást játszották ismét, amellyel Wembleyben győztek. Puskás és a többi magyar csatár olyan gyors és lendületes, mint a csárdás. Porrázúztak bennünket a gyorsaság, az ésszerűség, a képzelőerő és a labda feletti vakítóan ragyogó uralom porondján."

„Nem volt véletlen a londoni győzelem . . ."

Nemcsak az angol lapok írtak elismerően a magyar csapat nagyszerű játékáról, hanem Európa minden számottevő szaklapja hosszas beszámolóban foglalkozott a mérkőzéssel.

A román lapok megállapították, hogy a magyar labdarúgók ismételten bebizonyították a magyar labdarúgás nagy fejlettségét.

A moszkvai Pravda cikkírója megállapította: „. . . A mérkőzés mindvégig a magyar labdarúgók nagy fölénye jegyében zajlott le. A vendégcsapat nem tudott ellenállni a magyar válogatott jól összehangolt, céltudatos játékának."

A csehszlovák lapok azt hangoztatták, hogy a budapesti győzelem a technikailag, erőnlétileg és lelkileg is nagyszerűen előkészített kollektív játék eredménye volt, amelyben az egyik játékos a másikért is harcolt.

Köteteket lehetne írni a mérkőzésről, erre azonban nincs elég helyünk. Így azután csak az érdekesebb sajtóhangokat gyűjtöttük össze és azokból szedtünk ki érdekes részeket.

Osztrák lapok érdekes megállapításai:

Der Abend: „. . . Az angol labdarúgók udvarias vendégek voltak. Sorra bedűltek Puskás és Kocsis cseleinek. A magyarok ötletesen, szellemesen játszottak."

Wiener Kurir: „. . . Az angolok örülhettek, hogy csak ennyi gólt kaptak. Többször szinte sajnálattal figyeltük az angolokat, akiket magyar ellenfelük az első perctől az utolsóig ide-oda űzött a pályán."

Welt am Montag: „. . . Az angoloknak a budapesti lecke után végérvényesen tudomásul kell venniök, hogy az angol labdarúgás egyeduralma már a múlté. A győztes magyar csapat legjobb része kétségtelenül a csatársor volt, amely ebben az összetételében páratlan az egész világon. E megállapítás alól Dél-Amerika sem kivétel."

A nyugatnémet Kicker azt írta, hogy a játék teljesen egyoldalú volt és azt mutatta: az angolok mitsem tanultak a londoni vereségből.

A zürichi Sport úgy látta, hogy a magyar együttes a mérkőzés során 100%-os teljesítményt nyújtott. Technikából, taktikából, gyorsaságból és erőnlétből jelesre vizsgázott. Majd néhány elvi megállapítást tett a magyar válogatott csapatnak a labdarúgótaktika új irányát jelentő játékával kapcsolatban. Többek között ezeket írta: „A magyarok diadala egyben leszámolás volt azzal a játékrendszerrel, amely a szellemességet és az ötletességet sablonnal és rutinnal akarja pótolni. Angliát a magyarok két mérkőzésen 13 : 4 gólaránnyal verték meg. Érthetőbben nem lehetett volna az angol szakembereknek tudtára adni, hogy nézeteik a múzeumba valók."

A cikkíró a mérkőzés általános bírálatával foglalkozva ezeket a megállapításokat tette: „Magyarország jobban játszott vasárnap, mint a wembleyi 6 : 3-nál. Bizonyos, hogy a magyar támadások nehezebb védelemnek is ‚kihúzták volna a fogait' A magyar csapat nagyszerű formában van."

A magyar játékosok teljesítményének bírálatában ilyeneket olvashattunk: „A mezőny legjobb embere Puskás Ferenc volt. Lábaiból könnyedén rázta ki a szellemes akciókat. Állandóan két védőjátékost kötött le, így egyik társa mindig fedezetlen maradt. Ötletgazdaságban Kocsis alig állt mögötte, de a fizikailag gyengébb jobbösszekötőnek hiányzik Puskás robbanékonysága. A többi csatár, a két szupercsatár munkája által valóságos „esélymilliomos" lett. Lőttek is minden helyzetből. Ha nem Merrick lett volna — a kapott gólok ellenére is — az angolok legjobb embere, úgy nem kerülhették volna el a kétszámjegyű vereséget."

Összegyűjtöttünk néhány francia lapszemelvényt:

L'Humanité: „. . . . Az angoloknak és más országok sportvezetőinek ne legyen többé semmi kétségük a magyar labdarúgók tudásáról, mert hiszen a budapesti mérkőzés a világ minden részéből összesereglett újságírók és sportemberek jelenlétében folyt le."

L'Equipe: „. . . . Nemcsak az elért gólok száma, hanem a kihasználatlanul hagyott gólhelyzetek is a magyar csapat magas fölényét tanúsították."

A Liberation arról írt, hogy a magyarok klasszisokkal jobbak voltak az angoloknál és fölényük helyenként nyomasztó volt.

És végül megnéztük, hogyan írtak a mérkőzésről az olasz lapok.

L'Unita: „... Mit is mondjunk a magyarokról? Nem elég a szótár jelzőit elővenni, újakat kell kitalálni. A magyar csapat minden egyes tagja felülmúlhatatlanul játszott és játékával elbűvölte a világ minden részéből a mérkőzésre érkezett újságírókat és szakembereket."

La Gazzetta dello Sport: „... Anglia katasztrófális veresége szenvedett, bár ezen a napon a magyarokkal szemben egyetlen csapat sem tudott volna jobb eredményt elérni."

Corriera dello Sport: „... Puskás és társainak teljesítménye nem betanult lecke volt. Labdarúgó szótárukból a magyar játékosok mindig a helyzetnek legmegfelelőbb szót választották ki. Amikor pedig a mérkőzés végefelé bemutatták a labdarúgás magas iskoláját, a legkifejezőbb motívumokhoz nyúltak és labdarúgó nyelvezetüknek csodálatos könnyedséggel és pontossággal adtak színt."

A világbajnokság próbája túlságosan is jól sikerült. A játékosok minden dicséretet megérdemeltek, de azzal, hogy mindenki esélyesnek kiáltotta ki a magyar csapatot, nagy felelősség nehezedett válogatott játékosainkra.

III. FEJEZET

A játékosok nevezése a világbajnokságra

A magyar—angol mérkőzés utáni harmadik napon, május 26-án, 16 játékossal elutaztunk Luxemburgba. Az eredeti terv ugyan az volt, hogy csak június 2-án indulunk. Közben azonban elfogadtuk a luxemburgi Union meghívását egy mérkőzésre. A világbajnokságra való előkészület szempontjából — úgy véltük — hasznos lesz a luxemburgi játék.

Május 29-én került sor a mérkőzésre, amelyen a magyar válogatott 10 : 0 (3 : 0) arányban győzte le a luxemburgiakat. Az angolok elleni győztes csapat csak két helyen változott: Lóránt helyén Kárpáti, Tóth II. helyén pedig Budai II. játszott. Most láttuk csak, hogy milyen hasznos volt elfogadni a meghívást, mert a mérkőzés sok újabb tanulságot hozott. A magyar tizenegy egy tömören védekező csapat ellen játszott. A zárt falat alkotó védelemmel szemben az első félidőben a csatárok alig boldogultak. A mérkőzés szünetében megmagyaráztuk a játékosoknak, hogyan igyekezzenek szétszakítani a védelmet. Ennek azután meg is látszott az eredménye a második félidőben.

A magyar csapat ezen a mérkőzésen nem játszott kifogástalanul, a luxemburgi lapok mégis nagy elismeréssel írtak a találkozóról és tudósításaikban megállapították, hogy a magyarok bemutatták a labdarúgás „magas művészetét."

„. . . Ha a magyarok elértek egy gólt, gyorsan kihasználták a lélektani pillanatot . . ." — írta az egyik luxemburgi laptudósító.

Budai II. vagy Sándor?

A vezetőknek igen nagy gondot okozott a játékosok nevezése a világbajnokságra. Luxemburgból svájci szálláshelyünkre, Solothurnba mentünk, ahol a Budapestről érkezett hét játékossal 23 játékos volt együtt. A világbajnokságra pedig csak 22 játékost lehetett nevezni. A 23 játékos közül ki legyen az, aki kimarad — ez volt a gond.

Négyévi sikersorozat után elérkeztünk a világbajnokság kapujába. Valamennyien éreztük, hogy a tervszerű munka eredményének beteljesedését a világbajnokság megnyerése jelentheti. Állandóan a levegőben lógott a nagy kérdés, bár nem beszéltünk róla: „Képesek leszünk-e az olimpiai bajnokság mellé megszerezni a világbajnoki címet is?"

Egy percig sem titkoltuk, hogy az évek óta tartó lelkiismeretes felkészülés végső célja: a világbajnokság megnyerése lenne. Ezt különben a külföldi sportsajtó is regisztrálta, hiszen az egyik legnagyobb európai sportlap, a svéd Idrottsbladet már a helsinki olimpia után nagy cikkben fejtegette, hogy Magyarország mindent elkövet az 1954. évi futball világbajnokság megnyeréséért. A cikkíró „Magyarország világbajnokságra törekszik" című, 1952. december 1-én megjelent tudósításában a többi között a következő igen érdekes megállapítást tette:

„. . . Magyarország híres futballcsapata, amely a nyáron elnyerte az olimpiai aranyérmet, erősen érdeklődik európai kapcsolatok iránt és arra törekszik, hogy 1954-ben elnyerje a világbajnokságot . . ."

A svéd lap megállapítása részünkre nem volt újdonság, legfeljebb a külföld számára volt az.

Válogatott csapatunkat képesnek tartottuk a világbajnokság megnyerésére, tehát számoltunk azzal, hogy rövid két hét alatt öt, hat, vagy esetleg hét mérkőzést is kell játszanunk. Éppen ezért nagyon meg kellett gondolnunk a játékosok nevezését.

Tizenegy játékos nevezése kézenfekvő volt és ezek, akik évek hosszú során át egységbe kovácsolódtak: a londoni hősök, a budapesti 7 : 1-es mérkőzés tagjai.

Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás, Tóth II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás és Czibor nevezése körül nem is lehetett vita.

Fontos mérlegelés után úgy határoztunk, hogy Grosics mellett Gellért és Gulyást is nevezzük. A világbajnoki mérkőzések forró légkörében a kapus könnyen megsérülhet és akkor egy csere kapus esetleg nem lesz elég a döntőig. Így tehát a többi országokkal ellentétben, mi nem két, hanem három kapust neveztünk.

A három hátvéd mellett a győri Kárpátit és a Dózsa fiatal, tehetséges Várhidijét tartottuk érdemesnek arra, hogy a világbajnoki tornára nevezzük. Mindketten már számtalanszor bebizonyították képességeiket. Középen és szélen is tudtuk őket használni, nemcsak jobb, hanem baloldalon is. Ezzel a megoldás-

sal biztosítottnak láttuk azt, hogyha valamelyik hátvéd megsérül, megfelelő helyettes áll rendelkezésre.

A fedezetpár biztosítására Kovács Imrét és a fiatal, igen tehetséges salgótarjáni Szojkát neveztük. Kovács csapatában jobbfedezetet játszott és nem igen szerepelt a baloldalon, Szojka is ezt a posztot kedvelte jobban, bár ő a baloldalon is szívesen játszott. Itt még az a cserelehetőség is fennállt, hogy szükség esetén Bozsik jöhetett volna át a baloldalra.

A csatárok nevezésénél már sokat gondolkoztunk. Számításba vettük az összes cserelehetőségeket. Tóth II. szükség esetén balösszekötőt is játszhatott. Csapatában igen gyakran szerepelt ezen a poszton és mint ifjúsági válogatott balösszekötőben már sok sikert aratott. Hidegkuti, Csordás és Palotás is játszott már a csatársor más posztján. Velük a csatársornak többféle variációját alkalmazhattuk. Csordás, mint jobbszélső, Palotás pedig, mint balösszekötő jöhetett elsősorban számításba. Hidegkuti viszont a csatársor bármely posztján eljátszott. Balszélsőnek Czibort és Tóth Mihályt vettük számításba. Machos állt még rendelkezésünkre. Gondos mérlegelés után érkeztünk el a huszonkettedik emberhez. Tóth II. mellett ki legyen a jobbszélső tartalék? Budai II., vagy Sándor..

A vélemények megoszlottak. Voltak akik Sándor mellett kardoskodtak, akadtak viszont, akik Budai II. érdemeire és a válogatottban való szerepléseire hivatkoztak. A valós helyzet az volt, hogy Budai II. csapatának mérkőzésein mérsékeltebb formában játszott. Nem nyújtotta azt a játékot, amit már megszoktunk tőle. Ezzel szemben Sándor szinte mérkőzésről mérkőzésre a Vörös Lobogó csatársorának egyik legjobbja volt. Volt azonban egy másik szempont is: Amíg Budai II. a válogatott mérkőzéseken, különösen a külföldön játszott mérkőzéseken, általában jól szerepelt, addig Sándor a válogatottban évek óta nem tudta nyújtani csapatában mutatott játékát. A külföldi mérkőzéseken trükkjeit hamar kiismerték, elvesztette játékkedvét és csak hátráltatta a támadósort. Sándornak a külföldi kemény védők nem „feküdtek".

Igen érdekes volt például Sándor és Budai II. között az összehasonlítás az egyiptomi portya alatt. Ekkor a két szélső minden mérkőzésen felváltva játszott egy-egy félidőt. Sándor játékával kapcsolatban az volt a megállapítás, hogy gyakran futott lesre és a befejezésekből nem vette ki eléggé a részét. Hiába voltak lendületesek, gyorsak az elfutásai, nem tudott beleilleszkedni a csatársor folyamatos játékába. Budai II. mellett szólt, hogy Kocsissal évek óta együtt játszott. Egymásnak még a gon-

dolatát is ismerték. Klubtársuk, Bozsik volt a hátuk mögött. Az összeszokottság mellett még Budai II. mellett döntött az is, hogy játéka hasznosabb volt, mint Sándoré.

A február 22-én Kairóban lejátszott Magyar válogatott keret—Egyiptomi ligaválogatott mérkőzésen Sándor és Budai II. játékáról a Népsport a következő bírálatot írta:

„. . . Sándor az első félidőben sok lendületes támadást vezetett, de meglehetősen gépiesen alkalmazta ugyanazokat a megoldásokat s játékmodorát hamarosan kiismerték. Bátran harcolt, de az egyiptomi védők gyakran elsodorták és elcsípték hátragurított átadásait . . .”

Budai II. játékának bírálata így hangzott: „. . . Kevesebb támadást vezetett mint Sándor, de valamivel mégis hasznosabban játszott, mert a támadásokat jobban fejezte be. Puhán ívelt beadásai többnyire használhatók voltak.”

Hosszasan megvitattuk a két szélső erényeit és hibáit és végül is — a külföldön lejátszott mérkőzéseken mutatott meggyőzőbb játékaira való tekintettel — a gyengébb formában lévő Budai II. nevezése mellett döntöttünk.

Sándor kissé letört, amikor megtudta, hogy őt nem neveztük a világbajnokságra, de becsületére legyen mondva: férfiasan viselkedett. Mindent elkövetett, hogy eredményességre segítse játékostársait. Edzésekre, mérkőzésekre járt, ahol mint megfigyelő igen értékes tapasztalatokat szerzett. Ezekkel azután társait segítette. Jó kedélyével nem egy esetben sikerrel vezette le a játékosok nagyfokú idegességét.

A világbajnokságot megelőző tervszerű felkészítés

A magyar labdarúgó válogatott sikereinek a titka, amiről az utóbbi években olyan sokat beszéltek, az az edzésrendszer volt, amelyet szakértők évekre előre megállapítottak és pontosan be is tartottak. Ebben az edzésrendszerben a játékosok az év folyamán a legnagyobb erőkifejtést is könnyen bírták. A tervszerű felkészítésből részt követeltek maguknak a sportorvosok. A válogatott játékosok orvosi ellenőrzése a felkészítés lényeges részévé vált.

A hallatlanul gondosan és példamutatóan megtervezett, minden belső és külső körülményre (ellenfelek megismerése, tanulmányozása, eredményeinek kiértékelése, továbbá a helyes táplálkozás megszervezése, éghajlati viszonyok kiismerése, a mérkőzések színhelyeinek technikai felmérése stb.) figyelő edzéstervnek lettek részbeni megalkotói a sportorvosok.

Az előkészítést megelőzőleg a világbajnoki keret valamennyi tagját alapos ellenőrző orvosi vizsgálatnak vetettük alá. A vizsgálat kiterjedt többek között a vizelet, a vérkép és a májfunkciós próbára, röntgen átvilágításra, EKG-vizsgálatra, továbbá sebészeti, belgyógyászati, orthopédiai, fül-, orr, gége és szemészeti vizsgálatokra. Nem feledkeztünk meg a játékosok fogainak időben való rendbehozataláról sem. A válogatott keret orvosa részt vett az edzéseken és a mérkőzéseken, a szükséges teendőket állandóan megbeszélte az állami edzővel és az értekezleteken beszámolt a játékosok egészségi állapotáról.

Bozsiknál mandulaműtétet végeztettünk. Az időpontot úgy választottuk meg, hogy a játékos a világbajnokságra lelkiismeretesen felkészülhetett.

Az edzések megszervezése

Egyik legfontosabb feladatunk volt, hogy az év mérkőzései során tapasztaltakat ismét sorra vettük. Az értékelésnél felvetettük a hiányosságokat. Megállapítottuk, hogy Puskásnak és Hidegkutinak súlyfölöslege volt. Több technikai hibát is észleltünk, így: Grosics kirúgásai nem voltak elég pontosak, Buzánszky leadásai sokszor mentek rossz helyre, Lóránt nem használta biztosan a bal lábát. A csatársorban a helycserék nem voltak kifogástalanok és Kocsis sem értette még teljesen új szerepkörét.

Az edzéseket úgy szerveztük meg, hogy elsősorban ezeket a hibákat tüntettük el a világbajnokságig. Az edzések változatosak voltak. Akadtak napok, amikor délelőtt is délután is tartottunk edzést. Általában mindennap másfélórás edzésekkel készültünk. Az edzések során többször végeztettünk terhelési próbát. A játékosokon az edzések során túledzés, fáradtság jelei nem mutatkoztak. Jókedvűen, nyugodtan, az ingerültség legkisebb jele nélkül végezték az edzéseket.

A kintlévő edzők: Bukovi, Mándi, Kalocsay, Kalmár egyénenként foglalkoztak a játékosokkal. Az edzőmérkőzések előtti napokon mindig csak könnyű mozgásból állt az edzés. A tapasztalatok alapján növeltük vagy csökkentettük azután az edzéseket. Nagy gondot fordítottunk a csapatrészek munkájára is és az edzéseket úgy osztottuk be, hogy a játékosok megismerjék mindazokat a pályákat, ahol majd játszani fognak. Így iktattuk be Baselt, ahol a nyugatnémetek elleni mérkőzésünket játszottuk le.

Nem feledkeztünk meg a mérkőzések utáni megbeszélésekről sem. Ilyenkor mindig a legapróbb részletekig megtárgyaltuk

a hibákat és az edzéseken igyekeztünk azokat javítani. Gondoskodtunk a játékosok szórakozásáról és kulturális igényeiről is. Mozilátogatás, kirándulások, társasjátékok, sakkverseny a solothurniakkal, szerepelt a műsoron és megnéztük a baseli magyar sportkiállítást is.

Az erőnlét fokozása

A világbajnokság küzdelmeire, ahol aránylag rövid idő alatt több mérkőzést kellett játszanunk, különleges erőnlétre volt szükség. A sűrített mérkőzések nagy megterhelését csak alaposan felkészített és igen magasfokú erőnlétű játékosok bírhatták. Már az alapozó edzések kezdetén számoltunk a különleges erőnlét kialakításával. Igyekeztünk a játékosok részére minél előbb magasfokú általános erőnlétet biztosítani. A bajnoki mérkőzések során a válogatott csapat tagjai már fejlett gyorsasággal, megfelelő ügyességgel, fokozott állóképességgel és kellő erővel rendelkeztek.

Később a bécsi mérkőzés után már a különleges erőnlét megszerzésére törekedtünk. Az edzéseket a sűrített mérkőzéseknek megfelelően állítottuk össze és ezeken az általános erőnlét fokozását, a különleges erőnlét megszerzését szorgalmaztuk. Miből állt ez?

Sok futást iktattunk az edzésbe, lehetőleg labdával. A futások iramát úgy szabtuk meg, hogy az megfeleljen a játék közben alkalmazott futásoknak. A futások sebességét állandóan növeltük, a két futás közti pihenőt pedig csökkentettük. Így az edzéseken a játékosok állandó mozgásban voltak, akárcsak a mérkőzéseken és ezeket a mozgásokat labdával végezték. Az erőnléti munkában a mérkőzések körülményeinek megfelelő gyakorlatokat folytattak: a rúgások, a labdaátvételek futtában való végrehajtása, a cselezések, kapuralövések vágtákkal, irányváltoztatásokkal való összekötése, támadó és védekező megoldások mozgásban való elvégzése.

Az erőnlét fokozására a heti egy edzőmérkőzés helyett kettőt iktattunk be, ügyeltünk azonban arra, hogy a különleges erőnlét fejlesztését fokozatos és tervszerű munkával érjük el. A különleges erőnlétet nem a mennyiségi munka mértéktelen emelésével, hanem a mérkőzések körülményeinek megfelelő, változatos, labdával történő, szórakoztató mennyiségi és minőségi edzésmunkával értük el, amely a labdarúgás csapatjáték jellege mellett tekintettel volt a játékosok egyéni adottságaira is.

Amikor ebbe a különleges erőállapotba kerültek a játékosok, akkor arra fektettük a fő súlyt, hogy ezt a világbajnokság

végéig tartani tudják. Az edzések és a pihenők ésszerű váltásával elértük azt, hogy a válogatott csapat minden egyes tagja nagyszerű erőnlétben várta a világbajnokság kezdetét. Ezt abból is megállapítottuk, hogy az edzéseket nem akarták abbahagyni.

A világbajnokság megkezdése után kétféle edzést folytattunk. Elsősorban a világbajnoki mérkőzéseken részvevő játékosok erőnlétének megtartására törekedtünk, emellett a fel-felbukkanó hibákat is csiszoltuk.

Azok a játékosok, akik nem szerepeltek, keményen dolgoztak, hogy szükség esetén sikerrel állják meg a helyüket.

A sportszerű életmód

Ezeket a hatalmas feladatokat csak sportszerű életmód mellett lehetett végrehajtani. A játékosok minden esetben megértették ezt és igyekeztek sportszerű életmódjukkal segíteni. A labdarúgás lényegéből fakad, hogy hosszabb időn át, szinte megszakítás nélkül állandóan fokozódó erőbedobásra van szükség, így a játékos szervezete nagy megterhelésnek van kitéve, tehát nagymennyiségű kalóriát fogyaszt.

A különleges erőnlét megszerzésére a játékosoknak általában 6000 kalóriás étkezésre volt szükségük. Ez a kalóriadús étkezés magával hozta a nagyobb mennyiségű folyadék felvételét is. Játékosaink megértették, hogy nemcsak a szeszes italok, de egyéb folyadékfélék liter számra való felvétele is ártalmas. A közös edzések idején szénhidrátdús étkezést kaptak a játékosok folyadékmegszorítással és az alkohol teljes megvonásával. Azoknál a játékosoknál, akiknél már megszokottá vált az alkohol fogyasztása, 1—2 pohár szódavizes bor fogyasztását megengedtük. A mérkőzések után asztalra kerülő néhány üveg sört hamarosan a C-vitamint bőségesen tartalmazó citromos limonádé és a gyümölcs fogyasztása váltotta fel.

Az éjszakai kimaradozás megszűnt. Az erős edzések megfelelő pihenőt kívántak és ezt minden játékos kivétel nélkül be is tartotta.

Sportorvosi felügyelet

A sportorvos a játékosokat minden reggel végig látogatta, panaszaikat meghallgatta és szükség esetén kezeléssel és gyógyszerrel látta el őket. A játékosok közül egyedül Hidegkuti panaszkodott fájdalmakra. Hátizom gyulladását szakszerűen kezeltük.

Sérülés, vagy betegség nem gátolta a játékosok felkészülését, a sportorvos azonban mindig kéznél volt. Az edzéseken mindenre figyelt és ha szükség volt rá, azonnal beavatkozott egyik vagy másik játékos edzésének módosítása érdekében.

Különös gondot fordítottunk a vitamin adagolására. Svájcban friss gyümölcs (narancs, banán, grape-fruit, szőlő) szolgáltatta a játékosok szervezetének a szükséges mennyiségű vitaminokat. A C-vitamin adagolására fektettünk nagy súlyt, tekintettel arra, hogy ezt a vitamint a szervezet felhasználta és nem raktározta el.

A testsúly állandó ellenőrzését fokozott gonddal végeztük. Gyakorlati tapasztalatunk volt, hogy a testsúly szokatlan esése, észrevehető jele a túledzettségnek.

A világbajnokságot megelőző napok rendszeres munkával: edzésekkel, edzőmérkőzésekkel, pihenőkkel, sétákkal és mozilátogatásokkal teltek. A felkészülést semmi sem zavarta. Sportorvosi beavatkozásra szükség nem volt.

A solothurni szálláshely

A gondos felkészülés feladatkörébe tartozott az is, hogy a világbajnokság színhelyének éghajlati viszonyait jó előre megismerjük. A meteorológiai viszonyok tanulmányozására a Sportorvosi Intézet még az év elején megbízást kapott. A Sportorvosi Laboratórium és a Meteorológiai Intézet két munkatársa: Arnóti dr. és Kéri dr. közösen foglalkoztak ezzel a kérdéssel és igen értékes segítséget nyújtottak labdarúgó vezetőinknek.

A magyar csapat svájci szálláshelye, Solothurn Berntől 32 kilométerre feküdt, a berni kanton egyik völgyében. Éghajlata a közép-európai éghajlathoz hasonló. A napi átlaghőmérséklete 18—25 fok. Hasonló Basel, Bern és Zürich, tehát a világbajnoki mérkőzések színhelyeinek hőmérsékletéhez. Egyedül Lausanne volt kivétel, mivel közelebb fekszik a tengerhez és így csapadékosabb az éghajlata.

A solothurni szálláshely nagyszerűen bevált. Annak ellenére, hogy sokan asthma-fészeknek tartották, a csapat tagjai és kísérői közül ilyenirányú megbetegedésre senki sem reagált. Az utak jól ápoltak. A város közvetlen környékén bőven voltak erdős, árnyas helyek.

A válogatott játékosok és kísérőik a Hotel Krone szállóban laktak. A szállodához közel szauna volt, ide jártak a játékosok gőzfürdő helyett. A szálloda egyébként jól felszerelt, fürdőszobás, ragyogóan tiszta épület volt. A szálloda dolgozói nagyon szerették a magyar fiúkat és nem lehetett olyan kérésük, amit

azonnal ne teljesítettek volna. A szeretet és a megbecsülés ezer látható jelével vették körül a játékosokat és ez nagyszerű hatással volt fiainkra.

A szálló nevezetessége, hogy Bonaparte Napóleon tábornok 1797-ben itt szállt meg kíséretével együtt.

A magyar játékosokat annyira megkedvelték, hogy — mint tréfásan mondogatták — „az utolsó pohár vizüket" is szívesen odaadták volna a fiúknak. A magyar labdarúgók Solothurnban nemcsak a játékukkal, hanem a viselkedésükkel is csatát nyertek.

A kis városban jól felszerelt kórház állt rendelkezésünkre.

A svájci edzőmérkőzések tapasztalatai

Június elsején már Solothurnban tartott edzést a magyar csapat luxemburgi részlege. Másodikán a pesti különítmény is elutazott Svájcba. Bukovi Márton, Kalmár Jenő és Kalocsay Géza dr. edzők kíséretében Gulyás, Várhidi, Szojka, Sándor, Machos, Csordás és Tóth Mihály utazott a világbajnokság színhelyére.

Június 5-én játszottuk első edzőmérkőzésünket Solothurnban a helybeli együttessel. Valamennyi játékos szóhoz jutott a mérkőzésen. A csatársor nagyszerű formában játszott és tetszés szerint rúgdosta a gólokat. 17 : 1 arányban győztünk a solothurniak ellen. A mérkőzésünkön a világbajnoki torna majdnem minden csapatának ott volt a megfigyelője. Szorgalmasan jegyezgettek és kérdezősködtek.

A mérkőzést követő napon játékosértekezletet tartottunk, amelyen értékeltük az előző napi játékot. Megállapítottuk a hibákat és a játékosok figyelmét felhívtuk ezek kijavítására. Ezt valamennyien megigérték. Különösen szembeszökő volt, hogy a játékosok túl sokáig tartották a labdát és fölényeskedtek.

*

Magyar válogatott—Young Boys 9 : 0 (2 : 0)

Június 7-én Bernben játszottunk. A Wankdorf stadion avatójára hatvankétezer néző gyűlt egybe. A mérkőzésre a magyar csapat így állt fel:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Tóth II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Az első félidőben még működött „a svájci retesz". Hat játékos helyezkedett el a kapu előterében és minden igyekezetük

az volt, hogy a magyar csatárokat megakadályozzák a góllövésben. Az első félidőben még sikerrel vették fel a svájci védők a harcot a magyar csatárokkal, a szünet után azonban megindult a „gólözön". Bár a csapat 9 : 0 arányban győzött, a játéka mégsem volt meggyőző. Ebben a svájci védőkön kívül valószínűleg döntő szerepet játszott az is, hogy a mérkőzés előtti napon Bernben nagy esőzés volt és ez feláztatta a pályát.

„Világbajnok az lesz, aki a magyarokat legyőzi!"
— írta cikkében a zürichi Sport

A svájci lapok bőségesen foglalkoztak a mérkőzéssel. Megállapították, hogy a magyar csapat olyan játékot mutatott be, amilyent Svájcban eddig még nem láttak. A mérkőzésen ismét megjelentek a riválisország megfigyelői.

A zürichi Sport június 8-i számában a mérkőzéssel kapcsolatban a többi között ezeket írta:

„...A svájci világbajnokságot az nyeri, aki a magyarokat legyőzi!..." Majd így folytatta:

„...Technikai problémák nem léteznek a magyarok számára, kivéve, ha a normálisnál gyorsabban kell megoldani a helyzeteket. De ez a normális gyorsaságuk is szélsebes. Mindegyes csatáruk sokkal gyorsabb még labdával is, mint a svájci csatárok labda nélkül. Mit mondjunk még el erről az utólérhetetlen labdaművészetről?"

Június 11-én Baselben tartott a magyar csapat edzést, ugyanis a Magyarország—Nyugat-Németország világbajnoki mérkőzés ebben a városban került lejátszásra. A baseli edzésnek tehát különösen nagy jelentősége volt. A játékosoknak alkalmuk nyílt arra, hogy megszokják a pálya talaját és szokatlan méreteit. Az edzésnek ezúttal is sok látogatója és megfigyelője volt.

Június 13-án Genfben szerepelt a magyar együttes

A genfi sportkedvelők nagy izgalommal várták a június 13-i találkozót. A magyar csapat vendégjátéka az egész várost lázba hozta. A genfiek arra is kíváncsiak voltak, hogy csapatuk miként állja meg helyét a magyarok nagyhírű együttesével szemben. A „Journal Geneve" ezt a következőképpen szövegezte meg: „...Az angolok hetet kaptak Budapesten a magyaroktól, a berniek kilencet Bernben. Vajon mi mennyit kapunk?"

Magyar válogatott—Servette 8 : 2 (3 : 1)

A megerősített Servette ellen így állt fel a magyar tizenegy: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Szojka — Budai II., Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Válogatottunk az első félidőben ismét kényelmesen játszott és csak a szünet után nyújtotta a várt játékot. A Servette igen jól tartotta magát és komoly erőkifejtésre késztette csapatunkat. A szakvezetők meg is állapították, hogy a genfi csapat volt eddig a legerősebb edzőtársunk. Örömmel állapítottuk azt is meg, hogy a mérkőzésen végig nagy volt az iram. Hiba volt viszont, hogy a csatárok ismét kényelmesen játszottak és elmaradtak a sokmozgásos támadások is.

A svájci lapok ezúttal sem takarékoskodtak a szebbnél-szebb jelzőkkel. „A magyar csapat porrá zúzta a Servettet" — írta cikkében a „Tribune de Lausanne". Csodálatos élménynek, ragyogó futballiskolának minősítették a magyar csapat játékát.

A genfi mérkőzésen Hidegkuti és Zakariás nem játszott, mert mindketten megfáztak. Hidegkuti ezenkívül még hátizomgyulladással is bajlódott. Orvosi tanácsra mindkét játékost pihentettük.

A svájci edzőmérkőzések tanulságait levontuk. Megállapítottuk azt, hogy erőnlétben nincs baj, a korszerű támadások végrehajtása terén azonban sok hiányosság mutatkozott. A világbajnokság indulásáig rendelkezésünkre álló néhány napot ezeknek a hibáknak a csiszolására fordítottuk.

A Servette mérkőzés után most már a világbajnokság indulását vártuk. Egyre jobban éreztük azt az idegfeszültséget, ami minden játékosból valósággal kiáradt. Ők is szívesen vették volna már, ha kezdetét veszi a világbajnokság.

Az ellenfelek megfigyelése

Az utóbbi évek során a magyar labdarúgó válogatott sikereihez hozzájárult az ellenfél gondos megfigyelése. Rendszeresen tanulmányoztuk játékukat, harci módszerüket. Megismerkedtünk játékosaik képességeivel. Felmértük erényeiket, de megláttuk sebezhető pontjaikat is. Ezek ismeretében készítettük fel minden esetben válogatottjainkat a mérkőzésekre. Az ellenfelek játékerejének szakszerű felmérése a magyar csapat felkészítésének sarkalatos pontjává vált. Erőinket mindig úgy csoportosítottuk, hogy az ellenfél támadásának erejét kivédhettük, viszont sebezhető pontjain támadtunk. Ez a módszer a gyakorlatban igen jól bevált és nagyon sok, értékes sikernek lett forrása.

Hasonló módszerekkel dolgoztunk a világbajnokság előtt is. A magyar edzői gárda legjobbjai azzal a céllal vettek részt a világbajnokságon, hogy az ott látottakat majd itthon hasznosítsák, továbbá, mint megfigyelők, a magyar csapat felkészítését elősegítsék. Így történt azután, hogy Bukovi Márton, Kalmár Jenő, Kalocsay Géza dr., Titkos Pál és Krajcsovics István, sőt a játékosok közül Sándor és Kovács Imre, valamint, ha nem játszott, Hidegkuti is állandóan úton voltak és értékes megfigyeléseket gyűjtöttek össze a Svájcban összesereglett csapatokról. Megfigyeléseikről részletes beszámolókat tartottak. Ismertették a csapatok játékerejét, rendszerét, játékosaik erényeit és hibáit. Ezeknek a beszámolóknak a figyelembevételével igyekeztünk azután az edzéseket vezetni.

Leginkább a nyugatnémetekre és a dél-amerikaiakra összpontosítottuk figyelmünket. Ez érthető is volt, hiszen az osztrákokat, az olaszokat, az angolokat és a svájciakat jól ismertük, a dél-amerikaiakról és a nyugatnémetekről viszont nem sokat tudtunk. Nem láttuk őket játék közben és így tudásukat valósan nem is tudtuk megítélni.

Mit láttunk a braziloknál

Különösen a brazilok játékára voltunk kíváncsiak. Amikor megtudtuk, hogy Bielben játszanak edzőmérkőzést, délelőttre tettük az edzést, hogy a játékosok is megnézhessék a mérkőzésüket. A brazilok „rangrejtve" játszottak. Számozatlan mezt vettek fel, hogy a nézőket megtévesszék.

A Flamengo budapesti vendégjátéka már meggyőzött bennünket arról, hogy a brazilok nemcsak rendkívülien képzett játékosok, hanem valóságos labdaművészek. A bieli mérkőzés csak megerősítette ezt a tapasztalatunkat. Technikai tudás, kifogástalan erőnlét, ruganyosság, jó fejjáték és szédületes gyorsaság jellemezte játékukat. Bauer, Didi és Julinho aratott nagy közönségsikert. Julinho szédületesen gyors, nagyszerű cselező és veszedelmes lövő. Nem ok nélkül nevezték el a szakemberek „szuper Matthews"-nak.

Az erények mellett észrevettük azonban a hibákat is. Így elsősorban azt, hogy a brazil játékosok hatalmas technikai tudásukat öncélúan egyéni játékra használták fel. Játékukban feltűntek a taktikai hiányok. A csapatmunka egészen kezdetleges. Játékrendszerük a WM és a retesz rendszer keveréke. Fő feladatuk a kapu biztosítása. Ebből a célból a hátvédeket a 16-oson belülre vonták vissza és az ellenfél szélsőinek lefogását a fedezetekre bízták. Úgy éreztük, hogy túlságosan bíztak gyorsasá-

gukban és ruganyosságukban. Veszélyes esetekben két csatárt vontak vissza, akik a saját térfél közepén tevékenykedtek.

Megfigyeltük azt is, hogy a csatárjátékuk nem átütő, annak ellenére, hogy sok ragyogó egyéni képességekkel rendelkező játékos játszott ebben a sorban. A támadás többnyire a játékosok egyéni akcióira épült.

A mérkőzés után értékeltük a látottakat. A játékosok elmondták észrevételeiket és hasznos tanáccsal szolgáltak. A brazilok bieli játékán tapasztaltak megvitatása után, mind a magyar játékosok, mind pedig a vezetők körében az a vélemény alakult ki, hogy a brazilok sem legyőzhetetlenek.

Látogatás az uruguayiak edzésén

Június 13-án, vasárnap délután a megfigyelő részleg Thunba látogatott el, ahol az uruguayiak tartottak edzőmérkőzést. A játéktéren az uruguayi és a thuni csapat, a nézőtéren pedig németek, magyarok, osztrákok, olaszok és egyéb megfigyelők, természetesen valamennyien „rangrejtve". Ezen a délutánon Thun, a kicsi svájci városka a nemzetközi sportérdeklődés középpontjába került. Az uruguayi csapat nagy vonzóerőt gyakorolt a futball rajongóira és vezetőire egyaránt. A kétszeres olimpiai és kétszeres világbajnok játéka mindig nagy sporteseménynek számított. Az „urukról" általános az a vélemény, hogy minél gyengébben játszanak az előkészületi mérkőzéseiken, annál jobban szerepelnek a komoly csatákban.

A thuni csapat ellen győztek ugyan 11 : 0 arányban, a játék azonban nem elégítette ki a megfigyelőket. Rögtön észrevettük, hogy ők is, akárcsak a brazilok, szeretnek cselezni. A labdakezelésük jó, de nem közelíti meg a braziloké. Feltűnt, hogy néha lyukra is játszottak. Támadásépítésük valamivel gyorsabb volt, mint a braziloké. Játékukban gondot fordítottak a csapatmunkára is. Védelmi rendszerük a WM formációnak egy lazított válfaja. Igen sok hibával játszottak és nem sikerült megállapítanunk, hogy ebben mennyi volt a valóság és mennyi a megtévesztés. Legjobb emberük a balösszekötőt játszó Schiaffino volt, akit az uruguayiak a világ legjobb csatárának tartottak. A mi véleményünk szerint Puskás lényegesen jobb, mert játéka aktívabb és nagyobb taktikus is, mint Schiaffino. Jól játszott még a néger Andrade. Megfigyeltük, hogy az uruguayi fedezetek a hátvédek helyét foglalták el, míg a hátvédek a fedezetek szerepkörét látták el.

A mérkőzésen szerzett újabb értékes tapasztalatokat a későbbiek során jól fel tudtuk használni.

A thuni kirándulásnak még egy érdekessége volt: gyönyörködhettünk a csodálatos Jungfrauban. Thun a Jungfrau tövében fekszik. A csodálatosan szép hegyek lenyűgözően hatottak ránk. Nem tudtunk betelni a természet szépségeivel. Sokan azt állítják, hogy Thunban nem könnyű dolog bajnoki mérkőzést nyerni. Amikor megkérdeztük, hogy miért, arra ezt a választ kaptuk: „. . . Amíg a vendégcsapat játékosai a Jungfrau havas csúcsaiban gyönyörködnek, addig a thuni csapat lövi a gólokat . . .”

Úgy éreztük, hogy valami igazság volt ebben a megállapításban, mert velünk is megtörtént, hogy perceken keresztül a szikrázó süvegű hegycsúcsokat néztük, megfeledkezve thuniakról, uruguayiakról és magáról a mérkőzésről is.

Megnéztük a nyugatnémeteket is

A nyugatnémetországi labdarúgók csak június 11-én érkeztek meg Svájcba és Spiezben ütötték fel tanyájukat. Josef Herberger, a válogatott csapat edzője magyarázta meg a késői érkezést: „. . . Sajnos, nem tudtunk olyan alaposan felkészülni a világbajnokságra, mint ahogyan szerettünk volna. A bajnoki küzdelmek még május végén is folytak és ez akadályozta világbajnoki felkészülésünket, különösen a közös edzéseket.”

A nyugatnémetek nem is tartottak kétkapus edzőmérkőzést, így csak az edzéseiket figyelhettük meg. Az edzések anyagában sok labdagyakorlat, szórakoztató játék, futás és torna szerepelt. Azt viszont észrevettük, hogy a játékosok frissen, nagy kedvvel végezték az edzéseket. A legtöbbet a korszerű támadó- és védőjátékot gyakoroltatta Herberger edző.

A nyugatnémet csapat gerincét az FC Kaisersleutern legjobb játékosai alkották. Bár ezek közül nem mindegyik volt a legjobb formában, Herberger edző az egységes csapatjáték érdekében mégis szerepeltette őket. A nyugatnémet játékosok között a csapatszellem és sportbarátság kielégítőnek látszott. Nem elégedtünk meg azonban azzal, hogy a nyugatnémeteket csak edzésen láthattuk, ezért első világbajnoki mérkőzésükre ismét megfigyelőket küldtünk. Kalmár Jenő és Kalocsay Géza edzők kíséretében ott volt a Nyugat-Németország—Törökország mérkőzésen Kovács Imre, Hidegkúti és Sándor is.

A mérkőzés után megtartottuk a szokásos értekezletet. Az edzők és játékosok írásban adtak jelentést a mérkőzésről és számoltak be a látottakról. A következőket szűrtük le a beszámolókból:

A nyugatnémet csapat játékereje nem érte el az angolok tudását, tehát, ha a magyar csapat kijátssza rendes formáját, könnyen túl juthat a mérkőzésen. Az volt az érzésünk, hogy tudásban Svájc és Belgium csapatának tudásával állanak egy színvonalon. A mérkőzésen a nyugatnémet játékosok nehézkesen mozgó és nehezen forduló játékosoknak bizonyultak. Figyelemre méltó volt azonban a német játékosok hatalmas munkabírása és nagy fizikuma.

Megfigyelőink minden egyes nyugatnémet játékost szemügyre vettek és számos feljegyzést készítettek játékukról. A német játékosok jó és rossz oldala valósággal megelevenedett a megbeszélésen. A baseli mérkőzésen hasznát is vettük ezeknek az értékes megfigyeléseknek.

A svájci labdarúgó világbajnokság selejtezői

Milyen eredményekkel kerültek az egyes országok csapatai a selejtezők különböző csoportjaiból a VB 16-os mezőnyébe?

I. csoport: Nyugat-Németország: Norvégia 1 : 1 (idegenben), 5 : 1 (otthon), Saarvidék (3 : 0) (o), 3 : 1 (i).

II. csoport: Belgium: Finnország 4 : 2 (i), 2 : 2 (o), Svédország 3 : 2 (i), 2 : 0 (o).

III. csoport: Anglia és Skócia, Anglia: Walles 4 : 1 (i), Észak-Írország 3 : 1 (o), Skócia 4 : 2 (i), Skócia: Észak-Írország 3 : 1 (i), Wales 2 : 2 (o), Anglia 2 : 4 (o).

IV. csoport: Franciaország: Luxemburg 6 : 1 (i), 8 : 0 (o), Írország 5 : 3 (i), 1 : 0 (o).

V. csoport: Ausztria: Portugália 9 : 1 (o), 0 : 0 (i).

VI. csoport: Törökország: Spanyolország 1 : 4 (i), 1 : 0 (o), 2 : 2 (Rómában), majd a sorsolás döntött Törökország mellett.

VII. csoport: Magyarország: Lengyelország visszalépett.

VIII. csoport: Csehszlovákia: Románia 2 : 0 (o), 1 : 0 (i), Bulgária 2 : 1 (i), 0 : 0 (o).

IX. csoport: Olaszország: Egyiptom 2 : 1 (i), 5 : 1 (o).

X. csoport: Jugoszlávia: Görögország 1 : 0 (o), 1 : 0 (i), Izrael 1 : 0 (o), 1 : 0 (i).

XI. csoport: Mexikó: Haiti 8 : 0 (o), 4 : 0 (i), USA 4 : 0 (i), 3 : 1 (o).

XII. csoport: Brazília: Chile 2 : 0 (i), 1 : 0 (o), Paraguay 1 : 0 (i), 4 : 1 (o).

XIII. csoport: Dél-Korea: Japán 5 : 1 (i), 2 : 2 (i).

Svájc mint rendező és Uruguay, mint a VB védője, selejtező nélkül került a 16-os mezőnybe.

IV. FEJEZET

A világbajnoki küzdelmek rajtja

Tervszerűen folyt a válogatottak felkészítése. Hidegkuti és Zakariás kivételével a játékosok nagy kedvvel vettek részt az előírt edzéseken. Hidegkutinak makacs nyak- és hátizomfájdalmai voltak. Még a szokásos kezelésre is csak lassan javult az állapota. A solothurni kórházban további kezelésben részesült. Állapotában lassan javulás állt be. Mivel az edzéseiben mégis elmaradt, helyesebbnek láttuk, ha a koreaiak elleni mérkőzésen nem játszik. Zakariás influenzás lett a mérkőzést megelőző napokban és lázasan ágyban feküdt. Így az ő játékára sem számítottunk. Szojka és Palotás állt készenlétben.

Végre június 16-án megkezdődtek az V. Labdarúgó Világbajnokság küzdelmei. Már az első mérkőzések sok izgalmat, nagy küzdelmet és keserves győzelmeket hoztak. A magyar csapat az Uruguay—Csehszlovákia mérkőzést tekintette meg. Az „uruk" igen nehezen győztek 2 : 0 arányban a rossz felfogásban játszó csehszlovákok ellen, akik védekezésre rendezkedtek be és nem is gondoltak arra, hogy nyerhetnek. Pedig győzhettek volna. Jugoszlávia csak szerencsével győzött 1 : 0-ra a francia válogatott ellen. Ugyancsak 1 : 0 volt az eredménye az Ausztria—Skócia mérkőzésnek is. Egyedül a brazilok nyertek biztosan (5 : 0) a mexikóiak ellen.

A magyar csapat számára június 17-e jelentette a világbajnokság rajtját. A világ labdarúgó szakértői közül senki sem adott esélyt a koreai csapatnak. Egyedül csak az edzőjük bizakodott, de ő is csak azért, mert nem ismerte a magyar csapat képességeit. Mi sem sokat hallottunk a koreai csapatról, csupán egy kis cikkecskét olvastunk a L'Equipe-ben a Dél-Korea—Japán világbajnoki selejtező mérkőzésről. Ez a kis hír nyújtott némi tájékoztatót.

Bár tudtuk, hogy a magyar csapatnak még nem lehetnek komoly ellenfelei az ázsiai labdarúgók, mégis bizonyos rajtláz vett erőt a játékosokon. Nem egyszer mondogatták is:

— Szeretnénk már túl lenni az első mérkőzésen.

Hidegkuti és Zakariás játékra jelentkeztek, de úgy döntöttünk, hogy a koreaiak ellen inkább csak pihenjenek. Megbeszéltük a mérkőzés taktikáját és délelőtt vonattal indultunk Zürichbe a mérkőzés színhelyére.

Könnyed játék — biztos győzelem

Magyarország—Dél-Korea 9 : 0 (4 : 0)

Mintegy 15 000 néző előtt került sor a mérkőzésre. A viszonylag nagy érdeklődés a magyaroknak szólt. A labdarúgóínyencek kíváncsian várták, hogy a magyar csapat milyen játékkal rukkol ki a mérkőzésen.

A csapatok a következő összeállításban játszottak:

Magyarország:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Szojka — Budai II., Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor.

Dél-Korea:

Hong Duk Jang — Park Kju Yung, Park Jae Ling, Kang Csangi — King Yung Dae, Csu Jang Kuang — Csung Kan Lik, Szung Nak Von, Csoj Yung Min, Woo Csan Won, Park II. Kap.

A magyar játékosok alapos bemelegítést végeztek és azonnal támadólag léptek fel. A dél-koreai játékosok keményen és önfeláldozóan védekeztek és néha meglepően szép ellentámadásokat hajtottak végre. Csatárainknak nem nagyon ízlett a koreaiak kemény, de szabályszerű játéka, ezért okosan igyekeztek egymást tisztára játszani. Már a 11. percben megszereztük az első gólt Puskás révén és a félidő végéig további három gólt lőttünk.

A szünet után folytatódott a magyar csapat nagy fölénye. A koreai csapat kezdett kifulladni és voltak percek, amikor görcsödés miatt két-három koreai játékos is a földön feküdt.

Mulatságos jelenet volt, amikor az egyik koreai játékost Buzánszky a partvonal mentén masszírozta, közben pedig bent folyt a játék. Buzánszky sportszerű cselekedetét megtapsolta a közönség.

Tovább folytatódott a góleső és végeredményben kilenc góllal jutottunk túl az első akadályon. Nem volt nagy ellenfél a koreai csapat, mégis jóleső érzés volt a mérkőzés végét jelző

sípszót hallanunk. Feloldódott a játékosokban és a levegőben levő nagy feszültség. Vezetők és játékosok egyaránt a magyar csapat eddigi világbajnoki szereplésére és arra gondoltak: hogyan fogunk szerepelni ezen a VB-n.

Ekkor még valamennyien megelégedtünk volna a döntőbe jutás sikerével. Dél-Koreát és Törökországot kivéve olyan csapatok jelentek meg a svájci világbajnokság rajtjánál, amelyek közül bármelyik megszerezhette a világbajnoki címet.

Az első mérkőzés tanulságai

A mérkőzést fölényesen nyertük, mégis sok hiba akadt a játékban. A védelem igen lyukasan játszott. A nem nagy technikával rendelkező koreai csatárok sokszor ugrottak ki és csak Grosics időzitett kifutásai mentették meg a magyar csapat kapuját a góltól. A két fedezet jól játszott, bár Szojka játékán az első félidőben látszott a lámpaláz. Sok rossz leadása volt, a szünet után azonban már hibátlanul játszott.

A csatársor játéka nem elégített ki. A tömörülő koreai védelmet túl körülményesen akarták átjátszani. Budaiból hiányzott a lendület, amellett a gólhelyzetek egész sorát hagyta ki. Palotás is csak az utolsó negyedórában talált magára. Puskás és Kocsis pedig abba a hibába estek, hogy mindent szépen akartak megjátszani, ez azonban nem minden esetben sikerült. Czibor egyénieskedett, többször saját magát szórakoztatta.

A következő napon megtárgyaltuk a koreai mérkőzés tapasztalatait. Felhívtuk a játékosok figyelmét a hibákra. A sportorvos tanácsára csökkentettük az edzésanyagot, valamint különféle szórakozásokat iktattunk a napi műsorba, hogy ezzel is enyhítsük a készülődés izgalmait. Bővebb C-vitamin tartalmú táplálékot adtunk a játékosoknak, az esti táplálkozást azonban lecsökkentettük.

A mérkőzésen sérülés nem történt. Zakariással és Hidegkutival is kiegészült a csapat.

Külföldi sajtóvélemények a mérkőzésről

A külföldi lapok elismerően írtak a magyarok játékáról. Kiemelték a magyar csapat nagy technikai tudását és dícsérték látványos játékát.

A zürichi Sport így írt a mérkőzésről: „... A közönség csemegére számított és nem csalódott. Az olimpiai bajnokok a labdarúgás minden szépségét bemutatták, pedig nem erőlködtek,

csak könnyedén játszottak. Nagyszerű cseleket, elmés labdafuttatásokat, erős lövéseket láthatott a nagyszámú közönség."

Az osztrák sajtó arról írt, hogy a magyarok végigűzték a dél-koreaiakat a pályán. Annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy Dél-Korea helyén igazságosabb lett volna Svédország vagy Spanyolország részvétele a világbajnokságon.

A La Gazzetta dello Sport részletes beszámolót közölt a mérkőzésről. Rigassi „Vágta edzés a nagyon erős magyarok számára" cím alatt tudósításában a következő megállapításokat tette: „. . . A magyarok biztos és tökéletes pontosságú passzjátékot csillogtattak meg. Minden emberüket meg kell dicsérni valóban korrekt magatartásukért . . . A mezőnyt tisztán uralta Lóránt, aki fáradhatatlanul tömte labdával csatárait. A csatársorban nagyszerű dolgokat láttunk Puskástól és Kocsistól és az erőteljesen lövő Palotástól. A két szélső igen jól játszott és gyorsaságukkal mindig meglepték ellenfeleiket. Szojka nemzetközi bemutatkozása nagyon szerencsés volt."

A magyar—dél-koreai mérkőzés napján még az alábbi világbajnoki mérkőzéseket játszották le:

Svájc—Olaszország 2 : 1 (1 : 0), Nyugat-Németország—Törökország 4 : 1 (1 : 1), Anglia—Belgium 4 : 4 (3 : 3, 1 : 1).

Készülődés a nyugatnémetek ellen

A koreai mérkőzés után a külföldi sajtó sokat foglalkozott a magyar csapattal. A L'Equipe például feltette a kérdést:

„. . . Szerencsések lesznek-e a magyar csatárok vasárnap a németek ellen?" Válaszában megállapította, hogy igen, mert a magyar csatárok jobban tudnak lőni a védekezésre berendezkedett csapat kapujára.

Megemlítette a többi között, hogy a nyugatnémetek ellen már ismét játszani fog Hidegkuti és Zakariás, majd így fejezte be cikkét: „. . . Németország ellen persze nem lehet a fiatalokkal kísérletezni. Nem lehet a fejjáték terén sem fölényt biztosítani, mert a németek nem olyan alacsony termetű labdarúgók, mint a koreaiak, akik a magas labdáktól mitsem remélhettek."

Támadó rendszerünkkel kapcsolatosan ezeket írta: „. . . A magyarok mind a mai napig azt hitették el, hogy támadó rendszerükben nincsenek különleges elemek. Kérdezzük: származhat-e ez a csillogás egyszerűen az öt csatár szemfülességéből? Erre a problémára a németek illetékesek választ adni, ha majd tapasztalatszerzés közben megtudják ítélni."

Ilyen és ehhez hasonló viták folytak a mérkőzés előtt. Az egész labdarúgó-világ feszült figyelemmel várta a mérkőzést, mely hivatva volt választ adni a magyar csapat igazi tudásáról.

Nyugatnémet huzavona . . .

A nyugatnémetek ellen nagyon komolyan készültünk. A csapatban sérült nem volt. Hidegkuti és Zakariás is rendesen végezték edzéseiket. Pénteken és szombaton könnyű játékos-természetű edzést tartottunk. Ettől a mérkőzéstől függött, hogy sikerül-e továbbjutnunk.

A nyugatnémet csapatnak az év során igen vegyes eredményei voltak, és mivel csapataink évek óta nem találkoztak, mi csak ezekből tudtunk játékerejükre következtetni. A világbajnokság előtti utolsó mérkőzésüket 3 : 1-re nyerték meg a Saarvidék válogatottja ellen. Ezen a mérkőzésen a saarvidékiek jobban játszottak és a nyugatnémetek csak nagyszerű erőnlétüknek köszönhették győzelmüket.

A Nyugat-Németország—Törökország mérkőzés megfigyelőinek jelentését alaposan tanulmányoztuk és ennek alapján beszéltük meg a játékosokkal a feladatokat. Rajzokon tüntettük fel a nyugatnémet csapat játékrendszerét és ismertettük a csapat tagjainak játékát. Igaz ugyan, hogy a nyugatnémet csapat összeállítása körül sok homály volt. Herberger taktikázott a felállítással. Hosszas huzavona után azután úgy döntött, hogy kemény, jól harcoló védelmet, gyorsan kapuratörő csatársort állít fel a magyar csapat ellen.

A védelem biztosítására állították be jobbösszekötőbe Eckelt, akinek az lett a feladata, hogy segítsen Puskás lefogásában. Középhátvédnek Liebrichet, jobbfedezetnek pedig Posipalt. Balfedezetbe a gyors és harcos Mebus került, míg a háta mögött a rutinos Kohlmayer játszott. A csatársor már sokszor játszott együtt. Fritz Walter, Rahn és Hermann már egymás gondolatát is ismerték. Egyetlen újonc került csak a csapatba, a kapus Kwiatkowski.

A mérkőzés napján autóbusszal mentünk át Baselba. Útközben Eiberthalleban ebédeltünk a vasúti szállóban, ahol a játékosok kétórás pihenőt tartottak. Megnyugodva, kipihenten mentünk ki a pályára, ahol úgy éreztük magunkat, mintha Németországban lettünk volna. A mérkőzés kezdete előtt mintegy negyvenezer német helyezkedett el a pálya körül, majd a pálya keleti oldalán a töltésre beállt egy húsz személykocsiból álló vasúti szerelvény, mely különvonat egyenesen Nyugat-Német-

országból érkezett, nagyhangú, vérmes reményű szurkolókkal. A német szurkolók kezében zászlók, kürtök, kereplők és mindenegyes szurkolónak a felsorolt kellékeken kívül még nagyszerű torka is volt.

A világbajnokság szervező bizottsága nem járt el helyesen, amikor ezt az igen fontos mérkőzést a német határra vitte. A magyar csapat nagy hátrányba került, mert nemcsak a nyugatnémet csapat ellen kellett játszania, hanem meg kellett küzdenie a közel ötvenezres német szurkolósereggel is.

Pompás csatárjáték

Magyarország—Nyugat-Németország 8 : 3 (3 : 1)

A döntőfontosságú mérkőzésre június 20-án került sor, melyen a következő összeállításban játszott a két csapat:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Tóth II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor.

Nyugat-Németország: Kwiatkowski — Bauer, Liebrich, Kohlmayer — Posipal, Mebus — Rahn, Eckel, F. Walter, Pfaff, Hermann.

A kezdésnél rögtön látszott, hogy a németek egykönnyen nem adják meg magukat. Bátran, szélekre épített gyors támadásokkal kezdtek, de védelmünk szilárdan állt a lábán, a csatárok pedig, Puskással az élen, igen jól megértették egymást. Puskás — a taktikai utasításnak megfelelően — nem jött vissza a védelemnek segíteni, mint azt máskor szokta, hanem elől várta, hogy a fedezetek vagy Hidegkuti megjátsszák a labdát. Ez zavarta a németek taktikáját, hiszen Eckelnek mélyebben kellett hátrahúzódnia. Ezáltal Zakariásnak nagy üres térség állott a rendelkezésére, szabadon vehette át a labdákat és okosan vitte rá a nyugatnémet védelemre. A nyugatnémet kapu előtt 25—30 méterre a német védők kénytelenek voltak Zakariást megtámadni és ez azt jelentette, hogy ilyenkor felszabadult valamelyik csatárunk, legtöbbször Puskás. Taktikánk nagyszerűen bevált, mert Puskás egyre-másra vitte rohamra a csatárokat és ezeket a rohamokat eredményesen is fejezték be.

A második félidőben klasszisküllönbség mutatkozott a magyar csapat javára. A csatársor tökéletes egységbe forrva a védelemmel ellenállhatatlan rohamokat vezetett a nyugatnémetek kapuja ellen. A támadások eredményesek voltak és már az 54. percben 5 : 1-re vezettünk.

A közönség tárgyilagosabb része elragadtatással szemlélte a magyar csapat nagyszerű csatárjátékát. A nyugatnémet szur-

kolók a gólok hatására elcsendesedtek. Maga Bauwens dr., a nyugatnémet labdarúgó-szövetség elnöke, így dicsérte a mieink játékát: „. . . A magyar csapat ragyogóan játszik, ilyen bámulatos csapatmunkát sportpályafutásom alatt még nem is láttam."

Bauwens dr.-nak igaza is volt, mert a magyar csapat nagy tudásfölénnyel, ragyogó játékával hírnevéhez méltóan szerepelt. Szebbnél szebb támadások gördültek a pályán és ezeknek a támadásoknak majdnem minden esetben Puskás volt a lelke. A magyar csapat kapitányát ezen a mérkőzésen nem lehetett feltartani.

Puskás sérülése

Az 55. percben a nyugatnémetek cserét határoztak el: Liebrich és Posipal helyet cseréltek. Liebrich teljesen ráállt Puskásra. Az első találkozás Liebrich részéről szabálytalansággal végződött. Amikor Puskás a német játékost átjátszotta, az hátulról elkaszálta. Egy perc sem telt bele, újabb szabálytalanságot vétett Liebrich. Figyelmeztettük Puskást, hogy jöjjön ki a szélre játszani. Sajnos elkéstünk, mert ebben a pillanatban kapott egy labdát hátulról, szépen átvette, kicselezte a rárohanó Liebrichet, aki hátulról újból dancsolta. Ezzel olyan sérülést okozott a magyar csapat kapitányának, hogy az nemcsak a nyugatnémet mérkőzés további idejében, hanem a brazilok és uruguayiak ellen sem tudott játszani. Sérülése után az 58. percben Puskás kiállt és ettől kezdve, több mint fél órán át, 10 emberrel játszott a magyar csapat. A fiúk még így is erősíteni tudtak és végeredményben 8 : 3 arányban legyőzték a nyugatnémet csapatot. Ezzel biztosították a továbbjutást.

Meglepetés a nagy győzelem

Biztunk a magyar csapatban, de őszintén megvallva, nem számítottunk ilyen megsemmisítő arányú győzelemre. Még azok sem, akik a világbajnokság első perce óta a magyar labdarúgás feltétlen fölényét hangoztatták.

A mérkőzésről adott bírálatában a Népsport a következőket írta: „. . . A magyar csapat félelmetes gépezete fokozatosan lendült bele, a fiúk egyre nyugodtabban játszottak, egyre gyakrabban alkalmazták a gyors adogatás felőrlő fegyverét, a labdarúgás leghatásosabb módját."

A továbbiakban arról számolt be a tudósítás, hogy a magyar csapat újabb elismerést, megbecsülést szerzett a hazának és újabb dicsőséget a magyar labdarúgásnak. A beszámoló így

fejeződött be: „. . . A játék túlnyomó részében a csapat úgy működött, mint olajozott gépezet és aki nem ismeri közelebbről a magyar csapatot, észre sem veszi, hogy vannak benne halványabban szereplő játékosok is."

*

A svájci és a külföldi sajtó részletesen foglalkozott a mérkőzéssel. Általában csodálattal írtak a magyarok játékáról. Összehasonlították a brazilok, osztrákok és angolok játékával és különösen a csapatmunkát emelték ki, mint a magyar labdarúgók nagy erényét.

A zürichi „Sport" tudósításában többek között a következőket olvashattuk: „. . . Nagyszerű a magyar csatárjáték . . . Puskás Liebrich csúnya dancsa után harcképtelenné vált . . . A magyarok csapatmunkája egyenesen bámulatos . . . A nyugatnémetek esélytelenek voltak az olimpiai bajnokkal szemben . . . Támadójátékukban fellelhető a bécsiek ötletessége, húzásaik finomsága, a brazilok gyorsasága és állhatatossága, az angolok józansága és a jugoszlávok matematikai pontossága. Ehhez járul még a magyarok helyzetfelismerése, kiszámíthatatlansága és az a jó értelemben vett ravaszság, amely egyenesen ellenállhatatlanná teszi játékukat."

A nyugatnémet sajtó a mérkőzésről

A nürnbergi „Sport Magazin" június 21-i számában H. Fiederer bírálatot adott a 8 : 3-as mérkőzésről. Bevezetőben foglalkozott a német csapat összeállításával, amelyet a német futballrajongók Baselban elképedve fogadtak. A cikkíró igazat adott Herbergernek, mert szerinte a magyarok ellen feltétlenül gyors embereket kellett beállítania a csapatba.

A mérkőzés bírálatában többek között ezeket olvashattuk: „. . . Herberger hat játékost pihentetett, hogy azok frissen állhassanak ki a törökök elleni mérkőzésre. A magyarok „menynyei" csatárainak senki sem tud ellenállni. Lehangoló volt, hogy milyen gyorsan nyugodott bele a nyugatnémet csapat a vereségbe. Persze minden játékos igyekezett ereje javát adni, de erre nem volt lehetőség ilyen világklasszist képviselő ellenféllel szemben. Óriási füttykoncertet rendeztek a német nézők, amikor ismertté vált, hogy a német csapatból hiányozni fognak Turek, Laband, Mai, Klodt, Morlock, O. Walter és Schäffer. Úgy látszott, kétszámjegyű vereség fenyegeti a német válogatottat. A magyarok szinte parancsszóra rúgták a gólokat. Hidegkuti két

góljánál ellenfeleit úgy rázta le magáról, mintha kellemetlen kísérői lettek volna. A Liebrich—Puskás összecsapás után Puskás elterült a gyepen. Ez nem volt színészkedés. Ki győzheti le a magyar csapatot.. Ilyen formában senki . . .”

Jupp Wolff terjedelmes cikkében a következőket írta: „. . . Ez a magyar együttes sok évi elmélyült munka eredménye. Ezek a játékosok még éjjeli sötétségben is el tudják juttatni a labdát bármelyik társukhoz. Az az érzésem, hogy Baselban az új világbajnokot láttuk játszani. Ezt pedig úgy hívják: Magyarország.”

Az osztrák sajtó reménységei . . .

Az osztrák sajtó is bőségesen foglalkozott a mérkőzéssel. Kritikáikban valamennyien elismerték a magyar csapat nagyobb tudását és abban reménykedtek, hogy magyar—osztrák világbajnoki döntőre kerül majd a sor.

W. Lutz svájci labdarúgó-szakértő tollából igen érdekes cikk jelent meg az egyik osztrák lapban. A cikkíró elismerte a magyar csapat győzelmének reális voltát, de a dicséreten túl egy fontos tanulságot állapított meg: „. . . A világbajnoki torna összes csapatai között a magyarok messze a legjobbak. Puskás sérülése Liebrich lelkén szárad. Ilyen csúnya durvaságnak világbajnoki tornán nem volna szabad előfordulnia. A mérkőzés egyik nagy tanulsága: a magyar védelem sebezhető!”

A „Sportschau” külön cikkben fejtegeti, hogy a VB csapatai közül messze kiemelkedik a magyar és az uruguayi. Azt a megállapítást tette, hogy a magyar csapat egységesebb, az uruguayi valamivel gyorsabb. A háttérben pedig a jugoszlávok leselkednek.

H. Meisel osztrák rádióriporter nagy cikkben számolt be a baseli mérkőzésről. Cikkében a következőket olvashattuk: „. . . Puskás kiesése a magyarok világbajnokságába kerülhet. Nélküle olyan a magyar csapat, mint a kormányos nélküli hajó. Részemre nagy meglepetést keltett a lovagias szellemben lefolyt mérkőzés (persze a Liebrich-esetet kivéve). Az osztrák—magyar összecsapások nem szoktak ilyen lovagiasak lenni. Örülünk annak, hogy a magyarok ezúttal sem kaptak ki. Szeretnénk véget vetni a magyarok négyéves veretlenségének!”

Az olaszoknak nem tetszett a baseli mérkőzés

A vezető olasz sportlap, a La Gazzetta dello Sport szerint a baseli mérkőzés olyan volt, hogy aki nem látta, nem vesztett vele semmit. Sajnálkozott Puskás sérülése miatt, majd ezeket

írta: „. . . Sem az igazi német, sem a magyar csapat nem volt látható a pályán. A magyarok — helyesen — úgy ítélték meg ellenfelüket, hogy azok ellen nem érdemes különösebb erőkifejtés. Az a körülmény, hogy a németek tartalékos csapattal álltak ki a világbajnokság egyik nagy esélyesével szemben, botrány és 60.000 néző becsapása volt. Különben a német elgondolás csúfosan kudarcot vallott. A gólarány még magasabb lehetett volna, ha a magyarok fokozzák az iramot."

A francia L'Equipe beszámolója

A tudósítás megemlíti, hogy igen szerencsések voltak a baseli nézők, mert két nap alatt láthatták játszani az uruguayi és a magyar csapatot. A „világbajnokok" 7 gólt rúgtak a skótok kapujába, mire a magyarok másnap — túl akarván szárnyalni őket — 8 góllal mutatkoztak be.

A francia sportlap a továbbiakban így írt: „. . . A vasárnapi nap nagy eseménye a magyarok rendkívül erős és eredményes bemutatója volt. A magyarok először meglepődtek a német játékosok harcmodorától, de csakhamar magukhoz tértek és ontani kezdték a gólokat. Igaz ugyan az is, hogy a magyar védelem három gólt kapott a németektől, ebből azonban nem szabad kedvezőtlen következtetést levonni a magyar védelemről. Az igazság az, hogy a magyarok — miután megszerezték a győzelmet — megelégedtek az eredménnyel és nem törődtek többé a jelzőtáblával. Sokkal súlyosabban érintette őket Puskás Ferenc csapatkapitányuk sérülése, amely távoltarthatja a magyarok legkitűnőbb játékosát a további küzdelmektől. Bár azt mondják, hogy a magyarok rendelkeznek klasszistartalékokkal is."

Utóhangok a magyar—nyugatnémet mérkőzésről

A Liebrich-esetről sok szó esett a külföldi sajtóban. A Sport Magazin megállapította, hogy Liebrich nem tett jó szolgálatot sem saját magának, sem pedig a német válogatottnak. Ling úrnak köszönheti a német csapat, hogy nem lett 11--es Liebrich durvasága miatt.

Liebrich különben kijelentette, hogy keményen játszott, de a Puskással történt összecsapásában nem volt szándékosság.

Az osztrák labdarúgó-szövetség könyvében, a „Das Bilderbuch von der Fusball-Weltmeisterschaft 1954"-ben olvastuk a magyar—nyugatnémet mérkőzéssel kapcsolatos alábbi bírálatot: „. . . Második garnitúrának nevezték német körökben azt a csapatot, amely a magyarok ellen inferióris szerepet töltött be.

Herberger itt vabankot játszott. Néhány játékosát pihentette a törökök ellen. A háború után először találkozott egymással a két csapat, éspedig idegen pályán. A játék klasszisklülönbséget mutatott."

Puskás harcképtelenné vált

Puskást a Liebrichhel való összecsapás után a pálya szélére hoztuk. A válogatott csapatkapitánya azonnal fájdalmakról panaszkodott. A bal bokaizület, különösen a belboka táján duzzadni kezdett. Azonnal borogatást raktunk rá, és mivel nem akart az öltözőbe menni, a pálya szélén levő kispadon helyeztük el. A mérkőzés befejezése előtt pár perccel bevittük az öltözőbe, ahol újra megvizsgáltuk. Puskás megfürdött, majd rugalmas tapasszal rögzítő kötést és fájdalomcsillapítót kapott. Ezután külön kocsival Solothurnba szállítottuk, ahol azonnal ágyba feküdt.

A mérkőzést követő nap délelőttjén röntgenvizsgálatra vittük a solothurni kórházba. Kétirányú filmfelvételt készítettek róla. A röntgen sem törést, sem repedést nem mutatott. A rögzítő kötést, miután kissé szorított, kicseréltük. A duzzanat a harmadik napon lényegesen csökkent. Ettől kezdve felváltva physikoterápiás, ultrahang és rövidhullámú kezelést, valamint meleg fürdőt kapott. A nap egy részét ezután is ágyban töltötte, és csak keveset mozgott. Nem akartuk egész nap fektetni, hiszen köztudomású, hogy Puskás hízásra hajlamos. Kosztját erősen megszorítottuk és a folyadékfelvételt is csökkentettük.

A kezelések folyamán, amely délelőtt kórházi kezelésből, délben meleg fürdőből és gyürásból, este pedig hystaminos kezelésből állott, állapota lényegesen javult. Arról természetesen lemondtunk, hogy a brazil mérkőzésen játszon. Bele kellett nyugodnunk, hogy Puskás hosszabb időre harcképtelenné vált.

A külföldiek baráti együttérzése és felháborodása Puskás sérülése miatt

A magyar csapat kapitányának súlyos sérülése után tömegesen keresték fel a külföldi sportemberek a solothurni szállás-helyet, hogy személyesen fejezzék ki együttérzésüket Puskás sajnálatos sérülése miatt. Tízesével érkeztek a részvétlevelek is nemcsak Magyarországról, hanem a világ minden tájáról. Puskás sérülésével foglalkoztak a labdarúgó-világ szakemberei és a sajtó is. Cikkek jelentek meg, melyekben ez a kérdés állt előtérben: „Játszhat-e a magyar csapat legközelebbi mérkőzésén Puskás?"

A világ minden tájáról megnyilvánult részvét igen jólesett Puskásnak és a magyar csapat többi tagjának. Igyekeztünk mindent elkövetni, hogy a válogatott kapitányát mielőbb talpra állítsuk. Puskás kiesése igen nagy gondot okozott a magyar szakvezetőknek.

Puskásról egyébként ezekben a napokban érdekes cikk jelent meg a „Sport Magazin" című szaklapban. H. Meisel „Puskás őrnagynak nincsen szüksége hadseregre" című cikkében, mint a magyar futball eszményképét jellemezte a kiváló játékost. Többek között ezeket olvashattuk: „. . . A Práterben 1950-ben lezajlott nagy csata után a magyarok legnagyobb hadvezére Puskás. Puskás Ferenc őrnagy parancsnoka a szárnyas labdarúgó-huszároknak. Hódító pályafutása az üstököséhez hasonlítható. Ennek a hadvezérnek nincsen szüksége sem hadseregre, sem hadosztályokra."

A továbbiakban arról írt, hogy a maroknyi magyar csapat, Puskás vezetésével a legfélelmetesebb ellenfél bajait is el tudja látni.

Meisel Puskásról szóló cikkét így fejezte be: „. . . Puskást mondabeli jelenséggé varázsolta eddigi testi sérthetetlensége. Éveken keresztül szinte hihetetlen módon sértetlenül került ki minden nagy harcból egészen az 1954. évi június 20-i németek elleni rajnai csatáig. Ha a magyarok ismerik a Niebelung mondát, úgy Siegfried szerepét Puskás tölti be, míg Hagenét Liebrich. Mert ennek a német Hagennek jutott osztályrészül, hogy megsebesítse a „puszta" Siegfriedjét."

*

Amilyen nagy örömet okozott az, hogy szerencsésen továbbjutottunk, éppen olyan szomorúsággal töltött el bennünket Puskás súlyos sérülése.

A magyar válogatott csapatnak évek óta nem volt balösszekötő-problémája, mert Puskás kitűnően bevált ezen a poszton. Talán ez volt az oka annak is, hogy sok tehetséges játékos szívesebben játszott más poszton, mert úgy érezték, hogy balösszekötőben nem vehetik fel Puskással a „versenyt". A szakvezetők is csak későn döbbentek rá erre és lényegében csak az egyiptomi portya során merült fel ez az igen fontos kérdés. Karácsonyit már ezért vittük el a téli portyára.

A világbajnokságra nevezett 22 játékos között — Puskáson kívül — nem volt balösszekötő. Puskást a csatársor fix emberé-

nek számítottuk. Amire nem gondoltunk — hogy Puskás esetleg megsérülhet —, most bekövetkezett. A baseli mérkőzés után a legnagyobb gondot Puskás helyettesítése okozta.

Sankt Gallenben

A brazilok elleni mérkőzésig egy teljes hét állt rendelkezésünkre, amit játékosaink alaposan ki is használtak. Le kellett vezetni az izgalmakat. Mindennap tartottunk edzéseket. Ezek az edzések azonban könnyedek voltak és csak a formábantartást célozták. A játékosoknál fokozottabb mértékben végeztettünk pulzusvizsgálatot, lehetőleg edzés előtt és után, valamint a reggeli nyugalmi állapotban és ez csak kisebb kilengéseket mutatott. A nyugalmi helyzet hamar helyreállt. A fáradtság jelei teljesen megszűntek. Az étvágy, a közérzet kifogástalan volt minden játékosnál. Nagyszerűen aludtak és az idegesség nyomai eltűntek. A játékosok formája is állandósult.

A tartalékjátékosok részére közben sikerült edzőmérkőzést lekötnünk Sankt Gallenben. A kintlevő edzőkkel és szakemberekkel megvitattuk, hogy milyen legyen a Sankt Gallen-i csapat összeállítása. Valamennyien egyetértettünk abban, hogy Budai II., Csordás, Palotás, Tóth J., Tóth M. összeállításban játsszék a csatársor. A célunk az volt, hogy Tóth József személyében kipróbáljuk Puskás utódját. Tekintettel voltunk arra, hogy Tóth sokat játszott a múltban ezen a poszton, sőt egyszer a B-válogatottban is sikerrel szerepelt balösszekötőben.

Sankt Gallenben nagy érdeklődéssel várták a magyar csapatot. Az érdeklődés érthető volt, bár nem valószínű, hogy összefüggésbe hozták azzal a történelmi ténnyel, hogy közel ezer éve magyarok már jártak az ősi svájci városkában. Természetesen nem a viszontlátás öröme okozta a nagy érdeklődést, hanem a magyar labdarúgó-művészek vendégjátéka. A városban hatalmas plakátok hirdették, Puskás, Kocsis, Bozsik és társainak játékát. Amikor azonban hiába keresték a Sankt Gallen-i szurkolók a már jól ismert arcokat, kissé csalódottak lettek. A csalódást azonban később felváltotta a lelkesedés, mert a magyar tartalékok a gyengébb első félidő után valóságos tűzijátékot rendeztek.

A tartalékok nagyon gyengén játszottak az első félidőben, különösen a csatársor. Budai II-nek alig akadt jó megmozdulása. A jobbszélső már az edzőmérkőzéseken, de a Dél-Korea elleni mérkőzéseken is igen mérsékelt formában szerepelt. A csatársor ebben az összetételében nem vált be; így a szakvezetők a

második félidőben Tóth Józsefet tették jobbszélre, Sándor lett az összekötője, míg Csordás átkerült a baloldalra. Budai II. hátvédet játszott. Ebben az összeállításban már igen jól játszott a magyar csapat és a 45 perc alatt tíz remekbeszabott gólt helyezett el a Sankt Gallen-i válogatott kapujába. Játékosaink jó játékkal engesztelték ki a kezdetben neheztelő szurkolókat.

A csapat Solothurnba való visszaérkezése után valamennyi szakembernek az volt a véleménye, hogy Budai II. formán kívül van és nem szabad őt játszatni. A Sankt Gallen-i mérkőzés viszont azt mutatta, hogy a két Tóth nagyszerűen játszott a széleken.

Ilyen előzmények után született meg a vezetőkben az a gondolat, hogy Czibor legyen a sérült Puskás helyettese a brazilok elleni sorsdöntő mérkőzésen.

A világbajnoki döntő kialakulása

Hétközben két mérkőzést újra játszottak. Svájc együttese legyőzte Olaszországot, míg a Nyugat-Németország—Törökország mérkőzés a nyugatnémetek biztos és fölényes győzelmével végződött. A megismételt mérkőzés után a négy csoport végeredménye ez volt:

I. csoport:

Brazília—Mexikó					5 : 0
Brazília—Jugoszlávia					1 : 1
Jugoszlávia—Franciaország					1 : 0
Franciaország—Mexikó					3 : 2
1—2. Brazília	2	1	1	—	3 pont
1—2. Jugoszlávia	2	1	1	—	3 pont
3. Franciaország	2	1	—	1	2 pont
4. Mexikó	2	—	—	2	0 pont

A továbbjutásban a gólarány nem számított. Az első kettő jutott a nyolcaddöntőbe. Tehát: Brazília és Jugoszlávia.

II. csoport:

Magyarország—Dél-Korea	9 : 0
Magyarország—	8 : 3
Nyugat-Németország—Törökország	4 : 1
Törökország—Dél-Korea	7 : 0
Nyugat-Németország—Törökország	7 :2
(megismételt mérkőzés).	

1. Magyarország	2	2	—	—	4 pont
2. Ny.-Németország	3	2	—	1	4 pont
3. Törökország	3	1	—	2	2 pont
4. Dél-Korea	2	—	—	2	0 pont

Ebből a csoportból Magyarország és Nyugat-Németország csapatai jutottak tovább.

III. csoport:

Ausztria—Skócia 1 : 0
Uruguay—Csehszlovákia 2 : 0
Ausztria—Csehszlovákia 5 : 0
Uruguay—Skócia 7 : 0

1—2. Ausztria	2	2	—	—	4 pont
1—2. Uruguay	2	2	—	—	4 pont
3. Skócia	2	—	—	2	0 pont
4. Csehszlovákia	2	—	—	2	0 pont

A kétszeres olimpiai és világbajnok Uruguay és Ausztria került a nyolcaddöntőbe.

IV. csoport:

Anglia—Belgium 4 : 4
(meghosszabbítás után)
Svájc—Olaszország 2 : 1
Anglia—Svájc 2 : 0
Olaszország—Belgium 4 : 1
Svájc—Olaszország 4 : 1
(megismételt mérkőzés)

1. Svájc	3	2	—	1	4 pont
2. Anglia	2	1	1	—	3 pont
3. Olaszország	3	1	—	2	2 pont
4. Belgium	2	—	1	1	1 pont

Ebben a csoportban igen nagy harc volt a továbbjutásért. Kiesett a kétszeres világbajnok olasz csapat. Svájcnak és Angliának sikerült a továbbjutás.

Amint a továbbjutás sorsa eldőlt, megejtették a sorsolást. A párosítás ez lett:

Anglia—Uruguay
Ausztria—Svájc
Jugoszlávia—Nyugat-Németország
Brazília—Magyarország.

A brazilok elleni készülődés

A brazil csapat megfigyelésével Bukovi Márton, Mandik Béla és Titkos Pál foglalkozott. Ők voltak azok, akik állandóan együtt jártak a brazílokkal. Megtekintették edzéseiket és mérkőzéseikről pontos feljegyzéseket készítettek. Ezeknek a segítségével igyekeztünk tehát játékukat kielemezni.

A megfigyelők jelentései alapján a brazilok hagyják játszani az ellenfelet. Megállapítottuk azt is, hogy a brazil támadások felépítése lassú és körülményes. A rengeteg cselezés és a mutatványos, látványos játék gyakran lelassította a játékukat. Feltünt kifogástalan labdakezelésük. Ezt különben már a Flamengo budapesti vendégjátéka alkalmával is láthattuk. Ezenkívül nagy gyorsaság és abszolút kétlábasság jellemzi őket. Három hátvéddel, három fedezettel és négy csatárral játszanak. Didi a harmadik fedezet, aki hátulról irányít. Harci felállásuk tehát ilyen volt:

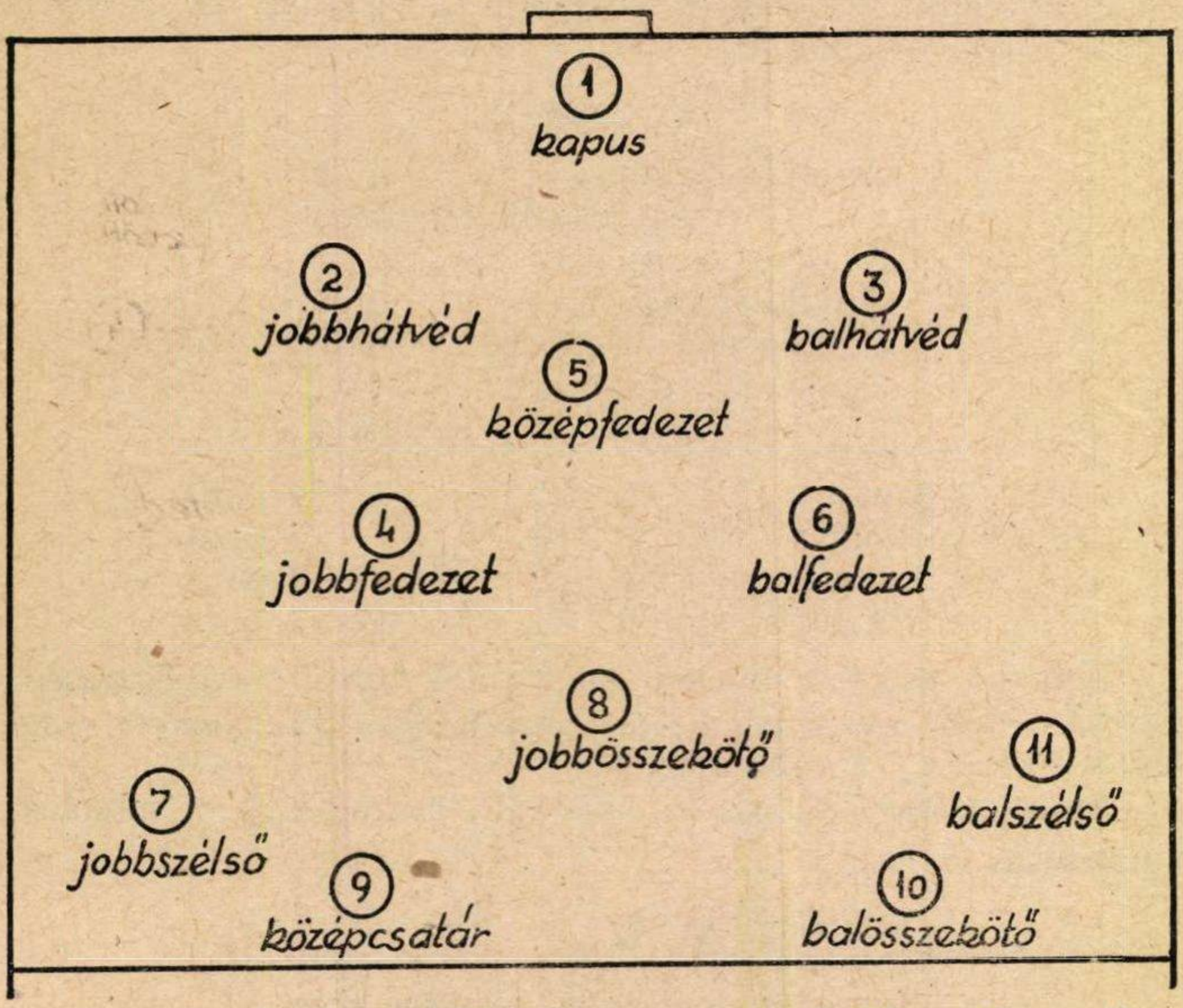

Az emberfogásos védekezést nem ismerik. Hagyták az ellenfelet, hogy átvegye a labdát és csak azután támadták meg. Bíz-

tak rendkívüli gyorsaságukban. A fedezetek nagy területén játszottak, sokat és jól lőttek, különösen 25—30 méterről. Az egyéni játékot kultiválták, csapatjátékuk egészen kezdetleges volt. Ha támadásba lendültek, sokszor hatan is rohamozták a kaput. Nem szoktak hozzá, hogy az ellenfél vezessen és emiatt nagyon hamar kizökkentek a nyugodt játékukból. Ez látszott meg a jugoszlávok elleni mérkőzésükön. Megfigyeltük azt is, hogy a védelemben 5, sőt sokszor 6 embert is használtak. Gyakran mentek vissza a védelemnek segíteni a szélsők és az összekötők. Valóságos bástyaszerűen vették körül a tizenhatosukat. A játékosok elhelyezkedése a pályán tehát eltért az Európában szokásos felállástól. Ez azonban nem volt ismeretlen előttünk.

Az alábbi rajz pl. egy jobboldali támadásukat mutatja be:

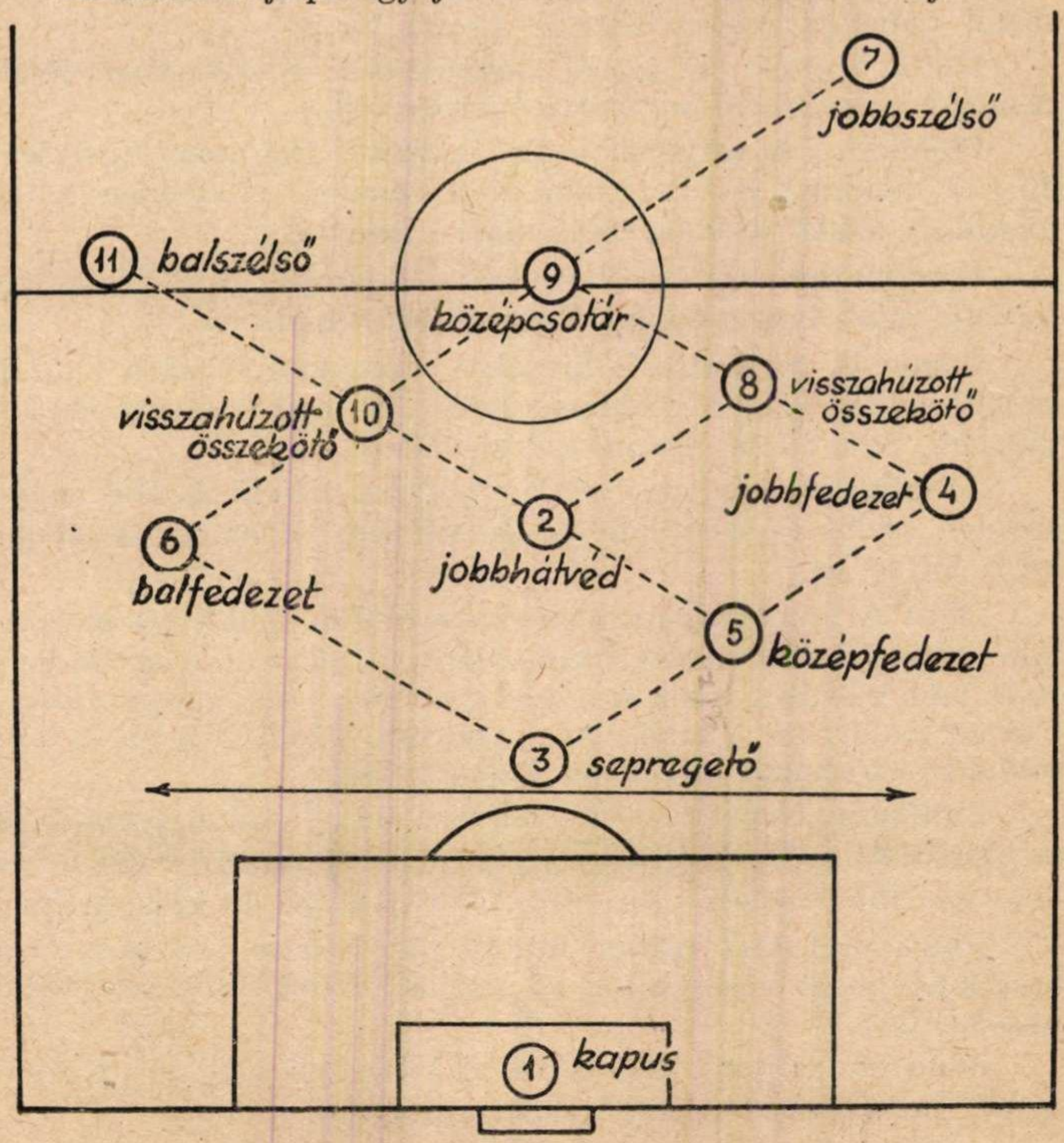

Megfigyeléseinket felhasználtuk taktikánk kidolgozásánál, amit azután részletesen megbeszéltünk a játékosokkal.

Miután kialakult a magyar csapatnak a brazilok elleni összeállítása, módszeresen megismertettük játékosainkat a brazilok játékrendszerével és játékosaik képességeivel. Fekete táblán vázoltuk a brazilok különféle támadó és védekező harcmodorát.

Ezután rátértünk a brazil játékosok egyenkénti jellemzésére.

Castilho: Igen ruganyos, jó a labdafogása. Gyakran kijön a kapu előterébe, különösen a szögletrúgásoknál. Kirúgásai nagyon jók. A labdát sokszor dobja a visszahúzódott szélsőknek.

Djalma Santos: Nagy küzdőképességű, szívós játékos. Jól szerel, hátrafelé cselez. Nem áll a szélsőjére.

Nilton Santos: Jól szerel. Sokat cselez. Nagyszerűen fejel. A megszerzett labdát legtöbbször lepasszolja.

Pienheiro: A védelem utolsó embere. Hatalmas kirúgásai 20—30 méterrel is túlszállnak a félvonalon. Állandóan hátul marad. A labdát azonnal és jó helyre továbbítja.

Brandaozino: Jól szerel, jól rúg és kitűnően fejel. Hatalmas termete miatt lassan fordul. Nagyon szeret cselezni.

Bauer: A megszerzett labdákat gyakran felviszi a kapuig és lövéssel fejezi be a kezdeményezést. Jól fejel és szerel. Ha átjátsszák, nem áll le, hanem üldözi ellenfelét.

Julinho: Gyors, jótechnikájú játékos. Kifelé, befelé nagyszerűen cselez és szédületesen lő. Mélyen hátramegy a labdákért. Jól ad be.

Didi: A csapat motorja. Nincs egyetlen felesleges mozdulata, csele. Jól passzol. Mint jobbösszekötő, gyakran megy át balra és jobb külsővel dobja át a labdát a fedezetnek, vagy a visszamaradt csatárnak. A szabadrúgásokat ejti. Távolról is jól és legtöbbször váratlanul lő. Mélyen hátrahúzódik.

Balthazár: Nem túl gyors, nehezen fordul, ballal gyengén lő és ezért inkább jobbra fordul. A labdát jól kezeli, jól fejel, a beadásokra inkább balra húzódik. A testét alaposan kihasználja.

Pinga: Előretolt csatár. Ritkán megy hátra labdáért. Ő a tulajdonképpeni végrehajtó. Jól húz a kapura. Mindkét lábbal nagyszerűen lő.

Maurinho: Gyors, jobbal, ballal jól kezeli a labdát. Kitűnő fejelő és jó lövő. A labdákért hátra megy.

Beszéltünk még arról is, hogy a brazil csapat legveszélyesebb része a jobbszárny; a rendkívül gyors Julinho és a nagytechnikájú, kapura veszélyes, örökmozgó, a labdát minden helyzetben kitűnően kezelő és nagyszerűen lövő Didi.

Mi volt a feladat?

A magyar játékosok tervszerűen készültek a brazilok elleni találkozóra. Bíztunk a csapatban és ezt a bizalmunkat a csapat tudására alapoztuk. Igaz, hogy Puskás kiesett a küzdők sorából, de a magyar csapat játéka egységes, míg a braziloknál mindig csak az játszott, akinél éppen a labda volt. Bizalmunk másik alapja csapatunk fegyelmezettsége, higgadtsága volt. Tudtuk azt, hogyha vezetést tudunk szerezni, a brazilok kizökkennek nyugodtságukból, felbomlik harcirendjük, és ha mi ezt az intermezzót okosan használjuk ki, nem maradhat el győzelmünk.

Igen érdekes volt a brazilok hangulata. Rio de Janeiróban nagyon borúlátón ítélték meg a helyzetet. Szerencsétlennek tartották a sorsolást, mert mint mondták, bármilyen sorsolás esetén döntőbe került volna Brazília csapata, csak így nem. A világbajnoki mezőnyben egyedül a magyar csapatot tartották képesnek arra, hogy csapatukat legyőzze.

Felkészülésünk a szokott volt. A nagy mérkőzés délelőttjén tartottuk meg taktikai megbeszélésünket. Ekkor kapták meg a játékosok az utolsó utasításokat is.

A feladatok ezek voltak:

Grosics:

vigyázzon a labdafogásra és a megszerzett labdának megfelelő helyre való jó továbbítására. A magas labdákra bátran menjen fel. Balthazár nem ugrik magasat, de vigyázni kell, mert igen sokszor alkalmazza a csukafejeseket. A fedezetek távolról rúgnak. Külön felhívtuk Grosics figyelmét Didi ejtett szabadrúgásaira.

Buzánszky:

azt a feladatot kapta, hogy a szélsőjét akadályozza meg a labda átvételében. Ne hagyja magát túlságosan előrecsalni. A balszélsőnek a játékból való kikapcsolása a brazil térfélen különben is Tóth József feladata lett. Figyelmeztettük a labdák pontos leadására. A lelkére kötöttük a keresztezést, valamint azt is, hogy ne szégyelje szorongatott helyzetben a labdát partra rúgni, vagy hazaadni.

Lóránt:

legfőbb feladata volt, hogy a brazil középcsatárt kikapcsolja a játékból. Már a labdák átvételében meg kellett akadályoznia Balthazárt. Utasításban kapta, hogy a levegőben különösen vigyázzon a középcsatárra, mert igen gyakran kinyomja az altestét és szabálytalankodik. A megszerzett labdákat „ne adja el", hanem lehetőleg jó helyre passzolja le.

Lantos:

nehéz feladatot kapott a rendkívül gyors és veszélyesen cselező Julinhó lefogásával. Megmagyaráztuk Lantosnak, hogy szembenállással igyekezzék a szélső játékát lassítani és igyekeznie kell a labdaátvételben megakadályozni. Tóth Mihály fog segíteni a szélső zavarásában és lefogásában. Bátran fejeljen és a megszerzett labdákat ne vagdalja el, hanem megfelelő helyre továbbítsa.

Bozsik:

Mivel Pinga a brazil csapat egyik góllövője, nem szabad túlságosan előremennie. Segítenie kell a három hátvédnek, ezért minden esetben Pinga mögül kell indulnia. Természetesen, ha lehetőség kínálkozik a brazil kapura törnie, akkor ezt ki is kell használnia, de ebben az esetben a játékon kívüli csatár húzódik hátra a helyére. 16—20 méterről már lőnie kell. A váratlan kiugrások nagyon megzavarják majd a brazil védőket. A kirúgásoknál bátran menjen fel fejelni, Lóránt maid fedezi. Hangsúlyoztuk a brazilok nagy partdobásainak a jelentőségét is. Kértük Bozsikot, hogy a labdákat ne tartsa magánál sokáig, hanem igyekezzék minél előbb leadni.

Zakariás:

azt a feladatot kapta, hogy szorosan fogja Didit. A brazil összekötő mélyen hátramegy, utána kell mennie és lehetőleg megakadályozni a labdaátvételben, zavarni a leadásokban. Ha nagyon előremegy, Bozsik marad hátul és segít. Figyelmeztettük arra, hogy ne cipelje a labdákat, néha egy-két cselt alkalmazhat ugyan, de igyekezzék a labdákat időben leadni.

Tóth József:

a magyar támadások esetén maradjon a szélen. Ha labdát kap, bátran húzzon kapura és lőjön. A védelmet segítenie kell. Ha Bozsik előrement, vagy Buzánszky beljebb húzódott, azonnal

hátra kell mennie segíteni. Figyelmeztettük, hogy gyorsaságát és szemfülességét használja ki.

Kocsis:

arra figyelmeztettük, hogy ne szaladjon sokat, inkább igyekezzék a brazil kapu előtt lyukat találni és a kapott labdákkal a kaput bevenni. Kértük, hogy keményen harcoljon a labdákért és fejelő tudományát igyekezzék eredményesen kihasználni.

Hidegkuti:

neki kellett átvennie Puskás munkáját, a gyors, leleményes kezdeményezést és irányítást. Hátul kellett maradnia és innen irányítani a játékot, nem feledkezve meg arról, hogy ha alkalom kínálkozik a lövésre, azt használja ki. Helyesnek tartottuk ezen a mérkőzésen, ha hátulról lendül támadásba. Megmondottuk Hidegkutinak, hogy igvekezzék szabad területre helyezkedni. Felhívtuk figyelmét arra is, hogy nem kell a labdákat azonnal leadnia, tartsa mindaddig, amíg tisztán álló játékoshoz tudja majd eljuttatni.

Czibor:

Megmagyaráztuk neki, hogy ne akarjon túl okos lenni, hanem játssza csak azt a játékot, amit tőle már megszoktunk. A brazilokkal szemben csak gyors csatárjátékkal érvényesülhetünk. Figyelmeztettük arra, hogy az egész baloldal rendelkezésére fog állni, mert Tóth Mihálynak védőfeladatát is el kell látnia és így nem lesz mindig a megszokott helyén, tehát gyakran a szélen is kell támadást vezetnie. Tartózkodjon elől és húzódjon szélre. A labdákat nem kell cipelnie, és ha leadta, azonnal rohanjon lyukra, hogy ismét megkaphassa azt. Ha alkalom kínálkozik rá, lőjön bátran és támadja meg az ellenfelet, hogy ezzel a labda leadására kényszerítse.

Tóth Mihály:

Elsősorban Julinhó és Didi kikapcsolásában kell segédkeznie. Feladata tehát elsősorban védekező feladat volt. Ha támadásba lendül a magyar csapat, akkor fel kell ott zárkóznia és a támadást segíteni. Megemlítettük, hogy amennyiben alkalom kínálkozik rá, bátran, energikusan húzzon a kapura és lőjön.

Nagy feladat volt a brazilok legyőzése, ezért igyekeztünk a védelmet megerősíteni, anélkül, hogy a csatársort gyengítettük volna. Maradt a nyugatnémetek ellen játszó védelem, míg

a csatársor Tóth J., Kocsis, Hidegkuti, Czibor, Tóth M. összeállításban áll ki. Az volt az elgondolásunk, hogy Tóth Mihály segít a védelemnek Julinho lefogásában és így ő támadásaink elindításában mint póttag szerepel. A Tóth M. által megszerzett labdák kerülnek előre a csatársorba, ahol az ő hátrahúzódása miatt szélre keveredett Czibor viszi a támadásokat, míg Tóth a balösszekötő helyén tör a brazil kapura. Erre a szerepre Tóth Mihály rendkívülien alkalmas volt. Mindkét lábát nagyszerűen használja és azonkívül nagy munkabírású játékos, aki mielőtt a Dózsába került, a Komáromi FC-ben középhátvédet játszott. Ugyancsak ebben a csapatban játszott Czibor is, mint középcsatár, jobb-, illetve balszélső. A csatársor többi tagjai azt a feladatot kapták, hogy lehetőleg az ellenfél térfelén maradjanak és gyors helvcserés támadásokat hajtsanak végre.

Beszélgettünk a fegvelmezett viselkedésről. A pályán vita nem lehet. Bozsikot jelöltük ki csapatkapitánynak, majd a következőkre hívtuk fel a játékosok figyelmét:

1. Nem szabad a kezdeményezést kiengednünk. Le kell rohanni a brazilokat. Sok keresztlabdát, belül pedig pontos passzszokat kell alkalmaznunk.

2. A brazilok hatalmas dobásokkal hozzák játékba a partra jutott labdát. Szabadrúgásoknál a sorfal szélére áll egy-egy emberük, mintha lepasszolnák a labdát, ezzel szemben puhán ívelik. A szabadrúgásokat azonnal elvégzik.

3. A kapus, Castilho csak a hatosig jön ki, távolabb nemigen. A védők nem fogják a szélsőket, viszont nagy előszeretettel alkalmazzák a becsúszó szereléseket.

4. A fedezetek távolról lőnek és általában hátulról magasan küldik előre Balthazár felé a labdákat.

5. A brazil kapu előtti szabadrúgásokat és az esetleges 11-est Lantos rúgja.

Az általános taktikai utasítások mellett még külön is figyelmeztettük a fiúkat a nyugodt, fegyelmezett játékra. Számoltunk ugyanis azzal, hogy vezetésünk esetén felbomlik a brazilok harci rendje és akkor okos, higgadt játékkal megverhetjük őket.

A mérkőzést megelőző utolsó órák

Három órakor indultunk el autóbuszon Bernbe, a mérkőzés színhelyére. Az eső vigasztalanul zuhogott. A játékosok hangulata igen bizakodó volt. Hidegkuti meg is jegyezte: „Testileg, lelkileg nagyszerűen felkészültünk erre a találkozóra. Mindent beleadunk a dél-amerikaiak elleni mérkőzésbe."

Az öltözőbe érve tudtuk csak meg, hogy a brazilok megtévesztésünkre taktikáztak. Balthazár kimaradt a csapatból, Indió lett a középcsatár, Didi átkerült a baloldalra, míg jobbösszekötőt Humbertó játszott. A mi taktikánk maradt a megbeszélt, csupán egy kis átcsoportosítást végeztünk. A brazilokat nagyszámú szurkológárda kisérte el és így a berni stadionban is igen sokan voltak. Természetesen az uruguayi szurkolók is a brazilokat biztatták. Elvégre ők is dél-amerikaiak. A pályán bábeli zűrzavar fogadta a játékosokat. A brazil fényképészek erőszakoskodása szokatlan volt a magyar játékosok előtt. A fényképészek, mitsem törődve a rendezőkkel és a karhatalommal, rohantak be a pályára, hogy kedvenceiket még az utolsó pillanatban is megörökíthessék. Jellemző volt, hogy a játékvezető már megadta a jelt a mérkőzés kezdetére, amikor az egyik brazil fényképész még mindig a pályán tartózkodott, hogy a kezdés pillanatát lefotografálhassa.

Magyarországról özönével érkeztek a táviratok és a buzdító levelek, amelyek írói mind a magyar csapat sikerét várták. Bizakodó volt a hangulat annak ellenére, hogy Puskás nem játszhatott. A Népsport a mérkőzést beharangozó cikkében többek között ezeket írta: „. . . Az idegek harca lesz ez a játék. A lélektani tényezők nagy szerepet játszanak majd és ezért várhatjuk ezen a mérkőzésen a magyar csapat győzelmét."

Válogatott csapatunk a múltban már számtalan esetben bebizonyította, hogy öntudata, lelkesedése, mélységes hazaszeretete, legyőzhetetlennek látszó akadályokon is sikeresen keresztülsegítette. Tudtuk és éreztük, hogy a csapat kiváló közösségi szelleme a győzelem fő tényezője lehet ez alkalommal is. A magyar csapatban töretlenül megvoltak a képességek ahhoz, hogy ezt a nagy csatát is győzelemmel harcolhassa végig.

Magyarország—Brazília 4 : 2 (2 : 1)

A hatalmas érdeklődéssel várt mérkőzésre a berni Wankdorf stadionban, hatvanezer néző előtt így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Tóth J., Kocsis, Hidegkuti, Czibor, Tóth M.

Brazília: Castilho — D. Santos, Pienheiro, N. Santos — Brandaozinho, Bauer — Julinho, Humberto, Indio, Didi, Maurinho.

A magyar csapatot nem lepte meg a brazilok új felállása. Nyugodtan kezdtünk, okos passzokkal hoztuk zavarba a brazil védelmet és két gyors gólt is szereztünk. Az ötödik percben Hi-

degkuti, majd három perccel később Kocsis volt eredményes. Taktikánk nagyszerűen bevált. A 2 : 0-ás vezetésre a brazilok idegesek lettek, míg a magyar játékosok megnyugodtak. A magyar csapat egyre-másra vezette a támadásokat, a brazílok kapkodtak és jól záró védelmünk csak távoli lövésekre adott alkalmat. Védelmünket kifogástalanul támogatta a két szélső és Hidegkuti. Különösen Tóth Mihály játszott ragyogóan, sokszor szerelte a veszélyes Julinhót és a megszerzett labdával számtalanszor dobta támadásba a magyar csapatot.

A jó játék azonban egy kissé fejébe szállt egyik-másik játékosunknak, így történhetett meg azután, hogy bár a labdát nyugodtan hazaadhatták volna, a védők Indiót ollóba fogták a büntető-területen belül és a brazil csapat 11-esből szépíthetett. A váratlanul elért gól a brazilokat felhozta, míg a magyar csapat megzavarodott, és csak nehezen húzta ki félidőig újabb gól nélkül az időt. Három perccel a félidő befejezése előtt sajnálatos esemény történt: magyar támadás során a kapurahúzó Tóth Józsefet a lövés pillanatában Maurinho beérte és a szélső lövésre lendülő lábára lépett. Tóth izomszakadást kapott.

A magyar csapat tíz főre olvadt. Ezekután alig lehetett bízni a magyarok győzelmében. A játékosok és a vezetők azonban nem vesztették el hitüket. Ott égett valamennyiök szívében és szemében a győzniakarás. Alaposan és komolyan készült fel a csapat a dél-amerikaiak elleni mérkőzésre. Ez a hosszú időn át gyűjtött akarat most még inkább fellángolt a játékosokban.

Tóth József injekciót és gumiharisnyát kért, mert tovább akart játszani. A félidőben könnyes szemmel állták körül az öltöző gyúrópadját a magyar játékosok. Aggódva figyelték Tóth arcát. És Tóth kiment a csapattal csak azért is, hogy a brazilok ne élhessenek abban a tudatban, hogy a magyar csapatnak nincs jobbszélsője. Bozsik kapta azt a feladatot, hogyha kell, a jobbszélső helyén törjön a brazil kapura, helyére pedig ilyen esetben Hidegkuti húzódott hátra.

Tóth egyhelyben állt, vagy pár métert sántikált, de még így is sokszor segítségére volt társainak, mert az odagurított labdát ügyesen dobta vissza, vagy perdítette tovább.

A magyar támadások során egy alkalommal Santos kézzel ütötte el a labdát Kocsis elől a kapu előterében. A megítélt 11-est Lantos nagy erővel a felső sarokba vágta. Nem sokkal később Julinho nagyszerűen eltalált lövése jutott Grosics kapujába. A 22. percben jártunk ekkor és 3 : 2 volt az eredmény. A

26. percben a kemény küzdelemben Santos megrúgta és megütötte Bozsikot, aki meglepetésében ujjaival megfenyegette a brazil játékost. A játékvezető elhamarkodva Bozsikot is kiállította. Hidegkuti húzódott vissza Bozsik helyére. A játékosok nem csüggedtek, egyedül Bozsik volt letörve, mint utólag elmondotta, az bántotta, hogy meggondolatlan cselekedete esetleg a magyar csapat vereségét idézheti elő.

Felcsillantak a brazilok győzelmi kilátásai. Felbomlott a harci rendjük és még a hátvédek is gólt akartak rúgni. Vad viaskodás kezdődött a pályán. A brazilok kíméletlenül játszottak. A drámai küzdelemnek a 86. percben Czibor nagyszerű beadása után Kocsis csodálatos fejese vetett végett. A gól után felbomlott a rend. A brazil újságírók, szurkolók és fényképészek berohantak a pályára és csak nagy üggyel-bajjal lehetett folytatni a mérkőzést. Maurinho került még a kiállítás sorsára, aki csúnyán betartott Buzánszkynak.

Vad verekedés az öltöző folyosóján

A mérkőzés lefúvása után a brazil szurkolók ismét ellepték a pályát és vad verekedésbe kezdtek a svájci rendezőkkel és a rendőrökkel. Ezt látva, nem engedtük le a magyar csapatot az öltözőbe, hanem megvártuk, míg a brazil játékosok elvonultak.

Pár perccel a brazil játékosok levonulása után mentünk az öltözőnk felé. Meglepetéssel tapasztaltuk, hogy az öltöző folyosóján volt az egész brazil csapat, vezetőkkel és edzőkkel együtt. Kiadtuk a jelszót, hogy senki se reagáljon az esetleges provokációra. Szép sorjában, a győzelem boldog tudatában vonultunk az öltözőnkbe, amikor az utolsónak befelé tartó Tóth Mihályt, akire a legdühösebbek voltak, leütötték. Alélt állapotban hoztuk be a játékost az öltözőbe. Közben Czibor kiugrott, hogy megfogja azt a brazil játékost, aki Tóth Miskát leütötte. Erre a brazilok nekimentek Czibornak. Valamennyien a folyosóra tódultunk Czibor védelmére. Egyik brazil szurkoló hirtelen leütötte a folyosó lámpáját és így sötétség borult a bejáróra. A brazilok parázs verekedést kezdtek és limonádés üvegeket hajigáltak felénk. A verekedés során a csapat majdnem valamennyi tagja megsérült. Az orvosnak bizony elég sok dolga akadt. Kötöznie és varrni kellett a sérülteket. Érthető, hogy ideges hangulatban érkeztünk vissza Solothurnba, ahol azonban nagy szeretettel és megértéssel fogadtak bennünket.

Hogyan látták a vezetők a mérkőzést?

Hatalmas lelkierővel küzdötte végig a magyar csapat a mérkőzést. Hősies küzdelemben harcolta ki válogatott csapatunk a továbbjutást. Ellenállhatatlanul kezdtünk és a megszerzett vezetést végig meg is tudtuk tartani. A mérkőzés jelentős részében, Tóth sérülése miatt a hátsó alakzatokra nagy nyomás nehezedett, de a magyar játékosok hatalmas lelkiereje sikerrel szállt szembe a túlerővel. A mérkőzés második részében a veszteni nem tudó brazilok megzavarodtak, majd valósággal megvadultak.

A magyar szakemberek megállapították, hogy csapatunk elsősorban hősi elszántságának köszönhette a győzelmét. A brazilok nem váltották be azt a reményünket, hogy sportszerű eszközökkel próbálják kiharcolni a győzelmet. Úgy látszik, hogy ezt az erényét a brazil csapat csak olyankor csillogtatta, amikor könnyű ellenféllel állt szemben.

Általában az volt a magyar tábor véleménye, hogy csapatunk rendíthetetlen akarásának, óriási lelkierejének, hősi elszántságának köszönhette azt, hogy Puskás nélkül, sőt egy újabb sérüléssel, egy rendkívül sportszerűtlenül játszó ellenféllel szemben is ki tudta harcolni a továbbjutást.

Mit írt a külföldi sajtó?

A francia lapok egyöntetűen elismerték a magyar csapat győzelmének valósságát és azt hangoztatták, hogy ezzel a győzelmével a magyarok a világbajnokság legjogosabb várományosai lettek.

A Parisien Liberé így írt: „... A brazilok nem tudnak veszíteni. A magyarok szívvel-lélekkel küzdöttek és újabb győzelmükkel még esélyesebbjei lettek a világbajnoki címnek."

A L'Humanité hosszú cikkben foglalkozott a mérkőzéssel. Elítélte a brazilok kíméletlen játékát és dicsérte a magyar csapatot. Többek között ezeket olvashattuk a tudósításban: „... A brazilok durvaságai miatt igen keménnyé fajult mérkőzésen mindkét csapat bebizonyította nagy technikai tudását. Bár a magyar csapatot gyengítette Puskás távolléte és percekre megfélemlítette a brazilok kemény, durva játéka, mégis futballt játszottak és nem emberre vadásztak. Megnyerték a csatát és legnagyobb esélyesei lettek a világbajnokságnak."

A L'Equipe terjedelmes tudósításban számolt be a magyar—brazil mérkőzésről. Véleménye szerint: „... A magyarok maguk

sem ártatlan bárányok, bár meg kell tárgyilagosan állapítanunk, hogy a verekedést a brazilok indították el. Akik olyan benyomást keltettek, mintha visszatértek volna őskorszakbeli elődeikhez, amikor az emberek még mint farkasok álltak egymással szemben."

A magyar csapat teljesítményét bíráló részben a következőket olvashattuk: „Kocsis külön szám volt. A támadásokat legtöbbnyire a jobbösszekötő vezette. Nagyszerű helyezkedésével és ragyogó technikájával, amely elsősorban fejjátékában mutatkozott, a magyarok tündöklő csillaga volt. Kocsis kiváló játékával érték el a magyarok győzelmüket és kvalifikálták magukat a középdöntőre."

A nyugatnémet Kickerben Willy Meisl tudósítása általában jóindulatúan és pontosan számol be a mérkőzés eseményeiről. Viszont a kiállításokkal kapcsolatban a következőket írta: „... A 27. percben kiállították Bozsikot és Santost, mert kölcsönösen boxolták egymást."

A La Gazzetta dello Sportban Gianni Brera igen részletesen foglalkozott a berni mérkőzéssel. Megállapította, hogy a magyarok rászolgáltak a győzelemre. A beszámolóban ilyeneket olvashattunk: „... A magyar játékosok előzetes izgalma lendületbe ment át: természetüknek megfelelően támadtak és ellenfeleiket egyszerűen felmorzsolták ... A két első magyar gól azt bizonyította, hogy a brazil védelem eleinte kínos hibákat vétett ... Kocsisnak Pienheiró mellett nem volt alkalma a földön játszani, mégsem vesztette el a fejét ... Hidegkuti önfeláldozó munkája nyugalmat biztosított Bozsiknak, aki a brazil csatársor és a fedezetek között szerzett labdákat olimpuszi nyugalommal adta tovább társainak és építette a magyar támadásokat. Minden átadásával tapsot váltott ki a nézőkből ... A magyarok teljesen megérdemelten győztek. Nincs még egy csapat, amelynek annyi jogcíme volna a sportbeli nemességre, mint a magyarnak. Alapjában véve ez a siker elveszi a keserű szájízt azoktól, akiket ez a csapat legyőzött ... Magyarország és Brazília a támadásban keresték egymást. A csatársorban van mindkettőjük technikai és küzdőképességének fő ereje. És itt a magyarok voltak a jobbak ..."

Nagy elkeseredésében Zeze Moreira is nyilatkozott az egyik svájci újságban. A brazil csapat edzője a következőket mondta: „Ellis úr kiselejtezett bennünket. Botrány volt látni, hogyan csúszik ki kezünkből a nekünk kínálkozott győzelem a bíró hibájából. Kocsis legelső gólja világos következménye volt egy les-

állásnak. A partjelző bíró megadta a lesállás-jelzést, de az „angol" nem vette tudomásul véleményét. Másrészről megloptak bennünket a megadott 11-essel. Bauer semmiféle faultot nem követett el és nem lehet megérteni, miért adta meg Ellis úr ezt a 11-est, amikor mi ki tudtunk volna egyenlíteni. Valójában meg van írva, hogy nekünk sohasem lesz módunkban a világbajnokságot megnyerni."

A svéd Idrottsbladet szintén terjedelmesen foglalkozott a mérkőzéssel. Beszámolójában megállapította, hogy a labdarúgás szakértői, legyenek azok bármilyen nemzetiséghez tartozók, visszautasították azt a futballt, amit a brazilok Bernben bemutattak. A beszámolóban többek között ilyeneket olvashattunk: „. . . A magyarok idegei jobbak voltak a Brazília elleni csatában . . . Ahogy a játékidő előrehaladt, a magyarok játéka egyre szétesőbb lett. Ennek az oka az volt, hogy a magyar játékosok féltették a lábukat."

A labdarúgás szakértői is elítélően nyilatkoztak a brazilok játékáról és valamennyien elismerték a magyar csapat nagyobb tudását és győzelmének jogosságát. Néhány nyilatkozatot összegyűjtöttünk:

Vittorio Pozzo: Magyarország megérdemelten győzött, mert csapata még akkor is nyugodtan játszott, amikor veszélyes volt a helyzete. Brazília is sok látványos dolgot mutatott, játékát azonban lerontotta a játékosok hihetetlen erőszakossága.

Gabriel Hanet francia labdarúgó-szakértő: A brazilok nem civilizált emberek, hanem vadak módjára játszottak. A mérkőzés nagy küzdelmet és a magyarok megérdemelt győzelmét hozta. Puskás nagyon hiányzott a magyar támadósorból.

Knud Lundberg (Dánia): Még szerencse, hogy a játékvezető elég határozott volt, különben a pokol szakadt volna le a berni stadionra. Borzalmas história lett volna egy erélytelen bíróval. A magyarok nyugodtabbak voltak és ezzel nyertek.

Stanley Rous (London): Nehéz arról nyilatkozni, hogy Bozsik, a magyarok kapitánya el lesz-e tiltva, vagy nem? Erről majd külön bizottság fog dönteni. A gyakorlatból mondhatom, hogy enyhébb lesz a büntetés. A magyarok nyugodtabbak voltak.

Hermes Borges, a Rio de Janeiró-i rádió munkatársa: Ha ez a futball, amit Európában kultiválnak, köszönjük szépen, nem kérünk belőle. Életemben nem láttam annyi szabálytalanságot, mint ezen a mérkőzésen. Érthetetlen számomra az is, hogy a közönség hogyan foglalhat állást csak az egyik fél mellett?

Svájci lapszemelvények a mérkőzésről

A svájci lapok minden szenvedélyesség nélkül kommentálták a magyar—brazil mérkőzést. Tudósításaikban kiemelték a magyar csapat erényeit és tárgyilagosan leszögezték, hogy válogatottunk biztosan halad a világbajnokság felé. A legnagyobb svájci sportlap, a zürichi „Sport" így írt a mérkőzésről: „A brazilok elvesztették azt a rokonszenvet, amelyet a svájci tartózkodásuk alatt élveztek. Ezt a viselkedésüket már nem lehet heves vérmérsékletükkel magyarázni."

A továbbiakban arról számolt be, hogy Magyarországnak meg kellett küzdenie a győzelemért, ez azonban nem lehetett vitás, a magyarok jobb csapatjátéka miatt.

A cikk így fejeződött be: „. . . Tóth II. sérülése ellenére is győztek a magyarok . . . A magyar csapat egységes maradt jobbszélsője sérülése után is . . . A magyarok taktikailag egy klasszissal jobbak voltak a braziloknál . . ."

A „Tribune de Lausanne" a magyar csapat támadójátékát dicsérte: „. . . . A magyarok megérdemelték a továbbjutást és győzelmük értékét mégcsak emelte, hogy azt Puskás nélkül és Tóth II. sérülése után csonka csapattal érték el. A magyar csapat a világbajnoki torna legkiegyensúlyozottabb együttese: jó védelem és időnként ragyogó támadójáték az ismertetőjele."

Az osztrák labdarúgó-szövetség könyvében olvastuk az alábbi igen érdekes megfigyeléseket és megállapításokat: „A mérkőzés azt hozta, amit vártunk tőle: két különböző összetételű csapat magas színvonalú összecsapását. A magyarok ebben az idegrázkódtató küzdelemben megmutatták, hogy a legkritikusabb helyzetekben is urai a labdának, és hogy a kemény párharcokban is fegyelmezni képesek idegeiket. A braziloknak viszont túl heves vérmérsékletük volt a vesztük. A mérkőzés botrányos lefolyása, amelyet a brazilok váltottak ki, de a magyarok is átvettek, rossz bizonyítványt állít ki a két ország labdarúgóinak fegyelméről."

A továbbiakban megállapította, hogy a brazil játékosok egyénileg igen magas klasszist képviselnek. Az együttes azonban a csapatjáték terén igen nagy hiányosságokat mutatott.

A magyar csapat teljesítményéről ezeket olvashattuk: „. . . A magyarok megérdemelten győztek a „régi" és az „új" világ erőpróbáján. Szép sikerüket álomszerű csapatjátékuknak köszönhetik, amely annyira kicsiszolt, hogy akárcsak a sakkjátéknál, a különböző húzásokat előre ki lehet számítani. A WM sablonnal ellentétben, a két összekötő: Kocsis és Czibor, messzire előre-

húzódik, míg a középcsatár hátulról irányít és egyben gondoskodik a védelem és a támadás közötti kapcsolatról. Ez a módszer zavarba hozta a brazil védelmet."

A cikkíró Josef Argauer ezután két gyönyörű, Bozsik által elindított akciót írt le, majd hozzátette: „Ez a futball. Ilyent a világbajnokságon eddig csak a magyarok tudtak bemutatni!"

Igen érdekes a könyvnek a magyar és a dél-amerikai futballra tett megállapítása is. Az összehasonlítás során ezt írta: „... A magyarok a tengerentúli élklasszissal szembeni erőpróbán bebizonyították, hogy a futballt jobban értik, mint a dél-amerikaiak. De nemcsak ezt igazolták be: csodacsapatuk (nyugodtan nevezhetjük annak), azt is megmutatta, hogy gyorsaságban, fej- és pozíciójátékban, valamint küzdőerő terén felülmúlta a dél-amerikai óriásokat. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Magyarország csapata bizonyult a Rimet Kupában 1954-ben a legjobb együttesnek."

A magyar—brazil mérkőzéssel egy időben játszották le a nyolcaddöntő másik három mérkőzését is. Eredmények:

Nyugat-Németország—Jugoszlávia	2 : 0
Ausztria—Svájc	7 : 5
Uruguay—Anglia	4 : 2.

Azonnal elkészítették a további sorsolást, mely szerint:

Magyarország Uruguayt,
Ausztria pedig Nyugat-Németországot
kapta ellenfélül.

Utóhangok ...

A magyar csapat szálláshelye kórházzá változott a brazil mérkőzés után. Könnyebben és súlyosabban sérültek váltották egymást a csapat orvosának szobájában. A legsúlyosabb Tóth Jóska sérülése volt, aki a bal comb hajlító izmaiban szakadást szenvedett. Hosszú hetekig harcképtelenné vált, sőt napokig még az ágyat sem hagyta el.

Aggasztott bennünket Bozsik kiállítása is. Éreztük, hogy Ellis ítélete elhamarkodott és túlságosan szigorú volt. Bozsikot rúgták meg a mérkőzésen számtalanszor, ő nem volt durva, erre semmi szüksége nem is volt, hiszen nagyszerű formában játszott. A durvaság különben sem tartozik az egyéniségéhez. Bozsik csak fenyegetett, ami nem kétséges, szintén helytelen cselekedet volt, de nem járt érte kiállítás.

A szakembereknek tudniok kellett azt, hogy a világbajnokság küzdelmei olyan felfokozott izgalmi állapotot idéztek elő a játékosoknál, amelyek önkéntelenül is több helytelenséget eredményeztek. A szakembereknek meg kellett látniok azt is, hogy Bozsik cselekedete nem volt szándékos, csupán pillanatnyi felindultságában feledkezett meg magáról. Bozsik semmiféle durvaságot nem követett el, de az, hogy megrúgták és megütötték, egy helytelen fenyegető mozdulatot váltott ki belőle, ami a kiállításhoz vezetett.

Aggódtunk Bozsikért. Mindezt elmondottuk a Fegyelmi Bizottság előtt is, amely érveink felsorakoztatása után visszaadta Bozsik játékengedélyét.

Helytelenítettük azonban a FIFA eljárását, amelyben mindkét csapatot megróvásban részesítette. A közönség láthatta, hogy a magyar csapat nem játszott durván. Erre nem is volt szüksége. Végig kezében tartotta a mérkőzést. A magyar csapat a brazil mérkőzés előtt és után is mindig példás fegyelmezetten játszott és ezért érthetetlen és igazságtalan volt a FIFA megróvása.

A gondok sokasodtak: Puskás és Tóth II. nélkül kellett felkészülnünk a kétszeres világbajnok Uruguay ellen.

Hogyan készültünk fel a kétszeres világbajnok Uruguay ellen?

A brazilok elleni mérkőzés után mindössze három nap állt rendelkezésünkre az Uruguay elleni mérkőzésig. A játékosok könnyű mozgással kiegészített pihenőt tartottak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a játékosok a megerőltető mérkőzés ellenére sem adtak le jelentékeny súlymennyiséget. Válogatottjainknak kitűnő volt az étvágyuk és a közérzetük, álmatlanságról sem panaszkodott senki. Megnyugtató volt a szokásos pulzusvizsgálat is. A 30 perces lazító edzést valamennyien jókedvűen végezték.

A brazilok elleni győzelem megnövelte a felelősséget, egyben a gondokat is. Amíg a brazil mérkőzés előtt sokan nem bíztak a magyar csapatban, addig most hallani sem akartak csapatunk esetleges vereségéről. Még a kishitűeknek is megnövekedett a bizalmuk, pedig a világ egyik legjobb együttese, a kétszeres világbajnok Uruguay elleni mérkőzésen Puskás után kiesett a csatársorból Tóth József is.

A magyar csapat nagy feladatokat oldott meg már eddig is. A nyugatnémetek elleni mérkőzésen, a 40 fokos hőségben 33

percet Puskás nélkül játszottunk. Az emberhátrány nagyobb feladatot rótt a többiekre. A brazilok elleni mérkőzésen még rosszabb volt a helyzet: 48 percet voltunk kénytelenek jobbszélső nélkül játszani. Ez a mérkőzés esőben folyt le. A játékosoknak emberfelettit kellett nyújtaniok, hogy a kiváló brazil csapat ellen kiharcolják a győzelmet. Ilyen izmokat-ernyesztő, idegtépő mérkőzések után kerültünk szembe Uruguay együttesével.

Az edzőkkel történt megbeszélés után úgy határoztunk, hogy a közvetlen védelem és a fedezetpár marad, a csatársorban azonban a két Tóth helyett Budai és Palotás játszik. Czibor visszakerült a balszélre, Hidegkuti lett a balösszekötő és Palotás került a csatársor tengelyébe.

Új taktika Uruguay csapata ellen

Tudtuk, hogy nehéz mérkőzés előtt állunk. A brazilok kiesése után az uruguayi csapatra várt a feladat, hogy kétszeres világbajnokságának megvédése mellett Dél-Amerika tekintélyét is megmentse. Ez a kettős cél megnövelte az uruguayi játékosok akaraterejét.

Az uruguayi csapatot két alkalommal is láttuk játszani. Egyszer Thunban, egyszer pedig a Csehszlovákia elleni VB-mérkőzésen. Játékrendszerük hasonlított a brazilokéhoz. Ők is a védelemre fektették a fő súlyt. Az uruguayi játékosok nem voltak olyan hatalmas növésűek, mint a brazilok, de annál nagyobb akarással és még több harci készséggel rendelkeztek. Nagyszerű technikájukkal a legnehezebb helyzetben is könnyen kezelték a labdát és halálpontosan adták tovább lyukra futó társuknak. Megfigyeltük azt is, hogy az ellenfél támadása esetén heten, nyolcan védekeznek, viszont a megszerzett labdával pillanatok alatt mentek át támadásba. Feltűnt az is, hogy csatáraik igen sokszor kerültek kitűnő gólhelyzetbe és mégsem lőttek, hanem átpasszolták a labdát másik társukhoz.

Mindezek ismeretében állítottuk össze a magyar csapat taktikáját. Az „uruk" ellen Palotás hátravont középcsatárt játszott. Hidegkuti azt a feladatot kapta, hogy ne menjen hátra, hanem tartózkodjék elől Kocsissal együtt. A védelemnek Palotás és a két szélső fog segíteni. A taktikai utasítás előírta még azt is, hogy Palotás és Hidegkúti időnként helyet cserél, hogy ezzel is zavarják az uruguayi csapat játékát. A csapat minden egyes tagjának lelkére kötöttük, hogy egyébként megszokott játékát játssza.

A taktikai megbeszélésen ismertettük még az uruguayi játékosok erényeit, de rámutattunk gyengéikre is.

A mérkőzés napján

Június 30-án, Lausanneban került sor a nagy érdeklődéssel várt mérkőzésre. Lausanneban (Solothurntól 170 kilométerre) egész nap szakadt az eső. Amikor Neuchatelt elhagytuk, a Lac Leman felett még kék színben pompázott az ég, Lausanneba érve azonban már csak a Park Hotel fedett terraszán üldögélhettünk, ha nem akartunk bőrig ázni. Azzal szórakoztunk, hogy figyeltük a színes csákókkal és zászlócskákkal felvonuló és feltűnést keltő uruguayi szurkolókat, akik a város utcáin teátrális jeleneteket rendeztek.

Az eső vigasztalanul esett. A játékosoknak az volt a véleményük, hogy ez a magyar csapatnak kedvez. Puskás meg is jegyezte: „. . . Bár még jobban esne, mert ez nekünk kedvez. Persze nem a védőjátékosoknak, de támadóinknak annál inkább."

A városban összetalálkoztunk az uruguayi vezetőkkel. Szerények, de magabiztosak voltak. Luis Troccoli, a csapat vezetője így nyilatkozott: „— Nagyon nehéz mérkőzés lesz. A magyar csapat sokkal jobb, mint a brazil csapat volt 1950-ben. Akkor legyőztük az esélyes brazilokat, remélem most is sikerül majd legyőznünk az esélyes magyarokat is."

És amíg mindezt elmondotta csendesen mosolygott.

Juan Carlos Bracce, az uruguayi csapat orvosa így vélekedett: „Szerintem ez a mérkőzés lesz a világbajnokság döntője."

A mérkőzésen rengeteg uruguay szurkoló jelent meg és teljes számmal Lausanneban voltak a brazílok is.

Hosszabbítás után . . .

Magyarország—Uruguay 4 : 2 (2 : 2, 2 : 0)

Óriási küzdőképességével, lelkesedésével és győzniakarásával nyerte meg eddigi legnehezebb mérkőzését a magyar válogatott. A mérkőzésre így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Budai II., Kocsis, Palotás, Hidegkuti, Czibor.

Uruguay: Maspoli — Andrade, Santamaria, Martinez — Carvallo, Cruz — Souto, Ambrois, Hochberg, Schiaffino, Borgez.

A nagyszámú nézősereg végig sportszerű keretek között lefolyt nagyszerű küzdelemnek lehetett tanúja. Mindkét csapat feltűnően idegesen kezdett. Gyönyörű támadások futottak mindkét oldalon, de a védelmek mindig időben tisztáztak. A 13. percben Kocsis fejjel Cziborhoz csúsztatott, aki vagy 20 méteren keresztül vezette a labdát, majd hat-hét méterről gyengén lőtt az uruguayi kapura. Az volt a nézők érzése, hogy a lövés lecsúszott. Maspoli is nyilván erősebb lövést várt, mert későn dobta magát s így a labda a hasa alatt a sarokba gurult. A gyors gól megnyugtatta a játékosokat és gördülékenyebb lett a játékuk.

Szünet után nagy iramban kezdett a magyar csapat. Bozsik nagyszerű labdával futtatta Budait, aki az alapvonalról igyekezett beadni, de a beadásba Martinez belelépett és így a labda magasan felpattant és a kapu jobbsarka felé szállt. Carvallo és Maspoli egymásra vártak, Hidegkúti követte a támadást és amikor észrevette a két uruguayi játékos tétovázását, bátor előrevetődéssel, vagy három métert repült a levegőben és csukafejessel a kapuba küldte a magyar csapat második gólját.

A gól történetét este Solothurnban Hidegkuti így mesélte el: „Amikor befelé ívelődött Budai beadása, láttam, hogy Maspoli rúgni készül a leeső labdába. Én lábbal nem tudtam volna elérni a labdát, hirtelenében a vetődéses fejes mellett döntöttem. Az uruguayi kapus sportszerűen viselkedett és nem rúgott meg. Csak amikor túl voltam a gól utáni ünneplésen, akkor jutott eszembe, mi lett volna a sorsom, ha például a brazilok ellen kockáztatom meg ezt a megoldást. Még rágondolni is rossz."

Ez a gól mutatta meg leginkább a magyar csapat hatalmas akaraterejét, lelkesedését, amivel a mérkőzésbe vetették magukat. Ez volt az az erőtöbblet, amely a győzelmet biztosította fiainknak. Hidegkuti 32 éves, két gyermek apja és mégsem gondolkodott, amikor a magyar színek diadaláról volt szó, hogy egy reménytelennek látszó veszélyes, talán életveszélyes helyzetbe bedobja magát. Esetleg szerezhetett volna egy olyan súlyos sérülést, amely játékos pályafutásának a végét jelentette volna. Ezen a napon a magyar válogatott minden tagja úgy gondolkozott, mint Hidegkuti. Bármely játékosunk Hidegkutihoz hasonlóan cselekedett volna, mert mindegyikük szeme előtt csak az lebegett, hogy győzelmükkel örömet szerezzenek az otthoniaknak.

A gól után a stadion közönsége már elkönyvelte a magyar csapat győzelmét. Az uruguayiak — ellentétben a brazilokkal — nagy nyugalommal játszottak tovább és hatalmas iramot diktál-

tak. A 75. percben Hochberg nagyszerű labdát kapott összekötőjétől, becsapta Lórántot és a kapuba ragadt Grosics mellett a hálóba lőtte Uruguay első gólját.

Most lángolt csak fel igazán a küzdelem. Az uruguayi csapatot fellelkesítette a gól. Változatos játék után alig pár perc volt hátra még a mérkőzésből, amikor Uruguay a saját térfelén partdobáshoz jutott. Védelmünk biztos győztesnek érezte már magát, felületesen helyezkedtek, nem fogtak le minden embert. Így történt azután, hogy az uruguayi csapat támadásba lendült. Soutohoz került a labda, aki becsúsztatta a lyukrafutó Hochbergnek, aki azután egyenlítést szerzett csapatának.

A rendes játékidő tehát 2 : 2 arányban ért véget. A szabályok értelmében 2 × 15 perces hosszabbítás következett.

A magyar játékosok rossz hangulatban tértek az öltözőbe. Ez érthető is volt, mert 2 : 0-ás vezetés után nem lett volna szabad kiengedni kezükből a győzelmet. Féltettük csapatunkat. Amíg az ellenfélnek nagy lelkierőt adott az egyenlítés, bennünket levert. Ezeknek a tényeknek az ismeretében igyekeztünk szünetben a játékosokat megnyugtatni. A két pihent játékos: Budai és Palotás volt a legrosszabb állapotban, különösen Budai. Szinte semmi sem sikerült neki. Legtöbbször nem érte el és késve adta be a labdákat. Igyekeztünk lelket verni belé. Több bátorságot, harci készséget, leleményességet kértünk tőle. Egy alkalommal Czibor nagyszerűen futott el a labdával, beadása a kapu előtt gurult el egy méterrel, Budainak csak a lábát kellett volna odatennie, de elkésett. Görcs volt a lábamban — mondta erre az esetre Budai.

Palotás is csüggedten ült és képtelen volt felfogni amit mondtunk neki. Lemostuk hidegvízzel és gyúrást kapott. A szünet végére visszanyerte normális idegállapotát és lassan megnyugodott. Elmondta, hogy nagyon fájt neki gyengébb játéka. Palotás azt az utasítást kapta, hogy maradjon elől, de mozogjon a pálya széltében. Hidegkuti húzódott vissza, aki hátulról irányította a magyar támadásokat.

A hosszabbításban azután kidomborodott a magyar csapat nagyobb tudása, jobb erőnléte és nagyobb akaratereje. Ismét bebizonyosodott, hogy a magyar játékosok képességei alkalmasak arra, hogy a pillanatnyi visszaesésből újra magukra találjanak.

A hosszabbítás kezdetén még nagy erővel támadtak az uruguayiak, gólhelyzetük is volt, de hamarosan a mieink vették át a kezdeményezést. Az első 15 perc nem hozott döntést. Tovább támadott a magyar csapat és a 112. percben Kocsis, Budai

magas beadását, a balösszekötő helyén magasra ugorva védhetetlenül fejelte a hálóba. Öt perccel később megismétlődött ugyanez a jelenet, csak most Bozsik adta be a labdát Kocsis fejére. Így a magyar csapat drámai küzdelemben legyőzte a kétszeres olimpiai és világbajnok Uruguay együttesét.

Leírhatatlan volt az öröm a magyar csapat öltözőjében. Hangulatos szép jelenet volt, amikor az uruguayi csapat kapitánya belátogatott a magyar öltözőbe és hangtalanul kezetszorított a magyar játékosokkal. Ez a sportszerű viselkedés megnövelte a magyar játékosokban az uruguayiak tiszteletét.

A magyar játékosok a legsúlyosabb, a legnagyobb megterhelési próbát állották ki a 120 perces küzdelem alatt. Egy olyan próbát, amelyet nem lehet sem pulzus számolással, sem vérnyomás mérésben, de semmiféle vizsgálati módszerrel kimutatni. Ez a győzelem reálisabb volt minden számításnál, vagy a kartotékokra felvezetett adatoknál. Ez a mérkőzés és ahogyan a győzelem megszületett, önmagáért beszélt.

Általános vélemény:

„A magyar csapat megérdemelte a győzelmet"

A magyar válogatott négy nap alatt hatalmas feladatot oldott meg. A világ legjobb csapatai közül — akiket eddig hirből ismertünk — kettőt, a brazilokat és az uruguayiakat, hatalmas küzdelemben fektetett kétvállra.

A magyar csapat győzelmének jogosságát mindenki elismerte. A magyar csapat valóban okosan és jól játszott. A játékosok nagyon igyekeztek, bár nem mindegyik volt a legjobb formájában. Lelkesen küzdöttek és harcoltak a csúszós pályán. A nagy idegfeszültségre jellemző volt, hogy Grosics a mérkőzés után elájult, majd a játékosok közül többen nem tudtak a fáradtságtól vacsorázni.

Sok tárgyilagos nyilatkozat hangzott el az uruguayiak részéről is. Valamennyien elismerték a magyar csapat nagyobb tudását és megérdemeltnek tartották győzelmét. Íme néhány nyilatkozat:

Luis Troccoli, az uruguayi csapat vezetője: „Drámai küzdelemben meg kellett hajolnunk ellenfelünk nagyobb tudása előtt."

Luis Lopez, az uruguayiak edzője: „Egészen kiváló együttes a magyar. A mieink a hosszabbítást már nem bírták idegekkel. A magyarok erőnléte kifogástalan volt."

Andrade, az „uruk" legjobb játékosa: „Még sohasem játszottam ilyen erős ellenfél ellen. Csodálatosan játszanak a magyarok."

Griffiths játékvezető dicsérte a két csapat példásan sportszerű játékát. A két csapat a csúszós talajon is nagyon szép mérkőzést vívott. A magyarok a hosszabbításban jobb erőnlétükkel felülkerekedtek és véleménye szerint megérdemelten győztek.

Walter Winterbottom a magyar csapat küzdőerényeit emelte ki a mérkőzés után adott nyilatkozatában: „. . . Még nem láttam így küzdeni a magyar csapatot, mint ezen a mérkőzésen. A negyedik félórában káprázatosan játszottak."

A svájci sajtó felső fokokban írt a magyarok győzelméről.

A zürichi Sport: „. . . Megérdemelt magyar győzelem. A játékban volt lendület, művészet és voltak drámai fordulatok. 2 : 2 után úgy látszott, hogy az uruguayiak, akárcsak négy évvel előbb a brazilok ellen, képesek lesznek a hallatlan bravúrra és megfordítanak egy vesztésre álló mérkőzést. Később kiderült, hogy ennyi már nem tellett ki az erejükből."

A továbbiakban a lap dicséri Kocsis két remekbeszabott fejesgólját. Játékosaink magasfokú technikai és taktikai képzettségéről írt, de nem fukarkodott az uruguayiak dicséretével sem: „. . . Az uruguayiak legszebb győzelmüket aratták ezen a mérkőzésen: uralkodni tudtak az idegeik felett."

Tribune de Lausanne: „. . . A magyarok finoman, ötletesen építették támadásaikat, ragyogó taktikát alkalmaztak és jó közösségi szellemük segítségével győzték le a kétszeres világbajnok uruguayi együttest. Le a kalappal ez előtt a csapat előtt, amely le tudta győzni Brazíliát és Uruguayt."

A nyugatnémet Kicker bírálata az Uruguay ellen szerepelt magyar csapatról:

„A magyar csapatot tegnap meglehetett volna verni. A brazilok is megmutatták a magyar védelem sebezhető pontját, azt is, hogy nem is olyan nehéz legyőzni őket. Grosics újból középklasszisú kapuvédőnek bizonyult és nagyon kockázatosan játszott. Bozsik sem volt ura a labdának. Nem irányított a háttérből, mint azt sok döntő jelentőségű mérkőzésen tette. Hidegkuti is veszített rugalmasságából. A csapat talán túl erős mérkőzéssorozatot bonyolított le és jelenleg nélkülözi frisseségét? Ez alól csak az okos Kocsis kivétel, kire társai mindenkor nyugodtan számíthatnak."

Ezután a lap részletesen leírta, hogy Kocsis miként szokta fejes-góljait elérni.

Az uruguayiakról a lap megállapította, hogy csatársoruk a magyarok ellen gyengén játszott. Dicsérte Andradet. A jobbszélső Soutoról megállapította, hogy kínosan lassú volt és a hozzájutott labdákat sorra elaiándékozta. Borgez csak árnyéka volt önmagának. A három belsőcsatár széltében tologatott és Schiaffino sem nagyon erőltette meg magát.

A svéd Idrottsbladet „Drámai momentumok a minden idők legnagyobb mérkőzésen" címet adta tudósításának. A részletes beszámolóban ezeket olvashattuk: „a sokat ígérő bevezetés után, heves uruguayi támadások közepette, meglepetésszerűen szerezték meg a magyarok a vezetést... A magyarok ezúttal nagyon óvatosan játszottak. Nem olyan nyíltan, mint ahogy azt tőlük már megszoktuk, de a veszélyesebb támadásokat mégis ők vezették..."

A szünet utáni játékról így írt a svéd lap: „A magyaroknak megvan a tehetségük ahhoz, hogy kellemetlen meglepetéssel szolgáljanak. Alig telt el a második félidőből egy perc és Hidegkuti máris a hálóba fejelte a labdát. Az előjátékot Kocsis szolgáltatta egy elegáns szöktetéssel."

A cikkíró a magyar csapatnak a meghosszabbításban mutatott játékáról különösen elismerőleg nyilatkozott: „A meghosszabbítás első 15 percében az uruguayiak felé mutatkozott a győzelem reménye. Különösen azért, mert a magyarok idegeseknek és fáradtaknak látszottak. Czibor és Kocsis több szép támadást vezetett Maspoli kapujára. A másik oldalon Hochbergnek volt egy kapufalövése és Schiaffino is kihagyott egy nagy helyzetet. Azután jöttek a magyarok. Olyan káprázatos játékba kezdtek, amilyent csak ritkán lehet látni. Amikor Kocsis védhetetlen fejessel megszerezte a győzelmet, a publikum valóságos extázisban volt. Több helyen lehetett hallani ezt a kérdést: játszottak-e valaha ennél jobb futballt?"

Az elragadtatott kritika hangja

Biger Buhre (Malmő): „Az uruguayi csapatnak ez volt az első veresége az eddigi világbajnoki küzdelmek során, de világbajnokhoz méltóan vesztettek. A magyaroktól elszenvedett vereségük után nyugodtan megállapíthatjuk, hogy talán még sohasem nyertek ennyit, mert az egész világ rokonszenvét megnyerték."

Jörgen Juve (Osló): „Ez volt a legcsodálatosabb mérkőzés, amelyet valaha láttam. Minden volt, amit a labdarúgás nyújtani

tud. Két nagytudású csapat rendkívül érdekes mérkőzését láthattuk. Láttam az Anglia—Ausztria mérkőzést is, amely annak idején bizonyára egy nagyszerű találkozás volt, de evvel össze sem lehet hasonlítani. Hónapokig fogok erről a mérkőzésről beszélni és igyekezni fogok minden apró részletét feldolgozni és lerögzíteni."

Vittorio Pozzo, az olasz válogatott volt szövetségi kapitánya: „A magyarok csak a hosszabbításban nyújtották azt, amire képesek. Ekkor nagyszerűen játszottak. Nyugodtak voltak és ők irányították a játékot. A kapusok közti különbség döntötte el a mérkőzést. Amíg Maspoli ideges és bizonytalan volt, addig Grosics kifutásai időzítettek voltak. Még a lesről indult ellenfeleket is semlegesíteni tudta. Mindezeken felül a tegnapi nap legjobb magyar teljesítménye az volt, hogy amikor 2 : 2 lett az eredmény, a szörnyű uruguayi présből ki tudták magukat szabadítani."

Gunnar Basson (Stockholm): „A magyarok fantasztikus játékereje ebben a szükséghelyzetben mutatkozott meg a legjobban. Óriási a különbség a háború előtti és a mostani magyar csapat között. (Itt arra a magyar csapatra gondolok, amely egy kis balszerencse következtében, idegileg teljesen összeroppant és a svédek ellen Budapesten 7 : 2-re vesztett). Uruguayt irgalmatlanul összetörte az a csapat, amelyik megmutatta, hogy van esze a legnehezebb helyzetek tisztázására is. Az a taktika, hogy a védelem mindenekelőtt, nem felelt meg a magyar csapatnak. Ez túl sok esélyt adott az ellenfélnek, különösen, ha az ellenfelet úgy hívták, hogy Uruguay."

Elismerően nyilatkoztak a dél-amerikai lapok is a magyarok győzelmeiről. Bevallották azonban, hogy nagy meglepetést keltett Uruguay csapatának veresége. Uruguayban bár tudták, hogy a magyar válogatott nagyszerű együttes, mégis győzelmet vártak ellenük.

Az „El Diario" című lap így írt a mérkőzésről: „. . . A magyar csapat megmutatta mit tud. Az együttes tagjai kitűnően szervezett vonalakat alkottak, mindegyikük egyszerűen, de magabiztosan, szinte felsőbbrendűen játszott és ez csapatjátékuk és sikereik titka. Egyszerű, de gyors összjáték, állandó helyezkedés, bátor gólratörés. Ez jellemzi a magyar csapat játékát."

Cikkét ezekkel a szavakkal fejezte be az El Diario: „Uruguay válogatottja egy jobb csapattól kapott ki. Igazi sportemberektől szenvedett vereséget."

Az „El Plata" egy Maspoli nyilatkozattal kezdte tudósítását. Ebben a nyilatkozatban Uruguay kapusa csodálattal beszélt Ko-

csis két fejeséről, amelyeknek nyomán védhetetlenül vágódott be a labda az uruguayi kapuba.

A Buenos Airesben megjelenő „El Grafico" című lap is részletesen foglalkozott a magyar—uruguay mérkőzéssel. Dante Penzeri „Világbajnoksági cocktail" címen írt összefoglalót. Ebben ilyeneket olvashattunk: „Június 30-án Montevideó kihalt. Hivatalosan nem ünnepelt a város, de senki sem dolgozott. Még azok a kereskedők is lehúzták redőnyeiket, akik a legélesebb ellenségei a futballnak. Mindenki a rádiót hallgatta és szurkolt az uruguayi együttesnek."

Szomorúan állapította meg a cikkíró, hogy Griffiths síp-jelére a világbajnok csapat megszűnt továbbra is világbajnok lenni. Majd így folytatta: „... Az uruguayiak meg voltak győződve, hogy ki fognak kapni a világ legjobb labdarúgóitól és a mérkőzés végén őszinte testvéri öleléssel tisztelegtek a csodálatos párviadal győztesei előtt."

Ezután Bozsikkal és Kocsissal folytatott beszélgetést közölt az El Grafico. A mérkőzés után Bozsik ezt mondotta: „... Az Uruguay elleni játék életem legszebb, legemberibb és legfelejthetetlenebb mérkőzése volt. Személy szerint elég gyengén játszottam ezen a mérkőzésen, kevésbé olyan jól, mint nagy ellenfelem Schiaffino, akire vigyáznom kellett. Szerintem egyetlen csapat sem tudott eddig Uruguay stílusában veszíteni. A magyarokat nem érhette nagyobb sportmegtiszteltetés annál, hogy ezt a tizenegy sportolót sikerült legyőzniök."

Kocsis Sándor a győzelmet jelentő gólról nyilatkozott: „... Sohasem voltam boldogabb, mint amikor a győzelmet jelentő gólt hirdető kettős játékvezetői sípszót hallottam. De eszembe jutott az is, hogy talán nem vesztett volna az uruguayi együttes, ha a döntő pillanatban nem feküdt volna Maspoli kapuja mögött, a Cziborral való összeütközés következtében a nagy néger Andrade, nagybátyjának méltó unokaöccse. Pár perces kikapcsolódása végzetes volt az uruguayi védelemre. Nem tudom, hogy életem legfontosabb fejese ugyanúgy végződött volna-e, ha a nagyszerű fekete játékos is részt vesz a küzdelemben."

A magyar csapat taktikai győzelmet aratott

Jean Herdies, a belga labdarúgás nagy szakértője igen érdekes megállapításokat tett a mérkőzés után.

Leszögezte, hogy a svájci világbajnokság mérföldkövet jelentett a labdarúgás történetében. Többek között megállapította, hogy már elmúlt az az idő, amikor a kiszolgálók egész sora né-

hány sztár köré csoportosult. Az egyéni játékos nem szorult háttérbe, de mindenesetre beleszorították a csapat egészének keretébe. Ez már hatalmas fejlődést jelent.

Felvetette a kérdést: vajon Magyarország az Uruguay elleni mérkőzésen elérte-e a lehető legmagasabb színvonalat?

A kérdésre adott válaszában a következő nagyjelentőségű magyarázatot adta: „... Véleményem szerint az a magyar csapat, mely 1953-ban Londonban 6 : 3-ra megverte Angliát, lényegesen fölötte állt annak a magyar csapatnak, amely Lausanneban az uruguayiakat legyőzte. Mire alapítom ezt a megállapításomat? Arra, hogy ami, véleményünk szerint, a magyar labdarúgás színvonalát a legmagasabb fokra emelte, olyan csúcsteljesítményre, amilyet félévszázad óta egyetlen csapat sem ért el — az nem a technikai tökéletességük volt (annak ellenére, hogy az is összehasonlíthatatlanul a legjobb volt), hanem taktikai elképzeléseik csapatjátékukban, meglepően újszerű és alkalomadtán forradalmian merész kombinációik."

A belga szakember megemlítette, hogy ezt a taktikai inspirációt, amely csak a művész sajátja lehet, az uruguayi mérkőzésen csak nagyon ritkán lehetett látni, de ez is elegendő volt a győzelemhez. Majd így folytatta: „... Magyarország tíz percen keresztül sajátos és teljesen jellegzetes játékát nyújtotta. Sok kapuralövés jelezte fölényüket, viszont a magyar tehetség igazi széles skáláját ezen a mérkőzésen mégsem láthattuk. Még pedig azért nem láthattuk, mert Uruguay ellen nem léphetett a pályára az inspirátor, az átgondoló, a „maestro": Puskás! Csupán csak az árnyékát delegálta a nagy küzdelemre. A mérkőzés így is lebilincselő volt és a világbajnokság egyik legnagyszerűbb élményét nyújtotta számomra."

Külföldi vélemények a mérkőzésről

Semaine Sportive, Genf: „A magyar csapat drámai küzdelemben szerezte meg a győzelmet. Mikor az Uruguay elleni mérkőzésen a szürkület leszállt a szorongatott magyar csapatra, pártfogásába vette a szerencse és bearanyozta Kocsis fejét. A győzők koronája lehullott Maspoli fejéről, hogy az utólérhetetlen Kocsis fejére szálljon."

A „Der Fussball Trainer" című német szaklapban olvastuk: „A magyarok bebizonyították az Uruguay felett aratott győzelmükkel, főleg azonban játékmodorukkal, hogy példátlan győzelmi sorozatuk után őket kell az utóbbi évek igazi világbajnokainak tekinteni. Az a játékstílus pedig, amelyet a magyarok

az uruguayi mérkőzésen bemutattak, hosszú időre irányadó lesz a labdarúgás további fejlődésére."

La Gazzetta Sportiva: „A világbajnokság a magyaroknak az uruguayiak felett aratott győzelmével lényegében végetért. A lausannei győzelem után nem lehet kétségbevonni, hogy a világ legjobb és legerősebb együttese a magyar csapat. Uruguay nem hiába jött át Európába, honnan a vereség ellenére a primadonna dicsfényével távozhatott. Méltóságteljesen veszített, nagy játékosokat vonultatott fel, ritmusa azonban már öregedésre vallott. Magyarország 1938-ban is elérkezett a döntőig, akkori csapata azonban nem ért annyit, mint a mai. Ma már senki sem vitatja el Puskás és társaitól a legcsodálatosabb fölényt a technikában és a küzdőszellemben egyaránt."

M. Spano argentin újságíró érdekes beszélgetést folytatott Schiaffinoval. Az uruguayi csatár kijelentette, hogy egy hajszálon függött Magyarország győzelme. A mérkőzéssel kapcsolatban egyébként a következő igen érdekes megállapításokat tette: „... A hatalmas erejű magyar gépezet meglepetésszerűen a maga javára billentette a mérkőzés mérlegét. A kiegyenlítés sokat kivett belőlünk. A második félidőben, de főként a meghosszabbításban teljesítményünk esett és ez a győzelmünkbe került. Hozzá kell tennem, hogy a rendes játékidőn belül — az eső és az idegeskedés következtében — taktikai fölényünket nem tudtuk gólokra váltani, amelyek révén elkerülhettük volna a végzetes meghosszabbítást."

A magyarok játékával foglalkozva ezeket mondotta: „... Nagyon gyorsak a magyarok, nehéz őket ellenőrizni. Helyezkedésük és a kapurarúgásuk zavarbaejtő: sohasem lehet tudni, hogy az öt csatár közül melyik lő, azonkívül minden lövés gólveszélyes. Mindezek ellenére úgy jöttünk haza, hogy nem sok újat tanultunk. A magyarok a torna erkölcsi győztesei, akiket szerte a világon egyhangúlag a legjobb csapatnak tartanak, csak a csapatjátékban múltak felül bennünket. Együttesük egységesebb volt. Náluk jobban érvényesült az az elv: egy mindenkiért, mindenki egyért. A dél-amerikai labdarúgásban jobban érvényre jutnak az egyéni képességek és látványosságok. A magyarok játéka egyébként nagyon hasonlít az uruguayi futballra és remélem lesz rá alkalom, hogy kedvezőbb körülmények között viszontláthassuk őket."

Megemlítette még Schiaffino, hogy Lausanneban az időjárás sem kedvezett az uruguayi csapatnak, mert a dél-amerikaiak nedves, de nem sáros, felázott pályához szoktak.

Az igen érdekes Schiaffino-nyilatkozathoz M. Spano még a következőket fűzte: „... Uruguay biztosan győzött volna a magyarok ellen jobb pálya és jobb klimatikus viszonyok mellett. A mérkőzés napján szinte megállott Montevideóban az élet. A miniszterektől kezdve mindenki a rádió mellett ült. A remény és a lelkesedés a kiegyenlítésig tartott. A meghosszabbításban kapott gólok nemzeti csapásként érték a hallgatókat. Gyötrelmes hallgatás követte a végeredményt. Montevideo sírt, de büszke volt csapata harci szellemére."

Így írtak és így beszéltek a találkozó után, mely a szakemberek egyöntetű véleménye alapján a svájci világbajnokság döntő mérkőzése volt.

V. FEJEZET

A döntőben

Az uruguayiak elleni 120 perces drámai küzdelem erősen igénybevette a magyar csapatot. Igyekeztünk a rendelkezésre álló 3 napot jól kihasználni. Puskás is játékra jelentkezett. A könnyű, szórakoztató, játékos edzéseken nagy kedvvel rúgdosott a magyar csapat kapitánya. Az orvosi vélemény is kedvező volt. Az uruguayi mérkőzésen viszont Bozsik sérült meg. Ha nem is súlyosan, de mégis nyugtalanító volt. Ezért szombaton Bozsikkal és Puskással különböző rúgó- és futógyakorlatokat végeztettünk. Utána Bozsik is kijelentette, hogy teljesen egészséges. Puskás valósággal élvezte a mozgást. Érdeklődésünkre megnyugtatott bennünket, hogy kitűnően érzi magát, csupán a hirtelen megállások alkalmával érez egy kis nyilallást.

Ezekben az órákban fokozottan éreztük a felelősségünk súlyát. Négyévi következetes és tervszerű munka után érkeztünk el a világbajnokság döntőjéhez. Lehangoló volt, hogy ismét elő kellett szednünk azt a dossziét, amelyben a báseli 8 : 3-as mérkőzés adatai voltak. Pedig már azt hittük, hogy erre nem lesz többé szükségünk a VB. során. Zavarta a hangulatunkat az a tudat is, hogy a nyugatnémeteket egyszer már megvertük. Ha a nyugatnémet csapat a 8 : 3 után a döntőben ismét kikapna, a világ a legtermészetesebben venné tudomásul. Ha azonban a magyar csapat alulmarad a küzdelemben, csalódást fog kelteni, mert a szakemberek úgy könyvelték már el a világbajnokságot, hogy azt a magyarok nyerték meg. Ez a tudat zavart bennünket, szakembereket és játékosokat egyaránt. A legnagyobb fáradságba került a játékosok nyugodt lelkiállapotának biztosítása.

Nyugtalanított bennünket a nyugatnémetek nagygólarányú győzelme is az osztrákok felett. A magyar megfigyelők a németek nagyszerű játékáról számoltak be. A sajtóbírálatok is felsőfokokban írtak a nyugatnémetek játékáról. Posipal, a kiváló védőjátékos így nyilatkozott a mérkőzés után: „... Azt hiszem, ilyen jól még sohasem játszottunk. Nekünk magunknak is meg-

lepetés volt a nagygólarányú győzelem, de hozzátehetjük, hogy boldog meglepetés."

Herberger edzőnek ez volt a véleménye: „... az osztrákok ellen szerepelt csapat a legjobb német csapat volt, amely valaha is játszott. Az osztrák védelem mindenáron építeni akart, a mi csatáraink azonban erősen „rajtuk" voltak és rendre elszedték tőlük a labdát, amelyekből azután a gólok születtek."

A jobbszélső Rahn annak örült, hogy a döntőben ismét a magyarok ellen játszanak. Mint mondotta — mégegyszer megpróbálhatják a legnagyobb ellenfél, a magyarok legyőzését.

Egy biztos: a nyugatnémeteknek megnőtt a tekintélyük az osztrákok elleni fölényes győzelmük után. A döntővel sokat foglalkoztak a szaklapok és a szakemberek. Ivan Sharpe, a neves angol szakíró, aki végignézte a nyugatnémetek Ausztria elleni mérkőzését, a következőket mondotta: „... Nem hittem volna, hogy ilyen kitűnő játékra képesek a németek. Csatársoruk roppant veszélyes, különösen a két szélsőjük. A döntőmérkőzésen sok dolga lesz a két magyar hátvédnek. Meggyőződésem, hogy a magyar csapat nyeri a döntőt, de most sokkal nehezebben győz majd, mint Baselben. Akárhogyan végződik is a döntő, Európa hálás lehet Magyarországnak, mert a Rimet Kupát a magyar csapat szerzi vissza Európának."

Persze a németek nem elégedtek meg azzal, hogy a Rimet Kupa Európába kerül, hanem amint az a német nyilatkozatokból kiderült: szeretnék azt a maguk számára megszerezni.

A zürichi Sport is részletesen foglalkozott a döntő esélyeivel. A többek között ezeket írta: „... Magyarország már a világbajnokság megindulása előtt is feltűnést keltett ragyogó eredményeivel s már kezdetben esélyese volt a világbajnoki címnek. Az osztrákok felett aratott ragyogó győzelme után most Nyugat-Németország az esélyleső előnyével veszi fel a küzdelmet. Kétségtelen, hogy Magyarország az esélyese a döntőnek, de éppen ezért több vesztenivalója van, mint a németeknek, akik a döntőn nyugodtabban játszhatnak, hiszen már eddig is várakozáson felül szerepeltek. Meglepetés így könnyen lehetséges."

Ezek a nyilatkozatok nem hatottak megnyugtatólag sem a vezetők, sem a játékosok idegeire. A németek már sok kellemetlen percet szereztek a magyar csapatnak a múltban. Önkénytelenül is eszünkbe jutott az a drezdai mérkőzés, amikor a félidőben a magyar csapat még 3 : 0 arányban vezetett, de a második félidőben a németek valósággal lehengerelték a magyar vá-

gatottat és végül 5 : 3 arányban megnyerték a mérkőzést. A németek már nem egy alkalommal rohanták le csapatunkat.

A gondok sokasodtak. Számításba kellett vennünk azt is, hogy az Uruguay elleni mérkőzés 120 perces drámai izgalmát hogyan pihenték ki a játékosok a rendelkezésre álló három nap alatt. A továbbiakban arra kellett törekednünk, hogy a játékosokat testileg-lelkileg felkészítsük a döntőre. A legnagyobb gondot a csapatösszeállítás okozta. Nem feledkeztünk meg arról sem, hogy új taktikát kell kidolgoznunk a döntőre, olyant, amely újszerű és mire az ellenfél megtalálja az ellenszerét, mi már biztosítottuk a döntőbeli győzelmünket.

A döntő előtti napon emlékeinkkel foglalkoztunk. Visszatekintettünk arra az útra, amelyet a magyar csapat a döntőig megtett. Izgalmas, drámai, szomorú és örvendetes élményekben egyaránt gazdag volt ez a győzelmi sorozat. Mindenki szívesen emlékezett erre. Megállapítottuk, hogy ilyen erős mezőnyű világbajnokságot még nem rendeztek és egy ilyen világbajnoki torna döntőjébe bejutni már olyan dicsőség, amelyre büszke lehet csapatunk még akkor is, ha nincs is szándékában megelégedni csupán ezzel a büszkeséggel. Örömmel tapasztaltuk, hogy a döntő előtti napon eltüntek azok az izgalmak és zavaró jelenségek, amelyek felkavarták a játékósok kedélyét. Szombaton már csak a döntőmérkőzés izgalmai tették feszültté a légkört, bár igyekeztünk lelkileg megnyugtatni a játékosokat. Igyekeztünk a fiúk gondolatvilágát elterelni magáról a mérkőzésről. Arról beszélgettünk, hogy a világbajnoki döntőt ünneppé avatta az a legörvendetesebb tény, hogy 1954-ben újra egy nagyszabású, a békét demonstráló sporteseményre kerülhetett a sor, a labdarúgó világbajnokság lebonyolítására. Az emberek a labdarúgás izgalmait, összecsapásait, a vereség csalódásait és a győzelmek örömeit csak békében tudják és akarják átélni és élvezni. Ezt igazolták a világbajnokság nagyszerű küzdelmei.

Örvendetes volt, hogy csapatunk nem is gondolt a 8 : 3-as baseli mérkőzésre. Nem volt elbizakodott. Nagyon is komolyan készült a döntőre. A bizakodásra megvolt az okunk, az elbizakodottságra azonban nem. Ellenfelünk két olyan értékes győzelemmel került a döntőbe, amely kivívta a nemzetközi szakemberek elismerését és valósággal lázbahozta a nyugatnémet sportembereket. A mérkőzés napján Nyugat-Németországban semmiféle sporteseményt nem rendeztek. A mozikban távolbalátón közvetítették a mérkőzést. A nyugatnémetek nem akármilyen győzelmekkel kerültek a döntőbe, hanem a jugoszlávok és az esélyeseknek kikiáltott osztrákok felett aratott megsemmisítő

győzelmükkel. Ezt tudták a játékosok valamennyien. Ennek tudatában készültek fel a döntőre.

A világbajnokság során tartalékos csapatunk nagyszerűen megállta a helyét. Hátvédhármasunk feljavult. A csatársor játéka általában elmaradt a várakozástól. Csak időnként voltak láthatók azok a villanásszerű, kiszámíthatatlan támadások, amelyek a magyar csatársort híressé és félelmetessé tették.

A döntő mérkőzésen azt vártuk, hogy a magyar csapat egységgé forrjon össze, újra azt a sokrétű, ellenállhatatlan játékát mutassa, amelyet Londonban forradalmi bemutatónak neveztek el. Tudtuk és éreztük, hogy ezen a döntőn szükség lesz a magyar labdarúgás minden erényére.

A Népsport a világbajnoki döntő méltatásában így foglalta össze a győzelem feltételeit: „... A világbajnokság megnyeréséhez szükség lesz a játékosok szívére, tudására, lelkesedésére, nyugalmára, fegyelmezettségére, erőnlétére, taktikájára, egyszóval mindarra, amit csak elő tudunk venni a magyar labdarúgás gazdag fegyvertárából."

A döntő részvevőinek esélyeiről

A döntő előtti napokon bőven akadt olvasnivalója a labdarúgás híveinek. A világ csaknem minden sportlapja bőségesen kommentálta a július 4-i világbajnoki döntőt. Összehasonlították a játékosokat és szembeállították a döntőbe jutott két ország labdarúgóinak nemzetközi eredményeit is. Valósággal bonckés alá vették a két csapatot. Igen sokan akadtak, akik a meglepetést sem tartották kizártnak, a higgadtabbak azonban a magyar csapat, ha nem is fölényes, de biztos győzelmére számítottak. Összegyűjtöttünk néhány érdekes szemelvényt. Nézzük most meg, hogyan vélekedtek a külföldi szakemberek és kritikusok a döntő két részvevőjéről.

Az argentin „El Grafico" megemlítette, hogy különböző utakon tudomásukra jutott, hogy a német labdarúgás az utóbbi időben nagy haladást tett, ezért számolni kellett azzal a ténynyel, hogy a világbajnokságon komoly szerepet fog játszani. Ez most bekövetkezett. A németekkel foglalkozva a továbbiakban ezeket írta: „... Azt mégsem tételezte fel senki, hogy a nyugatnémetek bejussanak a döntőbe, amelyre Magyarországon kívül Brazíliának, Uruguaynak és Ausztriának volt leginkább esélye. Kétségtelen, hogy Németország nemcsak szerencsés sorsolása következtében jutott el ideáig, hiszen az osztrákok felett aratott nagy győzelme hatalmas teljesítmény volt."

A továbbiakban megemlítette, hogy az eredmény mindenkit meglepett, még a németeket is. Közölte Josef Herbergernek, a nyugatnémetek edzőjének 1954. május 20-án Frankfurtban tett kijelentését, amely szerint az edző ezeket mondta: „... Még ma is érezzük a háború okozta veszteségeket, de azt sem szabad elfelejteni, hogy mi még csak három éve tértünk vissza a nemzetközi labdarúgó-életbe. Ma még a klasszis játékosoknak csak egészen kis keretére támaszkodhatunk és legalább két-három évre lenne szükségünk ahhoz, hogy 25 olyan játékosunk legyen, akikkel egy világbajnoki tornát sikeresen meg tudunk vívni."

Május 20-án még így nyilatkozott a nyugatnémetek edzője; — a döntő előtt azonban már sokkal magabiztosabb volt. Legalábbis ez tünt ki abból a nyilatkozatból, amit a döntő előtti napon a Népsport munkatársának adott: „... A döntőben sokan győzelmet várnak tőlünk — mondta Herberger. — Mi persze mindent megteszünk annak érdekében, hogy megnyerjük a világbajnokságot. Fiaink példát mutatnak majd küzdenitudásból, akaraterőből és remélem, a korszerű labdarúgásból is. Csapatunk sokkal erősebb összeállításban lép majd pályára, mint a 8 : 3-as mérkőzésen, mindez azonban talán kevés lesz a kitűnő magyarok ellen. Számításba veszem azonban, hogy a magyar csapatnak rendkívül erős mérkőzéseket kellett játszania és két dél-amerikai csapatot kellett legyőznie ahhoz, hogy a döntőbe jusson. A döntőn a szakemberek magyar győzelmet várnak, teljesen indokoltan. Mi sem vagyunk azonban esélytelenek, mert csapatunk a VB döntőjére összeforrott. A német csapat mindenesetre azzal az elhatározással lép vasárnap a pályára, hogy Bernben meglepetést okoz."

A genfi „Semaine Sportive" a magyar csapattal foglalkozott. Megemlítette, hogy a világbajnoki torna folyamán a magyar játékosok valóságos felsőbbségi komplexumba estek: túlságosan rábízták magukat technikai tudásukra. Mintegy figyelmeztetésként felemlítette, hogy a labdarúgásban a győzelemhez néha rejtett testi és lelki tartalékokból is kell meríteni. Majd így folytatta: „...A sors talán gonosz örömét találta abban, hogy a magyarokat a dél-amerikaiakkal hozta össze. „Erősek vagytok" — így gondolhatta —, de majd meglátjuk, hogy mely pontig! A magyaroknak a döntőig kétszer kellett önmagukon túltenniök. Kétszer mosolygott rájuk a szerencse, Brazília és Uruguay legyőzése alkalmával, de nagyon vigyázzanak, mert a szerencse harmadszorra elmaradhat."

Egyébként a lap a németek döntőbe jutását igen nagyra értékelte. Megemlítette, hogy a döntőre nagyszerű formába len-

dült a nyugatnémet válogatott. Magyarország csapatából pedig az uruguayiak elleni kétórás hatalmas harc nagyon sokat kivett. Ezen az alapon nem tartotta kizártnak a meglepetést.

A nyugatnémet sportlapok is sokat foglalkoztak a berni döntővel. A Kicker a magyar csapat erényeire hívta fel a német játékosok figyelmét: „... A magyaroknál mindig legalább egy játékos, látszólag egészen természetes módon szabadon áll, mert minden játékosuk állandóan, pillanatnyi habozás nélkül helyezkedik. Mindig ez a szabadon álló játékos kapja a labdát és ugyanúgy továbbítja azt. A legutóbbi mérkőzésen sok átadásuk nem sikerült pontosan és ez nem bizonyít mást, minthogy a magyar művészeket erősen kifárasztotta a dél-amerikaiak elleni kettős találkozó."

A Sport Magazin részletesen foglalkozott a német—osztrák mérkőzéssel és megállapította, hogy a nyugatnémet csapat grandiózus csatárjátékkal egyszerűen lelépte az osztrákokat. Szerényen még azt is megemlítette, hogyha a német csapat ezt a játékát meg tudja a magyarok ellen ismételni, akkor nem lehet kizárt a meglepetés.

A La Gazzetta dello Sport munkatársa, Mario Zappa a labdarúgó világbajnokság döntője előtt ezeket írta: „... Bármint végződjék a döntő, Magyarország már a világ legjobb csapatának bizonyult. Egy Németországtól esetleg elszenvedett vereség sem jogosítana fel senkit, hogy a magyar együttest levegye a technikai téren elért piedesztálról ... Németországnak megvannak a maga érdemei az egyszerű és hasznot hajtó játékot illetően, de nem lehet azt állítani, hogy nagy vetélytársa művészi magaslatáig elért volna .... Felesleges talán mondani, hogy a sportkedvelő közönség a klasszikus sportot nyújtó Magyarországgal rokonszenvez. Az utóbbi két évben mutatott játékukkal a magyarok megérdemelték, hogy hivatalosan is a világ bajnokainak nyilvánítsák őket. Bár a labdarúgásban minden lehetséges."

A svéd Idrottsbladet, mint a döntő legfrissebb újdonságát említette meg, hogy a magyar táborban azt remélik, hogy Puskás játszhat a döntőben. Megjegyezte a cikkíró: ha Puskás játszik, a magyar csapat ütőképesebb lesz, de viszont nagy veszélyt jelenthet egy nem teljes értékű játékost ilyen nagyfontosságú mérkőzésen szerepeltetni.

A svájci világbajnokság sorsolását és egész rendszerét helytelennek tartja. Megemlítette, hogy legközelebb Svédországban már igazságosabban oldják meg a sorsolást. A döntővel kapcsolatosan még a következőket írta: „A magyaroknak Brazília és Uruguay elleni drámai döntői után erkölcsi értékben a Német-

ország elleni találkozó sovány kosztnak ígérkezik. Ez a megállapítás még abban az esetben is fennáll, ha Németországnak sikerülne az a szenzáció, hogy lerohanná a több tekintetben hendicappelt magyarokat... A Vaterland csapatának nagyszerűen kedveztek a körülmények. A legkönnyebb csoportba kerültek és kedvezett nekik a szerencse is. A magyar csapat a döntőre valószínűleg már meg lesz kopva, mégis hihetetlennek tartanánk, hogy a teutonok megnyerjék a mérkőzést."

Végezetül a svéd sportlap a magyar—nyugatnémet döntőt sportbeli nonsens-nek tartotta: „Az a tény, hogy egy csapat, amely 8 : 3-ra kikapott, a döntőben újra játszhasson legyőzőjével, olyan következetlenség, amelyet csak a FIFA „bölcsei" találhattak ki."

A különféle tudósításokból és beszámolókból az csendült ki, hogy normális körülmények között a németeknek nem sok esélyük lenne a döntőben. A magyarok azonban kétórás idegfeszítő küzdelem után, tartalékosan kénytelenek kiállni a berni döntőre, míg a németek harci szelleme a váratlan győzelmek során megizmosodott, csapatuk összeszokott és új taktikát fognak alkalmazni. Döntően esik majd a latba az is, hogy a németeket számos szurkoló fogja majd buzdítani. Ezen előnyök ellenére is az volt az általános vélemény, hogy a magyarok nyerik meg a döntőt és ezzel a világbajnoki címet, mert lényegesen gyorsabbak, támadószellemben játszanak majd, amíg a németek valószínűleg védekezni fognak.

Így írtak a lapok a döntő előtt.

Az összeállítás

A döntőre való összeállítás okozta a magyar szakvezetőknek a legnagyobb gondot. Az uruguayi mérkőzés után Puskás játékra jelentkezett. Bozsik, aki az „uruk" elleni mérkőzésen könnyebben megsérült, pénteken este már jobban érezte magát és kijelentette, hogy szombaton délelőtt megpróbálkozik az edzéssel. Nagy figyelemmel kísértük tehát a szombati mozgást. Az eredmény kielégítő volt, mert Puskás és Bozsik egyaránt nagy kedvvel rugdalt és passzolgatott. Az edzés után határozottan jelentették, hogy játékra készek. Az orvosi jelentés alátámasztotta a két kiváló játékos álláspontját. A vezetőket örömmel töltötte el Puskás és Bozsik elhatározása, mégis gondot okozott a csapat összeállítása. Különösen a csatársor okozott nagy fejtörést.

A mérkőzést megelőző napon délután összehívtuk az edzőket és alaposan megvitattuk az összeállítást. A közvetlen véde-

lem és a fedezetpár összeállításánál nem volt komolyabb problémánk. Az volt az általános vélemény, hogy a jól bevált védelmi vonalakat megbontani nem szabad. Ez helyes is volt, hiszen ez a hat játékos a brazil és az uruguayi mérkőzésen valósággal túlnőtt önmagán. Mellettük szólt még az is, hogy évek óta egymás mellett, illetve mögött játszanak, már szinte egymás gondolatát is ismerik.

Még a szakértők megbeszélése előtt megkérdeztük valamennyi játékost: mondják meg őszintén, nincs-e valami bajuk, sérülésük, vagy egyéb panaszuk? Mondják meg, hogy az uruguayi mérkőzés „túlórázása" nem fárasztotta-e ki túlságosan őket? A játékosok valamennyien, szinte egyszerre, bizakodva felelték: hogy teljesen rendben vannak és játszani szeretnének.

Ezt a határozott kijelentést alátámasztotta a délelőtti edzés is, mert valamennyien nagy kedvvel mozogtak és valósággal élvezték a rövid játékot. Gondoltunk arra is, hogy ez a nagy játékkedv talán annak tudható be, hogy egyetlen játékos sem akart lemaradni a „koronázásról", vagyis a döntőn való játékról. Én is beleéltem magam a játékosok lelkivilágába. Bennem is meg volt az az érzés, amit csak akkor érez az ember, ha egy nagy feladatot tűzött maga elé és a hosszú évek verejtékes küzdelmei után elérkezett a megvalósuláshoz. Felemelő, de egyben felelősségteljes érzés volt.

Ez volt a helyzet a döntő előtti nap délutánján, amikor összeültünk, hogy megbeszéljük a nyugatnémetek elleni csapatot és kidolgozzuk a mérkőzés taktikáját.

Tehát, a közvetlen védelemmel nem volt gondunk. Maradtak a kipróbált, sok csatát nyert játékosok. Bozsikkal az élen valamennyien egészségesek, játékra készek voltak. A csatársor összeállításakor azonban komoly viták alakultak ki. A belső hármas, Puskás játékra jelentkezésével adva volt. A Kocsis, Hidegkuti, Puskás belső hármasnál jobbat elképzelni sem lehetett. A viták a két szélső, helyesebben a jobbszélső személye körül forogtak. Ha a Czibor balszélső, akkor nincs a csapatnak jobbszélsője. Csordás, Palotás nem megoldás. Machos tapasztalatlan, Tóth Mihály is csak kényszermegoldásnak látszott. Mindez a vita elkerülhető lett volna és a gondok azonnal megszűntek volna, ha Tóth József egészséges, vagy ha Budai kielégítő formában van. Budai II. azonban messze volt a legjobb formájától. Hiányzott belőle a lendület, a gólratörés és ami a legdöntőbb volt: az uruguayi mérkőzésen erőnlét szempontjából sem volt kifogástalan.

Hosszas töprengés után bennem vetődött fel az a gondolat, hogy Czibort átteszem a jobbszélre. Balszélső pedig a brazilok ellen kitűnően játszó Tóth Mihály lesz. Mire alapoztam ezt az elképzelésemet?

Elsősorban arra, hogy Czibor már számtalan alkalommal játszott a jobbszélső posztján. Eredetileg ugyanis Czibor régi egyesületében, a Komáromi FC-ben nagy szeretettel játszott ezen a poszton. Az ifjúsági válogatottban és a Csepelben is kitűnő képességeket árult el, mint jobbszélső. Másodsorban az az elv vezetett, hogy a nyugatnémetek balhátvédje, Kohlmayer, nagytestű játékos, aki lassan és nehézkesen fordul, azonkívül csak a ballábát használja kifogástalanul. Már az első nyugatnémet mérkőzésen megfigyeltem, hogy Tóth milyen könnyedén ment el mellette. Úgy gondoltam, hogy Czibor alaposan megkeveri majd Kohlmayert és azzal, hogy befelé húz, megzavarja a német védelmet, többször kerül gólhelyzetbe és sok helyzetet tud majd teremteni társai számára is. Szerintem feltétlenül jónak látszott ez a megoldás a teljesen formán kívül levő Budai II szerepeltetése helyett. Kézenfekvő volt ez a megoldás már csak azért is, mert az újpesti Tóth valósággal bekívánkozott a csapatba. A brazil mérkőzésen a csapat egyik hőse volt. Az uruguayi mérkőzésen csupán azért nem szerepeltettük, nehogy túlságosan kifáradjon és akkor még célszerűnek láttuk, a sokszoros válogatott Budai II és Palotás játékát. Budai azon a mérkőzésen bebizonyította, hogy jelenleg nem képes nagyobb feladatok megoldására. Tóth Mihály mellett szólt még a brazilok elleni kitűnő játékán kívül az is, hogy őt nagyszerűen tudtuk használni a védelemben is. Taktikai elgondolásunkba igen jól illeszkedett bele Tóth Mihály szélső játéka.

Még egy nehéz kérdés merült fel. Mit szól a tervhez, maga Czibor?

Beszélgettem vele és meglepő örömmel fogadta tervemet. Nagyon tetszett neki az új szerepkör. A belső hármas tagjaival is megbeszéltem Czibor játékát. Ők is nagyon jónak találták ezt a megoldást.

Miután így a nehezén túljutottam, ismertettem a szakemberekkel elgondolásomat. Kértem őket, hogy amennyiben nem látják helyesnek tervemet, segítsenek a tanácsaikkal. Tudom, hogy valamennyien érezték a felelősség hatalmas súlyát és meggyőződésem, hogy nem a felelősségtől akartak szabadulni akkor, amikor kijelentették, hogy Czibornak jobbszélre és Tóth Mihálynak balszélre állításával egyetértenek velem.

A mérkőzés napjának délelőttjén, a taktikai megbeszélés

előtt ismertettem a jelen volt újságírókkal a magyar csapat összeállítását. Sajnos, nagyobb részük nem volt jelen, mert éppen Bernben tartózkodtak. Még egyszer feltettem a kérdést: helyesnek látják-e elgondolásomat? Egyetlen ellenvetés sem hangzott el és valamennyien tudomásul vették, hogy a magyar csapat a döntőre a következő összeállításban áll majd fel:

Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Czibor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Tóth Mihály.

Kijelentettem ezután, hogy a csapatban csak akkor lesz változás, ha valamelyik játékos ezt bármilyen okból kérné (fizikai és lelki fáradtság, rosszullét stb.). Az összeállításnak megfelelően dolgoztam ki azután a mérkőzésen követendő taktikát is.

A döntő mérkőzés taktikája

Megfigyelőink jelentették, de ez volt a mi véleményünk is, hogy a nyugatnémetek védekezésre rendezkednek be és ha egy kis levegőhöz jutnak, rajtaütésszerű támadásokat akarnak végrehajtani. Mi is kidolgoztuk Herberger elképzelését. Ez rajzban így nézett ki:

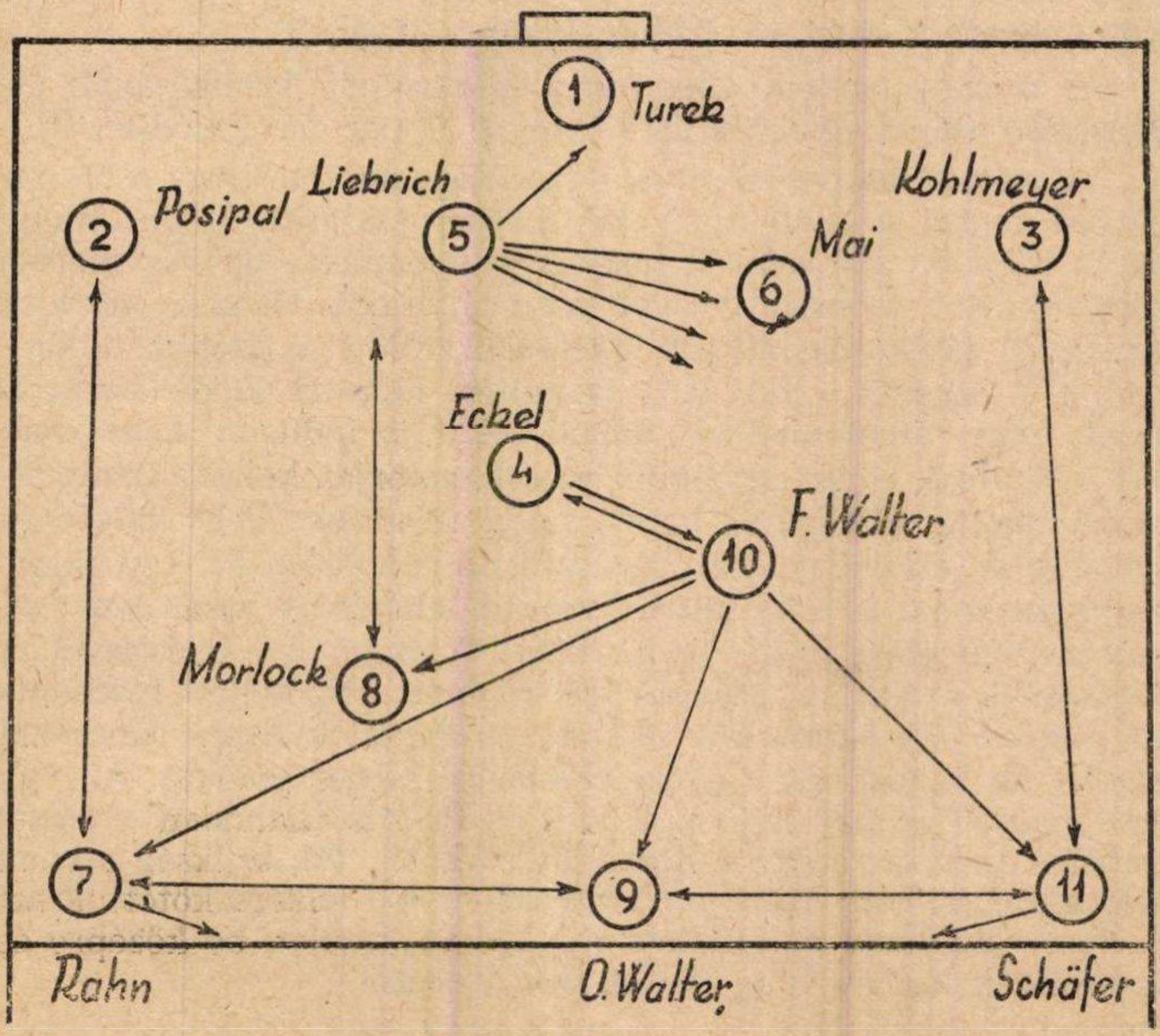

Amint a rajzon jól lehet látni, Posipal és Kohlmayer a két magyar szélső semlegesítését kapta feladatul. A nyugatnémetek Kocsist tartották a legveszedelmesebb magyar csatárnak és ezért a legtöbb erőt ide koncentrálták. Mait hátravonták, hogy a magyar összekötőt őrizze, de minden erejével Kocsisra vigyázott Liebrich is. Fritz Walter húzódott mélyen hátra, hogy segítsen a védelemnek és ő volt a támadások elindítója is. Nála futottak össze a szálak. Herberger arra számított, hogy Czibor játszik a magyar csapatban balszélsőt, ezért Rahnnak többször hátra kellett jönni és segíteni a védelemnek. Ugyancsak segítenie kellett Morlocknak is Puskás lefogásában. A magyar elképzelés szerint három csatár tartózkodott volna elől: a két szélső és O. Walter. A két szélső még azt is feladatul kapta, hogy keresztlabdákkal hozza zavarba a magyar védelmet.

Nekünk ez volt az elképzelésünk Herberger taktikájáról és amint később a tények bizonyították, helyes úton is jártunk, mert csupán annyiban változott meg a nyugatnémetek taktikája, hogy Rahn helyett Schäffernek kellett többször hátramennie Kohlmayernek segíteni Czibor kikapcsolásában.

A nyugatnémetek ellenünk alkalmazandó taktikájának elképzelése után megterveztük a magyar csapat harci módszerét is.

A magyar csapat taktikai elgondolása az volt, hogy a három hátvéd fedezi a nyugatnémetek három csatárát. Tóth Mihály kapta még azt a feladatot, hogy a védelemnek segítsen, mert a németeknek a jobbszárnya volt a veszélyesebb. Rahn és Morlock tankszerű játékosok, akiket igyekezni kellett a játékból kikapcsolni. A szokott védőfeladatát kellett ellátnia Zakariásnak is azzal, hogy alkalomadtán támadásokat is indítson. Bozsiknak Fritz Waltert, a nyugatnémet csapat motorját kellett ártalmatlanná tennie. Hidegkuti kapta azt a feladatot, hogy húzódjék hátrább és általában hátulról indítson támadásokat. Így segíthet Bozsiknak és még mindig marad lehetősége arra, hogy alkalomadtán előretörjön és támadást fejezzen be. Czibornak és Puskásnak a taktikai utasítás szerint most elől kellett maradnia és minden erejükkel arra kellett törekedniök, hogy Kocsissal együtt ők biztosítsák a győzelemhez szükséges gólokat. Az volt az elgondolás, hogy Czibor, Kocsis és Puskás állandóan a német térfélen tartózkodnak és hozzájuk zárkózik fel, szükség szerint Hidegkuti és Tóth Mihály. Czibornak még a lelkére kötöttük azt is, hogy alkalmas pillanatban nyugodtan menjen be középre és igyekezzék kapura lőni, illetve gólt szerezni.

A magyar csapat taktikájának fő jellemvonása: a támadás erősítése a védelem gyöngítése nélkül. A magyar taktika rajzban így nézett ki:

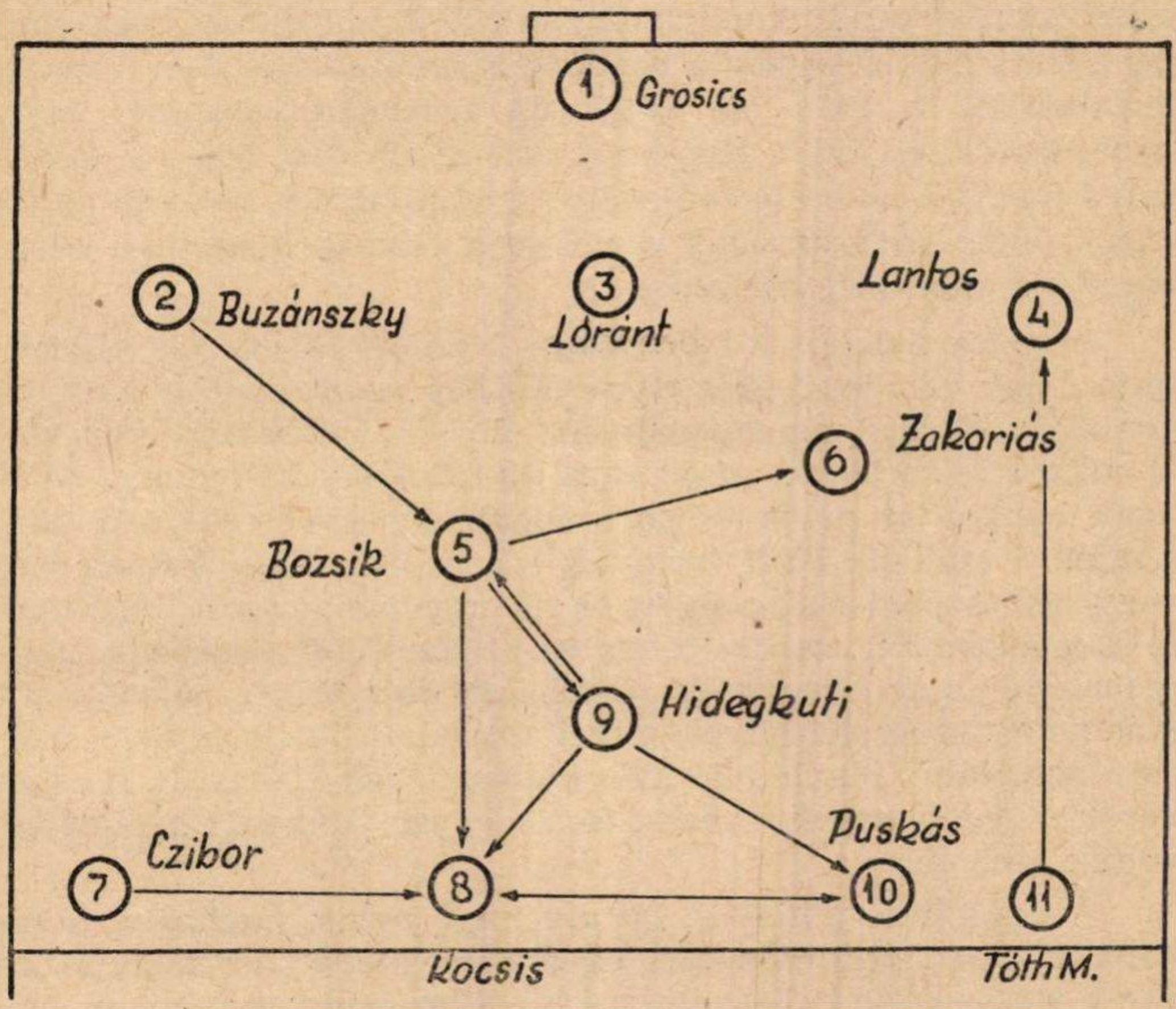

A játékosok valamennyien megértették a feladatokat és ígéretet tettek, hogy igyekeznek azokat helyesen végrehajtani.

Kellemetlenségek a mérkőzés előtt

Szombaton éjszaka kellemetlen jelenségnek voltunk szenvedő hősei. Solothurnban, szálláshelyünkön július 3-án fáklyás felvonulás kezdődött. Érdeklődésünkre közölték velünk, hogy július 4-én a svájci ifjúság fúvószenekarai részére országos verseny lesz a városban. Erre a versenyre érkeztek az ország különböző részeiből a versenyzők. A felvonulás 10 órakor kezdődött. Nagy sikerük volt. A villanyt leoltották a városban, úgy meneteltek a különböző csoportok. A felvonulásnak 11 órakor

vége is volt. A játékosok ezután nyugovóra tértek. Nem sokkal később arra lettünk figyelmesek, hogy a szálló előtt egy ifjúsági zenekar teljes tüdővel fújva, lármás hangversenyt rendezett számunkra. Erre a zenebonára igazán nem volt szükségünk és szívesen elengedtük volna. Olyan erővel harsogtak, hogy mint mondani szokták — még a halottak is feltámadtak tőle. Azonnal leszaladtunk a szálló elé és kértük a zenekar vezetőjét, hogy szüntesse be a zsivajt, legyenek tekintettel arra, hogy a szállóban a magyar labdarúgó válogatott tagjai laknak, akiknek az éjszakai pihenésre szükségük van, hiszen másnap Bernben a világbajnoki döntőn kell játszaniok.

A válasz meglepett bennünket. A vezető fölényesen kijelentette, hogy ez őket nem érdekli. Közben azonban mégis tovább vonultak. Abban reménykedtünk, hogy a játékosok, bár első álmukból felébredtek, majd újra elalszanak. Csalódtunk. Alighogy elment az egyik csoport, újabb zenészek érkeztek, akik szintén a szállónk előtt tartották a főpróbát. Éjjel kettőig hat, vagy hét csoport koncertezett és mi ugyanannyiszor szaladtunk le és igyekeztünk csendet teremteni. Beszéltünk a szálloda tulajdonosával és az ő segítségét is kértük. Sajnos, a rendőrfőnököt már nem tudták értesíteni, mivel szolgálata letelt és nem sikerült megtalálni. Minden kérlelés hiábavalónak bizonyult. A zenekarok reggelig járták a várost és a magyar játékosok képtelenek voltak pihenni.

A reggelinél mindjárt láttuk, hogy egyik játékos sem pihente ki magát rendesen. Még egyszer megkérdeztük, hogy sérült van-e a csapatban és fáradtságra hivatkozással van-e olyan játékos, aki nem vállalja a játékot? Panasza senkinek sem volt.

A taktikai megbeszélés után ismét pihenőre tértek a játékosok. Megdöbbenve tapasztaltuk, hogy a zenészek ismét működésbe léptek. A zenekarok a templom előtti téren gyülekeztek és együttesen adtak térzenét a város lakóinak. Őszintén meg kell mondanunk, hogy a zene és a nemzeti viselet, amelyben a zenészek felvonultak, nagyon szép volt és ha nem a világbajnokság döntőjére készülünk, nagyon is élveztük volna. Így azonban bosszantott és idegesített bennünket. Különben ez a nyugtalanság a játékosokra is átragadt, hiszen nem tudták kellően kipihenni magukat.

Végre autóbuszon elindultunk Bernbe a döntő színhelyére. Az idő esős volt és zuhogó esőben érkeztünk a pályára. Itt újabb

kellemetlenség fogadott bennünket. A nyugatnémet csapat autóbuszát beengedték egészen a pálya bejáratáig és kordont vontak arra az időre, amíg a játékosok a stadionba vonultak. Ezzel szemben a magyar csapat autóbuszát már jóval a pálya bejárata előtt leállították és a játékosoknak a tömeggel együtt kellett átverekedniök magukat, hogy egyáltalán a pályára jussanak. A rendezők a nagy tömegben lökdösni kezdtek bennünket, majd később a karhatalom is közbelépett és nem egy játékosunkat és vezetőnket taszigálták, rángatták és lökdösték. Ez az eljárás alaposan felborzolta a játékosok idegeit. Mi vezetők is idegesek voltunk az inzultus következtében, de igyekeztünk hidegvérünket megőrizni és a játékosokat megnyugtatni.

Minden eshetőségre számítva Kárpáti, Várhidi, Szojka, Palotás, Budai és Kovács I. is elhozta a felszerelését, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Az öltözködés előtt és a bemelegítés után még egyszer megkérdeztük a játékosokat: nyugodt lelkiismerettel merik-e vállalni a játékot?

Valamennyien igennel válaszoltak.

Ilyen előzmények után került sor a világbajnokság döntő mérkőzésére.

A szerencsés napot kifogó német csapat legyőzte a sok gólhelyzetet kihagyó magyar válogatottat

Nyugat-Németország—Magyarország 3 : 2 (2 : 2)

Az ötödik világbajnokság döntőjére, a rossz időjárás ellenére is, hatvanötezer néző gyűlt egybe Bernbe, hogy tanúja legyen a nagy találkozónak.

A két csapat Ling játékvezető sípjelére így állt fel:

Nyugat-Németország: Turek — Posipal, Liebrich, Kohlmayer — Eckel, Mai — Rahn, Morlock, O. Walter, F. Walter, Schäffer.

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Zakariás — Czibor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Tóth M.

A nehéz, sáros, csúszós pályán mi kaptunk előbb lábra és szép támadások után az első percekben 2 : 0-ás vezetéshez jutottunk. A gyors siker azonban megbosszulta magát. Ártatlannak látszó támadást indított el a nyugatnémet balszélső. A be-

adást Zakariás elfoghatta volna, de ő flegmán akarta hazacsúsztatni a labdát Grosicsnak, aki állva várta a labdát. Morlock nagy lendülettel futott a labdára, látta a védők ingadozását és előredobta magát. Ülő helyzetből sikerült is neki a megdermedt Grosics mellett a hálóba kotornia a labdát.

Ezután a játékvezető téves ítéletei borzolták fel a játékosok és a nézők idegeit. Nemsokára a németek szögletet értek el. A német szögletrúgások alkalmával való helyezkedést megbeszéltük a játékosokkal. A nyugatnémetek ugyanis lövésszerűen rúgják a szögletet a kapu elé, amelyre hátulról, nagy erővel fut rá valamelyik játékos és fejjel igyekszik azt a kapuba juttatni. Közben a német csatárok egyike mindig igyekszik a kapust kikapcsolni a játékból, amíg a többi berohan a labdára. Most is így történt: a berúgás után Grosics jól ment fel a labdáért, de O. Walter, mint az a képen is jól látható, szabálytalanul megakadályozta a labda megszerzésében. Grosics így csak érinteni tudta a labdát és az a fedezetlenül hagyott Rahn elé pattant, aki egyből a kapuba vágta. (Lantos az utasítás ellenére nem a jobbszélsőt fogta, hanem beállt a kapuba.) Így egyenlítettek ki a nyugatnémetek.

Az egyenlítés szabálytalan körülmények között történt, a játékvezető azonban megítélte. Ez még idegesebbé tette a magyar játékosokat. Óriási energiával küzdöttek a magyar csapat tagjai, de nem sikerült újabb gólt elérniök.

Fritz Walter: „3 : 2" (A világbajnokság mérkőzései) című könyvében elismerte a német csapat nagy szerencséjét, amellyel megmenekültek az újabb magyar góloktól. Könyvében a következőket olvashattuk:

„. . . Turek fantasztikus védéssel öklözi a kapu fölé Hidegkuti három lépésről leadott bombalövését. E pillanatban mindent Tureknek köszönhetünk. Jutalmul a szerencse is melléje szegődik. Puskás—Hidegkuti—Zakariás—Kocsis kombinációfergeteg után a magyar középcsatár bombája a kapufáról pattan vissza a mezőnybe."

A 36. percben Puskás nagyszerű labdát tálal Kocsis elé, aki három német védőt is kicselez és már csak Turekkel áll szemben, amikor Fritz Walter a lövés pillanatában szabálytalanul akasztja összekötőnket és így a labda kigurul a jobb kapufa mellett. Tiszta 11-es. Így tanítják a játékvezetői tanfolyamokon. Ling játékvezető azonban nem adja meg a jogos büntetőt.

Így láttuk ezt a helyzetet mi, de nézzük meg, hogy Fritz Walter, a nyugatnémet csapat kapitánya hogyan látta és írta

le ezt a könyvében: „. . . A középvonal magasságában rémülten látom, hogy újabb veszély fenyegeti a német kaput. Azonnal rajtolok. Kocsis éppen Liebrichet cselezte ki, a kapu előterében áll Turekkel szemben és megfontolni látszik, hogy melyik sarokba helyezze a labdát. Ott termek a magyar csatár mellett és váll váll ellen harcolom ki a labdát."

Még egy nagy helyzetet említett F. Walter a könyvében, ahol csak a szerencse és Turek feltűnő jó napja mentette meg a német csapatot a góltól. „. . . Eckel mellett vad hajsza folyik a tizenhatosunk táján. A védelmünkkel folytatott heves harc után a labda Kocsis fejére száll, aki azt határozottan és nagy erővel irányítja a felső sarokba. Turek, a düsseldorfi kapus azonban önfeláldozóan dobja magát és sikerül is az utolsó pillanatban kinyomni a sarokból a labdát."

Ezzel vége is lett a félidőnek. A pihenő alatt elkeseredve panaszkodnak a magyar játékosok a bíróra.

A II. félidőben is folytatódott a magyar csapat támadó sorozata. Turek két alkalommal is csak szerencsével hárított. Hidegkuti labdája a kapufa mellett csúszott ki. Bozsik, majd Puskás nagy lövése és Kocsis hatalmas kapufája ijesztgette Herbergeréket. Liebrich, majd nem sokkal később Kohlmayer ment a gólvonalon. Bosszantó, de nem sikerül a kapuba betalálnunk.

A 68. percben Puskásnak van nagy helyzete, lő is és Turek spárgázva tolja ki a labdát. Oda a nagy helyzet, pedig Turek már verve volt, de a szerencse nem hagyta cserben. Czibornak van ezután egy helyzete, de öt méterről „fejbe lőtte" Tureket.

Hat perccel a befejezés előtt Schäffernél volt a labda. Bozsik szerelte a német balszélsőt, aki azonban újra támadott és miután Bozsikot szabálytalanul választotta el a labdától, keresztbe vágta azt a jobbszélre. (Bozsik elesett és hiába várta a játékvezetői sípszót, az néma maradt.) A labda kiment volna az oldalvonalon, de szerencsétlenségre Lantos visszafejelte a mezőnybe Rahn elé. A szélső hirtelen befelé húzott és mintegy 16 méterről hatalmas ballábas lövést küldött kapunkra. A későn vetődő Grosics kezét érintve jutott a labda a magyar kapuba.

Még mindig nem adtuk fel a küzdelmet és egy végső ostromot indítottunk a balszerencse ellen. Hidegkuti nagyszerű labdát tálalt Puskás elé, aki levette és a későn vetődő Turek mellett kiegyenlített. A játékvezető meg is adta a gólt, majd partjelzőjére nézett, aki lest intett. Ezután visszavonta előző ítéletét. Puskás az elrúgás pillanatában nem volt lesen. Óriási játékvezetői tévedés. Két perc volt még hátra a mérkőzésből és lövés lö-

vés után zúdult Turek kapujára. Czibor hatalmas bombája például Turek válláról került a kapu fölé.

Most pedig átadjuk a szót Fritz Walternek. A nyugatnémet csapat kapitánya így látta a mérkőzés második félidejét: „... Czibor, aki visszakerült a helyére a baloldalra, sikertelenül támadja Tureket. Közvetlenül ezután Puskás kerül lövőhelyzetbe: emberi számítás szerint ennek a lövésnek a magyarok 3 : 2-es vezetését kellett volna eredményeznie, de Turek a mezőnybe öklözte az erős lövést. — A német védelmi fal áttörhetetlennek látszik. Posipal, Liebrich és Kohlmayer mindenütt védekeznek. Ha átjátsszák őket, úgy sziklaszilárdan bízhatjuk magunkat Turek Tonira és a szerencsére... A magyarok mindent elkövetnek, hogy hamarosan kikényszerítsék a döntést. Tóth átjássza Tureket és ügyes testcsel után a rövid sarkot célozza meg, de Kohlmayer a gólvonalon ment. Ezzel halálbiztos gólt hárít el... Egy beadásra Kocsis ugrik fel és Turek feje felett a hosszú sarokra fejeli a labdát. A magyarok harmadik gólját a kapufa menti."

Még sok hasonló helyzetet sorolt fel F. Walter, ahol a szerencse segítette a német csapatot. Majd így folytatta mérkőzésleírását: „... A mérkőzés végleges kiemenetele szempontjából döntő jelentőségű volt, hogy a félidő közepetáján indított nagy magyar rohamot gól nélkül húztuk ki. Még az utolsó percben is egyenlíthetett volna a magyar csapat. A jobbösszekötő helyére húzódó Czibor a tizenhatossal egymagasságban kapta a labdát. Elállt egy pillanatra még a szívverésem is. A szélső hatalmas bombát zúdított kapunkra, Turek azonban szerencsénkre jól összpontosított és a labdát sikerült a sarokból kiöklöznie. Még ebben az utolsó percben is borotvaélen táncolt a német győzelem."

Így ért véget a drámai küzdelem, amely a szerencsésebb német csapat világbajnoki győzelmét hozta.

Megállapítottuk, hogy csatárainknak az előző igen nehéz mérkőzések fáradalmai következtében nem volt meg az utolsó összpontosításhoz szükséges idegerejük, amely pedig éppen a gólhelyzetek kihasználásánál lett volna nélkülözhetetlen.

A mérkőzés végén fáradtan és szomorúan álltak fel a játékosok, hogy üdvözöljék a német csapatot. A hatalmas közönségnek igen tetszett a magyar labdarúgók sportszerű viselkedése és nagy tapssal jutalmazta őket. A magyar játékosoknak fájt, hogy nem nyerték meg a világbajnokságot, de bebizonyították az egész világ labdarúgó szakemberei előtt, hogy nemcsak játszani tudnak, hanem becsületesen el tudják viselni a vereséget is.

A végeredmény

Brazília	2	Magyarország	4	Magyarország	2
Magyarország	4				
Anglia	2	Uruguay	2	Ny.-Németor.	3
Uruguay	4				
Jugoszlávia	0	Ny.-Németor.	6		
Ny.-Németország	2				
Ausztria	7	Ausztria	1		
Svájc	5				

A Magyarország—Uruguay mérkőzés a rendes játékidőben 2 : 2-re végződött. Kétszer 15 perces hosszabbítás következett.

1. Nyugat-Németország.
2. Magyarország.
3. Ausztria.
4. Uruguay.

A 3. helyért:

Ausztria—Uruguay 3 : 1 (1 : 1).

Megjegyzések és nyilatkozatok

A döntő után Josef Herberger így nyilatkozott: „. . . Csapatunk olyan teljesítményt nyújtott, amilyet német csapat azelőtt még soha. Csatáraink is állandóan részt vettek a védelem munkájában. Határtalan lelkesedésünknek és küzdőszellemünknek köszönhetjük a győzelmünket. Ez olyan mérkőzés volt, amelynek tanulságait le kell szűrnünk és hasznosítanunk."

Vittorio Pozzo megérdemeltnek tartotta a németek győzelmét, de megállapította, hogy tudásban nem értek fel a magyarokhoz: „. . . Fáradtan játszott a magyar csapat, és így hiányzott a gyorsaság és a robbanékonyság. A magyaroknak rengeteg helyzetük volt és véleményem szerint, ha Puskás egészséges, meg is nyerték volna a mérkőzést. A németek lelkesen, rendkívüli nagy akarással játszottak. Nem ismertek elveszett labdát és végeredményben azt mondhatjuk, hogy megérdemelten győztek. Meg kell azonban azt is állapítanom, hogy játéktudásban nem érnek fel a németek a magyar csapathoz."

Willy Meisl, a kiváló angol szakember így foglalta össze a döntőbeli észrevételeit: „. . . Nyugat-Németország a világbajnok és Magyarország a világ legjobb csapata. A magyar csapatnak az lehet az elégtétele, hogy a világbajnokság legnagyobb fegyvertényét vitte végbe a brazil és uruguayi csapat legyőzésével. Szerintem nagy hiba volt, hogy a magyar együttesben nem teljesen egészséges játékosokat is szerepeltettek."

Arnold Rauhut, keletnémet labdarúgó szakember a Berlinben megjelenő Theorie und Praxis der Körperkultur egyik számában a világbajnoki döntővel foglalkozott és a következő igen érdekes megjegyzéseket tette: „. . . . A labdarúgás rajongói számára meglepetésként hatott, hogy a német csapat szerezte meg a világbajnoki címet. Szükségesnek tartom, hogy rámutassak néhány szempontra, olyan szempontokra, amelyek a torna során döntő szerepet játszottak.

— Nyugat-Németország nem került a kiemelt csapatok közé, vagyis „esélytelen"-nek minősítették. A világbajnokság során, mind az olimpiai döntőbe jutott jugoszláv, mind pedig a favoritnak tartott osztrák együttest megverte. A nyugatnémet csapat tehát kevesebb lelki hátránnyal került a világbajnoki döntőbe, mint a favorit szerepre kényszerült magyar csapat. Ez a körülmény különben az egész torna során lényeges szerepet játszott, mert minél tovább jutott a nyugatnémet csapat, annál nagyobb ösztönző erő hajtotta. Meg kell még említeni Herberger edző szaktudását, akinek csapata a döntő pillanataiban tényleg teljes erőnlétben, mint mondani szokás, „fitt" volt.

— A magyar csapat kezdettől fogva favoritja volt a tornának. Minél tovább tartott a torna, annál nehezebbé vált ennek a favoritszerepnek megfelelni. Ehhez járult még az is, hogy Magyarország, ellentétben Nyugat-Németországgal, a nyolcaddöntőben nem kímélhette legjobbjait, mert a nyugatnémet összeállítás ismeretlen volt előtte, a soron következő mérkőzéseken pedig, a nehéz ellenfelekre való tekintettel, mindig a legerősebb csapattal kellett szerepelnie. További balszerencsének kellett tekinteni azt, hogy a magyar csapat legjobb játékosa, Puskás harcképtelenné vált és így irányító játékos nélkül kellett legnehezebb mérkőzéseit megvívnia a két dél-amerikai csapattal. Különösen a meghosszabbított uruguayi mérkőzés őrölte fel a magyar játékosok erejét, ami nagyon is hiányzott a döntőben és csökkentette az esélyt, hogy a formája teljében levő nyugatnémet válogatott ellen kiharcolja a világbajnoki címet. Ehhez járult még a döntőben a magyar csapat szerencsétlen összeállítása. Puskás

beállítása túl korainak bizonyult. Puskás a még ki nem hevert sérülése folytán sok helyzetet nem tudott kellően megoldani. Mindezek ellenére a nyugatnémet válogatott játékteljesítménye nem csökkenthető és tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy a világbajnokság kivívása nem volt érdemtelen."

Érdekességek a világbajnokságról

Gólkirály: Kocsis Sándor (Magyarország) 11 rúgott góllal.

Kocsis nyerte meg a legtöbb gólt rúgó játékosnak felajánlott mexikói korsót.

6 gólos: Probst (Ausztria), Morlock (Ny.-Németország).

5 gólos: Hügi II. (Svájc), O. Walter (Ny.-Németország).

4 gólos: Rahn, Schäffer (Ny.-Németország), Puskás, Hidegkuti (Magyarország).

A világbajnokság során negyven és fél órát, pontosabban 2430 percet játszottak.

Hány játékos szerepelt a világbajnoki küzdelmek során?

11 játékost szerepeltetett:	Skócia — — — — — —	11
12 játékost szerepeltetett:	Jugoszlávia, Belgium — — —	24
13 játékost szerepeltetett:	Mexikó — — — — —	13
14 játékost szerepeltetett:	Brazília, Csehszlovákia, Anglia, Franciaország, Svájc, Uruguay	84
15 játékost szerepeltetett:	Ausztria, Magyarország, Törökország — — — — — —	45
17 játékost szerepeltetett:	Dél-Korea — — — — —	17
18 játékost szerepeltetett:	Ny.-Németország, Olaszország —	36
	Összesen:	230

játékos jutott szóhoz a VB küzdelmei során.

A magyar sajtó véleménye a VB-ről

Szabad Nép: Méltán lehetünk és vagyunk büszkék a világbajnokságon második helyezést szerzett válogatottunkra. Az egész nemzetközi sportközvélemény, a külföldi sajtó, a világbajnokság döntőjéről szinte kivétel nélkül azt a következtetést vonta le, hogy a döntőn elszenvedett veresége ellenére is a magyar válogatott a világ legjobb együttese. A magyar labdarúgóknak három hét alatt öt ellenfelet kellett maguk alá gyűrniök, 480 perces, kimerítő csatát kellett vívniok a világbajnokság

mérkőzéseinek során. Soha még ilyen erős, ilyen felkészült csapatok, ilyen nagy számban nem találkoztak egymással. És Magyarország csapatának ezek közül is a legnehezebb ellenfelek jutottak. A magyar labdarúgóknak nem kisebb feladat jutott, mint négy napon belül a két világhírű dél-amerikai csapat legyőzése. Az egész nemzetközi sportközvélemény elismerte, hogy a magyar labdarúgók a világbajnoki torna folyamán kitűnő csapatjátékot mutattak, a sportemberek ehhez még hozzátették, hogy a magyar labdarúgók nagyszerű csapatteljesítménye, kiváló egyéni játékkal párosul.

A magyar válogatott sportdicsőségét és nemzetközi hírnevét a döntőben elszenvedett véletlen vereség egyáltalán nem csorbította.

Népsport: A magyar válogatottnak a világbajnokságon mutatott szereplése, a VB-n elért eredményei alapján értékelik a magyar labdarúgást most még magasabbra, mint eddig. Függetlenül a döntőben elszenvedett vereségtől, a szakemberek a világbajnoki torna legjobb csapatának egyöntetűen Magyarország csapatát tartották. Eddigi eredményeihez képest pedig az jelent számottevő haladást, hogy ezen a világbajnoki tornán végre szembekerült a két legjobb dél-amerikai csapattal, Brazília és Uruguay válogatottjaival és mindkettőt legyőzte. Ez a fegyvertény eddig hiányzott a magyar válogatott csapat dicsőséges győzelemsorozatából s ezt a hiányt eléggé számon tartották, különösen Dél-Amerikában, akkor is, amikor a magyar csapatot már a világ legjobbjának emlegették. Ez a két győzelem nemcsak azt jelentette, hogy a Rimet-kupa visszakerült Európába, hanem azt is, hogy a magyar csapat megszerezte azt a két győzelmet is, amely eddig hiányzott ahhoz, hogy világelsőségét elismerjék. Ha a magyar csapat esetleg győzött volna is a döntőben, de nem a két dél-amerikai csapat legyőzésével jutott volna oda, a kérdés továbbra is nyílt maradt volna, még a világbajnoki cím ellenére is. Nincs olyan szakember, aki ne ezt a két mérkőzést emelné ki a világbajnoki mérkőzések közül s az az állítás, hogy a Magyarország—Brazília és a Magyarország—Uruguay mérkőzés világbajnoki döntő volt, nem valami színes szókép, hanem — szakvélemény.

Szabad Ifjúság: A döntőben elszenvedett balszerencsés vereség ellenére is Magyarország válogatottja nyújtotta a világbajnoki tornán a legkiemelkedőbb teljesítményt. A legnagyobb baj az volt, hogy csatárainknak a legtisztább gólhelyzeteket sem sikerült kiaknázniok, hol a nyugatnémet kapus keze vagy lába, hol a kapufa „szólt" közbe. Labdarúgásban — így szokott ez már

lenni — a sok kihagyott helyzet nem marad büntetlenül. Mi „elpuskáztuk" a jó helyzeteket, a nyugatnémetek viszont néhány kínálkozó alkalmat is megragadtak a góllövésre. Ahhoz egy pillanatig sem férhet kétség, hogy válogatottunk becsületesen, teljes erejével, győzniakarással küzdött. A nagy tét megviselte az idegeket s amikor a németek 2 : 1-re szépítettek, játékosaink egyre idegesebbekké váltak, kizökkentek megszokott játékstílusukból s távolról sem tudták azt a teljesítményt nyújtani, amire egyébként képesek. Így fordulhatott elő, hogy a világbajnokság döntőjében a legalább egy klasszissal gyengébb nyugatnémet csapat szerezte meg a győzelmet.

Magyar Nemzet: Sokszor elhangzott a világbajnokságról, hogy az ilyen nagy mérkőzéssorozaton a tudás mellett az idegek mennyire döntő szerephez jutnak. A brazilok és az uruguayiak ellen az idegek terén tudtunk főként fölényt kiharcolni. A nyugatnémetek ellen itt maradtunk alul. A világbajnoki döntőn elszenvedett vereség ellenére is a magyar csapat az, amelyet a világsajtó a vesztés ellenére is az 1954-es világbajnokság erkölcsi győztesének nevez.

Népszava: A világbajnokság erőltetett tempója, a nyolc nap alatt lebonyolított három döntő jellegű mérkőzés, válogatottunk erejét annyira igénybe vette, hogy egyáltalán nem csodálatos a döntőben mutatott idegkimerültsége. A világ minden részéről összesereglett szakemberek legteljesebb elismeréssel illették a magyar csapatot, amely világbajnoki eredményei közé sorolhatja a kétszeres világbajnok és kétszeres olimpiai bajnok Uruguay és a világbajnokság másik nagy esélyesének: Brazíliának legyőzését.

Esti Budapest: A magyar válogatott balszerencsés mérkőzésen vesztette el az utolsó pillanatban a világbajnokságot. Azt azonban meg lehet állapítani, hogy a játékosok mindent megtettek, amit megtehettek. Fáradtsággal a lábukban és idegeikben is megverhették volna a nyugatnémeteket, ha a helyzetek kihasználása terén nem lettek volna balszerencsések. Azt is lehet mondani: kerek a futball labda és törvényszerű, hogy a jobbik néha vereséget szenvedhet még a rosszabbtól is. Nem győztünk, mert a négy és féléves veretlenség után a világ legjobb labdarúgó csapata címének hatalmas terhével is kellett küzdeni, csak nekünk volt veszteni valónk. Második helyezettek lettünk a világbajnokságon, de a világ sportközvéleménye előtt Magyarország az erkölcsi győztes, labdarúgócsapatunk ma a világ elismerten legkiválóbb együttese.

A világbajnoki döntő nemzetközi értékelése

Az 1954. évi labdarúgó világbajnokság a döntő után még hosszú ideig élénken foglalkoztatta a nemzetközi sajtót és a labdarúgó szakembereket. Nyugodtan elmondhatjuk, nem volt még a labdarúgás történetében példa arra, hogy a vesztes csapat dicséretét zengték volna világszerte, míg a győztesről csak annyit állapítottak meg, hogy megnyerte a világbajnokságot. 1954-ben ugyanis ez történt. A szaksajtó annak ellenére, hogy a magyar labdarúgó válogatottnak nem sikerült megnyernie a világbajnokságot, terjedelmesen foglalkozott a magyar csapat szereplésével, elemezte játékát és a „világ legjobb csapata" jelzővel ruházta fel. Egy cseppet sem érdektelen tehát, hogy most az érdekesebb külföldi lapvéleményeket és a labdarúgó világ szakértőinek nyilatkozatait közreadjuk. Ezekből a bírálatokból és nyilatkozatokból kicsendül a magyar csapat világbajnoki szereplésének reális értékelése is.

A zürichi Sport, a világ egyik legismertebb és legnépszerűbb sportszaklapja, a július 4-i világbajnoki döntővel foglalkozva a következőket írta: „Egy hajszálon függött csak a magyar csapat győzelme. A magyaroknak ugyanis egészben véve több gólhelyzetük volt, de ezeket rendre kihagyták. A magyar együttes ezen a mérkőzésen közel sem érte el csúcsformáját, de 2 : 2 után még így is nyomasztó volt a fölényük. A csatárok rengeteg gólhelyzetet dolgoztak ki, de lövéseiket vagy a német kapus védte, vagy elkerülték a kaput, sőt néhányszor a kapufán csattantak. Mindent egybevetve a német csapat megérdemelte a győzelmet, bár ez nem volt könnyű. Még az utolsó percben sem látszott elegendőnek a németek 3 : 2-es vezetése. A játék olyan szép és magas színvonalú volt, hogy a közönség szívesebben vette volna, ha meghosszabbításra kerül a sor. Lelkesedésre ragadta a nézőket ez a csaknem tökéletes játék. A németek csatársoruk jobb játékával győztek. Persze másként is végződhetett volna a döntő. Meg kell említenünk, hogy a német csapat a „csodatizenegyet" annak leggyengébb napján kapta ellenfélként, de még így is némi szerencsével a magyarok a maguk javára dönthették volna el a mérkőzést. A magyar csapat, bár a döntőn vereséget szenvedett, mégis a világbajnokság legjobb csapata volt."

Ezután a játékosok teljesítményével foglalkozott a Sport. A játékosok közül — tekintettel a helytelenül kommentáló rádióközvetítésre — különösen Czibor jobbszélső játékáról közölt svájci bírálat tarthatott nagy érdeklődésre számot. Ez a bírálat pedig így hangzott: „. . . A szélsők közül a rendkívül gyors

Czibor a kétségtelenül veszélyesebb. Ez a nagyszerű technika felett rendelkező játékos az első félidőben Kohlmayerrel szemben macska-egér harcot folytatott és a legkisebb területen is raffináltan rázta le őt magáról. Mindez gyorsabban történt, mint ahogyan ezt leírhattuk."

Igen érdekes a Berner Tagblatt sportrovatvezetőjének a meglátása. Szerinte a támadás a legjobb fegyver a győzelem kiharcolásában. Bírálatában ezeket olvashattuk: „... A német—magyar világbajnoki döntő részvevői gondoskodtak arról, hogy a mérkőzés a torna csúcspontjává váljék. A rossz talaj, a kedvezőtlen idő és a magyar játékosok fáradtsága ellenére ez a nagyszerű mérkőzés annyi fényt szolgáltatott, hogy szívesen eltekintettünk az árnyoldalaktól. És még egy tanulsággal szolgált a döntő: a támadásból kovácsolható a legjobb fegyver, ha a kovács megfelelő anyag felett rendelkezik. Például fizikailag és szellemileg mozgékony játékosok felett. A döntőn hiába volt a magyar anyag kitűnő, hiába dolgozott ki rengeteg gólhelyzetet, nem volt eredményes, mert fizikailag fáradtak voltak és a helyzeteket nem tudták értékesíteni." A cikk végén a taktikai beállítottságról írt a cikkíró: „... A taktikai beállítottság nevelés kérdése — írta — és ha majd azt fogják oktatni a futballban, hogy legalább olyan fontos kiharcolni a sikert, mint megakadályozni a gólokat, akkor bizonyára több csatártehetség fog felbukkanni."

A La Suisse a német kapust dicsérte. Így írt: „... A magyarok még 2 : 2 után is megnyerhették volna a mérkőzést, mert negyven percen keresztül ostromolták a németek kapuját, de a csatárok a legjobb helyzeteket sem tudták kihasználni. Úgy látszik baj volt az összpontosítással. A német kapus, Turek ezen a mérkőzésen tüneményes formában védett és a szerencsével is jóban volt. Biztos góloknak látszó lövéseket tett ártalmatlanná és fő részesévé vált a németek világbajnoki győzelmének. A magyarok teljesen szabályos egyenlítő gólját, Puskás második gólját, a játékvezető megsemmisítette. A helyzet úgy nézett ki, hogy hosszabbításra kerül a sor."

A magyar csapat tökéletes játékművészetéről írt a francia sajtó

A francia lapok is bőségesen foglalkoztak a berni döntővel. Valamennyien elismerték a magyar csapat világelsőségét és megállapították, hogy a döntőn a magyar játékosok fáradtaknak látszottak, és ezért nem sikerült nagy fölényüket gólokkal biztosítaniok.

L'Equipe: „... Az ötödik világbajnokságért lezajlott küzdelem nem úgy végződött, ahogy azt sokan várták. Nem a legtehet-

ségesebb labdarúgók, nem a legeredményesebb játék művészei, nem a legfinomabb és legötletesebb labdarúgás képviselői győztek. A világbajnokság első tanulsága ennek ellenére: Magyarország az első."

Parisien Liberté: „... Akik látták a Magyarország—Uruguay mérkőzést, azok előtt bebizonyosodott, hogy a magyar labdarúgó válogatott a világ legjobb csapata és ez azzal sem szűnik meg, hogy a döntőben vereséget szenvedett egy szerencsés együttestől, amelynek sokkal könnyebb volt a döntőbe jutáshoz vezető útja. A magyar labdarúgás felsőbbségét semmivel sem kisebbítette a berni eredmény."

L'Aurore: „... Balszerencsés vereséget szenvedett a magyar válogatott, pedig már olyan közel volt a célhoz. A svájci világbajnokságnak az lett volna a méltó befejezése, hogy a nagyszerű győzelmi sorozat után a magyarok nyerjék azt meg. Az a vereség, amely az utolsó hat percben érte a magyar együttest, drámai benyomást és nagy részvétet keltett a nézőkben. Soha még egyetlen csapat veresége sem látszott ennyire balszerencsésnek és mondhatjuk bátran igazságtalannak, mint ez."

Paris Presse Intransigeant hírügynökség: „... A nyugatnémetek győzelmével egy teljesen valószínűtlen, rendkívüli és igazságtalan eredményt hozott a világbajnokság. Szinte minden összeesküdött ezen a napon, hogy megakadályozza a magyar labdarúgók, a jobb csapat győzelmét: a világbajnokság ostoba rendszere, a hihetetlen balszerencse, sőt még Ling angol játékvezető bíráskodása is."

A továbbiakban azzal foglalkozott a tudósítás, hogyan történhetett meg, hogy a nagyobb tudású csapat a döntőben mégis alulmaradt?

Ezt a tényt a következőképpen magyarázta: „... Vitán felüli az, hogy a magyar csapat a világbajnokságon olyan tökéletes játékművészetet produkált, amelynél jobbat, látványosabbat és átütőbb erejüt még alig látott a Svájcban egybesereglett nemzetközi labdarúgó közönség. És mégis miért maradt a döntőben alul a jobbik csapat? Ez egyszerűen csak azzal magyarázható, hogy a magyar játékosoknak szinte emberfeletti feladatot kellett megoldaniok. A négy nap alatt a dél-amerikaiakkal megvívott gigászi küzdelem felemésztette a magyar játékosok erejét, idegeik felőrlődtek. Mindenesetre igen fájdalmas, hogy a világbajnoki döntő ilyen kétesértékű módon végződött. A világbajnoki cím nem azoknak jutott, akik ezt megérdemelték. A szerencsés körülmények, a kevés gólhelyzetüket jobban kihasználó németeknek juttatta a pálmát. Mindazoknak azonban, akik a magya-

rokat labdarúgó művészetük csúcsán, különösen az uruguayiak elleni mérkőzésen megcsodálhatták, nincs kétségük afelől, hogy a magyarok az igazi világbajnokok."

Liberation: „... A döntő mérkőzés nézői között nem volt egyetlen tárgyilagos megfigyelő sem, aki kétségbe vonta volna azt a tényt, hogy az utolsó mérkőzésen, a világbajnoki küzdelemben részt vett legjobb csapat maradt alul."

*

Az olasz lapok is elismerően írtak a magyar csapat világbajnoki szerepléséről. Megállapították, hogy a világbajnoki torna hibás rendszere és a balszerencse fosztotta meg a magyarokat a jól megérdemelt végső győzelemtől.

La Gazzetta dello Sport: „... Annak a csapatnak, amely menet közben olyan nehéz akadályokat küzdött le, mint a magyar, elkerülhetetlenül meg kellett fizetnie a győzelmekért a világbajnokság egyik későbbi állomásán. A magyarok szerencsétlenségükre közvetlenül a cél előtt buktak el. Bár a magyarok nem nyerték meg a világbajnokságot, ennek ellenére a Brazília és az Uruguay ellen aratott győzelmükkel bebizonyították, hogy minden kétséget kizárólag a világ legjobb labdarúgói. A magyarok minden tekintetben a legjobbak. Labdarúgásukban minden megtalálható, ami jó volt a múltban és ami hasznos, értékes a jelenben. Külön dicséret illeti a magyar csapatot a labdarúgás korszerű továbbfejlesztéséért. Meglátásunk szerint a világbajnokságon egyedül csak az uruguayiak állták meg a helyüket a magyarokkal szemben és ezért teljes elismerés illeti őket. Úgy érezzük, hogy ha a németek még tízszer mérik össze erejüket a magyarokkal — azokkal, akiket a döntőig megismertünk — tízszer szenvednek vereséget."

Il Corriera dello Sport: „... Főleg a balszerencse okozta a magyar csapat vereségét a svájci világbajnokság döntőjében. Bár Magyarország elvesztette négyéves veretlenségét, mégis olyan nagy csapat maradt és marad a jövőben is, amellyel a nyugatnémet válogatott nem veheti fel a versenyt játéktudásban."

Il Tempo: „... A teljesen rossz elképzelésből született világbajnoki rendszer eredeti fogyatékosságának megfelelően ért véget a berni döntő. Az a Nyugat-Németország ragadta el ugyanis a magyaroktól a világbajnoki címet, amely a nyolcad döntőben nagyarányú vereséget szenvedett a magyar tizenegytől. A magyarok már az uruguayi mérkőzés után kiérdemelték a világbaj-

noki címet, amelyet a döntőben csak a balszerencse vett el tőlük."

L'Unita: „... A világbajnoki döntőben a vak szerencse a magyarokkal szemben a nyugatnémeteknek kedvezett. A magyar csapat fáradtan játszott és a csatárok rengeteg gólhelyzetüket nem tudták kihasználni. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az igazi döntőt nem Bernben, hanem a Magyarország—Uruguay mérkőzésen láthattuk."

*

Az osztrák sajtó is napirenden tartotta a világbajnoki döntőt. Sok szó esett a magyarok balszerencsés szerepléséről. A Salzburger Nachrichten így írt: „... A világbajnoki döntőben nem a legjobb, hanem a legküzdőképesebb csapat szerezte meg a győzelmet. A magyarok sokkal nehezebb körülmények között kerültek a döntőbe, mint a nyugatnémetek és ez az erőtöbblet eredményezte azután a nyugatnémetek váratlan világbajnokságát. Meg kell állapítanunk, hogy a magyar csapat veresége ellenére is a legjobb benyomást keltette a tornán részt vett csapatok között."

A Sportschau többek között így írt: „... A német—magyar döntőn a magyarok elfelejtették, hogy az ellenfél védelmével szemben két játékos több meglepetést tud szerezni, mint egy és hogy a legremekebb cselek és áttörések is több erőt igényelnek, mint egy jó passz. A magyar csapat játékosain a döntő mérkőzésen a szellemi és idegfáradtság jelei mutatkoztak és ezen megtört a magyar együttes annyiszor csodált és megszokott ritmusa."

A Sport Kurir arról írt, hogy a szerencse a második félidőben nagyon kedvezett a nyugatnémet csapatnak, amelynek kapuját Turek szenzációsan védte. Megemlítette még azt is, hogy a magyarok megnyerhették volna a mérkőzést, ha csatáraik pontosabban lőttek volna.

Igen elismerően írt a magyar csapatról a Toto Funk: „... Magyarország, amely négy éven át egyeduralkodó volt a labdarúgásban, megérdemli, hogy legalább olyan megbecsüléssel emlegessék, mint az új világbajnokot. Mint a mi egykori csodacsapatunkat, a magyarokat is a balszerencse üldözte. Éveken át koronázatlan uralkodói voltak a labdarúgásnak, de a hivatalos világbajnoki címet nem sikerült elérniök. Mindez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a magyarok továbbra is egészen különleges helyet foglalnak el a világ labdarúgásának élvonalában."

A Welt am Montag így foglalta össze a döntőről alkotott véleményét: „. . . Magyarország, amelyet az elsőszámú labdarúgó országnak értékelnek ma is, általános meglepetésre kénytelen volt a második hellyel beérni. A magyarok tehát elestek a világbajnoki címtől, amelyet pedig egyedül ők érdemeltek volna meg, de a második helyezésük semmivel sem fogja a magyar futball tekintélyét kisebbíteni. Mértékadó szakemberek véleménye szerint a magyar csapat Svájcban is bebizonyította mesteri képességeit és bizonyságát szolgáltatta annak is, hogy ez idő szerint a világ legjobb labdarúgó együttesének kell tekinteni. Tárgyilagosan meg kell állapítanunk azt is, hogy míg a nyugatnémet csapat a nyolcad- és negyeddöntőben nem volt képes különösebb benyomást kelteni, addig a magyarok a legnehezebb erőpróbákon is kitűnő teljesítményt nyújtottak. Úgy véljük, mindenki egyetért velünk abban, hogy a magyarok Uruguay elleni mérkőzése az egész torna legmagasabb színvonalán mozgó találkozója volt és méltán nevezték el az 1954-es világbajnokság döntőjének."

• **Még néhány érdekes sajtóvélemény**

Belga lapok:

Drapeau Rouge: „. . . Magyarország labdarúgó válogatottja a világbajnoki torna legjobb együttese volt. Nagyszerű teljesítmények után a döntőben egy szalmaszálon elbukott és kénytelen volt a megérdemelt világbajnoki cím helyett a második hellyel beérni. A németek nagyobb küzdőképességükkel győztek."

Les Sport: „. . . Bár a világbajnoki döntőben, drámai küzdelem után, a szerencsével párosulva a nyugatnémet csapat szerezte meg a világbajnoki címet, még közel sem érte el a magyar válogatott kivételes tudását. A világbajnoki torna ilyen rendszere tarthatatlan és nonsens."

Angol lapok:

New Cronicle: „. . . A magyar válogatott a második félidő kezdetéig éppen olyan jól játszott, mint az uruguayi mérkőzésen, bár a 2 : 0-ás vezetést nem lett volna szabad kiengedni. A szünet után már megmutatkoztak az uruguayi nagyszerű „előadás" fáradalmai, mert a legbiztosabb helyzeteket sem tudták a mesterlövészek kihasználni."

Daily Herald: „. . . A döntő meglepetést hozott, mert minden szakember biztosra vette a magyar csapat világbajnokságát. Senki sem reménykedett és számított fölényes magyar győzelemre, tudtuk, hogy a győzelem most nehezebb lesz, de meglepte

a berni stadion szakembereit a magyar csatárok bizonytalan játéka. A játék menete, illetőleg a kínálkozó gólhelyzetek alapján a magyaroknak még így is legalább 3—4 góllal kellett volna győzniök."

Times: „... A csodacsatároknak most nem ment a góllövés. A legbiztosabb helyzeteket is elhibázták a magyar játékosok és a döntő pillanatokban mindig késlekedtek, úgyhogy a német védelem menteni tudott. A világbajnokság nagy erőpróbája a magyarokból igen sokat kivett és a döntőre nem maradt elég puskaporuk."

Daily Worker: „... Hajszálon függött a magyar csapat bajnoksága. Az első félidő kis könnyelműsködése után a második félidőben már nem maradt elég erő a fölény és a gólhelyzetek sikeres befejezésére."

*

Érdekes a német lapok beszámolója a döntőről. Érthető, hogy csapatukat felsőfokokban dicsérték és bár nem túlságosan tárgyilagosak, mégis mértéktartóan írtak a magyar együttesről is. Íme néhány lapszemle:

Vorwärts „... Az elfogulatlan közvélemény tisztában van azzal, hogy a magyar csapat a döntőben elszenvedett veresége ellenére is a világbajnokság legjobb és legsportszerűbb együttese volt. A magyar válogatott szereplése a legnagyobb elismerést váltotta ki a világ minden részéből összesereglett labdarúgó szakértők között. A magyar csapat tragédiája volt, hogy nem a legjobb formájában mérkőzött a csúcsformára felfutott németekkel. A német csapat győzelmének értékét még csak emelte, hogy a torna legjobb csapatát sikerült legyőzniök."

Rundschau am Montag: „... A magyar csapat a világbajnokság legjobb, de nem a legszerencsésebb csapata volt. A teljesen fitt magyar csapattal szemben aligha vehettük volna fel sikeresen a harcot. A német csapat nagyszerű küzdőszellemével érte el az értékes győzelmet."

Még a kétségtelenül elfogult nyugatnémet Kicker is elismerte a magyar csapat nagyobb tudását és balszerencséjét. A döntő általános bírálatában ezeket olvashattuk: „... Az alapos és szakszerű felkészítés meghozta a megérdemelt gyümölcsét, bár meg kell állapítanunk, hogy néhány esetben a szerencse is segített bennünket. Turek nagyszerű védésének is jelentős szerepe volt a győzelemben. A magyar csapat nagyobb tudását, okos taktikával ellensúlyoztuk."

A stuttgarti ISK—Agentur hírügynökség így számolt be a mérkőzésről: „... Gyakran mondják ránk németekre, hogy nem tudunk mértéket tartani. Valóban hajlunk arra, hogy egyes elért sikereket túlbecsüljünk. Azért szeretnénk labdarúgóink világbajnoki sikereivel kapcsolatban néhány komoly intő szót szólni. Mindent összevetve, őrizkedjünk attól, hogy ezt a világbajnoki győzelmünket túlbecsüljük."

*

A svéd Idrottsbladetben Peter Brye így foglalta össze véleményét: „... Ezt a világbajnokságot nem fogjuk egyhamar elfelejteni. A küzdelmek olykor-olykor fantasztikus magaslatokat értek el, különösen a Magyarország—Uruguay találkozón, amely drámai feszültség tekintetében utólérhetetlen volt. A gigantikus küzdelem a magyar csapat játékosaiból rengeteg energiát kivett és ennek következtében Bernben a magyarok elsőízben nem voltak szárnyaló és lendületes táncművészek, hanem csak normális játékosok benyomását keltették a nézőkben. Lendületüket e napra elvesztették és ez elég volt a küzdőképes német csapat számára, hogy megszerezze a világbajnokságot."

A brazíliai Gazzetta Esportiva ezeket írta: „... A hozzáértők szerint a világbajnokságot Magyarország érdemelte volna meg. Az utolsó és talán a legkönnyebb mérkőzésen eresztette azt ki a kezéből, ami pedig méltó jutalma lett volna négy év áldozatos munkájának és gondos előkészítésének. Megállapítottuk, hogy a nyugatnémetek csodálatosan kihasználták a döntőn az ellentámadás nyújtotta előnyöket. A döntő két szereplőjének világos, egyszerű, de gyors és technikás, stílusos játéka egyaránt hatásosnak bizonyult. Tárgyilagosan el kell ismernünk, hogy az európai futball sikerét főleg az összeszokottságnak, a gyorsaságnak, a kitűnő előkészítésnek és a lelkes szellemnek köszönhette."

Így írt a külföldi sajtó a világbajnokság döntőjéről.

Néhány világszerte elismert külföldi szakember nyilatkozata a döntőről

Nemcsak a külföldi sajtó foglalkozott sokat a berni döntővel, de a külföldi szakemberek is hangot adtak nyilatkozataikban a magyar csapat nagyszerű szereplésének és határtalan balszerencséjének. Összegyűjtöttünk néhány érdekes véleményt.

Charles Buchan, a régi idők híres angol válogatott játékosa, ismert szakíró: „... Véleményem szerint a döntőn a jobbik csapat győzött, ami egyáltalán nem jelenti azt, hogy a németek el-

érték a magyar csapat klasszisát. A magyarok ezen a mérkőzésen a szokottnál gyengébben játszottak és még ennek ellenére is volt annyi gólhelyzetük, hogy biztosan nyerhették volna a döntőt. A németek jobban birták idegekkel, kevesebb volt a vesztenivalójuk és gólhelyzeteiket jobban kihasználták."

Vernon Morgan, a Reuter angol hírügynökség labdarúgó szakértője: „... Bár Nyugat-Németország nyerte meg a svájci világbajnokságot, a németek mégsem állíthatják, hogy övék volt a torna legjobb csapata. Pontosan ugyanaz történt, mint az 1950-es brazíliai világbajnokságon: a legkiemelkedőbb képességű labdarúgócsapatot meglepetésszerűen legyőzték a döntőben. 1950-ben Brazília győzelmére esküdtek, 1954-ben pedig Magyarország volt az esélyes. Bernben egybehangzó volt a szakértők véleménye, hogy a világbajnokság legjobb együttese a magyar csapat volt. Utána így alakult a sorrend: Uruguay, Brazília, Nyugat-Németország, Ausztria, Jugoszlávia és Anglia. A nyugatnémetek a döntőre jobban tudtak összpontosítani és ez a világbajnokságot jelentette számukra."

Gabriel Hanot, francia szakértő: „... A magyar csapat döntőbeli veresége nagy meglepetés volt még azok számára is, akik számoltak azzal a ténnyel, hogy a magyar csapat fáradtabb lesz az uruguayi kétórás mérkőzéstől, mint döntőbeli ellenfele. A váratlan vereség elsősorban a magyar játékosok idegfáradtsága következtében született meg. Ez megmutatkozott a gólhelyzetek kihagyásában."

Frederich Bekker, nyugatnémet szakértő: „... A világbajnokságok legértékesebbjében, a Rimet-kupáért folyó küzdelemben, minden csalódás, ami bennünket valaha ért, kárpótlást nyert. Hidegkúti lövése a kapufa helyett bizony a hálóba csúszhatott volna és Czibor utolsó percben leadott lövése is Turek melle helyett igen könnyen a vonalon túlra kerülhetett volna. És akkor ... De nem így történt. Bernben ez teljesen kizárt volt, mert Németország mégiscsak a legszerencsésebb sportnemzete a világnak."

Kurt Bergnegger, osztrák labdarúgó szakértő a magyarok labdanélküli játékáról nyilatkozott: „... A világ csodálkozik: a labdarúgás futójátékká fejlődött. A labda nélkül való játék és a sprinter kezdi veszélyeztetni a labdaartisták kenyerét. A magyar labdarúgók, mint a modern futball művelői bebizonyították, hogy a játékosoknak szellemileg olyanoknak kell lenniök, mint egy sakkmesternek, olyan gyorsaknak mint a sprintereknek és olyan robbanékonyaknak mint a robbanószereknek. Hidegkuti és társai — nagy példaképeikkel ellentétben — labda

nélkül bűvészkednek és magával a labdával a legegyszerűbben bánnak."

„A modern futballban a gyorsaság a varázsszó, amely a technikát másodrendű szerepre ítélte. Régen természetes volt, hogy a csatár futni tudott, de a technika volt az elsődleges. A magyar labdarúgók a svájci világbajnokságon azt bizonyították, hogy a labdarúgás modern fegyverei az ellenkezőt követelik meg. A magyarok játékában a perfekt technika természetes követelmény, különösen ha azt sprinter tempóban uralják a játékosok. Az ellenfélre való ráállás ma üres térben való pozíciójátékot követel, mert csak ez biztosítja az ellenfél védelmének áttörési lehetőségeit. És ebben a magyarok különösen nagyok voltak"

„... Kétségtelenül a magyarok voltak a világbajnokságnak az esélyesei és mégis elbuktak, mert amikor a legjobban kellett volna összpontosítaniuk, nem volt meg hozzá a megfelelő erő. Az idegek felmondták a szolgálatot, mert mi mással lehet elfogadhatóan megmagyarázni azt az egyszerű tényt, hogy olyan helyzeteket, amiket máskor halálpontosan értékesítettek, a döntőn sorra kihagyták a mesterlövészek."

A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség elnökének, Seeldrayersnek ez volt a véleménye: „... Magyarország a világ legjobb csapata és állítom, hogy semmiesetre sem kapott volna ki a németektől, ha nem kellett volna két olyan nehéz mérkőzést megvívnia a döntőbejutásért, mint a Brazília és Uruguay elleni küzdelem."

A FIFA vezetői: M. Seeldrayers elnök, Rimet díszelnök, Thommen és Rous alelnökök egyébként így értékelték a svájci világbajnokságot: „Az 1954-es világbajnoki torna színvonala lényegesen magasabb volt, mint az előző világbajnokságoké. Nyugat-Németország megérdemelten győzött, de a legjobb együttes minden kétséget kizárólag a magyar csapat volt. A legjobb mérkőzés, amely nyugodtan beillett volna döntőnek is, a Magyarország—Uruguay találkozó volt. A világbajnokság legjobb játékosa címet Puskás Ferenc, a magyar válogatott kapitánya érdemelte ki. Utána Juan Schiaffino és Kocsis Sándor a további sorrend. A világbajnokság lebonyolításának rendszerét a legközelebbi tornán meg kell változtatni, hogy elkerülhető legyen az, ami az V. világbajnokságon előadódott: Nyugat-Németország előbb vereséget szenvedett Magyarországtól, de mégis a döntőbe kerülve, legyőzte a magyar csapatot."

Pesser osztrák edző, volt válogatott játékos így vélekedett: „... A magyar válogatott tagjaiból a döntőben már hiányzott a

szellemi és fizikai frisseség. Ezért nem mutatta a magyarok játéka a megszokott ritmust, a csatárok máskor oly könnyed akcióit, a sima labdaleadásokat és a pozíciójátékot, mert szellemi reagáló képességük már nem volt teljesértékű. Véleményem szerint a döntő mérkőzésen a szerencsésebb csapat győzött, amely a művészek és az atléták összecsapását hozta. Ez alkalommal a művészek fáradtan mozogtak és az atléták föléjük kerekedtek. Mindenesetre a nyugatnémetek győzelmére csak kevesen számítottak. A magyar csapat rengeteg gólhelyzetet dolgozott ki, de azokat rendre kihagyta. Meg kell azonban állapítani azt is, hogy Tureknek ezúttal igen jó napja volt."

Raymond Pittet, svájci szakértő: „... Meglepetésként hatott a magyarok veresége a döntőben. Az a káprázatos játék, amellyel a magyarok elkényeztették a labdarúgás szakértőit és szurkolóit a világbajnoki torna során, a döntőben elmaradt. Még így is magasszínvonalú mérkőzést láthattunk, amelyen az utolsó pillanatokig kétes volt a németek győzelme. A világbajnokságon részt vett csapatok sorrendjének megállapításánál Magyarországnak adom az elsőséget, a labdarúgójáték új irányának a bevezetéséért."

Giuseppe Meazza, az olasz válogatott nagyhírű csatára: „... Tárgyilagosan meg kell állapítanom, hogy Magyarország mai csapata lényegesen erősebb, mint az 1934-ben és 1938-ban világbajnokságot nyert olasz válogatott. A nagy ritmus-különbség ellenére a magyar labdarúgó válogatott sem technikára, sem stílusra nem maradt el a világbajnok olasz csapat mögött, sőt a támadójátékuk még frissebb és folyamatosabb. Az összehasonlítás egy kicsit távol esik, mégis azt mondom, hogy Magyarország jelenlegi csapata jobb az olaszok híres válogatottjánál. Igaz, hogy ez egyéni vélemény. Magyarországot a berni vesztés ellenére is a világranglista élére teszem. A németek határtalan lelkesedésüknek, küzdőképességüknek és nem utolsó sorban szerencséjüknek köszönhetik a váratlan világbajnokságot. A magyar csapat a világbajnokság döntőjére elkészült az erejével."

Gianni Brera, olasz labdarúgó-szakember: „... A döntőben a magyarok egy náluk technikailag sokkal gyengébb csapattal szemben vesztettek. Megítélésem szerint a németek megérdemelten győztek, de hamarosan be fog bizonyosodni, hogy csak közepes erőt képviselnek a kontinensen." (Ez azóta be is bizonyosodott. A szerző.)

Schiaffino, az uruguayi válogatott világhírű balösszekötője: „. . . Állítom, hogy a magyarok idegfáradtságuk miatt vesztettek a döntőben a nyugatnémetek ellen. Ezt éreztük mi is az osztrákok elleni mérkőzésen. A kétórás megerőltető küzdelem nem múlhatott el nyom nélkül. A magyar csatároknak még így is rengeteg gólhelyzetük volt, de nem tudták kihasználni. A játékvezető is a magyarokat sújtotta téves ítéleteivel. A kiegyenlítő gól teljesen „szabályos" volt. A magyar válogatott kétségtelenül a torna erkölcsi győztese és méltán tartja őket egyhangúlag mindenki a világbajnokság legjobb csapatának."

Dr. Willy Meisl, kiváló angol szakember: „. . . A magyarok túlságosan sok ideganyagot fogyasztottak el a Brazília és Uruguay elleni mérkőzésen. Nem voltak elég frissek a nyugatnémetek elleni döntőn. A németeknek sokkal könnyebb volt az útjuk a döntőig, mint a magyaroknak. Szerintem nem annyira a testi, mint inkább az idegbeli és szellemi túlfeszültség vált érezhetővé a magyarok játékában. Dehát ez a futball. A világ legjobb labdarúgó-csapata címet, veresége ellenére is, a magyar csapat vívta ki magának és csupán egy kis szépséghibája van a dolognak: nem sikerült a döntőt megnyerniök."

Edy Frühwirt, osztrák labdarúgó-edző: „. . . A magyar válogatott nagy esélyesként indult ezen a világbajnokságon és természetesen mindenki összefogott ellene. Meg kell mondanom, hogy nekem nagyon tetszett a magyarok remek sportszelleme, amely különösen a döntőben mutatkozott meg. A magyarok a berni döntőben alulmaradtak, de leckét adtak mindazoknak, akik könnyen meg szoktak feledkezni arról, hogy a labdarúgás végeredményben mégis csak játék és a játékban veszteni is lehet, nemcsak mindig győzni. Annál szembeötlőbb volt a magyaroknak ez a kiváló sportszelleme, mert hosszú sikersorozat állt mögöttük, amelyre csak a koronát kellett volna feltenniök. A világbajnokság egyik legnagyobb élménye az volt, hogy a magyarok nemcsak arra tanítottak meg bennünket, hogy mi a modern labdarúgás, hanem arra is, hogyan kell becsülettel veszíteni, még akkor is, ha sok, sőt esetleg minden egy lapra volt feltéve."

Kissner Helmuth, nyugatnémet labdarúgó-edző: „. . . A világbajnoki tornára egyetlen csapat nyomta rá a maga egyéni bélyegét, éspedig Magyarország együttese. A magyarok bebizonyították — éppen Uruguay felett aratott győzelmükkel — főleg azonban játékmodorukkal, hogy példátlan győzelmi sorozatuk után őket kell az utóbbi évek igazi világbajnokainak tekintenünk. A német csapat szerencsésebb sorsolásának, határtalan

küzdőképességének, szerencsés napjának köszönhette a világbajnoki címet. A döntő a labdarúgás népszerűsítése volt. A magyar csapat elbukott a célban, mi mégis hálásak vagyunk a magyar labdarúgásnak, mert a svájci világbajnokságon olyan játékstílust mutattak be, amely hosszú időre irányadó lesz a labdarúgás további fejlődésére."

E. Willbur, az Idrottsbladet egyik munkatársa Párisban távolbalátón nézte végig a berni döntőt. Benyomásairól ezeket írta: „... Nagyszerű volt a közvetítés és jól tudtam követni a játék alakulását. A készüléken át világosan lehetett látni azt, hogy a Puskás által lőtt döntő gól „tiszta" volt. A magyar csapat nagyszerű fegyelmezettséget árult el akkor, amikor a balszerencse és a borzalmas fizikai fáradtság ellenére, szó nélkül elfogadta a játékvezető lesújtó döntését. Ilyet sajnos, ritkán lehet látni labdarúgó-mérkőzéseken."

*

A Wiesbadener Kurier nagy cikkben foglalkozott a világbajnoki döntővel és beszámolójában többek között a FIFA elnökének egy nyilatkozatát közölte a nyugatnémet taktikával kapcsolatban. E nyilatkozat szerint a FIFA elnöke meg akarja akadályozni a jövőben az olyan Herberger-féle trükköket, amilyenek ezen a világbajnokságon előfordultak. A cikkíró szerint az elnöknek az a véleménye, hogy minden nyugatnémet fondorlat ellenére is Magyarország válogatottja a világ legjobb labdarúgóegyüttese. Érzése szerint a magyarok nem kaptak volna ki a németektől, ha közben nem kellett volna két olyan nehéz mérkőzést lejátszaniok, mint a Brazília és az Uruguay elleni küzdelem. Kijelentette, hogy az elkövetkezendő világbajnokságon nem engedi meg az ilyen sportszerűtlen lehetőségeket.

A nyilatkozatra a Nürnbergben megjelenő Sport Magazin válaszolt és gúnyosan csak annyit jegyzett meg, hogy a FIFA által szerkesztett szabályok tették lehetővé azokat a megoldásokat, amelyeket Herberger sikeresen alkalmazott.

*

Az oslói „Sportsmanden" munkatársa igen részletesen foglalkozott a világbajnokság eseményeivel és különösen a döntővel. Véleménye szerint a nyugatnémetek egy fordított játékvezetői ítélettel jutottak a büszke világbajnoki címhez. Beszámolójában ezeket írta: „... Szomorú, hogy nem a magyarok nyerték meg a svájci világbajnokságot, ezt mondják a norvég sportemberek. De tovább fűzik sajnálkozásukat, mert nagy kár

a magyar labdarúgókért, hogy ragyogó eredményeik ellenére sem kapták meg a világbajnoki aranyérmeket. Az egy percig sem lehet vitás, hogy a magyaroké volt a legjobb csapat. Dehát egy ilyen tornán döntő is van és azt a döntőt nem a magyarok, hanem a nyugatnémetek nyerték meg."

A mérkőzéssel kapcsolatban arról írt, hogy szomorú volt az egyébként oly gyors és ruganyos magyar játékosokat nehézkeseknek, elkoptatottaknak látnia. Majd így folytatta tudósítását: „... Ha arról beszélünk, hogy Uruguay az egész világot megnyerte Lausanneban sportszerű viselkedésével, akkor most meg kell állapítani, hogy Magyarország csapata bámulatot keltett az ellenséges sorssal szemben mutatott önuralmáért. Pedig a magyaroknak éppen elég okuk lett volna, hogy felizgassák magukat".

Ezután Ling játékvezetővel foglalkozott bővebben. Ling a norvégek régi ismerőse és mivel alaposan ismerik, megállapíthatta, hogy a döntőn Lingnek nem volt valami szerencsés napja. El is hízott és a játéktér csúszóssága miatt nem tudta követni a gyors játékot. A döntő játékvezetőjéről ilyeneket írt: „... Furcsáljuk, hogy éppen Linget bízták meg a döntő levezetésével, amikor az olimpiai döntőt is ő vezette. Nagyon kevés alkalom kínálkozik arra, hogy egy játékvezetőt jutalmazzanak, akkor különös, hogy Ling monopóliumot élvezzen. Nem olyan nagy klasszis, hogy ilyen kitüntetést érdemelne. Ellist talán azért ejtették, mert túl merev volt a magyar—brazil mérkőzésen: keményen büntetett, ahelyett, hogy megnyugtatni igyekezett volna a heves dél-amerikaiakat. A világbajnokságon egyébként Griffiths volt a legjobb játékvezető, tragédiája, hogy a döntőn éppen az ő jelzése okozta azt, hogy Ling megsemmisítette a magyarok szabályos egyenlítő gólját."

A cikkíró részletesen foglalkozott a játékvezető működésével, majd a bennünket egészen közelről érintő esetekről ezeket írta: „... Hiba lenne azért Linget azzal vádolni, hogy nem szimpatizált a magyarokkal és ezért nyomta őket. Igaz ugyan, hogy a magyar csapat kétszer alaposan elpáholta Angliát, de ebből nem szabad messzeható következtetéseket levonni. Az viszont kétségtelen, hogy szabályosnak minősítette Schäffer eljárását Bozsikkal szemben, amelynek következtében a németek a győzelmet jelentő harmadik góljukat elérték. Véleményem szerint itt Ling nagyot vétett, mert Schäffer szabálytalankodott. A mérkőzés után az volt az általános vélemény — még az angolok véleménye is —, hogy Ling itt elnézett egy szabálytalan szerelést. Magnus Simonsen koppenhágai újságíró határozottan ál-

lítja, hogy Schäffer elkaszálta Bozsik mindkét lábát. Magam nem vagyok olyan biztos ebben, de a tény, hogy Simonsen jobb helyen ült és jobban meg tudta ítélni az esetet. Azt azonban láttam, hogy Bozsik a földön fekve azonnal tiltakozó mozdulatra emelte kezét és amikor ezt a játékvezető nem vette figyelembe, rögtön felugrott és megkísérelte a szerelést. De elkésett... Magnus egyébként azt írta erről az esetről, hogy tulajdonképpen a magyarok javára járt volna szabadrúgás és a játékvezető helytelen ítélkezése folytán a németek érték el belőle a döntő jelentőségű, győztes góljukat."

„... Bozsik elrúghatta volna a szabálytalanság előtt a labdát — folytatta —, de úgy látszik előnyösebbnek vélte, ha elhúzza a német balszélső mellett. Ez lett azonban a veszte és nemcsak neki, hanem az egész magyar csapatnak is, mert Schäffer szabálytalanul elkaszálta mindkét lábát és az így megszerzett labdát keresztbevágta Rahnhoz, aki azután nem szégyelte magát hálóba juttatni a német csapat győztes gólját. A legsajnálatosabb az, hogy éppen ez a világbajnoki címet eldöntő gól nem volt szabályos. Bozsiknak mindenesetre megvan az oka rá, hogy bánkódjék. Nagy hiba volt, egy olyan tapasztalt játékostól, mint ő, hogy idejében nem szabadult meg a labdától. Túl sokat tétovázott, ami pedig szokatlan volt eddig nála. Lehetséges azonban az is, hogy már nagyon fáradt volt és ezért pazarolt el néhány értékes pillanatot."

Sorolhatnánk vég nélkül a külföldi sajtó és a szakemberek hasonló beszámolóit és nyilatkozatait, de úgy érezzük, hogy ennyi is elegendő. A tények a legmeggyőzőbb érvek, márpedig az egész labdarúgó-világ tényként ismerte el, hogy a magyar csapat volt a svájci világbajnokság legjobb csapata, annak ellenére, hogy nem sikerült a döntőt megnyernie és négyéves diadalsorozatára a győzelmi koszorút feltennie.

VI. FEJEZET

Miért nem nyertük meg a világbajnokságot?

A magyar labdarúgással kapcsolatban talán ez a kérdés hangzott el legtöbbször 1954-ben, de azóta is, határon belül, s szerte a világon. A sok jó és kevésbé jószándékkal feltett érdeklődésre a választ mindkét irányban, elmélyült és a legaprólékosabb átgondolás után, ezúton kísérlem megadni.

A világbajnoki döntőben elszenvedett 3 : 2-es vereség okát — amely valóban a magyar labdarúgósport utóbbi négyéves álmait, a „csúcsra jutást", a sikerek betetőzését semmisítette meg — a közvélemény nagy általánosságban az összeállításban látta és kereste. Egyesek a vereség felett érzett elkeseredésükben pillanatnyi saját elgondolásukból kiindulva, sokan pedig mások által vezettetve jutottak erre a következtetésre.

Ha egy váratlan vereség következik be, annak okait nem lehet és nem szabad elkendőzni, eltussolni. Meg kell keresni s nyilvánosságra kell hozni a hibákat, mert ezek a további felemelkedéshez támpontul szolgálhatnak.

Mindezek után fel kell vetni a kérdést, hogy egy rosszul összeállított csapat képes-e 90 perc alatt tizenhárom abszolút gólhelyzetet kidolgozni? Sok-sok éves, sőt évtizedes gyakorlat szerint azt hiszem elfogadható a rövid válasz: nem.

Márpedig a magyar együttes a nyugatnémetek elleni döntőn — a gólokon kívül — 13 alkalommal rúghatott volna még gólt ellenfele kapujába. Így meg volt a reális lehetőség a győzelem megszerzésére, sok millió magyar vágyának teljesítésére. A nagy helyzetek azonban kihasználatlanul maradtak.

Időrendben így alakultak a kihagyások: (a Népsport tudósítása alapján):

„Körülbelül a 15. percben 2 : 1-es magyar vezetés után Hidegkúti Cziborhoz továbbít s Czibor jobblábas lövése alig valamivel megy ki a kapu mellett. Nagy helyzet volt!

A 24. percben szép magyar támadás fut a pályán. Zakariástól Kocsis kapja a labdát, Kocsis fejjel szökteti Hidegkutit s a középcsatár nyolcméteres lövését Turek reflexszerűen tolja szögletre. Hatalmas helyzet volt!

A következő percben Kocsis a kapunak háttal állva „ollózva" lő kapura, a labda alig kerül a léc fölé.

Rögtön utána Hidegkuti lő 14 méterről s a labda a jobbkapufa tövéből vágódik ki.

A 32. percben villámgyors magyar támadás után Kocsis mellé lő.

A 37. percben Puskás jó labdájával Kocsis ugrik ki, nagy helyzetbe kerül, F. Walter a 16-oson belül elhúzza jobbösszekötőnk lábát, a játékvezető azonban továbbot int.

Néhány perccel később Kocsis gyengén mellé lő.

A második félidő 8. percében Lóránt hosszan előrevágott labdájával Puskás egyedül fut el, de mintegy hét méterről Turek kezébe lövi a labdát.

A 10. percben Tóth fut el nagy lendülettel. Az ötös oldalvonaláról rálövi a labdát, Liebrich lábbal közbenyúl, a labda ismét Tóth elé pattan, a szélső kicselezi a kifutó kapust, 6 méterről lő, de közben a kapuba futó Kohlmayer a gólvonalról kivágja a labdát.

A 13. percben Czibor Tóthot szökteti. A szélső jól ível be, a jobbkapufától mintegy három méternyire álló Kocsis a felső lécre fejeli a labdát.

A 22. percben Kocsis—Puskás összjáték után Puskás mintegy 14 méterről, laposan a kapu bal sarka felé irányítja a labdát és Turek csak lábbal, spárgázva tud menteni.

A 34. percben Czibort jól teszik ki, a szélső kapura tör, már csak a kapus van vele szemben mintegy hétméterre a kaputól, Turek azonban önfeláldozóan, előrevetődve dobja bele magát a lövésbe.

A németek harmadik góljára gyors és veszélyes támadással válaszolnak a mieink. Kocsis előre adja a labdát Puskásnak, a balösszekötő a kapu baloldalába vágja a labdát, közben azonban megszólalt a bíró sípja és a játékvezető a legnagyobb meglepetésre les címén nem adta meg a gólt.

...Az utolsó percben jár már az óra mutatója, amikor egy szép magyar támadás végén Cziborhoz jut a labda. A szélső habozás nélkül kapura lő, de a nagy erővel lőtt labdát Turek kiüti."

A külföldi sajtó is, amelynek a tudósítása bár megközelítőleg sem volt ilyen pontos a mérkőzésről, sok-sok kihagyott gólhelyzetről írt.

La Gazzetta dello Sport: „A magyar válogatott a nyugatnémetek elleni döntőn legalább tíz holtbiztos gólszerzési alkalmat hagyott kihasználatlanul."

Ahogy a tudósításokból kitűnt, a gólhelyzetek tehát olyanok voltak, hogy a német védelem legtöbbször sakk-matt volt, azaz beavatkozásra sem alkalma, sem lehetősége már nem volt, tehetetlenül kellett várnia a „végzetet". Valami azonban mindig közbejött. Sokszor az egészen kolosszális napot kifogó Turek szerencséje, sokszor a mi balszerencsénk. Annak, aki nem látta a mérkőzést, talán az 1953. évi 1 : 1-es magyar—osztrák, vagy az ugyancsak 1953. évi 2 : 2 arányban végződött magyar—svéd mérkőzést említhetnénk meg hasonlatul.

A magyar csapat a döntő mérkőzésen megközelítőleg sem játszott úgy, mint a 8 : 3-as találkozón, de ha a magyar csatárokban megvan a kellő nyugodtság, a gólhelyzetek alapján a mérkőzés eredménye olyan arányú is lehetett volna, mint akkor.

Tehát nem az összeállítás volt a döntőben elszenvedett vereség oka. Miért?

A védelem régi kipróbált, sok csatát győztesen megvívott játékosokból állott. Az uruguayi és brazil mérkőzés hőseiből. Semmi ok nem volt arra, hogy cserét eszközöljünk, a hátsó alakzatban. A fedezetek cserélését sem tartotta volna senki helyesnek. A támadósor belső hármasa nagytudású s a bizalmat teljesen élvező játékosokból állott. Puskás volt hármuk közül a legaktívabb. Ő lőtt legtöbbet kapura, két gólt ért el, amelyből az egyiket a játékvezető nem adta meg. Teljesítménye tehát semmivel sem volt gyengébb két másik társánál, sőt.

A világbajnokság után erről sok ellentétes megállapítás látott napvilágot.

Czibor az első félidőben jobbszélen több veszélyes támadást vezetett. Egyáltalán nem úgy mozgott, mint egy kezdő jobbszélső. Ez a poszt számára nem is volt új. Sokszor játszott jobbszélsőt NB I-es bajnoki mérkőzésen is, például a Csepelben és biztos vagyok abban is, hogy még sokszor fog játszani ezen a helyen.

Tóth Mihály mind a jobbszélen, mind a balszélen jól játszott, az eredményességgel azonban éppolyan hadilábon állott ezen a mérkőzésen, mint másik négy csatártársa.

Végeredményben tehát a támadósor négy tagja a megszokott helyén játszott.

Akkor amikor arról beszélnek, hogy a támadósort felforgattuk és ezért egyesek nem a beidegződött helyükön játszottak, meg kell említeni például, hogy senkinek sem. jutott eszébe és nem is vitatta, hogy Hidegkuti miért játszik középcsatárt a válogatottban, amikor egyesületében jobbösszekötő az állandó helye. Azt is meg kell említeni, hogy Czibor jobbszélre állítását erősen indokolta Budai formánkívülisége és a brazil mérkőzésen megsérült Tóth II. kiesése.

Ennél a pontnál vissza kell emlékeznünk az olimpiára, ahol Budai megsérült az első mérkőzésen és utána a támadósor nem egyszer egész furcsa összetételben szerepelt. Egyszer Hidegkuti játszott balszélsőt, majd jobbszélsőt, máskor pedig Csordás. S mivel az eredmény olimpiai aranyérem volt, az összeállítást mindenki jónak tartotta.

Mégegyszer rá kell térni a gólhelyzetek kihagyására. Ismételten azt kell mondanom, hogy egy rossz csatársor nem tudott volna annyi gólhelyzetet kidolgozni, mint a németek ellen játszott támadósor.

Érdekes ezzel kapcsolatban egy pillantást vetni a lőlapra, amely a VB után ezúttal először lát nyilvánosságot.

Mit bizonyít ez a lőlap? Azt, hogy a magyar csatársor az első félidőben tíz lövést küldött a német kapura, amelyből két gól született. A második félidőben még szembeötlőbb a magyar fölény, 15 lövés szállt Turek kapujára, ebből hét igen nagyerejű. Az összesítés tehát, — amely 25 : 8 a magyar csapat javára — azt bizonyítja, hogy a csatársor nem volt rossz, de ezen a mérkőzésen nem sikerült nekik úgy a kapuralövés, mint az előző mérkőzések során.

Igen sokan beszéltek arról is országszerte, de külföldön is, hogy 2 : 0-s vezetés után legalább tartani kellett volna az eredményt.

A La Gazzetta dello Sport arról írt, hogy 2 : 0-ás vezetésnél nem szabad veszíteni csak azért az elgondolásért, hogy támadás a labdarúgás lelke s ezért újabb gólt kell rúgni. A magyarok viszont ezt csinálták s ezért vesztettek egy náluk technikailag jóval gyengébb csapattal szemben.

Ezzel szemben az én véleményem, hogy támadójátékstílusunkat nem szabad feladni s az előny elvesztése, főleg annak volt tulajdonítható, hogy a védelem egyes tagjai, akik már annyiszor voltak tanúi a támadósor nagyszerű játékának, abban továbbra is erősen bízakodva 2 : 0-ás vezetés után egyes esetekben könnyelműsködtek. Az Osztrák Labdarúgó Szövetség lapja is ebben látta a magyar vereség okát, a világbajnoki döntő ér-

Nyugat-Németország — Magyarország világbajnoki döntő lőlapjai

MAGYARORSZÁG

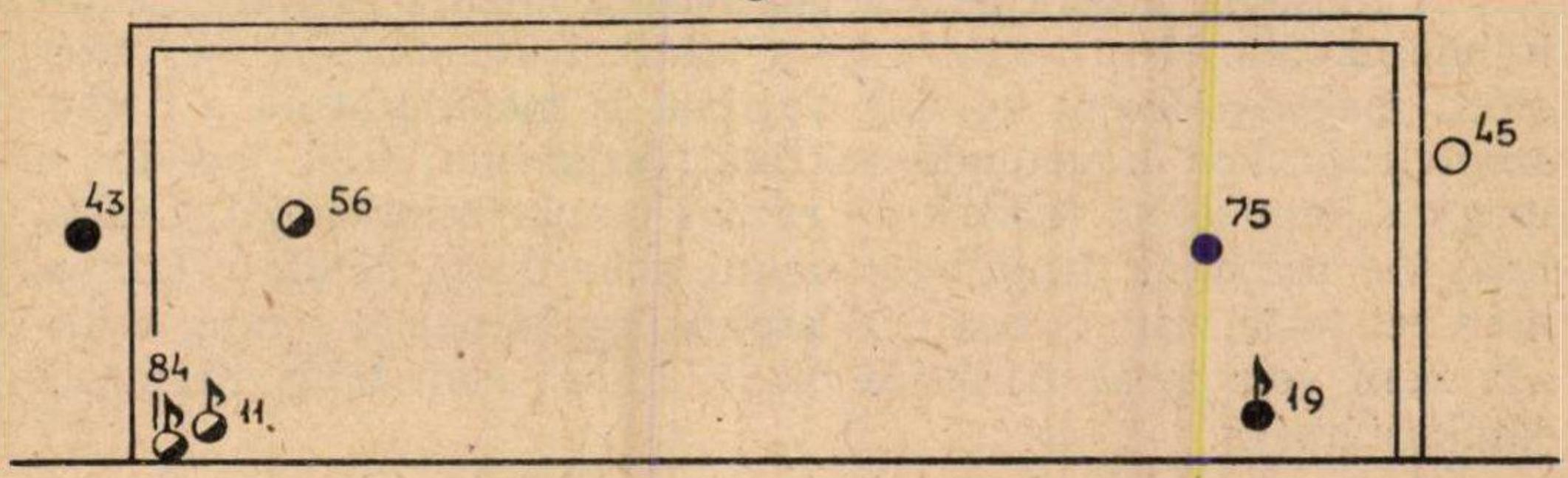

NYUGAT-NÉMETORSZÁG

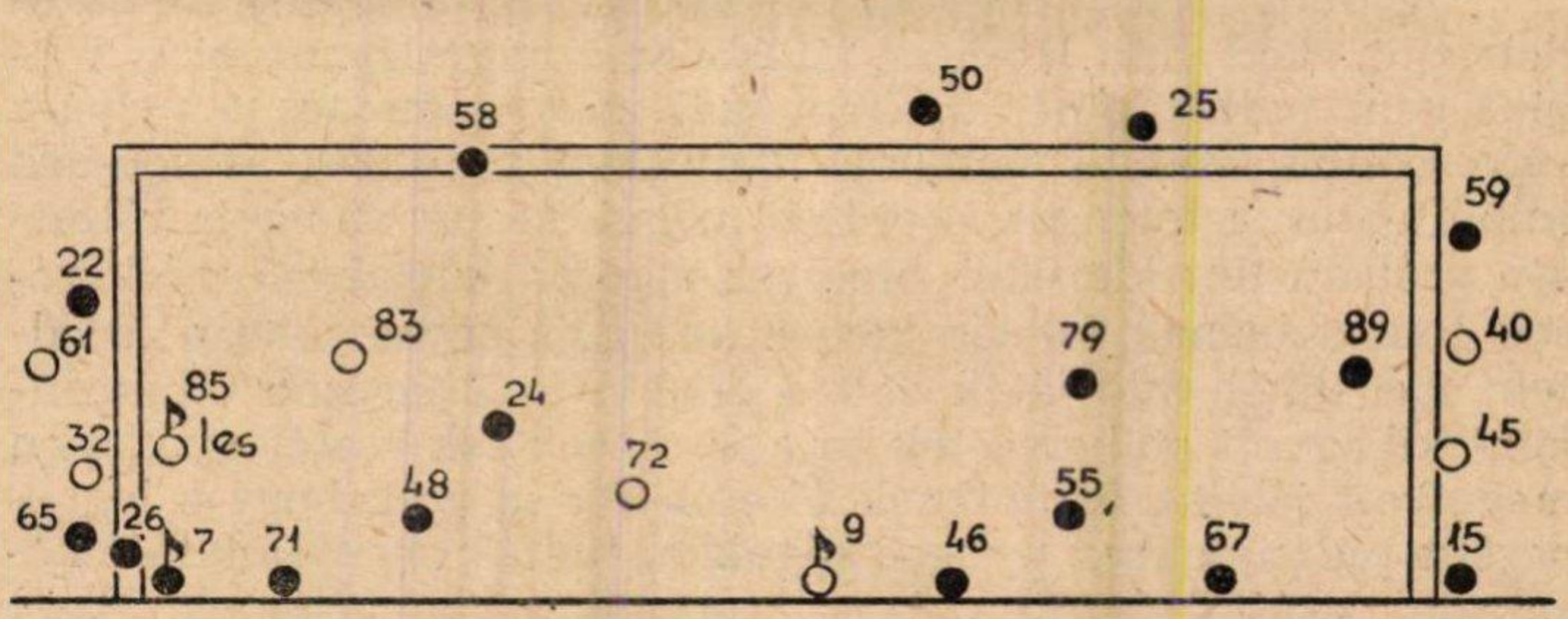

Jelmagyarázat:

○ = gyenge
◐ = félerős
● = erős lövés
⚑ = gól

A karikák mellett lévő számok a perceket jelzik

tékelésénél. Szó szerint: A magyar csapat gyorsan és könnyen jutott a 2 :-ás vezetéshez, ami bizonyos könnyelműségre csábitotta a magyar játékosokat, főleg a védőket.

Valóban igy volt. Az első kapott gól előtt például Lóránt lába között elcsúszott labdát Zakariás elrúghatta volna, vagy egy kicsit összpontosítva hazaadhatta volna Grosicsnak. De Grosicsnak is ki kellett volna vetődnie.

A második német gólt a játékvezető hibája mellett Lantos hibája okozta. Nem tartotta be a taktikai utasítást. A mérkőzés előtti megbeszélésen, ugyanis rajzban is megmutattuk a német szögletrúgáskor követendő taktikát: szigorúan kell tapadni a magyar kapu előtt felzárkózó német csapat minden játékosára, hogy ne tudjanak lendületet venni a berúgott labdára. Lantos nem ezt tette, hanem beállt a kapuba, amikor erre semmi szükség nem volt és az őrzésére bízott Rahnt sem bízta rá másik játékostársára.

Nagymértékben hozzájárult a mérkőzés elvesztéséhez a játékosoknak a nagy felelősség miatt érzett és mérkőzésről mérkőzésre fokozódó idegfáradtsága, valamint a már említett, a döntő mérkőzés előtti éjszakai karneváros felvonulás.

Ugyanez történt másnap délelőtt is. Az ünnepség folytatódott s az ebéd után lepihent játékosok a nagy lárma miatt megint nem tudtak pihenni. Nem volt zökkenőmentes a pályára való kijutás sem. A hatalmas tömegben sodródás, az ide-oda irányitgatás, a tolongás is erősen megviselte az amúgyis túlzottan próbára tett idegeket, amelyek a soron következő mérkőzések fontosságának felelősségében amúgyis egyre jobban őrlődtek. Idegekkel való játék volt a döntőn az átlagosan ötpercenként kihagyott gólhelyzetek sora is. A sok-sok csatát győztesen megvívott játékosok, akiknek fő erényük az volt, hogy a legnehezebb pillanatokban nyugodtságukkal tudtak ellenfelük fölé kerekedni, ezúttal éppen ebben bizonyultak gyengébbnek. Ezzel magyarázható a gólhelyzetek kihagyása s a védőknek — a könynyelműségen kívüli — megingása. Mi más, ha nem idegfáradtság az, amikor a meglévő erőt az idegszálak felfokozott munkája tompítja, bénítja. Példa erre a hétköznapi életben mondjuk egy írással foglalkozó ember idegfáradtsága, aki kimerültsége esetén nem talál megírni való gondolatot. Átvíve ez a labdarúgóra: nem találja meg a legmegfelelőbb megoldást az adott helyzetben.

Tanulmány tárgyává kell tenni azt, hogy amint a rossz testierő is javítható, úgy az idegkimerültség is eltüntethető,

vagy legalábbis csökkenthető legyen a jövőben. Ez a fájó tanulság olyan, amelyet főleg a VB és hasonló tornák lebonyolításánál okvetlenül figyelembe kell venni.

Egy pillanatra vissza kell térni mégegyszer az összeállítás kérdésére s elmondani azt, ami ebben mégis hiba volt. Elsősorban az, hogy nem volt meg a kellő bátorságom 4—5 pihent játékos szerepeltetésére a döntőben, akik pedig megfelelő képességekkel rendelkeztek a nagy feladat megoldására. Ott álltak például beugrásra készen Gellér, Kárpáti, Kovács I., Szojka, Csordás, akik pedig már sok-sok nemzetközi mérkőzést vívtak meg becsülettel, helytállással és remek kondícióban várták az alkalmat, hogy ismét sorompóba léphessenek. Az idegfáradtságot látva, gondolnom kellett volna egy-két játékos pihentetésére, akiknek kihagyása nem gyengítette volna a csapatot, sőt... Tanulság, mint mindenből, ebből is van a jövőre vonatkozóan. Nem kell félni és bátran kell hozzányúlni a tehetséges, nagytudású játékosokhoz, még ha a legnagyobbak helyettesítéséről is van szó és még akkor is, ha akadnak olyanok, akiknek ez nem tetszik.

*

A döntő eredményének kialakulásában jelentős része volt a játékvezetői tévedéseknek is.

1. A második gól előtti jelenetnél a képen jól látható, amint O. Walter kézzel fogja le a kifutni készülő Grosicsot, úgyhogy a magyar kapus a földre kerül.

2. Kocsis remek kiugrásánál F. Walter a rúgás pillanatában húzta el Kocsist, akkor, amikor már csak a német kapus állt vele szemben. A 11-es pedig elmaradt.

3. A harmadik német gól előtt Bozsik mindkét lábát elkaszálták. Bozsik elesett, így Schäffer Rahnhoz tudta adni a labdát, aki gólt lőtt. Ha nem így történik és Bozsikot nem gáncsolják, a magyar csapat megy támadásba. A védelem ennek megfelelően helyezkedett.

4. Nem adta meg a játékvezető Puskás szabályos gólját: Hidegkuti jól látva a helyzetet, kapásból játszott a szabadon álló Puskás elé. Puskás abban a pillanatban indult kapura, midőn Hidegkuti elrúgta a labdát, mire a labda odaért természetesen már helyzeti előnyt szerzett magának. A játékvezető lest ítélt, pedig a szabály kimondja, hogy a leshelyzet megszűnik a labda elrúgása után. Fényképen is jól látni egyébként az esetet. Lehetséges, hogy 3 : 3 után sem nyert volna a magyar csapat, de ezt így igazán nem lehet tudni . . .

Puskás beállítása

Ennél a sokat emlegetett kérdésnél az emlékezés fonalát egészen a nyugatnémetek elleni első mérkőzésig, Puskás sérüléséig kell visszagördíteni. Liebrich által a bal bokán „okozott" sérülés fájdalmas, érzékeny és elég hosszadalmasan gyógyuló volt. Minden lehetőt elkövettünk és minden kezelést alkalmaztunk, hogy a gyógyulást meggyorsítsuk. A döntő mérkőzés előtt mintegy hat nappal Puskás már meg is kezdte az edzést. Az első edzésnél még fájdalmat érzett, de a továbbiak során egyre bátrabban mozgott, jobbal-ballal lőtt, futásában semmi olyan nem volt, ami sérülésére engedett volna következtetni. A külön edzések után, a döntő mérkőzés előtt már együtt edzett a többiekkel. Kész volt a játékra — mint mondotta: már semmi fájdalmat nem érzett. Az utolsó napon fontolóra vette elhatározását és lelkiismeretesen újból meg újból kipróbálta lábát. Vasárnap reggel az edzőpályán rúgott, futott minden fájdalom nélkül. A mérkőzés előtt határozottan kijelentette: kész a játékra. Bejelentése nagy örömet keltett a játékosok között, akik felfokozott önbizalommal vették magukra a válogatott csapat címeres trikóját.

Felteszem a kérdést, vajon akadt volna válogató a világ bármelyik szegletében, aki egy játékra jelentkező Puskást, akinek mozgásában a sérülésnek már nyoma sem látszott — aki kieséséig ragyogó formában volt — ne állította volna be csapatába? Figyelembe véve azt az előzetes tapasztalatot is, hogy talán az összes válogatott játékosaink közül Puskás tudja leghamarabb behozni a „mulasztásokat", s hogy nála az edzéshiány sokkal kevésbé észrevehető, mint bárki másnál, mivel hatalmas tudásával, tapasztalatával sok mindent át tud hidalni.

Nyomós ok volt Puskás beállítására dr. Kreisz Lászlónak, a csapat orvosának alábbi véleménye szerint is:

— A sérülés után tíz nappal Puskás bokáján keletkezett duzzanat teljesen lelohadt, mozgáskor semmiféle fájdalmat nem érzett, a bokaízület úgy mozgott, mint az egészséges jobboldali, járása már nem volt bicegő, a bal boka alatti érzékeny pont alig volt tapintható. Állapota napról napra javult s a 12. nap után bal lábával már kapura is rúgdalt. A pontos, tervszerű kezeléssel, a fokozatos edzéssel Puskás állapota gyógyultnak volt mondható. Megerősítette ezt ő maga is, főleg azzal, amikor játékra jelentkezett.

Puskás 1954. július 4-én a Nyugat-Németország—Magyarország világbajnoki döntőn orvosi megítélés szerint is alkalmas volt a játékra.

A fáradtság kérdése

Beszélni kell a testi fáradtság kérdéséről, vagyis arról, hogy vajon fáradt volt-e a döntőben a magyar válogatott, amelyről szintén igen sok szó esett a VB után.

A munkaélettan — amely a munkával, így az edzéssel is kapcsolatos életjelenségek leírásával és az emberi erő gazdaságos felhasználásával foglalkozó tudomány — azt mondja a fáradtságról, az elfáradásról:

Bizonyos mértékű munkavégzés után bekövetkezik olyan állapot, amelyet kellemetlen érzések, rossz közérzet és a munkateljesítmény csökkenése jellemeznek. Ezt az állapotot nevezzük elfáradásnak. Ez az elfáradás a munka következménye, a fáradtságérzés viszont olyanoknál jelentkezik, akiknél hiányzik a munkavégzéshez szükséges akarat. Az elfáradásnak szubjektív és objektív jelei vannak. Szubjektív jelek: rossz közérzet, az izmokban húzó fájdalmak, ólomsúlyú végtagok, gyorsuló szívműködés, felületesebb légzés. Az érzékszervek elzsibbadnak, a külvilági behatásokat nem jól érzékeltetik. Figyelmetlenség, kedvetlenség, levertség, általános bágyadtság jelentkezik. Hiányzik az étvágy, nem kielégítő és nem üdítő az alvás. Az elfáradt ember ingerlékeny lesz. Megfelelő pihenők közbeiktatásával azonban az elfáradás összes tünetei megszűnnek. Ha az elfáradás hosszabb ideig tart, akkor a szubjektív tünetek fokozódnak, a testi állapot romlik, fogyás áll be, az ilyen ember minden testi és szellemi munkára alkalmatlan lesz. Ez már objektív tünet.

E munkaélettani, tehát tudományos ismeretek után nézzük meg, hogyan álltunk ezzel a kérdéssel a világbajnoki döntő előtt és alatt?

Szubjektív tünetek: Minden játékosnak jó volt az étvágya és talán még fokozódott is. Mindenkinek kifogástalan volt a közérzete. Álmatlanságról senki nem panaszkodott. Ingerlékenység, nyugtalanság senkinél nem volt tapasztalható — a bizonyos versenyizgalmon kívül.

Levertség, bágyadtság, kedvetlenség, ismeretlen fogalom volt. Különösen derűs hangulatban volt Lóránt, Bozsik, Hidegkuti és Zakariás, de a többieknél sem fordult elő semmiféle panasz.

Izomfájdalomról, húzó érzésről sem panaszkodott senki. Mindenki tartotta testsúlyát. A szívműködés gyorsulása, vagy a légzés egyenlőtlensége senkinél sem volt kimutatható.

Ezek szerint az elfáradás szubjektív tünetei nem voltak fellelhetők egyetlen magyar játékosnál sem.

Az objektív tünetekről:

A munkateljesítmény mérkőzésről mérkőzésre fokozódott. Fáradtságérzésről, amely a munka elvégzéséhez szükséges akarat hiányában nyilvánul meg, beszélni sem lehet. Mindenki megkettőzött akarattal indult a nagy feladatra.

Miután a szubjektív és objektív tünetek még a legcsekélyebb, a legminimálisabb mértékben sem jelentkeztek a játékosoknál, fáradtságról, fáradtság érzetéről nem lehet beszélni.

Néhány szó a világbajnokság rendszeréről

A világbajnokság rendszere túlmenően azon, hogy befolyásolta-e vagy sem a világbajnokság menetét, rosszul sikerült és teljesen elhibázottnak mondható. Az egész nemzetközi labdarúgó közvéleményben felvetődött az a kérdés, hogy a világbajnokság, amelynek elsőrendű feladata lenne egy megközelítő rangsor kialakítása a világ legjobb labdarúgó csapatai között, nem felelt meg ennek a feladatának, s hogy a svájci VB végső helyezési sorrendje legkisebb mértékben sem fedi az erőviszonyokat. Menjünk azonban sorjába. A hiba már a selejtezők lebonyolításánál kezdődött. Csak egy ilyen hibás területi alapon kidolgozott rendszer alapján kerülhetett például a legjobb 16 közé a kirívóan gyenge játékerejű Dél-Korea és ugyanakkor nem juthatott ide például Svédország, Paraguay, Spanyolország, Bulgária, vagy Románia egytől egyig komoly játékerőt képviselő együttese. Persze, hogy milyen lenne a legmegfelelőbb rendszer, azt nem könnyű eldönteni. A VB rendszere tovább bonyolódott a nyolcaddöntőben a körmérkőzésekkel, majd később a kiesési rendszerrel. Az egész olyan bonyolult lett, hogy ember volt a talpán, aki egyszerű áttanulmányozás után megértette a kiírást.

A VB rendszerének alapvető fonáksága okozta, hogy a magyar válogatott, amely az első mérkőzésen imponáló fölénnyel győzött a nyugatnémet együttes ellen, mégegyszer szembe kerülhetett a már egyszer tönkrevert ellenfelével, amely így lélektani előnyhöz jutva, sok-sok mellékkörülménytől is segítve, a döntőben győzedelmeskedni tudott előbbi legyőzője felett. Any-

nyira sportszerűtlen, mintha egy kiütött ökölvívó a következő fordulóban pontozással győzne az ellen, aki őt már egyszer tizig a földre kényszerítette.

A világbajnoki döntő sokkal gyengébb színvonalon mozgott, mint például a Magyarország—Brazília, vagy a Magyarország—Uruguay mérkőzés, amelyet az egész világ inkább tekintett a VB döntőjének.

„Képtelenség egy olyan rendszer — állapítja meg M. Zappa olasz szakíró — hogy egy vesztes csapat a továbbiak során mégegyszer szembe kerüljön legyőzőjével."

Az olyan nemzetközi tornákon, ahol kétszer kell az ellenfeleknek egymással megmérkőzni (pl. a Középeurópai Kupában) és egyszer egyik győz, egyszer a másik: akkor az összesített gólarány dönti el, hogy ki jut tovább, vagy ki tekinthető győztesnek.

Hogy milyen rendszer volna a legalkalmasabb, legmegfelelőbb, annak kidolgozása komoly feladat, egy azonban biztos, hogy az V. Világbajnokság rendszere teljes egészében csődöt mondott és ezt nemcsak az az ország mondja, amely a legtöbbet vesztett a hibás kiírás miatt, hanem így vélekedik az egész labdarúgó-világ.

Milyen teljesítményt nyújtottak a világbajnokságon részt vett magyar játékosok?

Grosics Gyula

A labdarúgó VB legjobb kapusának bizonyult. Nagyszerűen ütemezett kifutásaival az ellenfél igen sok támadását már csírájában elfojtotta. Kiváló képességekről tett tanúbizonyságot a vonalon is. Kitünőek voltak reflexei, biztos és tanítanivaló a labdafogása. Pedig többször volt nehéz dolga, főleg az utolsó három mérkőzésen: Brazília, Uruguay és Nyugat-Németország ellen. Mindhárom mérkőzésen csúszós volt a pálya és ez kétszeresen megnehezítette feladatát. A játékosok közül Grosicsnak kellett legjobban összpontosítani, ami elég nehéz feladat, főleg akkor, amikor a csapat fölényben játszik. Így volt ez a nyugatnémetek elleni döntőn is. A magyar csapat volt a mérkőzés nagyrészében a játék irányítója s a németek lerohanásszerű támadásait a védelmi vonal a 16-os körül igyekezett elfojtani. Ez a munka állandó idegfeszültséget jelentett valamennyi magyar védőnek, de különösen Grosicsnak. Nem csoda tehát, hogy az

ő idegrendszerét viselték meg legjobban a világbajnoki mérkőzések s így a döntő is. Azt is figyelembe kell venni, teljesítményének értékelésénél, hogy a legtöbb mérkőzésen a magyar csapat fölénye miatt keveset volt játékban s a hűvös, párás időben el-elmerevedett, ez természetesen kihatással volt játékára.

Mint a kapusok általában, Grosics Gyula is „ideg-ember". Ezért a jövőben feltétlenül gondolni kell arra, hogy hosszabb tartamú tornán, — mint például a világbajnokság — egy-két mérkőzést hagyjon ki idegeinek pihentetésére. Jobban kell vigyáznia arra, hogy támadást indító labdakidobásai még pontosabbak, gyorsabbak legyenek.

Buzánszky Jenő

Valamennyi világbajnoki mérkőzésen játszott. S ez a legnagyobb dicséret játékára, mivel az elgondolás kezdetben az volt, hogy egy-két mérkőzésen pihenni fog. Azonban úgy játszott, olyan nagyszerű teljesítményt nyújtott, hogy nem lehetett mellőzni őt. Az eredeti elgondolást teljesen módosította játékával abban a vonatkozásban, hogy senkinek sem jutott eszébe a védelem egységét megbontani. Igen jól helyezkedett, jól fogta szélsőjét, azon kívül, ha arra szükség volt, gyakran segített belül is. A megszerzett labdákat a magyar csapat stílusának megfelelően igyekezett laposan és pontosan előre adni s ebben nagyon kevés hibát vétett. Pedig egy-két esetben bizony nehéz volt a feladata. Így pl. a brazilok elleni mérkőzés második félidejében, amikor Bozsikot kiállították. A brazílok okos taktikai húzással azonnal ezen a meggyengült oldalon igyekeztek áttörni. Támadásaik nagy részét a balszárny vezette. Ebben az időszakban nagyiramú volt a játék s Buzánszky egy pillanatra sem torpant meg; fejjel, lábbal szerelt, lelkesen védekezett, egyszóval kiválóan látta el feladatát. A németek elleni döntő mérkőzésen a teljesítménye, a többi játékoséhoz hasonlóan, már gyengébb volt. Nem vette észre, hogy a németek erőszakos játékával szemben az egyetlen játékmód a hasonló keménység lett volna.

Végeredményben Buzánszky a magyar csapat egyik biztos pillérének bizonyult a világbajnokságon, éppen úgy, mint az addigi válogatott mérkőzéseken. A jövőre vonatkozólag figyelembe kell vennie Buzánszkynak, hogy játékának még jobban kell szolgálnia a csapatot. Le kell szoknia arról a céltalan könnyelműsködésről, amibe érthetetlenül gyakran beleesik.

Mindvégig a védelem legmegbízhatóbb, legjobban játszó tagja volt. Valamennyi mérkőzésen megőrizte nyugodtságát. Valóságos karmesternek bizonyult a hátsó sorban. Szilárd pontként állt a védelem közepén. Sem a magas, sem a lapos átadásokkal vezetett támadásoknál nem jött zavarba. Nagyszerű ütemérzékkel ment fel a magas labdákra s ha azt megszerezte, jól adta vissza társainak. Igyekezett mindenkor támadást kezdeményezni. Határozott közbelépéseivel nagyon sok helyzetet tisztázott. Nem egyszer segítette ki védőtársait is nagyszerű keresztezéseivel. Az egész világbajnokság alatt talán csak két komolyabb hibát vétett. Az egyikből gól is lett a brazilok elleni mérkőzésen. Nem adta haza a labdát, de nem is rúgta el, addig tétovázott, amíg el nem vették tőle. Ekkor már csak szabálytalansággal tudta visszaszerezni. Ebből 11-es lett, amit a brazilok értékesítettek. A másik megingása a döntő mérkőzésen volt, ahol majdnem megismételték Grosiccsal a londoni 6 : 3-as mérkőzés hibáját. Szorongatott helyzetben nem adta haza a labdát, Grosics nem futott ki, hogy tisztázza a helyzetet, ebből nagy kavarodás támadt, amiből csaknem gól esett. Ez a határozatlanság már többször előfordult Lórántnál. Ezen a hibáján kell javítania.

A döntő mérkőzésen különben Lóránt érvényesült legjobban az erőszakos német csatársorral szemben. A testi erejét minden helyzetben kihasználni akaró Ottmar Walter — aki gyakran tűnt fel ezen a mérkőzésen szabálytalan belemenésével — sem tudta elnyomni a magyar középhátvédet.

Ki kell emelni még Lóránt felkészülésének lelkiismeretességét és komolyságát. Tudott dolog, hogy ő az egyik legsportszerűbben élő játékos, aki felkészülése alatt mindig a legközelebbi célt, a soron lévő mérkőzést tartja szem előtt. Tartósítani tudja formáját, vigyáz testsúlyára és betartja a kapott utasításokat. A brazil mérkőzésen szenvedett sérülését lelkiismeretesen kezelte, az uruguayiak ellen már teljesen egészségesen játszott. Állóképességével, minden nehéz helyzetben felül kerekedő akaraterejével bebizonyította, hogy helyes volt a magyar válogatott csapat középhátvéd szerepét vele betölteni, valamint az is, hogy rendkívülien alkalmas az ilyen tornákon való részvételre. Példaképül kell állítani Lórántot a fiatalok elé a nagyobb feladatok előtti lelkiismeretes felkészülésével. Számunkra nem volt meglepetés, hogy a külföldi sajtó, a külföldi szakértők nagyrésze a világbajnokság legjobb középfedezetei közé sorolták.

Lantos Mihály

A döntő kivételével nagyszerűen megállta helyét, pedig minden mérkőzésen nagyon nehéz dolga volt. Kiváló ellenfeleket kapott, mint pl. Julinhót, akit gondolkodás nélkül be lehetne állítani a „világ válogatott"-ba. Lantos feladatának nehézségét növelték talán a legjobban a nehéz talajú csúszós pályák. Nehézkes mozgása, lassú fordulása különösen szembetűnő volt ezeken a „vendégmarasztaló" talajokon. Mindezek ellenére végig derekasan küzdött, harcolt. Látványosság számba mentek az itthon is jól ismert felszabadító rúgásai, nem egyszer indult el egy-egy ilyen hosszú pontos átadással magyar támadás, amely góllal is végződött. Gyakran megtörtént, hogy a magyar védelem egy-egy szorongatott helyzetéből Lantos nemcsak felszabadította a magyar kaput, hanem utána 40—50 méteres rúgásával támadást kezdeményezett. Jó kiegészítője volt Lantos a védelmi hármasnak. Legkomolyabb hibája, mint a múltban is igen sokszor, a VB-n is az volt, hogy jó helyezkedési érzéke tudatában igen gyakran könnyelművé vált. Nem fedezte szélsőjét, ha a magyar csapat volt támadásban. Ezért, ha gyors ellentámadás következett, természetesen nem tudta megakadályozni ellenfelét a labda átvételében és elszalasztotta annak lehetőségét is, hogy lerohanja a labda átvételével elfoglalt játékost. Ezzel is magyarázható például, hogy a magyar válogatottnak a világbajnokságon kapott tíz gólja közül négyet a jobbszélsők rúgtak. Döntő hibája volt a második nyugatnémet mérkőzésen, amikor szögletrúgásnál nem fedezte Rahnt s ezzel a magyar csapat gólt kapott.

Bozsik József

A világbajnokságon mutatott játékával világszerte méltán érdemelte ki és erősítette meg azt a véleményt, hogy az öt világrész legjobb fedezet játékosa. A csapatnak egyik legszilárdabb pontja volt, mégpedig olyan pontja, amelyen nem egyszer fordult meg az egész csapat teljesítménye. Hihetetlen jó érzékkel végrehajtott szereléseivel, nyugodt cselezéseivel, pontos labdaleadásaival, jelentősen hozzájárult a magyar válogatott szép szerepléséhez. Bozsik volt az a játékos, aki minden helyzetben megtalálta a legmegfelelőbb megoldást. Játéka olyan könnyed, erőlködés nélküli és természetes, hogy azt az ő tehetsége nélkül még utánozni sem lehet. Ha kellett, rövid átadást adott, ha jobb helyzetet gondolt kialakítani, akkor hosszút, a legpontosabban emberhez lábra, vagy fejre, ahogy éppen kel-

lett. Nem volt mindennapi a nyugalma, amellyel a legzavarosabb, legveszélyesebb helyzetekből hozta ki a labdát és kezdeményezett támadást.

Mint a legtöbb nagy játékosnak, Bozsiknak is a könnyelműség volt a legnagyobb hibája. Gyakran, amikor elragadta a játék heve, fölöslegesen vitte rá a labdát a csatársorra. Ilyen helyzetből indult el a döntő mérkőzés harmadik gólja is. Szépen szerelte a német balszélsőt, Schäffert és megindult a labdával a német kapu felé. Közben elkaszálták, azonban a játékvezető nem fújta le a súlyos szabálytalanságot és megtörtént a baj. Ide tartozik még az is, hogy helytelen volt Bozsik magatartása a brazilok elleni mérkőzésen, amikor sportemberhez nem méltó fenyegető mozdulatot tett az őt megrúgó játékos felé. Ezért, ha nem is kiállítás, de feltétlenül játékvezetői figyelmeztetés járt.

Zakariás József

A magyar válogatott „szürke", de egyik leghasznosabb tagja volt a világbajnokságon is. A dél-koreai mérkőzés kivételével valamennyi találkozón részt vett s így komoly részese volt a szép sikereknek. Az első mérkőzésen erős influenzája miatt nem szerepelt. Megbízható, szolíd játékával „tett" annyit a siker érdekében, mint a csapat akármelyik játékosa. A világbajnoki fedezetmezőny egyik legjobban szereplő játékosa volt. Leadásai aranyat értek. Az első nyugatnémet, a brazil és az uruguayi mérkőzésen kitűnően játszott. A döntőn azonban, mint a többi játékoson — ha nem is olyan nagy mértékben, — de rajta is váratlanul erőtt vett az idegfáradtság. Evvel magyarázható a németek első gólja előtti hibája. Hazaadása kissé fölényesnek tűnt, később az a nézet alakult ki, hogy éppen az előbb említett idegfáradtsága révén nem tudott kellően összpontosítani s így történhetett meg, hogy kapuraadása rövidre sikerült. Grosics nem futott ki a labda elé, s a befutó Morlock megkaparintotta, majd bekotorta a kapuba. Akaratereje, nyugodtsága egyik erősségévé emelte csapatában.

Tóth József

A legjobban talán azzal lehetne értékelni szereplését, hogy nem keltett csalódást. Mindjárt el lehet azt is mondani, hogyha nem sérül meg, talán minden máskép történt volna. Az első nyugatnémet mérkőzésen igen jól kezdett, s teljesítményét egyre fokozta. A második félidőben ellene játszó Kohlmayer mintha

nem is lett volna a pályán. Akkor száguldott el mellette és úgy, ahogy éppen akart. Ellenállhatatlanul viharzott le a jobbszélen és gólja is igen szép csatárteljesítmény volt.

Jól játszott Tóth a brazil mérkőzésen is. Az első két gól elindításában igen komoly része volt. Minden elismerést és dicséretet megérdemel az az erőfeszítés, amellyel sérülése után igyekezett hasznossá tenni magát. Bicegve, nem egyszer féllábon ugrálva is segített társainak. Tevékeny része volt pl. a 4. magyar gólt megelőző támadás kialakításában is. Tóth József nagyszerű példáját adta a világbajnokságon a csapattal való együttműködésnek. Kiváló technikája, mozgékonysága még valószínűleg sokszor juttatja be a válogatott csapatba.

Kocsis Sándor

Ő volt a világbajnoki torna legnagyobb meglepetése. Ez úgy következett be, hogy a világbajnokságra való felkészülés alatt végre a sportszerű életmódot választotta. Hallgatott azok tanácsára, akik jót akartak neki s ennek eredménye hétről-hétre mutatkozott formájában is. Legteljesebb mértékben azonban a VB-n bontakozott ki. El lehet mondani, hogy újabb és újabb, szebbnél-szebb, ötletes és váratlan megoldásaival mérkőzésről-mérkőzésre az egyik ámulatból a másikba ejtette a nézőket. Gyakran az volt az érzése az embernek, hogy ellenfelei azért nem tudják szerelni, mert ők maguk is bámulói lesznek egy-egy mozdulatának. Kocsis 30 méterre az ellenfél kapujától már állandó gólveszélyt jelentett. S veszélyességére hiába figyeltek fel, hiába igyekeztek eredményességében meggátolni, a világbajnokság legjobb góllövőjének bizonyult és megérdemelten nyerte el az erre a címre külön kiírt kupát. Még egy kupát érdemelt volna Kocsis Sándor; a legsportszerűbb játékosnak kijáró serleget. Példás volt magatartása a játéktéren, de ugyanilyen példás a pályán kívül is. Szerény modorával, közvetlenségével mindenkit meghódított, aki közelébe került. Meg kell még emlékezni élménynyszámba menő fejeseiről. Ahogyan kiemelkedett egy-egy előreadásra, beadásra, ahogyan irányította fejeseit, az jelenleg egyedülálló a világon. Összegezve teljesítményét: méltán érdemelte ki a VB legjobb összekötője címet, annak ellenére, hogy a döntőn nem közelítette meg az előző mérkőzéseken mutatott játékát, ami azzal is magyarázható, hogy a brazil és uruguayi mérkőzésen emberfeletti játékot produkált a Puskást nélkülöző csatársor minden tagja, így ő is.

Hidegkuti Nándor

Játékos pályafutásának csúcspontjára érkezett. 32 éves korára fokozott játéktudásával egyhangúlag és teljesen megérdemelten szerezte meg a világ egyik legjobb középcsatára kitüntető címet. Csak a dél-koreai mérkőzésen nem játszott, azon túl végig tagja volt a csapatnak. Az első nyugatnémet mérkőzésen Puskás sérülése után is fokozni tudta játékát, annak ellenére, hogy balösszekötőnk kidőlésével sokkal nagyobb munka hárult reá. Hidegkuti az a játékos, aki minden poszton megállja a helyét és aki a támadósorból észrevétlenül, minden átmenet nélkül tud beilleszkedni egy-egy másik szerepkörbe és ott is csaknem ugyanazt nyújtja, mint megszokott helyén. Játéktudása még ennél is sokoldalúbb. A brazil mérkőzésen például Bozsik kiállítása után fedezet lett. De ezen a szerepkörön túlmenően igen gyakran betöltötte a középcsatár helyét is, nem egyszer pedig a sérült Tóth József helyén vezetett támadást. Ragyogó irányítása, taktikai érzéke sokszor hozta a legkellemetlenebb helyzetbe ellenfelét. Hidegkuti a legteljesebb technikai és taktikai tudással rendelkezik, amellett, ha kell harcos, kemény játékos is tud lenni. Az uruguayi mérkőzés hosszabbításában pl. a legküzdőképesebb csatár volt. Gólja is különleges teljesítmény volt. A döntőn, mint többi csatártársának, neki is hallatlanul nagy volt a balszerencséje. Egyik nagyerejű lövése a kapufa éléről pattant vissza, másik nyolcméteres kapáslövésébe pedig Turek hihetetlen reflexszel ütött bele. Hidegkuti Nándor az a játékos, akit példaként állíthatunk a fiatal labdarúgók elé, játéktudásával és magatartásával egyaránt.

Puskás Ferenc:

Puskás és egyben a magyar válogatott csapat legnagyobb balszerencséje, a nyugatnémetek elleni első mérkőzésen elszenvedett sérülése volt. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy ez a magyar csapat világbajnokságába került. Játéka pedig a világbajnokság közeledtével valósággal a csúcshoz közeledett. A VB előtti mérkőzéseken olyan formában volt, amellyel sokszor vezette diadalra a magyar válogatottat. Dél-Korea ellen, — amely persze nem lehetett játékára teljes erőmérő — pompásan játszott. A nyugatnémetek elleni 8 : 3-as találkozón pedig Hidegkutival és Kocsissal együtt ellenállhatatlan volt a német kapura. Második góljánál úgy ment keresztül a német védőkön, ahogyan akart. Túl hangzatosnak tűnik, de mégis azt kell mondani, hogy

egyik akciója káprázatosabb volt a másiknál. A német védelem szinte szédült a nagy „kavarodásban". Nem is találtak más ellenszert Puskás kitöréseinek megakadályozására csak azt, hogy Liebrichet bízták meg „őrizetével". Elkésett az az intézkedésünk, hogy Puskás szélsőt játszon, miután látni lehetett, hogy Liebrich Puskás „megsemmisítésére" törekszik. Sajnos Liebrichnek ez a terve sikerült is. Természetesen egy játékos kiesése egy nemzetközi élvonalba tartozó csapatnál nem válhat végzetessé, de mégis meg kell állapítani, hogy Puskás kiesése döntően befolyásolta a magyar csapat további szereplését. Elsősorban azért, mert megbomlott az az összeszokott belső hármas, — akik szinte egymás gondolatát is ismerték és akik szinte „becsukott" szemmel is tudták, hogy másik két játékos társuk hol van és mit akar. Kocsisra és Hidegkutira pedig sokkal több munka hárult a továbbiak folyamán. Többen felvetették Puskás felelősségét a világbajnoki döntő elvesztése után. Ez helytelen volt. Le kell szögezni, hogy nem Puskás volt a leggyengébb csatár a döntőn, mert ha mindegyikük annyit tett volna meg, mint ő, akkor a világbajnoki cím ma Magyarországé volna. Mindez természetesen nem azt jelenti, hogy Puskás a mérkőzésen a legjavát nyújtotta volna annak, amit tud. Rúgott azonban egy érvényes gólt és még egyet, amit a játékvezető nem adott meg. Volt olyan két kitörése, amelynél minden szem-száj tátva maradt s csak Turek hallatlan nagy formája, vagy méginkább szerencséje állt eredményessége útjába. Puskás annak ellenére, hogy két mérkőzésen nem játszott, a VB-n részt vett szakértők véleménye szerint a világ legjobb balösszekötője. Persze hibái neki is voltak és vannak. Egy azonban biztos, mégpedig az, hogy a válogatott mérkőzéseken minden idegszálával és erejével a magyar színek dicsőségére törekszik. Ezért több tapintatot érdemelt volna a VB után.

Czibor Zoltán

A világbajnoki mérkőzések folyamán előfordult kellemetlen és nemvárt sérülések miatt, Czibor különböző helyeken játszott és csillogtatta különleges képességeit. Az első két mérkőzésen balszélső volt. Dél-Korea ellen, kissé bohém természetéből eredően, a nem tulságosan izgalmas mérkőzésen elkomolytalankodta a játékot. Az első nyugatnémet mérkőzésen a nagyobb felelősség arányában már jobban szerepelt. A körülmények úgy hozták, hogy a brazil mérkőzésen a balösszekötő helyén kellett játszania s meglepően jól töltötte be ezt a szerepkört is. Nagyszerűen teljesítette a taktikai utasítást, amely úgy szólt, hogy

amikor a balszélső Tóth Mihály a védelemnek segít, akkor Czibor a balösszekötő és a balszélső helyén is igyekezzen támadást vezetni. Hogy mennyire higanyszerű, változatos és gyors volt a játéka, azt mutatta, hogy pl. a negyedik gól előtt a jobbszélen száguldott el s adta be a labdát Kocsis fejére. Uruguay ellen Czibor fokozta jó játékát. Ezúttal a balszélen szerepelt és mintahogyan mondani szokták: „nagyot játszott". Ki nem ismerhető cseleivel gyakran játszotta át a védelmet, pedig ez komoly teljesítmény volt, tekintve, hogy ragyogó képességű játékosok álltak vele szemben. Lendületében is feltartózhatatlan volt. Czibornak, mint már említettük, nem volt újszerű a jobbszélső játék, hiszen számtalanszor szerepelt ezen a helyen. Nem egy kísérlet volt Czibor jobbszélre állítása, hanem egy taktikai és régi elgondolás. A Cziborral kapcsolatos hiba inkább az volt, hogy a második félidőben már a balszélső helyén játszott. A korszerű játékban különben is az öt csatár helye lassan már teljesen elmosódik, hiszen a sokmozgáson alapuló játékban igen sokszor kerül egy játékos a legkülönbözőbb helyekre s ha kétlábas, mint pl. Czibor is, akkor nem okozhat gondot a megváltozott feladat megoldása sem. Czibor is megtette a magáét a mérkőzésen. Gólt is rúgott s a második félidőben két igen veszélyes támadásvezetés után, — kis szerencsével, — újból eredményes lehetett volna. Czibor Zoltán az egyik legkomolyabb magyar labdarúgó tehetség, sajnos azonban játékára, rendszertelen életmódja miatt, mégsem lehet mindig számítani. Pedig kitűnő adottságokkal rendelkező tehetséges játékos.

Palotás Péter

Hidegkutit helyettesítette két ízben, a Dél-Korea és az Uruguay elleni mérkőzésen. Mindkét alkalommal csak az első félidő végén javult fel a játéka. Értékes, jóképességű játékos, kár, hogy változó hangulata néha akadályozza a jobb teljesítmény kifejtésében. Dél-Korea ellen nagy gólokkal vétette észre magát. Az Uruguay elleni mérkőzésen pedig a hosszabbítás második részében játszott lendületesen. Palotás Péter szerény, hasznos tagja volt a válogatottnak.

Budai László

Budai világbajnoki szereplésének értékelésénél kicsit vissza kell tekinteni. Játékát, amellyel feltünt egészen a románok elleni olimpiai mérkőzésen szerzett sérüléséig, mindenkor a nagy lendület, a gólratörés jellemezte. Ettől kezdve azonban kissé

visszaesett. Az 1953. évi római olasz mérkőzésen ismét úgy nézett ki, hogy visszaszerzi régi formáját. Sajnos, mint ez később bebizonyult, csak „fellobbanás" volt. A Dél-Korea elleni világbajnoki mérkőzésen például kimondottan gyengén játszott. Játéka csak akkor vált hasznossá, amikor a dél-koreaiak teljesen kifulladtak. Addig nemigen vezetett támadást és a kilenc gólból egyet sem lőtt. A megszokottság alapján azonban továbbra is tagja maradt a csapatnak. A St. Gallen-i edzőmérkőzésen pedig már le kellett cserélni a rossz játéka miatt. Uruguay ellen helyet kellett adni Budainak, hiszen Tóth megsérült. Igen gyengén játszott akkor is. Hiányzott játékából a lendület, a bátorság, a küzdeni tudás és küzdeni akarás, ami pedig pont ezen a mérkőzésen minden játékosban megvolt. Igaz, hogy volt két beadása, amiből gól született, de ez azt hiszem egyetlen labdarúgást kedvelő számára sem lett volna elegendő egy mérkőzés folyamán. Nem kelthetett tehát meglepetést azok előtt, akik látták Budainak ezt a játékát a döntő mérkőzésről való kihagyása. Itt kell elmondani, hogy ártottak Budainak azok, akik gyenge játékát az uruguayi győzelem mámorában túlságosan értékelték. És ez főleg a továbbiak során mutatkozott meg. Abban, hogy Budai ezt el is hitte és a VB mártírjának tekintette magát. Ennek káros jelensége megmutatkozott abban is, hogy Budai sportszerűtlen életmóddal, amit főleg az „ünnepeltetése" okozott, annyira visszaesett, hogy egyesületi csapatában sem kapott sokáig helyet. Budaiban megvannak mindazok a képességek, amelyek kellenek ahhoz, hogy valaki válogatott, sőt állandó válogatott játékos legyen. Sportszerűségben kell javulnia, valamint szorgalomban és akkor még sokszor szerepelhet sikerrel a magyar válogatottban.

Tóth Mihály

A magyar válogatott játékosok világbajnoki szereplésének értékelése során Tóth Mihállyal kapcsolatban történtek a legnagyobb elferdítések. Tóth Mihály két mérkőzést játszott. Az elsőt a brazilok ellen. Ezen a mérkőzésen a mezőny egyik legjobbjának bizonyult. A részére kiszabott feladatot a legnagyobb pontossággal hajtotta végre, óriási lelkesedéssel harcolt s segítette csapatát abban a szerepkörben, amely számára nem jelentette a „csillogást", de amely nélkül elképzelhetetlen lett volna a magyar válogatott sikere. Mint a mérkőzésről készült film világosan mutatja, sokszor szerelte — segítségére sietve Lantosnak — a nagyképességű Julinhót, s fáradhatatlan mezőnymunkájával hol itt, hol ott segített, hol védekezett, hol támadott. A

nyugatnémet döntőn is megtette kötelességét, bár ő sem játszott úgy, mint a brazilok ellen. Sok szép támadást vezetett, sok jó leadása volt, egy jó beadását Kocsis a kapu fölé fejelte s a jobbszélen is kidolgozott egy olyan helyzetet, amelynél már átjátszotta Tureket is, lövése csak Kohlmayer kinyújtott lábáról pattant vissza. Tóth Mihályt világbajnoki szerepléséért a legteljesebb elismerés és dicséret illeti. Igen nagyot vétettek azok, akik ezt a derék és szolid labdarúgót leértékelték. Már 1953 őszén, midőn Prágában és Bernben szerepelt, kitünt kiváló játékával. A VB-n megismételte ezt, jól és hasznosan játszott.

Szojka Ferenc

Dél-Korea ellen először húzta magára a válogatott mezt ez a szerény, jómodorú, kiváló képességű játékos. Jól mutatkozott be. Természetesen eleinte látszott rajta egy kis elfogódottság, de egyre jobban belejött és komoly értéke lett a csapatnak. Egész bizonyos, hogy sok örömet fog még szerezni a labdarúgás híveinek.

*

A svájci világbajnokságon velünk voltak még a következő benevezett játékosok: Gellér, Gulyás, Várhidi, Kárpáti, Kovács Imre, Csordás és Machos. El kell ismerni, hogy helytelenül nem szerepeltettük őket a világbajnoki mérkőzések során. Valamennyi játékos nagytudású labdarúgó, akiknek az állandó válogatottak pihentetése érdekében szerepet kellett volna kapniok egyikmásik mérkőzésen. Ugyancsak idetartozik, hogy Sándor Károlyt — aki szintén velünk volt — mint utólag kiderült, súlyos hiba volt be sem nevezni a VB-re.

Magyar vélemény
a világbajnokságon részt vett csapatok teljesítményéről

Anglia:

Nagy érdeklődés kísérte az angol válogatott világbajnoki szereplését. Elsősorban mindenkit az érdekelt, hogyan vonták le az angolok a magyarok elleni két mérkőzés tanulságait s hogyan javítottak csapatukon. A világbajnokságon látottak alapján az angol vezetők kétségtelenül hasznosították a világbajnokság előtti jugoszláv, de különösen a két magyar mérkőzés tapasztalatait. Az angol csapat hibája a világbajnokságig általában az volt, hogy csak védelmük egységére törekedtek, a VB-re ezzel szemben már támadósorukat is igyekeztek egységessé tenni. A védelmet Wright középhátvédbe állításával erősí-

tették meg, a csatársor közepén az erőteljes Loofthouset, a két szélen pedig két nagytechnikájú játékost: Matthewst és Finneyt szerepeltették. A két összekötő szerepét jó fizikumú, munkabíró játékosokkal igyekeztek betölteni, azzal az elgondolással, hogy kiszolgálói lesznek a három előretolt csatárnak. Kétségtelenül erősödött az angol csapat ebben az összetételben, nagyobb sikert azonban így sem tudott elérni. Pedig nem a játékosok tudásában volt a hiba, hanem inkább az egész együttes játékfelfogásában és játékrendszerében. Elgondolásuk az volt, hogy hosszú, előre vágott labdákkal rohanják le ellenfelüket. Ezek a hosszú átadások azonban igen gyakran pontatlanok voltak s a következő percben az elfogott labdákból már az ellenfél indított támadást. A „lerohanós" stílus eredményes volt a svájciak ellen, de már nem az uruguayiakkal szemben, akik sokkal nagyobb technikai készséget vonultattak fel, mint a svájciak. Ismételten bebizonyosodott a világbajnokságon is, hogy az angolok egyénileg kiváló labdarúgók, játékuk azonban túlságosan sablonos, hamarosan kiismerhető és főként csak erőnlétre alapozott. Az angol szakvezetők már igyekeztek hasznosítani a két magyar mérkőzés tapasztalatait, egészen bizonyos, hogy a világbajnokságról is teli jegyzetfüzetekkel érkeztek haza s ezeknek gyakorlati feldolgozását már meg is kezdték.

Ausztria:

Az osztrák válogatott világbajnoki szereplése iránt sok évtizedes szoros kapcsolataink révén nálunk is nagy érdeklődés nyilvánult meg. Ha az osztrák csapatról volt szó, valahogy mindenki a hajdani „Wundermanschaftra" gondolt. Éppen ezért volt váratlan meglepetés az osztrák együttesnek a nyugatnémetektől elszenvedett nagy veresége. A kezdet pedig nem volt rossz. A skótok ellen ugyancsak nehezen nyert az osztrák csapat 1 : 0-ra, a csehszlovák együttest azonban már biztosan fektették kétvállra. 5 : 0 volt az eredmény. A harmadik mérkőzésük ismét verejtékes volt, 7 : 5 arányban azonban mégis sikerült győzelmet aratniok a svájciak ellen. S ha nem is volt zökkenőmentes az osztrák csapat útja, mégis hidegzuhanyként érte a világ sportközvéleményét az osztrák válogatottnak a nyugatnémetektől elszenvedett megsemmisítő arányú veresége. Meg lehet ezeket a zökkenőket talán azzal is magyarázni, hogy az egész világbajnoki mezőnyben az osztrák csapat volt az egyetlen, amelynek nem volt kialakult játékrendszere. A szakvezetők egy része ugyanis WM szisztémát követelt, míg W. Nausch, az osztrák szövetségi kapitány a régi támadó játék mellett tört lándzsát.

Hozzájárult mindehhez, hogy W. Nausch a világbajnokság előtt több hónapig kórházban volt s az őt helyettesítő edzők félig átállították a csapatot a WM rendszerre. Nem csoda tehát, ha a játékosok nagyrésze ellentétes felfogásban hajtotta végre feladatát. Az osztrák játékosok nagy tudására vall, hogy így is több értékes győzelmet arattak és végeredményben Uruguay legyőzésével a harmadik helyet sikerült megszerezniök. Biztos, ha az osztrák vezetők végre már megállapodnak egy egységes játékfelfogásban, játékosaik fejlett technikai és taktikai tudásával hamarosan előbbre viszik az osztrák labdarúgás fejlődését.

Belgium:

A belga csapat körülbelül a várakozásnak megfelelően szerepelt. Kemény ellenfele volt az angoloknak, viszont elég könynyen kaptak ki az olaszoktól. A szakemberek általában nem is vártak többet a belga labdarúgóktól. Valamennyi játékos mindvégig hatalmas lelkesedéssel, hősiesen harcolt és közülük két-három játékos kivételes képességeket árult el. Elsősorban a középcsatár Coppens és a jobbszélső Mermans. A belga csapat játékrendszere is három hátvédes, de kissé túl merev. Ezért lehetett gyakran ezt a védősort megfelelő helycserés támadásokkal zavarba hozni. A fejlődés útján a belga játékosoknak több önállóságot kell szerezniök. Ha ez sikerül, eredményeik is egyre jobbak lesznek.

Brazília:

A brazil labdarúgásnak nagyon jó híre volt. Ezeket részben igazolta a Budapesten szerepelt brazil klubcsapat, a Flamengó is. Már akkor feltűnt a brazil játékosok ragyogó labdakészsége, taktikai érettsége és védelmi embereik játéka, akiknek fő feladata az ellenfél gólszerzésének megakadályozása, majd gyors támadás indítása és gól elérése volt. Igen sok edzőmérkőzésen gyarapítottuk a tanulságokat a brazil csapat játékáról s később a brazil válogatott világbajnoki mérkőzésein sorozatosan győződtünk meg arról, hogy a brazil játékosok valamennyien kiváló labdarúgók. Szinte el lehet mondani, hogy mindent tudnak, amit egy labdarúgónak tudnia kell. Ennek ellenére észrevettük azt is, hogy abban az esetben, ha nem tudnak elérni eredményt az első percekben, hamarosan idegessé válnak és nem képesek a megszokott játékukat nyújtani. Így történt ez a mexikóiak és a jugoszlávok elleni mérkőzésükön is. Érdekes ezzel kapcsolatban elmondani, hogy a magyar csapatot ennek megfelelően készítettük fel a brazilok ellen. Meglepően

újszerű volt a brazilok játékában a védelem felállása, amely hátul egy úgynevezett biztonsági embert, „söprögetőt" tartalékolt. Különös előnye nem volt ennek a játékban, de újszerűségével sokakat megzavart. Megfigyelésből adódik az a tapasztalat is, hogy a brazil játékosok a csapatmunkát kissé elhanyagolják és inkább egyéni játékra törekednek. Arra gondoltunk, hogy ennek talán a Brazíliában uralkodó klíma lehet az oka. Ezt úgy magyaráztuk, hogy például amikor nálunk a csatársor egyik szárnya támad, az egész csapat felzárkózik a támadással, készen a támadást vezető játékos megsegítésére, ezzel szemben a braziloknál a támadást indító játékost legfeljebb a szárny másik tagja követte. Természetesen ezek csak feltételezések és találgatások, de egyik magyarázatul a brazilok egyéni játékára, azt hiszem el lehet fogadni. A másik hiányosság, amit már az előzőek során is említettem, a brazil játékosoknak nyugalmukból való gyors kizökkenése. Ez is véleményem szerint a klíma által okozott érzékeny idegrendszerre vezethető vissza. A világbajnokságon szerepelt brazil labdarúgók egytől egyig kiváló képességekkel rendelkeztek, de közülük is kitűnt Julinho, a két Santos és Bauer.

Csehszlovákia:

A magyar szakemberek joggal vártak sokkal többet a csehszlovák csapattól, mert a csehszlovák labdarúgók sokkal többet tudnak annál, mint amit a VB-n nyújtottak. Teljesen érthetetlen volt a csehszlovák játékosok megilletődöttsége. Gyenge szereplésüknek ez volt egyik fő oka. A csehszlovák csapatot a világbajnokságon valószínűleg az Olaszországban elszenvedett 3 : 0-ás vereség hatására, védekező játékra állították be Uruguay ellen. Ezt olyan mereven hajtották végre, hogy még akkor sem igyekeztek támadásba lendülni a csatárok, amikor erre megfelelő lehetőségük kínálkozott. Sokáig nem is esett gól, végül azonban mégis kaptak két gólt és így veszteségként kellett elhagyniok a pályát. Ez a vereség még további nyomottságot okozott a csehszlovák játékosokban, akik lelkileg szinte teljesen összetörve léptek pályára az osztrákok ellen s így érthetően súlyos vereséget szenvedtek. A megilletődöttség és a lelki letörtség már az első öt percben két osztrák góllal járt, ami azután teljesen felbomlasztotta a csehszlovákok egységét. Játékuk egyre kapkodóbbá vált és egy percig sem tudtak a továbbiak során az osztrákok egyenrangú ellenfelei lenni. A csehszlovák labdarúgók sokkal nagyobb képességekkel rendelkeznek, mint amit a VB-n felmutattak. Hiba, hogy a VB előtti években nem alakult ki

egy egységes csapat és a szakemberek játékfelfogásbeli véleményei is megoszlottak. Ezeket a kérdéseket kell mielőbb rendezni a csehszlovák szakembereknek és akkor a csehszlovák labdarúgás ismét azon a szinten lehet, mint azelőtt.

Dél-Korea:

Dél-Korea nem képviselt komoly játékerőt. Közel sem éri el az európai csapatok színvonalát. Játékfelfogásuk a három hátvédes rendszeren alapul, amely azonban hamarosan felbomlik egy nagyobb tudású csapattal szemben. A játékosok — mivel csak erre volt lehetőségük — főleg a védekezésből vették ki a részüket. Ha a csatárok véletlenül támadásba tudtak átmenni, igyekeztek azt jól befejezni, de mint két VB-i eredményük megmutatja, kevés sikerrel. A helytelen világbajnoki rendszerből adódhatott, hogy ilyen gyenge képességű csapat a legjobb 16 közé juthatott. Tanulság kell, hogy legyen mindez a legközelebbi VB rendszerének kidolgozásánál.

Franciaország:

A francia, de az egész világ labdarúgó közvéleménye is jobb eredményt várt a francia válogatottól. Ennek elérését, kétségtelenül meggátolta a francia labdarúgó-berkekben a VB előtt kialakult széthúzás és a válogatás körüli bonyodalom. Igaz az is, hogy a jugoszláv együttesben a sorsolás igen nehéz ellenfelet juttatott első ellenfélként a francia csapatnak. Becsületesen harcoltak a francia fiúk ezen a találkozón, mégis a ragyogóan védő kapusuknak, Remetternek köszönhették csak, hogy egygólos vereséggel jöhettek le a pályáról. A második mérkőzésen egy kis bírói segédlettel győzték le Mexikót, de ezzel a továbbjutást nem sikerült elérniök. A francia válogatott ma már az egész világon ismeretes WM rendszert játssza — legtöbbször teljesen mereven. A csapat összeállításában történő gyakori változtatás okozza a rapszódikus eredményeket.

Jugoszlávia:

A jugoszláv válogatott a világbajnokság egyik titkos esélyese volt, annak ellenére, hogy nem voltak túlságosan kiemelkedőek a VB előtti nemzetközi eredményei. Már a VB selejtező mérkőzései megmutatták, hogy a jugoszláv csapatban a csatárok gólképességével ezúttal baj van. Játékstílusuk szemet gyönyörködtetően szép, játékfelfogásuk azonban már hibás. A csatársor legtöbbször „túlkombinált" s ritkán vállalkozott lövésre. A jugo-

szláv játékosok jól képzettek, védelmük szilárd és nehezen törhető át. Csajkovszki és Boskov személyében kiváló fedezetekkel rendelkeznek. A támadósor tagjai is mind nagyszerűen képzett játékosok, akik ha lövőkészségben is javulni fognak, tovább növelik a jugoszláv válogatott játékerejét. Úgy hiszem, őket lehet leginkább a magyarokhoz hasonlítani.

Mexikó:

A mexikói labdarúgásról kevés hír jutott el Európába. Amiről a sajtó írt, arra lehetett következtetni, hogy jó játékerőt képviselő, úgynevezett „sötét" csapat. Ezen hírüket nem igazolták megfelelően s a várakozástól elmaradtak. Persze az is lehetséges, hogyha első ellenfélül nem a kiváló brazilokat kapták volna, akik jól ismerték gyengéiket, talán eredményesebb lett volna szereplésük. A mexikói csapat védelmében a biztonság a fő szempont. A franciákat zavarba is hozták ezzel. Egészen bizonyos, hogy a mexikói csapat a VB-n mutatottnál sokkal többre képes. Nehezen illeszkedett be az együttes — meglátásom szerint — az európai környezetbe és zavarta a játékosokat a szokatlan klíma is. Mindent összegezve: a mexikói csapat kellemes sportemlékkel gazdagította a világbajnokság nézőit.

Nyugat-Németország:

A nyugatnémet válogatott volt kétségtelenül a világbajnokság meglepetése. Pedig az előző évek eredményei alapján a nyugatnémet szakvezetők, de a közvélemény sem várt sokat a német csapattól. Éppen ez volt talán, ami nyugodtságot adott az egész csapatnak és ami hozzásegítette a jó szerepléshez és a végső győzelemhez. A török mérkőzés sokáig úgy nézett ki, hogy meglepetés születik. A törökök egyáltalán nem tisztelték a német csapatot, hatalmas lendülettel támadták, megszerezték a vezető gólt és további kemény, gyors, lendületes lefutásaikat is veszélyes lövésekkel fejezték be. Levegőben lógott a következő gól is. Váratlan lefutás után szereztek a németek kiegyenlítést, majd ugyanilyen támadásból vezetést. Erre azután megnyugodtak és biztosan szerezték meg a győzelmet. A törökök elleni nem meggyőző játék után a német csapat vezetője a magyar csapat elleni mérkőzésen a magyar támadósor kikapcsolását tűzte ki maga elé. Erre mutatott a jobbfedezet Eckel csatársorba állítása, védőmunkával való megbízása és előzetesen egyáltalán számításba nem jövő gyors, rugalmas és kemény védők beállítása, valamint Posipalnak a jobbfedezet helyén való szerepeltetése is. A német szakvezetőknek ez az elgondolása nem vált

be, csak a kemény játékra való törekvésük, annak aztán a magyar csapat itta meg a levét: Liebrich harcképtelenné tette Puskást. A német válogatott erősen mechanikus játéka főleg az erőnlétre volt felépítve. Az embernek túlságosan az az érzése, hogy az egyes játékosok, az egyes csapatrészek egy begyakorolt, beidegzett játékot folytatnak. Ezt kétségtelenül jól. Erő is jellemzi a németek játékát s ez az erő kihasználása a labdáért való küzdelemben nem mindig a legszabályosabb. A sablonos játék meglátszott a magyarok elleni mind a két mérkőzésen, ahol a németek semmi újat nem mutattak. A csatársor minden tagja, ha kellett részt vett a védekezésben, majd támadás esetén igyekeztek felzárkózni a labdával támadásra induló játékoshoz. Az ellenfél támadása esetén a középcsatár volt az egyedüli, aki nem ment hátra segíteni és aki arra volt beállítva, hogy támadást is igyekezzen kezdeményezni. A két szélső hátvédnek minden gondja, hogy a rábízott szélsőt a labdaátvételben megakadályozza, a középhátvéd pedig a kapu előterében őrködött. A fedezetek inkább védekeztek. Mégha támadásra indult is a német csapat, a védelmet akkor is 4—5 játékos biztosította. A német játékstílus a lapos játékon és az egyből való adogatáson alapul. Állandó adogatással és állandó mozgással igyekeznek megzavarni az ellenfél védelmét. Kemény és elszánt játékuk ellenére is a sokkal nagyobb technikájú magyar csapat meg tudta törni az ellenállást, ami az első mérkőzésen gólokban mutatkozott meg, a másodikon — sajnos — a kihagyott gólhelyzetekben. Végeredményben meg kell állapítani, a német csapat megérdemelten nyerte meg a világbajnokságot, mivel a döntőben eredményesebbnek bizonyult.

Olaszország:

A jelenlegi olasz válogatott igen messze van játéktudásban a régi nagy olasz csapattól. A nyolcaddöntőben volt ugyan egy kis fellángolása a belgák ellen, a két svájci mérkőzésen azonban már csak alacsony képességről tett tanúbizonyságot. Elsősorban az volt feltűnő, hogy hiányzott a csapatból egy igazi klasszis játékos, aki képes összefogni a csapatot és aki játékstílusát rá tudja kényszeríteni a többiekre. Mint például a múltban Meazza, vagy akár Piola. Boniperti, aki a legjobb olasz játékosnak bizonyult, nem tart ott, hogy képes legyen csapatát győzelemre vezetni. Hiányzott az olasz csapatból az átütő erő is. Egyikmásik belső csatár, pl. Lorenzi, Pandolfini jó technikájú játékosok, de kényelmesek és lassúak. Nem volt megfelelő az olasz hátsósor sem. A szélső fedezetek kevés taktikai érzéket árultak

el. Gyakran mind a ketten támadásba mentek, aztán elől felejtkeztek, vagy túlságosan védekeztek, s ilyenkor teljesen elszakadtak a csatároktól. Különösen a második svájci mérkőzésen volt ez szembetűnő, ahol igen gyakran 30—40 méteres űr volt a két csapatrész között. A világbajnoki tapasztalatokból sokat le kellett szűrniök az olasz vezetőknek, hogy újra olyan csapatuk legyen, mint az 1934—1938. évi. Mindenesetre már mutatkozik erre való törekvés azzal, hogy létrehozták az állandó utánpótlás csapatot.

Skócia:

A skótoktól mindenki, ha nem is nagy, de jobb eredményt várt. Az osztrákok elleni szép, de balszerencsével vesztett mérkőzésük után hidegzuhanyként érte a világbajnokság részvevőit az Uruguay elleni súlyos vereségük. Mindez azért következhetett be, mert a skót csapat rendszere túlságosan mechanikus, játékuk sablonos, semmi újra törekvést nem mutatnak. Az angol labdarúgást másolják s edzésrendszerük is teljesen megegyezik az angolokéval. A skótok játéka is általában az erőre van építve, de ez túlságosan megbosszulta magát a technikás uruguayi csapat ellen.

Svájc:

A svájci válogatott kétségtelenül jó szereplésében nagy érdeme volt a lelkes hazai közönségnek, amely biztatásával, buzdításával egyes mérkőzéseken, így az olaszok és az osztrákok ellen, szinte emberfeletti teljesítményekre késztette a játékosokat. Az osztrákok elleni mérkőzés sokáig úgy nézett ki, hogy meglepetést hoz. Gyors volt a két svájci gól, viszont utána a svájci védelem olyan zavarodott lett, hogy hamarosan átengedték a vezetést, majd a végső győzelmet is az osztrákoknak. Ebben a vereségben különben nagy része volt a gyengén védő Parliernek. A svájci csapat honosította meg a kontinensen a braziloktól átvett „retesz" védelmet, ami egyes mérkőzéseken kétségtelenül jól alkalmazható, de nem mindenkor és mindenki ellen. Nagy hátrányt jelent ez a rendszer nagytechnikájú játékosokkal szemben, mivel ott egy ember az állandó visszahúzott játékos miatt szabaddá válik s igen könnyen zavart okozhat. Mintahogy az előbbiekben is megállapítottam, egyes csapatok tudásához, képességeihez mérten jó lehet ez az elgondolás: gólt nem kapni. Bizonyítja, hogy a svájciak ezzel a taktikával győzték le az olaszokat, sőt az osztrákokat is meglepték vele.

Törökország:

Ha erő-sorrendet állítanánk fel az elmúlt világbajnokságról, akkor Törökország az utolsó előtti helyre kerülne. Ez azonban nem jelent túlságosan nagy különbséget az előtte levő csapatokkal, de sokat az utolsó helyezett Dél-Koreával szemben. A török válogatott játékában már észre lehet venni a nemzetközi találkozók hatását. Igen szép volt a selejtezőben elért eredményük, hiszen — ha szerencsével is — nem kisebb ellenfelet, mint Spanyolországot verték ki. A török játékosok szinte valamennyien gyorsak, szívósak, lelkesek, a játékuk odaadó s egyikük-másikuk kitűnő technikával is rendelkezik. Az első nyugatnémet mérkőzésen alaposan megijesztették a németeket. Ám ezen a mérkőzésen kijöttek a hibáik is. Amikor egygólos vezetéshez jutottak, szinte megijedtek a győzelem reményétől. Túl nagyra értékelték ellenfelüket. Ha ekkor, ebben a lélektani pillanatban tovább támadnak és gólra törekednek, talán más lett volna az eredmény. Ezzel szemben védelembe vonultak és minden áron csak a vezetés megtartására törekedtek. Taktikai éretlenségre mutatott az is, hogy 1 : 1-es állásnál „a veszett fejsze nyelét mentsék", középcsatárukat is a hátvédsorba vonták. Otthonában már most is nagy ellenfél a török csapat és ha a török szakemberek taktikai húzásokra is megtanítják játékosaikat, akkor sok meglepetést okozhatnak majd a világ labdarúgásában.

Uruguay:

A kétszeres világ- és olimpiai bajnok uruguayi válogatott jogosan volt a világbajnokság legnagyobb esélyese. Az uruguayi játékosok egytől egyig kitűnően képzett labdarúgók, nagyszerű taktikusok és a brazilokkal ellentétben kitűnő csapatjátékosok. A sok kiváló játékos között is kitűnik a nem túl magas, de hihetetlenül ruganyos, a szédítően technikás, művészi tökélyű tudással rendelkező Andrade. Hasonló képességekkel rendelkezik a balösszekötő Schiaffino is, akinek egy hibája, hogy nem túlságosan gólratörő. Az uruguayi csapat játékrendszere hasonló a brazil együtteséhez. Az uruguayiak is elsősorban a védelem biztosítására törekszenek. Az ellenfél támadása esetén 7—8 emberrel védekeznek, de a legnagyobb nyomás alatt is elől hagynak két csatárt haránt állásban. A védők azután a megszerzett labdát e két társuk valamelyikéhez igyekeznek adni, akik pedig kiváló cselező készséggel próbálják a labdát addig tartani, amíg a többi csatártársuk fel nem zárkózik. Nagy munkabírásról és önfegyelemről is tanúbizonyságot tettek az uru-

guayi labdarúgók. Játékstílusuk megvesztegetően szép a szemnek. Érdekes, hogy a csatársor ritkán vállalkozik lövésre és a szélső fedezetek azok, akik sokszor igen messziről, váratlan bombákkal vészélyeztetik az ellenfél kapuját. A csatárok nagy technikai tudással építik támadásaikat, sokszor az ellenfél hatosáig is, de nemigen lőnek, hanem inkább egy lövést mutató csellel még tisztábban álló játékostársukhoz adnak. Ez valahogy úgy tűnik a kívülállónak, mintha ez a játékmód a vérükben volna és nem is látnák be annak hasznosságát, hogy a lövésekkel eredményesebbek lehetnének. A magyar csapat megérdemelten, de azt is meg lehet jegyezni, hogy kis szerencsével nyert az uruguayi válogatott ellen, mert ha a hosszabbítás első percében az uruguayi csatár nem a kapufát találja el és lövése gólba jut, úgy a magyar csapat már aligha tudott volna kiegyenlíteni. Az uruguayi válogatott fegyelmezettségére és sportszerűségére mutat, hogy a továbbjutástól való elesésük ellenére is — ami pedig kétségtelenül és emberileg érthetően látszott rajtuk — a legnagyobb fegyelmezettséggel és sportszerűséggel vették tudomásul, hogy ezúttal ők maradtak alul: valamennyien gratuláltak a szerencsésebb magyar játékosoknak.

Magyarország:

A magyar labdarúgó válogatott a világbajnokság során beváltotta a szerepléséhez fűzött reményeket, annak ellenére, hogy balszerencsés körülmények között nem sikerült a végső győzelmet kiharcolnia. A világ minden részéből összegyűlt szakemberek egyöntetű véleménye alapján tekintélyünk nem csökkent, ellenkezőleg, emelkedett. A magyar válogatott Brazília és Uruguay legyőzesével kivivta a vilag legjobb csapata címet. Ezt a kitüntető címet játékosaink magasfokú technikai és taktikai tudásukkal, az egyes játékhelyzetekben alkalmazott szellemes és ötletes megoldásaikkal, kiváló csapatmunkájukkal, kifogástalan erőnlétükkel, lelkes küzdőszellemükkel, támadószellemű játékukkal és sportszerű viselkedésükkel érdemelték ki.

Egyöntetű volt a megállapítás a szakemberek részéről, hogy a magyar csapat ezen a tornán valami újat adott a világ labdarúgásának: támadójátékával forradalmasította a labdarúgást.

A magyar csapat sikereit csak aláhúzta az a tény, hogy minden mérkőzésre tervszerűen és gondosan készült fel. A Svájcban tartózkodó edzők és szakemberek jelentéseket készítettek az ellenfelek mérkőzéseiről, tanulmányoztuk a külföldi sportlapok szakanyagát és ezek alapján készítettük fel csapatunkat a soron-

következő mérkőzésekre. Különösen nagy gonddal készültünk a dél-amerikaiak elleni mérkőzésekre. Tisztában voltunk azzal, hogy a technikailag nagytudású dél-amerikai játékosok ellen új erények felvonultatására lesz szükség. Igyekeztünk ezeken a mérkőzéseken a kezdeményezést magunkhoz ragadni, a labdát minél tovább birtokunkban tartani, de gondot fordítottunk arra is, hogy a játék időnkénti lelassítása mellett a széleken villámgyors, helycserés ellentámadásokat indítsunk. Szem előtt tartottuk ezeken a mérkőzéseken az ellenfelek veszélyes játékosainak sikeres kikapcsolását. Ilyen volt például Tóth Mihálynak a szerepe a brazilok elleni mérkőzésen.

Az Uruguay elleni mérkőzésen, ahol a tengerentúli belsőcsatárok szintén sok helycserés támadást alkalmaztak, jobb erőnlétünkkel, nagyobb küzdőszellemünkkel, a védekezés és támadás ésszerű váltogatásával és a taktikai elgondolások helyes alkalmazásával értünk el sikert. A dél-amerikaiak elleni mérkőzéseken döntő volt még az is, hogy csatáraink gólratörőbben játszottak, mint ellenfeleink csatárai. Szellemesebb, ötletesebb volt a játékuk és hogy teljes mértékben jelentkezett a csapatjáték nagy fölénye az egyéni játék felett.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy a Brazília és az Uruguay elleni mérkőzés sokat kivett a magyar játékosokból. Idegileg nagyon igénybevette ez a két mérkőzés a magyar fiúkat és ezt a tényt nem lehetett a döntő mérkőzés előtt megállapítani, annak ellenére sem, hogy egy kiváló sportorvos ügyelt állandóan a játékosokra. A brazilok elleni mérkőzésen nyújtott hatalmas iram, majd a mérkőzést követő verekedés izgalmai után az uruguayi csapat elleni kétórás küzdelem megerőltető fizikai és idegmunkája mind olyan tényezők voltak, amelyek erősen befolyásolták a játékosokat a döntő mérkőzésen nyújtott játékukban. Erre vallott az, hogy a nyugatnémetek ellen hétnyolc tiszta gólhelyzetet nem sikerült csatárainknak értékesíteniök.

Bár elvesztettük a döntőmérkőzést, mégis azt láttuk, hogy a magyar labdarúgás fokozatosan fejlődött és fejlődésének útja helyes irányban haladt. A magyar játékosok technikailag és taktikailag a torna legképzettebb játékosainak számítottak. Csapategységünk magasan kiemelkedett a mezőnyből. Csatáraink forradalmi támadójátékot mutattak be, amely valósággal lázba hozta a szakembereket. A támadószellemű játék során a helyzetek gyors áttekintését, kellő kihasználását, a helycserék ésszerű változatait nemcsak megtapsolták, hanem már a világbajnokság alatt igyekeztek a többi csapatok alkalmazni is. Új-

szerűen hatott a védelemből kiinduló támadáskezdeményezés is és különös figyelmet keltett a magyar csapat mindig új és mindig az ellenfél játékát szem előtt tartó speciális taktikája is.

Mindent összegezve a magyar csapat játéka igazolta a világ előtt a magyar labdarúgás hatalmas fejlődését, nagy sikereit és a labdarúgás forradalmasításával megalapozója lett a további fejlődésnek.

Hogyan értékelték a svájci szakemberek a magyar csapat szereplését?

Hans Ruegsegger svájci labdarúgó-szakértő igen érdekes összehasonlításokat tett a labdarúgó világbajnokságról írt tanulmányában a torna részvevőiről. Részletesen foglalkozott a 16 ország labdarúgóinak mutatott teljesítményével és Magyarország világbajnoki szerepléséről a következőket írta: „... A magyarok a világbajnoki cím nélkül is a világ legjobb csapatának bizonyultak. Ez nem akar a német együttes képességeinek a lekicsinylése lenni. Ellenkezőleg, ez a megállapítás csak emeli a német csapat teljesítményének az értékét. Utóvégre is a magyarok magas favoritjai voltak a svájci világbajnoki tornának, a németek pedig szinte esélyteleneknek számítottak.

A magyar csapat egyesíti mindazokat az erényeket, amelyeket egy világbajnoktól meg lehet követelni: a legkiválóbb atlétikai alapok és a legmagasabb technikai tudás. Ez a kettő együtt adja a korszerű labdarúgás megtestesítését. Döntő mértékben esik természetesen latba az is, ahogy ezeket a kimagasló erényeket a magyarok a csapat szolgálatába állították. És mindezt úgy tették, hogy nem nyomták el a játékosok egyéni alkotóképességeit.

A magyar válogatott csapat éveken át folytatott közösségi munkában formálódott ki és ma szinte tökéletesen képviseli a legmagasabb, a csapatjáték köntösében is egyéni futballművészetet. A magyaroké az érdem, hogy a megmerevedett, destruktív irányzatoknak hódoló labdarúgást ismét arra az útra terelték, amelyet az egykori osztrák csodacsapat — fénykorában — követett: a támadás a legjobb védekezés."

Hans Ruegsegger foglalkozott még a döntő mérkőzéssel is. Ezzel kapcsolatban a következő megállapítást tette: „... A döntőben a német legénység elérte legjobb formáját és ezen a mérkőzésen a világbajnokság győzteséhez méltó játékot produkált. Nagyobb volt az erőtartaléka, mint a magyaroknak. A német

módszeresség, alaposság, fegyelem, keménység, törhetetlen győzelmi akarat — magas játéktudással párosulva — diadalt aratott a világbajnokság döntőjében."

Hasonló véleményen voltak a svájci szakemberek is.

Svéd vélemény a magyar csapatról

A svéd sajtó is terjedelmesen foglalkozott a világbajnoksággal. Értékelte a részvevő nemzetek teljesítményeit. A magyar csapat szerepléséről ez volt a svédek véleménye: „... A magyar csapat annak ellenére, hogy a döntőt elvesztette, a világ legjobb együttese. Azt a módot, ahogy Nyugat-Németországot az első találkozón, valamint később Brazíliát és Uruguayt megverte, a csapat összjátéka szempontjából tökéletesnek nevezhetjük. E kiváló technika mellett egyetlen csapat sem uralja úgy a mezőnyt, mint a magyarok. Emellett a játékukban semmi szabványosságot nem lehet felfedezni. A játék hol gyors, hol pedig lassú, kereszt- és meredek leadásokat is alkalmaznak, labdakezelésük vagy közvetlen, vagy pedig toppolásos, mindig a helyzetnek megfelelően. Ennek pedig előfeltétele, hogy a technikai képzésen kívül a taktikai képzés és az erőnlét is kifogástalan legyen. Ezek a feltételek a magyaroknál mind megvannak.

Figyelembe kell még azt is venni, hogy Puskás kiesése nagy hátrányt jelentett a magyar együttes számára. A Brazília és Uruguay elleni, valamint a döntő mérkőzés is azt mutatta, hogy éppen úgy mint Fritz Walter a németeknél, Puskás sem pótolható más játékossal. A világbajnoki torna egyébként azt mutatta, hogy a magyar csapatnál négy játékos szervezi meg a játékot, míg a többiek e négy játékost csak játékba hozzák. Ez a négy játékos: Puskás, Kocsis, Bozsik és Hidegkuti."

Ezután a támadósorral foglalkozott a svéd sajtó: „... A magyar csapat gyöngye kétséget kizárólag a támadósor. A gyors szélsőkön kívül Hidegkuti óriási lövőerejű középcsatár. Kocsis olyan fejjátékos, amelyhez fogható a tornán nem volt. A magyar csapat nagy súlyt fektet a játékra. A támadások túlnyomó részét már a hátsó sorok vezetik be, amikor is a kapus azzal, hogy a labdát pontosan a hátvédekhez, vagy a fedezetekhez játssza, gyakorlatilag saját maga is bekapcsolódik a támadás elindításába. Ebből következik az a fontos megállapítás, hogy a támadás már a védelemből indul ki. A magyar támadásokat legtöbbször a szélsők vezetik, akiket 20—30 méteres meredek leadásokkal támadásba dobnak és akik óriási gyorsaságuknál fogva a legtöbb hátvéd számára komoly veszélyt jelentenek. Ez a játék-

mód széthúzza a hátsó védelmi vonalat és a belső csatárok számára megteremti az előfeltételt a sikeres kapuralövésekre. A magyar csatársor általában a csatárok harmonikus összjátéka és helyezkedése folytán, különösebb erőbedobás nélkül játszott."

A továbbiakban ezeket az igen érdekes megállapításokat olvashattuk a svédek világbajnoki kommentárjában: „... A magyar csapat „M" rendszer szerint játszik. Ez arra vezethető vissza, hogy a legtöbb ellenfél a WM rendszert játssza. A magyar védelem éppen ezért sikeresen operálhatott ezzel a változattal. Csupán a Nyugat-Németország elleni mérkőzésen mutatkozott meg (a németek a magyarokéhoz hasonló állandó helycserével játszottak), hogy ilyen játékmodor esetében a magyar védelemnél is mutatkoztak rések."

A magyar csapat világbajnoki szereplésének méltatását ezekkel zárta a svéd szakértő: „Meg kellett állapítanunk, hogy a magyar csapat valamennyi tagja — a döntőt kivéve — kiváló testi erőnlétben volt, ami azt bizonyította, hogy a magyarok nagy figyelmet fordítottak a játékosok atlétikai kiképzésére is. A világbajnoki torna egyetlen egy csapata sem mutatott akár játékban, akár az együttes fellépésében a magyar nemzeti tizenegyhez hasonló, vagy azzal egyenértékű kollektív szellemet."

A magyar játékosok visszaemlékezései a világbajnokságra

Bozsik József

Az Uruguay elleni mérkőzés elevenedik meg előttem. Micsoda harc volt ezen a mérkőzésen! A nehéz, csúszós pályán, szakadó esőben 120 percig viaskodtunk a győzelemért. A nézők a labdarúgás minden szépségét láthatták ezen a mérkőzésen. Nem csoda tehát, ha ez volt a legszebb élményem a svájci világbajnokság során.

Keserű emlékeim is vannak. Ilyen volt például az, amikor a brazilok elleni mérkőzésen kiállítottak. Testtel fedeztem a labdát, amikor a brazil játékos látta, hogy nem tudja tőlem elvenni, féktelen dühében belém rúgott. A földre estem és egy pillanatra a brutális inzultus felett érzett felháborodásomban öklöző állást vettem fel. De gyorsan magamhoz tértem, ekkor azonban új meglepetés ért: a játékvezető engem is kiállított. Mardosott a lelkiismeret. Még nem nyertük meg a mérkőzést és hirtelen arra gondoltam, hogy esetleg eltilthatnak. Puskás és Tóth II. súlyosan megsérült, engem kiállítottak. Egyszerre összeszorult a torkom az aggódástól. Féltettem a fiúkat. Amikor megtudtam, hogy nem tiltottak el, fellélegeztem, de csak nagysokára nyugodtam meg teljesen.

Boldog vagyok, hogy részt vehettem ezen a nagyszabású labdarúgó-tornán. Igen sokat tanultam. Taktikai vonalon sok értékes megfigyelést gyűjtöttem össze. A helyzetfelismerésem azóta sokat javult. Jelenlegi játékomban több alkalommal már sikerrel alkalmaztam a helyzetmegoldások sokrétű változatát. A világbajnokság egyébként arra is megtanított, hogyan játszhatok még eredményesebben a különféle ellenfelekkel szemben.

Budai II. László

Feledhetetlen élmény marad számomra a svájci labdarúgó-világbajnokság. A több mint kétszáz labdarúgó közül nyugodtan merem állítani, a magyarok messze kimagaslottak. Nagy érdeklődéssel vártam a labdarúgás nagyszabású mérkőzés-sorozatát, mert tudtam, hogy az ott látottak és tapasztaltak elősegítik majd további játékos pályafutásomat. Így is történt, de azért némi csalódás is ért, mert akadtak ugyan kivételes tehetségek, mint a brazil Julinho és Didi, az uruguayi Andrade, Abadie és Schiaffino, a nyugatnémet Fritz Walter, akiktől tanulhattunk, de a többiek játékában számunkra nem igen tudtam újat felfedezni.

Mint szélsőt, elsősorban Julinho játéka érdekelt. Nagy technikájú, roppant gyors, kiváló cselező és félelmetes lövő játékost ismertem meg benne. Különösen szédületes cselei tetszettek. Nem ragaszkodik az oldalvonalhoz és tudja mikor kell a labdát beadni. Játékát alaposan megfigyeltem és a tőle tanultakat igyekszem most hasznosítani. Abadie játéka is tetszett nekem. Egyszerűbb eszközökkel oldotta meg helyzeteit, mint Julinho és a játéka sem olyan színes, mint a brazil szélsőé. Rahn játéka különösebb benyomást nem tett rám, mechanikusan játszik.

Nagy hatással volt rám az Uruguay elleni mérkőzés. Boldog vagyok, hogy ezen a nagyiramú, csodálatos mérkőzésen játszhattam. A döntőn viszont szinte semmi sem sikerült nekünk. A helyzeteket hiába teremtettük meg, a csatárok képtelenek voltak azokat értékesíteni.

Buzánszky Jenő

Most, hogy a világbajnokságra emlékezem, egymás után rajzanak fel a kellemes és fájó élmények. Filmszerűen peregnek előttem az események. Megfagyott a vér az ereimben, amikor a brazilok elleni mérkőzésen pár perccel a befejezés előtt 3 : 2 állásnál Didi kétszer is a kapufát találta el. Még ma is melegem lesz, ha arra gondolok, hogy bármelyik lövés bemehetett volna.

Csúnya emlék maradt számomra a brazilok verekedése. A megvadult brazilok sportszerűtlenségével szemben nem felejtem el az uruguayiak sportszerű játékát. A mérkőzés hevében egy alkalommal Borgez kétszer is belém rúgott, mire Schiaffino figyelmeztette játékostársát, hogy helytelenül viselkedett. Nem értettem, hogy mit mondott, de ahogyan mondta, sejtettem az értelmét.

Kedves és kellemes élmény viszont az uruguayiak elleni meghosszabbítás izgalmas második 15 perce. Már-már úgy éreztük, hogy vége mindennek, amikor az akarat meghatványozta erőnket és nagyszerű játékkal győztük le a kétszeres világbajnokot. Csodálatos mérkőzés volt ez és számomra rengeteg tapasztalatot hozott.

A világbajnokság során Schäffer volt a legnehezebb ellenfelem. Sokat mozgott, alig lehetett tartani. Kemény és gólveszélyes volt. Ezen a tornán taktikailag sokat fejlődtem. Úgy érzem, hogy a helyezkedésem is javult. Szépek, izgalmasak és változatosak voltak a svájci napok, csupán az utolsó nap volt szomorú. Még ma is fáj, ha arra gondolok, hogy nem nyertük meg a világbajnokságot.

Czibor Zoltán

A magyar—brazil mérkőzésre emlékezem vissza a legszívesebben. Szeretem a harcos, kemény, férfias játékot és ez a mérkőzés — a durvaságoktól eltekintve — ilyen volt. Megítélésem szerint a brazil mérkőzés volt számunkra a legnehezebb. Dél-amerikaiak ellen még nem játszottunk és így kezdetben csak tapogatództunk. A brazilok temperamentumosabbak voltak, mint az uruguayi játékosok, nagyobb akarással küzdöttek és egyénileg is jobbak voltak.

Szívesen emlékezem vissza azért is erre a mérkőzésre, mert itt mint balösszekötő új feladatot kaptam és egy új feladat megoldása mindig örömet szerez számomra. Balösszekötőben közelebb álltam a kapuhoz, nagyobb terület állt rendelkezésemre a cselezéshez (ezt nagyon szeretek), többet voltam játékban, mintha szélsőt játszottam volna. Úgy érzem, hogy ezen a mérkőzésen nyújtottam a legtöbbet. Mindenesetre a brazilok legyőzése érzésem szerint nagyobb teljesítmény volt, mint az uruguayiak elleni 120 perces csata. Azt viszont elismerem, hogy az uruguayiak elleni találkozó a torna legszebb mérkőzése volt.

Egy fontos megállapítást tettem a világbajnokság során. Figyeltem a csatárok játékát és a mi játékunkat találtam a legeredményesebbnek. Miért? Azért, mert míg a dél-amerikaiak (Didi, Julinho, Schiaffino) inkább csak a szép játékra törekedtek és az egyéni csillogásra, addig a mi játékunk kollektív és hasznos, mert célja a gól legegyszerűbb módon való elérése és ezáltal a győzelem megszerzése. Véleményem szerint a külföldiek tanulhattak a magyar csatároktól.

Csordás Lajos

Két dolog tartott hatása alatt svájci tartózkodásunk idején: az egyik Svájc lenyűgöző szépsége, a másik az a feszült légkör, amelyben a világbajnoki mérkőzéseket végignéztem.

A festői tájak, az égbenyúló havas hegycsúcsok, a természet szépsége nyilván megnyugtatott volna, ha nem a világbajnoki küzdelmek során találkoztam volna velük. Így azonban nem is tudtam kellő mértékben élvezni Svájc szépségét, mert minden idegszálammal a magyar csapat sikeréért szurkoltam.

Tapasztalatgyűjtés szempontjából pedig igen hasznos volt a svájci világbajnokság. Nagyszerű csatárokat láttam játszani, akiktől sokat tanulhat a magamfajta focista. Ha a világbajnokságra gondolok, egy kép jelenik meg előttem: a magyar—uruguayi mérkőzés képe. Hát igen. Ez volt azután a mérkőzés. Társaim mesélték, hogy halotthalványan izgultam végig a mérkőzést. Hiába szóltak hozzám, nem válaszoltam, annyira hatása alatt álltam a pályán látottaknak. Az biztos, hogy még másnap is sápadt voltam a kiállott izgalmak következtében. Ezen a mérkőzésen hat remekbeszabott gólt láthattam. A kétszeres olimpiai és világbajnok Uruguay mesteri módon játszott és a mieinknek minden tudásukra szükség volt, hogy ebben a gigászi harcban győzzenek. Szellemes húzások, ötletes labdaátadások, lyukrafutások, gyors játék és nagy iram volt ezen a mérkőzésen. Nem csoda tehát, ha kikészültem.

A legnagyobb hatást Schiaffino tette rám. Mozgékony, jól cselez, nyugodt, nagyszerű a helyzetfelismerése, de a kapura nem elég veszélyes.

Gellér Sándor

Komoly élmény volt számomra a világbajnokságon való részvétel. Alaposan megfigyeltem a csapatokat (már amennyire a szurkolástól tudtam) és különösen a kapusok és a csatárok játéka érdekelt. A svájci világbajnoki tornán rengeteg gól esett, ami azt mutatta, hogy a csatárok az eredményességre törekedtek, de azt is jelentette, hogy a kapusok nem nagyon emelkedtek ki.

Véleményem szerint Grosics Gyula forradalmasította a kapus játékot. Időzített kifutásait gyakran tapsolta meg a közönség. A kapusok egyébként csalódást okoztak nekem. A délamerikai kapusokat ruganyosaknak, macskaügyességűeknek képzeltem. Már előre felkészültem, hogy mennyi újat fogok látni és tanulni, de bizony nem sok tanulnivalóm akadt. A kifutás gyengéje volt a torna kapusainak. Hidegkuti fejes góljánál például Maspoli állva maradt. A magyar kapusok ilyen esetben legalább zavarni igyekeznek a csatárt. Turek határtalan szerencsével védett. Az egyik lövés a lábában akadt meg olyan szerencsésen, hogy csak le kellett érte hajolnia, egy másik viszont a kapulécről egyenesen a karjai közé szállt. Meg kell azonban mondanom, hogy jól is védett. Turek is alapvonal kapus.

A világbajnokság egy tanulságot mégis hozott a számomra: csak az időzített kifutások vihetik előbbre a kapus játékot a fejlődésben.

Grosics Gyula

A két dél-amerikai csapat elleni mérkőzésünkre gondolok vissza a legszívesebben. Ez a két csapat közelítette meg tudásban leginkább a magyar csapatot. Különösen az Uruguay elleni mérkőzés tetszett nekem. Végig sportszerűen játszottak. Veszélyesebbek voltak a braziloknál, mert játékuk tervszerűbb, támadásaik átgondoltabbak voltak és főként többet lőttek a kapura.

A világbajnokság során jónéhány nagytudású csatárt ismertem meg. Julinho volt a legveszélyesebb közülük. Robbanékony, sokat mozog, ördögien cselez és rengeteget lő. Didi és Schiaffino inkább mezőnyjátékos. Mindkettő az építésből vette ki a részét, bár Didi egyszer nagyon megijesztett, amikor 3 : 2 állásnál kétszer is a kapufát találta el. Igen sok kellemetlen percet szerzett számomra a nyugatnémet Rahn—Morlock-szárny is. Sokat mozognak és ha egy kis helyük van azonnal lőnek.

A kapusok nagy csalódást okoztak, különösen a dél-amerikaiak. Azt hittem, hogy már a vérmérsékletüknél fogva is gyorsak és ruganyosak. Ezzel szemben azt tapasztaltam, hogy lassúak, bizonytalanok, a kapuvonalon védenek és csak igen ritkán futnak ki. Maspolitól és Castilhotól semmi újat nem láttam. A nyugatnémet Tureket csak a döntőn láttam védeni, ez azonban egy külön szám volt. Jól, de főként szerencsésen védett. Számtalan esetben már verve volt, amikor a szerencse szárnyai alá vette. Úgy érzem mégegyszer nem tudná a berni védést megismételni.

Gulyás Géza

Tanulni mentem a világbajnokságra. Mint fiatal játékos alaposan felajzottam magam, mennyi szépet, mennyi hasznosat fogok én látni és tanulni. Hasznosat — ezt kapusvonalon értem — nem sokat láttam. Tanulni Grosicson kívül talán a jugoszláv Bearától tanultam csak. A világbajnoki torna kapusai számomra csalódást okoztak, különösen a dél-amerikaiak.

A nyugatnémet kapus, Turek a döntő mérkőzésen hihetetlen szerencséje mellett, szinte a primitívséggel határosan, roppant egyszerű eszközökkel védett. A mérkőzés során egyetlen látványos védést sem láttam tőle és talán ez fogott meg engem leginkább. Elhatároztam, hogy a jövőben én is arra törekszem, hogy mutatós homorítások helyett, merész bukfencek nélkül, egyedül csak a labda megszerzését tekintsem feladatomnak.

Igen tetszett nekem még Beara védése. Minden idegszálával figyeli a labdát és a játékot. Igyekszik a csatár szándékát kiismerni, ezenkívül bátor és a kifutásokat is sokszor alkalmazza. A dél-amerikai kapusok nagy csalódást jelentettek számomra. Alapvonal kapusok, kapujukat csak nagy ritkán hagyják el és ruganyosság tekintetében is elmaradnak az európai kapusoktól.

A vendéglátó Svájc nagyon tetszett. Csak hálás tudok lenni azoknak, akik lehetővé tették számomra, hogy a labdarúgáson kívül új embereket, új városokat ismerhettem meg. Sok szép élményt gyűjtöttem össze a világbajnokság alatt, azt azonban nagyon fájlalom, hogy nem sikerült hazahoznunk a Rimet-kupát.

Hidegkuti Nándor

A magyar válogatott dél-amerikai csapattal még nem találkozott és bár ismertük az ellenfeleink játékmódját és többé kevésbé a taktikájukat, mégis bizonyos feszültséggel készültünk az összecsapásra. A brazilok általában szabadon hagyják a szélsőket és csak a kapu előterét védik. Ellenünk különösen így játszottak, hiszen Kocsis semlegesítése volt a fő céljuk. Czibor, aki ezen a mérkőzésen összekötőt játszott, túlságosan belül vágtatott, így könnyű volt a támadásainkat a brazil védőknek hárítaniok. A magyar játékosok ma már nem merev utasításokkal mennek a pályára, hanem az alkalom szabja meg mindenkori taktikájukat. Így történt ezen a mérkőzésen is. Amikor láttuk a brazilok szándékát, figyelmeztettem Czibort, hogy jobban húzódjék szélre, mert csak így tudjuk áttörni sikeresen a brazilok zárt védelmét. Olyan jóleső öröm töltött el bennünket, amikor taktikai húzásunk sikerrel járt.

Még egy igen kedves élményem van a világbajnokságról. Az Uruguay elleni mérkőzésen, mielőtt a hosszabbítás megkezdődött volna, csüggedten ültem az öltözőben és arra gondoltam, hogy ezt az öldöklő iramot nem bírjuk tovább. Kiesünk. Később azután amikor azt láttam, hogy az uruguayiakat az egyenlítés nagyon megviselte, buzdítottam a fiúkat és olyan lelkesedéssel harcoltunk, ami a győzelmünket eredményezte. Ez a mérkőzés megtanított arra, hogy egy percre sem szabad feladni a reményt. A jövőre tanulságul szűrtem le ebből a mérkőzésből, hogy a siker általában a lelkes harcosokat támogatja.

Kárpáti Béla.

A világbajnokságot látni a legszebb élmény volt számomra. Bár csak mint szurkoló szerepeltem és a gyakorlati tapasztalatszerzéstől elmaradtam, mégis igen sokat tanultam. Különös gonddal figyeltem a világ legjobb labdarúgóinak nemes vetélkedését és igyekeztem a hátvédek játékát tanulmányozni.

Mint élményre, a magyar—uruguayi mérkőzésre kell még ma is gondolnom. A technikai húzások egész sorát láthattuk ezen a mérkőzésen. A végig sportszerű és nagyiramú összecsapáson remek védőket és csodálatos csatárokat tapsoltunk. Még ma is felködlik előttem a barátságosan mosolygó Andrade képe. Az uruguayi hátvédben véltem felfedezni a tökéletes hátvédet. Amióta játszani láttam, őt tekintem eszményképemnek és igyekszem a tőle látottakat játékomban megvalósítani.

Milyen is volt Andrade játéka? Hogyan láttam én?

Ami leginkább megkapott, az páratlan rúgótechnikája volt. Minden helyzetből jobbal-ballal egyformán rúgott. Nem vágta a labdát, hanem mindig a legjobb helyzetben lévő társához juttatta azt. Rövid leadásai éppen olyan pontosak voltak, mint a 25—30 méterre továbbítottak. Egyaránt megkapott helyezkedése, körültekintése, könnyedsége, gyorsasága és ruganyossága. És mindezekhez az adottságokhoz tökéletes sportszerűség járult.

Jegyzeteket készítettem, nehogy eltompuljanak a személyes élmények és most igyekszem minél többet hasznosítani az uruguayi hátvéd „erényeiből".

Kocsis Sándor

Az Uruguay elleni mérkőzés tette reám a legmélyebb hatást. Sok nagy mérkőzésen játszottam már, de egyik sem volt olyan lenyűgöző, mint ez. A mérkőzésen óriási harc folyt és 2 : 0-s vezetésünk után sikerült az „uruk"-nak egyenlíteniök. Gondosan ügyeltek minden mozdulatomra, mindenüvé árnyékként követtek és már kezdtem elveszíteni azt a reményemet, hogy esetleg sikerül egyszer olyan helyzetbe kerülnöm, ami a mérkőzés megnyerését jelentheti.

A mérkőzések során játékostársaim állandóan engem keresnek. Igyekszem tehát a leshatáron elől maradni és az alkalmas pillanatot kivárni, amikor a felém szálló labdát fejjel sikerül majd a hálóba juttatnom. Elmúlt a hosszabbítás 15 perce és nem adódott számomra ilyen helyzet, sőt az uruguayiaknak volt mérkőzést eldöntő helyzetük.

A hosszabbítás második részében azután két alkalommal is „szerencsém" volt. Hihetetlen akarással küzdöttünk valamennyien. Mint megszállottak harcoltunk a pályán. Állandóan változtattam a helyem, hogy akárcsak egy pillanatra is szabad maradjak. Egyszercsak látom, hogy felém száll a labda, mintegy 12 méterre lehettem Maspoli kapujától, teljes erőből mentem fel a levegőbe és homlokomról védhetetlenül vágódott be a hálóba a labda. 3 : 2-re vezettünk Uruguay ellen. Felejthetetlen marad számomra ez a pillanat. De még nem volt vége. Pár perccel később újabb beadás száll felém. De minek is mondjam, hisz úgyis tudják... Ismét sikerült. Győztünk, továbbjutottunk az én két fejes gólommal.

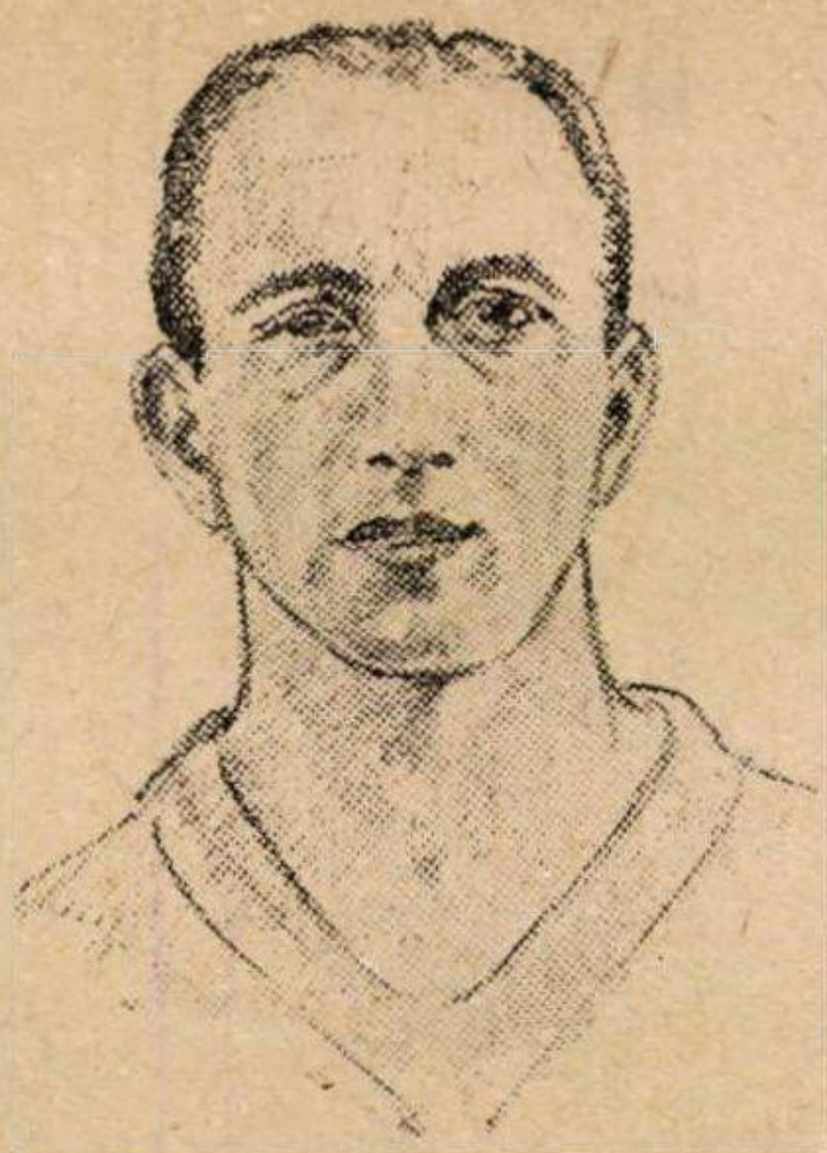

Kovács I. Imre

Különös érdeklődéssel mentem ki a svájci világbajnokságra. Abban reménykedtem, hogy a világ labdarúgóinak ezen a nagy seregszemléjén majd igen sokat tanulhatok. Hát tanultam is, de nem annyit és olyat, amit vártam. Svájcban mint megfigyelő működtem és ez a felelősségteljes megbízatás sok hasznos tapasztalatot hozott számomra.

Módomban volt megfigvelni a különböző országok csapatainak játékfelfogását, stílusát és taktikai elképzelését. Fontos megfigyeléseket tettem a hátvédek, fedezetek és csatárok játékát illetően. Különösen a fedezetek játéka érdekelt. Megállapítottam, hogy a világbajnokságon látott fedezetek majdnem kivétel nélkül vagy védekező, vagy támadószerepkört töltenek be. A tökéletes fedezetjátékhoz — véleményem szerint — hozzátartozik az ellenfél játékosainak lefedezésén kívül a megfelelő időben indított támadáskezdeményezés. A fedezeteknek ezt a tökéletes kettős feladatát csak a magyar fedezetektől láttam a gyakorlatban.

A csatárok vonalán is hasonló volt a helyzet. Sok jó csatárt láttam, de a magyarok valamennyi közül kiemelkedtek. Kocsis és Hidegkuti külön méltatást érdemelnének. A külföldi csatárok mind más és más elgondolásban játszottak. Egyénileg kiválóan képzett játékosok voltak, de a kollektív játékban a magyar csatárok utólérhetetlenek. Csatáraink a világbajnokságon bemutatták a korszerű csatárjátékot, amellyel úgyszólván forradalmasították a labdarúgást.

Lantos Mihály

A számtalan kedves élmény közül Solothurnra gondolok szívesen. Nem is lehetett volna csodálatosabb helyet keresni számunkra a világbajnokság idejére. A megkapó környezet, a baráti fogadtatás és a városka lakóinak őszinte szeretete és ragaszkodása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy második otthonunknak tekinthettük a kis várost.

A baseli nyugatnémet mérkőzés előtt találgattuk, milyenek lehetnek ellenfeleink. Nagyon régen játszottunk már a németek ellen és így csak hírből ismertük őket. A mérkőzés kellemes élmény marad számomra, mert olyan jól játszottunk, hogy egyszerre a világbajnokság esélyesének léptettek elő bennünket. Nagyiramú, gyors és változatos mérkőzésen nagyszerű csatárjátékkal győztünk.

A brazilok elleni mérkőzésen a világ legjobb szélsőjét kaptam ellenfelül. Julinho nagyszerűen cselez, szédületesen gyors, minden idegszálával gólt akar elérni és ezért a kapura húz és ha alkalma nyílik, bámulatosan lő. Igyekeztem a játékát lelassítani. Úgy helyezkedtem, hogy a labdát ne tudja birtokába venni, mert ha azt megkapta, akkor igen nehéz volt tőle elvenni. Volt néhány jóütemű közbelépésem, ami nagyon megzavarta és így egyre többször nyílt alkalmam a labda átvételében megakadályozni. Egyet mondhatok, nagyon kellemetlen ellenfél volt. Rahn ellen sem élvezet játszani. Hasonló módon játszott ő is. A világbajnokság során nagyon sokat tanultam, főként a helyezkedés és az ütemérzék terén.

Lóránt Gyula

A legszebb pillanataim a magyar—brazil mérkőzéshez fűződnek. Természetesen nem a pályán kívüli „csatához", hanem a továbbjutást eldöntő negyedik magyar gólhoz.

Kemények, erőszakosak voltak a brazil játékosok. Nemcsak arra ügyeltünk, hogy ragyogó cseleikkel be ne csapjanak bennünket, hanem még a durvaságig menő keménységüket is paríroznunk kellett. 3 : 2-re állt a mérkőzés és talán öt perc lehetett hátra a kilencven percből. Rohamoztak a brazilok és bizony alaposan „munkálkodtunk". Julinho kapott labdát, lerázta magáról Lantost és az oldalvonal mentéről szépen ívelő beadást adott. Beavatkozni már nem tudtam és csak azt látom, hogy Didi a balösszekötő helyéről nagy erővel meglövi a labdát. A lövés az oldal és a felső kapufa találkozásáról pattant vissza ugyancsak Didihez. Mozdulni sem tudtunk a váratlan fordulattól. Újabb lövés, újabb kapufa. Grosics dobta magát, de nem biztos, hogy a gyilkoserejű, helyezett labdát védeni tudta volna. Még mindig nem tudtunk beleavatkozni a játékba és szerencsénkre Didi harmadszor a kapu mellé vágta a labdát. De meleg helyzet volt. Azóta is sokat gondolkodtam azon, hogyan került Didi olyan villámgyorsan szabadra, amikor ketten is őrizték állandóan. És ezután jött a csattanó.

Grosics észrevette, hogy Czibor a jobbszélen szabadon áll, gyorsan hozzájátszotta a labdát. Gyors elfutás, hajszálpontos beadás és Kocsis fejéről máris a brazil hálóban táncolt a labda.

Machos Ferenc

Számomra az egész világbajnokság egy nagy élmény volt. Fiatal, vidéki gyerek vagyok, bizony néhány évvel ezelőtt még csak el sem tudtam volna képzelni, hogy labdarúgó jövőm szempontjából ilyen nagy élményben lesz részem.

Svájc, Solothurn valósággal lenyűgözött. A szikrázó napfény, a hófödte csúcsok, a tavak, a folyók és a patakok mind nagy hatást tettek rám. Legszívesebben azonban mégis a világbajnoki tornára emlékszem vissza.

Kezdődött a 8 : 3-as baseli magyar—nyugatnémet mérkőzéssel. A Kocsis, Hidegkuti, Puskás belső hármas olyan játékot nyújtott, amit egyhamar nem fogok elfelejteni. Ezen a mérkőzésen Puskás sérüléséig úgy játszott a magyar csapat, mint egy jól olajozott gépezet. Centiméterekre kiszámított passzok, hajszálpontos átadások, lyukrafutások és pazar gólok váltogatták egymást. Ezen a mérkőzésen rengeteget tanultam. És jöttek a többiek. A brazilok, az uruguayiak.

Az uruguayiak elleni mérkőzést sohasem fogom elfelejteni. Labdaművészek játszottak ezen a mérkőzésen. Élmény volt számomra a Bozsik—Schiaffino párharc. Az uruguayi összekötő játéka maga a megtestesült nyugodtság. Simán, erőlködés nélkül játszott és a technikai megoldások egész sorát alkalmazta olyan könnyedséggel, ami valósággal lázbahozta a nézőket.

Boldog vagyok, hogy a szakvezetők lehetővé tették számomra a világbajnoki torna nagy élményét.

Palotás Péter

Az Uruguay elleni mérkőzésről beszélek a legszívesebben. Nemcsak azért, mert ezen a mérkőzésen én is játszottam, hanem, mert két nagytudású csapat nagyszerű küzdelmét láthatta a közönség. Gyors, változatos, szellemes volt a játék. Az egyik percben a magyar, a másikban már az uruguayi kapu forgott veszélyben.

Az uruguayi játékosok kellemes csalódást okoztak számomra. Jó technikájú, nagytudású játékosok, kemények és mégis sportszerűek.

Nagyon nehéz mérkőzés volt. A csúszós talaj, a felázott pálya és az egész mérkőzés alatt szakadó eső alaposan próbára tett bennünket. Nagyon nehéz volt kapaszkodni és elrúgaszkodni. Rengeteg energiát használtunk el. A mérkőzés során Hidegkutival állandóan váltottuk egymást. Hol elől harcoltam, hol pedig hátul verekedtem a labdáért. A 2 : 0-ás vezetés után a védelmünk egy kicsit megtorpant és ez elég volt az uruguayiaknak, hogy kiegyenlítsenek. A hosszabbítás alatt két gólhelyzetük is akadt, de mindkettőt kihagyták. A harmadik gólunk után ők lelkileg összetörtek, mi viszont szárnyakat kaptunk. Egyszerre elmúlt minden fáradtságom és csupán az öltözőben eszméltem arra, hogy alig bírom emelni a lábam a sok futástól.

A világbajnokságon tapasztaltak nagyban gyarapították tudásomat. Most már bátrabban alkalmazom a futtából való lövéseket, a lövés pillanata előtti cseles eldűléseket és a helyzetfelismerésem is lényegesen javult. A világbajnokság óta többször és nagyobb sikerrel alkalmazok váratlan cseleket és célravezető húzásokat.

Puskás Ferenc

Nagy élmény volt számomra látni a világ legjobb labdarúgóinak seregszemléjét. Egy játékos életében csak ritkán fordul elő olyan alkalom, amikor együtt láthatja a labdarúgás élmezőnyét. Andrade és Schiaffino, Julinho és Didi, valamint Fritz Walter játéka bámulatos volt. A sok kiváló játékos közül is kiemelkedett azonban Kocsis Sanyi. Nemcsak a torna legeredményesebb, hanem technikailag legképzettebb és legjobb csatára volt. Egyébként sokat tanultam a világbajnokság alatt főként a küzdőmodor terén. Ezeket a tapasztalatokat igyekszem most hasznosítani a játékomban.

De kellemetlen emlékeim is vannak Svájcból. Ilyen a Liebrichel való összecsapásom. Ezt a sérülést még most sem hevertem ki. Azóta már több alkalommal kellett megszakítanom az edzéseimet, mert kiújult a baseli sérülés. Nincs meg teljesen a biztonságérzetem és ez nagyban lefékezi a játékomat.

Borzasztó érzés volt számomra a lelátón szurkolni, amikor én harcolni, küzdeni szeretek a pályán a magyar színekért és a magyar labdarúgás dicsőségéért. Tehetetlenül néztem a brazilok és az uruguayiak elleni mérkőzést, pedig harcolni szerettem volna társaimmal együtt. Ez a harci vágy űzött a berni döntőn is, mely labdarúgó pályafutásom legbalszerencsésebb mérkőzése volt. Nem hiszem, hogy mégegyszer képesek lennének a németek nyerni.

A sérülések, a dél-amerikaiak elleni hatalmas küzdelmek felőrölték csapatunk erejét és megfosztottak bennünket a világbajnokság megnyerésétől.

Sándor Károly

Számomra kellemetlenséggel kezdődött a világbajnokság. Arra számítottam, hogy játszani fogok, de nem így történt. Nem kerültem be a világbajnokságra nevezettek közé. Jól ismerem magam. Nem tudok egyhelyben ülni, amikor mérkőzés folyik a pályán. Inkább tíz mérkőzést lejátszok, míg egyet végignézek. A rövid 90 perc alatt sokszor 30, sőt 40 cigarettát is elszívtam, helyesebben elrágtam. Olyan izgalmas mérkőzéseket, mint a svájci világbajnokságon láttam, csak ritkán láthat egy labdarúgó.

Különleges megbízást kaptam, az ellenfelek játékát kellett megfigyelnem és a látottakról beszámolnom. Mennyivel más volt ez most számomra, mint amikor egy mérkőzést megnézek és megállapítom, hogy ez a játékos tetszett, a másik viszont sok hibával játszott. Papírral, ceruzával a kezemben figyeltem a játékosokat. Feljegyeztem hogyan helyezkedtek, hogyan mentek fel fejelni, merre fordultak, milyenek voltak a leadásaik, milyenek a rajtjaik. Egyszóval megfigyeltem erényeiket és hibáikat. Alaposan, a legapróbb részletekig. És boldog voltam, amikor beszámolhattam megfigyeléseimről.

Szorongó pillanat volt számomra a döntő harmadik gólját előidéző akció is. Amikor Schäffer elkaszálta Bozsikot és a játékvezető nem büntette a szabálytalanságot, tudtam, hogy ebből baj lehet. Igazam lett. Ettől a pillanattól kezdve úgy éreztem, hogy mindent elvesztettünk. Szerettem volna berohanni a pályára és segíteni a fiúknak, de nem lehetett. Kellemetlen valami a tehetetlenség.

Szojka Ferenc

Nagyon sokat tanultam a világbajnokság mérkőzései során. Amíg élek nem felejtem el a magyar—uruguayi mérkőzést. Valósággal meghatott az uruguayi játékosok sportszerűsége. Amikor vége volt az izgalmas mérkőzésnek, a fáradtságtól kimerülve, de örömtől sugárzó arccal ültek az öltözőben a magyar játékosok, megjelentek az uruguayiak és majdnem könynyezve gratuláltak a mieinknek. A sportszerűség olyan nagyszerű megnyilatkozása volt ez, amelyre mindig szívesen fogok visszaemlékezni és amely mindig példakép lesz a játékomban.

Másik nagy élményem is az uruguayiakhoz, pontosabban a néger Andradehoz fűződik. A világbajnoki torna során tőle láttam azt a játékot, amely legjobban megkapott. Becsúszó szerelései egyenesen bámulatba ejtettek. Én magam is sokszor alkalmazom a becsúszó szerelést, de úgy becsúszni, ahogyan Andrade csinálja, nyugodtan állíthatom, senki sem tud. Többször is megfigyeltem mozdulatait. Andrade a becsúszás során nemcsak elrúgja a labdát az ellenfél elől, hanem arra is ügyel, hogy azonnal birtokába vegye és támadást indítson vele. Lefeszített lábfejjel csak annyira löki el a labdát, hogy az ellenfél nem tudja azt elérni és utána villámgyorsan veszi birtokába és máris mértani pontossággal juttatja valamelyik előnyös helyzetben lévő társához. Élményszámba mentek ezek a becsúszó szerelések. Magam is megpróbálkoztam ezzel, de ehhez hihetetlen sok gyakorlat és rendkívüli nagy érzék kell. Remélem egyszer nekem is menni fog.

Tóth II. József

Határtalanul nagy volt a boldogságom, hogy részt vehettem a svájci világbajnokságon.

A brazilok elleni mérkőzésen történt . . .

Hátulról hoztam fel a labdát. Maurinho üldözött. Kétszer is szerelni akart, de mindkét alkalommal elhúztam mellette a labdát. Beadásra lendült a lábam, amikor Maurinho belépett. Borzalmas fájdalom hasított a combomba. De nem mentem le, mert éreztem, hogy szükség van rám, még így sántán is. Állandóan az járt a fejemben, hogy tíz embernek kell végig küzdeni ezt a mérkőzést. A második félidőben csak sántikáltam, összeszorítottam a fogamat és igyekeztem társaimnak hasznára lenni. Az izgalmak közepette szinte megfeledkeztem a fájdalmakról. A brazil mérkőzéssel számomra befejeződött a világbajnokság, ezután márcsak mint szurkoló harcoltam a győzelmekért.

Az uruguayiak elleni mérkőzésen valóságos idegroncs voltam a nagy szurkolástól. Sokszor nem mertem a játéktérre nézni. A hosszabbítás drámai volt, azt hiszem nem túlzok, ha azt mondom, hogy nekünk nézőknek talán még nehezebb volt, mint a pályán küzdőknek. Meg kell azonban mondanom, hogy ilyen harcos felfogásban talán még sohasem játszott a magyar csapat, mint ezen a mérkőzésen, amelyről a szakemberek azt mondották, hogy a világbajnokság legszebb és legizgalmasabb mérkőzése volt.

A világbajnoki torna játékosai közül, a magyarokon kívül, Abbadie tetszett a legjobban. Csupa ötlet, csupa szellemesség volt a játéka. Julinhotól is sokat tanultam.

Tóth Mihály

Boldog voltam, hogy játszhattam a brazilok ellen. Ezen a mérkőzésen, mint balszélső azt a feladatot kaptam, hogy igyekezzem Lantosnak és általában a védelemnek segíteni a brazil csatárok kikapcsolásában. Számos esetben szereltem is a veszélyes brazil szélsőt és vittem fel a labdákat. Ilyenkor mindig a jól végzett munka öröme töltött el. Úgy éreztem ezen a mérkőzésen, hogy minden sikerül. Nyolcvan percen keresztül küzdöttem sikerrel és csak az utolsó tíz perc volt nehéz számomra. Az idegölő nagy harc, a megvadult brazilokkal való csatázás kimerített. A győzelem felett érzett örömmel vonultam az öltözőbe, ahol a brazilok részéről brutális támadás ért. Úgy vágtak halántékon, hogy a balszemem teljesen bedagadt és napokig nem láttam rendesen. Hát bizony ez kellemetlen élmény volt és máig sem tudtam elfelejteni.

Ha már a kellemetlenségeknél tartok, az sem esett valami jól, amikor meghallottam, hogy a magyar rádió bemondója elégedetlen volt a játékommal. Én ezt igazságtalannak tartottam, mert mind szakvezetőim, mind pedig az idegenek megdicsérték játékomat és én is úgy éreztem, hogy jól játszottam.

Az Uruguay elleni mérkőzésen annyit izgultam, hogy a végén csillapítót kellett szednem. Sok hasznosat láttam a világbajnokságon és rengeteget tanultam; a jövőbeni játékomban kívánom a tapasztaltakat érvényesíteni.

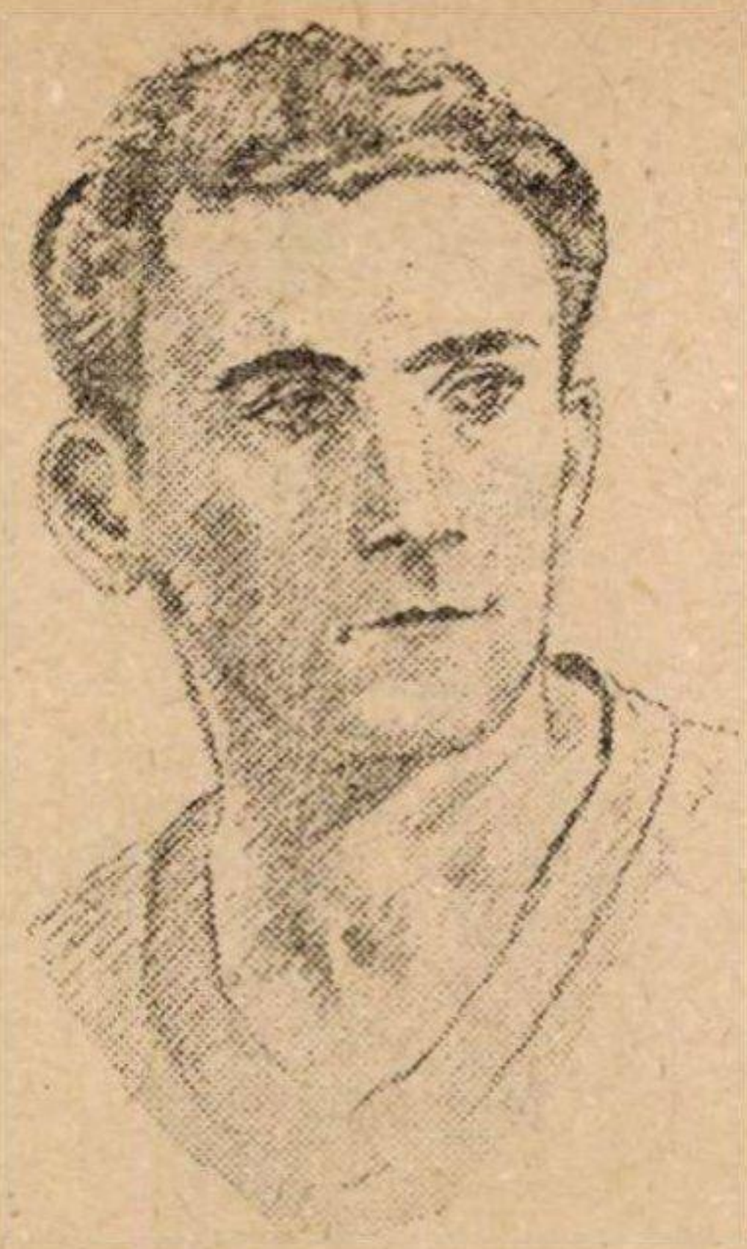

Várhidi Pál

A magyar—uruguayi mérkőzés tette rám a legmélyebb hatást. Ezen a mérkőzésen a labdarúgás magas iskoláját figyelhettem meg. Tudom, hogy engem a világbajnokságra elsősorban azért vittek ki vezetőink, hogy tanuljak. Én ezt értékeltem is és minden alkalmat megragadtam arra, hogy valóban értékes tapasztalatokat gyűjtsek.

A brazilok és az uruguayiak játékában sok összehasonlítási alapot találtam. Míg a brazilok általában az egyéni csillogást alkalmazták, addig az uruguayi játékosok már a csapatmunkára is gondot fordítottak. Különösen a középhátvédek munkáját figyeltem szorgalmasan. Azt tapasztaltam, hogy a dél-amerikai csapatok középhátvédjének egészen más a szerepe. mint az európai csapatok hasonló játékosáé. Santamaria, az uruguayiak középhátvédje például csak védőfeladatot látott el. A kapu előtti teret védte. Ritkán és rosszul passzolt. Ez különösképpen feltűnt nekem.

Meg kell mondanom, hogy a középhátvédek közül Liebrichnek a döntőn mutatott játéka tetszett nekem a legjobban. Liebrich játéka tette rám a legjobb benyomást és az ő játéka nyújtotta a legtöbb tapasztalatot számomra. Nagyszerűen helyezkedett, idejében lépett mindig közbe. A megszerzett labdákat rendszerint jó helyre tette le (pedig volt bőven dolga a magyar csatárokkal szemben), keményen harcolt és roppant egyszerűen játszott. Játékában nincs semmi csillogás, semmi technikai trükk. Játékát a csapat érdekébe állította.

Zakariás József

Emlékeim közül a két német mérkőzést ragadom most ki. Ez a két mérkőzés nagy örömet és nagy szomorúságot hozott számomra.

A baseli 8 : 3-as mérkőzésen nagyszerű játék alakult ki. Valahogy az az érzésem még ma is, hogy az a nyugatnémet csapat, amely az első mérkőzésen játszott, tartalmilag sokkal jobb volt, mint amelyikkel Bernben a döntőn mérkőztünk. Hatalmas iramban indult a 8 : 3-as mérkőzés. Egymást váltották a szebbnél szebb akciók. Igen jól játszottunk. Csatáraink sokat mozogtak. A német játékosok is nagy lendülettel rohamoztak, nem volt egy percnyi megállásunk sem. Különösen emelte győzelmünk értékét, hogy Puskás sérülése után sokáig tíz emberrel játszottunk.

A berni döntő, a baseli mérkőzésnek éppen az ellentéte volt. Nemcsak azért, mert itt nem győztünk, hanem vesztettünk, de azért is, mert ezen a mérkőzésen nem a játékon, hanem csaknem kizárólag a küzdelmen volt a hangsúly. Az Uruguay elleni mérkőzés nagyon sokat kivett belőlünk. Ezt éreztük a mérkőzés során.

A sok szép emlék, a nagy győzelmek, a brazilok és az uruguayiak felett aratott diadal mellett mindig csak a legfájóbb élmény jut még ma is az eszembe: nem nyertük meg a világbajnokságot. Csak új és nagy győzelmek fogják feledtetni azt a szomorú napot. De ki fogjuk harcolni a legfényesebb elégtételt, mert tudjuk, érezzük, hogy ezzel tartozunk a magyar sportbarátok milliós táborának, a sportot kedvelő dolgozó népünknek.

VII. FEJEZET

Az V. Világbajnokság tapasztalatai

Ha az V. világbajnoki-torna tapasztalatairól írunk, elsősorban meg kell állapítanunk, hogy annak lebonyolítási módszere egyáltalában nem jelentett fejlődést a múlttal szemben. Már az a tény, hogy a torna győztesét, Nyugat-Németországot, a rendezőbizottság nem sorolta a „kiemelt" nemzetek közé és hogy a magyarok által az előmérkőzések során nagy gólaránnyal legyőzött nyugatnémetek a döntőben újból összekerülhettek a magyarokkal, eléggé éles fénnyel világítja meg az V. VB-n alkalmazott lebonyolítási módszer fogyatékosságát.

Olyan döntő, amelynek 16 részvevője van, szintén nem szolgálja a torna valós lefolyását. Két hét alatt 5—6 mérkőzés lejátszása túlzott igénybevételt jelent. Ilyen népes mezőnyben túl nagy az erőelhasználás és még a legkitartóbb csapatnál is szinte elkerülhetetlen a fizikai és pszichikai túlterhelés. Nem lehet a torna célja, hogy a döntő meccsek színvonala alacsonyabb legyen, mint az előmérkőzéseké, vagy, hogy — amint ezúttal történt — teljesen kimerült együttesek harcoljanak a 3. és a 4. helyért.

Különben a torna rendezősége, ami az elszállásolást és ellátást illeti, mindent elkövetett, hogy a részvevő országok csapatai és vezetői jól érezzék magukat. Ha akadtak is zökkenők, mint például a döntő mérkőzés előtt, a berni sporttelepnek számunkra csak közelharcok árán lehetővé vált megközelítése, vagy a magyar—brazil találkozót követő botrányos jelenetek, ezek inkább a rend fenntartására kirendelt közegek tájékozatlanságára, illetve rovására írhatók.

A mérkőzések látogatottsága általában elérte sőt helyenként túlhaladta a rendezőség várakozásait. A közönség, melynek soraiban sok idegen — elsősorban német — szurkoló volt, csaknem mindenütt sportszerű magatartást tanúsított. Bár a bázeli 8 : 3-as magyar győzelem után a német csapat tagjai a bázeli

nézőtéren elhelyezkedett honfitársaikra sokat panaszkodtak amiatt, hogy a mérkőzés folyamán ismételten kifütyülték a német játékosokat.

Az időjárás nem mindig kedvezett a VB-mérkőzéseknek, sokat esett az eső, de a pályák talaja viszonylagosan jónak bizonyult. A csúszós fű azonban, különösen a tengerentúli játékosoknak, meglehetős nehézségeket okozott.

A játékvezetők működéséről

A játékvezetés, illetőleg a szabályok egységesebb értelmezése terén bizonyos javulás volt észlelhető az eddigi VB-tornákkal szemben. Ez a javulás persze nagyobb lehetett volna, ha a FIFA játékvezető-bizottsága tekintetbe veszi az egyes országok részéről beadott bírójelölési-listákon feltüntetett sorrendet. Akkor nem történt volna meg — amint azt Tabák Endre az Országos Játékvezetői Tanács vezetője a Népsportban megjelent cikkében megállapította — hogy olyan kiváló játékvezetők mint pl. az olasz Bernardi, a holland van der Meer, vagy a lengyel Fronczyk nem kapott szerepet a VB-n.

Különben el kell ismerni, hogy a játékvezetők erőnléte általában megfelelő volt és mozgékonyság tekintetében is nagyjában megfelelt a mai gyorsabb játék követelményeinek.

Nem volt viszont kielégítő a játékvezetőknek a partjelzőkkel való együttműködése. A játékvezetők túlnyomórésze szinte kritika nélkül elfogadta a határbírák jelzéseit, pedig utóbbiak igen gyakran rosszul helyezkedtek és így helytelen ítéletekre késztették a játékvezetőket. A határbírák ugyanis a nemzetközi játékvezetők közül kerültek ki, hiányzott tehát a megfelelő partjelző-gyakorlatuk. A jövőben arra kellene törekedni, hogy a játékvezető és a határbíró egynemzetbeli legyen.

A játékvezetők a legnagyobb hibát azonban az előnyszabály figyelmenkívül hagyásával követték el. Ezáltal gyakran került hátrányos helyzetbe a vétlen fél. Tabák Endre említett cikkében utal a német „Der Kicker" című szaklapnak a magyar Zsolt István játékvezetővel kapcsolatos soraira: „Zsolt István valósággal brillírozott az előnyszabály alkalmazása terén, amit az egész VB alatt egyedül nála figyelhettünk meg." Meg kell azonban jegyezni, hogy egyes játékvezetők mint pl. Orlandini, Griffiths, Steiner és Wyssling időnként szintén alkalmazták az előnyszabályt, de ezt nem annyira tudatosan, mint inkább ösztönösen tették.

A korszerű támadójáték diadala

Ami az V. VB-torna sportteljesítményeit illeti, ebben a tekintetben nincs különösebb nézeteltérés a nemzetközi labdarúgó szakemberek között. Szinte egyöntetű volt a futballvezetők és szakbírálók ama megállapítása, amely szerint ez a torna sportbeli színvonal tekintetében valamennyi eddigit lényegesen felülmúlta. Akadtak olyanok is a szakemberek között, akik határkőnek jelölték meg ezt a világbajnoki tornát a nemzetközi labdarúgás további fejlődése szempontjából.

Valóban az V. világbajnoki-torna különleges helyet foglal el a VB-tornák sorában abból a szempontból, hogy itt nem annyira a küzdő jellegen, mint inkább a játékon volt a hangsúly. Ez tette olyan látványossá és élvezetessé a mérkőzéseket. Nem a lendület, a felfokozott gyorsaság, a keménység és az atlétikai képességek, hanem inkább a magas szinvonalra fejlesztett technika és taktika, a játékbeli szellemesség és ötletesség bizonyultak a sikerre vezető fegyvereknek. Ezen a tornán nem azok a csapatok domináltak, amelyek játékukat a kemény belemenésekre és gyors, előretörő egyéni akciókra alapították, sem azok amelyek játékosaik egyéni képességeire és technikai bravúrjaira építették fel játékukat. A túl sok húzást erőltető támadásszövés képviselői sem érhettek el olyan átütő erejű sikereket, mint azok a nemzetek, amelyeknél a csapatjáték folyamatosan funkcionált, az egyes csapatrészek egymásbakapcsolódása zökkenőmentesen történt és amelyeknél a gyors helyzetelőkészítés és felismerés párosult a határozott helyzetkihasználással.

Az 1954. évi világbajnoki-torna a korszerű támadójáték nagy diadalát hozta. A „jó támadás a legjobb védelem" elve érvényesült. A sablonba merevedett brit játékrendszer és általában a sztárrendszer véglegesen megbukott. Az a rendszer, amely akár fogyatékos technikai kiképzés vagy helytelen játékfelfogás, akár pedig az egyéni játék túltengése miatt akadályozza a célravezető csapatmunka kialakítását.

Diadalmaskodott viszont az a játékrendszer, melynél az együttes tagjai egyéni tudásukat a csapat szolgálatába állították, amelynél az ész- és tervszerű munkamegosztás elve a legjobban érvényesült.

Győzött a leggazdaságosabb játékrendszer, melynél korántsem olyan nagy az energia elhasználódás mint az ún. erőfutballnál, mert itt a játékosok maguk és társaik helyett inkább a labdát futtatják és mert közelharcokra is ritkábban kerül a sor mint a lendületfutballnál, amely szükségszerűen a párharcok

Kocsis lövése túljut a kapuson, de a kapu mellé száll
Magyarország—Egyiptom 3 : 0. 1954. II. 12. Kairó

Hidegkuti elől merész lábravetődéssel szerzi meg a labdát az egyiptomi kapus
Katu, Hidegkuti, Hanafi az egyiptomi csapat kapitánya

Zászló- és csokorcsere az „évszázad mérkőzésének" visszavágóján
Puskás és Wright. Magyarország—Anglia 7 : 1. 1954. V. 23. Budapest

Kocsis lövésével szemben az angol kapus tehetetlen
Hidegkuti, Owen, Kocsis, Byrne, Merrick, Czibor

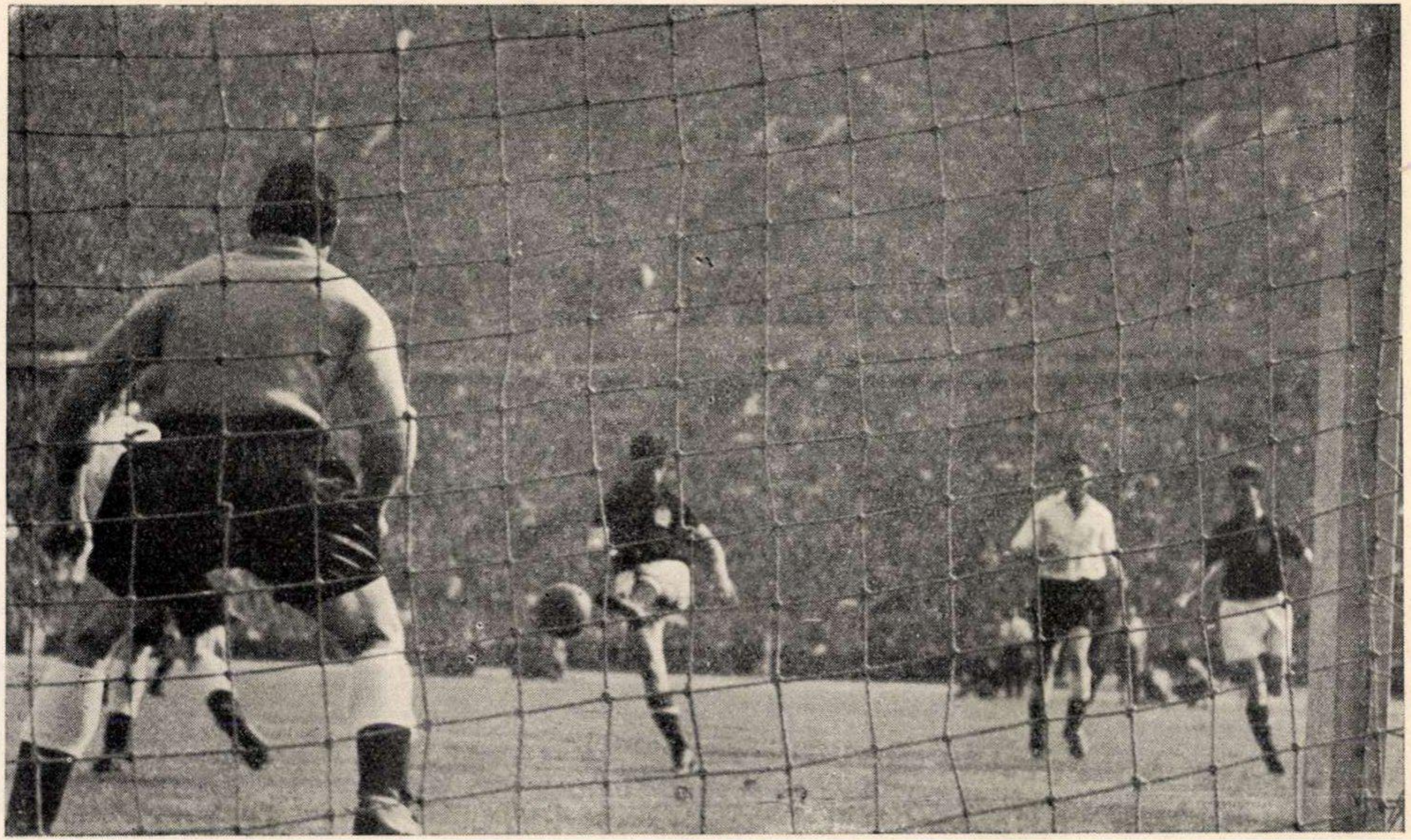

Egy Kocsis bomba a 7 : 1-es mérkőzésen
Merrick, Kocsis, Staniforth, Czibor

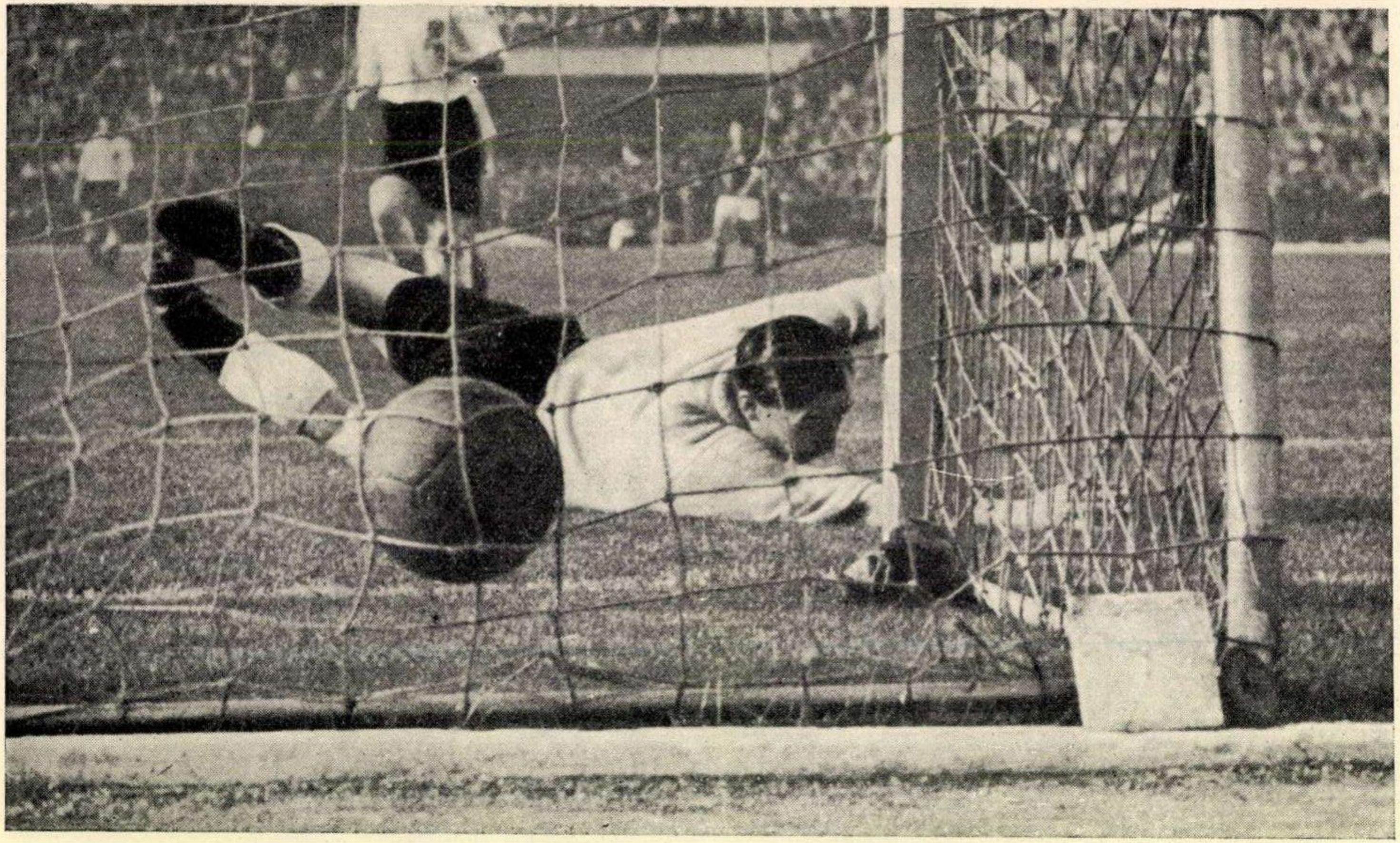

Az angol kapus hiába vetődött Hidegkuti nagyszerű lövésére. Ez volt a magyar csapat hatodik gólja

Puskás súlyos sérülést szenvedett a baseli mérkőzésen

Az egyik partjelző, Herberger a nyugatnémet csapat szövetségi edzője, Fritz Walter (9-es), Puskás, Kreisz dr. és Sebes Gusztáv

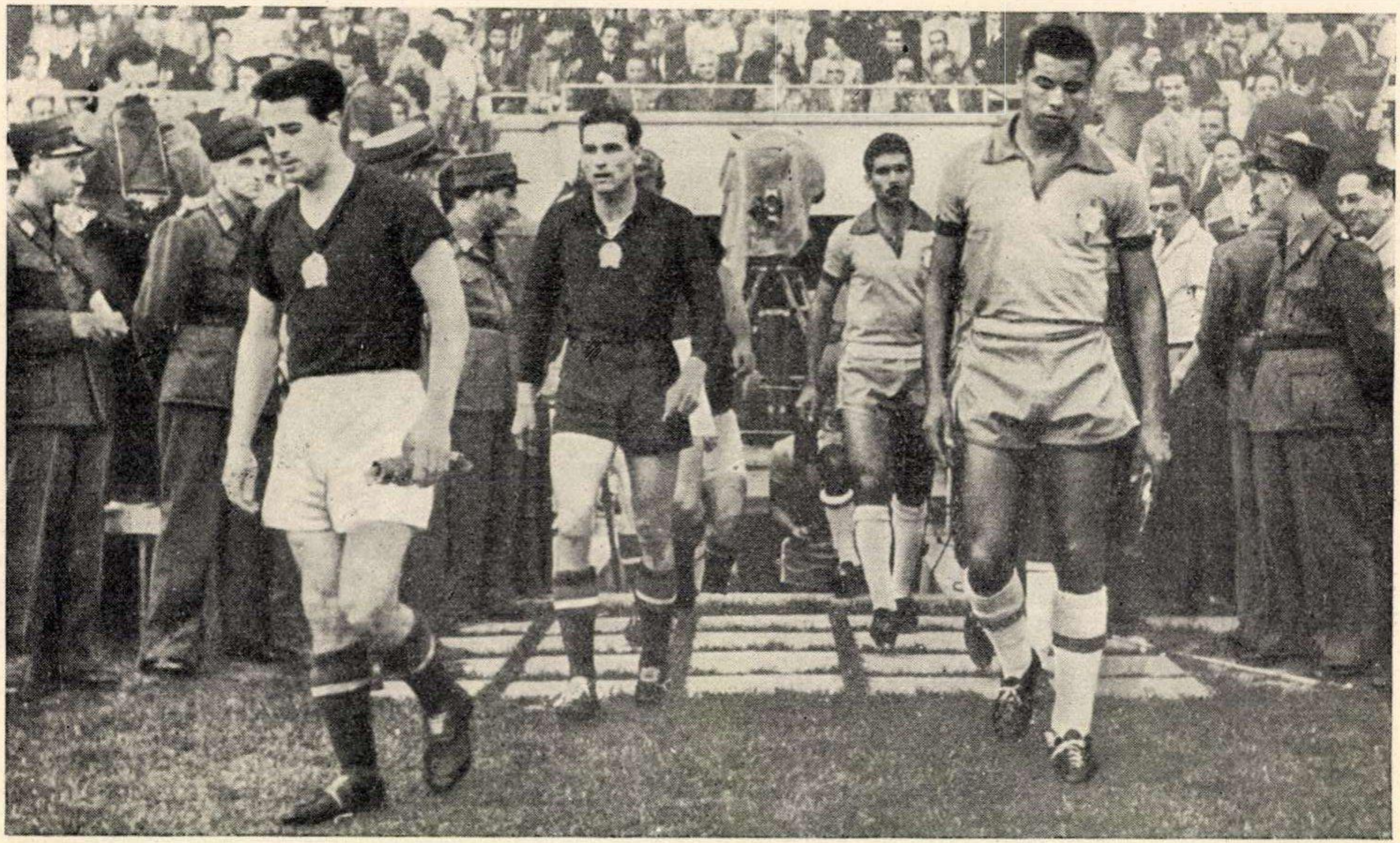

A sérült Puskás helyett Bozsik a csapatkapitány a magyar—brazil mérkőzésen. Mögötte Grosics. A brazil csapatot Bauer vezeti

Magyarország—Brazília 4 : 2. Bern, 1954. VI. 27.

A brazilok ellen kitűnően szerepelt magyar labdarúgóválogatott:
Bozsik, Grosics, Lóránt, Hidegkuti, Zakariás, Buzánszky, Lantos, Tóth M., Tóth J., Czibor és Kocsis

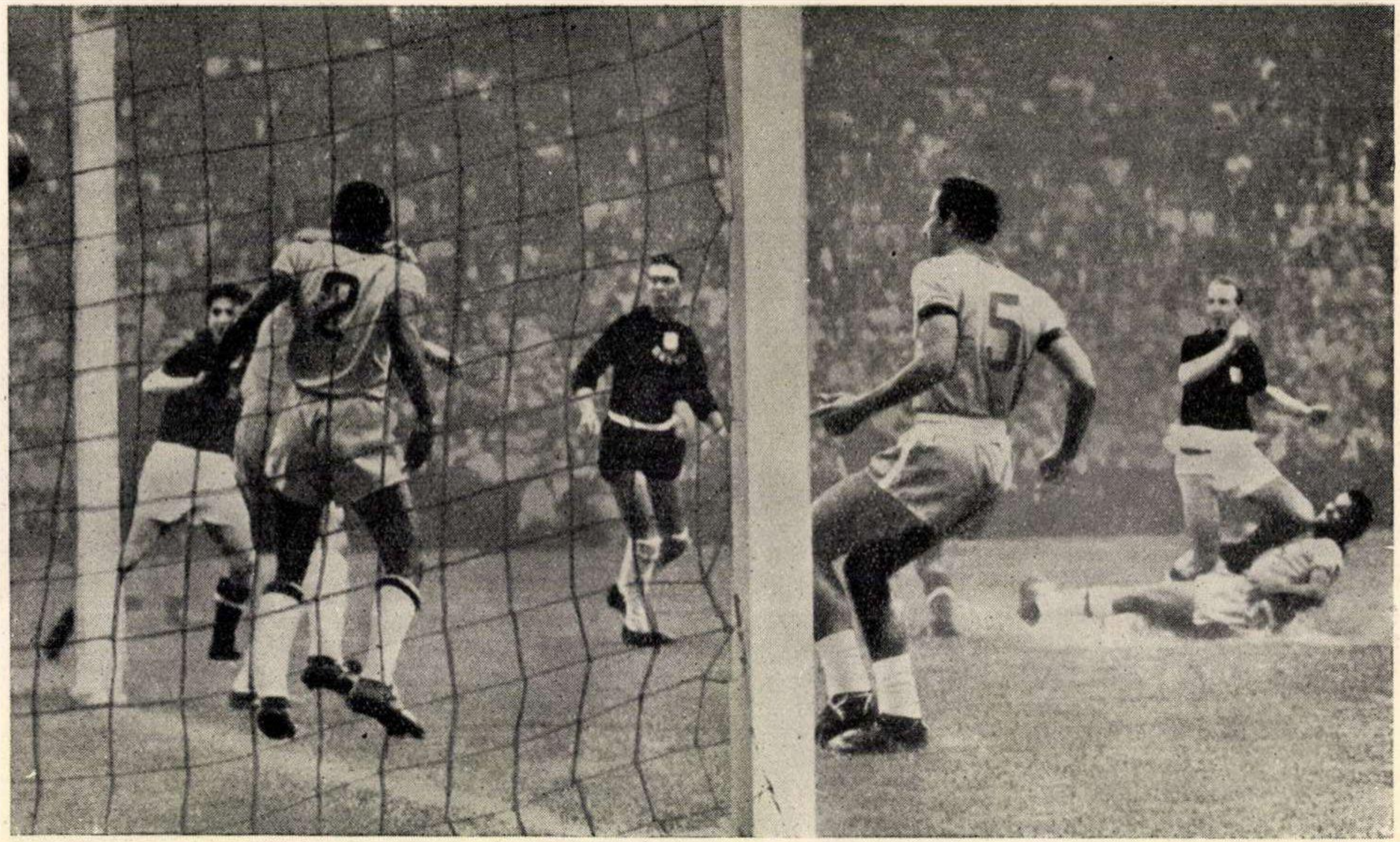

Az első magyar gól a brazilok kapujában

Czibor, takarva Bauer, D. Santos, Castilho, Brandaozinho, Hidegkuti és a földön N. Santos

D. Santos 11-ese Grosics kapujában. A háttérben Lantos látható

A brazil Didi veszedelmesen tör a magyar kapu felé
Didi, Indo, Kocsis, Lantos és Zakariás

Hidegkuti három brazil játékos ellen harcol a Magyarország—Brazília mérkőzésen. Castilho már verve van, Brandaozinho, N. Santos, Hidegkuti és beavatkozásra készen Czibor

Kocsis négy perccel a befejezés előtt csodálatos fejessel juttatja hálóba a magyar csapat negyedik gólját. Castilho tehetetlen volt

Magyarország—Brazília, Bern, 1954. VI. 27.

A magyar csapat az Uruguay elleni mérkőzésen

Bozsik, Grosics, Lóránt, Hidegkuti, Palotás, Budai II., Zakariás, Buzánszky, Lantos, Czibor, Kocsis

Magyarország—Uruguay 4 : 2. Lausanne, 1954. VI. 30.

Czibor kapura lő az uruguayi mérkőzésen. Andrade már nem tud beavatkozni

Hidegkuti nagyszerű fejesgólja 2 : 0-ás vezetést jelentett a II. félidő elején Uruguay ellen
Cruz, Maspoli kapus és Hidegkuti

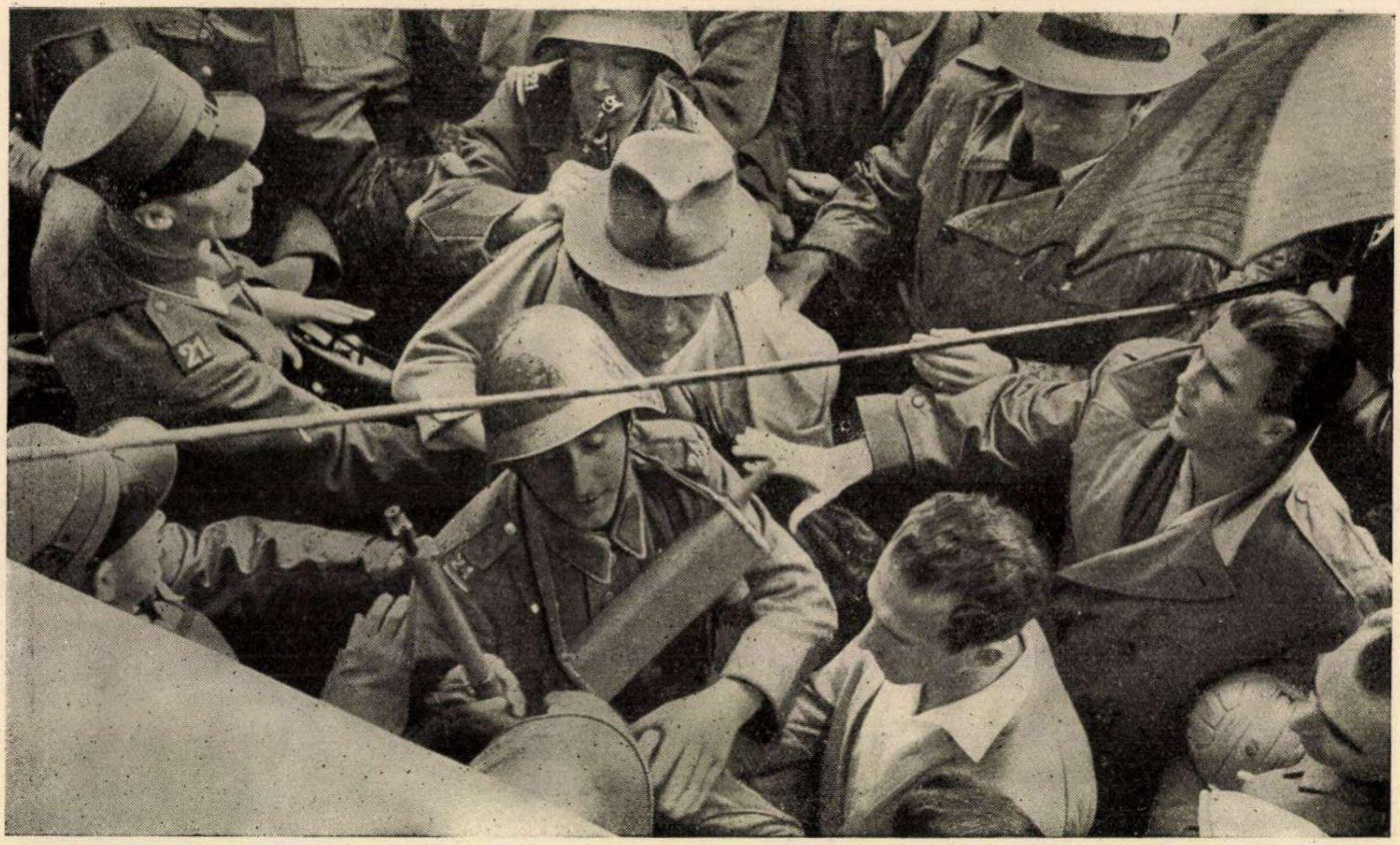

Barátságtalan fogadtatás a világbajnoki döntő előtt. Bernben, 1954. július 4-én, csak közelharcok árán tudott a magyar csapat az öltözőbe érni. Sebes Gusztávot, a magyar csapat vezetőjét az egyik katona gallérjánál fogva rángatja. Puskás és Hidegkuti tiltakozik. A kép jobb sarkában Kocsis feje látszik.

A világbajnoki döntő magyar részvevői:

Puskás, Grosics, Lóránt, Hidegkuti, Bozsik, Zakariás, Lantos, Buzánszky, Tóth M., Kocsis, Czibor

Nyugat-Németország—Magyarország 3 : 2 (2 : 2). Bern, 1954. VII. 4

Grosics rossz ütemben futott ki

Lantos, Morlock, Ling játékvezető, Grosics, O. Walter és Zakariás

O. Walter szabálytalanul akadályozza Grosicsot a védésben, a játékvezető nem sípol és megszületik a nyugat-németek kiegyenlítő gólja

Rahn, Buzánszky a kapufánál, Grosics és O. Walter

Puskás és Hidegkuti a nyugat-németek kapuja előtt harcol a labdáért. Eckel már elkésett, Kocsis viszont beavatkozásra kész

A szerencsés Turek Puskás kapubatartó labdáját az utolsó pillanatban lábbal megállítja

Fiatalok az osztrákok ellen győztes magyar csapatban:
Hidegkuti, Grosics, Lóránt, Lantos, Szojka, Sándor, Buzánszky, Kotász, Fenyvesi, Czibor, Kocsis
Magyarország—Ausztria 4: 1. Budapest, 1954. XI. 14

sorozatát hozza. És végül a magasra fejlesztett csapatjátéknál nem a véletlen jut döntő szerephez az eredmény kialakításánál, hanem maga a csapat tudása, hiszen itt az akciók felépítése tervszerűen és logikusan gólhelyzeteknek a legrövidebb úton történő megteremtésére irányul.

Az 1954. évi VB-torna tapasztalatai a jövő fejlődését illetően tehát a támadófutball irányába mutatnak. A sokmozgásos, helycserés és a felesleges technikai sallangtól mentes kombinációs támadójáték kialakítása felé, mely gyors és gólratörő, de amelynél a játékosok állandóan készen állnak a védelemre is, ha a labda az ellenfélhez kerül.

Még egyszer a magyar válogatott csapatról

Az 1954. évi világbajnoki-torna mérkőzései rámutattak arra is, hogy milyen nagy, alapos és rendkívül sokrétű és körültekintő munkát igényel egy válogatott keretnek ilyen, minden tekintetben rendkívüli igényeket támasztó nemzetközi tornára való előkészítése és hogy mennyi tényezőnek kell érvényesülnie az előkészítés sikere érdekében. De megmutatta ez a torna azt is, hogy a futballban végleg elmúltak azok az idők, amikor megfelelően megalapozott erőnlét, perfekt technikai képzettség és taktikai tudás nélkül is eredményesen lehetett szerepelni, a világ legjobb labdarúgócsapatait felvonultató versengésben.

Nekünk magyaroknak külön elégtételünkre szolgál, hogy ebben a magas klasszisú mezőnyben — a nemzetközi kritika csaknem egyöntetű megállapítása szerint — a magyar tizenegy bizonyult — a döntő mérkőzés elvesztése ellenére is — a legjobbnak. És sok más hasonló értelmű külföldi megnyilatkozás mellett különleges örömet szereztek nekünk a belga „Les Sport" című lapnak következő sorai:

„Nem vitatható, hogy a németek győzelme megérdemelt volt, de az sem vitatható, hogy a magyar felsőbbség ma éppúgy megvan, mint azelőtt megvolt... Valamennyi közül csak a magyar válogatott képes arra, hogy előbbrevigye a labdarúgás korszerűsítését."

Az ilyen elismerés csak mégjobban megszilárdít bennünket abban a meggyőződésünkben, hogy a futballban is a helyes úton járunk.

Hogyan erősíthetjük meg vezetőhelyünket a labdarúgásban?

A magyar labdarúgókra és vezetőikre nehéz feladatok megoldása vár, ha biztostani akarják, hogy a magyar futball megtartsa azt a rangját, amelyet a nemzetközi szakemberek csaknem egyöntetű véleménye szerint az elmúlt öt év folyamán nyújtott teljesítményei és sikersorozata alapján elért. Ez a feladat igen bonyolult és sokrétű igényeket támaszt labdarúgó-vezetőinkkel, edzőinkkel és játékosainkkal szemben. Nem szabad ugyanis megfeledkezni arról, hogy az 1954. évi világbajnoki-torna eseményei nem fognak egyhamar a feledés homályába veszni, hanem még sokáig foglalkoztatják majd a szakembereket szerte a világon.

Az 1954. évi világbajnoki-torna mérkőzésein sokat tanulhattak a különböző országok labdarúgói és edzői és számítani lehet azzal, hogy az ott nvert szemléltető-oktatás nyomán sokhelyütt meg fog javulni a játék színvonala és az sem kétséges, hogy futballsportunk műhelytitkaiból — csapatunk játékán keresztül — átvettek egyet-mást az érdekelt, figyelmesebb szemlélők.

Az általános fejlődés érdekében tehát új technikai és taktikai megoldásokon kell törniök a fejüket a labdarúgóvezetőinknek és játékosainknak és ezeket az újabb változatokat a játékosoknak alaposan be is kell gyakorolniok, ha nem akarunk lemondani játékrendszerünk eredményességének egyik lényeges tényezőjéről, az ellenfelet váratlan, meglepő helyzetek elé állító akciókról, amely játékunkat eddig jellemezte.

Tisztában vagyunk azzal, hogy ha nem sikerül mai, az egész világon elismert és egyes országokban már alaposan kiértékelt és talán oktatás tárgyát is képező támadójátékunkat tovább fejleszteni, úgy versenytársaink hamarosan utólérnek majd bennünket. Márcsak azért is súlyos hiba lenne, ha megpihennénk babérainkon, ha beérnénk azzal, amit eddig elértünk, ha nem törekednénk minden energiánkkal arra, hogy labdarúgóink tudását továbbfejlesszük. Hogy azonban ezt megtehessük, önbírálatot kell gyakorolnunk, mert csak a meglévő hibák felismerése és bátor feltárása lehet kiindulópontja a további fejlődésnek.

A magyar védelem „gyengéiről"

Egyesek ismételten megállapították bel- és külföldön egyaránt, hogy csapatunk könnyen sebezhető pontja a védelem, hogy együttesünknek ez a része tudásban lényegesen elmarad

fedezetpárunk és csatárláncunk képességeitől. Mi nem értünk egyet ezzel a nézettel. Válogatott csapatunknak nem egy olyan mérkőzése volt, amelyet tulajdonképpen nem is a csatársorunk, hanem a védelmünk nyert meg. Ilyen volt a legutóbbi bécsi mérkőzésünk Ausztria ellen, amelyet éppen védelmünk kiváló teljesítményével nyertünk meg 1 : 0-ra. Védelmünk a skót válogatott elleni mérkőzésen Glasgowban is nagyszerűen állta a sarat, jobban mint fedezeteink és csatáraink.

Persze nem kerülték el figyelmünket védelmünk gyengéi sem. Így a világbajnoki-tornán, a nyugatnémetek elleni bázeli találkozón hátsó formációnk könnyelműen játszott, más mérkőzésen pedig védőink időnként lassúaknak bizonyultak. Itt tehát arra kell törekednünk, hogy fokozzuk védelmünk gyorsaságát és mozgékonyságát. Akkor ritkábban fog előfordulni, hogy „lerohanásokból" érjenek el ellenfeleink velünk szemben gólokat. Védőink képességeit technikai tekintetben, — tehát labdakezelés tekintetében is — igyekeznünk kell többi csapatrészünk tudásának színvonalára emelni. Ugyanez vonatkozik a játék taktikai részére is. A korszerű labdarúgásban a támadások gyakran a védelemből indulnak ki, gyakran áll elő annak szükségessége is, hogy a hátvédeket támadó vagy zavaró ellenfelet „ki kell passzolni", a hátvédeknek tehát a lapos, félmagas és magas, de mindenekelőtt a pontos labdaadogatás tudományát kell elsajátítaniok.

Támadójátékunk továbbfejlesztése

A nemzetközi futball szakértői a magyar csapat legértékesebb részének támadósorunkat tartják. Persze itt sem szabad megfeledkezni arról, hogy ennek a csapatrésznek a játéka nem kis mértékben függ attól a támogatástól, amelyet fedezeteinktől és részben védelmünk tagjaitól kap. Csatársorunk valóban értett eddig ahhoz, hogy az ellenfelet meglepő sakkhúzásokkal megtévessze, rést vágjon a vele szemben álló védelmi falon és elég magas százalékban kihasználja az általa kidolgozott vagy az ellenfél hibájából kínálkozó gólhelyzeteket.

Hogy támadó játékunk eredményes tudott lenni, abban nagy része volt annak, hogy csatáraink gyakran adtak a játéknak váratlan fordulatot. És ezzel zavarba hozták ellenfeleik védelmét. Ezek a váratlan húzások tették az ellenfél számára nehezen kiismerhetővé támadósorunk akcióit. De már a tavaly őszi válogatott mérkőzéseinken tapasztalhattuk, hogy támadójátékunkkal ellenfeleink szinte egyöntetűen a zárt védekezés taktikáját állították szembe. Ez arra vall, hogy miután tanulmá-

nyozták a magyar csapat játékmódszerét, arra a következtetésre jutottak,. hogy ellenünk a szigorú emberfogással kialakított védelmi fal, a kemény játék és „belemenés" a legcélravezetőbb taktika. Ez a zárt védekezés persze mostmár a mi részünkre veti fel a problémát, hogyan lehet az ilyen tömör védelmet a legkönnyebben felgöngyölni? Új megoldásokat kell tehát itt is keresnünk és ezeket kell majd begyakoroltatnunk a válogatotton kívül a nemzetközi mérkőzésekre kiálló klubcsapatainkkal is. De tovább kell fejlesztenünk kombinációs akcióink keresztülvitelének gyorsaságát is, ami még fejlettebb labdaátvételt és labdatovábbítást, tehát technikánk még magasabb színvonalra való fejlesztését követeli meg. A minden helyzetből — és nagyobb távolságból — történő kapuralövés terén is további javulást kell játékosainknak elérniök. A sáros, mély vagy csúszós talajon, valamint az erős szél ellen vagy széllel hátban való játékhoz szükséges izom- és lövőerőt, ütemérzéket és alkalmazkodóképességet is tovább kell fejleszteni játékosainknál.

Az erőnlét és keménység fokozása

A felsorolt célkitűzések mellett további fontos feladatot jelent számunkra játékosaink erőnlétének és keménységének fokozása. Különösen tavaly az évvégi skóciai és angliai mérkőzéseken mutatkoztak bizonyos erőnléti és keménységbeli hiányosságok vezető játékosainknál. A mély, bokáig sáros talajú brit pályákon és az ottani párás levegőben ez minduntalan kiütközött válogatott tizenegyünk és klubcsapataink játékából egyaránt. Az erőnlét és a keménység növelése különleges gyakorlatokat és az edzési munka erősségének emelését követeli meg. Mindennek megfelelő eredménye azonban csak az esetben juthat kifejezésre csapataink játékában, ha labdarúgóink szigorúan betartják a sportszerű életmód követelményeit. Ezt sohasem szabad szem elől téveszteni.

*

Az 1954. évi világbajnoki-torna tapasztalatait természetesen mi is feldolgozzuk. Mi is arra törekszünk, hogy ezekből a tapasztalatokból okuljunk, tanuljunk. A svájci tornán megfigyeltük a különböző csapatok játékát és igyekezni fogunk taktikai terveinket a látottak figyelembevételével kidolgozni és begyakorolni. Svájcban részünkre is akadt még sok tanulnivaló. És vezetőhelyünket a labdarúgásban csak az esetben tudjuk megerősíteni, ha csapataink és játékosaink részére hasznosítjuk azokat

az értekes tanulságokat is, amelyekkel számunkra a VB-torna részvevőinek és egyéb ellenfeleinknek játéka az elmúlt években szolgált.

Az edzők szerepe labdarúgásunk továbbfejlesztésében

Nem kétséges, hogy labdarúgásunk továbbfejlesztésében edzőinknek jut a döntő szerep. Az edzők jó munkájától függ majd elsősorban, hogy az előzőkben megjelölt és labdarúgásunk színvonalának fejlesztését szolgáló feladatokat meg tudjuk-e oldani. Edzőink az elmúlt esztendőkben beigazolták, hogy értik mesterségüket. Edzői gárdánk magvát túlnyomórészt egykori elsőosztályú és részben válogatott labdarúgók alkotják, akik sokesztendős tapasztalataikat most átadják tanítványaiknak. Ha a magyar futball az elmúlt évek folyamán olyan sikersorozatot ért el, mint annakelőtte sohasem, úgy ebben kétségtelenül jelentős része van mai edzőgárdánknak is, amely nagy szeretettel, hozzáértéssel és kitartással végzi felelősségteljes munkáját. Edzőink közül többen jelen voltak a svájci világbajnoki tornán, ahol egyéb teendőik mellett értékes megfigyelő munkát is végeztek.

Edzőink Svájcban sokat tanulhattak, amit idehaza tanítványaiknál hasznosítani fognak. Edzőinknek azonban — csakúgy mint játékosainknak — még sokat kell tanulniok, nehogy lemaradjanak a gyors üteműnek ígérkező általános fejlődés mögött. Elsősorban sokkal szorosabban kell együttműködniök a sportköri, illetőleg szövetségi sportorvossal, akivel leghelyesebb, ha közösen dolgozzák ki munkatervüket. Ennek a tervnek tartalmaznia kell azt is, hogy az egyes játékosok számára milyen egyéni munkaelőírást javasolnak, különös tekintettel az illetők esetleges fejlesztésre szoruló gyengéire. A sportköri edzőknek természetesen támogatniok kell a válogatott csapat edzőjét, akivel munkatervüket összehangolják és akivel mindent alaposan megbeszélnek, ami az egyes válogatott játékosokra, illetőleg kerettagokra vonatkozik. Az edzőknek ezenfelül látogatniok kell a szakelőadásokat, figyelemmel kell kísérniök a bel- és külföldi szakirodalmat és nagyon ajánlatos, hogy edzőkartársaikkal minél gyakrabban tartsanak tapasztalatcserét.

Igen fontos, hogy a legjobb magyar edzők necsak éljátékosainkkal foglalkozzanak. Segítsék a sportkörök többi edzőit és játékosait is munkájukban. Lássák el azokat gyakorlati jótanácsaikkal, látogassák azok edzéseit is és tartsanak a sportkörökben időről-időre edzői értekezleteket, amelyen megbeszélik az időszerű problémákat.

A labdarúgás technikai és taktikai oktatásán túl egyik legfontosabb feladata az edzőnek, hogy a reá bízott játékosokból öntudatos sportembereket neveljen. Mi jellemzi szerintünk az öntudatos sportembert? A szerénység, az ellenfél megbecsülése, fegyelmezett viselkedés a pályán és a magánéletben — a szabályok betartása a mérkőzéseken, önzetlenség és odaadó részvétel a csapat munkájában. Az igazi sportembertől idegen az önhittség, elbizakodottság és a sztárallürök. Az igazi sportember kötelességtudó és élenjáró hivatali vagy üzemi munkájában is. Edzőinknek tehát sokoldalúan kell magukat képezniök, ha minél több ilyen sportembert akarnak a magyar labdarúgás számára nevelni, ha a reájuk bízott játékosok jellemformálásában is el akarják érni a kívánatos eredményeket.

A játékosok egyéni problémáival való foglalkozás, az azokkal kapcsolatos tanácsadás és segítés nemcsak közelebb hozza egymáshoz az edzőt és a játékosokat, hanem erősíti a csapatot is. A mérkőzéseken annyira fontos összpontosítási képességnek egyik előfeltétele a szereplők lelkinyugalma és jó idegállapota. Ennek érdekében az edzőnek is mindent meg kell tennie.

Vannak aggodalmaskodó, zárkózott természetű vagy elégedetlenségre, csipkelődésre hajlamos játékosok, akik kedvezőtlen befolyást gyakorolhatnak társaik hangulatára, s ez végeredményben a csapat lelki egységét veszélyeztetheti. A közösség megfelelő hangulatának kialakítása ugyancsak egyike az edző sokrétű feladatkörének. Nem könnyű tizenegy különböző gondolkodású, ízlésű és kultúrájú embert egységgé kovácsolni, de ha az edzők oktató- és nevelőmunkájukat határozottsággal és az igazságosság szellemében végzik, kitartó fáradozásaiknak meg lesz a kívánt eredménye. Az ilyen munka — ha magasfokú tudással párosul — elnyeri a tanítványok bizalmát és megszerzi azt a tekintélyt is, ami okvetlenül szükséges ahhoz, hogy az edző elgondolásait a játékosok magukévá tegyék és a gyakorlatban is megfelelően alkalmazzák.

Mindebből kiviláglik, hogy labdarúgásunk továbbfejlesztésében edzőink szerepe rendkívüli jelentőségű, és ismerve a magát állandóan továbbképző magyar edzőgárda képességeit, kitartását és sportszeretetét, nem kételkedünk benne, hogy sikerrel fogja megoldani labdarúgásunknak ezt az alapvető feladatát is.

VIII. FEJEZET

A világbajnokság utáni mérkőzéseink

A világbajnoki-torna döntőjében elszenvedett vereségünk ellenére a nemzetközi szakemberek nagy többsége megállapította, hogy továbbra is a magyar válogatottat tartják a világ legjobb csapatának. Akadtak persze olyan bírálók is, akik válogatott együttesünk négyesztendős veretlenségének megszakítása után a magyar tizenegy letöréséről és olyan válságáról írtak, amelyet aligha fog egyhamar kiheverni.

A magyar csapat, amely közben bizonyos „fiatalításon" ment keresztül, az őszi idényben hat mérkőzést játszott. Ezek az erőpróbák — amelyekről a következőkben röviden megemlékezünk — választ adtak egyben arra a kérdésre is, hogy a bírálók melyik csoportja ítélte meg helyesen a berni vereségünk utáni helyzetünket.

A magyar tizenegy őszi mérkőzéseiről álljon itt néhány időrendi feljegyzés.

Értékes győzelem a kitűnő román csapat ellen...

Magyarország—Románia 5 : 1 (3 : 1)

Erre a találkozóra a csapatok a következő összeállításban léptek a pályára:

Magyarország: Grosics (Komáromi) — Buzánszky, Lóránt, Lantos (Várhidi) — Bozsik, Kotász — Tóth II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi.

Románia: Toma — Zavoda II., Apolzan, Bakucz — Calinolu, Serfőző — Girleanu, Nicusor, Ozon, Zeana (Neagu), Suru.

A mérkőzést a lelkesen játszó, de legjobb formájától messze elmaradó magyar tizenegy megérdemelten nyerte meg. A románok az első félidőben igazolták jó hírüket és különösen a védekezésben nyújtottak figyelemreméltó teljesítményt. Tömör védelmi falat alkottak, amelyet csakis helycserés, gyors és a

szélsőket gyakran frontbadobó támadóakciókkal lehetett volna áttörni. A magyar csatárok ehelyett eleinte túl körülményes, oldalt „passzolgató" támadójátékot folytattak és csak a félidő végefelé találták meg a zárt román védekezés ellenszerét. A magyarok az első félidőben szerzett 3 : 1-es előnyüket végül is 5 : 1-re növelték.

Nyilatkozatok

K. Braun, a román csapat technikai vezetője szerint a magyar válogatott világklasszis. „Nekem a magyar hátvédhármas tetszett a legjobban. A mérkőzés igen tanulságos volt számunkra. Mindent el fogunk követni, hogy hasznosítsuk a tapasztalatokat" — mondotta.

Aurel Danecu, a román „Sportul Popular" főszerkesztőjének is nagyon imponált csapatunk. Így nyilatkozott: „A magyar csapat időnként remekül játszott és megérdemelten győzött."

M. Charousek csehszlovák játékvezető az elragadtatás hangján nyilatkozott: „Először láttam játszani a magyar válogatottat, s ez élmény volt számomra."

Jiranek osztrák partjelző is a magyar hátvédeket dicséri: „A román csapattól sokkal többet vártam. A magyarok félgőzzel is könnyen nyertek. Legjobban Fenyvesi és Kocsis tetszett, a hátsó alakzatból pedig Lantos."

Magyar csatárok harca a kiváló szovjet védelem ellen

Szovjetunió—Magyarország 1 : 1 (1 : 0)

A moszkvai Dinamo Stadionban a csapatok így álltak fel:

Szovjetunió: Jasin — Tiscsenko, Basaskin, Szedov (Kuznyecov) — Vojnov, Netto — Tatusin, Gogoberidze, Szimonyan, Szalnyikov, Iljin.

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Várhidi (Szojka), Lantos — Bozsik, Szojka (Kotász) — Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi.

A svédek ellen 7 : 0-ás rekordgyőzelmet arató szovjet válogatott és a magyar tizenegy moszkvai találkozója a magyar csatárok és a kiváló szovjet védelem heves párharcát hozta. Támadósorunk, fedezeteinktől támogatva, a mezőnyben jobb játékot mutatott, mint a románok ellen, de ezúttal a kapu előtt nem bizonyult eredményesnek. A nagyszerűen helyezkedő és kemény szovjet védelem rendszerint könnyen választotta el a magyar csatárokat a labdától. A szovjet együttes ellentámadá-

saival megmutatta, milyen veszélyes ellenfél. A magyar csapat döntetlen eredménye ilyen kiváló csapattal szemben — annak saját otthonában — komoly sikerként értékelhető.

Szakvélemények a mérkőzésről

Érdekesen nyilatkozott a mérkőzésről Szokolov szovjet állami edző: „Egyenlő erejű csapatok találkozója volt — mondotta — és egyenlő eséllyel küzdöttünk a győzelemért. A magyar játékosoknak kiváló a technikájuk, hibákat a taktikai megoldásoknál követtek el. Védelmünk nem adott módot a magyar csatároknak a kibontakozásra és a lövésekre. A magyar csatárok nem húzták eléggé szét a mezőnyt."

Moskarkin, a másik szovjet állami edző is többet várt a magyar csapattól: „A magyar csapat nem nyújtotta azt, amit vártunk tőle. Ez különösen a csatársorra vonatkozik. A magyar csatárok nem tudták áttörni a jól tömörülő védelmünket s emiatt nem sikerültek támadásbefejezéseik sem. A közönség nagyszerű baráti hangulatú küzdelmet láthatott."

Ellis angol játékvezető csatlakozva ehhez a szakvéleményhez, ezeket mondotta: „Sok alkalommal láttam már a magyar csapatot jobban játszani, mint ma. Különösen támadósora játszott ezúttal gyengébben."

A nemzetközi találkozók fontosságát hangsúlyozza nyilatkozatában V. Frolov szovjet szakíró: „Ez a mérkőzés is bebizonyította, hogy a szovjet labdarúgás fejlődését a világ legjobbjaival való találkozók mennyire elősegítik. A játékosok így tehetnek szert megfelelő tapasztalatra."

A „Nieuws, en Sport" amsterdami szaklapban olvashattuk: „Pompás, szédületes iramban lefolyt küzdelemben a Szovjetunió és Magyarország válogatott csapatai döntetlen eredménnyel mérkőztek. A szovjet csapatnak ugyan negyedóra elteltével Salnikov révén sikerült a vezetést megszereznie, de a magyarok erősen feljöttek és a második félidőben Kocsis révén kiegyenlítettek. Az utolsó percekben azután a szovjet csapat erősen szorongatta a magyarok kapuját, de a fantasztikusan védő Grosics várát nem tudták bevenni."

Nagyobb gólaránnyal is győzhettünk volna . . .

Magyarország—Svájc 3 : 0 (2 : 0)

A két csapat összeállítása a következő volt:

Magyarország: Grosics — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Szojka — Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi.

Svájc: Parlier — Neury, Dutoit — Kernen, Eggimann, Vetsch — Antenen, Hügi II., Meier, Ballamann, Fesselet.

A svájci csapat a játék kezdetétől védekezésre rendezkedett be. A magyar csatárok a svájciak jól begyakorolt „reteszét" nehezen tudták feltörni. A mérkőzést végig hatalmas magyar fölény jellemezte és ennek megfelelően a gólarány nagyobb is lehetett volna, ha a magyar csatárok és fedezetek néhány védhetelennek látszó lövése nem kerüli el hajszálnyira a svájciak kapuját. A magyar csapat e mérkőzésen javuló formát mutatott, különösen a fiatalok bizonyították be, hogy méltóak a bizalomra. A svájci tizenegy csak időnként adott ízelítőt a VB-n mutatott tudásából. Csatárjátéka ezúttal erősen elmaradt a várakozástól.

Szakvélemények

A svájci vezetők véleménye megegyezett abban, hogy a magyar csapat nagy fölényben játszott, de kiemelik, hogy jó helyzetei alapján Svájc is megérdemelt volna egy-két gólt. Íme néhány nyilatkozat:

Hans Ruegsegger svájci edző: „A magyarok győzelme ebben az arányban is megérdemelt, bár mi is lőhettünk volna egy-két gólt. Majdnem az egész mérkőzés alatt nagy nyomás nehezedett védelmünkre."

Hellmut Kaser dr., a svájci labdarúgó-szövetség elnökségi tagja: „Sportszerű keretek között folyt le a mérkőzés. A magyar győzelem nem volt kétséges, de szemmelláthatóan zavarta a magyar csatárokat a svájci retesz. A magyar csapat védelme nem állt nagyobb feladatok előtt, — de nem volt olyan biztos, mint máskor."

Eggimann csapatkapitány: „Nagyon jól játszottak a magyarok, s csak az volt a kérdéses: milyen gólaránnyal győznek. Nekem nagyon tetszett a magyar csapat játéka, bár a VB-n jobb volt."

Parlier, a svájci válogatott kapus: „A magyar a legjobb csapat, amely ellen valaha is játszottam. Több gólt is kaphattam volna. Örülök, hogy hárommal megúsztam."

Leo Horn holland játékvezető: „A magyar csapat teljesítménye gyengébb volt, mint amit vártam tőle. Eddig kilencszer láttam játszani a magyarokat, ez volt legkevésbé sikerült játékuk."

A vezető svájci szaklap, a zürichi „Sport" október 11-i számában megjelent és a budapesti mérkőzésről szóló háromolda-

las bírálatából kiragadjuk a következő részleteket: „A magyarok rohamoztak. Fedezeteik, elsősorban az egészen nagy játékot nyújtó Bozsik is, támadóik számát szaporították. Még hátvédeik is gyakran felzárkóztak a középvonalig, vagy még azon túl is. Csak egyet felejtettek el a magyarok, azt, hogy helytelen, ha ennyire visszaszorítják a svájciakat és mindenekelőtt helytelen egyéni játékkal a labdát az ellenfél büntetőterülete felé vezetni. Ilyen esetben az illető játékos szinte zsákutcába kényszeríti társait. Különösen túlságosan széltében játszottak a magyar csatárok. Nem találták meg a módját a kátyuba szorult szekér kiszabadításának. Ez részünkre csalódást jelentett, akik már oly gyakran megcsodáltuk az olimpiai győztes és angolverő magyarok okos és szellemes játékát."

Fölényes magyar győzelem Csehszlovákia ellen

Magyarország—Csehszlovákia 4 : 1 (1 : 0)

Október 24-én, a Népstadionban így álltak fel a csapatok:

Magyarország: Grosics (Palotai) — Buzánszky, Lóránt, Lantos (Kárpáti) — Bozsik, Szojka — Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi.

Csehszlovákia: Houska (Dolejsz) — Menclik, Niedik, Novak — Masopust, Prohaska — Moravcik, Jakubcik (Pazdera), Prada, Kacsányi, Kosnar.

A magyar együttes sokkal többet kezdeményezett. Időnként erős nyomás alatt tartotta ellenfelét. A csehszlovákok kemény és lelkes védekezésén gyakran még a befejezés előtt megtörtek a magyar támadások. Csak szünet után sikerült széthúzni a csehszlovák védelmet, amikor a magyar belsők többet játszottak szélekre. Számos gólhelyzet még így is kihasználatlanul maradt belsőinknek a kapu előtti határozatlansága miatt. Mindent egybevetve: a magyar csapat ezen a mérkőzésen további formajavulást árult el.

A csehszlovák szakértőknek nagyon tetszett a magyar csapat támadójátéka, amelyet követendő példának javasolnak a csehszlovák csapat számára. H. Hermansky, a csehszlovák csapat vezetője így nyilatkozott: „. . . A mérkőzés legfontosabb tanulsága, hogy főleg a csatáraink játékán kell sürgősen változtatnunk."

Rygr edzőnek ez volt a véleménye: „. . . A magyar csapat azzal az előnnyel lépett a pályára velünk szemben, hogy egyik

csatárunkat a védelem segítségére hátra kellett vonnunk. A magyar csapatnak nagy fölénye ellenére is vannak sebezhető pontjai. Kocsis nagyszerűen játszott. Lehetetlen volt őt tartani."

A csehszlovák Pravda szerint a magyarok sokkal nagyobb tudásával szemben kevésnek bizonyult a csehszlovák válogatott teljes erőbedobása. A lap megállapítja, hogy a magyarok nem játszottak a legjobb formájukban és különösen a csatárjátékban mutatkoztak hibák. A magyar belsők túl sokat cseleztek, nem tudták kihasználni a szélsők lendületét és keveset lőttek kapura.

Kitűnően játszott a tartalékos magyar csapat

Magyarország—Ausztria 4 : 1 (1 : 1)

A Budapesten november 14-én sorrakerült mérkőzésen a következő csapatokkal vették fel a küzdelmet az ősi ellenfelek:

Magyarország: Grosics (Oláh) — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Szojka, Kotász — Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Czibor (Palotás), Fenyvesi.

Ausztria: Schmied — Koslicek, Kollmann, Barschandt — Ocwirk, Koller — Horak (Körner I.), Körner I. (Riegler), Wagner, Hanappi, Gollnhuber.

A magyar csapat kellemes meglepetésben részesítette híveit. Annak ellenére, hogy Puskás és Bozsik nélkül állt fel és Czibort is sérülése miatt korán le kellett cserélni, időnként kitűnő, gyors és korszerű játékkal, szünet után valósággal lehengerelte ellenfelét. Az osztrákok körülményes támadásépítésükkel megkönnyítették a magyar védelem romboló munkáját.

A szakemberek és a sajtó véleményei a mérkőzésről

Walter Nausch szövetségi kapitány fenntartás nélkül dicsérte a magyar csapatot: „... A magyarok győzelme megérdemelt, bár a gólarány kissé túlzott. Védelmünk a szünet után nem bírta a nagy nyomást. A magyar támadósor kitűnően játszott."

Josef Molczer osztrák szövetségi edző: „... Puskás nélkül is kiváló teljesítményt nyújtott a magyar támadósor. Gyorsan és gólratörően játszottak a magyar csatárok. A jobbszárny szinte ellenállhatatlan volt, különösen Sándor."

Orlandini játékvezető így nyilatkozott: „... Szünet után a magyarok erősen feljavultak és időnként pompásan szőtték támadásaikat. Nekem Kotász, Lantos és a két szélső tetszett."

A bécsi Welt am Montag így írt a mérkőzésről: „... A magyarok úgy játszottak vasárnap is, mint az elmúlt években. Jól védekeztek és ragyogóan támadtak. Élményszerű volt a magyar csapat összjátéka. Czibor, amíg játszott, feledtetni tudta Puskást. Kocsis utánozhatatlan labdaművész. Hidegkuti megmutatta, hogyan kell a labdarúgást ésszel játszani. 30 éve nincs olyan szélsője Ausztriának, mint Sándor."

A Neue Kurier a következő megállapításokat tette: „... A szünet után a magyarok lehengerelték csapatunkat. Amikor Budapestre indultunk, ha nem is reménykedtünk győzelemben, ami már 22 éve nem sikerült, de legalább döntetlenben bíztunk. A tavalyi csodát nem sikerült megismételnünk. Ilyen csoda, úgy látszik, hogy csak egyszer van."

A magyar csapatról így írt a lap: „... A magyaroknak olyan nagy tartalékuk van klasszisjátékosokban, hogy bármelyik kieső játékosukat nagyobb nehézség nélkül pótolni tudják. Nemcsak az együttes élharcosa: Puskás, hanem a csapat motorja: Bozsik nélkül álltak fel a magyarok, mégis úgy játszottak, mintha az említett két nagyágyú is ott lett volna: könnyedén, erőlködés nélkül, ragyogóan."

Glasgowban a tudás győzött a keménység felett

Magyarország—Skócia 4 : 2 (3 : 1)

December 8-án került sor a magyar válogatott 1954. évi utolsó mérkőzésére. A két csapat összeállítása ez volt:

Magyarország: Faragó — Buzánszky, Lóránt, Lantos — Bozsik, Szojka — Sándor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Fenyvesi.

Skócia: Martin — Cunningham, Davidson, Haddock — Doherty, Cumming — Mc. Kenzie, Johnstone, Reilly, Wardhaugh, Ring.

Értékes győzelmet aratott a magyar válogatott a rendkívül keményen játszó és kiváló erőnléttel rendelkező skót tizenegy felett. A győzelem értékét emelte, hogy azt a magyarok rendkívül nehéz talajon, idegen környezetben érték el, annak ellenére, hogy a csapat két erőssége, Bozsik és Puskás, betegség, illetve sérülés miatt csak mérsékelt formában játszott. A magyar csapat nagyobb technikai és taktikai tudásával értékes és megérdemelt győzelmet aratott.

Nyilatkozatok és sajtóhangok

A mérkőzés utáni nyilatkozatokból kicsendült a skót csapat jó játéka felett érzett öröm és az a vélemény, hogy a magyar együttes ennél sokkal jobb teljesítményre is képes.

G. Graham, a skót szövetség főtitkára: „. . . Nem volt szerencsénk, mert különben döntetlent is elérhettünk volna."

W. Winterbottom, az angol válogatott technikai vezetője: „. . . Ezúttal nem tetszett teljes mértékben a magyar csapat játéka. Az volt az érzésem, hogy a magyarok nem küzdöttek teljes erővel."

T. Drake, a volt híres csatár: „. . . A magyarok sokkal jobban is tudnak játszani, ezt láttuk tavaly Wembleyben."

Dowdalls, a skót csapat edzője: „. . . Az önök labdarúgása hatvan százalékban játék és csak negyven százalékban küzdés. Nálunk fordítva van. Nem a legjobban játszott a magyar csapat, de még így is megmutatta időnként, hogy nem véletlenül tekintik a világ legjobbjának."

A Daily Sketch dicséri a skótokat. Megállapította, hogy a skótok erőteljes, küzdőképes játéka a meglepetés erejével hatott. A közönség ragyogóan küzdő skót játékosokat láthatott a pályán.

A Scottish Daily Mail a magyar csapatról így írt: „. . . A magyarok gyengébben játszottak, mint szoktak. Helytelen lenne azonban behúnyni a szemünket és nem venni észre a magyarok ragyogó tudását. Hírnevük továbbra is makulátlanul ragyog, de le kell szögezni: nem verhetetlenek."

Az Evening Standardban ezeket olvashattuk: „. . . Skócia közel állt ahhoz, hogy meglepetést okozzon, végül is meg kellett tisztes vereséggel elégednie. A két csapat képességeit nem lehet összehasonlítani. A skót csatárok részéről nagy siker, hogy néhányszor zavarba hozták a magyar védőket."

A News Chronicle megállapította, hogy a skót csapat igen jól játszott, de a magyar együttesnek lényegesen jobb volt a csapatmunkája és a magyar játékosok technikailag is képzettebbek. Győzelmük megérdemelt."

*

A magyar válogatott csapat 1954 őszén lejátszott hat mérkőzésével, amelyből ötöt megnyert, egy ízben pedig döntetlenül játszott, beigazolta, hogy a világbajnoki torna döntő mérkőzésén, az előzőkben kifejtett okok miatt, messze elmaradt szokott teljesítőképességétől. Az őszi mérkőzések mérlege azokat a bírálókat igazolta, akik a magyar csapat tudásának megítélésénél

nem vontak le kedvezőtlen következtetéseket válogatott együttesünk balsikeréből. Ezek a mérkőzések azt bizonyították, hogy a magyar csapat továbbra is a világ egyik legjobb együttese.

A Honvéd, a Vörös Lobogó és a Vasas nagy sikerei külföldön

A magyar labdarúgás 1954. évi sikerei között meg kell említeni a Honvéd nyári skandináv portyáján kivívott szép győzelmeit. A Honvéd többek között Koppenhága válogatott csapatát 4 : 0-ra, a svéd Norköpping együttesét 5 : 0-ra, Göteborg válogatottját pedig 8 : 4-re verte meg. A magyar bajnokcsapat egyik legtöbbet emlegetett sikerét október 14-én aratta, amikor is semleges pályán az angol West Bromwich Albiont verte meg 5 : 3 arányban és még a semleges szaksajtót is hízelgő bírálatokra késztette.

Ezeknek a sikereknek az értékét nem csökkentette a Honvéd több tartalékkal kiálló csapatának novemberben Belgrádban a Partizán ellen és decemberben Wolwerhamptonban, a helyi együttestől elszenvedett minimális gólarányú veresége. Ez utóbbi mérkőzésen különösen a Honvéd híres csatársora maradt messze szokott formájától.

A Vörös Lobogó csapata novemberben lebonyolított török portyáján négy mérkőzést játszott és valamennyit megnyerte. A török lapok kiemelték a magyar csapat szép játékát és utaltak arra, hogy a török csapatoknak is követniük kell a Vörös Lobogó példáját, azaz ilyen színvonalas támadójáték elérésére kell fejleszteni futballsportját.

A Chelsea—Vörös Lobogó mérkőzésről, amelyet Londonban játszottak le decemberben és 2 : 2 arányban végződött, a Daily Telegraph így írt: „. . . A magyarok már kezdetben elvesztették bizalmukat a játékvezető iránt és ez meglehetősen elvonta figyelmüket a játéktól. Ennek ellenére is leszögezhetjük, hogy a Vörös Lobogó sokszor elkápráztatta szemet-lelket gyönyörködtető játékával közönségünket."

A budapesti Vasas berlini 6 : 1-es győzelme is élénk visszhangot keltett a német szaksajtóban. A mérkőzéssel kapcsolatban a Neue Fussballwoche a következőket állapította meg: „. . . A magyar bajnokság negyedik helyezettje az első félidőben olyan labdarúgó-művészetet mutatott be, hogy örömtől repesett a szívünk tőle. Megmutatta a labda nélküli játékot, a testcseleket, a futás közbeni pontos labdaátadásokat. A Vasas ezzel a játékával is igazolta, hogy jelenleg a Magyar Népköztársaságban játsszák

a legjobb és legeredményesebb futballt a világon, és boldogok lehetünk, hogy tanulhatunk magyar barátainktól."

Nyugodtan állapíthattuk meg tehát, hogy labdarúgásunkat az 1954-es esztendőben — válogatott csapatunk mellett — klubcsapataink is méltóan képviselték külföldön. Ezek a sikerek arra kötelezneknek bennünket, hogy nemzetközi viszonylatban is elismert színvonalunkat minél szélesebb alapokra fektessük, vagyis minél több olyan klubcsapatunk legyen, amely nemzetközileg is versenyképes.

FÜGGELÉK

A magyar válogatott labdarugó-csapat 1954. évi országok közötti mérkőzéseinek eredményei:

II. 12.	Kairó:	Magyarország—Egyiptom	3:0 (1:0)	
IV. 11.	Bécs:	Magyarország—Ausztria .	1:0 (1:0)	
V. 23.	Budapest:	Magyarország—Anglia ..	7:1 (3:0)	
VI. 17.	Zürich:	Magyarország—Dél-Korea	9:0 (4:0)	VB
20.	Basel:	Magyarország—Nyugat-Németország	8:3 (3:1)	VB
27.	Bern:	Magyarország—Brazília .	4:2 (2:1)	VB
30.	Lausanne:	Magyarország—Uruguay.	4:2 (2:2, 2:0)	VB
VII. 4.	Bern:	Nyugat-Németország—Magyarország	3:2 (2:2)	VB döntő
IX. 19.	Budapest:	Magyarország—Románia.	5:1 (3:1)	
26.	Moszkva:	Szovjetunió—Magyarország	1:1 (1:0)	
X. 10.	Budapest:	Magyarország—Svájc ...	3:0 (2:0)	
24.	Budapest:	Magyarország—Csehszlovákia	4:1 (1:0)	
XI. 14.	Budapest:	Magyarország—Ausztria .	4:1 (1:1)	
XII. 8.	Glasgow:	Magyarország—Skócia ..	4:2 (3:1)	

Válogatott csapatunk 1954. évi szereplése a számok tükrében:

14 12 1 1 59:17

A gólok közül Kocsis 23-at, Hidegkuti 9-et, Puskás 8-at szerzett.

A magyar B-válogatott mérkőzései

IV. 11.	Budapest:	Magyarország B—Ausztria B	5:0 (3:0)	
IX. 19.	Bukarest:	Románia B — Magyarország B	2:1 (1:0)	
26.	Budapest:	Szovjetunió B — Magyarország B	3:0 (1:0)	
X. 24.	Bratislava:	Magyarország B — Csehszlovákia B	2:2 (1:1)	
XI. 13.	Bécs:	Magyarország B—Ausztria B	3:1 (1:0)	

Ki, hányszor volt válogatott 1954-ben?

14: Buzánszky, Kocsis, Lantos
13: Bozsik, Grosics, Hidegkuti
12: Lóránt
11: Puskás
10: Czibor
6: Budai II., Fenyvesi, Szojka
5: Palotás, Sándor
4: Tóth II.
3: Kotász
2: Tóth M., Várhidi
1: Csordás, Faragó, Gellér, Kárpáti, Komáromi, Oláh, Palotai, Teleki

A felsorolásban az a játékos is szerepel, aki nem játszotta végig az egész mérkőzést.

Kik voltak eddig legtöbbször válogatottak?

(1954. XII. 31-el bezárólag)

68: Schlosser Imre
63: Puskás Ferenc (1945 óta)
61: Sárosi I. György
58: Bozsik József (1947 óta)
53: Biró Sándor
50: Fogl II. Károly
49: Lázár Gyula
47: Kertész II. Vilmos, Kocsis Sándor (1948 óta), Titkos Pál
46: Hidegkuti Nándor (1946 óta), Toldi Géza, Turay I. József
41: Borbás Gáspár, Grosics Gyula (1947 óta), Lantos Mihály (1949 óta)
40: Szabó Antal
39: Korányi I. Lajos
38: Blum Zoltán, Fogl III. József, Zsengellér Gyula
35: Biró Gyula, Zakariás József (1947 óta)
34: Buzánszky Jenő (1950 óta), Lóránt Gyula (1948 óta)
33: Czibor Zoltán (1949 óta), Cseh II. László, Rumbold Gyula
32: Hirzer Ferenc, Takács II. József
31: Mándi Gyula
30: Orth György, Zsák Károly.

Országok közötti válogatott labdarugó-mérkőzések 1954-ben

Január

3. Port au Prince: Haiti—Mexikó 0:4
6. Madrid: Spanyolország—Törökország 4:1
10. Mexikó City: Mexikó—USA 4:0
14. Mexikó City: Mexikó—USA 3:1
24. Milanó: Olaszország—Egyiptom 5:1

Február

7. Port au Prince: Haiti—USA 2:3
8. Port au Prince: Haiti—USA 0:3
12. Kairó: Magyarország—Egyiptom 3:0
14. Asuncion: Paraguay—Chile 4:0
21. Santiago: Chile—Paraguay 1:3
28. Santiago: Chile—Brazília ... 0:2

Március

7. Tokio : Korea—Japán ..... 5 : 1
7. Asuncion : Paraguay—Brazília ..... 0 : 1
7. Tel Aviv : Izrael—Görögország 0 : 2
7. Luxemburg : Luxemburg—Irország ..... 0 : 1
13. Mexikó City : Mexikó—San Salvador ..... 2 : 3
14. Mexikó City : Mexikó—Kuba 4 : 0
14. Tokio : Japán—Korea ..... 2 : 2
14. Istanbul : Törökország—Spanyolország ..... 1 : 0
14. Mexikó City : San Salvador—Columbia ..... 2 : 2
14. Brüsszel : Belgium—Portugália ..... 0 : 0
14. Luxemburg : Luxemburg—Irország ..... 1 : 0
14. Rio de Janeiro : Brazília—Chile ..... 1 : 0
17. Róma : Törökország—Spanyolország ..... 2 : 2
18. Mexikó City : Mexikó—Columbia ..... 1 : 0
21. Mexikó City : Mexikó—Panama ..... 4 : 0
21. Tel Aviv : Izrael—Jugoszlávia 0 : 1
21. Rio de Janeiro : Brazília—Paraguay ..... 4 : 1
28. Saarbrücken : Saarvidék—Nyugat-Németország ..... 1 : 3
28. Athén : Görögország—Jugoszlávia ..... 0 : 1
31. Wrexham : Wales—Irország 1 : 2

Április

3. Glasgow : Skócia—Anglia ... :
4. Antwerpen : Belgium—Hollandia ..... 4 :
11. Bécs : Ausztria—Magyarország ..... 0 : 1
11. Párizs : Franciaország—Olaszország ..... 1 : 3
25. Basel : Svájc—Nyugat-Németország ..... 3 : 5

Május

1. Johannesburg : Észak-Afrika—Izrael ..... 2 : 1
5. Glasgow : Skócia—Norvégia 1 : 0
8. Berlin : NDK—Románia ... 1 : 0
9. Bécs : Ausztria—Wales ..... 2 : 0
9. Fillipinek : Burma—Indonézia 5 : 4
9. Zágráb: Jugoszlávia—Belgium 0 : 2
9. Fillipinek : Kína—Észak-Korea ..... 5 : 2
9. Rio de Janeiro : Brazília—Columbia ..... 2 : 0
16. Belgrád : Jugoszlávia—Anglia 1 : 0
19. Oslo : Norvégia—Skócia ... 1 : 1
19. Stockholm : Svédország—Hollandia ..... 6 : 1
23. Budapest : Magyarország—Anglia ..... 7 : 1
23. Lausanne : Svájc—Uruguay 3 : 3
23. Luxemburg : Luxemburg—Nyugat-Németország ..... 2 : 2
25. Helsinki : Finnország—Skócia 1 : 2
30. Bécs : Ausztria—Norvégia... 5 : 0
30. Brüsszel : Belgium—Franciaország ..... 3 : 3
30. Zürich : Svájc—Hollandia .. 3 : 1

Június

6. Göteborg : Svédország—Finnország ..... 6 : 0
6. Malmő : Norvégia—Dánia .. 2 : 0
6. Saarbrücken : Saarvidék—Uruguay ..... 1 : 7
7. Stockholm : Svédország—Norvégia ..... 3 : 0
13. Helsinki : Finnország—Dánia 2 : 2
16. Lausanne : Jugoszlávia—Franciaország VB ..... 1 : 0
16. Genf : Brazília—Mexikó VB.. 5 : 0
16. Bern : Uruguay—Csehszlovákia VB ..... 2 : 0
16. Zürich : Ausztria—Skócia VB 1 : 0
17. Zürich : Magyarország—Dél-Korea VB ..... 9 : 0
17. Bern : Törökország—Nyugat-Németország VB ..... 1 : 4
17. Basel : Anglia—Belgium VB 4 : 4
17. Lausanne : Svájc—Olaszország VB ..... 2 : 1
19. Genf : Franciaország—Mexikó VB ..... 3 : 2
19. Lausanne : Jugoszlávia— Brazília VB ..... 1 : 1
19. Basel : Uruguay—Skócia VB 7 : 0
19. Zürich : Ausztria—Csehszlovákia VB ..... 5 : 0
20. Basel : Magyarország—Nyugat-Németország VB ..... 8 : 3
20. Genf : Törökország—Dél Korea VB ..... 7 : 0
20. Bern : Anglia—Svájc VB ... 2 : 0
20. Lugano : Olaszország—Belgium VB ..... 4 : 1
23. Zurich : Nyugat-Németország—Törökország VB .....7 : 2
25. Basel : Svájc—Olaszország VB ..... 4 : 1
26. Lausanne : Ausztria—Svájc VB ..... 7 : 5
26. Basel : Uruguay—Anglia VB 4 : 2
27. Genf : Nyugat-Németország—Jugoszlávia VB ..... 2 : 0
27. Bern : Magyarország—Brazília VB ..... 4 : 2
30. Basel : Nyugat-Németország—Ausztria VB ..... 6 : 1
30. Lausanne : Magyarország—Uruguay VB ..... 4 : 2

Július

3. Zürich : Ausztria—Uruguay VB ..... 3 : 1
4. Bern : Nyugat-Németország—Magyarország VB ..... 3 : 2

Augusztus

15. Helsinki : Finnország—Svédország .... 1 : 10
24. Kalmar : Svédország—Izland 2 : 3
29. Oslo : Norvégia—Finnország 3 : 1

zeptember

8. Moszkva : Szovjetunió—Svédország ..... 7 : 0
18. Gardiff : Wales—Jugoszlávia 0 : 2
19. Koppenhága : Dánia—Svájc . 1 : 1
19. Magyarország—Románia ... 5 : 1
19. Osló : Norvégia—Svédország 1 : 1
19. Dublin : Ir Liga—Anglia ... 0 : 6
25. Moszkva : Szovjetunió—Magyarország ..... 1 : 1
26. Brüsszel : Belgium—Nyugat-Németország ..... 2 : 0
26. Saarbrücken : Saarvidék—Jugoszlávia ..... 1 : 5

Október

2. Belfast : Észak-Irország—Anglia ..... 0 : 2
3. Bécs : Ausztria—Jugoszlávia 2 : 2
10. Stockholm : Svédország—Dánia ..... 5 : 2
10. Budapest : Magyarország—Svájc ..... 3 : 0
16. Cardiff : Wales—Skócia .... 0 : 1
16. Hannover : Nyugat-Németország—Franciaország ..... 1 : 3
17. Sarajevo : Jugoszlávia—Törökország ..... 5 : 1
24. Antwerpen : Belgium—Hollandia ..... 4 : 3
24. Budapest : Magyarország—Csehszlovákia ..... 4 : 1
31. Stockholm : Svédország—Ausztria ..... 2 : 1
31. Koppenhága : Dánia—Norvégia ..... 0 : 1

November

3. Glasgow : Skócia—Észak-Irország ..... 2 : 2
7. Dublin : Észak-Irország—Norvégia ..... 2 : 1
10. London : Anglia—Wales ... 3 : 2
11. Párizs : Franciaország—Belgium ..... 2 : 2
14. Budapest : Magyarország—Ausztria ..... 4 : 1
28. Liszabon : Portugália—Argentina ..... 1 : 3

December

1. London : Anglia—Nyugat-Németország ..... 3 : 1
5. Róma : Olaszország—Argentina ..... 2 : 0
8. Glaskow : Skócia—Magyarország ..... 2 : 4
19. Liszabon : Portugália— Nyugat-Németország ..... 0 : 3

*

A magyar utánpótlás válogatott mérkőzései

I. 31.	Berlin :	Kelet-Berlin—Utánpótlás	0 : 0	
II. 3.	Halle :	Erfurt-Halle—Utánpótlás	2 : 1	(2 : 0)
7.	Berlin :	NDK utánpótlás—Utánpótlás ...	0 : 0	
12.	K. Marx Stadt :	Utánpótlás—Wismut válogatott .	1 : 0	(1 : 0)
17.	Drezda :	D. Dinamó—Utánpótlás	3 : 2	(0 : 2)
IV. 11.	Szeged :	Utánpótlás—Bécsi liga	2 : 2	(2 : 2)
V. 19.	Firenze:	Olasz utánpótlás—Utánpótlás	2 : 2	(1 : 1)
X. 24.	Brno :	Utánpótlás—Csehszlovák utánpótlás	2 : 0	(2 : 0)
XI. 12.	Baden :	Utánpótlás—Alsó Ausztria	6 : 2	(3 : 2)

A C-válogatott mérkőzései

II. 14.	Peking :	C-válogatott—Kínai Közp. Sportint.	2 : 0	(1 : 0)
15.	Peking :	C-válogatott—Kínai Vasutas vál. ..	4 : 0	(2 : 0)
17.	Peking :	C-válogatott—Északkelet-Kína ...	3 : 1	(2 : 1)
24.	Sanghaj :	C-válogatott—Kelet-Kína	3 : 0	(1 : 0)
25.	Sanghaj :	C-válogatott—Közp. Sportintézet ..	8 : 1	(3 : 1)
28.	Sanghaj :	C-válogatott—Augusztus „1”	9 : 2	(5 : 1)
III. 6.	Hankou :	C-válogatott—Közép-Délkína	10 : 0	(4 : 0)
8.	Hankou :	C-válogatott—Közp. Sportintézet ..	5 : 0	(2 : 0)
11.	Hankou :	C-válogatott—Délnyugat-Kína ...	10 : 0	(5 : 0)
13.	Hankou :	C-válogatott—Augusztus „1”	1 : 0	(1 : 0)
XI. 14.	Eisenstadt :	C-válogatott—Burgerland	4 : 1	(2 : 0)

A magyar ifjúsági válogatott mérkőzései

IV. 11.	Bécs:	Magyarország—Ausztria	6:0 (3:0)
IX. 18.	Budapest:	Románia—Magyarország	1:0 (1:0)
X. 24.	Budapest:	Csehszlovákia—Magyarország	4:2 (3:1)
XI. 10.	Tata:	Kínai főiskolások—Magyarország ..	2:0 (2:0)
14.	Budapest:	Magyarország—Ausztria	4:2 (3:0)

A FIFA ifjúsági tornája

A selejtezők végeredményei

A csoport:

1. Argentína	3	3	—	—	13: 1	6
2. NDK	3	1	1	1	4: 4	3
3. Hollandia	3	—	2	1	3:11	2
4. Franciaország	3	—	1	2	4: 8	1

B csoport:

1. Spanyolország	3	3	—	—	11: 1	6
2. Jugoszlávia	3	1	1	1	3: 4	3
3. Portugália	3	—	2	1	3: 9	2
4. Irország	3	—	1	2	4: 7	1

C csoport:

1. Törökország	4	3	1	—	7: 1	7
2. Belgium	4	2	1	1	5: 7	5
3. Luxemburg	4	1	2	1	4: 4	4
4. Ausztria	4	1	1	2	8: 8	3
5. Svájc	4	—	1	3	3: 7	1

D csoport:

1. Nyugat-Németország	4	3	1	—	16: 4	7
2. Magyarország	4	3	—	1	16: 5	6
3. Anglia	4	1	2	1	9: 6	4
4. Saarvidék	4	1	1	2	4: 14	3
5. Észak-Irország	4	—	—	4	4:20	—

A magyar csapat eredményei a selejtező D csoportjában:

IV. 10.	Koblenz:	Magyarország—Saarvidék	6:0 (4:0)
11.	Düsseldorf:	Magyarország—Anglia	3:1 (2:0)
13.	Recklinghausen:	Magyarország—Észak-Irország ...	7:2 (4:0)
14.	Hagen:	Nyugat-Németország—Magyarország	2:0 (2:0)

*

Elődöntő:

Spanyolország—Argentína 1:0 (1:0)
Nyugat-Németország—Törökország 2:1 (1:0)

Döntő:

Nyugat-Németország—Spanyolország 2:2 (2:1). Hosszabbítás után is.

Jobb gólarányukkal a spanyolok nyerték a tornát.

A 3. helyért:

Argentína—Törökország 1:0 (0:0)

Az 5—8. helyért:

18. Köln: Magyarország—Belgium 3:1 (2:1)
19. Limburg: Magyarország—Jugoszlávia 1:0 (0:0)

A FIFA-torna végeredménye:

1. Spanyolország
2. Nyugat-Németország
3. Argentína
4. Törökország
5. Magyarország
6. Jugoszlávia
7. Német Demokratikus Köztársaság
8. Belgium

Vegyes nemzetközi mérkőzések

I. 31.	Mehalla Al Kubra:	M. válogatott keret—Miszr Bank ..	13:1 (6:0)
II. 5.	Kairó:	M. válogatott keret—Kairó vál. ..	2:0 (1:0)
14.	Alexandria:	M. válogatott keret—Alexandria ..	14:2 (4:1)
21.	Kairó:	M. válogatott keret—Egyiptom liga vál.	3:0 (0:0)
IV. 10.	Graz:	Magyarország III—Stájer vál.	5:2 (3:0)
11.	Linz:	Magyarország IV—Felső-Ausztria..	4:1 (2:0)
	Sztálinváros:	Magyarország V—Alsó-Ausztria ..	0:0
V. 14.	Amszterdam:	Budapest—Amszterdam	4:1 (1:0)
29.	Luxemburg:	M. válogatott keret—Luxemburg ..	10:0 (3:0)
VI. 5.	Solothurn:	Válogatott keret—FC Solothurn ..	17:1 (7:0)
6.	Bratislava:	Csehszlovák vál. — Budapest vegyes	1:1 (1:1)
7.	Bern:	Válogatott keret—Young Boys ...	9:0 (2:0)
8.	Bratislava:	Budapest vegyes—B. Slovan	3:1 (1:0)
9.	Dunaszerdahely:	Budapest vegyes—D. Slovan	8:1 (1:1)
13.	Genf:	Válogatott keret—Servette	8:2 (3:1)
25.	Sankt Gallen:	Magyar válogatott vegyes — Sankt Gallen	11:0 (1:0)
27.	Bécs:	Ausztria amatőr vál.—NB II.	2:1 (2:0)
VIII. 8.	M. Ostrava:	Csehszlovák vasutas vál.—Pécs—Debrecen vasutas vál.	4:1 (2:0)
9.	Petrozsény:	Magyar Bányász vál.—P. Bányász.	2:1 (1:1)
XI. 14.	Debrecen:	NB II. válogatott—Felső Ausztria	4:0 (2:0)

Bulgáriai nemzetközi torna:

IX.	9.	Szófia:	Bp. Honvéd II—Tankista	2:1 (1:1)
	12.	Plovdin:	Bp. Honvéd II—Tiranai Partizán	5:0 (2:0)
	18.	Szófia:	Bp. Honvéd II—Augusztus „1" .	5:2 (3:2)
	25.	Szófia:	Bp. Honvéd II—CDNA	3:3 (3:1)

Végeredmény:

1. Bp. Honvéd II	4	3	1	—	15: 6	7
2. CDNA	4	2	2	—	10: 5	6
3. Tankista	4	2	1	1	8: 5	5
4. Partizán	4	1	—	3	6:12	2
5. Augusztus „1"	4	—	—	4	3:14	—

Nemzetközi mérkőzések

Bp. Honvéd:

IV.	17.	Bécs:	Rapid—Honvéd	2:1 (2:1)
	19.	Bécs:	Honvéd—Austria	5:1 (2:1)
VIII.	14.	Koppenhága:	Honvéd—Koppenhága válogatott .	4:0 (2:0)
	18.	Norköpping:	Honvéd—Norköpping	5:0 (2:0)
	21.	Malmö:	Honvéd—Malmö FC	2:1 (1:0)
	23.	Göteborg:	Honvéd—Göteborg válogatott ..	8:4 (3:3)
	25.	Stockholm:	Honvéd—AIK	2:0 (0:0)
	30.	Osló:	Honvéd—Frigg	15:3 (6:1)
X.	14.	Brüsszel:	Honvéd—West Bromwich Albion .	5:3 (1:2)
XI.	17.	Belgrád:	Partizán—Honvéd	3:2 (1:2)
XII.	13.	Wolwerhampton:	Wolwerhampton Wanderers—Honvéd	3:2 (0:2)

Bp. Vörös Lobogó:

IV.	17.	Bécs:	Vörös Lobogó—Austria	2:1 (1:1)
XI.	24.	Istambul:	Vörös Lobogó—Besiktas	3:0 (1:0)
	27.	Istambul:	Vörös Lobogó—Galata Seray	7:0 (1:0)
	28.	Istambul:	Vörös Lobogó—Fenerbahce	3:1 (2:0)
XII.	1.	Istambul:	Vörös Lobogó—Istambul válogatott	7:2 (4:1)
	15.	London:	Chelsea—Vörös Lobogó	2:2 (2:1)

Bp. Vasas:

VI.	9.	Nice:	Vasas—Cannesi vegyes	7:0 (2:0)
	14.	Toulon:	Vasas—FC Toulon	3:2 (2:0)
VII.	11.	Szófia:	Vasas—Sz. Dinamó	3:2 (0:0)
	13.	Szófia:	Bolgár B válogatott—Vasas.....	4:2 (1:1)
	15.	Sztálin:	Vasas—Sztálin válogatott	9:4 (5:0)
	22.	Sztálin:	Vasas—Szófiai WMSz	2:2 (2:0)
XI.	28.	Berlin:	Vasas—Berlin demokratikus övezet válogatott	6:1 (5:0)

Bp. Kinizsi :

V.	16.	Budapest :	Flamengo—Kinizsi	5 : 0 (2 : 0)
VI.	24.	Szófia :	Sztálini WMSZ—Kinizsi	2 : 1 (1 : 0)
	26.	Szófia :	Sz. Dinamó—Kinizsi	3 : 3 (2 : 1)

Bp. Dózsa :

V.	16.	Bukarest :	B. Dinamó—Dózsa	3 : 1 (2 : 0)
	22.	Bukarest :	Aradi Vörös Lobogó—Dózsa	3 : 2 (2 : 1)
VII.	7.	Bratislava :	B. Vörös Csillag—Dózsa	2 : 1 (2 : 1)
	11.	Brno :	Dózsa—Brnói Vörös Csillag	3 : 2 (3 : 1)
	15.	Kosice :	Dózsa—K. Spartak	2 : 1 (2 : 0)
	19.	Kladnó :	K. Banik—Dózsa	4 : 2 (1 : 2)

Győri Vasas :

VI.	2.	Berlin :	Motor válogatott—Gy. Vasas	2 : 2 (1 : 0)
	4.	Berlin :	Gy. Vasas—Madureina (Rio de Janeiro)	1 : 0 (0 : 0)
	5.	Berlin :	Lipcsei Chemie—Gy. Vasas	2 : 2 (2 : 0)
	7.	Berlin :	Győri Vasas—Tankista	1 : 0 (1 : 0)
	14.	Gera :	Gy. Vasas—Wismut válogatott ..	4 : 3 (1 : 2)
	15.	Lauchhammer :	Gy. Vasas—Lauchhammer válogatott	14 : 2 (5 : 2)
	23.	Dessau :	Gy. Vasas—Motor válogatott	5 : 3 (4 : 1)
	28.	Rostock :	Gy. Vasas—NDK utánpótlás válogatott	2 : 0 (2 : 0)

Csepeli Vasas :

VI.	26.	Helsinki :	Cs. Vasas—Göteborgi AIS	2 : 1 (2 : 0)
VII.	5.	Lahti :	Cs. Vasas—Lahti	10 : 1 (4 : 0)
	7.	Stockholm:	Cs. Vasas—Hamarby	4 : 1 (2 : 0)
	9.	Osló :	Cs. Vasas—O. Spartacus	4 : 0 (2 : 0)
	10.	Sarsborg :	Cs. Vasas—S. Sparta	7 : 2 (6 : 1)
	11.	Osló :	Cs. Vasas—Osló válogatott	5 : 1 (2 : 1)

Sztálin Vasmű :

VI.	8.	Prostejov :	Prostejov-Olomouc vegyes—Sz. Vasmű	4 : 2 (3 : 1)
	14.	Teplice :	Sz. Vasmű—T. Tatran	3 : 1 (3 : 1)
	15.	Prága :	Sz. Vasmű—Tatran válogatott ..	1 : 1 (1 : 0)
VII.	8.	Sztálinváros:	Sz. Vasmű—Tatran válogatott ...	1 : 1 (1 : 0)

Diósgyőri Vasas :

VII.	19.	Poznan :	Poznan válogatott—Diósgyőr	2 : 2 (1 : 1)
	25.	Lublin :	Ognivo Bytom—Diósgyőr	3 : 1 (3 : 0)
	26.	Lodz :	Diósgyőr—Lengyel B válogatott ..	2 : 1 (2 : 1)
	28.	Varsó :	Lengyel válogatott—Diósgyőr	1 : 0 (0 : 0)

Vasas Izzó:

VIII. 16.	Esch:	V. Izzó—FC Jeunesse	4:0 (1:0)
18.	Párizs:	V. Izzó—Red Star-Stade Francais vegyes	4:1 (1:0)
25.	Liège:	FC Liègeois—V. Izzó	1:0 (0:0)
26.	Párizs:	Reims—V. Izzó	4:2 (2:2)

Szegedi Haladás:

VII. 19.	Ploesti:	P. Flacara—Sz. Haladás	3:1 (2:1)
22.	Kolozsvár:	Román utánpótlás—Sz. Haladás ..	3:1 (0:0)

Szombathelyi Lokomotív:

VIII. 16.	Szombathely:	Sz. Lokomotív—Csehszlovák vasutas válogatott	3:2 (1:1)

Tatabányai Bányász:

VIII. 11.	Nagybánya:	T. Bányász—N. Metallul	4:2 (4:1)

Légierő:

VIII. 26.	Budapest:	Légierő—Kridlo Vasti	2:0 (1:0)
29.	Szolnok:	Légierő—Kridlo Vasti	2:0 (1:0)

Egyéb mérkőzések:

VII. 4.	Békéscsaba:	Tatran válogatott—B. Építők	6:3 (4:2)
13.	Nyíregyháza:	Tatran válogatott—Szabolcs—Szatmár válogatott	5:1 (2:1)
15.	Miskolc:	Tatran válogatott—M. Építők	5:2 (4:1)

Főiskolai Világbajnokság

VII. 31.	Budapest:	Magyarország—Skócia	3:0 (0:0)
VIII. 2.	Budapest:	Magyarország—Egyiptom	5:0 (2:0)
4.	Budapest:	Magyarország—Uruguay	12:0 (7:0)

Döntő:

Románia—Magyarország 1:0 (1:0)

A 3. helyért:

Csehszlovákia—Egyiptom 5:0 (0:0)

Esti Kupa

I. forduló:

Sztálin Vasmű—Csepeli Vasas 0:0. Sorshúzással a Sz. Vasmű ment tovább
Bp. Kinizsi—Szombathely 1:0
Bp. Vasas—Diósgyőri Vasas 6:1
Bp. Dózsa—Győri Vasas 4:3

orduló :

Bp. Kinizsi—Sztálin Vasmű 1 : 0
Bp. Vasas—Bp. Dózsa 6 : 5

Döntő :

Bp. Kinizsi—Bp. Vasas 3 : 1

„Magyarország 1954. évi ifjúsági válogatott labdarúgó bajnokcsapata" címért

A torna végeredménye :

1. Budapest III	3	3	—	—	14 : 6	6
2. Csongrád	3	2	—	1	9 : 8	4
3. Borsod	3	1	—	2	6 : 10	2
4. Budapest I	3	—	—	3	3 : 8	—

Az NB I 1954. évi végeredménye

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Bp. Honvéd ...	—	1:1	2:0	6:1	4:5	8:0	1:2	4:0	4:0	4:1	6:1	4:3	7:2	2:0
2.	Bp. V. Lobogó	7:9	—	1:3	5:0	0:1	3:1	5:0	0:1	7:1	1:2	3:2	4:1	14:0	5:0
3.	Bp. Kinizsi ...	1:3	2:0	—	2:0	3:2	2:1	2:1	3:0	2:0	1:2	4:0	3:0	3:2	4:0
4.	Bp. Vasas	3:6	0:3	1:5	—	4:2	2:1	4:0	3:1	4:2	6:1	3:1	3:4	1:0	1:0
5.	Bp. Dózsa	1:2	1:2	4:1	1:3	—	4:1	2:3	3:1	2:3	2:1	4:0	0:0	3:1	2:0
6.	Dorogi B.	2:1	0:1	2:1	0:0	2:0	—	3:3	1:2	4:1	3:0	3:0	0:0	2:2	4:1
7.	Győri Vasas ...	3:1	0:3	3:2	1:2	0:2	1:1	—	3:1	2:1	4:2	2:0	0:0	0:1	2:2
8.	V. Izzó	2:2	0:0	1:1	1:1	1:1	1:1	3:3	—	5:2	1:1	2:0	0:0	3:2	1:0
9.	Diósgyőri Vasas	1:6	1:2	0:2	2:2	1:1	1:1	3:0	6:0	—	3:0	2:0	5:1	2:1	4:2
10.	Szombathely ..	2:1	1:1	0:2	1:1	4:3	1:1	2:1	0:3	2:1	—	2:1	0:0	0:1	1:1
11.	Salgótarján....	1:3	1:0	2:1	3:1	1:1	4:2	2:2	1:0	3:0	0:0	—	0:1	4:2	1:0
12.	Csepeli Vasas ..	3:5	0:5	1:0	2:2	2:4	2:2	2:4	0:0	3:4	1:0	0:0	—	0:0	3:2
13.	Szegedi Haladás	1:5	3:4	1:0	0:0	6:2	0:0	0:0	0:0	3:0	4:2	1:2	4:2	—	0:3
14.	Sztálinváros ..	0:3	3:5	2:4	1:1	3:1	1:1	4:3	3:0	2:3	2:4	1:0	0:2	4:0	—

1. Bp. Honvéd	26	19	2	5	100 : 43	40
2. Bp. Vörös Lobogó	26	16	3	7	82 : 34	35
3. Bp. Kinizsi	26	16	1	9	54 : 31	33
4. Bp. Vasas	26	11	7	8	49 : 51	29
5. Bp. Dózsa	26	11	4	11	54 : 49	26
6. Dorog	26	7	11	8	39 : 42	25
7. Győri V.	26	9	7	10	43 : 51	25
8. V. Izzó	26	7	11	8	30 : 41	25
9. Diósgyőr	26	10	3	13	49 : 61	23
10. Szombathely	26	8	7	11	32 : 49	23
11. Salgótarján	26	9	4	13	30 : 46	22
12. Csepeli V.	26	6	10	10	33 : 51	22
13. Szeged	26	7	6	13	37 : 63	20
14. Sztálinváros	26	6	4	16	37 : 57	16

Kiesett az NB I-ből a Szegedi Haladás és a Sztálinvárosi Vasmű.

Az 1954. évi NB I bajnokság legeredményesebb gólltövei

34 : Kocsis Sándor (Bp. Honvéd)
20 : Puskás (Bp. Honvéd)
18 : Hidegkuti, Palotás, Sándor (mindhárom Bp. V. Lobogó)
16 : Csordás (Bp. Vasas), Dobó (Diósgyőri Vasas), Szusza (Bp. Dózsa)
14 : Fejes (Sztálin Vasmű)
13 : Szilágyi I. (Bp. Vasas)
12 : Machos (Bp. Honvéd), Rózsavölgyi (Szegedi Haladás), Varga (Dorog)
11 : Koós (Győri Vasas)
10 : Czibor (Bp. Honvéd), Cziráki (Szegedi Haladás), Gondos (Diósgyőri Vasas) és Mátrai (Bp. Kinizsi).

Kik nyertek a Felszabadulás után bajnokságot?

1945 (csak tavaszi bajnokság)	Újpest
1945/1946	Újpest
1946/1947	Újpest
1947/1948	Csepel
1948/1949	Ferencváros
1949/1950	Bp. Honvéd
1950 (egyfordulós bajnokság)	Bp. Honvéd
1951	Bp. Bástya
1952	Bp. Honvéd
1953	Bp. Vörös Lobogó
1954	Bp. Honvéd

NB II

Nyugati csoport

1. Kőbányai Dózsa	30	18	10	2	72 : 24	46
2. Pécsi Lokomotív	30	19	8	3	83 : 32	46
3. Pécsi Bányász	30	15	6	9	72 : 43	36
4. Nagykanizsa	30	14	6	10	47 : 31	34
5. Komlói Bányász	30	13	7	10	64 : 54	33
6. Soproni Lokomotív	30	13	6	11	50 : 46	32
7. Szombathelyi VL	30	10	11	9	50 : 48	31
8. Győri Lokomotív	30	13	5	12	57 : 57	31
9. Pécsi Dózsa	30	10	9	11	44 : 47	29
10. Várpalotai Bányász	30	11	6	13	31 : 35	28
11. Csillaghegyi VL	30	13	2	15	47 : 63	28
12. Székesfehérvári Honvéd .	30	10	7	13	42 : 54	27
13. Székesfehérvári Építők ..	30	9	7	14	48 : 59	25
14. Pápai VL	30	9	5	16	44 : 57	23
15. Tatabányai Építők	30	7	6	17	43 : 75	20
16. Pécsi VL	30	4	3	23	26 : 95	11

A Szombathelyi VL—Pécsi VL 10 : 0 arányban végződött mérkőzést megsemmisítették. Így a Győri Lokomotív maradt az NB II-ben.

Déli csoport

1	Légierő	30	20	5	5	77 : 28	45
2.	Békéscsaba	30	14	9	7	49 : 35	37
3.	Bp. Szikra	30	16	5	9	56 : 43	37
4.	Vasas Dinamó	30	16	4	10	68 : 39	36
5.	Bp. Előre	30	15	6	9	57 : 39	36
6.	Kecskeméti Honvéd	30	14	5	11	63 : 51	33
7.	Ceglédi Lokomotív	30	14	4	12	57 : 48	32
8.	Szolnoki Lokomotív	30	13	6	11	51 : 46	32
9.	Orosháza	30	14	4	12	40 : 46	32
10.	Kőbányai Lokomotív	30	12	4	14	42 : 46	28
11.	Kecskeméti Kinizsi	30	13	2	15	52 : 58	28
12.	Gyula	30	10	7	13	42 : 55	27
13.	Szegedi Lokomotív	30	8	6	16	38 : 57	22
14.	Sortex	30	8	3	19	46 : 65	19
15.	Generátor	30	8	3	19	39 : 90	19
16.	Szegedi Petőfi	30	6	5	19	47: 78	17

Közép csoport

1.	Bp. Vörös Meteor	30	23	4	3	102 : 29	50
2.	Tatabányai Bányász	30	21	6	3	90 : 27	48
3.	Bp. Gyárépítők	30	17	5	8	65 : 37	39
4.	Pénzügyőrök	30	15	8	7	55 : 38	38
5.	Dohánygyár	30	16	5	9	46 : 39	37
6.	Bp. Spartacus	30	16	4	10	51 : 34	36
7.	Váci Vörös Lobogó	30	14	8	8	47 : 35	36
8.	Ganzvagon	30	11	9	10	47 : 39	31
9.	Duna-cipőgyár	30	12	5	13	57 : 56	29
10.	Bp. Haladás	30	11	5	14	47 : 56	27
11.	MÁVAG	30	6	11	13	46 : 72	23
12.	Pesterzsébet	30	7	8	15	39 : 60	22
13.	Kénsavgyár	30	8	5	17	32 : 69	21
14.	Kinizsi Sörgyár	30	7	5	18	36 : 58	19
15.	Sz. Gázművek	30	5	3	22	35 : 85	13
16.	Esztergom	30	3	5	22	29 : 90	11

Keleti csoport

1.	Ózdi Vasas	30	25	1	4	103 : 23	51
2.	Nyíregyházi Építők	30	17	4	9	49 : 39	38
3.	Gödöllői Dózsa	30	16	6	8	60 : 54	38
4.	Miskolci Lokomotív	30	15	6	9	58 : 42	36
5.	Debreceni Lokomotív	30	15	5	10	76 : 50	35
6.	Salgótarjáni Vasas	30	15	5	10	65 : 49	35
7.	Perecesi Bányász	30	16	2	12	60 : 49	34
8.	Nagybátonyi Bányász	30	15	4	11	55 : 47	34
9.	Debreceni Honvéd	30	11	10	9	42 : 45	32
10.	Egri Fáklya	30	10	9	11	31 : 33	29
11.	Sajószentpéter	30	12	2	16	46 : 58	26
12.	Miskolci Honvéd	30	10	5	15	44 : 60	25
13.	Kisterenyei Bányász	30	9	4	17	37 : 71	22
14.	Miskolci Építők	30	7	6	17	38 : 60	20
15.	Bp. Lokomotív	30	3	9	18	33 : 74	15
16.	Bp. Postás	30	3	4	23	32 : 75	10

Osztályozó az NB I-be kerülésért

	1	2	3	4						
1. Kőbányai Dózsa .	—	0:0	1:0	3:1	3	2	1	—	4:1	5
2. Légierő	0:0	—	0:0	3:0	3	1	2	—	3:0	4
3. Bp. V. Meteor ..	0:1	0:0	—	1:0	3	1	1	1	1:1	3
4. Ózdi Vasas	1:3	0:3	0:1	—	3	—	—	3	1:7	—

Az NB I-be került a Kőbányai Dózsa és a Légierő.

Osztályozók az NB II-be jutásért

I. csoport

1. Kistext	5	5	—	—	11: 4	10
2. Füzfő	5	3	1	1	7: 3	7
3. MOFÉM	5	2	2	1	12: 7	6
4. Komáromi Lokomotív	5	2	—	3	12:10	4
5. Zalaegerszeg	4	—	1	3	2:13	1
6. Szombathelyi P.	4	—	—	4	1: 8	—

A Zalaegerszeg—Sz. Postás mérkőzést nem játszották le. Pontot egyik sem kapott.

II. csoport

1. Kaposvári K.	5	3	2	—	13: 5	8
2. Nagymányok	5	3	1	1	9: 4	7
3. Bp. Húsos	5	3	—	2	9: 7	6
4. Pécsi Vasas	5	2	—	3	4:12	4
5. Kábelgyár	5	—	3	2	4: 6	3
6. Szfv. Vasas	5	—	2	3	6:11	2

III. csoport

1. Bp. Szállítók	5	4	1	—	21: 5	9
2. Di. Bányász	5	4	1	—	15: 9	9
3. Forgácsi B.	5	2	—	3	12:16	4
4. Debreceni Vasútépítők	5	2	—	3	6:13	4
5. Nyírmada	5	1	1	3	9:15	3
6. Petőfibánya	5	—	1	4	6:11	1

IV. csoport

1. Kecskeméti Dózsa	5	3	2	—	8: 4	8
2. Hódmezővásárhely	5	3	1	1	8: 2	7
3. Kismotor	5	3	—	2	6: 4	6
4. Jászberény	5	2	1	2	7: 7	5
5. Mezőkovácsháza	5	2	—	3	3:11	4
6. Szentendre	5	—	—	5	3: 7	—

Az NB II-be került a Kistext, a Kaposvári Kinizsi, a Budapesti Szállítók és a Kecskeméti Dózsa.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ — — — — — — — — — — — — — — — — 3

1. KÖNYV

I. FEJEZET

Miért népszerű hazánkban a labdarúgás? — — — — — — 9
Ki hozta az első futball-labdát Magyarországra? (13 o.)
Az első labdarúgócsapat megalakulása hazánkban — — 14
Az első nemzetközi mérkőzés — — — — — — — — 15
Az első tavaszi-őszi bajnokság — — — — — — — — 19
Az első magyar—osztrák válogatott mérkőzés — — — — 21
Az első válogatott győzelmek (23 o.)
Megindul az MTK—FTC párharca — — — — — — — 24
Miért nem vettünk részt a londoni labdarúgó olimpián? — 27
Magyar—olasz kapcsolatok — — — — — — — — — 29
Győzelmünk a stockholmi olimpia vigaszdíjában — — — 31
Labdarúgásunk a háború elején — — — — — — — — 33
Schlosser az első világháború utáni idők legnagyobb tudású labdarúgója (35 o.), Labdarúgásunk a Tanácsköztársaság idején (37 o.)
Amatőr-profi harcok — — — — — — — — — — — 41
Vereségünk a párizsi olimpián — — — — — — — — 42
Labdarúgósportunk válsága (45 o.)
A profizmus megszületése — — — — — — — — — 46
A Közép-európai Kupa és az Európa Kupa — — — — 51
Az amszterdami olimpiai torna és a Ferencváros első KK győzelme — — — — — — — — — — — — — 52
Nemzetközi sikerek a KK-ban, Amerikában és az EK-ban (54 o.), Miért nem nyertük meg az EK-t? (55 o.)
Miért nem vettünk részt az 1930 évi labdarúgó világbajnokságon? — — — — — — — — — — — — — 56
Miért nem állandósulhatott a válogatott csapat jó formája? (61 o.), A sportszerűtlenségek kátyúba juttatták a labdarúgást (62 o.)
A II. világbajnokság éve — — — — — — — — — — 65
Az új Nemzeti Bajnokság — — — — — — — — — 66
Először játszottunk Londonban Anglia ellen — — — — 68
Fejlődik játékosaink technikája (69 o.)
Hogyan készültünk a III. világbajnokságra? — — — — 71
Teljes fasizálódás a labdarúgásban — — — — — — 72
A kormánybiztos működésének súlyos következményei a háborúban (73 o.), A magyar labdarúgás a mélyponton (76 o.)
A magyar edzők munkája 1945 előtt — — — — — — 81
Válogatott csapataink a felszabadulás előtt — — — — 94
A válogatásról (94 o.), A felkészítés (96 o.), Külföldi mérkőzések, utazás, elszállásolás, táplálkozás (98 o.)

II. FEJEZET

A sokat kutatott titok — — — — — — — — — — 100
A magyar labdarúgás fejlődése a felszabadulás után — — 103
Megindul a bajnokság (104 o.). Válogatott mérkőzések (105 o.). Az új bajnokság (107 o.)

Új vezetés labdarúgásunkban — — — — — — — — 108
A nemzetközi kapesolatok felvétele — — — — — — 108
Újabb nemzetközi mérkőzések (111 o.), A moszkvai Torpedó Magyarországon (115 o.), Mérkőzés az EK-ért (119 o.), Vereség Szófiában (124 o.)
Kialakulóban a magyar válogatott — — — — — — 128
Az első öt év — — — — — — — — — — — 131
A fejlődés ellenére voltak hibák (132 o.), A magyar labdarúgás korszerűsítése (134 o.)

III. FEJEZET

Tovább a megkezdett úton — — — — — — — — 137
Az Országos Testnevelési és Sportbizottság létrehívása — 143
Labdarúgásunk fejlődésének további szakaszai
Az 1950—1951. évi eredmények értékelése — — — — — 148

IV. FEJEZET

Készülődés a helsinki olimpiára — — — — — — — 154
Az olimpiai labdarúgótorna — — — — — — — — 163
Az olimpiai bajnokság értékelése — — — — — — — 172

V. FEJEZET

Felkészülés a világbajnokságra — — — — — — — 179
Nagyszerű magyar győzelem a római olimpiai stadionban — 183
A magyar csapat taktikai fejlődése — — — — — — 194
Tanulságos mérkőzés volt (198 o.), A magyarok a világbajnokság esélyesei (199 o.)
Az 1953-as év tanulságai — — — — — — — — — 201

FÜGGELÉK

A magyar válogatott csapat felszabadulás előtti országok közötti mérkőzései — — — — — — — — — — 203
Olimpiai labdarúgótornák — — — — — — — — 208
Európa Kupa (1927—1938, 1948—1953) — — — — — — 212
A Közép-európai Kupa mérkőzései (1927—1939) — — — 216
Eredményeink a felszabadulás után (1945—1953) — — — 220
(Országok közötti válogatott, városok közötti es egyéb nemzetközi mérkőzések, bajnok táblázatok és góllövő-listák.)

II. KÖNYV

I. FEJEZET

A világbajnoki tornák előzményei — — — — — — — 237
Az uruguayi 1930. évi világbajnokság — — — — — — 238
Az olaszországi 1934. évi világbajnokság — — — — — 243
A franciaországi 1938. évi világbajnokság — — — — — 251
A brazíliai 1950. évi világbajnokság — — — — — — 262
A labdarúgás fejlődése világszerte — — — — — — 269

II. FEJEZET

Előkészületek a svájci világbajnokságra — — — — — 277
Egyiptomi meghívás — — — — — — — — — — 278
Az egyiptomi portya tanulságai — — — — — — — 281
A 300. nemzetközi mérkőzés előzményei — — — — — 281
Hatalmas érdeklődés az angolok játéka iránt — — — — 285

FEJEZET

A játékosok nevezése a világbajnokságra — — — — — 293
A világbajnokságot megelőző tervszerű felkészítés — — 296
A svájci edzőmérkőzések tapasztalatai — — — — — 301
Az ellenfelek megfigyelése — — — — — — — — 303

IV. FEJEZET

A világbajnoki küzdelmek rajtja — — — — — — — 309
Könnyed játék — biztos győzelem — — — — — — 310
Pompás csatárjáték — — — — — — — — — — 314
A világbajnoki döntő kialakulása — — — — — — 322
A brazilok elleni készülődés — — — — — — — — 324
Mi volt a feladat? — — — — — — — — — — 327
Hogyan készültünk fel a kétszeres világbajnok Uruguay ellen? — — — — — — — — — — — — 339

V. FEJEZET

A döntőben — — — — — — — — — — — — 352
A döntő részvevőinek esélyeiről — — — — — — — 355
Az összeállítás — — — — — — — — — — 358
A döntő mérkőzés taktikája — — — — — — — — 361
Kellemetlenségek a mérkőzés előtt — — — — — — 363
A szerencsés napot kifogó német csapat legyőzte a sok gólhelyzetet kihagyó magyar válogatottat — — — — 365
Megjegyzések és nyilatkozatok — — — — — — — 369
A magyar sajtó véleménye a VB-ről — — — — — — 371
A világbajnoki döntő nemzetközi értékelése — — — — 374
Néhány világszerte elismert külföldi szakember nyilatkozata a döntőről — — — — — — — — — — — 381

VI. FEJEZET

Miért nem nyertük meg a világbajnokságot? — — — — 389
Puskás beállítása — — — — — — — — — — — 396
A fáradtság kérdése — — — — — — — — — — 397
Néhány szó a világbajnokság rendszeréről — — — — 398
Milyen teljesítményt nyújtottak a világbajnokságon részt vett magyar játékosok — — — — — — — — — 399
Magyar vélemény a világbajnokságon részt vett csapatok teljesítményéről — — — — — — — — — — 409
Hogyan értékelték a svájci szakemberek a magyar csapat szerelését? — — — — — — — — — — — 420
Svéd vélemény a magyar csapatról — — — — — — 421
A magyar játékosok visszaemlékezései a világbajnokságra 423

VII. FEJEZET

Az V. Világbajnokság tapasztalatai — — — — — — 446
Hogyan erősíthetjük meg vezetőhelyünket a labdarúgásban? 450
Az edzők szerepe labdarúgásunk továbbfejlesztésében — — 453

VIII FEJEZET

A világbajnokság utáni mérkőzéseink — — — — — 455
A Honvéd, a Vörös Lobogó és a Vasas nagy sikerei külföldön 463

FÜGGELÉK — — — — — — — — — — — — — — 465

1900